

S t e n o g r a f i c k á   s p r á v a
o 18. schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky
konanej 21., 22., 23. a 26. apríla 1993

P r o g r a m s c h ō d z e:

1. Sľub poslanca Národnej rady Slovenskej republiky
2. Voľba poslanca do výboru Národnej rady Slovenskej republiky
3. Návrh na zaradenie Milana Kňazku do Zahraničného výboru Národnej rady Slovenskej republiky
4. Návrh vlády Slovenskej republiky na vyslovenie súhlasu so Stredoeurópskou dohodou o voľnom obchode medzi Českou republikou, Maďarskou republikou, Poľskou republikou a Slovenskou republikou
5. Vládny návrh, ktorým sa predkladá na prerokovanie v Národnej rade Slovenskej republiky Osobitná dohoda o predložení sporu medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o projekte Gabčíkovo-Nagymaros Medzinárodnému súdnemu dvoru
6. Vládny návrh zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa zákon číslo 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení zákona číslo 264/1992 Zb. a zákona číslo 267/1992 Zb. a zákon Slovenskej národnej rady číslo 319/1991 Zb. o zmiernení niektorých majetkových a iných krívd a o pôsobnosti orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti mimosúdnych rehabilitácií v znení zákona Slovenskej národnej rady číslo 312/1992 Zb. a zákona Slovenskej národnej rady číslo 492/1992 Zb.
7. Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky o navrátení majetku Matici Slovenskej

8. Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení zákon Slovenskej národnej rady číslo 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov
9. Návrh Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre petície, právnu ochranu a bezpečnosť na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady číslo 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich /zákon o štátnej správe súdov/ v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky číslo 12/1993 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon číslo 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady číslo 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich /zákon o štátnej správe súdov/
10. Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa zákon číslo 126/1992 Zb. o ochrane znaku a názvu Červeného kríža a o Česko-slovenskom Červenom kríži
11. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky z 25. marca 1993 o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky, vrátený prezidentom Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie v Národnej rade Slovenskej republiky
12. Plnenie Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky z júla 1992 - nové znenie

13. Aktualizácia úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky
14. Vládny návrh zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa devízový zákon číslo 528/1990 Zb. v znení zákona číslo 228/1992 Zb. a v znení zákona číslo 26/1993 Z. z.
15. Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vyslovenie nedôvery Matúšovi Kučerovi, členovi vlády Slovenskej republiky poverenému riadením ministerstva školstva a vedy
16. Návrh kandidátov na členov Prezídia a Dozornej rady Fondu Národného majetku Slovenskej republiky
17. Písomné odpovede členov vlády Slovenskej republiky na interpelácie, otázky a podnety poslancov Národnej rady Slovenskej republiky zo 16. schôdze Národnej rady Slovenskej republiky

S t e n o g r a f i c k á   s p r á v a
o 18. schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky
konanej 21., 22., 23. a 26. apríla 1993

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Vážená Národná rada Slovenskej republiky,
vážené poslankyne a poslanci,
vážení prítomní,

otvárať rokovanie 18. schôdze Národnej rady Slovenskej republiky, na ktorej vás všetkým vítam.

Dovoľte, aby som ospravedlnil neúčast predsedu Národnej rady Slovenskej republiky pána Ivana Gašparoviča na prvom dni 18. schôdze z dôvodu jeho účasti na pohrebe prezidenta Tureckej republiky.

Pani poslankyne, páni poslanci, prosím, aby sme sa prezentovali stlačením hlasovacieho tlačidla.

Zisťujem, že na dnešnej schôdzi je prítomných 85 poslancov, takže Národná rada je schopná sa uznášať.

Vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

po dohode v politickom grémiu navrhujem program 18. schôdze ako vám bol rozdáný v upresnenom znení.

Má niekto z vás návrh na zmenu alebo doplnenie programu? Pán poslanec Čarnogurský.

Poslanec J. Čarnogurský:

Pán predsedajúci,

navrhujem vypustiť bod 14 v upresnenom návrhu programu, a to vrátený zákon Národnej rady Slovenskej republiky z 18. februára 1993, ktorým sa mení zákon o štátnom rozpočte. Návrh na vypustenie tohto bodu z programu odôvodňujem tým, že jednak sme tento akoby vrátený zákon už vypustili z programu na minulej schôdzi a vypustili sme ho s odôvodnením, ktoré platí aj dnes, a síce, že vláda o ňom nerozhodla uznesením, hoci článok 16 rokovacieho programu vlády vyžaduje, aby vláda o tomto rozhodla uznesením.

Ďalší právny dôvod neplatnosti vrátenia tohto schváleného zákona Národnej rade spočíva v tom, že predseda vlády pán Mečiar listom z 1. marca tohoto roku vrátil tento zákon Národnej rade ako predseda vlády vykonávajúci v zmysle článku 105 ústavy niektoré právomoci prezidenta republiky, ale táto právomoc prezidenta republiky predsedovi vlády nebola zverená, teda vládou mu nebola zverená niekedy v októbri minulého roku, keď vláda rozhodovala, ktoré právomoci prezidenta zveruje predsedovi vlády.

Čiže sumarizujem - tento zákon nebol platným spôsobom vrátený Národnej rade, a preto nemôže byť opätovne predmetom rokovania Národnej rady.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pánu poslancovi Čarnogurskému. O tomto vašom návrhu, pán poslanec, budeme hlasovať. Prosím, dámy a páni, kto má ďalšie návrhy? Pán poslanec Anđel.

Poslanec M. Andel:

Vážené dámy,
vážení páni,
vážený pán podpredseda,

žiadam vás, aby ste v zmysle Ústavy Slovenskej republiky podľa článku 88 odsek 1 zaradili na prerokovanie tejto plenárnej schôdze návrh na vyslovenie nedôvery ministrovi školstva a vedy Matúšovi Kučerovi. Chcem upozorniť kolegov a kolegyne, že tu nejde o snahu nejakým spôsobom tzv. salámovou metódou odkrajovať jedného ministra za druhým, nie je to útok na vládu ako takú, ale vychádzame z uznesenia a záverov Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru.

Ďakujem.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán poslanec, prosím o doručenie tohto návrhu.

Poslanec M. Andel:

Prepáčte, zabudol som, navrhoval by som to až za bod číslo 15, keď prejdú všetky návrhy zákonov, teda nenarušovať priebeh schôdze, ale zaradiť ho za bod 15 rokovania.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, pán poslanec Figel.

Poslanec P. Lauko:

Z dôvodu zmien v programe - v tom pôvodnom, ktorý nám bol doručený domov - v upresnenom programe sa v bode 4 vy-

skytol veľmi vážny bod o predložení sporu medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o projekte Gabčíkovo-Nagymaros. Na stole som tento materiál nenašiel. Keďže som nevedel - a predpokladám, že ani ďalší poslanci nepredpokladali, že to bude prerokúvané, pravdepodobne tu došlo k organizačnej chybe, že tento materiál nemáme. Teda navrhujem rozdať tento materiál tým poslancom, ktorí ho nemajú, a až tak môžeme tento bod prerokúvať.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Navrhujem, aby tento materiál bol okamžite rozdáný a aby tento bod číslo 4 bol presunutý na poobedňajšie zasadanie Národnej rady, aby sa všetci poslanci mohli s návrhom tejto zmluvy oboznámiť. Myslím, že by sme ho mohli presunúť po bode číslo 7. Ostatní poslanci majú tento návrh zákona? /Hlasy niektorých poslancov z pléna, že tento materiál nemajú./ Je to problém viacerých poslancov, teda prosím pracovníkov kancelárie, aby zabezpečili rozmnoženie tohto materiálu a dali ho poslancom, ktorí ho ešte nedostali.

Prosím, kto sa ďalej hlási? Pán poslanec Gazdík.

Poslanec I. Gazdík:

Vážený pán predsedajúci,
dámy a páni,

po prvé - navrhujem doplniť bod 2 upresneného návrhu programu o vykonanie voľby Milana Kňážka do Zahraničného výboru Národnej rady Slovenskej republiky, to znamená jeho preradenie z Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru do Zahraničného výboru Národnej rady Slovenskej republiky. Zdôvodňujem to najmä tým, že pán Kňážko bol ministrom zahraničných vecí a najviac by pomohol práci Národnej rady, keby ju zastupoval v tomto výbore.

Druhá poznámka: Vážený pán podpredseda, dňa 6. 4. tohto roku sme oznámili predsedovi Národnej rady nasledovné: "Do-voľujeme si vám oznámiť, že dolupodpísaní poslanci Národnej rady Slovenskej republiky zvolení za HZDS, sa rozhodli vy- stúpiť z klubu poslancov HZDS na základe zákona číslo 44/1989 Zb. v znení zákona číslo 28/1992 Zb. a dňom 6. 4. 1993 ustanovili klub nezávislých poslancov. Za predsedu klu- bu bol zvolený Milan Kňažko." Zakladajúci členovia, ktorí sú podpísaní na tejto listine, sú Eva Bartošová, Viera Danielo- vá, Igor Gazdík, Pavol Homola, Milan Kňažko, Igor Korbela, Milada Ondrejovičová a Igor Pribula. Vychádzajú z § 11a ro- kovacieho poriadku Slovenskej národnej rady - citujem:

"/1/ Poslanci sa môžu združovať v poslaneckých kluboch, a to spravidla podľa príslušnosti k politickým stranám alebo politickým hnutiam alebo volebným koalíciám. Môžu utvoriť aj klub nezávislých poslancov. Poslanec môže byť členom len jedného poslaneckého klubu.

/2/ Na utvorenie poslaneckého klubu treba najmenej päť poslancov. O utvorení poslaneckého klubu sa vyhotoví zápis- nica, ktorú podpíšu všetci ustanovujúci členovia klubu.

/3/ Predseda poslaneckého klubu písomne oznámi Predsed- níctvu Slovenskej národnej rady utvorenie poslaneckého klu- bu."

V tejto súvislosti citujem z informácie k oznámeniu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, ktorou sa zaoberalo politické grémium Národnej rady: "Podľa § 11a ods. 3 písomné oznámenie o utvorení poslaneckého klubu sa podáva Predsedníctvu Slovenskej národnej rady, ktoré odo dňa účinnosti Ústavy Slovenskej republiky nie je orgánom Národ- nej rady Slovenskej republiky. Treba posúdiť, či sa má ozná- menie podať predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky,

alebo Národnej rade Slovenskej republiky, a to najmä z toho dôvodu, aby mohli zobrať na vedomie utvorenie klubu."

Vážené dámy a páni, toto práve činím, ale ešte z ďalšieho dôvodu. Splnili sme všetky náležitosti, ktoré sú potrebné aj podľa rokovacieho poriadku Národnej rady k vytvoreniu poslaneckého klubu. Odovzdali sme podpísaný list resp. zápisnicu, komuniké a zároveň ešte aj zápisnicu číslo 1, ktorá je overená. Zároveň sme požiadali predsedu Národnej rady Slovenskej republiky, aby sa v súvislosti s utvorením klubu nezávislých poslancov Národnej rady Slovenskej republiky vykonala úprava zasadacieho poriadku poslancov na schôdzach Národnej rady Slovenskej republiky tak, aby nezávislí poslanci sedeli spolu za poslancami Hnutia za demokratické Slovensko. Konštatujem pred plénom, že sa tak nestalo.

Po druhé - pán predseda Národnej rady sa rozhodol postúpiť písomnosti skupiny ôsmich poslancov Národnej rady Ústavnoprávnemu výboru Národnej rady Slovenskej republiky.

Vzhľadom na to, že sme splnili všetky podmienky, ktoré vedú k vytvoreniu nezávislého klubu, dávam otázku, ako je možné, že sa naše písomnosti postupujú ústavnoprávnemu výboru a o čom má vlastne rozhodovať?

A konečne po tretie - v súvislosti s vytvorením klubu nezávislých poslancov sme žiadali o miestnosť na rokovanie.

Vážení páni poslanci, pani poslankyne, splnili sme všetky náležitosti, ktoré sú potrebné k vytvoreniu klubu nezávislých poslancov. Prosím, aby predseda Národnej rady ešte na tejto schôdzi zodpovedal, prečo nám neboli splnené požiadavky; všetkými náležitosťami a dokumentami sme sa prezentovali.

Ďakujem, pán podpredseda.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem. Aj keď je to otázka na predsedu, predseda len mám jedno malé vysvetlenie pre Národnú radu. Vo vedení parlamentu neboli rovnaké názory na túto žiadosť. Zhoda bola iba v jednom, že došlo k formálnej chybe čo sa týka charakteru zápisnice. Presne si to nepamätám - v súvislosti s ustanovením rokovacieho poriadku išlo o podpisy členov tohoto klubu. Druhý problém, ktorý vyvolal určitú polemiku, bol ten, že niektorí poslanci, ktorí sa prihlásili do tohoto klubu nezávislých poslancov, deklarovali, že ostávajú členmi Hnutia za demokratické Slovensko. To znamená, že jedna politická strana resp. jedno politické hnutie by vlastne mohlo mať dva kluby. Túto záležitosť treba dať do poriadku. Bol tam potom spor o súvzťažnosť odseku 1 a odseku 4 § 11 rokovacieho poriadku.

Z týchto dôvodov pán predseda rozhodol, že vaša žiadosť bude prerokovaná v ústavnoprávnom výbore, aby sa všetky procedurálne otázky vyriešili stanoviskom ústavnoprávneho výboru. Som informovaný, že v priebehu dneška bude ústavnoprávny výbor zasadať, takže informáciu dostanete aj o tom, ako rokovával ústavnoprávny výbor. Keď sa pán predseda vráti z Turecka, povie svoje stanovisko.

Prosím, pán poslanec Gazdík a pani poslankyňa Danielová.

Poslanec I. Gazdík:

Pán podpredseda, ak dovoľíte jedinú poznámočku. Samozrejme, akceptujem najmä vaše vyjadrenie, ale v rokovacom poriadku nikde nestojí, či musí byť alebo nemusí byť člen klubu nezávislých poslancom inej strany. Odsek 2 nie je viazaný na odsek 4, pretože odsek 2 sme splnili. Všetci poslanci, ktorí vytvorili nezávislý klub, vystúpili z Hnutia za

demokratické Slovensko. Jedinou výnimkou, pokiaľ viem, je pani Ondrejovičová, ktorá tak mieni spraviť na najbližšej schôdzi Predstavenstva HZDS, ku ktorému patrí.

Ďakujem.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem za túto informáciu. Pani poslankyňa Danielová.

Poslankyňa V. Danielová:

Ak dovoľíte, tiež by som upresnila túto informáciu o tzv. deklarovaní nezávislých poslancov, že ostávajú členmi HZDS. Nie je to pravda. Konkrétne mne bolo písomne oznámené, že som bola z Hnutia za demokratické Slovensko dňom 8. apríla vylúčená.

Ďakujem.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem. Pán poslanec Tarčák. Páni poslanci, ale hovoríme o programe.

Poslanec J. Tarčák:

Len dve vetičky. Pani kolegyňa v tlači jasne deklarovala, že tak mienila urobiť sama, čiže ten krok bol súbežný.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Dámy a páni, prosím, aby sme túto diskusiu ukončili. Máme teraz schváliť program. Žiadosti pána poslanca Gazdika sa, samozrejme, vyhovie. Ako som už povedal, ôsmi poslanci budú oboznámení so stanoviskom ústavnoprávneho výboru, aj so

stanoviskom predsedu Národnej rady. Nevidím dôvod, keďže sa to netýka programu, aby sme o tom viedli diskusiu.

Pán poslanec Mikloško.

Poslanec F. Mikloško:

Plne podporujeme nezávislých poslancov. Máme jedinou podmienku, aby nás odtiaľto nikto nehýbal. My tu chceme zostať. /Smiech v sále./

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Som rád, pán poslanec Mikloško, že oceňujete výhody zadných lavíc. Pán poslanec Cingel. Dúfam, že je to posledná faktická poznámka.

Poslanec T. Cingel:

Vážená Národná rada,

chcel by som len poopraviť kolegyňu Danielovú, pretože istým spôsobom robí z toho politiku. Naše hnutie svojich členov nevyklučuje, nemáme to ani v stanovách. Mohlo ísť len o zrušenie členstva.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pani poslankyňa Danielová.

Poslankyňa V. Danielová:

Môžem poskytnúť tento list tým, ktorí budú mať záujem o vysvetlenie. Kolega Cingel nemal pravdu.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem. Pán poslanec Homola.

Poslanec P. Homola:

Vážený pán predsedajúci,
vážené kolegyne, kolegovia,

ako bod číslo 3 navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky rozhodla hlasovaním, že poslanci, ktorí nosia do parlamentu strelné zbrane, aby im bolo umožnené tieto strelné zbrane na vrátnici odovzdať pri vstupe do parlamentu a pri odchode si ich môžu vyzdvihnúť. Žiadam, aby to bolo rozhodnuté hlasovaním.

Ďakujem.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán poslanec, mám takýto návrh: Boli schválené bezpečnostné smernice týkajúce sa ochrany budovy. Prosím, nerozhodujme o tom ad hoc, ale túto vašu žiadosť treba posúdiť, porovnať s týmito bezpečnostnými smernicami, a potom sa k nej vrátíme. O tom predsa nemôže Národná rada rozhodovať uznesením. Tu sú aj iné predpisy a zákony, ktoré treba rešpektovať. Súhlasíte pán poslanec? Neodmietam vašu žiadosť a priorit, ale nechajme si na to čas. Smernice sú prijaté. Pán podpredseda Prokeš mi práve pripomenul, že v tých smerniciach, ktoré boli schválené, je spôsob ako tento problém riešiť. Môžete zbrane odovzdávať, dostanete o tom potvrdenku.

Prosím, pán poslanec.

Poslanec P. Homola:

Ale niekto zbraň nosí tu, dnu, a nikto ho nedonúti, aby ju odovzdal. Mám konkrétne obavu, že tá zbraň bude použitá. /Smiech v sále./ Nesmejte sa, mám na to dôvod. Je na to pádny dôvod. Tá príhoda nie je na smiech.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pekne. Pán poslanec, ale keď uznesením Národnej rady schválime váš návrh, týmto uznesením sa ešte nezabezpečí kontrola príslušného pána poslanca, ak je to na báze dobrovoľnosti.

Prosím, pán poslanec Pollák.

Poslanec M. Pollák:

Pán predsedajúci, nepoznám tie bezpečnostné smernice, ale v prípade, že tam nie je takýto bod, navrhujem zákaz strieľať v parlamente. /Smiech v sále./

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Vážené dámy, vážení páni, máme dnes na programe vážnejšie veci. Možno je dobré urobiť si takúto rozcvičku pred rokovaním Národnej rady, ale prosím, aby sme sa vrátili k rokovaniu o programe Národnej rady Slovenskej republiky. Prosím, je ešte návrh na zmenu programu?

Nie je. Dávam najprv hlasovať o návrhu pána poslanca Čarnogurského na vypustenie bodu číslo 14 z dôvodov, ktoré uviedol a o ktorých sa hovorilo už na minulej schôdzi Národnej rady.

Dámy a páni, prosím, predstavujme sa.

Prezentovalo sa 117 poslancov.

Kto je za vypustenie bodu 14 navrhnutého programu?

Za návrh hlasovalo 61 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 41 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 15 poslancov.

Konštatujem, že bod číslo 14 nebude predmetom rokovania 18. schôdze Národnej rady.

Ďalej je tu návrh skupiny poslancov na odvolanie ministra školstva a vedy Matúša Kučeru, ktorý bol podaný v zmysle článku 88 Ústavy Slovenskej republiky. O tom sa, samozrejme, nehlasuje. Budeme hlasovať iba o zaradení tohoto bodu programu, čo sa týka postupnosti v poradí. Dovolil by som si poprosiť pána poslanca Andela, či by nesúhlasil s mojim návrhom, aby sme tento bod dali po bodoch číslo 11 a 12, teda po Aktualizácii úloh programového vyhlásenia. Zaradili by sme ho ako bod 12.

Poslanec M. Anđel:

Pri predkladaní návrhu na odvolanie ministra Kučeru som vychádzal z toho, aby sme nenarušili rokovanie. Predsa vyslovenie nedôvery môže navodiť nie najlepšiu pracovnú atmosféru. Preto hlasovanie o dôvere by sme mali zaradiť až po bloku schvaľovania zákonov.

Ďakujem.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán poslanec, rešpektujem tvoj názor. To znamená, že to bude bod 15 pred písomnými odpoveďami členov vlády.

Ďalej je tu návrh, aby sa uskutočnila ako bod číslo 3 voľba pána Milana Kňazku za člena Zahraničného výboru Národnej rady Slovenskej republiky, aby sa v bode 3 hlasovalo o tomto jeho preradení z jedného výboru do druhého výboru.

Prosím, pani poslankyňa.

Poslankyňa A. Draxlerová:

Pán predsedajúci, nehlasovali sme o tejto zmene. Až potom môžeme prejsť k ďalšej zmene.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem za upozornenie. Máte pravdu.

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 117 poslancov.

Kto je za zaradenie návrhu na vyslovenie nedôvery ministrovi školstva ako bodu pred písomnými odpoveďami členov vlády Slovenskej republiky?

Za návrh hlasovalo 59 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 34 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo sa 24 poslancov.

Návrh prešiel, takže považujem tento bod zaradený do programu.

Teraz dám hlasovať o návrhu, aby ako bod číslo 3 bola zaradená voľba pána poslanca Kňazku do iného výboru Národnej rady, to znamená do Zahraničného výboru Národnej rady Slovenskej republiky.

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 114 poslancov.

Kto je za zaradenie tohoto bodu programu?

Za návrh hlasovalo 67 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 24 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 23 poslancov.

Konštatujem, že tento bod bol zaradený do programu.

Tým sme vyčerpali návrhy na zmenu programu. Dám hlasovať o návrhu programu ako celku.

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 118 poslancov.

Kto je za návrh programu s pozmeňujúcimi návrhmi, ktoré sme schválili?

Za návrh hlasovalo 101 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovali 3 poslanci.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 14 poslancov.

Konštatujem, že sme program 18. schôdze Národnej rady Slovenskej republiky schválili.

P r v ý m bodom programu je

Sľub poslanca Národnej rady Slovenskej republiky.

Prosím predsedu Mandátového a imunitného výboru Národnej rady Slovenskej republiky Ľubomíra Fogaša, aby podal správu výboru o nastúpení náhradníka na uvoľnený mandát poslanca.

Poslanec L. Fogaš:

Vážená Národná rada Slovenskej republiky,
vážené poslankyne,
vážení poslanci,
vážení členovia vlády,

dovoľte, aby som predniesol správu mandátového a imunitného výboru o nastúpení náhradníka na uprázdnený mandát poslanca Národnej rady Slovenskej republiky. Predseda Národnej rady Slovenskej republiky listom z 29. 3. 1993, doručeným 7. apríla 1993, dostal písomné oznámenie o vzdaní sa mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Jána Findru s uvedením dôvodu, že bol vymenovaný za vedúceho Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky.

Mandátový a imunitný výbor na svojej schôdzi 14. apríla 1993 konštatoval, že poslanec Ján Findra podľa článku 81 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa vzdal funkcie poslanca Národnej rady Slovenskej republiky. Súčasne výbor konštatoval, že podľa § 9 zákona Slovenskej národnej rady číslo 45/1989 Zb. o poslancoch Slovenskej národnej rady v prípade vzdania sa mandátu poslanca jeho mandát zaniká dňom, keď Predsedníctvo Slovenskej národnej rady vzalo rezignáciu na vedomie.

Po diskusii výbor dospel k názoru, a vyjadril to aj v jednomyselne prijatom uznesení, že vzhľadom na skutočnosť, že od účinnosti Ústavy Slovenskej republiky Predsedníctvo Národnej rady neexistuje, vzdanie sa funkcie poslanca by mala vziať na vedomie Národná rada Slovenskej republiky ako najvyšší zákonodarný orgán. Paragraf 9 totiž určuje moment, odkedy zanikajú aj všetky súvisiace vzťahy, do ktorých poslanec vstupuje. To znamená, že zaniká jeho imunita a v dôsledku toho je potrebné vyjasniť vzťah k poisťovni, vyriešiť

platové otázky, atď. Preto je dôležité o tomto okamihu rozhodnúť.

V zhode s uvedeným výbor odporúča Národnej rade Slovenskej republiky, aby na 18. schôdzi, teda dnes, vzala na vedomie vzdanie sa funkcie poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Jána Findru dňom 21. apríla 1993. Preto podávam návrh na prijatie takéhoto uznesenia a žiadam, aby sme hlasovali o jeho prijatí hneď po prednesení správy mandátového a imunitného výboru.

V tejto súvislosti pre vašu informáciu chcem ešte uviesť, že výbor poveril skupinu poslancov - členov výboru pripraviť návrh novely § 9 a § 12 zákona Slovenskej národnej rady číslo 45/1989 Zb. o poslancoch Slovenskej národnej rady. Tá novela by bola veľmi stručná. Spočívala by predovšetkým vo vypustení slov "predsedníctvo" a nahradení buď alternatívne zasadnutím Národnej rady, alebo predsedom Národnej rady.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

na uprázdnený mandát poslanca Národnej rady Slovenskej republiky nastupuje náhradník. Podľa spisov Slovenskej volebnej komisie a tiež osobných dokladov nastupujúcim náhradníkom Hnutia za demokratické Slovensko vo volebnom kraji Stredoslovenskom je pani Anna Novotná.

Pani Anna Novotná, rodená Janíková je slovenskej národnosti, štátna príslušnosť Slovenská republika. Narodila sa 4. júna 1944. Pracuje ako učiteľka v Strednej zdravotníckej škole v Banskej Bystrici.

Mandátový a imunitný výbor na schôdzi 14. apríla 1993 preskúmal platnosť nastúpenia náhradníka Anny Novotnej, ako

aj jej voliteľnosť. Výbor odporučil predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky, aby v súlade s § 48 ods. 6 zákona Slovenskej národnej rady číslo 80/1990 o voľbách do Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov vyhlásil na zaniknutý mandát poslanca Jána Findru nastúpenie náhradníka Anny Novotnej a odovzdal jej osvedčenie o tom, že sa stala poslankyňou Národnej rady Slovenskej republiky dňom 21. apríla 1993. Prosím predsedajúceho, aby dal hlasovať o návrhu uznesenia, ktorým vezmeme na vedomie vzdanie sa mandátu poslanca.

Ďakujem.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem predsedovi mandátového a imunitného výboru pánu Ľubomírovi Fogašovi. Na základe jeho návrhu dávam hlasovať o uznesení Národnej rady Slovenskej republiky o vzatí na vedomie vzdania sa funkcie poslanca, teda o uznesení tohto znenia:

"Národná rada Slovenskej republiky berie na vedomie, že podľa článku 81 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky Ján Findra sa vzdal funkcie poslanca Národnej rady Slovenskej republiky. Jeho mandát zaniká 21. aprílom 1993."

Prosím, dámy a páni, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 104 poslancov.

Kto súhlasí s navrhnutým uznesením?

Za návrh hlasovalo 101 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu nehlasoval nikto.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržali 3 poslanci.

Konštatujem, že sme uznesenie schválili.

Vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

v súlade s odporúčaním Mandátového a imunitného výboru Národnej rady Slovenskej republiky predseda Národnej rady Slovenskej republiky vyhlásil podľa § 48 ods. 6 zákona Slovenskej národnej rady číslo 80/1990 Zb. o voľbách do Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov, že na zaniknutý mandát poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Jána Findru za Hnutie za demokratické Slovensko vo volebnom kraji Stredoslovenskom nastupuje náhradník Anna Novotná 21. aprílom 1993.

Prosím pani Annu Novotnú, aby pristúpila pred rečnicke miesto a do mojich rúk zložila Ústavou Slovenskej republiky predpísaný sľub.

Zároveň prosím pána poslanca Milana Sečánskeho, aby prečítal znenie sľubu.

Zároveň prosím prítomných, aby počas konania sľubu stáli.

Poslanec M. Sečánsky:

"Sľubujem na svoju česť a svedomie vernosť Slovenskej republike. Svoje povinnosti budem plniť v záujme jej občanov. Budem dodržiavať ústavu a ostatné zákony a pracovať tak, aby sa uvádzali do života."

Poslankyňa A. Novotná:

Sľubujem.
/Potlesk./

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

D r u h ý m bodom programu je

Voľba poslanca do výboru Národnej rady Slovenskej republiky.

Návrh na voľbu poslankyne Anny Novotnej do Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo a sociálnej veci ste dostali ako tlač číslo 202.

Má niekto otázky alebo pripomienky k predloženému návrhu?

/Nikto./

Ak nie, navrhujem, aby sme prijali uznesenie tohto znenia: "Národná rada Slovenskej republiky podľa § 4 písm. 1/ zákona Slovenskej národnej rady číslo 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov zvolila poslankyňu Annu Novotnú za členku Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo a sociálne veci."

Dámy a páni, dávam o návrhu tohto uznesenia hlasovať.

Prosím, prezentujte sa.

Prezentovalo sa 105 poslancov.

Kto je za návrh uznesenia?

Za návrh hlasovalo 101 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasoval 1 poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržali 3 poslanci.

Konštatujem, že sme navrhnuté uznesenie schválili.

T r e t í m bodom programu, ako bol schválený, je

Návrh na zaradenie Milana Kňážku do Zahraničného výboru
Národnej rady Slovenskej republiky.

Ak by sme to chceli uskutočniť, mali by sme prijať nasledujúce uznesenie: "Národná rada Slovenskej republiky podľa § 4 písm. l/ zákona Slovenskej národnej rady číslo 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov

a/ odvoláva Milana Kňážku z Výboru Národnej rady pre vzdelanie, vedu a kultúru,

b/ volí Milana Kňážku za člena Zahraničného výboru Národnej rady Slovenskej republiky.

Prosím, má k tomuto návrhu niekto pripomienky?

/Nikto./

Ak nie, dávam hlasovať o tomto uznesení.

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 106 poslancov.

Kto je za návrh?

Za návrh hlasovalo 58 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 19 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 29 poslancov.

Konštatujem, že sme uznesenie schválili. Pán Kňážko sa
stal členom Zahraničného výboru Národnej rady Slovenskej re-
publiky.

Dámy a páni, prechádzame k š t v r t é m u bodu programu a uvedomujem si, že som vlastne urobil chybu, pretože návrh, ktorý vyslovil pán poslanec Figeľ, som nedal odhlasovať a niektorí z vás zrejme ešte ste nedostali návrh tohoto uznesenia.

Dámy a páni, máme všetci vládny návrh, ktorým sa predkladá na prerokovanie v Národnej rade Slovenskej republiky osobitná dohoda o predložení sporu medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o projekte Gabčíkovo Medzinárodnému súdnemu dvoru v Haagu?

Pán poslanec Lалуha.

Poslanec I. Láluha:

Pán predsedajúci, dovoľte konštatovať, že na zasadnutí zahraničného výboru 14. apríla 1993 sa zúčastnil aj pán poslanec Lauko a na tomto zasadnutí zahraničného výboru sme všetci dostali k dispozícii túto zmluvu, prerokovali sme ju.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem. Ja som si pána poslanca Lauku poplietol s pánom poslancom Figeľom. Obidvom sa ospravedlňujem.

Tento návrh sme medzitým dostali, môžeme prikročiť k

Návrhu vlády Slovenskej republiky na vyslovenie súhlasu so Stredoeurópskou dohodou o voľnom obchode medzi Českou republikou, Maďarskou republikou, Poľskou republikou a Slovenskou republikou.

Návrh ste dostali ako tlač číslo 183 a spoločnú správu výborov ako tlač číslo 183a.

Z poverenia vlády Slovenskej republiky návrh odôvodní minister hospodárstva Slovenskej republiky pán Jaroslav Kubečka. Prosím ho, aby sa ujal slova.

Minister hospodárstva SR J. Kubečka:

Vážený pán predsedajúci,
vážené dámy a páni,

cieľ rozvíjať vzájomne prospešnú politickú, hospodársku i kultúrnu spoluprácu v stredoeurópskom regióne medzi krajinami Maďarskom, Poľskom, Českom a Slovenskom si stanovuje tzv. Vyšegrádske zoskupenie. Vyjaredním snáh krajín Vyšegrádskeho zoskupenia o vytvorenie podmienok úzkej, výhodnej spolupráce s perspektívou zapojenia sa do Európskeho spoločenstva je Stredoeurópska dohoda o voľnom obchode uzatvorená medzi Českou republikou, Maďarskou republikou, Poľskou republikou a Slovenskou republikou.

Správu o dojednaní dohody prerokovala vláda Slovenskej republiky v decembri 1992 a Predsedníctvo vlády Slovenskej republiky svojim uznesením z 18. decembra 1992 číslo 51 splnomocnilo ministra hospodárstva Slovenskej republiky k podpísaniu tejto dohody.

Dohodu podpísali zúčastnené strany 21. decembra 1992 v Krakove. Text dohody bol dojednávaný trojstranne resp. štvorstranne a listiny colných koncesii v priemyselných a v poľnohospodárskych komoditách bilaterálne. Pri dojednávaní dohody gestorom za bývalú Českú a Slovenskú Federatívnu Republiku bolo Federálne ministerstvo zahraničného obchodu a Federálne ministerstvo zahraničných vecí. Expertných rokovaní sa zúčastnili zástupcovia republikových ministerstiev, za slovenskú stranu Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky

a Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky, ktoré záverečné práce koordinovalo a gestorovalo za Slovenskú republiku.

Cieľom Stredoeurópskej dohody je liberalizácia obchodu v stredoeurópskom teritóriu. Dohoda stanovuje postup liberalizácie vzájomného obchodu medzi signatárskymi krajinami, pričom ku koncu prechodného obdobia, t.j. k 1. 1. 2001 budú odstránené všetky tarifné i netarifné prekážky vo vzájomnom obchode s priemyselnými výrobkami. Vzhľadom na špecifickú povahu a citlivosť poľnohospodárskeho sektoru plnú liberalizáciu obchodu s týmito komoditami dohoda ani nepredpokladá, zakladá však postupne obmedzenú liberalizáciu v tejto oblasti.

Kapitola II dohody pojednáva o poľnohospodárskych výrobkoch samostatne a osobitne v článkoch 13 a 14 tejto kapitoly rešpektuje špecifické postavenie poľnohospodárstva v ekonomikách signatárskych krajín s možnosťou využiť v odôvodnených prípadoch osobitné ochranné opatrenia.

Podobne ako rokovania o vytvorení zóny voľného obchodu medzi bývalou ČSFR s krajinami Európskeho združenia voľného obchodu prebiehali rokovania o poľnohospodárskom obchode samostatne, za účasti poľnohospodárskych expertov, za slovenskú stranu zástupcov ministerstva pôdohospodárstva. Vďaka ústretovému prístupu poľnohospodárskych expertov v skupinách sa podarilo úspešne uzatvoriť zoznamy koncesných listín. Koncesie sa poskytujú na recipročnom základe resp. koncesie na export za koncesie na import. Obchod s poľnohospodárskymi komoditami je predmetom len malého rozsahu koncesií nepredstavujúci vážnejšie ohrozenie domácich výrobcov poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov.

Spolu s dohodou podpísali poverení zástupcovia signatárskych krajín spoločnú deklaráciu, ktorá vyjadruje snahu

zúčastnených strán o ďalšie prehĺbvanie liberalizácie vzájomného obchodu medzi nimi skrátením prechodného obdobia na päť rokov a postupné odstránenie tarifných i netarifných prekážok obchodu. V spoločnej deklarácii signatárske krajiny dohodli iniciovať bezprostredne po podpise dohody rokovanie pod záštitou spoločného výboru.

Prvé konzultácie po podpise dohody sa uskutočnili v dňoch 18. a 19. marca tohto roku vo Varšave na podnet poľskej strany ako deponitára dohôd. Delegácie signatárskych krajín si vymenili názory na možnosti ďalšej liberalizácie obchodu s priemyselnými výrobkami a predovšetkým konštatovali, že ustanovenie spoločného výboru a vypracovanie pravidiel jeho práce v zmysle článkov 34 a 35 dohody treba považovať v súčasnej etape za prioritné. V nadväznosti na varšavské konzultácie sa uskutočnilo stretnutie expertov v Budapešti 14. 4. 1993, na ktorom sa vypracoval spoločný návrh pravidiel práce spoločného výboru. Toho času je spoločný návrh v štádiu posudzovania po formálnej i obsahovej stránke zástupcami jednotlivých signatárskych strán. V dňoch 5. a 7. mája 1993 sa v Bratislave uskutočnilo stretnutie delegácií strán dohody zasa na úrovni expertov.

Význam účasti Slovenskej republiky ako jednej zo signatárov dohody treba vidieť vo viacerých rovinách. Predovšetkým pre Slovenskú republiku sa vytvárajú podmienky kompatibilné s krajinami Európskeho spoločenstva v oblasti colných taríf na trhu s Maďarskou republikou a Poľskou republikou. Účasťou na dohode sa odstraňuje dočasná nevýhoda, ktorá vznikla slovenským vývozcom pri vstupe do platnosti interných dohôd s Európskymi spoločenstvami, v rámci ktorých Maďarsko i Poľsko poskytli Európskym spoločenstvám nezanedbateľné koncesie zo svojich relatívne vysokých colných sadzieb. Maďarsko a Poľsko sú tradičnými obchodnými partnermi Slovenska a vzhľadom na rovnaké aspirácie vstupu do Európskych spoločenstiev sa zintenzívni zahranično-obchodná akti-

vizácia, môže viesť a bude motivovať zefektívnenie ekonomiky, zvyšovanie konkurenčnej schopnosti všetkých zúčastnených subjektov. Význam Maďarska a Poľska ako tradičných vhodných vývozných teritórií pre slovenských exportérov podčiarkuje skutočnosť, že vývoz do Maďarskej a Poľskej republiky v roku 1992 predstavoval 11,2-percentný podiel na vývoze Slovenskej republiky celkom.

Podľa článku 40 Stredoeurópskej dohody o voľnom obchode mala dohoda vstúpiť do platnosti dňom 1. 3. 1993 s podmienkou, že všetky zmluvné strany uložia svoje ratifikačné listiny u depozitára, ktorým je vláda Poľskej republiky. V prípade, že sa ratifikačný proces do tohto dátumu neskončí, dohoda sa podľa spoločnej vôle zúčastnených strán vyjadrenej v spoločnej deklarácii uplatňuje od tohoto dátumu predbežne. Podľa informácií poskytnutých vedúcimi delegácií jednotlivých krajín pri konzultáciách vo Varšave i v Budapešti, vo všetkých krajinách toho času prebieha ratifikačný proces. Je predpoklad, že parlamenty signatárskych štátov vyslovia súhlas s dohodou najneskôr v máji tohto roku.

Vláda Slovenskej republiky prerokovala na svojom zasadnutí správu o podpísaní Stredoeurópskej dohody o voľnom obchode medzi Českou republikou, Maďarskou republikou, Poľskou republikou a Slovenskou republikou a svojím uznesením zo 16. februára 1993 číslo 122 vyslovila so správou súhlas. Vzhľadom na to, že dohoda podlieha vysloveniu súhlasu Národnej rady Slovenskej republiky a dodatočnému schváleniu v zmysle ratifikačného mechanizmu prezidentských zmlúv, predkladá vláda Slovenskej republiky návrh na vyslovenie súhlasu s dohodou Národnej rade Slovenskej republiky a dovoľím si vás požiadať o vyslovenie súhlasu.

Ďakujem pekne.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pánu ministrovi Kubečkovi. Prosím pána poslanca Jozefa Hankera ako spravodajcu výborov, aby podal správu o výsledkoch prerokovania návrhu vlády vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky.

Poslanec J. Hanker:

Vážený pán predsedajúci,
vážená vláda,
vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

dovoľte mi, aby som podal spoločnú správu Zahraničného výboru Národnej rady Slovenskej republiky, Národohospodárskeho a rozpočtového výboru Národnej rady Slovenskej republiky o výsledku prerokovania návrhu vlády Slovenskej republiky na vyslovenie súhlasu so Stredoeurópskou dohodou o voľnom obchode medzi Českou republikou, Maďarskou republikou, Poľskou republikou a Slovenskou republikou. Návrh vlády Slovenskej republiky na vyslovenie súhlasu so Stredoeurópskou dohodou o voľnom obchode medzi Českou republikou, Maďarskou republikou, Poľskou republikou a Slovenskou republikou - tlač Národnej rady Slovenskej republiky číslo 183 pridelil predseda Národnej rady Slovenskej republiky svojim rozhodnutím číslo 229 zo dňa 12. marca 1993 na prerokovanie Zahraničnému výboru Národnej rady Slovenskej republiky a Národohospodárskemu a rozpočtovému výboru Slovenskej republiky do 14. apríla 1993.

Oba výbory Národnej rady Slovenskej republiky prerokovali vládny návrh v lehote a vyslovili s ním súhlas. Zahraničný výbor Národnej rady Slovenskej republiky odporučil Národnej rade Slovenskej republiky vysloviť s ním súhlas bez pripomienok. Národohospodársky a rozpočtový výbor Národnej

rady Slovenskej republiky navrhol Národnej rade Slovenskej republiky odporučiť vláde Slovenskej republiky v zmysle článku 18 Stredoeurópskej dohody prijať v prípade potreby také opatrenia, ktoré by smerovali k ochrane proti možnému obmedzeniu domácej poľnohospodárskej výroby. Tento návrh Národohospodárskeho a rozpočtového výboru Národnej rady Slovenskej republiky podľa spoločného spravodajcu nenaruší znenie uvedenej dohody. Prosím predkladateľa, ak by pokladal za nutné sa v rozprave k doplňujúcemu návrhu Národohospodárskeho a rozpočtového výboru Národnej rady Slovenskej republiky vyjadriť, aby tak učinil.

Vládny návrh odporúčam Národnej rade prijať.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pánu poslancovi Jozefovi Hankerovi za podanie správy a prosím, aby zaujal miesto určené pre spoločného spravodajcu výborov.

Má niekto z vás otázky, alebo chce sa niekto vyjadriť?

Prosím, pán poslanec Prokeš.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Vážený pán predsedajúci,
vážená slovenská vláda,
vážení kolegovia,

pri posudzovaní tejto dohody mi chýba jedna vec, a to porovnanie colných taríf v jednotlivých krajinách, ktoré vstupujú do tejto zmluvy, vzhľadom na to, že nejde o okamžité odstránenie colných vzťahov, ale o postupné percentuálne znižovanie, ak som to správne pochopil. Tým sa môže stať, že by sme sa mohli dostať aj pri určitom vzťahu týchto colných

taríf do nevýhodnej situácie. Prosil by som pána ministra, aby nám objasnil túto otázku.

Ďakujem.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pánu podpredsedovi Prokešovi. Prosím, dámy a páni, kto a hlási do rozpravy alebo má otázku?

/Nikto./

Ak nie, chcem sa opýtať pána ministra, či sa vyjadrí k pripomienkam.

Minister hospodárstva SR J. Kubečka:

Vážený pán predsedajúci,
dámy a páni,

tarifný sadzobník, ktorý používame, bol novelizovaný k 1. 1. 1993, takže dochádza i z našej strany k určitému posunu z relatívne nízkej tarifnej sadzby, ktorá v priemere za rok 1992 predstavovala, myslím, 5,7 %, pričom okolité štáty - Maďarsko i Poľsko - majú vyššie tarifné sadzby. Tým, že Maďarská republika i Poľská republika prechádzajú k spoločnej dohode s Európskym spoločenstvom, dochádza u nich k znižovaniu tarifných sadzieb už v tomto období, pričom niektoré naše tarifné sadzby boli posunuté. Máme tam niektoré ochrannárske tarify, ktoré sa aj u nás pohybujú až na úrovni 20-25 %. Samozrejme, že podľa mechanizmu, ktorý pôsobí a bude pôsobiť v Európskych spoločenstvách, sú dohodnuté presné postupy, ako sa budú v čase jednotlivé tarify v jednotlivých skupinách znižovať. Myslím si, že v podstate stále ide o ten známy problém tzv. štyroch chránených skupín: uhoľné baníctvo, oceľ, potraviny, textil.

Pokiaľ ide o konkrétne sadzby, myslím, že by bolo dosť zložité jednotlivé sadzby tu porovnávať, ale môžeme dať k dispozícii ich súhrnný prehľad.

Ďakujem.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pánu ministrovi za jeho vysvetlenia.

Dámy a páni, môžeme hlasovať o návrhu uznesenia, ktorým Národná rada Slovenskej republiky podľa článku 86 písm. e/ Ústavy Slovenskej republiky vyslovuje súhlas so Stredoeurópskou dohodou o voľnom obchode medzi Českou republikou, Maďarskou republikou, Poľskou republikou a Slovenskou republikou.

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 82 poslancov.

Kto je za toto uznesenie?

Za návrh hlasovalo 78 poslancov.

Kto je proti?

Nikto nebol proti.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržali 4 poslanci.

Konštatujem, že Národná rada Slovenskej republiky vyslovuje súhlas so Stredoeurópskou dohodou o voľnom obchode medzi Českou republikou, Maďarskou republikou, Poľskou republikou a Slovenskou republikou.

Ďakujem pánu spoločnému spravodajcovi a pánu ministrovi za spoluprácu.

P i a t y m bodom programu je

Vládny návrh, ktorým sa predkladá na prerokovanie v Národnej rade Slovenskej republiky Osobitná dohoda o predložení sporu medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o projekte Gabčíkovo-Nagymaros Medzinárodnému súdnemu dvoru.

Vládny návrh ste dostali ako tlač číslo 203 a spoločnú správu výborov Národnej rady Slovenskej republiky ako tlač číslo 203a.

Z poverenia vlády Slovenskej republiky návrh odôvodní minister životného prostredia Slovenskej republiky Jozef Zlocha. Prosím ho, aby sa ujal slova.

Minister životného prostredia SR J. Zlocha:

Podpísanie osobitnej dohody o predložení sporu medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o projekte Gabčíkovo-Nagymaros Medzinárodnému súdnemu dvoru v Bruseli 7. apríla tohoto roku o 11.30 hodine by malo dať bodku za prvou časťou sporu o Sústave vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros a mal by byť súčasne aj začiatkom vyriešenia tohoto zdĺhavého sporu.

Vláda Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a jeden z jej nástupníckych štátov - vláda Slovenskej republiky - sú od začiatku presvedčené o tom, že prerušenie prác a následné jednostranné odstúpenie od zmluvy bolo v zásadnom rozpore s podpísanou zmluvou o spoločnom diele zo 16. septembra 1977. Naopak, maďarská strana to - najskôr po snahe urýchliť dokončenie sústavy vodných diel, po urobení určitých krokov a opatrení ešte v roku 1989 a potom po prerušení prác na časti vodného diela Nagymaros a potom aj časti vodného diela Dunakiliti a prislúchajúcich prác na vodnom diele Gabčíkovo - odôvodňovala od začiatku dosť nejasnými dôvodmi.

Väčšinou boli uvádzané nekonkrétne - ekologická katastrofa, obavy zo zlej kvality vykonaných prác, prípadne hroziace seizmické nebezpečenstvo. Vecné doklady maďarská strana nepredložila.

Napriek tomu, že bolo viac pokusov na úrovni vlád, federálnej vlády a vlády maďarskej republiky, poslancov Federálneho zhromaždenia, ako aj poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, spor sa nepodarilo vyriešiť, zostával stále na jednom mieste. Česká a Slovenská Federatívna Republika sa koncom minulého roku rozhodla, že vzhľadom na vzniknutú situáciu dokončí časť sústavy vodných diel - vodné dielo Gabčíkovo na výsostnom území česko-slovenskej federácie, teda na území Slovenskej republiky. Bol vybratý variant C. Koncom novembra minulého roku bol Dunaj prehradený a od októbra minulého roku boli uvedené postupne do prevádzky aj turbíny na priehrade Gabčíkovo. Do dokončenia vodného diela Gabčíkovo ešte zostáva ukončiť viaceré práce.

Vzhľadom na to, že problém treba doriešiť, po zdĺhavých rokovaníach vládnych delegácií a odborných skupín, koncom minulého roku a začiatkom tohoto roku bolo rozhodnuté, že riešenie tohoto sporu sa predloží Medzinárodnému súdnemu dvoru v Haagu. Nebolo možné predložiť riešenie sporných otázok osobitne jednotlivými krajinami, musela byť vypracovaná osobitná dohoda, v ktorej sú v článku špecifikované otázky, o ktorých by mal Medzinárodný súdny dvor rozhodnúť.

V článku 2 ods. 1 časť a/ sa hovorí, že súdny dvor by mal rozhodnúť, či Maďarská republika bola oprávnená prerušiť a následne zanechať v roku 1989 práce na projekte Nagymaros a na časti projektu Gabčíkovo, za ktoré zodpovedala podľa zmluvy Maďarská republika.

Pod bodom b/ je uvedená otázka, ktorá má vyriešiť záležitosť Slovenskej republiky, či Česká a Slovenská Federatív-

na Republika, neskoršie ako nástupca Slovenská republika, bola oprávnená pristúpiť v novembri 1991 k dočasnému riešeniu a uviesť do prevádzky od októbra 1992 tento systém.

Odsek 2 bude riešiť právne dôsledky týchto rozhodnutí. Veľmi dôležitým je článok 4, v ktorom obidve strany súhlasia s tým, že do doby, kým Medzinárodný súdny dvor rozhodne tento spor, obidve strany vypracujú a budú uplatňovať dočasný vodohospodársky režim. Predpokladáme, že tento spor bude trvať dlhšiu dobu. Bude si vyžadovať predloženie dokladov o pravdivosti tvrdení jednej či druhej krajiny. Predpokladá sa, že každá z týchto krajín, ktoré predkladajú spor Medzinárodnému súdnemu dvoru, predloží dôkazový materiál do desiatich mesiacov. Potom, po výmene týchto materiálov, každá zo sporiacich sa strán bude mať čas sedem mesiacov na vypracovanie stanoviska, prípadne vyvrátenie dôkazov protistrany, alebo uvedenie svojich argumentov. V prípade sporných otázok môže Medzinárodný súdny dvor dať ďalšiu dobu na dopracovanie odborných otázok.

V článku 6 sa uvádza, že táto osobitná dohoda podlieha ratifikácii. Bol by som veľmi rád, keby ste svojim hlasovaním vyjadrili súhlas s predložením tohoto dlhodobého sporu Medzinárodnému súdnemu dvoru na riešenie. Chcel by som vysloviť nádej, že odborné doklady, ktoré Slovenská republika má k dispozícii, budú dostatočnými dôkazmi o tom, že v tomto spore máme pravdu my.

Ďakujem za pozornosť.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pánu ministrovi Zlochovi. Prosím spravodajcu výborov Národnej rady Slovenskej republiky pána poslanca Tomáša Cingela, aby podal správu o výsledkoch prerokovania vládneho návrhu Národnej rady Slovenskej republiky.

Poslanec T. Cingel:

Vážený pán predsedajúci,
vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

prerokovávame vládny návrh, ktorým bola predložená na rokovanie Národnej rade Slovenskej republiky na vyslovenie súhlasu Osobitná dohoda o predložení sporu medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o projekte Gabčíkovo-Nagymaros Medzinárodnému súdnemu dvoru - tlač Národnej rady Slovenskej republiky číslo 203. Problém mnohými nazývaný kauza Gabčíkovo-Nagymaros prerástol hranice oboch štátov a dostal sa v roku 1992 do novej polohy sporu o platnosť zmluvy o výstavbe a prevádzke Sústavy vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros.

O úprimnosti slovenskej strany dodržiavať postupy dvojstranej zmluvy z roku 1987 svedčí aj to, že keď maďarská strana v roku 1986 požiadala ešte vtedy Československú republiku o skrátenie výstavby minimálne o jeden a pol roka, urobili sa príslušné opatrenia materiálno-technického zabezpečenia, ktoré slovenskú stranu stáli 1,5 miliardy korún.

Keďže sa celý problém nepodarilo vyriešiť nielen priamym rokovaním obidvoch strán, ale ani sprostredkovaním komisie Európskych spoločencstiev, bolo odporučené predložiť spor na posúdenie Medzinárodnému súdnemu dvoru, ktorý by mal okrem iného rozhodnúť aj o tom, či bolo Maďarsko oprávnené v roku 1989 pozastaviť a neskôr ukončiť práce na stupni Nagymaros a príslušnej časti stupňa Gabčíkovo, aké boli právne účinky oznámenia Maďarskej republiky z 19. 5. 1992 o skončení zmluvy a či bola Česká a Slovenská Federatívna Republika v roku 1991 oprávnená pristúpiť k dočasnému riešeniu, ktoré bolo pomenované ako variant C, a uviesť ho do prevádzky v roku 1992.

Vláda Slovenskej republiky uznesením číslo 190 z 30. marca 1993 vyslovila súhlas s predložením sporu Medzinárodnému súdnemu dvoru v Haagu a predložila návrh na rokovanie orgánom Národnej rady Slovenskej republiky. Rozhodnutím predsedu Národnej rady Slovenskej republiky číslo 272 zo 14. 4. 1993 bol vládny návrh pridelený na prerokovanie Zahraničnému výboru Národnej rady Slovenskej republiky a Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre životné prostredie a ochranu prírody. V súlade s rozhodnutím predsedu Národnej rady Slovenskej republiky obidva výbory Národnej rady Slovenskej republiky vládny návrh prerokovali bez pripomienok a odporučili Národnej rade Slovenskej republiky vysloviť s ním súhlas.

Ako spoločný spravodajca výborov Národnej rady Slovenskej republiky si tiež dovoľím odporučiť Národnej rade Slovenskej republiky, aby s vládnym návrhom vyslovila súhlas.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Dámy a páni, otváram rozpravu k tomuto bodu programu. Pán podpredseda Prokeš, potom pán poslanec Hudec.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Vážený pán predsedajúci,
vážená vláda,
vážené kolegyne, kolegovia,

niet sporu o tom, že otázku Gabčíkova treba riešiť na medzinárodnej úrovni, ale dovoľím si nie pre vlastné uspokojenie, ale skôr pochopenie, požiadať pána ministra, aby vysvetlil, čo sa myslí v článku 2 odsek 1 pod inými zmluvami, ktoré môže súd považovať za aplikovateľné.

Ďakujem.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pánu podpredsedovi. Prosím, pán poslanec Hudec.

Poslanec I. Hudec:

Vážený pán predsedajúci,
vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,
vážená vláda,

keďže sme zbor poslancov Národnej rady a zastupujeme záujmy občanov, v rámci ekonomických záujmov občanov Slovenskej republiky si dovoľím položiť niekoľko otázok:

1. Koľko stojí doteraz spolu a koľko ročne Slovenskú republiku, teda našu štátnu kasu, jednostranné porušenie zmluvy zo strany Maďarskej republiky o spoločnom vodnom diele Gabčíkovo-Nagymaros?

2. Pýtam sa pána ministra, prečo nemohla Slovenská republika požiadať súdny dvor v Haagu o právny názor otázkou:

- a/ či bola a či je zmluva z roku 1977 platná,
- b/ za akých podmienok môže byť takáto zmluva zmenená.

Odpoveď resp. právny názor súdneho dvoru v Haagu by veľmi zjednodušil našu pozíciu v ďalšom pokračovaní, prípadne v podaní spoločnej žiadosti o riešenie.

3. Koľko bude stáť Slovenskú republiku tento súdny spor? Myslím Slovenskú republiku, čiže daňových poplatníkov.

4. Pýtam sa, či má vláda vypracovaný scenár v prípade neúspechu v Haagu? Koľko slovenských korún to bude Slovenskú republiku stáť?

5. Prečo o mnohomiliardovej otázke, akou je prerokovaný dokument, rokovali iba dva výbory Národnej rady Slovenskej republiky, najmä prečo o tom nerokoval Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky z hľadiska medzinárodno-právnych súvislostí?

Ďakujem za odpoveď na tieto otázky.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pánu poslancovi Hudecovi. Prosím, dámy a páni, kto sa ďalej hlási do rozpravy?

/Nikto./

Nikto sa nehlási. Prosím pána ministra Zlochu, aby odpovedal na tieto otázky.

Minister životného prostredia SR J. Zlocha:

Ak dovolíte, zodpoviem na otázky, ktoré predniesol pán poslanec Hudec.

Prvá - koľko stojí jednostranné prerušenie zmluvy Slovenskú republiku. Vo vláde sme prerokovali materiál, v ktorom sa škody z oneskoreného uvádzania Sústavy vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros do prevádzky odhadli na niečo viac ako 50 mld korún. To je k prvej otázke.

Po druhé - či sme mohli požiadať Haag o platnosť medzinárodnej zmluvy. Mohli, ale Medzinárodný súdny dvor by tento spor neriešil z pomerne jednoduchého dôvodu. Zmluva z roku 1977 neobsahuje ustanovenie o záväznom predložení právnych sporov vyplývajúcich z plnenia zmluvy Medzinárodnému súdnemu dvoru, a tiež vzhľadom na to, že Slovenská republika neuro-

bila jednostrannú deklaráciu o uznaní obligatórnej jurisdikcie Medzinárodného súdneho dvora. Maďarská republika tak urobila napríklad na jeseň roku 1992 o uvedení gabčíkovského vodného diela do prevádzky, avšak, keďže je to spoločné vodné dielo a je to spor dvoch zúčastnených krajín, podmienkou predloženia sporu Medzinárodnému súdnemu dvoru je predloženie osobitnej dohody. To je jediná možnosť ako môže Medzinárodný súdny dvor riešiť tento spor.

Koľko bude stáť súdny proces v Haagu? Náklady na jeden rok sa odhadujú najmenej na 15 miliónov korún. Je možné, že súdny spor bude trvať najmenej dva roky, možno štyri roky aj viac. Takže v prípade štyroch rokov to bude najmenej 60 miliónov Sk.

Predposledná otázka bola, či má vláda scenár ako bude postupovať po rozhodnutí Medzinárodného súdneho dvora v Haagu. Predpokladáme, že v Haagu sa dokáže naša pravda. Zmluva z roku 1977 podľa názoru vlády Slovenskej republiky je naďalej platná. V zmluve sa jednoznačne hovorí, že každá zo zmluvných strán je zodpovedná za ukončenie prác, ktoré jej boli pridelené. V prípade, že tieto práce urobí nekvalitne alebo ich neurobí načas, je zodpovedná za škody, ktoré vzniknú druhej strane. V tejto zmluve sa okrem toho hovorí, že spory, ktoré vzniknú, majú riešiť vládni zmocnenci. Vládni zmocnenci postupne riešili spory, ktoré vznikali v priebehu výstavby. Keď sa ukázalo, že vyriešenie týchto sporov nie je možné, rokovali vládne delegácie. Rokovania boli, samozrejme, sprevádzané prednášaním rôznych návrhov na riešenie. Tieto návrhy, ktoré predložila delegácia česko-slovenskej federácie, Maďarskou stranou prijaté neboli. Presadzovalo sa, aby sa spor odpolitizoval, aby bol posudzovaný na základe stanovísk odborníkov. Po prvom rokovaní, ktoré bolo v Budapešti, sa odporúčalo, aby v rámci riešenia sporu spolupracovala aj odborná skupina z Európskych spoločenstiev. Delegácia Maďarskej republiky návrhy, ktoré predkladala de-

legácia česko-slovenskej federácie, do poslednej chvíle odmietala.

Za jeden z hlavných dôvodov porušenia alebo odstúpenia od medzinárodnej zmluvy sa od začiatku uvádzalo, že uvedenie Sústavy vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros spôsobí tzv. ekologický núdzový stav. Pokiaľ odborníci zo Slovenska alebo ešte z česko-slovenskej delegácie žiadali definovať tento stav, tento termín, nebolo im zo strany maďarskej delegácie odpovedané. Po uvádzaní rôznych hrozieb, ako že budú zničené zdroje podzemnej vody na Žitnom ostrove, či už na malom Žitnom ostrove alebo veľkom Žitnom ostrove, alebo uvádzaní rôznych katastrofických scenárov, ako aj spochybňovaní možnosti Slovenskej republiky dokončiť vodné dielo na území Slovenska, sa ukazuje, že tieto "výhrady" nemajú reálne korene. Neziderské jazero dodnes nevyschlo, napriek tomu, že pomerne vysoký predstaviteľ maďarskej vlády tvrdil, že po prehradení Gabčíkova alebo Dunaja pri Čuňove vyschne Neziderské jazero, že sa stratia všetky podzemné vody a že sa znehodnotia.

Ukazuje sa, že sa zlepšili plavebné podmienky od Palkovičova po Bratislavu, že zdroje podzemnej vody sa nezničili. Náš rezort zabezpečuje cez svoje odborné organizácie alebo cez odborné organizácie Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky pravidelný monitoring. Nepotvrdilo sa, že by dochádzalo k nezvratnej zmene kvality vôd. Situácia je taká, že v severozápadnej časti Žitného ostrova hladina podzemnej vody stúpila o 2 až 3 metre, čo by malo mať kladný vplyv na pôdohospodárstvo, teda na poľnohospodársku výrobu, aj na stav lužných lesov, ktoré sa v tejto časti nachádzajú. V území okolo priehrady Gabčíkovo stúpila hladina podzemných vôd len o 20 cm. V obciach Bodíky, Vojka, Dobrohošť poklesla hladina podzemnej vody o 40 až 70 cm, teda nie niekoľko metrov tak, ako sa uvádzalo v rôznych katastrofických scenároch. Možno konštatovať, že kvalita vody sa nezhoršila. Lo-

kálne výskyty niektorých škodlivín alebo niektorých prvkov železa, mangánu, v niektorých prípadoch organických látok alebo ropných produktov boli lokálne a vyplývali z toho, že pri zvýšení hladiny o 2 až 3 metre boli tieto látky vyluhované z horizontov, ktoré boli predtým suché.

Štúdie, ktoré sa robili v tomto území, mali problém ovplyvnenia kvality podzemných vôd vyriešiť, a čo je najdôležitejšie, mali vypracovať prognózu vývoja kvality vody na Žitnom ostrove. Je samozrejmé, že vodné dielo alebo sústava vodných diel, pokiaľ ju berieme ako celok, bola výrazným zásahom do prírodného prostredia v území medzi Bratislavou a Gabčíkovom, alebo keby sme to rozšírili, až po Nagymaros.

Bolo potrebné zabrať určitú časť pôdy, vyrábať časť lesov, bolo treba vybudovať rôzne objekty. Je to však riešenie, ktoré vyplynulo z plnenia troch úloh: riešenia splavnosti Dunaja medzi Bratislavou a Budapešťou, druhý dôležitý dôvod bolo zabezpečenie ochrany obyvateľstva a majetku na tomto území pred katastrofálnymi povodňami, ktoré sa na tomto území raz za čas vyskytovali, a po tretie - bolo treba využiť hydroenergetický potenciál Dunaja.

Situácia, ktorá na tomto území bola v poslednom období, najmä v dôsledku výstavby priehrad na Dunaji v Rakúsku spôsobovala, že Dunaj sa svojou prirodzenou eróznou činnosťou zahľboval do svojho koryta. Nebol zabezpečený prínos úlomkovitého materiálu, v dôsledku čoho dochádzalo k poklesu hladiny podzemných vôd a, samozrejme, dochádzalo aj k vysychaniu lužných lesov. Tí, ktorí situáciu poznajú, mi snád dajú za pravdu. Je to veľmi dobre vidieť aj teraz, keď v určitých častiach sa nachádza pomerne veľa suchých stromov. Nemôžeme predpokladať, že by hynuli preto, že sa tam niekto rozhodol postaviť vodné dielo, alebo že ho tam staval, ale skutočne len preto, že koreňová sústava týchto stromov sa nachádzala niekoľko metrov nad hladinou podzemných vôd.

V situácii, keď hladina podzemných vôd stúpla, samozrejme, budú lepšie podmienky pre rastliny a stromy na tomto území.

Ministerstvo životného prostredia predkladalo výboru pre životné prostredie výsledky plnenia 19 podmienok, ktoré boli dané v zmysle § 14 vodného zákona investorovi, aby mohol ukončiť vodné dielo Gabčíkovo. Dve z týchto podmienok dodnes nie sú splnené, ale nie sú splnené z toho dôvodu, že si vyžadovali spoluprácu dvoch zúčastnených strán. Jedna z týchto podmienok je vyriešenie splavnosti Dunaja pod Palkovičovom. Samozrejme, to možno vyriešiť len v spolupráci s Maďarskou republikou. Druhá podmienka je zabezpečenie dostatku vody v ramennej sústave Dunaja. Je to tiež podmienka, ktorú možno splniť spoluprácou Maďarska a Slovenska, prípadne nejakým náhradným riešením. Náhradné riešenie sa v súčasnosti už robí. Zabezpečuje sa, aby z derivačného kanála nad Dobrohoštom bolo vypúšťané dostatočné množstvo vody, aby ramenná sústava bola zaplnená. Tým, že je zabezpečená aj regulácia prívodu vody do ramennej sústavy, sa splní ďalšia podmienka alebo jedna časť podmienky, aby sa voda do ramennej sústavy dávala tak, aby vo vegetačnom období bol na tomto území dostatok vody.

Slovenská strana, odborníci zo Slovenska navrhujú Maďarsku, aby sa na zvýšenie úrovne vody v Dunaji urobilo ďalšie opatrenie, a to, aby sa zabezpečila výstavba malých prehrádzok v koryte Dunaja, čím by hladina vody, samozrejme, stúpla na príslušnú výšku a Žitný ostrov na jednej a na druhej strane by bol dotovaný dostatočným množstvom vody. Máme dokonca údaje, že v niektorých objektoch, v ktorých sa odberali vzorky a meria sa kvalita vody, došlo k priaznivému ovplyvneniu kvality. To je vodný zdroj Dobrohošť. Samozrejme, celú túto problematiku budeme sledovať a v prípade, ak sa potvrdia prognózy, že kvalita vody sa v určitom časovom úseku bude zhoršovať, budú urobené opatrenia, aby boli zabezpečené ďalšie zdroje vody, aby boli zabezpečené prepoje-

nia jednotlivých vodných zdrojov a v krajnom prípade boli vybudované úpravovne vody. Úprava vody napríklad na jednom zdroji na pravej strane Dunaja pri Hrušove sa koniec-koncov robila už predtým, než sa vodné dielo postavilo. Tým nechcem povedať, že to by malo byť krajné a vhodné riešenie.

Spor je skutočne ťažký. Nejakým spôsobom sa vyriešiť musel. Dunaj je medzinárodná rieka, musí zvíťaziť zdravý rozum, za stôl si musia zasadnúť odborníci a musia nájsť také riešenie, ktoré bude prijateľné pre obidve krajiny. Pokiaľ máme informácie, plavebné podmienky sa výrazne zlepšili, ale len od Palkovičova po Bratislavu. Erózia Dunaja, teda možnosť ohrozenia železného mostu na okraji Petržalky vlastne už nebude hroziť. Možno naozaj predpokladať, že keď sa urobia niektoré ďalšie opatrenia, toto vodné dielo bude prinášať úžitok obidvom stranám. Za pozitívum možno označiť aj to, že po zvýšení hladiny na 129 m v zdrži bolo možné začať napúšťať vodu do mošonského ramena Dunaja, ktoré v určitom úseku od hraníc Slovenskej republiky bolo už niekoľko rokov bez vody, a takisto bolo možné dávať väčšie množstvo vody do Malého Dunaja. Prepláchnutím týchto ramien sa zabezpečili podmienky pre lepšie využitie vôd či už v poľnohospodárstve alebo pre chov rýb, alebo vôbec pre určité systémy vegetácie. To je k otázkam, ktoré nastolil pán poslanec Hudec.

Otázka, ktorú dal podpredseda Národnej rady Slovenskej republiky pán Prokeš k článku 2 - od súdu sa žiada, aby na základe zmluvy a pravidiel a zásad všeobecného medzinárodného práva, ako aj iných zmlúv, ktoré súd môže považovať za aplikovateľné, rozhodol. K tomuto bodu vám veľmi presne teraz neodpoviem, pretože je to otázka, ktorú koncipovali právnici. Za iné zmluvy sa môžu považovať zmluvy, ktoré súviseli s výstavbou vodného diela, teda napríklad spoločná zmluva zo 16. septembra 1979. Pokiaľ by bolo potrebné podrobnejšie odpovedať na túto otázku, vyžiadal by som si krátky čas na konzultáciu s právnikom z Ministerstva zahra-

ničných vecí Slovenskej republiky. Pokiaľ to nestačí, prosil by som vás o pár minút, aby som mohol dať potom lepšiu odpoveď.

Ďakujem.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, pán poslanec Fogaš má ešte jednu otázku zrejme na pána ministra.

Poslanec L. Fogaš:

Pán minister, ešte pred prestávkou by som rád položil otázku, ktorá súvisí s prerokovaným dokumentom. Vieme, že návrh zmluvy vyvolal živú diskusiu u našich maďarských priateľov, vyvolal diskusiu v súvislosti s prerokúvaním tejto otázky v parlamente, na schôdzi, ktorá sa mala uskutočniť v pondelok tento týždeň. Rád by som vedel, či je nám už známe stanovisko parlamentu Maďarskej republiky a aké je, prípadne aké problémy pri prerokúvaní sú nám známe.

Ďakujem.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pánu poslancovi Fogašovi. Pán poslanec Sokol.

Poslanec P. Sokol:

Vážený pán predsedajúci,
vážení členovia vlády,

vzhľadom na závažnosť prerokúvanej problematiky navrhujem, aby materiál bol stiahnutý z dnešného rokovania, aby

bol predložený do všetkých výborov parlamentu a zaradený na 19. schôdzu parlamentu.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán minister, neviem či ste počuli tie otázky.

Minister životného prostredia SR J. Zlocha:

Je to vcelku tak, ako som povedal, za iné zmluvy sa považujú iné súvisiace medzinárodné texty, teda zmluva o sústave vodných diel zo septembra roku 1977 a protokoly k tejto zmluve, ktoré boli v priebehu celého tohto obdobia podpísané. Nemyslia sa tým žiadne iné politické dokumenty.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem. Ešte pán docent Fogaš mal otázku, či vláda má informácie o doterajších výsledkoch prerokovania tej istej zmluvy v Maďarskom parlamente.

Pán poslanec Sokol navrhol, aby sme stiahli tento bod z rokovania. Teraz nie som si celkom istý, ale z hľadiska rokovacieho poriadku by to musel urobiť predkladateľ a my máme iba právo zamietnuť príslušnú zmluvu. Nechcel by som sa mýliť. Pán poslanec Sečánsky, nemáte poruke rokovací poriadok?

Je tu návrh na prerušenie schôdze, môžeme hlasovať o prerušení tohoto bodu rokovania, aby sme si ujasnili otázky, ktoré tu boli dané, aby sme mohli vykonať konzultácie s právnikmi, s odborníkmi pre medzinárodné právo. Navrhujem, aby sme schôdzu prerušili, urobili obedňajšiu prestávku, stretli sa o pol druhej.

Prosím, pán poslanec Sokol.

Poslanec P. Sokol:

Pán podpredseda, dal som iný návrh. V prípade, že nie je možnosť stiahnuť tento materiál z rokovania, navrhujem prerušiť rokovanie o tomto probléme, pretože osobne som nedostal tieto materiály na nahliadnutie, vidím ich dnes prvýkrát, rokovali o nich len dva výbory. Je to tak závažná problematika, že by sa s tým mal oboznámiť každý poslanec tohto parlamentu. Takže zvážte tento návrh.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

O tomto vašom návrhu, samozrejme, musím dať hlasovať. Chcem sa len vrátiť k § 22 rokovacieho poriadku, kde sa v odseku 6 hovorí, že navrhovateľ môže so súhlasom Slovenskej národnej rady svoj návrh vziať späť, dokiaľ Slovenská národná rada neprikročí k hlasovaniu o ňom. To znamená, že ak by sa predkladateľ, teda vláda resp. pán minister rozhodli tento návrh vziať späť, o tomto úmysle by sme hlasovali, teda odobrili by sme ho alebo nie.

Prosím, pán minister.

Minister životného prostredia SR J. Zlocha:

V úvodnom slove som konštatoval, že osobitná dohoda bola a je výsledkom niekoľkomesačnej práce odborníkov. Medzinárodný súdny dvor v Haagu ju zoberie len vtedy, keď je predložená so súhlasom obidvoch krajín. Je samozrejme, že vláda Slovenskej republiky už pri predkladaní jej zástupcom, pánom štátnym tajomníkom Lišuchom uviedla, že tento dokument je kompromisom a nepredstavuje skutočnosť, že by naša vláda pri ďalšom rokovaní sa cítila byť dopredu zaviazaná niektorými konštatovaniami. Napríklad je tu uvedené, že odborníci po predložení tohoto sporu, alebo obidve krajiny sa musia

najskôr dohodnúť o dočasnom vodohospodárskom režime. To bol ústupok zo strany Slovenskej republiky, pretože dohodnúť sa o tejto zložitej otázke nie je také jednoduché a zrejme to bude ešte vec možno niekoľkomesačného riešenia. Tento ústupok však neznamená, že by sme neboli presvedčení o tom, že odstúpenie Maďarskej republiky od zmluvy považujeme za jednostranný krok, za porušenie zmluvy, ktorá bola podpísaná, že teda máme a mali sme nárok, aby sme predišli ešte väčším hmotným škodám nielen na Dunaji, ale na celom Žitnom ostrove, dokončiť toto dielo náhradným riešením. Ak by sme sa rozhodli doplniť túto zmluvu nejakými ďalšími bodmi alebo zmeniť formulácie, bude to znamenať ďalšie niekoľkotýždňové, možno niekoľkomesačné rokovania odborníkov a, samozrejme, aj právnikov. Tým sme chceli vyjadriť dobrú vôľu a snahu dohodnúť sa, pretože naozaj Dunaj je medzinárodná rieka a je potrebné sa dohodnúť o niektorých činnostiach, ktoré sa budú robiť. Z toho dôvodu bola táto osobitná dohoda formulovaná tak, ako vám bola predložená dnes.

Ďakujem.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pánu ministrovi. Faktickú poznámku má pán poslanec Miškovský.

Poslanec V. Miškovský:

Vážený pán predsedajúci, asi ste dobre neporozumeli návrhu pána poslanca Sokola.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Porozumel som mu dobre.

Poslanec V. Miškovský:

Skutočne, toto je tak závažný dokument, o ktorom navyše sa obe strany dohodli, že vlastne nebude zverejňovaný. Bol zverejnený len v jedných maďarských novinách, ktoré väčšina týchto poslancov nečíta. Ďalšia vec je - kto sa chce súdiť, my alebo maďarská strana? Tak počkajme na krok maďarskej strany. V maďarskom parlamente to prerokujú všetky výbory. Kam sa ponáhľame? Súdny spor má trvať podľa dôvodovej správy, alebo ako sa dá nazvať to, čo je k tomu priložené, 4 až 5 rokov. Ročne má stať minimálne 15 miliónov korún. Takže nemáme sa kam ponáhľať - o jeden mesiac skôr alebo neskôr.

Navrhujem takisto prerušiť rokovanie o tomto, zaradiť to do všetkých výborov. Navyše, parlamentu by to mal predkladať minister zahraničných vecí, pretože to je vec ministerstva zahraničných vecí. To, že je teraz v Spojených štátoch amerických s prezidentom, je jedna vec, ale taktiež to svedčí o absolútnej nekoordinácii slovenskej zahraničnej politiky, lebo kauza Gabčíkovo je možno uhojný kameň slovenskej zahraničnej politiky na niekoľko rokov.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán minister a potom pán poslanec Bárány.

Minister životného prostredia SR J. Zlocha:

Myslím si, že tým, že v Maďarskej republike zverejnili text tejto osobitnej dohody, neporušili žiadnu zmluvu, porušili akurát gentlemanskú dohodu, ktorá bola urobená v Bruseli pri podpisovaní tohoto dokumentu.

Pán Mártonyi pred rokovaním požiadal, aby sa pri stretnutí s novinármi neišlo do podrobnosti o obsahu dohody. Osobitná dohoda o tom, že sa text nebude zverejňovať do ratifi-

kácie, nebola urobená. Akurát sa ukázalo, kto je v tomto spore gentleman a kto nie.

K celému problému Sústavy vodných diel Gabčíkovo-Nagy-maros: Ak sa urobili určité ústupky s našej strany, je to prejav dobrej vôle problém vyriešiť. Mali by sme si uvedomiť a mali by sme si byť vedomí toho, že Dunaj je spoločná rieka. Nemožno zachovávať stav, ktorý tam je, pretože skutočne by potom mohlo dôjsť k väčším škodám či už v samotnom koryte Dunaja, alebo na jednej alebo na druhej strane ramennej sústavy.

Sme presvedčení o svojej pravde, a preto vláda Slovenskej republiky súhlasí s tým, aby sa tento spor predložil Medzinárodnému súdnemu dvoru, pretože my sme išli v súlade so zmluvou z roku 1977, postavili sa prakticky len tie objekty, okrem náhradného riešenia, ktoré muselo byť urobené, a urobili sa opatrenia, aby predpokladané vplyvy na životné prostredie boli minimalizované.

Skutočne, súhlas parlamentu, Národnej rady Slovenskej republiky s predložením tejto zmluvy by bol svedectvom toho, že Slovenská republika si je vedomá svojej pravdy a že chce, aby ju potvrdil Medzinárodný súdny dvor v Haagu. Medzinárodnú podporu by sme si nezískali tým, že budeme problém odďaľovať, že sa nám výrazne zhoršia vzťahy nielen s Maďarskou republikou, ale aj s mnohými ďalšími európskymi krajinami. Z toho dôvodu za rezort životného prostredia považujem toto riešenie za správne.

Prečo som predkladal tento materiál ja, keď bol vypracovaný Ministerstvom zahraničných vecí? Z pomerne jednoduchého dôvodu. Minister zahraničných vecí teraz sprevádza pána prezidenta na návšteve v Spojených štátoch amerických, a nechceli sme, aby sa odsúhlasenie osobitnej dohody zbytočne odďaľovalo.

Neviem, či pánu Miškovskému moje vysvetlenie nestačilo, zrejme nabudúce sa budeme musieť snažiť, aby materiály, ktoré vypracujú jednotlivé rezorty, predkladali ich pracovníci.

Prvý podpredseda NR SR P. Weis:

Pán poslanec Sokol a pán poslanec Miškovský, navrhujem takéto riešenie: prerušíme teraz schôdzu, cez obedňajšiu prestávku sa zídu kluby, keďže nám chýbajú niektoré informácie o tom, aké boli dohody medzi slovenskou stranou a maďarskou stranou o postupe prerokovania tohoto problému. O štvrt na dve urobíme politické grémium. Prosil by som pána ministra, prípadne aj pána premiéra, aby sa tohoto politického grémia zúčastnili.

Prosím pánov kolegov a kolegyne, aby tu boli o pol druhej a začali by sme rokovanie Národnej rady. Ak kluby dospejú k názoru, že je potrebné schôdzu prerušiť a odložiť rokovanie dajme tomu na piatok, budeme o vašom návrhu hlasovať. Súhlasíte, páni poslanci?

/Obaja poslanci, poslanec P. Sokol a poslanec V. Miškovský vyjadrili s návrhom súhlas./

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Dámy a páni, teda o štvrt na dve bude politické grémium. Teraz bude obedňajšia prestávka, poradia sa kluby. Politické grémium bude v Modrom salóne.

/Po prestávke./

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Sme uznášaniaschopní. Môžeme pokračovať v prerušenom piatom bode programu, ktorým je vládny návrh, ktorým sa predkladá na prerokovanie v Národnej rade Slovenskej republiky Osobitná dohoda o predložení sporu medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o projekte Gabčíkovo-Nagymaros Medzinárodnému súdnemu dvoru.

Vážené dámy,
vážení páni,

chcel by som vás informovať o výsledkoch rokovania politického grémia, ktoré sa zaoberalo otázkami vznesenými v rozprave k tomuto bodu. Zástupcovia klubu Slovenskej národnej strany tlmočili stanovisko, že treba dať hlasovať o návrhu pánov poslancov Sokola a Miškovského, aby tento bod rokovania bol odročený, bol predložený výborom Národnej rady a bol zaradený na ďalšiu schôdzu Národnej rady. Ostatné kluby vyslovili súhlas s nasledujúcim riešením, o ktorom sa bude hlasovať v prípade, že by neprešlo riešenie navrhnuté klubom Slovenskej národnej strany resp. páni poslancami, ktorých som spomínal.

Vzhľadom na skutočnosť, že v dôsledku technickej chyby niektorí poslanci nedostali v patričnom predstihu tento dôležitý materiál, a po druhé preto, že aj v ďalších kluboch bola vznesená požiadavka, aby sa prekonzultovali niektoré právnické problémy, tento materiál by bol ešte pridelený Ústavnoprávnemu výboru Národnej rady, a to v piatok s tým, že na toto rokovanie ústavnoprávneho výboru by prišiel poverený zástupca vlády, pozvali by sme pána štátneho tajomníka

Lišucha, ktorý túto špeciálnu dohodu podpisoval a právnických expertov ministerstva zahraničných vecí. Je len samozrejmé, že každý z poslancov má právo zúčastniť sa rokovania ústavnoprávneho výboru. Takéto sú, prosím, alternatívy.

Dávam teda, vážené kolegyne, vážení kolegovia, najprv hlasovať o tom návrhu, ktorý predniesli pán poslanec Sokol a pán poslanec Miškovský, teda stiahnuť z rokovania tejto schôdze, predložiť všetkým výborom Národnej rady a prerokovať túto dohodu na ďalšom zasadnutí Národnej rady.

Prosím, predstavíme sa.

Prezentovalo sa 106 poslancov.

Kto je za tento návrh pánov poslancov Sokola a Miškovského?

Za návrh hlasovalo 10 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 63 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 33 poslancov.

Konštatujem, že návrh pánov poslancov Miškovského a Sokola nebol prijatý.

Teraz dávam hlasovať o návrhu, ktorý vzišiel z politického grémia a ktorý som tu predostrel.

Prosím, predstavíme sa.

Prezentovalo sa 107 poslancov.

Prosím, kto je za tento návrh?

Za návrh hlasovalo 80 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovali 3 poslanci.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 24 poslancov.

Dámy a páni, svpjím uznesením sme teda prideliili tento dokument na prerokovanie aj ústavnoprávnemu výboru a po vy-počutí stanoviska ústavnoprávneho výboru budeme v piatok pokračovať v rozprave k tomuto bodu, ktorú sme neprerušili.

Ďakujem vám a prosím pána podpredsedu Húska, aby pre-vzal vedenie schôdze.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Pokračujeme š i e s t y m bodom programu, ktorým je

Vládny návrh zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a doplňa zákon číslo 87/1991 Zb. o mimosúd-ných rehabilitáciách v znení zákona číslo 264/1992 Zb. a zá-kona číslo 267/1992 Zb. a zákon Slovenskej národnej rady číslo 319/1991 Zb. o zmiernení niektorých majetkových a iných krívd a o pôsobnosti orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti mimosúdnych rehabilitácií v znení zákona Slovenskej národnej rady číslo 312/1992 Zb. a zákona Sloven-skej národnej rady číslo 492/1992 Zb.

Vládny návrh zákona ste dostali ako tlač číslo 196 a spoločnú správu výborov ako tlač číslo 196a. Z poverenia vlády Slovenskej republiky vládný návrh zákona odôvodní mi-nister vnútra Slovenskej republiky pán Tuchyňa. Prosím ho, aby sa ujal slova.

Minister vnútra SR J. Tuchyňa:

Vážený pán predsedajúci,
pani poslankyne a páni poslanci Národnej rady,
vážení kolegovia z vlády,

predkladaný vládný návrh zákona, ktorý v mene vlády Slovenskej republiky vám odporúčam prerokovať, doplňa resp.

mení jednak zákon číslo 87 z roku 1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách, jednak zákon Slovenskej národnej rady číslo 319 z roku 1991 Zb. o zmiernení niektorých majetkových a iných krívd a o pôsobnosti orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti mimosúdnych rehabilitácií. Obidva zákony dnes platia v znení niektorých neskorších zákonov uvedených vo vládnom návrhu.

Navrhované zmeny sa týkajú najmä problémov, keď oprávnená osoba odkúpila od štátu nehnuteľnosti, ktoré od nej prešli na štát spôsobom uvedeným v paragrafoch 6, 16 a 20 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách, ďalej odškodnenia v minulosti internovaných rehoľníkov a kňazov a napokon upresňuje niektoré lehoty. Na potrebu navrhovaných úprav upozorňovala prax orgánov realizujúcich agendu mimosúdnych rehabilitácií a nie ojedinele aj vaše interpelácie v tejto súvislosti podávané na jednotlivých členov vlády.

Podrobné odôvodňovanie navrhovaných zmien je obsiahnuté v dôvodovej správe predkladaného návrhu, a preto považujem za nadbytočné ich v tomto úvode opakovať. Chcem ešte podčiarknuť jeden moment súvisiaci s odškodňovaním občanov, ktorí v období totality utrpeli rôzne ujmy z dôvodov politických, ideologických, národnostných a triednych. Ide o ujmy často už nenapraviteľné a vytrpené v rozsahu, pri ktorom by ich finančné odškodnenie zaťažilo budúce generácie na dlhé desaťročia.

Preto už zákon číslo 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách si nestanovuje za cieľ spravodlivé odškodnenie občanov za všetky krivdy vytrpené v minulosti, ale len ich zmiernenie v rozsahu únosnom pre ďalší, najmä ekonomický vývoj spoločnosti a štátu. Túto zásadu vyslovuje preambula citovaného zákona a vláda Slovenskej republiky predkladaním tohoto návrhu na novelizáciu zákona číslo 87/1991 Zb. a zákona Slovenskej národnej rady číslo 319/1991 Zb. ju v plnej

miere rešpektuje. Navrhujem vám preto, pani poslankyne a páni poslanci, aby ste predloženú novelu po posúdení schválili.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR M. Húska:

Ďakujem pekne pánu ministrovi Tuchyňovi. Prosím spravodajcu výborov pána poslanca Eduarda Bárányu, aby podal správu o výsledkoch prerokovania vládneho návrhu zákona vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky.

Poslanec E. Bárány:

Vážené dámy,
vážení páni,

už dlhý názov predloženej vládnej novely nás upozorňuje na zložitú problematiku mimosúdnych rehabilitácií a pripomína nám, že aj v minulosti sme týmto otázkam venovali veľkú pozornosť. Opäť prax ukázala na - ťažko povedať - slabé miesta, ale na určité medzery, otázky súvisiace s právnou úpravou mimosúdnych rehabilitácií, a tak vláda v snahe odstrániť časť týchto problémov predkladá opätovný návrh na novelizáciu zákona o mimosúdnych rehabilitáciách.

Vládnym návrhom sa zaoberali štyri výbory Národnej rady. Všetky odporučili jeho prijatie. Z výborov vzišlo niekoľko pozmeňujúcich návrhov. Dovoľte, aby som sa veľmi stručne vyjadril k týmto pozmeňujúcim návrhom, vlastne už k spoločnej správe.

V spoločnej správe pod bodom 1 sa odporúča uznesením Národohospodárskeho a rozpočtového výboru Národnej rady Slovenskej republiky a výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre štátnu správu, územnú správu a národnosti nové znenie

§ 11a odsek 1. Rovnakým odsekom sa zaoberá aj bod 2 spoločnej správy, ktorého autorom znenia je Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky. Osobne budem odporúčať znenie, ktoré vzišlo z ústavnoprávneho výboru. Zmyslom, ktorý je uvádzaný v bode 1, je vlastne zvýrazniť alternatívnu možnosť plnenia v prospech oprávnenej osoby. Obdobný účel plní aj bod 2, zároveň však rieši aj niektoré ďalšie otázky, predovšetkým ten problém, aby sa nemohlo stať, že štát by dvakrát vracal oprávnenej osobe jej nárok, čiže, aby nemohlo vzniknúť, že oprávnená osoba na konci bude mať aj vec, ktorá jej bola kedysi neprávom odňatá a zároveň jej bude vrátená aj cena, za ktorú si prípadne túto vec sama neskoršie znova kúpila. Išlo by tu o niečo, čomu právnici hovoria neoprávnený majetkový prospech, i keď týmto smerom by sa to riešiť asi nedalo. Preto bod 1 neodporúčam prijať. Bod 2 odporúčam prijať, je podľa mňa výstižnejší a obsahovo širší.

Bod 3, ktorý odporúčam prijať, je vlastne len legislatívnym spresnením, obsahovo na zákone nič nemení.

Problematickým je bod 4. Na jednej strane v jeho prospech hovorí, autori tohto bodu zrejme to aj mienili, že by jeho prijatím došlo k zmierneniu podmienok pre uplatnenie nároku, čiže neboli by tam kumulatívne obidve podmienky, aj nápadne nevýhodné podmienky, aj tieseň, stačila by jedna z nich. Ak si odmyslím problémy, ktoré by vznikli v takom prípade s dokazovaním, a na tie by sme skutočne prihliadať nemali, upozorňujem na druhú vec. Už doposiaľ mnohí uplatňovali svoj nárok podľa tohto zákona a uplatňovali ho za situácie, keď museli kumulatívne splniť obidve podmienky. Ak by sme prijali bod 4, stačilo by splnenie jednej, to znamená, že čiste podľa dátumu príslušného podania by im sa podstatne menila právna situácia. Musím povedať, že tým by sme vlastne porušili zásadu rovnosti občanov, a preto bod 4 neodporúčam neprijať.

Novelu zákona ako celok odporúčam prijať.

Ďakujem vám za pozornosť.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem pekne pánu poslancovi Eduardovi Bárányovi a prosím ho, aby zaujal miesto určené pre spravodajcov výboru.

Do rozpravy sa písomne prihlásili pani Viera Danielová, nezávislá poslankyňa a pán Javorský za KDĽ. Ako prvá má slovo pani Viera Danielová.

Poslankyňa V. Danielová:

Vážený pán predsedajúci,
vážení členovia vlády,
pani poslankyne, páni poslanci,

plne si uvedomujem, aký cieľ sleduje predložená novela, napriek tomu si dovoľím využiť príležitosť novelizácie zákona číslo 319/1991 Zb. a predložiť svoj ani nie pozmeňujúci, ako skôr dopĺňujúci návrh, ktorým by sa zákon Slovenskej národnej rady číslo 319/1991 Zb. v § 2 doplnil novým odsekom 6, ktorý najprv prečítam a potom vysvetlím. Čiže v § 2 za odsek 5 sa vkladá nový odsek 6 tohto znenia: "Oprávneným osobám rehabilitovaným podľa § 2 ods. 2 tohto zákona za násilné odvedenie do ZSSR v rokoch 1944 až 1946 a rehabilitovaným podľa zákona číslo 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení zákona číslo 267/1992 Zb., ktoré boli zaradené do vojenských táborov nútených prác, alebo internované v centralizovaných kláštoroch v dĺžke aspoň troch mesiacov, patrí s výnimkou nárokov v dôchodkovom zabezpečení rovnaký rozsah výhod ako účastníkom odboja." Na prvý pohľad by sa mohlo teda zdať, že takýto doplnok nesúvisí s konkrétnym

cieľom vládnej novely, no v skutočnosti aj v navrhovanej novele ide vlastne v istom zmysle aj o rozšírenie rozsahu pre oprávnené osoby, preto si myslím, že aj môj pozmeňovací návrh by mohol nájsť uplatnenie v tomto návrhu novely a prosím vás o jeho podporu. Zdôvodním to nasledujúcim spôsobom.

Zmiernenie krívd spáchaných v období rokov 1945 až 1989 upravuje zákon o súdnych rehabilitáciách číslo 119/1990 Zb., ktorým boli odškodnení občania postihnutí súdnym výrokom. Občanov zaradených do pracovných útvarov podľa nariadenia Slovenskej národnej rady číslo 7/1948 Zb., nariadenia Slovenskej národnej rady z 23. 3. 1948 a občanov zaradených do táborov nútených prác podľa zákona číslo 247/1948 Zb. odškodňuje úprava podľa zákona o mimosúdnych rehabilitáciách číslo 87/1991 Zb. Uvedeným kategóriám rehabilitovaných do rozsahu odškodnenia bol priznaný aj nárok na rovnaký rozsah výhod ako účastníkom odboja. Týmto rozsahom výhod neboli však dosiaľ odškodnení občania, ktorí boli za násilné odvedenie do Sovietskeho zväzu v rokoch 1944 až 1946 odškodnení podľa zákona Slovenskej národnej rady číslo 319/1991 Zb. Krutosť a rozsah ich postihu nezaostávali za vyššie uvedenými kategóriami rehabilitovaných. Javí sa preto adekvátnym priznať aj im rovnaký rozsah výhod. Zrejme nie je nevyhnutné ďalšie obsírnejšie zdôvodňovanie pre ich priznanie, keďže zásluhou publikovaných memoárov verejnosť je primerane informovaná o ťažkom a strastiplnom údele týchto postihnutých.

Veľkou neinformovanosťou sa však vyznačuje diskriminačný postih občanov zaradených do vojenských táborov nútených prác a rehabilitovaných podľa zákona číslo 87/1991 Zb. Táto forma diskriminačného postihu bola totiž veľmi dokonale kamuflovaná pod falošnou záštitou výkonu vojenskej služby. Stupeň nezákonnosti postihu bol v tomto prípade výrazne umocnený tým, že postrádal akýkoľvek zákonný podklad aj vo vtedajšej beztak zdeformovanej legislatíve. Vysvitá to predovšetkým z faktu, že povolávanie z civilu alebo zadržanie

po skončení dvojročnej základnej služby na výnimočné cvičenie porušovalo ustanovenia branného zákona číslo 92/1949 Zb. najmä v týchto bodoch:

a/ podľa § 39 ods. 1 povinné vojenské cvičenie mohlo úhrnne trvať najviac 16 týždňov. U príslušníkov vojenských táborov nútených prác nielenže 16 týždňov presahovalo, ale nebolo vôbec časovo vymedzené;

b/ podľa § 39 ods. 8 výnimočné cvičenie bolo prípustné z výcvikových dôvodov pri zavádzaní novej bojovej techniky, lenže pre príslušníkov vojenských táborov nútených prác táto podmienka nebola splnená;

c/ podľa § 39 ods. 1 osoby bez branného pomeru podliehali mimoriadnej odvodnej povinnosti len za brannej pohotovosti štátu, lenže tá v období trvania vojenských táborov nútených prác v rokoch 1948 až 1954 nebola vôbec vyhlásená;

d/ povolávanie a zadržovanie na výnimočné cvičenie sa realizovalo podľa tajných rozkazov ministerstva národnej bezpečnosti a ministerstva vnútra, ktorých obsah suploval zákon o táboroch nútených prác zrušený vtedajším Národným zhromaždením 12. 7. 1950 v ďaleko väčšej miere nezákonnosti než to za poldruharočné obdobie platnosti umožňoval zákon o táboroch nútených prác číslo 247/1948 Zb.

K výkonu výnimočného cvičenia boli povolávané aj osoby bez ohľadu na branný pomer, bez ohľadu na zdravotný stav, aj napriek dlhodobému výkonu vojenskej služby v zahraničných armádach protihitlerovskej koalície za II. svetovej vojny. Uvedeným postupom sa oficiálne štátne orgány dopúšťali diskriminačného postihu a nezákonných mimosúdnych represí voči občanom, ktorí sa ničím neprevinili. V dôsledku uvedených skutočností sa javí opodstatnené podľa predloženého návrhu

novelizácie priznať aj príslušníkom vojenských táborov nútených prác rovnaký rozsah výhod ako účastníkom odboja.

Tendenčne a vytrvalo umlčovaná likvidácia kláštorov realizovaná v priebehu roku 1950 celkom unikla aj pozornosti zákonodarcu pri koncipovaní osnovy zákona o mimosúdnych rehabilitáciách číslo 87/1991 Zb. Až jeho novelizácia v znení zákona číslo 267/1992 zohľadnila tento brutálny zákrok ako čisto politický akt organizovaný vedením KSČ bez akéhokoľvek zákonného podkladu, keďže ani vláda, ani zákonodarné orgány sa touto otázkou nezaoberali. Postavenie internovaných rehoľných komunít bolo úplne bezprávne. Centralizačné kláštory neboli zaradené do sústavy väzníc, neplatili pre ne predpisy upravujúce výkon trestu, ani iné právne predpisy a normy, pretože náš právny poriadok inštitút internácie alebo centralizačné kláštory vôbec neriešil. Internácia však nebola rozdielna od väzenia. Okolnosti nezákonného režimu internácie v centralizačných kláštoroch dokazujú, že je opodstatnené, aby osoby rehabilitované za internáciu v kláštoroch podľa zákona číslo 267/1992 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon číslo 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách, mali priznaný rozsah výhod ako účastníci odboja.

Záverom by som rada podotkla už len toľko, že novelizácia by zahrnula asi 6 až 7 tisíc ľudí v pokročilom veku, v siedmom až ôsmom decéniu života, a náklady na jej realizáciu by dosiahli tak nízku položku, že by to bol skôr symbolický akt, než citeľnejšie zaťaženie štátneho rozpočtu. Aj z toho dôvodu vás prosím, aby ste tento môj návrh podporili. Môžem ešte raz teda prečítať konkrétne pozmeňujúci resp. doplňujúci návrh. Pôvodné body 1, 2 a 3 v článku 2 vládneho návrhu sa prečísľujú na body 2, 3 a 4 a vsunie sa nový bod 1 tohto znenia: V § 2 za odsek 5 sa vkladá nový odsek 6, ktorý znie: "Oprávneným osobám rehabilitovaným podľa § 2 ods. 2 tohto zákona za násilné odvedenie do Sovietskeho zväzu v rokoch 1944-1946 a rehabilitovaným podľa zákona čís-

lo 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení zákona číslo 267/1992 Zb., ktoré boli zaradené do vojenských táborov nútených prác alebo internované v centralizovaných kláštoroch v dĺžke aspoň troch mesiacov, patrí s výnimkou nárokov v dôchodkovom zabezpečení rovnaký rozsah výhod ako účastníkom odboja."

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem pekne pani poslankyni Danielovej. Slovo má pán poslanec Javorský za KDĽ.

Poslanec F. Javorský:

Vážený pán predsedajúci,
vážení členovia vlády,
vážené poslankyne a poslanci,

v období rokov 1949-1952 bolo podľa archívnych záznamov 11 000 občanov nezákonne zaradených do táborov nútených prác obvykle na dobu od troch mesiacov do dvoch rokov. Išlo spravidla o obyvateľov vidieka, ktorí do táborov nútených prác posielali trojčlenné trestné komisie pri národných výboroch na základe výmerov. Dôvodom týchto rozhodnutí bola neochota občanov vstúpiť do jednotných roľníckych družstiev. Tento dôvod sa však navonok zakrýval iným, menej ideologickým dôvodom, napríklad tým, že títo občania neplnili predpísané obvykle vysoko nadsadené kontingenty. Zaradenie do táborov nútených prác bolo protiprávnym rozhodnutím s dlhodobými existenčnými následkami nielen pre poškodenú fyzickú osobu - išlo najčastejšie o otca, živiteľa rodiny, ale aj pre manželku a deti, ktoré sa ocitli v situácii krajnej núdze. Neskôr deti nemohli študovať, niektoré rodiny boli vyvezené na poľnohospodárske práce do Čiech a podobne.

Pri rozhodovaní o odškodnení poškodených, ktorí boli nezákonne zaradení do táborov nútených prác, sa zistilo, že prevažná časť poškodených už zomrela, ale vzhľadom na doslovné znenie § 14 ods. 2 citovaného zákona nemožno poskytovať peňažnú náhradu dedičom zomrelého. V dôsledku tejto skutočnosti z 11 000 osôb, ktoré boli podľa archívnych dokladov nezákonne zaradené do táborov nútených prác, bolo doposiaľ podaných len 920 žiadostí, čo je len 9 % z celkového počtu, z ktorých bolo odškodnených len 304 osôb, to znamená 3 % s celkovou sumou 320 000 korún, hoci finančné prostriedky boli plánované na podstatne vyšší počet odškodnených.

So zreteľom na inak analogický zákon o súdnych rehabilitáciách, ktorý umožňuje odškodniť aj dedičov zomrelého, a na oprávnenú nespokojnosť pozostalých po poškodených osobách treba aj v tomto smere zosúladiť obidva zákony tak, aby odškodňovanie bolo približne rovnaké, vzťahovalo sa na rovnaké osoby ako pri súdnych rehabilitáciách. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa domnievam, že do pripravovanej novelizácie zákona číslo 87/1991 Zb. si nejednoznačnosť platnej právnej úpravy, ktorá vo viacerých ustanoveniach odkazuje na analogické používanie zákona číslo 119/1990 o súdnej rehabilitácii, vyžaduje obdobne ako v zákone o súdnej rehabilitácii vyslovené určenie, že nárok na odškodnenie prechádza na vymenovaných dedičov zomrelého.

V zmysle tejto požiadavky navrhujem, aby zákon číslo 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení zákona číslo 267/1992 Zb. a zákona Slovenskej národnej rady číslo 319/1991 Zb. v znení zákona Slovenskej národnej rady číslo 312/1992 Zb. a zákona Slovenskej národnej rady číslo 492/1992 Zb. sa ďalej menil a doplnil takto: V § 14 sa dopĺňa nový odsek 3, ktorý znie: "Právo žiadať odškodnenie prechádza na dedičov oprávnenej osoby, pokiaľ sú nimi deti, manžel a rodičia."

Vážení kolegovia, vážené kolegyně, prosím vás o podporu tohoto môjho návrhu.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem pánu poslancovi Javorskému. Hlásí sa ešte niekto z poslancov do rozpravy?

/Nikto./

Keďže nie, vyhlasujem rozpravu o šiestom bode programu za skončenú. Chce sa k rozprave vyjadriť pán minister Tuchyňa?

Minister vnútra SR J. Tuchyňa:

Nie.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem. Žiada si záverečné slovo pán poslanec Bárány?

Poslanec E. Bárány:

Vážené dámy,
vážení páni,

pokiaľ sa dá na prvé počutie, chcem zareagovať na dva takéto podstatné návrhy. Prvý návrh pani poslankyne Danielovej nechám na individuálne zváženie a rozhodnutie každého poslanca z jednoduchého dôvodu. V zákone číslo 319/1992, v § 2 ods. 2 - ako som si to stihol po prednese jej návrhu prejsť, nie sú vlastne vylúčení z dobrodenia tohto zákona

- ak ma pani poslankyňa v tomto opravi budem rád - ani osoby, ktoré sa podieľali počas II. svetovej vojny na činoch, ktoré dodnes odsudzujeme. Je to naša chyba alebo chyba Federálneho zhromaždenia, že sa tak dodnes nestalo. Zároveň sú medzi týmito osobami aj mnohí, veľmi mnohí, ktorí boli odvedení do Sovietskeho zväzu, ktorí si čím plnšie odškodnenie zaslúžia. Vzhľadom na tento problém, rozpor, nechávam na zvážení, svedomí každého poslanca, ako sa v tejto veci rozhodne. Môže sa nám stať, že odbojára a toho z druhej strany dáme tu do rovnakej právnej situácie, i keď by sme mali dať do rovnakej právnej situácie toho, kto bol skutočne bez viny koncom II. svetovej vojny odvedený.

Pokiaľ ide o návrh pána poslanca Javorského, jeho prijatie odporúčam z toho dôvodu, že ak v iných prípadoch nároky prechádzajú aj na najbližších príbuzných - na manželku, na deti, čiže na tých, ktorí spavidla žijú v spoločnej domácnosti, v záujme rovnosti občanov je potrebné aj tu prijať obdobnú úpravu, a to viac-menej bez ohľadu na postoj k jednotlivým prípadom, formám rehabilitácie.

Dovolím si teda na záver zopakovať ešte raz svoje odporúčania pre hlasovanie. Bod 1 nie, bod 2 áno, bod 3 áno, bod 4 nie, návrh pani poslankyne Danielovej nechávam na zváženie, na svedomie každého poslanca, a návrh pána poslanca Javorského odporúčam prijať.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem. Prosím pána poslanca Bárányu, aby hlasovanie uvádzal.

Predtým ešte požiadala o slovo pani ministerka.

Ministerka spravodlivosti SR K. Tóthová:

Vážený pán predsedajúci,
vážení poslanci,

nie s veľkou radosťou som si vypočula obidva návrhy, a to preto, že sú dosť vecného charakteru, dosť meniace celkové finančné nároky. Každý návrh, ktorý je, musí byť zohľadnený v dôvodovej správe pri finančnom vyjadrení. Teda nie som veľmi spokojná, že na pléne, bez prerokovania - vyjadrujem tu môj názor ako predsedkyne legislatívnej rady - sa takéto návrhy dávajú. V tej rýchlosti nie je možné posúdiť systémovú súvislosť právnych noriem, a potom prax odôvodnene poukazuje na to, že prijímame nesystematické právne predpisy.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem pekne, pani ministerke. Prosím, pani poslankyňa Danielová.

Poslankyňa V. Danielová:

Ak dovoľíte, ešte by som to spresnila, pretože tento § 2 zákona 319, o ktorý ide, už bol raz dopĺňaný odsekom 6 v úprave číslo 312 z roku 1992, kde sa už v podstate postavili na roveň. Môžem to odcitovať. Odsek 6 teraz vlastne len trošku zovšeobecníme a takýmto spôsobom zmeníme. Odsek 6 v tejto úprave znel: "Oprávneným osobám uvedeným v ods. 2 sa kúpeľná" - išlo len o kúpeľnú starostlivosť - "starostlivosť nemocenského poistenia alebo dôchodkového zabezpečenia poskytuje v rovnakom rozsahu a za rovnakých podmienok, ako účastníkom odboja." Teraz by teda išlo o rozšírenie alebo zovšeobecnenie. Spomenula som, že ide o 6 až 7 tisíc 70 až

80-ročných ľudí. Je to skôr skutočne symbolický akt. To je informácia, ktorú mám zo Slovenského zväzu PTP.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem pani poslankyni. Pán poslanec Javorský.

Poslanec F. Javorský:

Keď dovolíte, chcel by som pripomenúť len toľko, že som podal vyčíslenie, koľko sa čerpá z predpokladaného rozpočtu na krytie týchto náhrad. Sú to len 3 %, čiže v rozpočte sa na rehabilitáciu týchto ľudí podľa tejto novely počíta s plným počtom a čerpajú sa len 3 %. Chcel by som tiež podotknúť, že je chybou, alebo je zlé, keď dostaneme návrh novely zákona, ktorý prejde legislatívnou radou vlády a nie je tam zohľadnené to, čo som teraz dodatočne navrhoval. Som toho názoru, že už legislatíva vlády mala upraviť rovnosť nárokov a možnosti uplatnenia nárokov v blízkych zákonoch, ktoré riešia rehabilitáciu - zákony číslo 87/1991 Zb. a číslo 119/1990 Zb.. Myslím si, že to malo prísť už z legislatívnej rady vlády upravené a nemuseli sme zasahovať my predloženými pozmeňujúcimi návrhmi.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Prosím, pán poslanec Fogaš.

Poslanec L. Fogaš:

Vážené kolegyne, kolegovia,

veľmi nerád zasahujem do tejto diskusie. Snád vo výboroch boli rokovania, kde bolo možné všetky vecné návrhy predložiť. Teraz jednoducho návrhy poslancov vyznievajú tak, akoby sa na niečo zabudlo. Otázka je, či sa naozaj zabudlo

preto, že na to nie sú peniaze, alebo preto, že návrhy nazaj systémovo nezapadajú. Tiež neviem momentálne rýchlo posúdiť, či je možné pozmeňovacie návrhy prijať alebo ich nie je možné prijať.

Ak je to taká vážna vec, že ju bolo treba predniesť až na pléne a treba o tom rokovať, navrhujem odročiť ďalšie prerokúvanie zákona, hlasujme inokedy, a posúdme tieto návrhy znova vo výboroch, prípadne ich posúdme v kluboch. Veď tento zákon je už štyrikrát novelizovaný, toto je piata novela, znova sú tu nové návrhy, a koľko ich ešte bude. Tak urobme jeden seriózny návrh zákona, ktorým sa definitívne s týmto problémom vysporiadame, všetkým, ktorí si zaslúžia, poskytneme náležitú morálnu a hmotnú odmenu alebo odškodnenie, a potom už sa zaoberajme budúcnosťou. Takto nik nevie posúdiť, či je možné návrh doplniť alebo nie, či to náhodou nesúvisí s iným zákonom. Myslím si, že každý mal možnosť vyjadriť sa vo výbore. Ak prehral vo výbore, nič nebráni tomu, aby sa znovu o tom rokovalo, ale v takom prípade už tak navrhovateľ, ako i spravodajcovia vedia zaujať stanovisko. Ale domnievam sa, že ide o vecné návrhy, ktoré treba posúdiť širšie.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem pekne pánu poslancovi Fogašovi. Pán poslanec Gazdík.

Poslanec I. Gazdík:

Vážený pán predsedajúci, mám len jednu veľmi vecnú poznámku. Pani Danielová ani pán Javorský nemali možnosť predložiť tento návrh, pretože vo výbore pre vzdelanie, vedu a kultúru sa neprerokoval. /Potlesk./

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem. Mám tomu rozumieť tak, vážení priatelia, že by sme mali rozhodnúť, či to postúpime znova výborom a odročíme toto prerokovanie? Pán poslanec Tahy.

Poslanec M. Tahy:

Pán predsedajúci, domnievam sa, že o túto možnosť mal požiadať spravodajca. Ten o to nepožiadaval, naopak, dal na rozhodnutie plénu alebo odporučil návrh pána Javorského, a to by malo rozhodnúť.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem pekne. Prosím, pán poslanec Bárány.

Poslanec E. Bárány:

Túto možnosť má v ktorejkoľvek chvíli ktorýkoľvek poslanec, to nie je viazané na toho, kto je momentálne spravodajcom alebo navrhovateľom. Návrh na prerušenie prerokovania bodu môže podať ktokoľvek z poslancov.

A ešte si dovoľím povedať jednu poznámku. Pán predsedajúci, pokiaľ sa hovorilo o tom, že páni poslanci nemali možnosť podať tieto návrhy vo výboroch, aj keď výbory, ktorým boli pridelené, neprerokovali tento bod, ako vieme, poslanec má právo zúčastniť sa aj rokovania iných výborov /potlesk/ a okrem toho môže navrhnúť, aby jeho výbor sa problémom zaoberal. Ak sa výbor rozhodne, môže sa zaoberať aj inými problémami a inými návrhmi, než sú tie, ktoré mu predseda prideliť. Tými, ktoré mu predseda prideliť, sa zaoberať musí, inými sa zaoberať môže.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem pekne. Sme v situácii, že budeme musieť hlasovanim odobriť návrh pána poslanca Fogaša.

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 101 poslancov.

Návrh pána poslanca Fogaša znel približne tak, že sa odročí tento bod rokovania a po prerokovaní vo všetkých výboroch sa tento bod zaradí.

Kto je za návrh?

Za návrh hlasovalo 55 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 21 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 25 poslancov.

Konštatujem, že tento návrh bol prijatý.

Vážení priatelia, na základe požiadania ústavnoprávneho výboru a národohospodárskeho a rozpočtového výboru stretnú sa tieto výbory o 17.00 hodine so štátnym tajomníkom ministerstva financií, aby s ním detailnejšie prerokovali problematiku novely devízového zákona. Navrhujem, aby sa v tomto období, kedy vyhlásime prestávku, stretli výbory a prerokovali túto problematiku. Na základe toho prechádzame k ďalšiemu bodu rokovania.

S i e d m y m bodom programu je

Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky o navrátení majetku Matici slovenskej.

Návrh ste dostali ako tlač číslo 22 a spoločnú správu výborov ako tlač číslo 22a.

Za skupinu poslancov návrh zákona zdôvodní poslanec Ivan Hudec. Prosím, aby sa ujal slova.

Poslanec I. Hudec:

Vážený pán predsedajúci,
vážené pani poslankyne
vážení páni poslanci,
vážení páni ministri,

predložený návrh skupiny poslancov je návrh veľmi bra-
datý. Tento návrh vlastne vznikol už koncom ôsmeho volebného
obdobia, ale, žiaľ, dostal sa na rokovanie v definitívnej
podobe až teraz. Uznesenie Národnej rady pri prerokúvaní
tohto návrhu zákona koncom minulého roku znelo tak, že tento
návrh zákona bude prerokovaný do konca marca, do konca
štvrtroku tohto roku. Je síce už o mesiac neskôr, ale myslím
si, že vecne toto uznesenie Národná rada splní.

Nebudem sa podrobne zaoberať vecnými a všeobecnými as-
pektami návrhu tohto zákona. Je dostatočne známy, bol prero-
kovaný vo výboroch. Myslím si, že prešiel veľmi dôkladnou
oponentúrou tak v Národnej rade, ako aj vo vláde, vyjadrova-
li sa k nemu aj iné inštitúcie, najmä Matica slovenská. Vie-
me dobre, že ide o majetok právnickej osoby, ktorá tak, ako,
povedzme, vrátenie majetku cirkvám a reholným kongregáciám,
sa vyníma z celkového právneho zámeru, kedy sa vlastne robi-
li reštitúcie len fyzickým osobám.

Jediný problém tohto zákona je vlastne dvojčinný prob-
lém. Ide tu o súbeh dvoch právnych nárokov. To je momentálne
nárok vlastníctva obcí a nárok vlastníctva tejto inštitúcie,
a druhý problém je otázka konkrétnych nárokových nehnuteľ-
ností. Okrem týchto vecí boli Matici slovenskej odňaté ešte
aj hnutelné a imateriálne statky, ktoré v návrhu tohto záko-

na riešenie nie sú, ale uznesenie Národnej rady zaviazalo riešiť majetok Matice slovenskej. Ako predkladateľ návrhu zákona iba upozorňujem na tieto fakty. Odporúčam Národnej rade, keďže tento návrh zákona, ktorý už raz bol v tomto pléne prerokovaný, aby ho prijala.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem pánu poslancovi Hudecovi. Prosím spravodajcu výborov pána poslanca Mariána Andela, aby podal správu o výsledkoch prerokovania návrhu zákona vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky.

Poslanec M. Andel:

Vážené dámy,
vážení páni,

návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky o navrátení majetku Matici slovenskej prideliť predseda Národnej rady Slovenskej republiky rozhodnutím z 22. marca 1993 číslo 246 Ústavnoprávnemu výboru Národnej rady Slovenskej republiky, Národohospodárskemu a rozpočtovému výboru Národnej rady Slovenskej republiky a Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru, na prerokovanie do 14. apríla 1993. Súčasne predseda Národnej rady Slovenskej republiky určil ako príslušný výbor na skoordiňovanie stanovísk výborov Národnej rady Slovenskej republiky Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru s tým, aby sa skordinované stanoviská premietli do spoločnej správy výborov Národnej rady.

Uvedené výbory Národnej rady Slovenskej republiky návrh zákona prerokovali v určenej lehote a vyslovili s ním súhlas bez pripomienok, okrem Národohospodárskeho a rozpočtového výboru Národnej rady Slovenskej republiky, ktorý uplatnil v návrhu jednu pripomienku. Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru prítom odporučil, aby Národná rada Slovenskej republiky požiadala vládu Slovenskej republiky o predloženie v krátkom čase zásad zákona, ktorý by riešil navrátenie majetku národným a národnostným inštitúciami, spolkom a klubom, ktorý im bol neprávom odobratý v období rokov 1948 až 1989.

Po pripomienkach by som odporučil daný návrh zákona schváliť.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem pánu poslancovi Mariánovi Andelovi a prosím ho, aby zaujal miesto určené pre spravodajcov výborov.

Otváram rozpravu k siedmemu bodu programu. Mám tu písomnú prihlášku nezávislej poslankyne pani Viery Danielovej.

Poslanec M. Andel:

Pán predsedajúci, mohol by som využiť možnosť?

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Prosím, samozrejme.

Poslanec M. Andel:

Keďže už tu stojím, využívam možnosť osvojiť si pripomienku národohospodárskeho a rozpočtového výboru, a to v § 1 ods. 2 sa za slová "ak nehnuteľnosti" vkladajú slová "po-

dľa odseku 1". Ďalej v § 3 ods. 2 sa vypúšťajú slová "všeobecne platných".

Vláda Slovenskej republiky odporúča posúdiť návrh z hľadiska odôvodnenosti skrátenia lehoty ochrany doterajších užívateľov v § 3 ods. 1 na jeden rok. Prosím, keby ste sa vo svojich vystúpeniach zamerali i na túto problematiku a navrhli lehotu, pretože táto pripomienka vlády sa mi vidí opodstatnená. Lehota jedného roka sa mi zdá byť skutočne krátka.

Ďakujem, pán podpredseda.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem pekne. O slovo sa prihlásila nezávislá poslankyňa pani Viera Danielová.

Poslankyňa V. Danielová:

Vážený pán predsedajúci,
vážení členovia vlády,
pani poslankyne,
páni poslanci,

úvodom chcem zdôrazniť, že plne podporujem predložený návrh zákona o navrátení majetku Matici slovenskej. Mrzí ma však, že do dnešného dňa neboli takýmto spôsobom vyriešené mnohé ďalšie prípady neprávostí, ktoré sa v minulosti udiali, konkrétne trebárs pokiaľ ide o iné národnostné spolky a kluby. Pri tejto príležitosti by som upozornila na jeden veľmi podobný prípad, i keď svojím akčným rádiom takpovediac menší, prípad Ruského klubu v Prešove, hoci, podľa môjho názoru, mieru nárokov na spravodlivosť by sme nemali merať veľkosťou vzorky oprávnených.

Ruský klub v Prešove, ak by som si dovoľila vás informovať, vznikol v roku 1923 ako najstaršia kultúrno-vzdelávacia organizácia rusínskeho obyvateľstva spolu so Spoločnosťou Alexandra Duchnoviča. Za finančné prostriedky zozbierané aktivistami Ruského klubu v rokoch 1923 až 1928 tak medzi našimi občanmi Československej republiky, ako aj medzi krajanmi v USA a Kanade, bol predstaviteľmi Ruského klubu v Prešove od grófa Dezsőffyho v roku 1928 v katastrálnom území Prešov kúpený objekt pre potreby budovania a rozvíjania vzdelávacej a kultúrnej činnosti medzi obyvateľmi nielen rusínskej, ale aj ruskej národnosti v Československej republike. Tento majetok je dodnes v pozemkovej knihe zapísaný na Ruský klub v Prešove. V zakúpenom objekte sídlili okrem Ruského klubu aj Spoločnosť Alexandra Duchnoviča, Zväz ruských žien, Zväz ruských učiteľov, budovala sa tu knižnica, archív a začalo sa so zbierkou exponátov pre Múzeum kultúry Rusínov-Ukrajincov. Po roku 1945 v budove ďalej sídlil Ruský klub, Spoločnosť Alexandra Duchnoviča, v niektorých miestnostiach tiež Zväz mládeže Karpát, neskôr Kultúrny zväz ukrajinských pracujúcich.

Rozhodnutím finančného odboru Okresného národného výboru v Prešove zo dňa 17. júna 1965 bol objekt Ruskému klubu neprávom odňatý bez finančnej náhrady a prevzatý do vlastníctva československého štátu v správe Mestského bytového podniku v Prešove. Zástupca Ruského klubu na protest proti násilnému odňatiu nehnuteľnosti vyjadril protest a zápis o odovzdaní majetku nepodpisal. Dosiaľ Bytový podnik v Prešove uvedené nehnuteľnosti spravuje a prenajíma rôznym obchodným organizáciám. Ruský klub svoju činnosť obnovil v roku 1991. Dnes mu je odopierané právo na jeho vlastníctvo. Podotýkam, že obe najstaršie organizácie, tak Ruský klub, ako aj Spoločnosť Alexandra Duchnoviča, nedostávajú príspevok zo štátneho rozpočtu. Registráciou stanov Ruského klubu na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky dňa 14. júla 1991 bolo tejto organizácii potvrdené následníctvo po Ruskom

klube z roku 1923. Vrátenie majetku by teda len naplnilo rehabilitačný akt voči Ruskému klubu a napomohlo by jeho činnosti bez nárokov na štátny rozpočet.

V tejto súvislosti chcem požiadať ctenú Národnú radu Slovenskej republiky o podporu návrhu uznesenia, ktoré tu bolo spomenuté, prijatého Výborom Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru, v ktorom Národná rada žiada vládu Slovenskej republiky predložiť návrh zásad zákona, ktorý by riešil navrátenie majetku národným a národnostným inštitúciám, spolkom a klubom, ktorý im bol neprávom odobratý v období rokov 1948 až 1989.

Ďakujem vám za pozornosť.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem pekne. Faktická poznámka - pani poslankyňa Aibeková za HZDS.

Poslankyňa M. Aibeková:

Vážený pán predsedajúci,
vážení členovia vlády,
kolegyne, kolegovia,

chcela by som sa vysloviť práve k tomu termínu "po uplynutí jedného roka", ako tu hovoril spoločný spravodajca pán poslanec Andel. Táto doba je skutočne krátka, nakoľko § 3 ods. 1 hovorí - aby som vám ho objasnila, dovoľm si ho odcitovať: "O vypratání nehnuteľného majetku uvedeného v prílohe tohto zákona uzatvorí Matica slovenská s doterajšími užívateľmi nehnuteľností, ktorí ich používajú na poskytovanie" - a na toto prosím, keby ste sa sústredili - "zdravotníckych alebo sociálnych služieb alebo pre školstvo, kultúru alebo osvetovú činnosť, dohodu. Ak nedôjde k dohode,

vzniká Matici slovenskej nárok na vypratanie nehnuteľností uvedených v prílohe tohto zákona, ktoré slúžili vyššie uvedeným účelom po uplynutí jedného roka." Nakoľko v prílohe zákona, ani v dôvodovej správe sa neuvádza, či nehnuteľnosti, ktoré majú prejsť do vlastníctva Matice slovenskej, sú využívané na poskytovanie sociálnych služieb, v prípade že sú takto využívané na poskytovanie sociálnych služieb, je táto jednoročná ochranná lehota pre vypratanie týchto nehnuteľností nedostatočná. Pri majetkovej rehabilitácii cirkví a náboženských spoločností je 10-ročná ochranná lehota, preto navrhujem, aby aj tu bola 10-ročná ochranná lehota, čiže doplniť § 3 odsek 1 lehotu po uplynutí nie jedného roka, ale po 10 rokoch tak, ako je to pri rehabilitáciách cirkví a náboženských spoločností.

Ďakujem pekne.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem pani poslankyni Aibekovej. O slovo sa prihlásil pán poslanec Fogaš, potom pán poslanec Brňák a potom pán poslanec Hudec.

Poslanec L. Fogaš:

Vážený pán podpredseda,
vážená pani ministerka,
vážené kolegyne poslankyne,
vážení kolegovia poslanci,

myslím si, že tento zákon, ktorý práve teraz prerokúvame, je vlastne typickým príkladom toho, ako nepripravene transformujeme celý náš právny poriadok. Od roku 1948 boli postupne odňaté majetky, samozrejme, i ďalším právnickým osobám, subjektom, spolkom, organizáciám, pričom sme sa nepokúsili v týchto prípadoch zjednať nápravu prijatím nejakej

všeobecnej normy, ktorá by stanovila jasné a zrozumiteľné pravidlá. To je mi veľmi ľúto. Touto právnou normou znova dochádza k tomu, že ide o reštitúciu vzťahujúcu sa na právnické osoby. Nie je to prvý prípad. Už v súvislosti s reštitúciami týkajúcimi sa niektorých majetkov cirkví, ale i Česko-slovenského Červeného kríža, k takýmto prípadom došlo.

V oboch prípadoch sme ale trošičku inak formulovali povinnosť alebo možnosť nakladať s majetkom. Predovšetkým v súvislosti so zákonom číslo 298, ktorý sa týkal navrátenia majetku cirkvám a kongregáciám, sme ustanovili, za akých podmienok je možné vypratať majetok, ktorý sa takýmto spôsobom navráti. Úprava, ktorá bola obsiahnutá v tomto zákone, myslím, v § 4, celkom jednoznačne stanovovala, že vypratanie nehnuteľného majetku, ktorý podľa § 1 vtedajšieho zákona slúži na poskytovanie zdravotníckych, sociálnych, školských či kultúrnych služieb, je možné uskutočniť iba po predchádzajúcom súhlase orgánu stanoveného zákonom Národnej rady. My sme takýto zákon aj prijali. Ide o zákon číslo 402 z roku 1990. Ide o dvojparagrafový zákon, v ktorom sme ustanovili za orgán, ktorý dáva takýto súhlas k vyprataniu, Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky.

Osobne sa preto domnievam, že by bolo potrebné stanoviť aspoň približne rovnaké pravidlá pre postup súvisiaci s navrátením tohto majetku, a preto by som odporúčal uskutočniť aj po konzultácii s jedným z predkladateľov - síce takej letmej, ale predsa - nasledujúce zmeny v § 3 predloženého návrhu zákona: Predovšetkým by som odporúčal § 3, jeho odsek 1 rozčleniť na dva odseky a odsek 2 prečíslovať, a to tak, že by sme v odseku 1 ponechali text, ktorý je až po poslednú vetu. Ten sa totiž týka nehnuteľností, ktoré sa používajú na poskytovanie zdravotníckych, sociálnych služieb alebo pre školstvo, kultúru či osvetovú činnosť. To je jeden balík problémov, a iste aj jeden osobitný vzťah, ktorý treba aj takto zákonne odlišiť.

Druhý odsek tohto ustanovenia by potom tvorila posledná veta § 3 odseku 1, teda odsek 2 by znel: "Uzatvorenie nájomnej zmluvy o nájme bytov" - a doplnil by som slová "a iných nebytových priestorov sa riadi ustanoveniami Občianskeho zákonníka, zákona o nájme a podnájme nebytových priestorov a súvisiacimi predpismi." Odporúčal by som tam dať malé písmeno 1 a pod čiaru odcitovať úplné znenie Občianskeho zákonníka publikovaného pod číslom 509 z roku 1991 Zb. a zákon číslo 116 z roku 1991 Zb. Ide o zákon o nájme bytových a nebytových priestorov. Myslím si, že tým by sme systematicky odlišili dva samostatné právne vzťahy, tým by sa § 3 stal prehľadným.

Naviac by som odporúčal v novoupravenom odseku 1 prvú vetu upraviť nasledovne: "Vypratanie nehnuteľného majetku uvedeného v prílohe tohto zákona doterajšími užívateľmi nehnuteľností, ktorí ich používajú na poskytovanie zdravotníckych alebo sociálnych služieb, alebo pre školstvo, kultúru alebo osvetovú činnosť, je možné iba so súhlasom Ministerstva kultúry Slovenskej republiky. Ide o doslova prevzatý text, ktorý sme prijali v zákone číslo 402 z roku 1990, kde sme takýto súhlas uložili vždy žiadať príslušným reštituovaným cirkvám či kongregáciám. Ide o to, aby sa vytvorili - po prvé - rovné podmienky pre všetky právnické osoby, ktorým sa takýmto spôsobom navráti majetok, a po druhé - o to, aby sme nevytvorili priestor na to, aby mohlo dôjsť k vypovedaniu zmluvy bez uvedenia dôvodu, čo je možné a, samozrejme, potom k istým zbytočným nezrovnalostiam, ktoré by mohli viesť k súdnym sporom, pretože týmto vzťahom založíme vlastnícky vzťah. Takýmto spôsobom by sme mohli ten problém § 3 vyriešiť.

Odporúčal by som potom, pokiaľ ide o prehľad nehnuteľného majetku, ktorý sa vracia Matici slovenskej, aby sa tam spresnili, keďže predpokladám, že to bude tvoriť prílohu zá-

kona, predovšetkým tie časti, kde je uvedené kto je užívateľom. Predsa dom v Liga pasáži je asi vo vlastníctve starého mesta Bratislava, ale užívateľov je tam nepochybne viac. Tu nie je užívateľom staré mesto Bratislava, pokiaľ viem, je tam aj bytový fond a sú tam ďalšie prevádzky, bolo by to potrebné v prílohe zákona spresniť - spamäti to teraz neviem vymenovať. Navrhoval by som teda, aby sme aspoň takéto zmeny v navrhovanom zákone urobili, pokiaľ sú akceptovateľné. Môžeme potom pristúpiť k hlasovaniu.

Ďakujem pekne.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem pekne pánu poslancovi Fogašovi. Slovo má pán poslanec Brňák.

Poslanec P. Brňák:

Vážený pán predsedajúci,
pani poslankyne, páni poslanci,

chcel by som v krátkosti zareagovať na vystúpenie pani poslankyne Aibekovej v súvislosti s dotknutým ustanovením § 3 ods. 1.

Tento návrh zákona bol prerokovaný v troch výboroch, ako už o tom hovoril spoločný spravodajca pán Anđel. V rámci tohto rokovania bol zúčastnený aj kvalifikovaný zástupca, to znamená zástupca z Matice slovenskej, a dotkli sme sa aj tejto otázky, o ktorej hovorila pani poslankyňa Aibeková. Iste je možné zvážiť, či tá lehota má byť jednoročná alebo či má byť desaťročná, ktorá sa dotýkala reštituovania cirkevného majetku, ale ako predkladatelia sme vychádzali z jedného zásadného faktu. Tento fakt spočíva v tom, že v danom prípade ide o vymedzený okruh nehnuteľností v pros-

pech Matice slovenskej. Ide konkrétne o uvedené dva objekty, a v danom prípade z hľadiska faktického spôsobu užívania týchto objektov nejde ani o jeden prípad, ktorý je uvedený v § 3 ods. 1, to znamená o zdravotnícke, sociálne služby, školstvo, kultúru alebo osvetovú činnosť. To znamená, že ustanovenie § 3 ods. 1 má skôr v kontexte prílohy a v kontexte dotknutých objektov pre nás viac-menej akúsi deklaratívnu podobu. Vzhľadom na to, že ide vlastne o uzavretý okruh týchto nehnuteľností, že sa neráta s tým, že Matica slovenská podľa tohto zákona by mala dostať v budúcnosti aj iné objekty, iné nehnuteľnosti, tu bola stanovená aj lehota jedného roku.

Chcel by som ešte uviesť, že ako predkladateľov nás k tomu primäla ďalšia skutočnosť. Pokiaľ by tam bola desaťročná lehota, aby doterajší užívatelia alebo doterajší vlastníci nemohli špekulatívnym spôsobom navodiť atmosféru, ktorá by platila podľa § 3 ods. 1, to znamená, že by v tom medzičase v týchto dotknutých objektoch určili činnosť, ktorá vyplýva z ustanovenia § 3 ods. 1.

A celkom na záver, pokiaľ máme informácie napríklad o dotknutom objekte Palárikov dom v Čadci, ide o výslovnú zhodu záujmov priamo mesta Čadce a jej zástupcov a Matice slovenskej. Pokiaľ ide o Liga pasáž, v danom prípade ide predovšetkým o riešenie aj problémov Matice slovenskej, ktorá nechce tento objekt využívať pre akési ziskové záujmy, ale pre záujmy vlastnej organizácie, pretože v objekte, ktorý doteraz užíva, má istým spôsobom danú výpoveď, alebo zatiaľ je viac-menej len trpená.

Pokiaľ ide o vystúpenie pána poslanca Fogaša, chcel by som ho dať do spojitosti s jeho vystúpením pri predchádzajúcom bode programu, kde dosť ostro vystúpil voči tomu, že vo výboroch sa v podstate niektoré návrhy neprednášajú a na základe toho sa privodila atmosféra, že predchádzajúci ná-

vrh zákona sme odročili. Myslím si, že pán poslanec Fogaš ako člen ústavnoprávneho výboru mal dosť miesta a priestoru, aby tento názor prezentoval priamo v ústavnoprávnom výbore, čo neurobil. Nedomnievam sa, že tento návrh z hľadiska merita veci a vzhľadom na to, čo som povedal, že ide o konkrétne vymedzené dva objekty, pre ktoré sa nevzťahuje ustanovenie § 3 ods. 1, je niečím výnimočný alebo že by ho bolo potrebné prijať.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR A. M. Húška:

Ďakujem pánu poslancovi Brňákovi. Podľa rokovacieho poriadku sa prihlásila o slovo pani ministerka Keltošová.

Ministerka práce, sociálnych vecí
a rodiny SR O. Keltošová:

Vážený pán predsedajúci,
vážení poslanci,

v tomto prípade by som navrhla kompromisné riešenie. Vzhľadom na to, že v dôvodovej správe nebolo uvedené, na aké účely sú tieto dva objekty využívané, žiadala by som vypustiť z § 3 ods. 1 slová "zdravotníckych alebo sociálnych služieb" a ponechať tam naďalej "ktorí ich používajú pre školstvo, kultúru alebo osvetovú činnosť, dohodu". Vedie ma k tomu už spomínaný prípad s používaním objektov, ktoré nám zatiaľ poskytujú cirkvi.

Druhá vec s desaťročnou ochrannou lehotou v zdravotníckych a sociálnych zariadeniach a v druhom prípade - zdá sa mi byť dosť nelogické, aby ministerstvo kultúry dávalo rozhodnutie k tomu, či daný objekt bude naďalej slúžiť pre zdravotnícke alebo sociálne účely. Čiže ak Matica slovenská

nemá do budúcnosti úmysel žiadať ďalšie majetky, kde sa nachádzajú zariadenia zdravotníckych a sociálnych služieb, myslím si, že § 3 ods. 1 v tej časti, kde sa hovorí o zdravotníckych a sociálnych službách, je nadbytočný. Takže žiadam o vypustenie slov "zdravotníckych alebo sociálnych služieb".

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pani ministerke. Faktická poznámka - pán poslanec Brňák, potom pani poslankyňa Aibeková a pán poslanec Fogaš.

Poslanec P. Brňák:

Pokiaľ pani ministerka Keltošová hovorila o vypustení zdravotníckych a sociálnych služieb v kontexte ustanovenia § 3 ods. 1, chcel by som uviesť a ubezpečiť ju na sto percent, že ani jeden z týchto objektov nenapĺňa znaky sociálnej alebo zdravotníckej inštitúcie. Čiže pre mňa je vlastne tento návrh, keby sa to vypustilo, nadbytočný, ale keď sa to vypustí, nič sa nestane.

A pokiaľ ide o to, že ak by si Matica slovenská v budúcnosti nárokovala ďalšie nehnuteľnosti, vychádzajúc z tohto návrhu zákona by to bolo možné len prípadnou novelizáciou zákona alebo novým zákonom. A v takom prípade, pokiaľ by išlo o zdravotnícke alebo sociálne objekty, niekedy v budúcnosti, ak by bola politická vôľa predovšetkým parlamentu hojiť ďalší majetok Matice slovenskej, stále by bolo možné potom zabezpečiť aj poistku v prospech zdravotníckych a sociálnych zariadení.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem. Pani poslankyňa Aibeková.

Poslankyňa M. Aibeková:

Ďakujem pekne za slovo, pán predsedajúci. Osvojila by som si návrh, ktorý predniesla pani ministerka Keltošová s tým, že ak by z textu § 3 ods. 1 vypadli slová "zdravotníckych alebo sociálnych služieb", potom sťahujem svoj druhý návrh, kde sa hovorí o desaťročnej lehote. Ak nie, prosím, aby bola ponechaná desaťročná lehota.

Ďakujem pekne.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pekne. Pán poslanec Fogaš, potom pani poslankyňa Korduliaková.

Poslanec L. Fogaš:

Vážený pán predsedajúci,
vážené poslankyne,
vážení poslanci,

chcem reagovať na vystúpenie pána poslanca Brňáka, pretože stotožniť predchádzajúci prípad s týmto sa absolútne nedá. Pán poslanec Brňák zrejme nepostrehol, že kým pri predchádzajúcom zákone išlo predovšetkým o posúdenie aj ekonomických otázok, ktoré tu dnes nevie nikto načítať, pri mojich návrhoch išlo vlastne o systematické odčlenenie dvoch zmiešaných právnych vzťahov. Jedného, ktorý sa týka nájomných vzťahov nebytových priestorov a druhého, ktorý sa týka nájomných vzťahov bytových priestorov. Takže to je podstatný rozdiel, pán kolega, a je mi ľúto, že to nerozlišujete.

A pokiaľ ide o ministerstvo kultúry, nie som tej mienky, že to tak má zostať na večné veky, ale hovorím o tom, že tu treba urobiť rovnakú úpravu v jednom i v druhom prípade.

Pri cirkevnom majetku, ktorý sme vrátili zákonom číslo 298 z roku 1990, sme povedali, že ak ide o zdravotnícke, sociálne, kultúrne alebo školské zariadenia, všade dáva súhlas ministerstvo kultúry. Ak teraz dáme zase iný orgán na vydanie takéhoto súhlasu, môže dôjsť k neprehľadnosti. Zmeňme potom zákon číslo 402 z roku 1990 v tejto súvislosti a nič sa nebude diať, len nech je to rovnaké, o to ide, aby právny poriadok bol zrozumiteľný. K tomu smeroval môj návrh.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem. Pani poslankyňa Korduliaková.

Poslankyňa A. Korduliaková:

Nedá mi, aby som v krátkosti nereagovala na tento problém, nakoľko sa ma to bytostne dotýka. Som totiž z Čadce a uvedenú problematiku poznám. Nadväzujem na slová pána poslanca Brňáka a stotožňujem sa s jeho názorom, že skutočne mesto Čadca má záujem o navrátenie Palárikovho domu pôvodne postaveného ako Palárikova dvorana. Je tu záujem obojstranný, aby uvedený objekt opäť slúžil svojmu pôvodnému poslaniu, aby sa opäť stal miestom mravnej národnej obrody národa a miestom zjednocovania všetkých, ktorým osud Slovenska nie je ľahostajný, tak ako nebol ľahostajný zakladateľom Matice slovenskej v roku 1863, či zakladateľom miestneho odboru Matice slovenskej v Čadci v roku 1921. Ubezpečujem vás, že skutočne slúži zatiaľ len na kultúrne účely.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pani poslankyni. Pani poslankyňa Bauerová.

Poslankyňa E. Bauerová:

Vážený pán predsedajúci,
vážení členovia vlády,
dámy a páni,

Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru vám odporúča prijať uznesenie, podľa ktorého by Národná rada žiadala vládu predložiť návrh zákona, ktorý by riešil navrátenie majetku národným a národnostným inštitúciami, spolkom a klubom, ktorým bol neprávom odobratý v období rokov 1948 až 1989. Chcela by som sa vyjadriť k obsahu tohoto návrhu. Vzniká totiž otázka, či okrem prípadu Ruského klubu v Prešove by sa tento návrh týkal akéhokoľvek majetku iných národností a národných spolkov a združení. Totiž na základe prezidentských dekrétov 104 a 108 z roku 1945 boli konfiškované majetky nemeckých a maďarských kultúrnych zväzov a spolkov. Ako dôvod ku konfiškovaniu tohto majetku postačovala príslušnosť k nemeckej a maďarskej národnosti podľa dekrétu prezidenta 104 § 1 ods. 2 a podľa dekrétu 108 § 1 ods. 5, ktorý sa vzťahuje na bližšie vymedzenie príslušnosti k národnosti. Za rozhodujúce zákon nevymedzuje nič viac, ako používaný jazyk v komunikácii. Majetok židovských spolkov bol konfiškovaný na základe skorších tzv. židovských zákonov.

Pripravovaný zákon o navrátení majetku cirkví a náboženských kongregácií tieto skutočnosti, podľa vyjadrenia ministra Slobodníka, mieni akceptovať. Navrhujem teda, aby sa obdobie uvedené v uznesení rozšírilo aj na roky 1939 až 1948. Vzhľadom na to, že ide o obmedzený majetok, fakticky o ojedinelé budovy, žiadam vás, aby ste tento návrh akceptovali už aj preto, lebo pri snahe o spravodlivosť by sa mohli spáchať ďalšie nespravodlivosti.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pani poslankyni. Prosím, pán poslanec.

Poslanec J. Pivoluska:

Vážený pán predsedajúci,
vážené kolegyne, kolegovia,

chcem upozorniť na jednu vec, že tento zákon sa týka dvoch budov, ničoho iného. My tu prechádzame do siahodlhých rečí, preto navrhujem o tomto zákone ukončiť rozpravu.

/Potlesk./

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi Pivoluskovi. Faktická poznámka - pán poslanec Kanis.

Poslanec P. Kanis:

Chcel by som sa spýtať navrhovateľov zákona, či si uvedomujú, že fakticky týmto sa robí prielom do právneho poriadku. To, čo tu povedala pani Bauerová, to, čo sa tu povedalo o Ruskom dome, to sedí. Tento zákonodarný zbor musí chrániť právny princíp. Nemôže porušiť právny poriadok v jednom jedinom prípade. Ak chceme, aby sa vrátili budovy Matici slovenskej, potom musíme hľadať iný spôsob, ktorý bude právne čistý, ale ak schválime tento zákon, tu vznikne jeden obrovský právny problém.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Pán poslanec, dovoľm si len jednu malú poznámku. Nie som si istý, či sa teraz nechce rozpútať systémom faktických

poznámok pokračujúca rozprava. Teraz ide reakcia na vystúpenie pána poslanca Kanisa a potom budeme hlasovať. Ďalšie až po hlasovaní.

Pán poslanec Brňák.

Poslanec P. Brňák:

Domnievam sa, že k prielomu ako takému už došlo. Nakoniec, tie precedensy existujú, pokiaľ ide o cirkevný majetok, pokiaľ ide o Červený kríž, takže nejde o nejaké vyvolávanie duchov. Domnievam sa, a bolo to zdôraznené vo všetkých troch výboroch, v ktorých sa rokovalo o tomto návrhu, že v danom prípade ide skutočne o špecifickú situáciu. Matica slovenská je inštitúcia, nie je to spolok, nie je to združenie, má svoj význam. Myslím si, že na tomto fóre je škoda o tom hovoriť. Domnievam sa, že jej postavenie, ktoré je zvýraznené zákonom, je dostatočné na to, aby sme ju brali istým spôsobom izolovane od ostatných spolkov. Samozrejme, týmto netvrdím, že pokiaľ bude politická vôľa v tomto parlamente, aby sa vysporiadali aj ďalšie krivdy, mám na mysli v súvislosti s reštitúciami aj pre iné právnické osoby.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem. Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 76 poslancov.

Kto je za ukončenie rozpravy?

Za návrh hlasovalo 51 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 19 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 6 poslancov./

Konštatujem, že hlasovaním sme ukončili rozpravu, takže vyhlasujem rozpravu o siedmom bode programu za skončenú.

Chce sa k rozprave vyjadriť pán poslanec Hudec?

Poslanec I. Hudec:

Len krátko budem komentovať niektoré návrhy. Možno súhlasiť s návrhom pána poslancu Fogaša, ktorý upresňuje text, dáva ho systémovo do poriadku. Myslím si, že ho možno prijať bez obavy, že zmení vecnú stránku veci.

Čo sa týka návrhu o desaťročnej lehote, myslím si, že to bolo vysvetlené. Skutočne ide iba o ochranu pred tým, aby sa nezneužilo obdobie od prerokovania návrhu zákona po jeho platnosť, aby rýchlo nevznikla organizácia sociálneho alebo nejakého iného charakteru, ktorá by vlastne znemožnila vlastnícke právo Matice slovenskej na 10 rokov. Myslím si, že v rámci systémového zosúladenia nie je táto odchýlka taká, ktorú by nebolo možné prijať.

Pani ministerke spočíva mandát, nemôže dávať pozmeňovacie návrhy. Napriek tomu si však myslím, že je dobré, keď sú vymenované všetky inštitúcie, ktoré sú aj v tomto zákone. Keď si pani poslankyňa Aibeková návrh osvojila, musím povedať, že v rámci systémového pohľadu na veci by nebolo dobré, ak by boli tieto normy odlišné. Nakoniec nemožno vylúčiť, že novelou tohto zákona nepribudne v rámci prílohy nejaký ďalší objekt, účel ktorého by bolo potrebné chrániť v rámci týchto využívaní. Ostatné nebudem komentovať.

Ďakujem za slovo.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi Hudecovi. Žiada si záverečné slovo spravodajca výborov pán poslanec Marián Anđel.

Poslanec M. Andel:

Závěrečné slovo nie, ale navrhujem, aby sme prešli k hlasovaniu.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem. Pristúpime k hlasovaniu. Prosím pána poslanca Mariána Andela, aby hlasovanie uvádzal v zmysle spoločnej správy a výsledkov rozpravy.

Poslanec M. Andel:

Prvá sa k návrhu vyjadrila pani poslankyňa Danielová. Nebolo to priamo k návrhu zákona, ale žiadala, aby Národná rada schválila uznesenie. Keďže išlo o uznesenie v takom znení, ako ho schválil Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru, v tomto momente nebudeme o ňom hlasovať. Môžeme o tomto uznesení hlasovať, ak sa odhlasuje zákon. Teraz hlasujeme čiste o pozmeňovacích návrhoch k zákonu.

Ako druhá vystúpila pani Aibeková, ktorá v § 3 ods. 1 navrhuje zmeniť dobu z jedného roka na desať rokov. Ak však prejde návrh, ktorý predložila pani Keltošová, ktorý si pani Aibeková osvojila, ak vypustíme slová "zdravotníckych alebo iných sociálnych služieb", sťahuje svoj návrh. Preto, pán podpredseda, dávam hlasovať o vypustení slov "zdravotníckych alebo sociálnych služieb" v § 3 ods. 1.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Pán poslanec, hlasovať dávam ja, ale váš návrh akceptujem.

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 97 poslancov.

Kto je za vypustenie uvedených slov?

Za návrh hlasovalo 53 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 20 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 24 poslancov.

Konštatujem, že tento pozmeňovací návrh sme prijali.

Poslanec M. Andel:

Ospravedlňujem sa, ako predseda som totiž zvyknutý dávať hlasovať.

To znamená, že pani poslankyňa Aibeková sťahuje svoj návrh na 10 rokov. Netreba o tom hlasovať. Chcem sa spýtať pána kolegu Fogaša, či trvá na svojom návrhu o rozdelení § 3.

Poslanec L. Fogaš:

Áno.

Poslanec M. Andel:

Ďakujem. Pán poslanec Fogaš navrhuje § 3 rozdeliť do troch odsekov. Prvý odsek končí vetou "...uvedeným účelom po uplynutí jedného roka", odsek 2 "...uzatvorením nájomnej zmluvy o nájme bytov a iných nebytových priestorov." Terajší odsek 2 sa posúva a bude ako odsek 3.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Mám dojem, že to nebolo interpretované celkom presne, lebo odsek 2 nie je celkom uzavretý. Pán poslanec Fogaš, mohli by ste to upresniť?

Poslanec L. Fogaš:

Ide o rozčlenenie § 3 ods. 1 na dva odseky, pričom teraz označený odsek 2 by sa prečísloval ako odsek 3. Odek 1 by znel: "Vypratanie nehnuteľného majetku uvedeného v prílohe tohto zákona doterajšími užívateľmi nehnuteľností, ktorí ich používajú na poskytovanie zdravotníckych a sociálnych.."

Poslanec M. Andel:

Nie, zdravotníckych a sociálnych von, to vypadlo.

Poslanec L. Fogaš:

Dobre. "...je možné so súhlasom ministerstva kultúry. O vypratani sa uzatvorí dohoda. Ak nedôjde k dohode ..." - pokračuje veta "... až do jedného roka." To bude odsek 1.

Odsek 2 by znel: "Uzatvorenie nájomnej zmluvy o nájme bytov a iných nebytových priestorov" - rozumie sa iných, než sú uvedené v odseku 1 - "sa riadi ustanoveniami Občianskeho zákonníka, zákona o nájme a podnájme nebytových priestorov a súvisiacimi predpismi¹ - a pod čiarou by sa odcitoval Občiansky zákonník a zákon číslo 116/1991 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov.

Odsek 3 by sa slovne nemenil, zostal by tak ako je.

Poslanec M. Andel:

Ďakujem za spresnenie.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Prosím, aby sme sa prezentovali.
Prezentovalo sa 97 poslancov.

Kto je za tento návrh pána poslanca Fogaša?

Za návrh hlasovalo 81 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovali 2 poslanci.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 14 poslancov.

Konštuujem, že tento pozmeňujúci návrh sme prijali.

Poslanec M. Andel:

Ďalej vystúpila pani Bauerová. O tom netreba hlasovať, treba do uznesenia doplniť užívateľov. Netýka sa to priamo zákona.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Pán poslanec Hudec.

Poslanec I. Hudec:

Dôvodová správa síce nie je súčasťou zákona, ale príloha je súčasťou zákona. Myslím si, že v tomto momente nevieme tento pozmeňovací návrh sformulovať tak, ani pán poslanec Fogaš to nevie, aby bol presný. Myslím si, že pojem užívateľ spokojne môžeme odtiaľ vynechať, pretože to neovplyvňuje vecnú stránku zákona. Ak s tým bude pán poslanec Fogaš súhlasiť, prosím ho, aby navrhol alebo upresnil svoj návrh tak, aby sa vynechali z textu prílohy zákona tie riadky, kde je užívateľ.

Poslanec L. Fogaš:

Myslím si, že to možno akceptovať, lebo je to aj tak zbytočné, pretože ochrana užívateľa je uvedená v § 38.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem. Teda budeme hlasovať o tom, že v prílohe zákona sa riadok, kde je "užívateľ" v jednom aj v druhom prípade vypúšťa.

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 100 poslancov.

Kto je za uvedený návrh?

Za návrh hlasovalo 92 poslancov.

Kto je proti?

Proti nehlasoval žiaden poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 8 poslancov.

Konštatujem, že tento pozmeňovací návrh sme prijali.

Poslanec M. Andel:

Ďalej vystúpila pani Bauerová v podstate podobne ako pani Danielová. Jej vystúpenie sa netýka priamo zákona. Preto by som prosil, aby ste dali hlasovať o zákone ako celku. Prepáčte, ešte moje návrhy.

V § 1 ods. 2 sa za slová "ak nehnuteľnosti" vkladajú slová "podľa odseku 1".

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 95 poslancov.

Kto je za uvedený návrh?

Za návrh hlasovalo 83 poslancov.

Kto je proti?

Proti hlasoval 1 poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?
Hlasovania sa zdržalo 11 poslancov.

Konštatujem, že tento pozmeňovací návrh sme prijali.

Poslanec M. Andel:

Ďalej v § 3 ods. 3 sa vypúšťajú slová "všeobecne platných". V tomto novom odseku 3 alebo v starom odseku 2 sa vypúšťajú slová "všeobecne platných".

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Domnievam sa, pán poslanec, že aspoň slovo "platných" by tam malo ostať.

Poslanec M. Andel:

Je to na základe názoru legislatívneho odboru Národnej rady Slovenskej republiky.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Prosím, pán poslanec Goč.

Poslanec R. Goč:

V každom prípade tam musia zostať slová "všeobecne záväzných". Môžeme sa odvolať na zákon číslo 500 z roku 1992 - regulácia nájomného z nebytových priestorov. Musí to tam zostať v každom prípade.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Prosím, aby sme sa prezentovali.
Prezentovalo sa 92 poslancov.

Kto je za návrh pána poslanca Andela?

Za návrh hlasovalo 36 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 19 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 37 poslancov.

Konštatujem, že tento pozmeňovací návrh sme neprijali.

Poslanec M. Andel:

Pán podpredseda, môžeme hlasovať o návrhu zákona ako celku.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

V súlade s ustanovením § 26 ods. 1 zákona o rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady budeme hlasovať o návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky ako celku v znení schválených zmien a doplnkov.

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 100 poslancov.

Kto je za uvedený návrh zákona v znení pozmeňujúcich doplnkov?

Za návrh hlasovalo 89 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasoval 1 poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 10 poslancov.

Konštatujem, že sme schválili návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky o navrátení majetku Matici slovenskej. /Potlesk./

Poslanec M. Andel:

Pán podpredseda, pani poslankyňa Danielová vo svojom vystúpení požiadala, aby sme prijali uznesenie voči vláde. Môžem tento návrh pani Danielovej predniesť?

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Domnievam sa, že áno. Bol to návrh a Národná rada o ňom rozhoduje hlasovaním. Prosím, aby ste ho uviedli.

Poslanec M. Andel:

"Národná rada Slovenskej republiky žiada vládu Slovenskej republiky o predloženie zásad zákona, ktorý by riešil navrátenie majetku národným a národnostným inštitúciám, spolkom a klubom, ktorý im bol neprávom odobraný v období rokov 1948 - 1989." Za toto znenie bola i pani poslankyňa Bauerová, iba to posúva na rok 1938 až 1989. Ako prvý návrh podala pani poslankyňa Danielová.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 92 poslancov.

Kto je za návrh pani poslankyne Danielovej?

Za návrh hlasovalo 41 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 14 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 37 poslancov.

Konštatujem, že tento návrh na uznesenie nebol prijatý.

Poslanec M. Andel:

Pán podpredseda, prosil by som, keby si dal hlasovať o návrhu pani poslankyne Bauerovej, ktorá v podstate navrhla to isté, iba s tým, že roky sú iné. Požaduje, aby tam boli vsunuté roky v období 1938 až 1989.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 91 poslancov.

Kto je za návrh pani poslankyne Bauerovej?

Za návrh hlasovalo 15 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 51 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 25 poslancov.

Konštatujem, že ani tento návrh nebol prijatý.

Ďakujem pánu poslancovi Andelovi.

Ô s m y m bodom programu je

Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení zákon Slovenskej národnej rady číslo 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov.

Návrh ste dostali ako tlač číslo 195 a spoločnú správu výborov ako tlač číslo 195a.

Za skupinu poslancov návrh zákona odôvodní pán poslanec Ján Michelko. Prosím ho, aby sa ujal slova.

Poslanec J. Michelko:

Vážení pán predsedajúci,
vážení členovia vlády,
milé kolegyne,
vážení kolegovia,

postavenie a štruktúru samosprávnych orgánov mesta Košíc zatiaľ rieši zákon Slovenskej Národnej rady číslo 401 z roku 1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov. Návrh skupiny poslancov na malú novelu tohto zákona iniciovala skupina košických poslancov v snahe zmeniť dikciu § 11 odsek 5, ktorý chceme novelizovať v tom zmysle, aby primátora mohli zastupovať jeho námestníci v rámci okruhu svojich právomocí a nie iba jeden námestník, ako je to doposiaľ uvedené v tejto právnej norme.

Zároveň by som vás chcel poprosiť, a je to názor predkladateľov, aby sme pozmenili náš návrh, a to do dikcie, ktorú odporúča vláda Slovenskej republiky, ktorá s týmto návrhom súhlasí, teda článok 1 § 11 odsek 5 upraviť do tohto znenia: "Primátora zastupujú jeho námestníci, ktorých zvolí mestské zastupiteľstvo z radov svojich poslancov. Mestské zastupiteľstvo vymedzí v štatúte okruh právomocí primátora, ktoré nie sú oprávnení vykonávať námestníci." Ide o to, že je určitá zodpovednosť, ktorú nie je možné preniesť na nikoho iného.

Touto úpravou jednoznačne dosiahneme zjednotenie právneho riešenia rovnakej problematiky zakotvenej v dvoch rôznych zákonoch, a to v zákone o meste Košice a o meste Bratislava. Odporúčané legislatívne vyjadrenie navyše umožňuje zjednodušeným spôsobom vymedziť právomoci námestníkov odvodzovaných od právomocí primátora a zabráni tak aj možným nejasnostiam v otázke nezasahovania do výlučnej právomoci primátora.

Zdôvodnenie nášho návrhu tejto navrhovanej novely máte uvedené v dôvodovej správe k návrhu novely. Je to tlač Národnej rady Slovenskej republiky číslo 195, ktorú nie je nutné komentovať.

Za navrhovateľov môžem povedať, že sme si v podstate vedomí, že táto novela je skutočne iba čiastková, pretože problémov v rámci mesta je skutočne veľa, či už je to oblasť ekonomická, sociálna, kultúrno-spoločenská - a tak by sme mohli pokračovať. S časťou problémov, ktoré trápia mesto, sa mali možnosť aspoň čiastočne oboznámiť členovia Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru, ktorí mali posledné zasadnutie v Košiciach. Ovšem uvedomujeme si, že nie je momentálne vhodný čas na to, aby sme predložili širšiu novelu zákona, ktorá by riešila veľmi aktuálne problémy, napríklad vzťahov orgánov mesta a mestských častí, ktorých je v Košiciach 22 oproti 17 mestským častiam, ktoré má Bratislava, takže aspoň v tomto sme predstihli Bratislavu.

Na záver chcem vás, vážené kolegyne a kolegovia, poprosiť o podporu tejto malej novely zákona 401 z roku 1990 o meste Košice tak, ako som vám ju za skupinu poslancov predložil.

Ďakujem vám za pochopenie.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi Michalkovi. Prosím spravodajcu výborov pána poslanca Rudolfa Goča, aby podal správu o výsledkoch prerokovania návrhu zákona vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky.

Poslanec R. Goč:

Vážený pán predsedajúci,
vážení členovia vlády,
kolegyne poslankyne, poslanci,

príhovor predkladateľa za Košice hovorí všetko. Keby som mal odporučiť poslancom za mesto Košice, aby to nerobili, tak by som to spravil zo skúseností v Bratislave. Ale podľa všetkého politická moc je vyššia. V tomto prípade je ochota zasadiť spolu do lavíc a je ochota vyriešiť viac problémov. Preto zo spoločnej právy, ktorú pripravili dva výbory, a to ústavnoprávny výbor a výbor pre štátnu správu, samosprávu a národnosti, by som prečítal záver.

Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení zákon Slovenskej národnej rady číslo 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov prideliť predseda Národnej rady Slovenskej republiky svojim rozhodnutím z 29. marca 1993 číslo 253 na prerokovanie uvedeným výborom. Súčasne predseda Národnej rady Slovenskej republiky určil na skordinovanie stanovísk Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre štátnu správu, územnú samosprávu a národnosti s tým, aby sa skordinované stanoviská výborov premietli do spoločnej správy výborov Národnej rady Slovenskej republiky. Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky prerokoval návrh zákona a nemal žiadne pripomienky. Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre štátnu správu, územnú samosprávu a národnosti mal jedinú pripomienku, a to v článku I § 15 odsek 5 vypustiť slová "a vymedziť im okruh právomocí v štatúte".

Rád by som sa vyjadril k tomuto návrhu výboru. Po podrobnom preštudovaní celej dikcie zákona 401 z roku 1990 Zbierky zákonov je tam istý duch zákona, ktorý sa v dôleži-

tých hospodárskych, majetkových, ale i riadiacich odsekoch vždy odvoláva na štatút. Preto by som odporučil Národnej rade, aby jediná pripomienka nebola prijatá a prikláňam sa k návrhu Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky, aby sa ich návrh akceptoval, teda osvojujem si návrh vlády v tomto.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi Gočovi. Prosím, aby zaujal miesto určené pre spravodajcu výborov.

Otváram rozpravu o ôsmom bode programu. Zatiaľ som nedostal žiadnu písomnú prihlášku. Hlásí sa niekto do rozpravy?

/Nikto./

Ak nie, dovoľte, aby som považoval rozpravu za ukončenú. Predpokladám, že pán poslanec Michelko sa nebude chcieť vyjadriť, keďže rozprava nebola.

Prosím pána poslanca Goča, aby uvádzal hlasovanie.

Poslanec R. Goč:

Vo svojom stanovisku som už uviedol, ešte raz opakujem, že odporúčam neprijať pripomienku zo spoločnej správy.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 81 poslancov.

Kto je za uvedenú pripomienku spoločnej správy, ktorú spoločný spravodajca neodporúča prijať.

Za návrh hlasovalo 15 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 41 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 25 poslancov.

Konštatujem, že uvedenú pripomienku sme neprijali.

Poslanec R. Goč:

Bola aj jedna technická chyba v spoločnej správe, nejde o § 15, ale o § 11. Takže osvojujem si stanovisko vlády Slovenskej republiky, ktoré hovorí, že v článku I § 11 text odseku 5 znie takto: "Primátora zastupujú jeho námestníci, ktorých zvolí mestské zastupiteľstvo z radov svojich poslancov. Mestské zastupiteľstvo vymedzí v štatúte okruh právomocí primátora, ktoré nie sú oprávnení vykonávať námestníci."

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 82 poslancov.

Kto je za uvedený návrh?

Za návrh hlasovalo 73 poslancov.

Kto je proti?

Proti nehlasoval žiaden poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 9 poslancov.

Konštatujem, že tento pozmeňujúci návrh sme prijali.

Poslanec R. Goč:

Neostáva nič iné, ako nechať hlasovať o kompletnom návrhu novely zákona.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

V súlade s ustanovením § 26 odsek 1 zákona o rokovacom poriadku budeme hlasovať o návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky ako celku v znení schválených zmien a doplnkov.

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 87 poslancov.

Kto je za uvedený návrh?

Za návrh hlasovalo 81 poslancov.

Kto je proti?

Proti hlasoval 1 poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 5 poslancov.

Konštatujem, že sme schválili návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení zákon Slovenskej národnej rady číslo 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov. /Potlesk./

Ďakujem pánu poslancovi Gočovi.

D e v i a t y m bodom programu je

Návrh Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre petície, právnu ochranu a bezpečnosť na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady číslo 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich /zákon o štátnej správe súdov/ v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky číslo 12/1993 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon číslo 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch, ktorým sa mení a dopĺňa

zákon Slovenskej národnej rady číslo 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediach /zákon o štátnej správe súdov/.

Návrh ste dostali ako tlač číslo 171 a spoločnú správu výborov ako tlač číslo 171a.

Návrh výboru Národnej rady Slovenskej republiky odôvodní poslanec Eduard Bárány. Prosím ho, aby sa ujal slova.

Poslanec E. Bárány:

Vážené dámy,
vážení páni,

dlhý názov predloženej novely možno neprehrádza, čo je jej obsahom, čo je jej zmyslom. Jej obsah je jednoduchý. Ide o zachovanie existujúceho a fungujúceho systému vojenského súdnictva. Podľa relatívne nedávno prijatej právnej úpravy by k 1. júlu tohto roku mala právomoc vojenských súdov prejsť na civilné súdy, čiže vojenské súdy by mali zaniknúť. Ak by sme sa však držali možno až príliš doslovného a nie príliš zmysluplného výkladu § 36b príslušného zákona, mohli by sme dôjsť k záveru, že vojenské súdy budú existovať naďalej, len nebudú o ničom rozhodovať - s výnimkou rehabilitácie - a budú sa venovať preventívnej činnosti. V takom prípade by som veľmi chcel byť vojenským sudcom. Boli by to asi najlepšie miesta v tomto štáte po 1. júli. Ale toto zrejme ani navrhovatelia novely nemali na mysli. Ide teda o zachovanie fungujúceho - podčiarkujem - fungujúceho systému vojenského súdnictva, ktoré je pravdepodobne v relatívne najlepšom stave z celého systému nášho súdnictva.

Prečo navrhujeme z nášho výboru zachovanie vojenského súdnictva? Čo nás k tomu viedlo?

Pre rozumné rozhodovanie o trestných činoch vojakov v činnej službe je potrebná znalosť pomerov v armáde, ktorá je do značnej miery, ako predovšetkým mužská časť tohto pléna vie, svetom do určitej miery samým osebe. Toto primerané rozhodovanie znamená rozhodovanie ani nie príliš prísne, ani nie príliš benevolentné. Mohlo by sa stať, že za to isté, čiže keď vojak na dlhšiu dobu utiekol z kasárni domov, by ho starý pán civilný sudca, ktorý slúžil za Čepičku, odsúdil na hornú hranicu možno aj 8 rokov, a sudkyňa, ktorej syn má ísť o rok na vojnu, by to vybavila možno aj oslobodzujúco alebo podmienkou. Obidva prípady sú krajnosťami - a nevhodnými.

Ešte dôležitejšia je rýchlosť rozhodovania. U vojenských súdov je do štyroch týždňov od začatia konania právoplatných 85 % rozhodnutí. Pre civilné súdy je pre rovnaké percento potrebná doba 12 týždňov, čiže trojnásobok. Ak si uvedomíme, že základná vojenská služba trvá dnes 18 mesiacov, a je veľmi pravdepodobné, že v dohľadnej dobe bude trvať len 12 mesiacov, nie je dobré, ak by sa o prípadnom trestnom čine vojaka základnej služby rozhodovalo až keď bude v civile.

Prečo treba po takej krátkej dobe teda novelizovať zákon? Prečo nemožno počkať dlhšie? Z veľmi jednoduchého dôvodu. Dnes ešte rozhodujeme o zachovaní existujúceho systému. Ak by sme nestihli účinnosť tohto zákona do konca júna, v takom prípade by bolo potrebné možno už vytvárať znova systém vojenského súdnictva. Rád by som len pripomenul, že vojenské súdy existujú vo viacerých, aj malých demokratických krajinách, čiže v krajinách ináč s nami zrovnateľných. Ich prehľad alebo výpočet častí z nich obsahuje dôvodová správa. Nie sú teda nejakým reliktom totalitného systému a nie sú ani charakteristické len pre stredoamerické diktatúry.

Prijímam už vopred legislatívno-technické pripomienky, ktoré obsahuje spoločná správa, pretože vylepšujú zákon po legislatívno-technickej stránke, robia ho prehľadnejším. Na záver dovoľte, aby som vás poprosil o podporu predloženého návrhu nášho výboru, a to v záujme vojakov v činnej službe a aj zachovania disciplíny v Armáde Slovenskej republiky.

Ďakujem vám za pozornosť.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi Bárányovi. Prosím spravodajcu výborov pána poslanca Štefana Daňu, aby podal správu o výsledku prerokovania návrhu vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky.

Poslanec Š. Daňo:

Vážený pán predsedajúci,
vážená pani ministerka,
vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

návrh Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre petície, právnu ochranu a bezpečnosť na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky prideliť predsedu Národnej rady Slovenskej republiky rozhodnutím z 22. februára 1993 číslo 204 Ústavnoprávnemu výboru Národnej rady Slovenskej republiky a Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre štátnu správu, územnú samosprávu a národnosti na prerokovanie do 10. apríla 1993 s tým, že na skordinovanie stanovísk výborov Národnej rady Slovenskej republiky určil Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky.

Určené výbory Národnej rady Slovenskej republiky návrh Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre petície, práv-

nu ochranu a bezpečnosť na vydanie zákona prerokovali v čase do 14. apríla 1993. Vláda Slovenskej republiky dňa 16. marca 1993 prerokovala návrh Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre petície, právnu ochranu a bezpečnosť na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení zákon Slovenskej národnej rady číslo 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky číslo 12/1993 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon číslo 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch a ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady číslo 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich a uznesením číslo 160 vyslovila s predloženým návrhom nesúhlas, najmä z dôvodu, že ustanovenie § 36b, ktoré bolo pojaté do novely zákona o štátnej správe súdov iba 17. 12. 1992, je v súlade s koncepciou stabilizácie súdnictva Slovenskej republiky, ktorú vláda schválila 15. decembra minulého roku svojím uznesením číslo 961.

Ďalej vláda Slovenskej republiky vo svojom stanovisku poukázala na to, že od účinnosti predpisu, ktorý sa má na základe poslaneckého návrhu zákona novelizovať, uplynul len pomerne krátky čas troch mesiacov, preto sa javí neodôvodnené predmetné ustanovenie zo zákona vypustiť. Na legislatívno-technické nedostatky návrhu zákona, na ktoré vláda vo svojom stanovisku upozornila, výbory Národnej rady Slovenskej republiky pri prerokovaní návrhu zákona prihliadali.

Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky a Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre štátnu správu, územnú samosprávu a národnosti návrh Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre petície, právnu ochranu a bezpečnosť na vydanie zákona na svojich schôdzach prerokovali, vyslovili s ním súhlas a odporučili ho Národnej rade Sloven-

skej republiky schváliť s pozmeňujúcimi úpravami, ktoré máte pred sebou v tlači číslo 171. Body 1 a 2 majú výslovne charakter legislatívno-technických úprav. Z tohto dôvodu navrhujem hlasovať o navrhovaných zmenách v spoločnej správe an blok.

Vážený pán predsedajúci,
vážená pani ministerka,
vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

pred hlasovaním o návrhu zákona ako celku dovoľte mi pár poznámok k predloženej problematike.

Návrh na prerokovanie novely zákona Národnej rady Slovenskej republiky číslo 12/1993 Z. z. svedčí o probléme našej legislatívnej činnosti, ktorú, žiaľ, robíme v neustálom chvate, niekedy bez náležitého porovnávania právnych úprav tých istých vzťahov pri inštitútoch v iných krajinách, i bez náležitého poznania súvislostí a dopadov vlastných právnych úprav. Hoci návrhy noviel súvisiacich so zánikom Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky dotýkajúce sa súdnictva boli spracované s časovým predstihom, do legislatívneho procesu sa dostali v poslednej chvíli. Vykonané dodatočné korekcie návrhov a konečné znenie zákona, ktorým sa menil a dopĺňal zákon č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch a zákon Slovenskej národnej rady číslo 80/1992 Zb. o štátnej správe súdov situáciu okolo vojenských súdov nevyriešili, ale skomplikovali. Odstránenie tohto stavu sleduje navrhovaná novela, ktorá úzko súvisí s koncepciou stabilizácie súdnictva v Slovenskej republike, ktorú sme prerokovali na minulej plenárnej schôdzi.

V tejto súvislosti vláda Slovenskej republiky uznesením číslo 961 z 15. decembra 1992 stanovila začleniť do 30. 6. 1993 vojenské súdy do civilného súdnictva zákonom Národnej

rady číslo 12 zo 17. 12. 1992. Toto začlenenie bolo aj vykonané. V tomto zákone Národná rada stanovila, že vojenské súdy sú súčasťou systému súdov Slovenskej republiky. Ich správu vykonáva minister spravodlivosti po dohode s ministrom obrany Slovenskej republiky. O riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam vojenských súdov rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky. Sudcov vojenských súdov volí na návrh vlády Slovenskej republiky Národná rada a sudcovia vojenských súdov sú sudcami Slovenskej republiky. Novelou boli stanovené sídla a obvody vojenských súdov Slovenskej republiky. Sudcovia vojenských súdov do rúk predsedu Národnej rady zložili Ústavou Slovenskej republiky predpísaný sľub, boli im vydané dekréty o tom, že sú sudcovia Slovenskej republiky a boli pridelení do jednotlivých súdov.

Podľa § 36a novely k zákonu Slovenskej národnej rady číslo 80 z roku 1992 Zb. a zákona číslo 12 z roku 1993 Z. z. o štátnej správe súdov úlohy doterajších vojenských súdov prechádzajú 1. januárom 1993 na vojenské súdy podľa tohto zákona, avšak podľa § 36b tej istej novely doterajšia pôsobnosť vojenských súdov v trestnom konaní prechádza 30. júnom 1993 na všeobecné súdy Slovenskej republiky. Vojenské súdy Slovenskej republiky tak podľa platného právneho stavu po 30. júni 1993 budú rozhodovať vo veciach rehabilitačných, budú zabezpečovať vlastnú bojovú pripravenosť a podieľať sa na pripravenosti útvarov Armády Slovenskej republiky, budú realizovať odbornú-právnu, odbornú-vojenskú prípravu a prevenciu v ozbrojených silách. Nebudú však rozhodovať o trestnej činnosti príslušníkov ozbrojených síl Slovenskej republiky. Domnievam sa, že ak v zmysle platnej právnej úpravy, t. j. zákona číslo 80/1992 Zb. v znení zákona číslo 12/1993 Z. z. rozhodovanie o trestných veciach príslušníkov ozbrojených síl Slovenskej republiky má prejsť po 30. 6. 1993 na všeobecné súdy, teda v prevažnej miere na okresné súdy, bude zjavná roztrieštenosť v rozhodovaní na 43 okresných či ob-

vodných súdoch, na 3 krajských súdoch a na Mestskom súde v Bratislave.

Podľa všeobecných zistení disciplína v ozbrojených silách vyžaduje, aby vývoj kriminality v útvaroch bol priebežne sledovaný, aby aj zo strany súdov bolo rýchlo a so znalosťou veci reagované na výskyt mimoriadnych udalostí a závažnej trestnej činnosti. Nemožno opomenúť ani význam prevencie, ktorá celospoločensky absentuje.

Z prerokovania koncepcie stabilizácie súdnictva v Slovenskej republike v ústavnoprávnom výbore v marci tohoto roka vyplynulo, že súdnictvo je na pokraji kolapsu, ale aj to, že úsek vojenského súdnictva úspešne plní svoje poslanie podľa požiadaviek Ústavy Slovenskej republiky tým, že poskytuje včasnú súdnu ochranu. Zdá sa mi potom nelogické, ak vojenské sudy nemajú po 30. júni 1993 rozhodovať v trestných veciach. Trestnému úseku všeobecných súdov pribudne nová, doteraz nepoznaná agenda, a to nemôže viesť ani k stabilizácii súdnictva, ani k posilneniu nádeje na obnovenie jeho funkčnosti. Je tu teda dôvodná obava, že súdna ochrana obranyschopnosti a disciplíny ozbrojených síl Slovenskej republiky nebude realizovaná na požadovanej úrovni. Pritom treba mať na zreteli, že množstvo trestných vecí na vojenských súdoch v prepočte na jedného sudcu je rovnaké, ako v trestných úsekoch všeobecných súdov, i to, že výkon vojenských súdov zabezpečuje toho času 18 sudcov, z čoho je 10 na vojenských obvodných súdoch, 8 na vyššom vojenskom súde, pričom jeden zo sudcov vyššieho súdu je pridelený od novembra 1992 na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky a ďalší od 1. 4. 1993 na Najvyšší súd Slovenskej republiky. Nemožno predpokladať, aby všetci sudcovia vojenských súdov prešli k všeobecným súdom, pretože armáda Slovenskej republiky má záujem o právnikov znalých špecifických právnych úprav vojenstva.

Výkon funkcií vojenských súdov v plnej miere umožňuje § 1 odsek 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky číslo 12/1993 Z. z. Ustanovenie § 36b článku 2 tohto zákona však likviduje pôsobnosť vojenských súdov v trestnom konaní. Preto po oboznámení sa s výsledkami prerokovania vo výboroch Národnej rady, napriek nesúhlasnému stanovisku legislatívnej rady i vlády Slovenskej republiky, ale vzhľadom na uvedené skutočnosti ako spoločný spravodajca výborov Národnej rady podporujem predložený návrh zákona obsiahnutý v tlači 171 a pri hlasovaní o ňom ako celku ho odporúčam prijať.

Za pozornosť vám ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pekne pánu poslancovi Daňovi a prosím ho, aby zaujal miesto určené pre spravodajcu výborov.

Otváram rozpravu o deviatom bode proramu. Nemám žiadnu písomnú prihlášku. Hlásí sa pán poslanec Pittner.

Poslanec L. Pittner:

K prerokovávanej problematike by som chcel povedať, že mali by sme tomu venovať náležitú pozornosť, pretože armáda je jeden z pilierov štátu. Začínajúci štát potrebuje mať tri veci, tri piliere, a jedným z tých pilierov je armáda. I keď vláda má iste dobré dôvody na to, aby túto stránku - a už sa upravuje zákon - zdôraznila, na druhej strane sa domnievam, že aj vláde pomôže, ak z tohoto hľadiska podporíme tento návrh, ktorý je tu predkladaný, pretože jednoducho tu nejde len o tie skutočnosti, ktoré zdanlivo vyplývajú akože z funkčnosti týchto súdov atď. Tu ide o oveľa vážnejšie veci. Jednoducho pri reorganizácii armády a pri jej delení sa ukázal celý rad nedostatkov, ktoré, ak nebude mať v rukách vojenské súdnictvo, môže prerásť až do neželateľnej anar-

chie. Z toho hľadiska chcem upozorniť, že jednak dôvody, ktoré uviedol pán poslanec Bárány i pán spoločný spravodajca, a ktoré koniec-koncov i samotný výbor viedli k predloženiu tohoto návrhu, treba podporiť. Je to jeden z pilierov štátu, musí byť jednoznačne funkčný, a aby bol funkčný, musí mať aj svoju ochranu. Súdnictvo v tomto smere vykonáva nielen represívnu, ale aj preventívnu stránku. Preto by som prosil pánov poslancov, pani poslankyne, aby tento návrh jednoznačne podporili.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi. Hlási sa niekto ďalší do rozpravy? Pán poslanec Žingor.

Poslanec R. Žingor:

Takisto by som sa chcel pripojiť k mojim predrečníkom, jednému aj druhému, a chcel by som podporiť tento návrh, pretože ako sa uvádza v dôvodovej správe, v súčasnosti existuje materiálne i personálne vybudovaný systém vojenského súdnictva, ktorý sa opiera o 17 sudcov, vysoko kvalifikovaných odborníkov. Preto si myslím, že toto je potrebné a takisto by som prosil všetkých poslancov, aby sa pripojili k tejto novele.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi Žingorovi. V zmysle § 19 sa hlási pani ministerka Tóthová.

Ministerka spravodlivosti SR K. Tóthová:

Vážený pán predsedajúci,
vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

nestotožňujem sa so zámerom a záverom, ktorý sa tu v súvislosti s predloženým návrhom sleduje. Od účinnosti predpisu, ktorý má byť poslaneckým návrhom novelizovaný, uplynul iba krátky čas. Prenos kompetencií vojenských súdov na všeobecné súdy sa ešte neuskutočnil, má sa uskutočniť až 30. júna 1993. Vzhľadom na tieto skutočnosti zastávam názor, že počas tak krátkej účinnosti predmetného ustanovenia jednak nie sú praktické skúsenosti, ktoré by zmenu odôvodňovali, a jednak okolnosti, ktoré tu boli uvedené, sú v skutočnosti trochu iné. Vôbec sa nemení počet sudcov, t. j. 17, ktoré by o vojenských veciach naďalej rozhodovali. Vôbec sa nemení materiálne zabezpečenie, teda materiálne podklady pre ich výkon. Vôbec nemajú byť rozptýlení do 43 okresov, ako tu bolo povedané, a do krajov. To vôbec nie je tak, pretože predmetné obvodné vojenské súdy majú ostať tam, kde sú, jedine budú organizačne pričlenené k okresným súdom na teritóriu, v ktorom sú zriadené doteraz. Čiže tu nejde o likvidáciu žiadnych vojenských súdov, pretože vojenski sudcovia naďalej budú prerokovávať vojenské veci. V rámci všeobecných súdov budú ponechané vojenské senáty, ktoré tak ako doposiaľ môžu tak dobre rozhodovať a tak zvyšovať disciplínu pri vojsku ako doteraz. V podstate ide jedine o to, že rozhodovanie týchto súdov nebude odčlenené organizačne od príslušných všeobecných súdov, teda nebudú predsedovia obvodných súdov a nebudú ich námestníci. Jedine to je tá podstatná zmena.

Ďalej by som chcela uviesť, že predmetný predpis, ktorý má byť novelizovaný a ktorý neprešiel ešte do života, pred niekoľkými mesiacmi bol za veľkej podpory poslancov prijatý uznesením Národnej rady Slovenskej republiky, a keďže ani

predložený poslanecký návrh neuvádza konkrétne argumenty, ktoré by odôvodňovali zmenu od bývalého uznesenia, ktoré, ako som spomenula, bolo prijaté veľkou podporou poslancov, domnievam sa, že takýto postup by mohol aj spochybniť serióznosť rozhodovania parlamentu, keď bez ďalších preukázaných skutočností sa mení ustanovenie, ktoré sa ešte nemalo možnosť prejaviť v praxi.

Nestotožňujem sa s názorom, ktorý tu bol uvedený, že pre rozhodovanie vojenských sudcov je potrebná znalosť pomerov ako prioritná. Nie, vážení, pre súdne rozhodovanie je predovšetkým potrebná znalosť práva. Keby sme takto postupovali, musela by som z rozhodovania rodinných vecí, najmä z rozvodov, vylúčiť ešte slobodných, pretože nemajú znalosť rodinného života. Toto je také prirovnanie, že organizačným členením sa to zmení. Vážení, veď tam ostávajú tí sudcovia, ktorí to doposiaľ súdili, vážení, veď oni sú menovaní doživotne. Nedávno som ich prijímala do rezortu spravodlivosti. Skladali sľub. Veď to nie sú iní sudcovia. Vážení, tu došlo len k organizačnej zmene. Tu ide o to, že niektorí stratia funkcie predsedov obvodných súdov.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, vážení poslanci, odporúčam vám nestotožniť sa s predloženým návrhom.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pani ministerke. Hlásí sa niekto ďalší do rozpravy?

/Nikto./

Ak nie, dovoľte, aby som považoval rozpravu za skončenú. Chce sa k rozprave vyjadriť pán poslanec Bárány?

Poslanec E. Bárány:

Vážené dámy,
vážení páni,

dovoľte, aby som sa len v stručnosti dotkol rozpravy. Ďakujem väčšine tých, ktorí v rozprave vystúpili, všetkým poslancom, ktorí v nej hovorili za podporu zákona. Rád by som sa dotkol aspoň niektorých námietok, ktoré uvádzala pani ministerka. Prvou z jej námietok bola krátkosť času, ktorá uplynula od prijatia predchádzajúcej právnej úpravy, teda, či už po takom krátkom čase je vhodné, rozumné, zákon opätovne meniť. Myslím, že práve v tomto prípade je potrebné konať veľmi rýchlo, lebo pred nami je termín 1. 7., kedy by vojenské súdy prinajmenšom v ich dnešnej podobe mali zaniknúť. Teda, ak chceme vojenské súdy zachovať v ich dnešnej podobe, z diskusie som mal dojem, že väčšina prítomných tak chce, mali by sme konať rýchle, skôr, než dôjde k zmenám už v skutočnom živote, ktoré by potom bolo treba opäť vracieť do pôvodného stavu. Ak sa v tejto súvislosti hovorí o serióznosti parlamentu, myslím, že svedčí skôr v prospech parlamentu, ak dokáže veľmi rýchle napraviť prípadnú chybu, ktorej sa dopustil. Ak by sme tak rýchle boli dokázali postupovať vo všetkých prípadoch, kde sme nerozhodli vždy tak, ako si možno život vyžadoval, bolo by to veci a nám všetkým iba prospelo.

Pokiaľ sa hovorilo ďalej o vecnej znalosti alebo znalosti pomerov v armáde, tu nejde len o znalosti špecifik armádneho života, i keď musím povedať, že aj o tie ide, ale takisto tu ide o znalosť množstva predpisov, podľa ktorých sa armáda riadi vo svojom živote a na ich zachovávanie alebo nezachovávanie sa v niektorých prípadoch viaže aj už trestnoprávna sankcia - prípad neplnenie rozkazu a podobné veci. Tam je v mnohom rozhodujúci práve vnútorný armádny predpis, ktorý by mal ten, kto o veci rozhoduje, poznať.

Pani ministerka hovorila o tom, že vlastne by len došlo k pričleneniu vojenských súdov k niektorým okresným súdom a že by sa takýmto spôsobom zriadili vojenské senáty. Do 1. 7. je relatívne krátka doba, zatiaľ ani neviem, že by sa v tomto smere boli podnikali potrebné právne kroky. Ak by som si dovoľil opätovne zhrnúť, myslím si, že ak máme v dnešnej dobe jeden, i keď relatívne malý systém, ktorý slušne funguje a nemáme s ním osobitné problémy, v časoch, keď je potrebné meniť skoro všetko, a mnohé z toho, čo meníme, alebo aj z toho, čo zatiaľ sme nezmenili, nám proste nefunguje a rozutekáva sa nám pod rukami, nemali by sme zbytočne tam, kde na to nie je akútny dôvod, meniť a rozbíjať to, čo nám funguje. V dobách, keď budeme mať konsolidovaný štát - dnes ho zatiaľ, žiaľ, nemáme - môžeme začať diskusiu o vojenskom súdnictve a po tejto diskusii pristupovať k prípadnému rozhodnutiu. Upozorňujem však, že v niektorých krajinách, kde od vojenských súdov ustúpili, dnes sa k nim vracajú, alebo aspoň opäť prebieha diskusia o ich obnove - príklad Francúzsko, Holandsko.

Prosím vás preto o podporu predloženého návrhu. Ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi Bárányovi. Žiada si slovo spoločný spravodajca?

Poslanec Š. Daňo:

Vážené pani poslankyne, vážení páni poslanci, odporúčam, aby sa o oboch pripomienkach uvedených pod bodmi 1 a 2 spoločnej správy v tlači 171a hlasovalo spoločne a navrhujem obidva body prijať.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem. To už uvádzate hlasovanie. Pýtal som sa na záverečné slovo.

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 85 poslancov.

Kto je za uvedený návrh?

Za návrh hlasovalo 46 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 6 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 33 poslancov.

Konštatujem, že uvedený pozmeňovací návrh sme prijali.

Poslanec Š. Daňo:

Teraz navrhujem, aby sa hlasovalo o zákone ako celku a navrhujem tento zákon prijať.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

V súlade s ustanovením § 26 ods. 1 zákona o rokovacom poriadku budeme hlasovať o návrhu zákona ako celku v znení schválených zmien a doplnkov.

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 87 poslancov.

Kto je za uvedený návrh?

Za návrh hlasovalo 55 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 9 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 23 poslancov.

Konštatujem, že sme schválili návrh Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre petície, právnu ochranu a bezpečnosť na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady o štátnej správe súdov. /Potlesk./

O slovo požiadal predseda národohospodárskeho výboru.

Poslanec H. Kočtúch:

Pani poslankyne, páni poslanci,

prosím vás, schôdza národohospodárskeho a rozpočtového výboru, ktorá by mala byť dnes, bude zajtra o 8.00 hodine. Buďte takí láskaví, je to z veľmi súrnych a technických dôvodov. Ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

D e s i a t y m bodom programu je

Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa zákon číslo 126/1992 Zb. o ochrane znaku a názvu Červeného križa a o Česko-slovenskom Červenom križi.

Návrh ste dostali ako tlač číslo 177 a spoločnú správu výborov ako tlač číslo 177a.

Návrh skupiny poslancov odôvodní poslankyňa Milada Ondrejovičová. Prosím ju, aby sa ujala slova.

Poslankyňa M. Ondrejovičová:

Vážený pán predsedajúci,
páni ministri,
kolegyne a kolegovia,

ústavným zákonom číslo 542/1992 Zb. zanikla Česká a Slovenská Federatívna Republika. V dôsledku toho zanikla aj spoločnosť Česko-slovenský Červený kríž a podľa rozhodnutia príslušných orgánov nástupníckymi organizáciami sú Český a Slovenský Červený kríž. K tomu, aby Slovenský Červený kríž mohol túto pôsobnosť v celom rozsahu realizovať, je nevyhnutné, aby bol Medzinárodným výborom Červeného kríža uznaný na národnú spoločnosť a prijatý za člena Medzinárodnej federácie Červeného kríža a Červeného polmesiaca. Nevyhnutným predpokladom tohto uznania je jeho konštituovanie ako jedinej štátom uznanej spoločnosti na území Slovenskej republiky. Pretože teraz platný zákon číslo 126 o ochrane znaku a názvu Červeného kríža a o Česko-slovenskom Červenom kríži neutvára dostatočný právny základ takéhoto stavu, je nevyhnutná jeho novelizácia.

Česko-slovenský Červený kríž bol založený 1. februára 1919 a podľa ženevských dohovorov československým štátom uznaný ako jediná spoločnosť Červeného kríža 6. februára 1919. Medzinárodný výbor Červeného kríža uznal Česko-slovenský Červený kríž 1. decembra 1919 a 11. januára roku 1920 bol prijatý za člena Ligy spoločnosti Červeného kríža a Červeného polmesiaca. Základom činnosti Červeného kríža sú ženevské dohovory z 12. augusta 1949, menovite ženevský dohovor o zlepšení osudu ranených a chorých príslušníkov ozbrojených síl v poli, ženevský dohovor o zlepšení osudu ranených, chorých a stroskotancov ozbrojených síl na mori, ženevský dohovor o zaobchádzaní s vojnovými zajatcami, ženevský dohovor o ochrane civilných osôb a dodatkové protokoly k ženevským dohovorom z 8. júla 1977 o ochrane obetí medzi-

národných ozbrojených konfliktov a Ženevským dohovorom o ochrane obetí nemajúcich medzinárodný charakter. Tieto boli publikované v Zbierke zákonov, ratifikované a na území česko-slovenskej federácie boli všeobecne záväzné. Podľa článku 152 Ústavy Slovenskej republiky teda zostávajú v Slovenskej republike v platnosti, je však potrebné používanie znaku Červeného kríža upraviť podľa dohovorov a pravidiel prijatých na medzinárodných konferenciách Červeného kríža. Ďalej záväzky zmluvných strán prechádzajú na slovenské pomery a zároveň všetky výnosy a prepadnuté alebo zhabané veci pripadajú bez náhrady Slovenskému Červenému krížu.

Podľa stanov Červeného kríža a Červeného polmesiaca jednou zo základných podmienok prijatia za člena Ligy spoločnosti je, že národná spoločnosť je jedinou štátom uznávanou spoločnosťou. Preto sa navrhuje uznať za takúto spoločnosť na území Slovenskej republiky Slovenský Červený kríž so sídlom v Bratislave.

Navrhované vymedzenia úloh a hlavné okruhy činnosti sú v § 4. V tomto ustanovení sú uvedené len rámcovo, ďalej budú upravené v stanovách Slovenského Červeného kríža a v ďalších vykonávacích predpisoch. Ak Slovenský Červený kríž plní úlohy podľa § 4 tohto zákona, napĺňa tým ustanovenia ženevských dohovorov. Jasne vidno, že Červený kríž nie je zameraný na zisk, ale všetky prostriedky boli vždy pri zabezpečení základných funkcií v spoločnosti venované na zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva, predchádzaniu chorôb, zmierňovaniu utrpenia. To je vlastne jeho základným poslaním.

Vláda Slovenskej republiky svojím uznesením číslo 941 zo dňa 8. decembra 1992 uznala vznik novej národnej spoločnosti Slovenského Červeného kríža v zmysle ženevských dohovorov a ich dodatkových protokolov ako jedinej národnej spoločnosti Červeného kríža na území Slovenskej republiky a tým i poskytovanie každoročného pravidelného príspevku na jeho

činnosť. Oslobodenie od daní, poplatkov, ciel a poštovného, i ostatných poplatkov, samozrejme, že nebudú mať väčšie dopady na rozpočet. Aj keď takého oslobodenie čiastočne znižuje štátne príjmy, na druhej strane umožňuje, aby Červený kríž mohol vykonávať tie najzákladnejšie povinnosti, ktoré má.

Odporúčam, aby ste, vážené kolegyne a kolegovia, novelizáciu prijali.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pani poslankyni Ondrejovičovej. Prosím spravodajkyňu výborov pani poslankyňu Gizelu Ťavodovú, aby predniesla správu o výsledkoch prerokovania návrhu zákona vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky.

Poslankyňa G. Ťavodová:

Vážený pán predsedajúci,
pán minister,
vážení poslanci,

dovoľte mi predložiť spoločnú správu Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky, Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre štátnu správu, územnú samosprávu a národnosti a Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo a sociálne veci o výsledku prerokovania návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa zákon číslo 126 z roku 1992 Zb. o ochrane znaku a názvu Červeného kríža a o Česko-slovenskom Červenom kríži - tlač Národnej rady Slovenskej republiky číslo 177. Predložený návrh zákona pridelil predseda Národnej rady Slovenskej republiky rozhodnutím z 3. marca 1993 číslo 208 Ústavnoprávnemu výboru Národnej rady Slovenskej

republiky, Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre štátnu správu, územnú samosprávu a národnosti a Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo a sociálne veci na prerokovanie do 14. apríla 1993. Súčasne určil ako príslušný výbor na skordinovanie stanovísk ostatných výborov Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo a sociálne veci s tým, aby sa skordinované stanoviská premietli do spoločnej správy výborov Národnej rady Slovenskej republiky.

Uvedené výbory Národnej rady Slovenskej republiky návrh zákona prerokovali v určenej lehote a vyslovili s ním súhlas s pripomienkami. Súčasne vláda Slovenskej republiky návrh zákona prerokovala 14. apríla 1993 a uznesením z 30. marca 1993 číslo 180 s návrhom zákona súhlasila s pripomienkami, na ktoré výbory Národnej rady Slovenskej republiky pri jeho prerokovaní prihliadali. Pozmeňovacie a doplňujúce návrhy z jednotlivých výborov, ktoré máte pred sebou v tlači 177a, nie sú problematické a pri hlasovaní ich odporúčam prijať.

Vážení poslanci,

vzhľadom na podmienky, ktoré musí každá národná spoločnosť Červeného kríža splniť, ak má byť uznaná a prijatá za člena Medzinárodného Červeného kríža a Červeného polmesiaca, je prijatie navrhovaného zákona naliehavé, a preto sú splnené všetky podmienky podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky o rokovacom poriadku na upustenie od prerokovania zásad zákona i na skrátenie príslušných zákonných lehôt. Prijatím návrhu zákona sa z 10 podmienok pre medzinárodné uznanie národnej spoločnosti Červeného kríža, ktorá sa uchádza o členstvo v medzinárodnom hnutí Červeného kríža a Červeného polmesiaca, jednoznačne potvrdí najmä to, že ide o spoločnosť konštituovanú na území nezávislého štátu, ktorý sa má stať stranou prvého ženevského dohovoru, že je jedinou národnou spoločnosťou Červeného kríža a Červeného polmesiaca

na území Slovenskej republiky, že je náležite uznaná vládou Slovenskej republiky.

Túto inštitúciu považujem za vysoko humánnu a v našom štáte potrebnú, preto vás, vážení poslanci, žiadam o vyslovenie súhlasu pri prijímaní tohoto zákona.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pani poslankyni Tavodovej. Písomne sa do rozpravy zatiaľ prihlásil pán poslanec Lauko. Hlásí sa niekto ďalší do rozpravy? Prosím, pán poslanec.

Poslanec P. Lauko:

Vážený pán predsedajúci,
Národná rada Slovenskej republiky,

mám len tri pozmeňujúce návrhy, ktoré by vylepšili celú túto novelu. Myslím si, že v názve by malo byť vyjadrené, že v samostatnom Slovensku vzniká samostatná organizácia Slovenského Červeného kríža. Dochádza tu k situácii, že sa mení jednoduchý federálny zákon. Tým, že by sme v názve za "návrh zákona skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky" doplnili "o nástupníctve Slovenského Červeného kríža" - a pokračovalo by sa ďalej, vlastne by sa vyjadrila táto novelizácia ako doplňujúca a vyjadrilo by sa to, že by to nebolo len doplnenie existujúceho federálneho zákona.

Druhá poznámka - v návrhu nie je jednoznačne povedané, pre koho platia oslobodenia od daní, poplatkov, ciel, poštovného. Konzultoval som túto vec s okresným Červeným krížom, s organizáciou v okrese. Sú rôzne pohľady na oslobodenie od poštovného, daní, poplatkov ústredia a okresných or-

ganizácií. Preto navrhujem doplňujúci návrh do § 5 odseku 3 Slovenský Červený kríž doplniť "všetky jeho organizačné štruktúry".

Tretia poznámka - v tomto znení - ani v paragrafovom, ani v dôvodovej správe sa nehovorí nič o § 6, hoci v zákone číslo 126/1992 sa v § 6 hovorí o navrátení majetku Česko-slovenskému Červenému krížu v rozsahu uvedenom v prílohe tohto zákona. Na Slovensku ide o 8 nehnuteľností. Tento nehnuteľný majetok bol dňom účinnosti zákona, čiže 1. júlom 1992, prevedený na Česko-slovenský Červený kríž ako vlastníka. Dokonca v odsekoch 3 a 4 sa hovorí o spôsobe buď navrátenia týchto nehnuteľností, alebo dohody, prípadne nájomného pre Česko-slovenský Červený kríž, ak túto nehnuteľnosť užíva iný vlastník. Môj doplňujúci návrh čiastočne rieši správo-dajská správa. V prípade, ak tento návrh ráta s ponechaním pôvodného textu § 6, je potrebné doplniť odsek 1 znením: "Nehnuteľný majetok uvedený v prílohe zákona číslo 126/1992 Zb. dňom účinnosti tohto zákona v bodoch 14 až 21 prílohy prechádza ako nehnuteľný majetok na Slovenský Červený kríž." Táto časť by nasledovala v odseku 1 za dátumom 31. 12. 1989 a časť "v rozsahu uvedenom v prílohe tohto zákona" by sa vypustila.

Ak bude prijatý pozmeňujúci návrh spoločnej správy v bode 3, aj tak treba zmeniť § 6 ods. 1 v duchu môjho pozmeňujúceho návrhu, lebo štát nevracia Slovenskému Červenému krížu nehnuteľný majetok na území Českej republiky. Dikcia v rozsahu uvedenom v prílohe vyžaduje spresnenie. Navyše, v prílohe je ako vlastník v niektorých prípadoch aj na Slovensku uvedený česko-slovenský štát. Tým by sa to vyriešilo. Nebolo by vhodné návrh prepracovať, nakoľko jeho prijatie z časových dôvodov je veľmi potrebné.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pekne pánu poslancovi Laukovi. Hlásí sa pán poslanec Goč.

Poslanec R. Goč:

Vážený pán predsedajúci,
vážené kolegyne, kolegovia,

žiaľ, musím konštatovať, že v spoločnej správe nie je uvedené platné uznesenie Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre štátnu správu, územnú samosprávu a národnosti. Neviem, či to opravíme tak, že to podám ako svoj návrh ešte raz, ale v tom prípade by mal mať takú istú váhu, ako keby bol prijatý výborom. Ide takisto o bod 2, len platné uznesenie v našom výbore znelo, že tie čísla sa nahrádzajú pätnásobkom - takže 50 000 Sk a 250 000 Sk. Pre vysvetlenie: ide o zneužitie znaku Červeného križa pre možnosti napríklad prevážania zbraní a podobne. V našom výbore to bolo prijaté všetkými hlasmi.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi Gočovi. Hlásí sa niekto ďalší do rozpravy?

/Nikto./

Ak nie, považujem tým rozpravu za skončenú. Chce sa vyjadriť pani poslankyňa Ondrejovičová za predkladateľov?

Poslankyňa M. Ondrejovičová:

Nie.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pekne. Chce sa vyjadriť k rozprave pani poslankyňa Ťavodová, alebo budeme hneď hlasovať?

Poslankyňa G. Ťavodová:

Môžeme hlasovať.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pekne. Prosím pani poslankyňu, aby uvádzala hlasovanie v zmysle spoločnej správy a výsledkov z rozpravy.

Poslankyňa G. Ťavodová:

Navrhujem hlasovať o pozmeňovacích návrhoch zo spoločnej správy a navrhujem hlasovať an blok.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Prosím, faktická poznámka.

Poslanec J. Ďurana:

Dovolím si upozorniť na to, že ak by sme prijali bod 2 spoločnej správy, bolo by to vlastne v rozpore s tým, čo povedal pán kolega Goč. Čiže dovolil by som si odporučiť, aby tento bod bol vyňatý a o ostatných môžeme hlasovať an blok.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pekne za upozornenie. Pani poslankyňa, prosím, aby ste teda tento bod vyňali zo spoločného hlasovania.

Poslankyňa G. Ľavodová:

Takže hlasujeme o bodoch 1 a 3. Navrhujem prijať.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 88 poslancov.

Kto je za uvedené body zo spoločnej správy?

Za návrhy hlasovalo 86 poslancov.

Kto je proti?

Proti nehlasoval žiaden poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržali 2 poslanci.

Konštatujem, že sme prijali body 1 a 3 zo spoločnej správy.

Poslankyňa G. Ľavodová:

Teraz nasledujú pozmeňovacie návrhy z rozpravy. Keďže pán poslanec Lauko ešte formuluje svoje pozmeňovacie návrhy, navrhujem hlasovať o návrhu pána poslanca Goča.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Pán poslanec Lauko to už má sformulované. Prosím, aby ich uviedol.

Poslanec P. Lauko:

Prvý pozmeňujúci návrh bol v názve doplniť za poslancov Národnej rady Slovenskej republiky slová "o nástupníctve Slovenského Červeného kríža" - a pokračovať - "ktorým sa mení zákon...", atď.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Prosím, aby sme hlasovali o tomto pozmeňovacom návrhu.

Poslankyňa G. Ťavodová:

Navrhujem prijať.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 89 poslancov.

Kto je za uvedený návrh?

Za návrh hlasovalo 80 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovali 2 poslanci.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 7 poslancov.

Konštatujem, že tento pozmeňovací návrh pána poslanca Lauku sme prijali. Pán poslanec, prosím, uveďte ďalší návrh.

Poslanec P. Lauko:

Môj druhý pozmeňovací návrh sa týkal § 5 ods. 3, kde sa v pôvodnom texte hovorí: "Slovenský Červený kríž" ... atď. "sa plnením oslobodzuje od dane...". Navrhujem: "Slovenský Červený kríž - všetky jeho organizačné štruktúry", aby tým bolo jasne vyjadrené, že aj okresné organizácie a ďalšie.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Pán poslanec, domnievam sa, že tu ide skôr o zložky a nie štruktúry, lebo štruktúru má jednu. Akceptujete, aby tam boli všetky organizačné zložky? Prosím, aby sme sa dohodli.

Vznikla tu diskusia, pán minister, prosím, aby ste vysvetlili všetkým to, čo ste tu hovorili. Faktická poznámka - pán minister.

Minister zdravotníctva SR V. Soboňa:

Chcel by som sa opýtať pána poslanca, čo od toho očakáva, pretože Červený kríž je právnická osoba a nevidím dôvod, aby sme tam doplnili "všetky jeho organizačné zložky".

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Tu ide totiž o to, že to oslobodenie patrí právnomu subjektu, takže vzniká otázka, čo sa tým vlastne rieši.

Prosím, pán poslanec Lauko.

Poslanec P. Lauko:

Aby z dikcie tohoto zákona bolo jasné, že ide o všetky zložky. Len to som sledoval, nič iné.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 85 poslancov.

Kto je za návrh pána poslanca Lauku?

Za návrh hlasovalo 25 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 29 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 31 poslancov.

Konštatujem, že tento návrh nebol prijatý.

Myslím si, že dikcia, ktorá tam je, pokrýva to, čo chcel pán poslanec vlastne tým vyjadriť. Prosím, aby sme pokračovali.

Poslanec P. Lauko:

V pôvodnom zákone číslo 126 v § 6 ods. 1 je: "Štát navráti Česko-slovenskému Červenému križu majetok, ktorý mu bol odňatý v období od 25. 2. 1948 do 31. 12. 1989 v rozsahu uvedenom v prílohe tohto zákona." Tak ako sa navrhuje v spoločnej spravodajskej správe zameniť Česko-slovenský Červený križ za Slovenský Červený križ, v prílohe by bolo aj české územie aj slovenské územie. Preto som dal pozmeňujúci návrh, aby v odseku 1 za rokom 1989 nasledoval text: "Nehnutelný majetok uvedený v prílohe zákona 126/1992 Zb. dňom účinnosti tohto zákona v bodoch 14 až 21" - to sú prílohy - "na území Slovenskej republiky prechádza ako nehnuteľný majetok do vlastníctva alebo do správy Slovenského Červeného križa."

Poslankyňa G. Ťavodová:

Odporúčam prijať.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 89 poslancov.

Kto je za uvedený návrh pána poslanca Lauku?

Za návrh hlasovalo 76 poslancov.

Kto je proti?

Proti nehlasoval žiaden poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 13 poslancov.

Konštatujem, že tento pozmeňujúci návrh pána poslanca Lauku sme prijali.

Poslankyňa G. Ťavodová:

Je tu ešte návrh pána poslanca Goča, ktorého prosím, aby ho predniesol.

Poslanec R. Goč:

Bod 2 spoločnej správy bude - text bodu 2 návrhu sa nahradzuje novým textom, ktorý znie: "V § 2 ods. 1 sa slová 10 000 Kčs nahradzujú slovami 50 000 Sk a slová 50 000 Kčs slovami 250 000 Sk."

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem.

Poslankyňa G. Ťavodová:

Odporúčam prijať.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Pán poslanec už predbieha udalosti a očakáva revalváciu slovenskej koruny. V zmysle rokovacieho poriadku musíme postupovať tak, že najprv budeme hlasovať o bode 2 spoločnej správy. Pani poslankyňa odporúča neprijať. Potom nasleduje hlasovanie o návrhu pána poslanca Goča. Pani spoločná spravodajkyňa odporúča prijať.

Prosím, najprv hlasujeme o bode 2 spoločnej správy, ktorý spoločná spravodajkyňa odporúča neprijatť.

Prosím, aby sme sa predstavovali.

Prezentovalo sa 91 poslancov.

Kto je za bod 2 spoločnej správy s tým, že spoločná spravodajkyňa neodporúča jeho prijatie?

Za návrh hlasovalo 16 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 64 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 11 poslancov.

Konštatujem, že bod 2 spoločnej správy sme neprijali.

Poslankyňa G. Ťavodová:

Teraz budeme hlasovať o návrhu pána poslanca Goča. Odporúčam prijať.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Prosím, aby sme sa predstavovali.

Prezentovalo sa 92 poslancov.

Kto je za návrh pána poslanca Goča, ktorý pani spoločná spravodajkyňa odporúča prijať?

Za návrh hlasovalo 82 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasoval 1 poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 9 poslancov.

Konštatujem, že pozmeňovací návrh pána poslanca Goča sme prijali.

Poslankyňa G. Ťavodová:

Ostáva nám na záver hlasovať o zákone ako celku. Odporúčam prijať.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

V súlade s ustanovením § 26 ods. 1 zákona o rokovacom poriadku budeme hlasovať o návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky ako celku v znení schválených zmien a doplnkov.

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 99 poslancov.

Kto je za uvedený návrh zákona v znení v znení schválených zmien a doplnkov?

Za návrh hlasovalo 97 poslancov.

Kto je proti?

Proti nehlasoval žiaden poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržali 2 poslanci.

Konštatujem, že sme schválili návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa zákon číslo 126/1992 Zb. o ochrane znaku a názvu Červeného križa a o Česko-slovenskom Červenom križi.

Ďakujem pani poslankyni Ťavodovej.

Vzhľadom na to, že teraz by sme mali pokračovať bodmi 11 a 12, ktoré sú odsúhlasené v programe, že začínajú zajtra ráno, je tu návrh prvého podpredsedu Národnej rady, aby sme pokračovali bodom číslo 14, zákonom Národnej rady Slovenskej republiky z 25. marca 1993 o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky, vráteným preziden-

tom Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie v Národnej rade. Je to tlač Národnej rady Slovenskej republiky 200. Je tu aj zástupca Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky pán doktor Trimaj. O tejto zmene programu musíme rozhodnúť hlasovaním. V podstate ide o to, aby sme využili čas, lebo zajtra rozprava bude zrejme dlhá a vyčerpávajúca.

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 97 poslancov.

Kto je za to, aby sme teraz pokračovali v rokovaní tlačou číslo 200?

Za návrh hlasovalo 84 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovali 4 poslanci.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 9 poslancov.

Konštatujem, že návrh zmeny programu bol odsúhlasený.

Je tu návrh na desaťminútovú prestávku. Prosím, aby sme o tom tiež rozhodli hlasovaním.

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 95 poslancov.

Kto je za desaťminútovú prestávku?

Za návrh hlasovalo 59 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 24 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 12 poslancov.

Vyhlasujem prestávku do 17.40 hodiny. Po prestávke ďalšie rokovanie povedie pán podpredseda Weiss.

/Po prestávke./

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Dámy a páni, prosím, predstavujme sa.

/Prezentovalo sa 50 poslancov./

Kolegyne a kolegovia, prosím, aby ste prišli do rokova-
cej miestnosti a mohli sme pokračovať.

Dámy a páni, prosím, ešte raz sa predstavujme.

Prezentovalo sa 78 poslancov, sme uznášaniaschopní.

Š t r n á s t y m bodom programu je

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky z 25. marca
1993 o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov
Slovenskej republiky, vrátený prezidentom Slovenskej repub-
liky na opätovné prerokovanie v Národnej rade Slovenskej re-
publiky.

Vrátený zákon ste dostali ako tlač číslo 200 a spoločnú
správu výborov ako tlač číslo 200a. Vzhľadom na to, že sa
pán prezident nemôže osobne zúčastniť na 18. schôdzi Národ-
nej rady Slovenskej republiky pri opätovnom prerokovaní zá-
kona o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov
Slovenskej republiky, poveril JUDr. Ivana Trimaja, riaditeľa
legislatívneho odboru Kancelárie prezidenta Slovenskej re-
publiky, aby prečítal na schôdzi jeho list a zastupoval ho.

Prosím pána doktora Trimaja, aby sa ujal slova.

Riaditeľ legislatívneho odboru
Kancelárie prezidenta SR I. Trimaj:

Vážený pán predsedajúci,
pani poslankyne, páni poslanci,

prezident republiky poslal Národnej rade Slovenskej republiky list, ktorého znenie prečítam:

"Vážená Národná rada Slovenskej republiky,

predovšetkým chcem aj touto cestou objasniť svoju neprítomnosť na dnešnej schôdzi. Ako Vám je známe, zúčastňujem sa vo Washingtone na otvorení Múzea holokaustu. Termín tohto podujatia, na ktorom sú prítomné viaceré hlavy štátov, som neurčoval a nerozhodoval som ani o zaradení tohto bodu programu na dnešnú schôdzu Národnej rady. Podstata môjho zámeru je stručne uvedená v prvej časti rozhodnutia zo 6. apríla 1993. Spočíva v potrebe dosiahnuť súlad medzi požiadavkami na slušné odmeňovanie ústavných činiteľov na jednej strane a finančnými možnosťami, ktoré sú podmienené neľahkou ekonomickou situáciou v štáte na strane druhej.

Nemám námietky proti primeranému zvýšeniu plátov ústavných činiteľov, vrátane plátov poslancov, nepovažujem však pre toto obdobie za spoločensky a ekonomicky únosnú takú ich výšku, aká bola schválená v zákona z 25. marca tohto roku. Nijakej skupine občanov Slovenskej republiky nie je možné určovať platy iba podľa toho, čo si zaslúži, ani podľa toho, čo by sme chceli, aby poberala, ale predovšetkým podľa toho, aké možnosti na jej odmeňovanie spoločnosť má. Opomenúť nemožno ani celkovú príjmovú a sociálnu situáciu obyvateľstva. Aj z tohto pohľadu nie je úspora presahujúca 8 miliónov Sk ročne zanedbateľnou položkou, najmä keď si uvedomíme možné súvislosti. Z radu očakávaných reťazovitých reakcií spome-

niem aspoň odmeňovanie volených predstaviteľov miestnej samosprávy.

Vláda zverejnila situáciu, do ktorej sa dostal štátny rozpočet v marci a začiatkom apríla tohoto roku. Na tomto mieste nie je potrebné rozoberať dôsledky, ktoré hrozia, ak sa nepodari zastaviť nesúlad medzi príjmovou a výdavkovou stránkou štátneho rozpočtu.

Mám aj ďalšie vážne pripomienky" - píše prezident republiky - "k zákonu, ktorý posudzujete. Predovšetkým by nebolo správne, ak by sa paušálne náhrady upravovali v inom akte než je zákon, a to dokonca tak, že by zákon pre také opatrenie neurčil ani potrebné medze, ba ani základnú smernicu. Ťažko si možno predstaviť aj to, aby jeden z takýchto predpisov vydával orgán, ktorý nemá normotvornú pôsobnosť. Prijatý zákon v niektorých ustanoveniach tiež neprihliadol na potrebné relácie medzi platmi niektorých ústavných činiteľov, čo sa moje pripomienky usilujú odstrániť.

Nie je tiež dobre možné, aby zákon prijatý 25. marca nadobudol účinnosť 1. aprílom. Pri čase, ktorý si vyžaduje jeho konečná redakcia, rozhodovanie orgánov, ktoré majú ďalšie ústavné oprávnenia a povinnosti v normotvornom procese, čase potreby na tlač a distribúciu Zbierky zákonov a podobne, by posudzovaný zákon mal vlastne spätnú účinnosť. Preto popri už uvedených ekonomických dôvodoch je potrebné u tých ústavných činiteľov, ktorých platy sú už upravené, vykonať zmeny až od 1. júla.

Bol som informovaný" - píše prezident republiky - "o názoroch, ktoré sa uplatňovali na schôdzach tých výborov Národnej rady, ktoré zasadali v uplynulom týždni, i o záveroch z týchto rokovaní. S viacerými z nich sa nemôžem stotožniť. Predovšetkým je celkom nesprávny názor, že moje rozhodnutie je súčasťou sústredeného útoku výkonnej moci proti

moci zákonodarnej. K tomu treba najprv povedať, že prezident je síce hlavou výkonnej moci, ale tým sa jeho postavenie nevyčerpáva, pretože prezident je podľa článku 101 ústavy v prvom rade hlavou štátu. Pri vrátení zákona vystupuje práve z pozície hlavy štátu. Ale ani obsahovo nie je moje rozhodnutie namierené proti parlamentu. To jednoznačne potvrdzujú prinajmenšom dva argumenty.

Po prvé - nevrátil som zákon ako celok. Nevetoval som novú úpravu platov ústavných činiteľov, vrátane poslancov vôbec, ale vyjadril som svoj nesúhlas iba s primeranosťou rozsahu zvýšenia. Nepodľahol som názorom - ktorých nebolo málo - aby sa celé riešenie odložilo, a to na dlhý čas, ale navrhujem zvýšenie, ktoré vôbec nie je zanedbateľné. Veď podľa mojich pripomienok" - píše prezident republiky - "sa má základný plat poslancov zvýšiť o 92 %. Mnoho našich občanov by si želalo takýto "útok" proti nim.

Po druhé - bolo to moje rozhodnutie a nie rozhodnutie Národnej rady Slovenskej republiky, ktoré si uvedomilo, že podľa posudzovaného zákona by bol plat predsedu Národnej rady nižší ako plat iných ústavných činiteľov, voči ktorým má predseda Národnej rady prinajmenšom rovnaké alebo vyššie funkčné postavenie. Preto i napriek všeobecnej tendencii znížiť príjmy uzákonené 25. marca v prípade predsedu Národnej rady som navrhol zvýšenie, aby sa aj týmto spôsobom vyjadrilo, že Slovenská republika je štátom parlamentného typu.

Rovnako neobstojí ani výčitka spočívajúca v požiadavke informovanosti o výške platov pracovníkov štátnych orgánov. Predovšetkým tieto platy sú upravené v predpisoch publikovaných v Zbierke zákonov, a každý má možnosť nahliadnúť napríklad do zákona číslo 143/1992 Zb. o plate a odmene v rozpočtových a niektorých ďalších organizáciách a orgánoch a do vykonávacieho nariadenia vlády číslo 249 z roku 1992 v plat-

nom znení, ale aj k tomu treba pripojiť niekoľko poznámok. Po prvé - nie je správne mechanické porovnávanie s najvyšším možným platom na ministerstve, lebo kumulácia najvyššej platovej stupnice s najdlhšie započítateľnou dobou dosiahnutej odbornej praxe a príplatkom za riadenie sa vyskytuje iba výnimočne. Po druhé - oprávnenie priznať osobný príplatok sa v praxi používa v blízkosti dolnej hranice, ktorú nariadenie upravuje. Po tretie - títo pracovníci majú spravidla zákaz ďalšieho zamestnania. Po štvrté - vláda si uvedomila, že si nemôže dovoliť poskytovanie ani tých plátov, ktoré sú uvedené v nariadení z 15. decembra 1992 a svojím nariadením číslo 72/1993 Z. z. platy pracovníkov ústredných štátnych orgánov citeľne znížila.

Niektoré z týchto argumentov, najmä striktný zákaz iného zamestnania, platí aj pre vytyčkanú reláciu k navrhnutému priemernému platu sudcov. K tomu však treba dodať ďalšie poznámky. Od úplnej obsadenosti súdov /a tú nedosiahneme bez patričného odmeňovania ťažkej a neraz aj rizikovej práce sudcov/ závisí nielen právna istota občana, že jeho osobné, rodinné, pracovné či majetkové veci osobitnej dôležitosti budú riadne a včas vybavené, ale do značnej miery závisí aj bezpečnosť slušných občanov. Preťaženosť obchodných súdov je jednou z podmienok spôsobujúcich všeobecnú platobnú nedisciplinovanosť, lebo dĺžka súdneho konania je vlastne prémieou pre neplatičov, čo sa prejavuje v nezanedbateľnom vplyve na celkový chod ekonomiky.

Požiadavka odmeňovať ústavných činiteľov, vrátane poslancov, úmerne k hospodárskej a sociálnej situácii, ale pritom na slušnej úrovni, nie je na prekážku profesionalizácii poslancov. Tejto oveľa viac bráni napríklad § 8 posudzovaného zákona, ktorý v podstate predpokladá, že mnohí z poslancov budú aj naďalej vykonávať súčasne druhé zamestnanie. Pritom treba uviesť, že cieľ, aby sa poslanci - popri práci v politickej strane či hnutí - venovali výlučne výkonu svoj-

ho poslaneckého mandátu, nie je možné v plnom rozsahu riešiť v rozhodnutí prezidenta republiky, ktorým vrátil zákon na opätovné prerokovanie. Ide o koncepčnú otázku, ktorá si vyžaduje návrhy a prístupy presahujúce možnosti dané inštitútom vrátenia zákona a pripomienok k nemu.

Mnohé z tejto problematiky má riešiť pripravovaný zákon o konflikte záujmov, iné môže upraviť nový rokovací poriadok Národnej rady. Je to preto vo vašich rukách. Už teraz však treba povedať, že predpokladom možného budúceho zvýšenia platov na úroveň uvedenú v zákone z 25. marca je popri hospodárskych možnostiach štátu úplné zameranie sa na výkon poslaneckej funkcie a plné dodržiavanie povinností, ktoré z toho pre poslancov vyplývajú vo vzťahu k voličom i vo vzťahu k orgánu, ktorého sú členmi.

Z týchto dôvodov vás žiadam, aby ste zákon o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky prijali so zmenami, uvedenými v mojom rozhodnutí zo 6. apríla 1993 a v dodatku z 9. 4. 1993, a aby ste pri svojom rozhodovaní nestratili zo zreteľa zodpovednosť voči občanom.

V Bratislave 19. apríla 1993."

Podpísaný Michal Kováč, prezident Slovenskej republiky.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pánu doktorovi Trímajovi. Prosím spravodajcu výborov pána poslanca Viliama Sojku, aby podal správu o výsledku prerokovania vráteného návrhu zákona vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky.

Poslanec V. Sojka:

Vážený pán predsedajúci,
vážené kolegyne, kolegovia,
vážení hostia,

dovoľte mi, aby som ako spoločný spravodajca výborov Národnej rady Slovenskej republiky predniesol spoločnú správu o výsledku prerokovania zákona Národnej rady Slovenskej republiky o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky vráteného prezidentom Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie v Národnej rade Slovenskej republiky - tlač Národnej rady Slovenskej republiky číslo 200, teda budeme narábať s týmto dokumentom. Spoločnú správu ste dostali ako tlač Národnej rady Slovenskej republiky číslo 200a.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky z 25. marca 1993 o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky vrátený prezidentom Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie v Národnej rade Slovenskej republiky pridelil predseda Národnej rady Slovenskej republiky rozhodnutím číslo 271 z 9. apríla 1993 na opätovné prerokovanie všetkým výborom Národnej rady Slovenskej republiky, okrem Mandátového a imunitného výboru Národnej rady Slovenskej republiky v lehote do 16. apríla 1993. Citovaným rozhodnutím predsedu Národnej rady Slovenskej republiky bol ako príslušný na skordinovanie stanovisk určený Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky. Všetky výbory Národnej rady prerokovali zákon Národnej rady Slovenskej republiky z 25. marca 1993 o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky vrátený prezidentom Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie Národnej rade Slovenskej republiky v stanovenom termíne.

Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo, Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre štátnu správu, územnú samosprávu a národnosť, Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo a sociálne veci, Zahraničný výbor Národnej rady Slovenskej republiky, Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre životné prostredie a ochranu prírody nesúhlasili s návrhmi na zmenu a doplnenie zákona Národnej rady Slovenskej republiky z 25. marca 1993 o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky uvedenými v rozhodnutí prezidenta Slovenskej republiky o vrátení zákona z 25. marca 1993 o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky zo 6. apríla 1993 a v dodatku k rozhodnutiu prezidenta republiky z 9. apríla 1993. Uvedené výbory odporúčajú Národnej rade Slovenskej republiky zákon opätovne prerokovať a schváliť ho v pôvodnom znení.

Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre petície, právnu ochranu a bezpečnosť vyslovil k rozhodnutiu prezidenta Slovenskej republiky tieto vecné pripomienky: Nepovažuje za opodstatnené zvyšovať ďalšie platové nároky ústavných činiteľov, ďalej do pôsobnosti zákona o platových pomeroch zahrnúť všetkých ústavných činiteľov, a ďalej úpravu platových pomerov ústavných činiteľov riešiť v jednom termíne. Neprijal k rozhodnutiu prezidenta Slovenskej republiky platné uznesenie, nakoľko podľa § 48 odseku 1 zákona Slovenskej národnej rady číslo 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady nevyslovila s tým súhlas nadpolovičná väčšina všetkých poslancov výboru.

Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru nesúhlasil s návrhom prezidenta na zmeny a doplnky k zákonu a odporučil Národnej rade ponechať zákon Národnej rady Slovenskej republiky o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov schválený 25. marca 1993

v pôvodnom znení. To je teda už šiesty výbor. Ďalej odporučil hlasovať o zákone verejne a ďalej požiadať predsedu vlády Slovenskej republiky, aby predložil Národnej rade Slovenskej republiky prehľad o členstve ministra a vedúcich pracovníkov štátnej správy v dozorných radách a o príjmoch z tohoto plynúcich.

Národohospodársky a rozpočtový výbor Národnej rady Slovenskej republiky nesúhlasil s pripomienkami prezidenta Slovenskej republiky, ktoré sú predmetom vrátenia zákona Národnej rady Slovenskej republiky z 25. marca 1993 o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky a navrhuje Národnej rade Slovenskej republiky v prípade, že plénum Národnej rady Slovenskej republiky vysloví súhlas s vrátením, upraviť zákon iba o pripomienky uvedené v bodoch 3, 4, 5 a 6 rozhodnutia prezidenta Slovenskej republiky. Máte to ako súčasť materiálu 200 pred sebou.

Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky nesúhlasil s niektorými návrhmi na zmenu zákona Národnej rady Slovenskej republiky z 25. marca 1993 o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky uvedenými v rozhodnutí prezidenta Slovenskej republiky o vrátení zákona z 25. marca 1993 o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky zo 6. apríla 1993 pod bodmi II. 1, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20 a 21 a v dodatku k rozhodnutiu prezidenta republiky o vrátení zákona z 25. marca 1993 o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky z 9. apríla 1993 pod bodom II, pretože predmetné návrhy prezidenta Slovenskej republiky na zmenu tohoto zákona nezískali nadpolovičnú väčšinu hlasov členov Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky v súlade s § 48 zákona Slovenskej národnej rady číslo 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady a súhlasil s návrhmi na zmenu zákona Národnej rady Slovenskej republiky z 25. marca

1990 o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky vrátený prezidentom Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie Národnej rade Slovenskej republiky listom číslo 207/1993-Sp zo 6. až 9. apríla 1993. Ide o konkrétne pripomienky uvedené pod bodmi 1 až 5 spoločnej správy na strane 4, ktoré nebudem uvádzať podrobne.

Vážená Národná rada, predtým, ako zaujmem k výsledkom rokovania výborov Národnej rady Slovenskej republiky stanovisko spravodajcu výborov, dovoľte mi povedať niekoľko slov k ďalšiemu postupu pri prerokovaní tohoto zákona.

Pri posudzovaní návrhu prezidenta Slovenskej republiky v Ústavnoprávnom výbore Národnej rady Slovenskej republiky sme narazili na problém, ako ho prerokovať. Ústava Slovenskej republiky v článku 88 odsek 3 jednoznačne hovorí o tom, že ak prezident Slovenskej republiky vráti ústavný zákon alebo zákon s pripomienkami, Národná rada Slovenskej republiky ústavný zákon alebo zákon prerokuje a v prípade jeho schválenia musí byť takýto zákon vyhlásený.

Súčasne je však pravdou, že v súčasnosti platný rokovací poriadok Národnej rady Slovenskej republiky inštitút prerokovania zákona vráteného prezidentom Slovenskej republiky osobitne neupravuje. Z tohoto dôvodu Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky pri prerokovaní tohoto návrhu sa musel vysporiadať s otázkami, či prerokovať návrh prezidenta ako celok a ako taký ho prijať alebo neprijať, či prerokovať návrh prezidenta po častiach a zaujať k nim stanovisko po častiach, či možno dopĺňovať vrátený zákon nad rámec pripomienok prezidenta. K uvedeným otázkam Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky nakoniec prijal záver premietnutý v jeho uznesení, a to, že návrh prezidenta možno prerokovať per partes a pozmeňujúce návrhy posudzovať jednotlivo. Ďalej - návrh prezidenta nemožno doplniť iným podnetom či pozmeňujúcim návrhom, keďže sme via-

zani zákonom prijatým z 25. 3. 1993 a výlučne pozmeňujúcimi návrhmi prezidenta Slovenskej republiky. Teda to je cvičenie na úvod. Z toho dôvodu navrhujem v spoločnej správe výborov nasledovný postup:

1. Vecné pripomienky k návrhu prezidenta Slovenskej republiky prijal len Národohospodársky a rozpočtový výbor Národnej rady Slovenskej republiky s podmienkou a Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky - strana 4 spoločnej správy. Najprv musíme rozhodnúť hlasovaním o návrhu národohospodárskeho výboru a výboru pre vzdelanie, vedu a kultúru nesúhlasiť s pripomienkami pána prezidenta an blok, čo je mimoriadne dôležité pre ďalší osud tohoto zákona. Toto konkrétne navrhujú tieto dva výbory.

2. Ak hlasovaním rozhodneme o prerokovaní pripomienok pána prezidenta, navrhujem o pozmeňovacích návrhoch národohospodárskeho výboru a ústavnoprávneho výboru hlasovať jednotlivo, a to nasledovne:

a/ v § 2 druhá veta slová "5 mesiacov" sa nahrádzajú slovami "3 mesiace". Dávam to na zváženie vám, bez zaujatia môjho stanoviska, podobne ako 25. marca;

b/ body 3 a 6 návrhu pána prezidenta posúdiť v intenciách národohospodárskeho výboru - v § 3 odsek 2 slová "vo výške 15 000 Sk" nahradiť slovami "vo výške 31 000 Sk", v § 3 odsek 3 slová "vo výške 10 000 Sk" nahradiť slovami "vo výške 20 000 Sk", v § 3 odsek 4 slová "vo výške 5 000 Sk" nahradiť slovami "vo výške 10 000 Sk, v § 3 odsek 5 slová "vo výške 2 500 Sk" nahradiť slovami "vo výške 5 000 Sk". To by som dal znovu na zváženie vám, bez zaujatia môjho stanoviska;

c/ bod 7 návrhu pána prezidenta - v § 4 odsek 1 sa slová "vo výške, ktorú určí Národná rada svojím uznesením" na-

hrádzajú slovami "vo výške 50 % mesačného základného platu /§ 2/, ak má trvalé bydlisko v Bratislave a vo výške 60 % mesačného základného platu, ak má trvalé bydlisko mimo Bratislavy". Neodporúčam schváliť znenie navrhnuté pánom prezidentom;

d/ bod 9 návrhu prezidenta Slovenskej republiky - v § 11 odsek 1 sa slová "vo výške 40 000 Sk" nahrádzajú slovami "vo výške 38 000 Sk". Dávam na zváženie vám, poslancom, bez zaujatia môjho stanoviska;

e/ bod 13 návrhu prezidenta Slovenskej republiky - v § 14 odsek 1 sa slová "vo výške, ktorú určí vláda Slovenskej republiky /ďalej len "vláda"/ svojim uznesením" sa nahrádzajú slovami "vo výške 60 % mesačného základného platu". Neodporúčam schváliť;

f/ bod 16 návrhu pána prezidenta Slovenskej republiky - v § 18 odsek 1 sa slová "vo výške, ktorú určí plénum Ústavného súdu svojim uznesením" nahrádzajú slovami "vo výške 40 % mesačného základného platu /§ 16/". Neodporúčam schváliť.

3. Návrhy na zmenu zákona Národnej rady Slovenskej republiky z 25. marca 1993 o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky uvedené v rozhodnutí prezidenta Slovenskej republiky o vrátení zákona z 25. marca 1993 o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky zo 6. apríla 1993 pod bodmi II. 1, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20 a 21 a v dodatku k rozhodnutiu prezidenta republiky o vrátení zákona z 25. marca 1993 o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky z 9. apríla 1993 pod bodom II - máte ich podrobne v tlači číslo 200 - neodporúčam prijať, pretože sú mimo rámca pôvodnej koncepcie zákona a vecne a formálne s nimi právne nesúhlasia. Pokiaľ z roz-

pravy nevyplnú ďalšie návrhy, odporúčam o uvedených návrhoch prezidenta Slovenskej republiky hlasovať an blok s tým, že ich ako spoločný spravodajca neodporúčam prijať.

4. Pokiaľ by z rozpravy vyvstali niektoré iné návrhy nad rámec zákona prijatého 25. 3. 1993 a nad rámec rozhodnutia prezidenta Slovenskej republiky zo 6. 4. 1993 a dodatku z 9. 4. 1993, neodporúčam vôbec o nich rokovať a následne teda neprijať, pretože je to nad rámec.

5. Napokon bude potrebné hlasovať o opätovnom schválení zákona z 25. 3. 1993 o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení pripomienok z tohoto zasadnutia Národnej rady Slovenskej republiky, kde odporúčam zákon opätovne schváliť.

V intenciách návrhu Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru obsiahnutého v spoločnej správe výborov navrhujem o vyššie uvedených skutočnostiach hlasovať verejne.

Takže toto je z právneho hľadiska. Samozrejme, že je veľa myšlienok, veľa diskusie, politických návrhov, nápadov, čo všetko k tomu patrí. Aj na základe atmosféry tu, vo výboroch treba povedať, že sa tieto názory rôznia, ale v každom prípade si myslím, že by sme si mali zachovať autoritu, že sme sa skutočne zodpovedne niekoľkokrát s návrhom zaoberali, že sme posúdili všetky aspekty, aj tie, o ktorých tu bolo dnes hovorené - pán, ktorý dostal slovo predou mnou, o nich hovoril, a že je to predovšetkým prvý krok k profesionalizácii našej práce. Možno, že by sme boli urobili lepšie, keby sme už pred týmto zákonom prijali buď zákon alebo uznesenie o tom, ako poslanci majú profesionálne pracovať, resp. ako sa vysporiadať s tým, že majú aj druhý alebo tretí príjem, ale to je už druhá vec, to je naša chyba a pre nás poučenie.

Ak by ste dovolili, vrátil by som sa k tomu, čo som prečítal. Podľa toho, či prijmete pozitívne túto moju správu, mali by sme hlasovať o návrhoch, ktoré dali dva výbory, a to národohospodársky výbor a výbor pre vzdelanie, vedu a kultúru an blok, teda hlasovať o prijatí alebo neprijatí návrhov pána prezidenta.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pánu spoločnému spravodajcovi a prosím ho, aby zaujal miesto určené pre spravodajcov výborov.

Otváram rozpravu k tomuto bodu programu. Pán poslanec Hudec, pani poslankyňa Rothmayerová, pán poslanec Čarnogurský - tak som postrehol vaše ruky.

Poslanec I. Hudec:

Vážený pán predsedajúci,
vážené pani poslankyne, páni poslanci,
vážení hostia,
vláda nie je prítomná,

dovoľte, aby som toto moje vystúpenie povedal trošku netradične. Poviem ho v ôsmich bodoch. Myslím, že stručnosť v tomto prípade bude na ošoh vecí.

1. Nehovoríme abstraktne. Spýtajme sa, čo stoja peňaženku občana všetky príjmy členov slovenského parlamentu. Na to stačí ceruzka a papier a zistíme, že každý mesiac každý občan Slovenskej republiky - od batolaťa až po starca - zaplatí za ten luxus mať vlastný parlament dokopy obrovskú sumu 33 halierov. /Potlesk./ Hovorím to preto, že neustále konfrontácie na túto tému sa vyhýbajú pravdivým a konkrétnym údajom. Stále sa baštrnguje - poviem nepekne slovenské slovo - s rôznymi ciframi, s rôznym porovnávaním, s rôznymi čísla-

mi. Každý občan má fiktívnu peňaženku, do ktorej za svoju prácu dostane nejaké peniaze, časť z týchto peňazí musí odviešť a iba časť peňazí mu v tejto peňaženke zostane. Takže opakujem, každý občan Slovenskej republiky každý mesiac na všetkých nás, čo tu sme, zaplatí "obrovskú sumu" 33 halierov.

2. Občanom sa luže. Sústavne sú klamaní, čo sa týka skutočných nárokov na ich fiktívnu peňaženku. Poviem prečo. Skutočnosť je taká, že kým naše rozhodnutia môžu priniesť alebo odnieť z fiktívnych peňaženiek všetkých občanov Slovenskej republiky miliardu korún /keďže miliarda je tisíc miliónov a nás je 5 miliónov, to znamená pre každého občana 200 korún, každá miliarda, ktorá je plusová, znamená plus 200 korún do peňaženky, každá, ktorá je mínusová, je mínus 200 korún do peňaženky/. Pýtam sa, či tieto porovnávania niekoho vôbec pri týchto náležitostiach zaujímajú.

3. Nejde iba o parlament. To si treba uvedomiť. Pôvodne malo ísť a aj ide o systémové riešenie celej štruktúry štátnej moci. Možno sa mýlim. V pôvodnom návrhu malo ísť o úsporu v štátnom rozpočte o 350 až 500 mil. korún. Dozvedeli ste sa o tomto fakte vy, ako občania, a dozvedeli sa o tom aj iní občania? Pochybujem. Ja som to nikde nečítal.

4. Toľko hlúpej demagógie a krátkozrakosti či zákernej ľstivosti už dávno som pri nejakom inom zákone nesledoval. Áno, demokracia je zdanlivo nie lacný špás. Dovolím si podčiarknuť dve slová "zdanlivo" a "nie lacný". Ale dovoľte, aby som sa spýtal: Čo stojí občana ten luxus demokracie a čo by ho stál, keby tu bola totalita? Najlacnejšia je totiž totalita diktátora. Menej lacná je totalita vládnucej junty. Možno, že aj takto niekto vie rozmýšľať. Pýtam sa: Čo sme vlastne my? My sme občania Slovenskej republiky a nič iné. Nás si zvolili naši spoluobčania zato, aby sme zastupovali ich záujmy. Pýtam sa: Aby sme ich zastupovali ako laický

parlament alebo ako združenie kvalifikovaných občanov? Totiž laický parlament sa dá veľmi ľahko charakterizovať tak, že jeho reči sú také, ako reči pívne. Kvalifikovaní občania nezískavajú svoju kvalifikáciu svojím vzdelaním, pretože tá tvorí možno jednu dvanástinu - jednu dvadsatinu ich kvalifikácie. Kvalifikovaný občan, čiže poslanec, si svoju kvalifikáciu získava tým, že v rámci konzultácií sa pokúša získať názory odborníkov tak, aby tu mohol zastupovať skutočné záujmy občanov.

Dovolím si ešte mať jednu krátku poznámku. Rozlišujeme medzi profesionalizáciou a kvalifikovaným postojom poslanca. Totiž aj laický parlament môže byť profesionálny. Môžu to byť profesionálni laici. Tento parlament môže byť kvalifikovaný aj tak, že nebude profesionalizovaný. Áno, jeho profesionalita sa zrejme v týchto dimenziách rozlične vysvetľuje. Rozhodujúci je totiž kvalifikovaný postoj poslanca, kvalifikovaný postoj poslaneckého zboru Národnej rady Slovenskej republiky - to je rozhodujúce pre občana. Pretože ak si tento parlament pýta miesto 33 halierov mesačne od každého občana 55 halierov - myslel som, že si budeme pýtať 92 halierov - a dokážeme mu ušetriť mesačne 200 korún, možno 2000 korún, pýtam sa: Je to zlý kšeft? - Keď už takto kšeftársky o týchto veciach uvažujeme. Dokonca dá sa to povedať aj inak. Dlhو sa hovorilo o profesionalizácii z rôznych postojov. Pýtam sa: Platí otázka, dá sa ísť takouto cestou? Je taký vtíp: Tu máš synček od Ježiška sláčik, a keď sa naučíš hrať, na budúce Vianoce nájdeš pod stromčekom aj husle. Áno, aj tak sa dá.

6. Pýtame sa, o čo vlastne ide? To nie je iba nekompetentnosť a krátkozrakosť politických komentátorov a niektorých politikov, ktorí túto tzv. kauzu, tzv. prípad takto rozvírili. To ide o niečo oveľa hlbšie. Zamyslime sa nad tým spolu, o čo vlastne ide. Komu tak veľmi záleží na slabom parlamente? Komu záleží na takom vybudovaní "demokratického

systemu", kde parlament bude zohrávať úlohu druhoradú alebo treťoradú? Dokonca si dovoľím spýtať sa aj takto: Aké sú perspektívy budúceho parlamentu, keď bude laickým parlamentom? Alebo nebude laickým parlamentom, nebude ho platiť občan zo svojich 92 halierov, alebo 50, 60 halierov, ale bude ho platiť niekto, kto bude presne vedieť, za čo ho platí a túto prácu bude aj vyžadovať.

Uvedomujeme si, aká je situácia, ako sa vyvíja v rámci vznikajúcich ekonomických štruktúr na Slovensku? Všetka česť poctivým podnikateľom. Koľko je špekulantov, ktorí sa nazývajú podnikatelia? Koľko z nich si dovoľí zaplatiť nie jedného poslanca preto, aby legislatíva vyzerala tak, ako to bude jemu vyhovovať. Povedzme si, či nejde aj o takúto vec.

Ak dovoľíte, nebudem zdržovať svojimi úvahami. Naozaj si stačí zobrať ceruzku a papier a treba si vyrátať, koľko, čo stojí občana a koľko ho čo bude stáť. Tých 9-10 % anarchistov sa vždy nájde. Nakoniec sa našli vždy a vždy sa nachádzajú nielen u nás, ale všade inde. A poviem vám, aká bola odpoveď anarchistu, ak si ho dovoľím takto nazvať, s ktorým som bol na pive a ktorý, keď som mu povedal: Ty mi teraz vyčítaš to, čo ja presadzujem. A potom, keď bude tak, že parlament bude presadzovať zlé zákony, čo mi potom povieš? Načo si tam bol? Veď si to nemal dovoliť aj proti mojej vôli.

Na záver mi dovoľte jednu kratulinkú poznámku, pretože táto kauza nabrala neprimerané rozmery. Budem citovať výborného novinára Mariána Lešku, ktorý v Pravde 10. 4. 1993 napísal takúto sentenciu: "Je prirodzené, že politici" - dovoľím si dodať, aj politickí komentátori - "pred rokovaním pracujú na zlepšení svojej rokovacej pozície. Je pochopiteľné, keď sa snažia osloviť city a pocity verejnosti, že sa snažia využívať ako zosilňovače aj novinárov a médiá. Robia si svoju robotu. Len niektorí novinári by si mohli občas pri

svojej zosilňovacej funkcii spomenúť, že aj trúby sú len takýmito zosilňovačmi zvuku."

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pani poslankyňa Rothmayerová, potom pán poslanec Čarnogurský.

Poslankyňa G. Rothmayerová:

Pani poslankyne, páni poslanci,

pri pôsobivom vystúpení pána poslanca Hudeca som si spomenula na výrok iného pána poslanca - pána doktora Báránya, ktorý povedal, že poslanci si zvyčajne zvyšujú platy pred skončením volebného obdobia a sarkasticky dodal: aj v tomto prípade to bude tak. Pevne verím, že to tak nebude, ale chcela by som vám pripomenúť, že rozhodujeme o skutočne veľmi vážnej veci. Ono to vyzerá, že sa hovorí iba o platoch, ale ono sa hovorí aj o súčasnej politickej situácii, a tá, bohužiaľ, je naozaj veľmi špecifická. Takže s pánom poslancom Hudecom by som mohla súhlasiť vtedy, keby bola stabilizovaná politická situácia, ale tá tu nie je.

Možno mnohých z vás až zaskočila reakcia verejnosti na to, čo sa odohralo na poslednej schôdzi. Mnohí boli náchylní pripísať novinárom na vrub, že oni vyvolali nejakú nenávisť, lebo závidia poslancom platy. Myslím si, že to tak nie je, že skutočnosť je omnoho prostejšia, a že sme si ju mali možnosť overiť na mnohých stretnutiach s voličmi. Uznávam pluralitu, som presvedčená o tom, že skutočne aj na Slovensku existujú skupiny ľudí alebo jednotlivci, ktorí sú bohatí, alebo ktorým sa zdá dokonca nízka tá suma, ktorú si poslanci

tajne schválili. Zaiste môžu byť, ale bohužiaľ, väčšina je tých, ktorí sú chudobní. Táto krajina je jednoducho chudobná, jej občania sú chudobní, a nemôžeme roztvoriť tie nožnice tak, že na jednej strane bude občan a na tej druhej strane bude volič, ktorý ho do tohto parlamentu poslal. Viem, že sa vám to nepáči, ale prosím vás, rozmýšľajte, rozmýšľajme teda spoločne. Preto chcem povedať, že klub poslancov SDE si nemôže dovoliť nerešpektovať vôľu voličov. Preto podporíme tie pozmeňovacie návrhy, ktoré znižujú sumy a požitky, a zamietneme všetky, ktoré ich zvyšujú. V tejto súvislosti ešte chcem povedať, že v najkratšom čase do parlamentu pripravíme zákon o konflikte záujmov.

Ale ešte si dovoľím jednu malú poznámočku. Považujem za veľmi nešťastné, že vláda v tomto prípade zvolila také pozoruhodné mimikry. Ak si spomínate, pán premiér po prilete z Moskvy oznámil, že ho skoro trafil šlak, keď sa dozvedel, že si poslanci zvýšili platy, a že keby tu bol býval, tak sa to nestane. Prepáčte, ja tomu celkom dobre nerozumiem. Vari by bol navrhol sám nejaké iné riešenie, aby nestrácal parlament úroveň a dôveru občanov tou svojou samoreguláciou plátov? Lebo pevne verím a dúfam, že pán premiér nemal na mysli nejaké riadenie parlamentu. Vo vyspelých spoločnostiach sa to nenesie. Ak mal však pán premiér na mysli, že by vláda vyriešila problém plátov sudcov a poslancov a upravila by ich na úroveň - povedzme - vládnych úradníkov, to by sa dalo len privítať. A myslím si, že táto možnosť tu ešte stále existuje.

A ešte jednu takú malú poznámku na adresu pána prezidenta. Pozornejší občan si iste všimol, že pán prezident sa na tomto teritóriu pohyboval nie veľmi obratne. Nechcem to komentovať a ani by som o tom nehovorila, len veľmi ma mrzí, že na našom súčasnom trasovisku sa chceme zachraňovať tým, že jeden druhého sácame do blata. Myslím si, že tým sa cesta ani nevyčistí, ani nevysuší, že práve naopak, mali by sme

hľadať nejaký spoločný modus vivendi a len a len týmto spôsobom pokračovať.

Ďakujem vám za pozornosť.
/Potlesk./

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán poslanec Čarnogurský.

Poslanec J. Čarnogurský:

Vážený pán predsedajúci,
vážené kolegyne,
vážení kolegovia,

vrátenie zákona o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov prezidentom republiky na nové prerokovanie v Národnej rade umožňuje opätovne sa vrátiť ku predpokladom a aj úvahám, poznatkom a informáciám, ktoré sme tu mali k dispozícii pri prvom prerokovaní tohoto návrhu zákona, zrekapitulovať si a opätovne k nim zaujať stanovisko. Ak takto rekapitulujem poznatky, názory, informácie, ktoré táto snemovňa mala v dobe prvého prerokovania tohoto zákona, musím povedať, že návrh zákona zodpovedal štandardu iných postkomunistických krajín. Pokiaľ sme vtedy mali informácie o platoch poslancov napríklad v Českej republike, má sa to pohybovať okolo 24-25 tisíc českých korún. Ako som informovaný, v Maďarskej republike plat poslanca je okolo 100 000 forintov mesačne.

Nemyslíme si, že takto pôvodne stanovené platy sú niečo mimoriadne, a to preto, že nám ide o to, aby sa zvyšovala kvalita poslaneckých vystúpení napríklad aj tým, že poslanci budú mať možnosť ziskávať kvalitné podklady k prerokúvaným materiálom, a to aj objednaním a zaplatením odborných posud-

kov. Je však skutočnosťou, že hospodárska a sociálna situácia v Slovenskej republike je ťaživá a možno ju riešiť nie iba organizačnými, ekonomickými či finančnými opatreniami, ale aj opatreniami sociálnej solidarity. No a opatrenia sociálnej solidarity v prvom rade treba uplatniť pri zvyšovaní platov.

Preto za klub poslancov KDH by som chcel povedať, že súhlasíme s tou časťou návrhov pána prezidenta, v ktorej navrhuje zníženie platov oproti pôvodnému zákonu. Nesúhlasíme s tou časťou návrhu pána prezidenta, ktorou navrhuje zvýšenie či platov alebo iných požitkov, tu s jedinou výnimkou, a síce, že súhlasíme so zvýšením platov sudcov podľa dodatku k návrhu pána prezidenta. Nazdávame sa, že skutočne pre získanie celkového obrazu o platových pomeroch nielen poslancov, a nielen členov vlády, prípadne ďalších ústavných činiteľov, ale aj vedúcich pracovníkov napríklad na Úrade vlády Slovenskej republiky alebo v Kancelárii Národnej rady bude vhodné, ak bude snemovňa oboznámená s prehľadom platov vedúcich pracovníkov v týchto orgánoch. K tomu sa vrátim na záver.

Preto, aby som sa vyjadril konkrétne k návrhu pána prezidenta, navrhujem schváliť z jeho návrhu bod 1 a bod 2. Naproti tomu navrhujem neschváliť - a v tomto prípade potvrdiť pôvodné výšky, ako sú obsiahnuté už v prerokúvanom návrhu zákona - body 3, 4, 5 a 6 návrhu pána prezidenta. Čiže body 3, 4, 5 a 6 navrhujem neschváliť a ponechať v pôvodnej výške. Bod 7 navrhujem schváliť, bod 8 pán prezident vypustil, čiže to odpadá, bod 9 navrhujem schváliť, bod 10 navrhujem neschváliť, bod 11 navrhujem schváliť, bod 12 schváliť, body 13, 14, 15 a 16 schváliť, bod 17 neschváliť, ďalšie body schváliť a schváliť aj bod 18a, ktorý je v dodatku k návrhu pána prezidenta.

Zároveň navrhujem, aby Národná rada prijala uznesenie tohoto znenia: "Národná rada Slovenskej republiky žiada vládu Slovenskej republiky, aby do 10. mája 1993 oznámila Národnej rade platové pomery /plat, funkčný príplatok, paušálne náhrady/ vedúcich pracovníkov Úradu vlády. Národná rada Slovenskej republiky ukladá predsedovi Národnej rady, aby na budúcej schôdzi Národnej rady oznámil plénu platové pomery vedúcich pracovníkov Kancelárie Národnej rady.

Záverom uvádzam, že sme za to, aby sa o tomto zákone rozhodovalo verejným hlasovaním.

Ďakujem.

/Potlesk./

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pánu poslancovi Čarnogurskému. Prosím, dámy a páni, kto sa ešte hlási do rozpravy? S faktickou poznámkou pani poslankyňa Bauerová.

Poslankyňa E. Bauerová:

Vážený pán predsedajúci,
vážená Národná rada,

považujem za svoju povinnosť uviesť na správnu mieru text na strane 3 spoločnej správy. Došlo tam zrejme k nejakému omylu. Výbor Národnej rady pre vzdelanie, vedu a kultúru prijal uznesenie síce podobného textu, ale s určitými rozdielmi. Prijali sme uznesenie hlasovať o zákone tajne, nie verejne. Prijali sme tiež uznesenie, ktoré bolo formulované podobne, ako teraz formuloval návrh pán Čarnogurský v tom zmysle, aby do času prerokovania tohoto vráteného zákona sme mali informáciu o platoch vládnych činiteľov, štát-

ných tajomníkov a vyšších úradníkov ministerstva, ako aj pracovníkov Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky.

Ďakujem.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pani poslankyni Bauerovej. Pán spoločný spravodajca zrejme z toho vyvodí určité závery. Ešte raz sa pýtam, hlási sa niekto do rozpravy? Faktická poznámka - pani poslankyňa Draxlerová.

Poslankyňa A. Draxlerová:

Pán predsedajúci, dovoľte, aby som navrhla, aby sme hlasovali o pripomienkach pána prezidenta tak, ako sme to robili v ústavnoprávnom výbore, a to o každej pripomienke extra, aby sa to nespájalo, ako to navrhol pán Čarnogurský, do jedného bloku.

Ďakujem.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Domnievam sa, že pán poslanec Čarnogurský iba vymenoval pripomienky pána prezidenta, ktoré odporúča schváliť a ktoré neodporúča schváliť. Pán spoločný spravodajca bude dávať hlasovať postupne o jednotlivých bodoch.

Poslanec V. Sojka:

Vážené kolegyne, kolegovia, čo vyplynulo z rozpravy? Konkrétne pozmeňujúce návrhy pán Hudec nemal, pán Čarnogurský mal konkrétne návrhy.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán spoločný spravodajca, musím dať ešte jednu formálnu otázku, a možno nie formálnu, pánu JUDr. Trimajovi. Kým začneme hlasovať, má právo vyjadriť sa k priebehu rozpravy.

Riaditeľ legislatívneho odboru

Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky I. Trimaj:

Nnie je potrebné.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pekne. Prosím, pán spravodajca.

Poslanec V. Sojka:

Pán Čarnogurský v rozprave predniesol konkrétne návrhy. Prosil by som pána Čarnogurského, aby ich odovzdal písomne, lebo neviem, či som všetko zachytil. Pani Rothmayerová - návrhy sa zrejme vykryštalizujú hlasovaním. Pani Bauerová som nepočul, tu vpredu bol určitý šum. Domnievam sa, že zopakovala to, čo prijal výbor. Prosím pani Bauerovú, keby to zopakovala.

Poslankyňa E. Bauerová:

Informovala som o rozdielnostiach predloženého textu v spoločnej správe oproti prijatému uzneseniu. V bode 2, teda v druhej zarážke, sme sa rozhodli hlasovať o zákone tajne, nie verejne tak, ako je tu uvedené. Navyše sme prijali jedno ďalšie uznesenie, ktoré zrejme ste už zachytili. Žiadali sme do dnešného dňa informovať plénum Národnej rady o platových pomeroch ústavných činiteľov vlády, štátnych ta-

jomníkov a vyšších štátnych úradníkov, ako aj pracovníkov Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky. To, samozrejme, nebolo splnené.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

K poslednej poznámke pani poslankyne Bauerovej by som chcel dať jedno vysvetlenie. Touto požiadavkou výboru pre vzdelanie, vedu a kultúru sa zaoberalo vedenie parlamentu v pondelok. Pán predseda prisľúbil, že vyžiada od príslušných ústavných činiteľov tieto informácie a dá ich poslanec-kým klubom, ale náhle odišiel na pohreb prezidenta Tureckej republiky a ostalo to nevybavené. Ak by sme však prijali uznesenie, ktoré navrhol pán poslanec Čarnogurský, potom to bude už pre predsedu Národnej rady obligatórne.

Prosím, pán poslanec Sojka.

Poslanec V. Sojka:

Ďakujem pani poslankyni, ospravedlňujem sa, že v spoločnej správe je uvedené opačne, verejne a nie tajne. Druhú pripomienku vysvetlil pán podpredseda.

Takže, ak dovolíte, pristúpil by som k hlasovaniu podľa toho, ako to bolo prerokované vo výboroch, ako je to stanovené v rokovacom poriadku, a potom by sme pristúpili k hlasovaniu o tom, čo odznelo v rozprave. Ako som upozornil v mojej spoločnej správe, predovšetkým musíme rozhodnúť o tom, čo navrhuje národohospodársky výbor a výbor pre vzdelanie, vedu a kultúru, nesúhlasiť s pripomienkami pána prezidenta an blok. Treba o tom, pán predsedajúci, dať hlasovať.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Dámy a páni, prezentujeme sa.

Prezentovalo sa 101 poslancov.

Budeme hlasovať o návrhu národohospodárskeho a rozpočtového výboru, aby sa pripomienky pána prezidenta k zákonu o platoch niektorých ústavných činiteľoch odmietli alebo neschválili an blok.

Kto je za návrh národohospodárskeho a rozpočtového výboru?

Za návrh hlasovalo 42 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 36 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 23 poslancov.

Konštatujem, že návrh národohospodárskeho a rozpočtového výboru odmietnuť všetky pripomienky pána prezidenta Národná rada neschválila.

Poslanec V. Sojka:

Takže postupujeme podľa toho, ako boli pripomienky.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán poslanec Goč.

Poslanec R. Goč:

Vzhľadom na to, že sa prakticky blíži koniec nášho rokovacieho času, a zdá sa, že skočíme v nejakom strede, navrhujem ukončiť dnešné rokovanie, aby sme pokračovali zajtra ráno s tým, že sa ešte predtým stretnú poslanecké kluby.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán poslanec, politické grémium k tejto otázke sa kona-
lo a kluby si navzájom vysvetlili svoje stanoviská. Tieto
stanoviská neboli natoľko zhodné, aby bolo možné prijať úpl-
ne spoločný postup.

Podľa rokovacieho poriadku budeme o návrhu pána poslan-
ca hlasovať bez rozpravy, teda kto je za prerušenie tohoto
bodu. Rozhodnutím Národnej rady môžeme prerušiť aj hlasova-
nie a vrátiť s k nemu ráno. Bol tu takýto návrh, treba dať
o ňom hlasovať. Je to procedurálna otázka.

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 104 poslancov.

Kto je za návrh pána poslanca Goča?

Za návrh hlasovalo 29 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 56 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 19 poslancov.

Teda môžeme pokračovať v hlasovaní o jednotlivých pri-
pomienkach pána prezidenta.

Poslanec V. Sojka:

Takže hlasujeme o návrhu, ktorý prešiel v ústavnopráv-
nom výbore - bod 2 návrhu pána prezidenta, a to v § 2 v dru-
hej vete sa slová "5 mesiacov" nahrádzujú slovami "3 mesia-
ce". Dávam na zváženie bez zaujatia môjho stanoviska. Pamä-
táte sa, ako ste hlasovali 25. marca.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán spoločný spravodajca, ale bol tu návrh, aby sa o každom bode hlasovalo osobitne.

Poslanec V. Sojka:

Veď hlasujeme. Pán predsedajúci, najprv podľa rokovacieho poriadku musíme prerokovať tie pripomienky, ktoré boli vo výboroch, a potom to, čo vzišlo z rozpravy.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán poslanec Bárány - faktická poznámka.

Poslanec E. Bárány:

Vážené dámy,
vážení páni,

návrhy, ktoré vzišli z výborov, ak som si dobre všimol, ak nie, prosím, opravte ma, sú vlatne totožné s niektorými návrhmi pána prezidenta, čiže ich môžeme chápať len ako odporúčania výboru pre hlasovanie o konkrétnom návrhu. Preto prosím pána spoločného spravodajcu, keď dôjdeme k tým bodom návrhov pána prezidenta, ku ktorým sa vyjadril, myslím, národohospodársky a rozpočtový výbor, aby nás s touto skutočnosťou znova oboznámil, možno nám ju pripomenul, a možno to ovplyvní naše rozhodovanie o jednotlivých návrhoch prezidenta republiky. Mali by sme rozhodovať rad radom o všetkých návrhoch prezidenta republiky. Nevidím dôvod meniť poradie.

Ďakujem.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pánu poslancovi Bárányovi.

Poslanec V. Sojka:

Musíme sa dohodnúť. Pán Bárány má predsa len odlišný názor, ako som uviedol. Uviedol som taký postup, že najprv preberieme všetky pripomienky, ktoré vzišli z výborov, a potom by sme mohli hovoriť o tých, ktoré sú z rozpravy.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán poslanec Čarnogurský - faktická poznámka.

Poslanec J. Čarnogurský:

Pán predsedajúci, myslím si, že naozaj bude prehľadnejšie, keď budeme postupovať podľa návrhu prezidenta republiky, čiže bod po bode, a po prejdení všetkých bodov keby pán spoločný spravodajca uviedol také návrhy z výborov, ktoré sa nekryjú s niektorými bodmi.

Poslanec V. Sojka:

Pán kolega Čarnogurský, nedá sa tu opravovať.

Poslanec J. Čarnogurský:

Dozvedám sa, že takéto nie sú, čiže je to jednoduché. Keď budeme postupovať podľa bodov prezidenta republiky, prejdeme všetko.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Má to určitú logiku a chronológiu.

Poslanec V. Sojka:

Mám konkrétny návrh. Napríklad bod 1 nikto z výborov nenavrhuje prijať tak, ako je v návrhu pána prezidenta. Tak čo teraz? Prerokovať ho tu, dať o ňom hlasovať, alebo nechať? Nazdávam sa, že by sme mali postupovať podľa toho, ako som hovoril, teda najprv to, čo bolo vo výboroch a potom to, čo vzišlo z rozpravy.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán poslanec Hudec.

Poslanec I. Hudec:

Prosím, držme sa nášho poriadku. Zásadne vždy prerokujeme najprv tie návrhy alebo názory, ktoré sú vyjadrené v spoločnej správe. V spoločnej správe na stranách 4 a 5 sú konkrétne pozmeňovacie návrhy. Potom sa môžeme vrátiť ku všetkým, ktoré vzišli z rozpravy.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán poslanec Mikloško.

Poslanec F. Mikloško:

Musím upozorniť svojich kolegov, že tu ide o dosť veľké nedorozumenie. Predsa neexistujú žiadne pozmeňovacie návrhy. Existujú len návrhy pána prezidenta, ku ktorým sa môžeme vyjadriť - áno alebo nie. To je všetko. Nikto nemohol dať pozmeňujúci návrh, veď to je vrátený ústavný zákon. V tomto smere, keď budete čítať body od 1 do 17, všetci máme vykryštalizovaný svoj názor, môžeme sa k nemu vyjadriť, je to najjednoduchší spôsob. Prosím, keby ste mi po tomto mojom návrhu zatlieskali. /Smiech v sále a potlesk./

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Je to jeden z nie príliš častých prípadov, keď s pánom poslancom Mikloškom súhlasím. Naozaj, hlasujeme iba o pripomienkach, ktoré dal pán prezident. Dohodli sme sa, že nebudeme dávať pozmeňujúce návrhy nad rámec týchto pripomienok. Takže ísť chronologicky bod po bode je najlogickejšia cesta. Myslím si, že neporušíme rokovací poriadok.

Poslanec V. Sojka:

Ale o tom zrejme musí rozhodnúť Národná rada.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Môžeme dať o tomto postupe, že pôjdeme bod po bode tak, ako dal pripomienky k zákonu pán prezident, hlasovať.

Prosím, prezentujme sa.

Pritomných je 100 poslancov.

Kto je za postup hlasovania, ktorý navrhol pán poslanec Mikloško, to znamená ísť bod po bode podľa pripomienok pána prezidenta?

Za návrh hlasovalo 74 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 9 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 17 poslancov.

Konštatujem, že návrh pána poslanca Miklošku na poradie hlasovania bol schválený.

Prosím pána spoločného spravodajcu, aby uvádzal jednotlivé body pripomienok pána prezidenta v poradí ako boli zaslané.

Poslanec V. Sojka:

Bod 1 - v § 2 v prvej vete slová "vo výške trojnásobku" nahradiť slovami "vo výške 2,7 násobku".

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Dávam hlasovať o tejto pripomienke pána prezidenta s tým, že ako si dobre pamätám, pán spoločný spravodajca bol proti tomuto návrhu. Mám pravdu?

Poslanec V. Sojka:

Áno.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 101 poslancov.

Kto je za prvú pripomienku pána prezidenta k zákonu?

Za návrh hlasovalo 46 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 26 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 29 poslancov.

Konštatujem, že táto pripomienka pána prezidenta nebola prijatá.

Poslanec V. Sojka:

Bod 2 - v § 2 v druhej vete slová "päť mesiacov" nahradiť slovami "tri mesiace". Nechám to na vás, o tom sme sa už dohodli.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 101 poslancov.

Kto je za druhú pripomienku pána prezidenta?

Za návrh hlasovalo 46 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 25 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 30 poslancov.

Konštatujem, že táto pripomienka nebola prijatá.

Poslanec V. Sojka:

V bode 3 sa navrhuje v § 3 odsek 2 slová "vo výške 15 000 Sk" nahradiť slovami "vo výške 31 000 Sk". V intenciách toho, čo dnes odznelo v rozprave, zvyšovať nie je treba. /Smiech v sále./ Odporúčam v tejto intencii hlasovať.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 100 poslancov.

Kto je za pripomienku číslo 3?

Za návrh hlasovalo 13 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 61 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 26 poslancov.

Konštatujem, že pripomienka číslo 3 nebola prijatá.

Poslanec V. Sojka:

V bode 4 v § 3 odsek 3 slová "vo výške 10 000 Sk" nahradiť slovami "vo výške 20 000 Sk". Rovnako ako v predošlom bode.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 99 poslancov.

Kto je za pripomienku pod číslom 4?

Za návrh hlasovali 4 poslanci.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 69 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 26 poslancov.

Konštatujem, že ani pripomienka číslo 4 nebola prijatá.

Poslanec V. Sojka:

Bod číslo 5 - v § 3 odsek 4 slová "vo výške 5 000 Sk" nahradiť slovami "vo výške 10 000 Sk". Rovnako odporúčam neprijatť.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 101 poslancov.

Kto je za pripomienku pod číslom 5?

Za návrh hlasovalo 5 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 73 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 23 poslancov.

Konštatujem, že ani pripomienka číslo 5 nebola prijatá.

Poslanec V. Sojka:

V bode číslo 6 sa navrhuje v § 3 odsek 5 slová "vo výške 2 500 Sk" nahradiť slovami "vo výške 5 000 Sk". Rovnako odporúčam neprijatť.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 102 poslancov.

Kto je za bod číslo 6?

Za návrh hlasovali 4 poslanci.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 74 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 24 poslancov.

Konštatujem, že pripomienka nebola prijatá.

Poslanec V. Sojka:

Bod číslo 7 - navrhuje sa v § 4 odsek 1 slová "vo výške, ktorú určí Národná rada svojím uznesením" nahradiť slovami "vo výške 50 % mesačného základného platu /§ 2/, ak má trvalé bydlisko v Bratislave, vo výške 60 % mesačného základného platu, ak má trvalé bydlisko mimo Bratislavy". Odporúčam neprijatť.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 102 poslancov.

Kto je za návrh pána prezidenta pod číslom 7?

Za návrh hlasovalo 47 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 29 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 26 poslancov.

Konštatujem, že ani bod číslo 7 nebol prijatý.

Poslanec V. Sojka:

Ďalej pokračujeme v bode 8, ale ako vieme, dodatkom to bolo pozmenené, dokonca sa zrušuje. Môžeme ísť ďalej k bodu 9 - v § 11 ods. 1 slová "vo výške 40 000 Sk" nahradiť slovami "vo výške 38 000 Sk". Odporúčam neprijatť.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 101 poslancov.

Kto je za pripomienku pod číslom 9?

Za návrh hlasovalo 51 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 29 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 21 poslancov.

Musíme opakovať hlasovanie, pretože pri zdržaní sa hlasovania som predčasne stlačil tlačidlo.

Prosím, ešte raz sa prezentujme.

Prezentovalo sa 100 poslancov.

Kto je za bod číslo 9?
Za návrh hlasovalo 46 poslancov.
Kto je proti?
Proti návrhu hlasovalo 31 poslancov.
Kto sa zdržal hlasovania?
Hlasovania sa zdržalo 23 poslancov.

Konštatujem, že bod číslo 9 Národná rada neprijala.

Poslanec V. Sojka:

Bod 10 - v § 11 ods. 3 za slovo "funkcie" vložiť slová
"i po jej skončení".

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, prezentujme sa.
Prezentovalo sa 100 poslancov.
Kto je za bod číslo 10?
Za návrh hlasovali 2 poslanci.
Kto je proti?
Proti návrhu hlasovalo 71 poslancov.
Kto sa zdržal hlasovania?
Hlasovania sa zdržalo 27 poslancov.

Tento návrh neprešiel.

Poslanec V. Sojka:

Bod 11 sa týka § 13 ods. 2 - slová "vo výške 22 500 Sk"
nahradiť slovami "vo výške 16 000 Sk". Odporúčam neprijať.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, prezentujme.
Prezentovalo sa 100 poslancov.

Kto je za bod číslo 11?
Za návrh hlasovalo 42 poslancov.
Kto je proti?
Proti návrhu hlasovalo 34 poslancov.
Kto sa zdržal hlasovania?
Hlasovania sa zdržalo 24 poslancov.

Konštatujem, že tento bod sme neprijali.

Poslanec V. Sojka:

Bod 12 hovorí o tom, že sa v § 13 ods. 3 navrhuje slová "vo výške 15 000 Sk" nahradiť slovami "vo výške 6 000 Sk". Podobne odporúčam neprijat'

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, prezentujme sa.
Prezentovalo sa 102 poslancov.
Kto je za návrh pod bodom číslo 12?
Za návrh hlasovalo 40 poslancov.
Kto je proti?
Proti návrhu hlasovalo 38 poslancov.
Kto sa zdržal hlasovania?
Hlasovania sa zdržalo .....

Prepáčte. Prosím, prezentujme sa ešte raz.
Prezentovalo sa 100 poslancov.
Kto je za návrh?
Za návrh hlasovalo 37 poslancov.
Kto je proti?
Proti návrhu hlasovalo 38 poslancov.
Kto sa zdržal hlasovania?
Hlasovania sa zdržalo 25 poslancov.

Ani tento bod sme neprijali.

Poslanec V. Sojka:

V bode 13 sa navrhuje v § 14 ods. 1 slová "vo výške, ktorú určí vláda Slovenskej republiky /ďalej len "vláda"/ svojim uznesením" nahradiť slovami "vo výške 60 % mesačného základného platu". To je uvedené v § 12 pôvodného návrhu. Je to obdobné ako bod 7, ktorý sme mali v našom prípade, čiže odporúčam neprijať, aby sa ten princíp dodržal, keď sme tak rozhodli v jednom prípade.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, prezentujeme sa.

Prezentovalo sa 103 poslancov.

Kto je za návrh pána prezidenta bod bodom 13?

Za návrh hlasovalo 45 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 39 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 19 poslancov.

Konštatujem, že bod číslo 13 sme neprijali.

Poslanec V. Sojka:

Pokračujeme bodom 14, v ktorom sa odporúča v § 17 ods. 3 slová "vo výške 7 500 Sk" nahradiť slovami "vo výške 6 000 Sk". V tomto prípade to znovu nechám na vás.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prezentujeme sa.

Prezentovalo sa 102 poslancov.

Kto je za návrh pod bodom číslo 14?

Za návrh hlasovalo 51 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 24 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 27 poslancov.

Konštatujem, že bod číslo 14 sme neschválili.

Poslanec V. Sojka:

Pokračujeme bodom 15, ktorý je obdobný, kde sa navrhuje v § 17 ods. 4 slová "vo výške 5 000 Sk" nahradiť slovami "vo výške 3 000 Sk". Obdobne ako predtým ponechávam na vaše rozhodnutie.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, predstavíme sa.

Prezentovalo sa 101 poslancov.

Kto je za tento návrh?

Za návrh hlasovalo 40 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 29 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 32 poslancov.

Konštatujem, že ani tento návrh neprešiel.

Poslanec V. Sojka:

V bode 16 sa navrhuje v § 18 ods. 1 slová "vo výške, ktorú určí plénum Ústavného súdu svojím uznesením" nahradiť slovami "vo výške 40 % mesačného základného platu" ako je uvedené v § 16 pôvodného návrhu. To je to isté ako v bodoch 7 a 13, teda keď chceme dodržať princíp, odporúčam neprijatť.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 102 poslancov.

Kto je za bod číslo 16?

Za návrh hlasovalo 44 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 39 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 19 poslancov.

Konštatujem, že bod číslo 16 sme neprijali.

Poslanec V. Sojka:

Ďalej máme bod číslo 17, kde sa navrhuje v § 20 slová "vo výške 1,3-násobku" nahradiť slovami "vo výške 1,5-násobku". Prosil by som pána navrhovateľa, ak má pred sebou návrh, ktorý sme schválili 25. marca, keby ho pre istotu prečítal.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Môžem to prečítať, mám to pred sebou. "Predsedovi Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky a podprededom Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky patrí plat vo výške 1,3-násobku platu poslanca mesačne začínajúc prvým dňom mesiaca, v ktorom boli zvolení. Plat im patrí ešte tri mesiace po ich odvolaní."

Pán JUDr. Trimaj sa prihlásil o slovo.

Riaditeľ legislatívneho odboru
Kancelárie prezidenta SR I. Trimaj:

Chcem upozorniť, že tieto násobky sú odvodené od toho, či základný plat poslanca bol ponechaný na 15 000, alebo podľa návrhu pána prezidenta bol znížený na 13 500 Sk. /Šum v sále./ Všetky tieto násobky závisia od základného platu. Akonáhle bol ponechaný pôvodný základný plat poslanca, všetky návrhy prezidenta republiky na zvýšenie alebo zníženie násobku základného platu už nezodpovedajú pôvodnému zámeru prezidenta republiky.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem. Prosím, budeme hlasovať.

Poslanec V. Sojka:

Len preto som chcel, aby to pán kolega prečítal, aby ste si pripomenuli, resp. obnovili v pamäti, čo sme vlastne, kde sme. Odporúčam zachovať pôvodný návrh.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, prezentujme sa.
Prezentovalo sa 103 poslancov.
Kto je za tento návrh?
Za návrh hlasovalo 8 poslancov.
Kto je proti?
Proti návrhu hlasovalo 64 poslancov.
Kto sa zdržal hlasovania?
Hlasovania sa zdržalo 31 poslancov.

Konštatujem, že bod číslo 17 sme neschválili.

Poslanec V. Sojka:

V bode číslo 18 sa navrhuje v § 21 ods. 2 slová "vo výške 7 500 Sk" nahradiť slovami "vo výške 5 000 Sk". Odporúčam pôvodný návrh.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 102 poslancov.

Kto je za návrh pána prezidenta?

Za návrh hlasovalo 45 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 32 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 25 poslancov.

Ani tento bod sme neschválili.

Poslanec V. Sojka:

Ďalej nasleduje bod číslo 19 - v § 24 ods. 3 slová "vo výške 7500 Sk" nahradiť slovami "vo výške 6 000 Sk". Je to rovnako ako v predošlých dvoch prípadoch.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 101 poslancov.

Kto je za prezidentov návrh?

Za návrh hlasovalo 41 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 30 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 30 poslancov.

Konštatujem, že ani tento návrh pána prezidenta nebol prijatý.

Poslanec V. Sojka:

Ďalej máme bod 18a z dodatku - v § 23 ods. 1 nahradiť týmto textom: "Priemerným platom sudcu v Slovenskej republike je trojnásobok priemerného mesačného platu pracovníka národného hospodárstva Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok." Aby sme dodržali regulu o každom bode hlasovať, odporúčam neprijat' a hlasovať.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 102 poslancov.

Kto je za návrh pána prezidenta bod bodom 18a?

Za návrh hlasovalo 27 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 36 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 39 poslancov.

Ani tento návrh pána prezidenta nebol prijatý.

Poslanec V. Sojka:

Prišli sme k bodu 20, kde sa navrhuje § 29 nahradiť týmto znením: "Platy, funkčné príplatky a paušálne náhrady uvedené v druhej, štvrtej a siedmej časti zákona patria ústavným činiteľom uvedeným v týchto ustanoveniach od 1. júla 1993. Do toho času im patria platy, funkčné prídavky, paušálne odmeny podľa doterajších predpisov." Odporúčam neprijat'.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 103 poslancov.

Kto je za?

Za návrh hlasovalo 38 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 32 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 33 poslancov.

Konštatujem, že návrh neprešiel.

Poslanec V. Sojka:

Prišli sme k bodu 21, kde sa navrhuje v § 31 zrejme účinnosť tohoto zákona "1. 4. 1993" nahradiť slovami "dňom vyhlásenia". Odporúčam pôvodný návrh.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán spoločný spravodajca, aj keď hlasujeme, to jednoducho nemôže byť. Nie je možné, aby zákon bol účinný retroaktívne.

Pán poslanec.

Poslanec J. Ďurana:

Dovoľte, aby som upozornil na jednu vec. Predsa pripomienka v bode 21 je rovnocenná so všetkými ostatnými, čiže nevidím v tom principiálny rozdiel. Tento zákon už bol schválený, medzitým sa udiali iné veci, preto sa dnes o ňom rokuje, ale v princípe nevidím v tom rozdiel.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán poslanec Sečánsky, predseda ústavnoprávneho výboru požiadal o slovo.

Poslanec M. Sečánsky:

Dámy a páni, pripomínam, že jedna z podmienok platnosti zákona je jeho publikácia. Tento náš zákon schválený nebol, teda nie je platný a, samozrejme, nie je ani účinný.

Ešte raz hovorím - jedna z podmienok platnosti je publikácia. Zákon bol vrátený prezidentom podľa ústavy. Teda de facto teraz sa rozhoduje o tomto zákone. Podľa môjho názoru nemôžeme uznať jeho spiatočnú platnosť od 1. apríla. To jednoducho nejde. Dňom vyhlásenia áno, ale spätne nie. Zákon zatiaľ nebol vyhlásený v Zbierke zákonov.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Páni poslanci, myslím si, že právne autority nášho parlamentu sa k tomu vyjadrili jasne.

Budeme hlasovať o návrhu pána prezidenta pod číslom 21.

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 101 poslancov.

Kto je za bod číslo 21?

Za návrh hlasovalo 59 poslancov.

Kto je proti?

Prepáčte, ešte raz budeme hlasovať, pomýlil som sa.

Prosím, ešte raz sa prezentujme.

Prezentovalo sa 101 poslancov.

Kto je za?

Za návrh hlasovalo 59 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 6 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 36 poslancov.

Konštatujem, že bod číslo 21 sme schválili.

Poslanec V. Sojka:

Teraz by sme mohli pristúpiť k návrhom, ktoré vzišli z rozpravy. Musím konštatovať, že sme vyčerpali aj tie pozmeňujúce návrhy, ktoré ste podali v rozprave. Ale ešte musíme rozhodnúť o návrhu na hlasovanie - podľa toho, ako som navrhol v spoločnej správe hlasovať verejne, alebo podľa toho, ako navrhoval výbor, na čo upozornila pani kolegyňa Bauerová, hlasovať tajne o celkovom návrhu zákona. Ďalej by som prosil pána Čarnogurského skonkretizovať to uznesenie, ktoré by potom zrejme malo za tým nasledovať.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán poslanec Hudec sa ešte hlási s faktickou poznámkou. Potom pristúpime k týmto dvom hlasovaniam a dostaneme sa k záverečnému hlasovaniu.

Poslanec I. Hudec:

Vážený pán predsedajúci,
kolegyne, kolegovia,

uvedomme si, že do vyhlásenia tohto zákona nesmie dostať ani prezident, ani členovia Ústavného súdu Slovenskej republiky ani halier.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán poslanec, to je cena za to, že sme dodržali zákon, ale všetci dostávali zálohy na plat.

Poslanec V. Sojka:

Prosil by som, aby sme už nezačínali s ďalšou diskusiou. Pristúpme k tomu, čo nás čaká.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosim, budeme hlasovať o návrhu výboru pre školstvo, vedu a kultúru, aby sa o návrhu zákona ako celku hlasovalo tajne. Pani poslankyňa Bauerová, povedali ste, že pán spoločný spravodajca zle interpretoval uznesenie vášho výboru. O zákone ako celku sa hlasuje verejne alebo tajne.

Poslanec V. Sojka:

Pani poslankyňa, ak ste skutočne schválili vo výbore to, čo hovoríte, že sa bude hlasovať tajne, musíme dať o tom hlasovať.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán poslanec Bajan.

Poslanec V. Bajan:

Vážený pán predsedajúci, chcel by som sa opýtať, o čom chceme teraz hlasovať. Hlasovali sme o pozmeňovacích návrhoch pána prezidenta, ale k zákonu sme sa už raz vyjadrili. Keďže neprešli pozmeňovacie návrhy, obávam sa, že tento zákon je schválený.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Jeden prešiel a budeme hlasovať o zákone ako celku. Budeme hlasovať o tom, či budeme hlasovať tajne alebo nie. Musím dať hlasovať o zákone ako celku a bola požiadavka výboru, aby sa o zákone hlasovalo tajne. To znamená, že návrh výboru nemusíme akceptovať, ale formálne bol predložený. Už sme ho mohli dávno neodhlasovať.

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 98 poslancov.

Kto je za návrh výboru pre školstvo, vedu a kultúru, aby sa o zákone hlasovalo tajne?

Za návrh hlasovalo 7 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 67 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 24 poslancov.

Konštatujem, že hlasovať sa bude verejne.

Teraz budeme hlasovať o zákone ako celku, pretože to vyplýva z ústavy. Opravili sme ho jednou pripomienkou. /Šum v sále./

Prosím, pán poslanec Fogaš.

Poslanec L. Fogaš:

Myslím si, že diskutujeme úplne zbytočne, pretože podľa článku 87 pri vrátení zákona sa hovorí o tom, že zákon opätovne prerokujeme a v prípade jeho schválenia musí byť takýto zákon vyhlásený. Teda musíme ho schváliť. Navyiac, bol schválený jeden pozmeňovací návrh. Ak chceme, aby to platilo, musíme hlasovať za.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Prosím, predstavíme sa.

Prezentovalo sa 102 poslancov.

Kto je za návrh zákona o platoch niektorých ústavných činiteľov s tou jednou pripomienku pána prezidenta, ktorú sme schválili?

Za návrh hlasovalo 55 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 33 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 14 poslancov.

Konštatujem, že zákon Národnej rady Slovenskej republiky o platoch niektorých ústavných činiteľov sme schválili.

Teraz môžeme pristúpiť k návrhu pána poslanca Čarnogurského na uznesenie.

Poslanec J. Čarnogurský:

Prečítam návrh uznesenia: "Národná rada Slovenskej republiky žiada vládu Slovenskej republiky, aby do 10. mája 1993 oznámila Národnej rade platové pomery /plat, funkčný príplatok, paušálnu náhradu/ vedúcich pracovníkov Úradu vlády Slovenskej republiky a Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky, ako aj štátnych tajomníkov ministerstiev. Národná rada Slovenskej republiky ukladá predsedovi Národnej rady, aby na budúcej schôdzi Národnej rady oznámil plénu platové pomery vedúcich pracovníkov Kancelárie Národnej rady."

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pánu poslancovi Čarnogurskému, uzneseniu sme rozumeli.

Prosím, predstavíme sa.

Prezentovalo sa 98 poslancov.

Kto je za návrh uznesenia, ktoré formuloval pán poslanec Čarnogurský?

Za návrh hlasovalo 55 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 15 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 28 poslancov.

Konštatujem, že uznesenie sme schválili.

Pán poslanec Sojka, aký návrh uznesenia bol k spoločnej správe?

Poslanec V. Sojka:

Požiadajte predsedu vlády Slovenskej republiky, aby predložil Národnej rade Slovenskej republiky prehľad o členstve ministrov a vedúcich pracovníkov štátnej správy v dozorných radách a o príjmoch z tohto plynúcich.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Budeme o tomto uznesení hlasovať.

Prosím, predstavíme sa.

Prezentovalo sa 96 poslancov.

Kto je za návrh tohoto uznesenia?

Za návrh hlasovalo 72 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovali 3 poslanci.
Kto sa zdržal hlasovania?
Hlasovania sa zdržalo 21 poslancov.

Konštatujem, že aj toto uznesenie sme prijali.

Ďakujem pánu spoločnému spravodajcovi, aj pánu JUDr. Trimažovi za spoluprácu.

Dámy a páni, stretneme sa zajtra o 9.00 hodine. Budeme rokovať o plnení Programového vyhlásení vlády Slovenskej republiky a o aktualizovanom Programovom vyhlásení vlády Slovenskej republiky.

Do videnia, dobrú noc.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

21., 22., 23. a 26. apríla 1993

**STENOGRAFICKÁ SPRÁVA
O 18. SCHÔDZI
NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

II. časť

X. volebné obdobie

Druhý deň rokovania 18. schôdze
Národnej rady Slovenskej republiky
22. apríla 1993

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

pokračujeme v rokovaní 18. schôdze Národnej rady Slovenskej republiky. Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 83 prítomných poslancov a poslankyň. Zisťujem, že sme uznášaniaschopní.

Pokračujeme rokovaním o j e d e n á s t o m bode programu, ktorým je

Plnenie Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky z júla 1992 - nové znenie a

o d v a n á s t o m bode programu, ktorým je

Aktualizácia úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky.

Vzhľadom na nadväznosť a vzájomnú súvislosť prerokovania plnenia Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky a aktualizáciu jeho úloh politické grémium odporúča, aby pán predseda vlády Slovenskej republiky uviedol oba materiály spolu, aby spravodajca podal správu o výsledkoch ich prerokovania vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky v jednom vystúpení a aby sa k obom materiálom konala spoločná rozprava.

Dávam o tomto návrhu bez rozpravy hlasovať.

Prosím, prezentujte sa.

Prezentovalo sa 87 poslancov.

Kto je za takto prednesený návrh?

Za návrh hlasovalo 81 poslancov a poslankýň.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasoval 1 poslanec.

Zdržal sa niekto hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 5 poslancov.

Konštatujem, že sme prijali mnou prednesený návrh.

Páni poslanci, pani poslankyne, materiály ste dostali ako tlač 189a a tlač č. 198. Súčasne ste ako prílohu k tlači 189a dostali priebežné vyhodnotenie plnenia úloh uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky číslo 25 z 15. júla 1992 prijatého k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej republiky. Spoločné správy o prerokovaní týchto materiálov vám boli rozdane ako tlač 189b a tlač 198a. Takisto vám budú rozdane návrhy na uznesenia k obidvom bodom programu.

Prosím podpredsedu vlády Slovenskej republiky pána Vladimíra Mečiara, aby plnenie a aktualizáciu úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky uviedol. /Šum v sále./

Čo som povedal?

/Hlasy z pléna: podpredseda vlády./

Bral som to tak, že ja som tu prior. /Smiech v sále./

Teda prosím pána predsedu, aby predniesol návrh.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

A potom, že kto má sklony odvolávať premiéra. /Smiech v sále./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Aj tak by som ho znovu navrhol.

Predseda vlády SR V. Mečiar:

Škoda, pán Weiss, že ste sa ozvali práve vy. /Smiech v sále./

Vážený pán predseda,
vážená Národná rada Slovenskej republiky,
dámy a páni,

úvodné slovo k prerokovaným materiálom bude dlhšie, preto sa vám ospravedlňujem, ale považujem za nevyhnutné vám, i občanom Slovenskej republiky objasniť niektoré strategické zámery v oblasti ekonomickej reformy, sociálnych vzťahov i iných spoločensky závažných skutkov na území Slovenskej republiky. Nebýva zvykom, aby po ôsmich mesiacoch pôsobenia dávala vláda odpočet z plnenia úloh naplánovaných na 48 mesiacov. Napriek tomu navrhujem, aby sme z tohoto odpočtu urobili tradíciu a potom, čo by sme mohli rozpočtový rok upraviť tak, aby začínal 1. aprílom a končil 31. marcom nasledujúceho roku, by vždy v apríli podávala vláda správu parlamentu o stave republiky, ktorá by spĺňala aj povinnosť nepriameho odpočtu činnosti vlády. Návrh Národnej rady Slovenskej republiky a jej uznesenie o predložení aktualizácie programového vyhlásenia je plne opodstatnený. Musíme zobrať do úvahy, že oproti situácii, v ktorej tento program vznikol, došlo k niektorým podstatným zmenám.

1. Základná a prvá je existencia Slovenskej republiky ako štátu.

2. Vytriezvenie z predstáv o skokových alebo šokových možnostiach prechodu od centrálného riadenia k spoločnosti založenej na politickom pluralizme, sociálne a ekonomicky orientovanej trhovej ekonomike. Je tu nutnosť určiť etapu, v ktorej sa nachádzame, a ciele i prostriedky, akými ju chceme naplniť.

3. Hospodárska recesia, ktorú sme zdedili a ktorá je dnes hlbšia ako v tridsiatych rokoch, potvrdzuje ďalší krízový vývoj hospodárstva Slovenskej republiky.

4. Nastupuje nutnosť zmeny sociálnych vzťahov vo vnútri spoločnosti. Globalizácia spoločenských premien v Európe a vo svete vyvoláva nové aspekty, na ktoré Slovenská republika musí reagovať, pretože sama je súčasťou a leží na hraniciach bohatého Západu a chudobného Východu, na hraniciach sveta usporiadaného a sveta chaotického, a sama osebe rozhodne, kde sa zaradí.

6. Vláda a parlament, máme spoločnú zodpovednosť za vývoj v Slovenskej republike. Táto pôsobnosť je delená, ale zodpovednosť spoločná. Miera tejto zodpovednosti je daná výsledkami volieb. Občania nemajú iných ústavných činiteľov, ktorí by mohli plniť ich programy a želanie.

7. Programové prehlásenie vlády, ktoré sme prijali v minulosti, bolo usporiadané široko variabilne práve preto, aby v neistej situácii vláda mohla reagovať. Základná časť programového prehlásenia, vznik Slovenskej republiky ako suverénneho štátu a subjektu medzinárodného práva bola splnená. Spôsob, akým sa tento vznik udial, bol uznaný celým svetom. Nebol tu žiaden Balkán, nezasievali sme nenávisť medzi Čechov a Slovákov, naopak, hľadali sme podmienky a spôsoby,

ako v budúcich obdobiach žiť v dobrých vzťahoch naďalej. Je dôležité tento aspekt zdôrazniť, pretože pri rozprave vo výboroch Národnej rady to vyzeralo tak, akoby tento skutok nebol - a tento bol dominujúci v činnosti vlády.

Samotný vznik štátu bol podmienený ako objektívnymi, tak i subjektívnymi podmienkami. Zmena geopolitických pomerov v Európe a vo svete vedie k rozpadu zložených štátov celej východnej sféry. Vnútoraná vyzretosť stupňa národného, občianskeho, hospodárskeho vývoja Slovenskej republiky bola taká, že výrazne diferencovala vzťahy k Českej republike. Existovali politické subjekty schopné a ochotné tento proces dovŕšiť. Mandát získali legitímne v demokratických voľbách.

Tento proces vzniku štátu bol sprevádzaný i niektorými negatívnymi javmi. Ide predovšetkým o to, že na jednej strane dozretosť alebo prezretosť slovenskej spoločnosti k vzniku a tvorbe štátu bola sprevádzaná organizačnou nepripravenosťou. Ak Česká republika sa pripravovala na rozdelenie štátu plné dva roky, a dnes už o tom nikto nepochybuje, vláda bola v situácii, že na zvládnutie celého procesu prípravy a realizácie jej zostali štyri mesiace. Pritom okrem realizovaného projektu súbežne prebiehal paralelný proces tzv. krízového projektu.

Ďalej bola rozdielna situácia v Českej republike a v Slovenskej republike. Kým v Českej republike federálne inštitúcie boli premenované na české, na Slovensku tieto inštitúcie neexistovali, neexistovali ani potrební odborníci. Preto vláda prevzala tieto činnosti, suplovala mnohé inštitúcie, ktoré ešte neboli vybudované. Tlak problémov na vládu bol a zostáva obrovský. Napriek tomu úlohy zvládla. Ukázalo sa tiež, že sociálne, ekonomické a politické vzťahy medzi Slovenskou a Českou republikou boli do takej miery rozdielne, že jasne viedli k diferenciacii medzi oboma republikami a jasne podporili tendencie k oddeleniu. Variant oddelenia

vláda prijala a realizovala od okamžiku ako sme pochopili nemožnosť usporiadania vzájomných vzťahov Čechov a Slovákov na báze rovnosti v spoločnom štáte alebo v inom spoločnom útvare. Súčasne musíme zobrať do úvahy, že vznik štátu, ktorý bol uskutočnený v priaznivých medzinárodno-politických podmienkach, je realizovaný v podmienkach hospodárskeho úpadku a krízy.

Štát existuje, štát plní svoje úlohy navonok i do vnútra. Tisíc rokov sme čakali na túto príležitosť, tisíc rokov poznamenaných útlakom, nesvornosťou. Chcem upozorniť všetkých, ktorí sa chcú tejto vláde revanžovať za 1. január 1993, všetkých dobrodruhov, ktorí nechápu dianie dejín, že ak stratíme tento štát, tak vlny európskych pohybov nás pochovajú ako Lužických Slovanov. To je podmienka ochrany a zachovania národnej identity, ako aj ďalšieho rozvoja v rámci zjednocujúcej sa európskej integrácie.

V oblasti vonkajších úloh sme sa zamerali na uznanie tohoto štátu a Slovenská republika bola uznaná drvivou väčšinou štátov sveta. Zamerali sme sa na vstup do medzinárodných organizácií, ako je OSN, GATT a ďalšie. Tento proces pokračuje. Tvorí sa diplomacia Slovenskej republiky, prebieha nové začleňovanie do politických vzťahov. Ide o Európske spoločenstvá, stredoeurópsku politiku, nové definovanie vzťahov k Východu. Slovenská republika hľadá záruky svojej bezpečnosti v Európe a svoju záruku bezpečnosti vidí v tom, že budú mať rovnaké záruky všetci. Naša bezpečnosť je začlenená do rámca bezpečnosti všetkých. Pritom sa spoliehame ako na vlastné sily, tak aj na konštituovanie nových medzinárodných vzťahov, spoluprácu a dobré vzťahy so všetkými štátmi, na existenciu NATO i rešpektovanie vývoja, ktorý prebieha na východ od našich hraníc.

Rád by som upozornil, že ak vznikali obavy Ruska k prípadnému uchádzaniu sa o členstvo v NATO zo strany Slovenskej

republiky, tak pri mojej návšteve v Moskve pán Jeľcin sa k tejto otázke vyjadril: "My nerobíme imperialistickú politiku. Ak je to vaše želanie, my súhlasíme." Na otázku ako chápeme otázky bezpečnosti som mu odpovedal: "Ako bezpečnosť všetkých od Atlantiku po Ural, a možno ďalej."

Slovenská republika musí hľadať nové podmienky účasti v medzinárodnej deľbe práce. Začleňovanie do medzinárodných hospodárskych vzťahov je spojené s rozpadom trhov, na ktorých sme predtým boli. Je tu potreba budovania nových mechanizmov spolupráce, preorientácie zahraničného obchodu, vytvárania zastupiteľských a iných služieb. A táto práca intenzívne prebieha.

Vo vnútornej oblasti sa štát zameriava predovšetkým na stabilitu politického systému. Považujeme za dôležité, aby sa uskutočnila revízia všetkých doteraz prijatých federálnych zákonov vo vzťahu k právam občanom, politickým slobodám občanov tak, aby sa demokratické postavenie občana z hľadiska politického systému spresnilo a novo definovalo. Treba prijať v tejto oblasti aj nové zákony, ktoré umožnia občanovi, aby tvoril politiku nielen v období volieb, ale mohol vykonávať jej kontrolu a ovplyvňovať ju i v procese celého volebného obdobia. Občan nemôže byť pasívnym prvkom odsúdeným iba na hlasovanie vo voľbách.

Považujeme za potrebné revidovať a prijať nové zákony o politických stranách. Nechceme, aby sa politické strany na Slovensku zmietali v korupčných škandáloch tak, ako v západnej Európe. Treba prijať reálne a sprehľadnené zákonodarstvo ako k finančnému hospodáreniu, tak k postaveniu politických strán, ktoré by mali byť nezávislé na štáte. Pokiaľ ide o otázky finančného a iného zabezpečenia, treba ich riešiť tak, aby toky peňazí boli prehľadné, pod kontrolou štátu, aby sa nestávalo, že strany budú slúžiť nie občanovi a štátu, ale tomu, kto im prostriedky poskytuje.

Považujeme za potrebné novoupraviť spolčovacie práva, postavenie odborov, spoločenských a záujmových organizácií. Pri budovaní systému štátu sa treba vrátiť k otázkam postavenia samospráv. Samospráva ako nezastupiteľná inštitucionálna demokratická správa vecí verejných občanmi má svoje miesto, ale nie je dostatočne rozvinutá. Treba definovať jej územnú, vecnú i ekonomickú pôsobnosť. Treba sa zaoberať otázkami nových volieb do samosprávy. Voľby podľa pôvodného termínu by sa mali konať v roku 1994. Ak dôjde k dohode politických strán, vláda nebude brániť tomu, aby tieto voľby boli prípadne aj skôr.

Okrem miestnej samosprávy vláda zastáva názor, že podobne ako existuje parlament republiky, mali by existovať aj parlamenty regiónov, ktoré by plnili úlohu samospráv vo vzťahu k týmto územiám. Stálym problémom, na ktorý Slovenská republika naráža od prvého dňa svojho vzniku, je otázka organizácie štátnej správy. Štátna správa je predmetom kritiky, a to oprávnenej kritiky. Treba však vidieť, v čom sú podstatné príčiny prečo sa narušuje funkčnosť, nízka účinnosť, a prečo čas ide rýchlejšie než stačí štátna správa reagovať. Predovšetkým štátna správa nemá dotvorenú horizontálnu štruktúru. Vláda síce má právo do 9 mesiacov rozhodovať o prenose kompetencií z federálnych orgánov, ale inštitúcie, ktoré by mali zabezpečovať tieto funkcie, nie sú dobudované. Ide pritom o závažné a spoločensky nevyhnutné mechanizmy, ktoré podmieňujú rozvoj spoločnosti, ako napríklad Národná banka Slovenskej republiky, Najvyšší kontrolný úrad a ďalšie dôležité orgány štátu.

Ukazuje sa tiež, že prenos kompetencií z federálnych orgánov pri nezmenenej pôsobnosti vlády republiky viedol k prehusteniu úloh, ktoré vláda a ministerstvá majú plniť. Preto treba v krátkom čase nastúpiť proces decentralizácie a všetky kompetencie, ktoré nemusia byť na úrovni centra,

postúpiť nižším orgánom. Proces decentralizácie je upevňovaním demokratických mechanizmov, je spriechodnením funkčných vzťahov.

Treba sa tiež zaoberať štruktúrou regionálnych orgánov, a to predovšetkým odstrániť doterajší nezmysel, pri ktorom minister riadi celú štruktúru štátnej správy až po jej jednotku, t.j. až po ambulanciu, minister kultúry po knihovňu, minister školstva po školu a podobne.

Roztrieštenosť štátnej správy viedla iba k nárastu administratívy, pričom 40 % aparátov plní len obslužné funkcie. Slovensko má svoje tradičné regióny, ale musí znovu prehodnotiť tvorbu regiónov a začať realizovať regionálnu politiku. Autentické regióny už nezodpovedajú vývoju dnešných spoločenských potrieb. Preto v roku 1993 by sa malo znovu prehodnotiť územné usporiadanie štátu, mali by sa uskutočniť nové štrukturálne zmeny - ako reagionálne, tak i odvetvové. Celý proces zmien štátnej správy vláda predpokladá skončiť do konca roku 1993. Máme na to 8 mesiacov, s vašou pomocou to zvládneme.

Veľmi dôležitá súčasť politickej stability krajiny je otázka postavenia menšín v Slovenskej republike. Samotný proces začleňovania do Rady Európy a iných medzinárodných inštitúcií, o ktorý sa vláda snaží a ktorý systematicky podporuje, vedie k tomu, že sa menšinám dávajú garancie v podobe medzinárodných záruk ich postavenia, t.j. popri vnútroštátnych normách sa taktisto akceptujú medzinárodné pravidlá ich postavenia. Uplatňujeme a budeme presadzovať zásadu rovnosti všetkých občanov. U nás niet druhoradých občanov. Máme len občanov Slovenskej republiky. Pričom príslušnosť k národnostnej menšine je dôvodom na ochranu tých práv, ktoré potvrdzujú a zachovávajú jej jedinečnosť a identitu.

Vláda považuje za potrebné prehlásiť, že bude akceptovať všetky normy medzinárodného práva upravujúce postavenie menšín. Vláda je ochotná zaoberať sa otázkami novelizácie zákona o priezviskách, je ochotná vstúpiť okamžite do vecného dialógu so všetkými národnostnými menšinami žijúcimi na území Slovenska, vrátane romskej. Ochrana práv a postavenia menšín je jednou z dôležitých prioritných úloh vlády.

Cieľom hospodárskej politiky Slovenskej republiky je úsilie priblížiť sa k úrovni vyspelých trhových ekonomík a na tomto základe zabezpečovať ďalší rozvoj ekonomiky Slovenskej republiky v súlade s celosvetovými vývojovými tendenciami. Pri splnení týchto predpokladov sa Slovenská republika ako suverénny svojbytný hospodársky subjekt transformuje na pluralitný demokratický systém, ekonomicky založený na sociálne-ekologicky orientovanom trhovom poriadku. Len takto koncipovaný dlhodobý cieľ umožní zaradiť Slovenskú republiku medzi stabilizované a prosperujúce štáty Európskeho spoločenstva, a tým sa efektívne zapojiť do svetovej deľby práce. Kvalitatívne, kvantitatívne a časové naplnenie uvedeného cieľa je podmienené rešpektovaním a pružným prispôbovaním sa objektívne existujúcim geopolitickým, prírodným, ekonomickým a spoločenským determinantom. Ich zložitost' je však evidentná. Ekonomicky sa Slovenská republika musí orientovať na Západ aj na Východ. Úsilie o udržanie už dosiahnutých pozícií na trhoch západných krajín sa musí dopĺňovať orientáciou na rozsiahle trhy Ukrajiny a Ruska, ktoré predstavujú zatiaľ jediný reálny palivo-energetický zdroj pre ekonomiku Slovenskej republiky. Ekonomicky perspektívnou je spolupráca s východoázijskými krajinami, najmä s Čínou a Japonskom.

Osobitné miesto v hospodárskej politike patrí spolupráci so susednými krajinami, najmä s Českou republikou, s ktorou viažu našu ekonomiku rozsiahle technologické kooperačné väzby a kapacitne vybudovaná špecializácia v sortimente

spotrebného tovaru, vrátane potravín. Avšak vzájomné ekonomické vzťahy s Českou republikou treba usmerňovať tak, aby nedošlo ku konzervovaniu existujúcej štruktúry, ktorá zodpovedá viac požiadavkám ekonomiky Českej republiky ako Slovenskej republiky.

Z tohto hľadiska je potrebné pristúpiť na postupné zmeny, ktoré prispejú k formovaniu novej štruktúry, zodpovedajúcej efektívnejšiemu rozvoju hospodárstva Slovenskej republiky a zabránia prenášaní ťažkostí českej ekonomiky na ekonomiku Slovenskej republiky. Takto definovaný cieľ vyžaduje stanoviť makroekonomické rámce, ktoré umožnia postupne realizovať kroky zamerané na odbúranie súčasných ťažkostí a prekážok, ale nebudú v rozpore so zvoleným cieľom pre dlhodobý horizont ekonomiky. Za základné makroekonomické rámce pre najbližšie obdobie, ale aj strategický cieľ, treba považovať úsilie o stabilizáciu a obnovu dynamiky ekonomiky a udržanie sociálneho zmieru.

Zabezpečenie uvedených základných makroekonomických rámcov vyžaduje:

1. Prejsť od celoplošne uplatňovanej reštriktívnej monetárnej a rozpočtovej politiky postupne na neutrálny typ a po zastavení prepadu ekonomiky k expanzívnej monetárnej a rozpočtovej politike realizovanej selektívne v záujme podpory efektívnych impulzov, ktoré prispejú k ďalšiemu oživeniu a rozvoju ekonomiky.

2. Udržať stabilitu meny orientáciou exportu na solventné trhy najmä s konvertibilnou menou. Dočasne uplatniť selektívne opatrenia, aby sa dosiahlo aktívne saldo v zahraničnom obchode a v platobnom styku.

3. V záujme posilnenia devízových rezerv prechodne prijať opatrenia na reguláciu nákupu devíz nad limit stanovený

Národnou bankou Slovenska. Hľadať inovované formy na zvýhodnenie devízových vkladov napríklad oslobodením úrokových výnosov od zdanenia.

4. Udržať sociálne únosnú úroveň nezamestnanosti.

5. Nepripustiť nekontrolovaný rast cien ako dôsledok uplatnenia dane z pridanej hodnoty, liberalizáciou cien ďalších komodít, verejných statkov, elektriny, plynu, uhlia a podobne.

6. Usilovať sa o vyrovnaný štátny rozpočet.

7. Zabezpečiť výživovú sebestačnosť v základných potravinách.

8. Pokračovať v procese privatizácie v záujme zvýšenia podielu súkromného sektoru tak, aby v najbližšom období dosiahol dominantné postavenie na vytvorenom hrubom národnom produkte.

9. V záujme posilnenia súkromného sektoru a urýchlenia procesu privatizácie vytvoriť predpoklady pre vstup zahraničného kapitálu.

10. Vytvoriť predpoklady na oživenie ekonomiky najmä vyriešením platobnej neschopnosti.

Formulované základné makroekonomické rámce vytvárajú priestor pre hľadanie opatrení na realizáciu konkrétnych krokov v záujme oživenia ekonomiky. Celoplošná reštriktívna monetárna a rozpočtová politika viedla k zníženiu obeživa a spôsobila ťažkosti v ekonomike, narušila základné ekonomické vzťahy medzi ekonomickými subjektami, výmenu tovarov a služieb, a v konečnom dôsledku viedla k platobnej neschopnosti. Dvojnásobná devalvácia v dôsledku neprecenenia zásob

viedla k odčerpaniu zdrojov podnikov, čím sa znížila peňažná zásoba a vyvolal zvýšený dopyt po úverových zdrojoch.

Následný rast diskontnej sadzby a úrokových mier spôsobili vysoké úverové zaťaženie podnikov, ktoré v mnohých prípadoch značne prevyšuje únosnú mieru. Čerpanie úverových zdrojov na bežnú prevádzku sa odrazilo v absolútnom nedostatku úverov na realizáciu efektívnych investičných projektov. Drahé peniaze sťažujú prístup k úverom, i keď preferujú efektívne projekty a sú na základe vysokých ziskov peňažných ústavov trvalým zdrojom odvodov zo zisku pre štátny rozpočet. Podľa nášho názoru príjem pre štátny rozpočet by bol väčší pri lacnejších peniazoch a sprístupnení úverov pre širší okruh podnikateľských subjektov.

Pri úsilí o preorientáciu smerovania vývozu sa nesmie strácať zo zreteľa skutočnosť, že perspektívne sú pre našu ekonomiku východné trhy. Preto je žiadúce, aby podniky udržiavali pohotovostné kontakty s odberateľmi na trhoch Spoločenstva nezávislých štátov a realizovali vývoz aj na základe bartrových obchodov. K stabilite meny treba využiť aj proces privatizácie predajom časti akcií alebo celých podnikov za konvertibilnú menu. K udržaniu sociálne únosnej zamestnanosti využiť nástroje na podporu nových pracovných miest, a to najmä podporou malého a stredného podnikania, organizovaním verejných prác. Vláda musí vynaložiť úsilie na nájdenie riešenia, ktoré umožní začať výstavbu diaľnic. Rozšírenie verejných prác umožní využiť multiplikačný efekt stavebníctva na oživenie agregátneho dopytu a ponuky.

Súčasný trend ďalšieho prehĺbovania poklesu ekonomiky hrozí, že sa prekročí hranica sociálnej únosnosti. Za hranicu sociálnej únosnosti možno považovať dosiahnutie 15 až 20-percentnej nezamestnanosti, ak sa príjem 25 % rodín priblíži k hranici životného minima a ak sa zväčší rozpätie medzi nominálnymi a reálnymi príjmami na viac ako 20 %.

Zabrániť takémuto vývoju je možné len cestou oživenia ekonomiky. Prvým krokom k tomu je zníženie a odstránenie platobnej neschopnosti podnikov. Vláda, banková sústava a Fond národného majetku musia nájsť spôsob ako oddížiť najmä životaschopné organizácie, ktoré majú projekty na odbytovo zaručenú produkciu, alebo sú relatívne vysoko efektívne, schopné udržať zamestnanosť. Riešenie väčšiny ekonomických problémov má väzbu na postup privatizácie.

V súčasnom období sa ekonomika Slovenskej republiky nachádza vo fáze hlbokkej depresie. Negatívne tendencie sa začali prejavovať už po roku 1975 poklesom priemerných temp rastu. Koncom osemdesiatych rokov sa prírastok ekonomiky priblížil k nule pri prudkom poklese jej účinnosti. Rast, ktorý sa v posledných rokoch dosahoval, bol vyvolaný vkladaním stále väčšieho množstva materiálnej zložky. Proces transformácie ekonomiky doterajší negatívny vývoj prehĺbil a nesprávne volenými krokmi reformy ju priviedol k hlbokému úpadku. Existujúci negatívny vývoj charakterizuje pokles hrubého národného produktu o 26 % v porovnaní s predreformným stavom. Spotrebiteľské ceny vzrástli o 148,3 % a nezamestnanosť sa pohybuje na úrovni 11,8 %. Deficit štátneho rozpočtu v roku 1991 bol 10,2 miliardy a za rok 1992 bude o niečo nižší. Pokles produktivity práce pokračuje. V súčasnosti sa naša produktivita práce nachádza na úrovni 30 % produktivity západoeurópskych ekonomík. Pretrváva vysoká sociálna zamestnanosť ako úsilie predísť sociálnym stresom.

Na vývoj ekonomiky Slovenskej republiky negatívne vplyva depresia, ale aj kríza v niektorých susedných štátoch, s ktorými viažu ekonomiku Slovenskej republiky rozsiahle hospodárske väzby. Ich ťažkosti sa prenášajú k nám a vyvolávajú rozsiahly spletenec negatívnych vzťahov. Negatívne črty ekonomiky Slovenskej republiky sa prejavujú najmä v poklese kúpyschopného dopytu v dôsledku stagnácie disponibilných

prijmov obyvateľstva a rastu tých výdavkov, kde dochádza k rastu cien, ako aj v dôsledku rastu cien základných životných potrieb, najmä potravín, v raste objemu úspor ako procesu tvorby sociálnych rezerv v domácnosti, v rozpade obchodnej siete v dôsledku nekoordinovaného procesu malej privatizácie a nepripravenosti priemyselných podnikov na marketingovú činnosť.

Podstatne poklesol dopyt obchodu a produkcia domácich výrobcov, ktorí boli dlhodobo zvyknutí, že udržiavali kontakt s jedným alebo niekoľkými veľkými odberateľmi. Nezvládli proces odbytu za podmienok rozptylu odberateľov. Ak sa nepodarí zvládnuť realizáciu ponuky domácich výrobkov pre maloobchodnú sieť, dôjde aj v roku 1993 k ďalšiemu poklesu priemyselnej produkcie a služieb.

Index spotrebiteľských cien vzrastie približne o 17 % aj v dôsledku daňových zmien, materiálových zložiek, mzdových nákladov, ako aj očakávanej inflácie. Ťažkosti s realizáciou novej daňovej sústavy môžu spôsobiť pokles príjmov štátneho rozpočtu, čo zníži jeho schopnosť podporiť stabilitu a oživenie ekonomiky. Rast deficitu štátneho rozpočtu naruší základné makroekonomické rámce ekonomiky a zabráni uplatniť mierne expanzívnu rozpočtovú politiku v záujme oživenia ekonomiky. Zvyšovanie podielu štátneho dlhu na hrubom národnom produkte sťaží previesť ekonomiku na rozvojovú trajektóriu a zníženie úrokových mier v záujme potreby ovplyvňovať úroveň inflácie. Ukončenie prvej vlny veľkej privatizácie vyjasní vlastnícke vzťahy vo veľkej časti priemyselných podnikov, prispeje k stabilizácii zamestnanosti, ku skvalitneniu pôsobenia podnikových riadiacich štruktúr.

Zahranično-obchodné vzťahy napriek celkovému poklesu reprezentujú pozitívne tendencie v tom, že sa podarilo väčšinu vyvážanej produkcie umiestniť na vyspelých solventných trhoch. Horšia situácia je v dovozoch, kde došlo k ra-

niť tomu, aby podnikateľská sféra rozvojové zdroje plynúce z odpisov nepoužívala inak ako na obnovu výrobnotechnickej základne. Vyplýva to zo skutočností, že ekonomika Slovenskej republiky disponuje rozsiahlym investičným majetkom často s nízkou úrovňou efektívnosti. Jeho odvetvová štruktúra a rozloženie nevyhovuje požiadavkám novej orientácie zahranično-obchodných vzťahov v ekonomike.

Technicko-ekonomickú úroveň investičného majetku charakterizujú nasledujúce údaje:

Priemerné opotrebenie strojov a zariadení dosiahlo na Slovensku 57,4 %. V priemysle a v stavebníctve sú priemerné hodnoty horšie. Priemerný vek strojov a zariadení vysoko prevyšuje priemernú úroveň dosahovanú vo vyspelých trhovách ekonomikách. Opotrebenie strojov a zariadení sa blíži k 60 % a je vyššie pre stroje a zariadenia vo výrobe ako v nevýrobnej sfére.

Súčasnú tendenciu, ktoré sa presadzujú v ekonomike, doterajší nepriaznivý stav ešte rapídne zhoršujú. Činnosti realizované v priemysle a poľnohospodárstve, najmä vo vybraných odvetviach, ako je energetika, hutníctvo, chémia, živočíšna výroba, enormne zaťažujú životné prostredie. Súčasne platné legislatívne normy sprisnili síce požiadavky na ochranu životného prostredia, ale to nestačí. Situácia sa stále zhoršuje.

Z hľadiska regionálnej štruktúry ekonomiky sú veľké rozdiely v ekonomike regiónov. Najhoršia situácia je v okrajových regiónoch, kde sa koncentrujú negatíva transformačného procesu, a to najmä prepád ekonomiky, rast nezamestnanosti. Tiaživá situácia v týchto regiónoch je najmä výsledkom vysokej koncentrácie ekonomických aktivít do jedného alebo niekoľkých ekonomických subjektov, ktorých vysoká zariadenosť a nízka odbytovateľnosť produkcie vyvoláva vysokú mieru ne-

zamestnanosti. Ide najmä o regióny Trebišov, Čadca, Veľký Krtíš, Rimavská Sobota, Spišská Nová Ves, Rožňava, Stará Ľubovňa, Považská Bystrica a Dolný Kubín. Túto ťaživú situáciu môže v tomto roku ešte zhoršiť bankrot niektorých podnikov a zdržiavanie procesu privatizácie.

Pri formovaní hospodárskej politiky sa musí brať do úvahy aj to, že svet, ktorému už nedominuje obmedzenie vyplývajúce z konfrontácie medzi Východom a Západom, je postavený pred globálne usporiadanie, ktoré sa vyznačuje doteraz nepoznanou rôznorodosťou vzťahov. Transformácia ekonomiky Slovenskej republiky je súčasťou oveľa širšieho procesu ako transformácia bývalého sovietskeho bloku. Popri nesporene špecifických problémoch transformácie strednej a východnej Európy prebieha celosvetový transformačný proces. Globálne faktory podmieňujúce tento svetový transformačný proces sú nasledovné: populácia, migrácia, výživa, životné prostredie, energetika. Transformácia Slovenskej republiky musí preto nielen rešpektovať tieto globálne procesy, ale zameriavať sa aj na jeho konečné sociálno-ekonomické ciele.

Nečakane silná recesia vo východnej Európe a potreba stabilizačno-rozvojovej politiky má veľa vnútorných príčin. Prechod z plánovaného na trhové hospodárstvo je tvrdší a dlhší ako sa pôvodne predpokladalo. Jednou z príčin je, že na postsocialistické krajiny bola aplikovaná skúsenosť z tretieho sveta, ktorá sa pre východnú Európu ukázala ako príliš tvrdá a nie celkom zodpovedajúca jej špecifickej situácii. Celkove ide o korigovanie pôvodnej predstavy o rýchлом vybudovaní spoločného Európskeho domu vychádzajúcej z predpokladu, že úspešná rovnica demokracia plus trhovú ekonomiku rovná sa ekonomickej prosperite sa môže plne použiť aj v podmienkach postsocialistických krajín. Výhľady na súbežný rozvoj politickej demokracie a ekonomickeho pokroku v postsocialistických krajinách sú teda nejasné a skúsenosti sú veľmi odlišné. Zásadne však platí, že čím väčšie sú de-

mokratické tradície a čím dôslednejšie sú skúsenosti s trhom, tým je prechod k novému systému menej komplikovaný a zdĺhavý.

Východoeurópskym krajinám pán Highbrowner, americký prognostik predpovedá, že prechod od direktívne plánovanej k trhovej ekonomike bude omnoho dlhší, omnoho búrlivejší a značne menej populárny, než si vôbec dnes myslia na Západe. Základnú vývojovú tendenciu na Západ vidí v kvalitatívne novom charaktere konkurencie podmieneného rastúcou závislosťou súkromného sektoru na celospoločenskom politickom, sociálnom vývoji. Podmieňuje to napríklad výstavba verejných bytov, zdravotníctva a školstva, ktoré významne ovplyvňujú kvalitu sociálneho života a všeobecnú morálku obyvateľstva. Zvyšuje sa význam infraštruktúry, na ktorej je závislý súkromný sektor. Angažovanosť štátu v hospodárskej sfére zmenila povahu medzinárodnej konkurencie. Prostriedkami, ktoré posúvajú pole konkurencie, sa stali predovšetkým vývozné prémie a ochranárske opatrenia. Štát stále silnejšie ovplyvňuje konkurenčné schopnosti firiem tým, že napomáha zvyšovať národnú produktivitu. A je to predovšetkým tento posledne uvedený efekt, ktorý predstavuje novú výzvu ekonomikám. Čiže vôbec nejde o znižovanie angažovanosti štátu, ale naopak, o účelné zapojovanie štátu do rastu konkurenčnej schopnosti. Štát zasahuje do toho, ako sa organizuje a materiálne zabezpečuje základný výskum, prebieha reštrukturalizácia priemyslu a podobne.

V geopolitickej rovine si bohaté západné krajiny uvedomujú potrebu podať pomocnú ruku postsocialistickým krajinám. V praxi však väčšinou zostáva len vo výzve k tejto pomoci. Rozpad východného bloku privádza Západoeurópanov skôr k nespokojnosti ako k jasanu z víťazstva. Na Západe nie je dostatok prebytočného kapitálu na podporu transformácie. Skutočnosť, že úroková miera je vyššia ako kedykoľvek predtým naznačuje, že neexistuje prebytok úspor, ktorý by bolo možné

presmerovať. Potrebné zdroje je možné získať podpornou politikou západných krajín, k tomu je však potrebná podpora verejnosti a parlamentov týchto krajín. Inými slovami, mnohé záležitosti na imidži Slovenska v očiach Západu.

Mimoriadne zložitá situácia sa komplikuje tým, že súkromní západní veritelia nie sú ochotní poskytovať úvery bez vládnej záruky. Okrem obmedzených možností pomoc Východu komplikujú aj niektoré protirečenia v jej politickej koncepcii. Západ chce podporiť demokraciu a trhové hospodárstvo, ale zároveň chce udržať politickú stabilitu. Vysoká závislosť vývoja na pomoci Západu prevláda vo väčšine predstáv o budúcnosti. Táto pomoc je relatívna pre obmedzené zdroje Západu a potrebu riešiť problémy celosvetovej depresie. Z toho vyplýva nutnosť hľadať vnútorné zdroje resp. vonkajšie typy synergického efektu napríklad v úzkej spolupráci krajín strednej Európy či už na regionálnom alebo inom princípe spolupatričnosti.

Slovensko je súčasťou regiónu, ktorý vytvára akúsi "nárazníkovú zónu" medzi veľmi bohatými a veľmi chudobnými. Poučenie z dejín nie je jednoznačné. Niektoré nárazníkové zóny vysoko prosperovali, iné neodolali búrkam dejín. Bez zvýšeného úsilia sa môžeme ľahko dostať medzi chudobných, ale len invenčnosť a maximálne úsilie nám pomôže zaradiť sa medzi bohatých. Dejiny disponujú rôznymi príkladmi. Pred Slovenskou republikou je postavená dilema: buď alebo. Zdá sa, že česká politická reprezentácia si túto skutočnosť uvedomila už dávnejšie, a preto sa usilovala o jednoznačné rozdelenie štátu. Pre nás zostáva úloha túto osudovú nevyhnutnosť maximálne využiť v prospech blahobytu jednotlivcov, ale aj spoločnosti. Z toho vyplýva, že treba predpokladať viac ako pragmatický prístup Západu k nášmu regiónu, preto je v záujme Slovenskej republiky hľadať spôsoby ako podnietiť pragmatický záujem Západu o Slovenskú republiku.

Na londýnskom summite Vyšegrádskej trojky Európske spoločensvá dali najavo, že naše krajiny by mali viac pestovať vzájomné hospodárske vzťahy. Realistickou je preto hospodárska politika, ktorá cez stabilizáciu ekonomiky v rámci východoeurópskeho trhu povedie k Európskym spoločensvám. Je pravdepodobné, že Česká republika bude túto alternatívu v prvej etape odmietať resp. brzdiť s odôvodnením, že ona patrí už dnes do Európskych spoločensstiev, ale Európske spoločensvá ešte nie sú pripravené ju prijať. Je nutné zamerať sa tiež na výskum a vývoj ostatného východoeurópskeho trhu v štátno-politickom záujme Slovenskej republiky.

Pre úspech politickej, ekonomickej a štátoprávnej transformácie Slovenskej republiky nadobúda prvoradý význam časovanie na jednotlivé etapy realizácie strategických zámerov hospodárskej politiky, aby sa dosiahol nevyhnutný politický a sociálny konsenz v spoločnosti. Je potrebné vypracovať systém kritérií a priorít pre komplexnú charakteristiku priebehu transformácie. Transformačný proces treba chápať viac špecificky ako všeobecne, t. j. musí sa brať do úvahy politický kontext Slovenskej republiky, aktuálny stav ekonomiky, demokratické tradície, stupeň vzdelania ľudí a podobne.

Paušálne uplatnenie skúseností z transformácie rozvojových krajín na špecifické podmienky postsocialistických krajín, presadzované aj Medzinárodným menovým fondom, je nesprávne. V rozhodovaní medzi tzv. šokovou terapiou a graduovaným prechodom k trhu treba dávať prednosť postupnej, sociálne aspekty zohľadňujúcej a štátom usmerňovanej transformácii. V inej podobe nebude možné zabrániť nekontrolovateľnému sociálnemu pohybu, ktorý vyvolajú chyby v taktike transformácie vyplývajúce z nepochopenia úlohy kontinuity a diskontinuity v procese prechodu od direktívne plánovanej k trhovej ekonomike.

Cieľom stratégie hospodárskej politiky Slovenskej republiky je naplniť štátno-politický záujem Slovenskej republiky. Priblížiť sa úrovni trhovovo vyspelých ekonomík je možné len tak, že sa obnoví dynamika vlastnej ekonomiky. Ak sa má zmeniť súčasná úroveň poznačená hlbokou depresiou, vyžaduje to mobilizáciu všetkých prírodných, ekonomických a intelektuálnych síl Slovenskej republiky. Existujúci stav nie je produktom opatrení hospodárskej politiky posledného obdobia. Je produktom negatívnych tendencií, ktoré sa dlhodobo presadzovali vplyvom nesprávnej hospodárskej politiky minulých desaťročí. Realizácia scenára ekonomickej reformy, ktorý si stanovil ako cieľ previesť bezkonfliktne ekonomiku z centrálne plánovanej na trhovú, svojimi nesprávne volenými krokmi, minulými štátno-politickými rozhodnutiami, ešte prehĺbil proces recesie tak, že ekonomika Slovenskej republiky namiesto toho, aby zastavila pokles, v súčasnosti sa prepadá stále hlbšie na sociálne neúnosné dno.

Východisko zo súčasnej zložitej situácie nemožno nájsť v nijakom revolučnom opatrení alebo kroku. Hospodárska politika musí postupne prijímať najprv také opatrenia, ktoré zastavia prepád ekonomiky a následne umožnia previesť ekonomiku na rozvojovú trajektóriu. K prehĺbeniu recesie a depresie došlo postupne celoplošnou aplikáciou reštriktívnej monetárnej a rozpočtovej politiky. Preto východisko treba hľadať v zmene aplikácie monetárnej a rozpočtovej politiky. Úlohou reštriktívnej politiky bolo zabrániť vzniku inflačných tlakov. To sa čiastočne podarilo, ale súčasne sa potlačili aj rozvojové prvky. Tým, že sa znížil rozsah peňazí v obehu a chybné realizovala devalvácia, sa dospelo k zadĺženiu ekonomických subjektov a následnej platobnej neschopnosti, čím sa postupne ochromil hospodársky život. Východisko musí hospodárska politika hľadať v utímení reštrikcie, prejdení do neutrálnej monetárnej a rozpočtovej politiky s postupným prechodom do rozvojovej podoby uvedených politik.

Rozhodujúcim problémom pre realizáciu zmeny v hospodárskej politike je nájdenie prostriedkov na zvýšenie úverových zdrojov a aktívna účasť vlády na financovaní rozvojových projektov. Z krátkodobého hľadiska vo vnútri ekonomiky možno úverové zdroje zvýšiť znížením bankových rezerv, obmedzením úverových prostriedkov na prevádzkové úvery, hospodárnejším vynakladaním disponibilných prostriedkov. To je ovšem podmienené riešením platobnej neschopnosti podnikov.

Ďalším zdrojom môže byť proces privatizácie štandardnými metódami, vrátane odpredaja družstevných a komunálnych bytov. Z cudzích zdrojov je to pôžička z nadnárodných inštitúcií, predaj niektorých podnikov, ak získané zdroje sa použijú na rozvojové účely pre ekonomické subjekty, ktoré vyrábajú odbytovateľnú produkciu pre konvertibilné trhy, a takto získané zdroje neprejeme. Vytváranie spoločných podnikov s kapitálovou účasťou západných podnikateľov predajom častí akcií a použitím kapitálových prostriedkov na modernizáciu investičného kapitálu.

Z dlhodobého hľadiska štátnopolitický záujem možno racionálne realizovať len prevedením ekonomiky na tvorbu konkurencieschopnej produkcie. Len konkurencieschopná produkcia dokáže vytvoriť potrebné rozvojové zdroje na domácom a svetovom trhu. Pripraviť ekonomiku na tvorbu konkurencieschopnej produkcie je mimoriadne zložitý, náročný, dlhodobý proces, ktorý si vyžiada rozsiahly súbor legislatívnych a technicko-ekonomických opatrení. Ekonomika sa tomu neubráni. Hospodárske centrum musí na tomto projekte koncepčne pracovať. V tejto súvislosti je potrebné prijať normatívnu základňu pre riadenie kvality produkcie používané v Európskom spoločenstve. Ďalej rozhodnúť, o akú bázu investícií sa bude ekonomika opierať - vlastnú, založenú na vedecko-výskumnej základni, nákup licencií alebo kombinovanú možnosť využitia uvedených zdrojov.

Prijateľnejším riešením bude využitie tej časti vlastnej vedeckovýskumnej základne, ktorá už preukázala schopnosť, jej výstupy sa úspešne podarilo realizovať na náročnom trhu a má predpoklady tento trend udržať. Obmedzené zdroje na podporu výskumu a vývoja napovedajú potrebu sústrediť pozornosť aj na aplikovaný výskum, kde od vzniku invencie po realizáciu a využitie je podstatne kratšia doba ako v základnom výskume. Ostatné invencie preberať formou licencií. Nemožno reálne predpokladať, že celá existujúca vedeckovýskumná základňa sa dokáže presadiť, a tým aj prežiť súčasný transformačný proces. Centrum už v tejto etape by malo spracovať kritériá, ktoré mieni použiť na selekciu, a tým podporu existujúcej vedeckovýskumnej základne.

K oživeniu ekonomiky môžu výrazne prispieť investície do infraštruktúry v cestnej, železničnej a leteckej doprave, v spojoch, v prenose energie a v preprave palivovo-energetických zdrojov, ako sú ropa a plyn. Investície do infraštruktúry majú rozsiahly multiplikačný efekt ako na dopyt, tak aj ponuku. Súčasne vytvárajú lepšie podmienky pre rozvoj podnikania zrýchlením prepravy osôb, tovaru a informácií. Tieto investície sú kapitálovo mimoriadne náročné, preto sú bez zahraničnej účasti v súčasnosti nerealizovateľné. Modernizácia dopravnej a spojovej infraštruktúry urýchli a prehĺbi zapojenie Slovenskej republiky do medzinárodnej spolupráce a súčasne vytvorí vhodnejšie podmienky pre podnikanie, čím sa stane príťažlivejšou pre zahraničný kapitál.

Zmena koncepcie bytovej politiky umožní vyššiu angažovanosť obyvateľstva. Prispeje výrazne k zvýšeniu dopytu po statkoch dlhodobej spotreby, kde je v súčasnosti útlm najväčší.

V záujme zníženia závislosti na zahraničných palivovo-energetických zdrojoch treba dobudovať rozostavané energie-

tické diela, využiť k tomu ponuku zahraničného kapitálu na financovanie investičných nákladov. V zásobovaní plynom a ropou hľadať alternatívne riešenia a znížiť tak jednostrannú závislosť na zdrojoch z Ruska. Za najväčší zdroj považovať úsporu, a je potrebné prijať racionálne opatrenia na zvýšenie úspory. Vysoký podiel ťažkého priemyslu značne zaťažuje ekonomiku spotrebou materiálu a energie. Súčasnú relatívne vysokú technicko-ekonomickú úroveň treba využiť na získanie zdrojov pre rozšírenie finálnej produkcie najmä tých odvetví, ktoré sú už dnes schopné konkurencie na náročných trhoch. Na druhej strane sú niektoré odvetvia - elektrotechnický priemysel, výroba obuvi, strojárstvo značne predimenzované. Na náročných trhoch sa v súčasnosti dokáže priemysel presadiť výrobou polotovarov, súčiastok a uzlov v rámci kooperácie so zahraničnými partnermi, ktorí zásobujú rozsiahly trh finálnou produkciou, kde ako hlavní exportéri vystupujú Japonsko, Nemecko a podobne.

Priemysel vyžaduje rozsiahlu reštrukturalizáciu, ktorá sa musí tvoriť zdola. Individualizované možnosti sú novým kolektívnym zdrojom. Reštrukturalizácia musí zohľadniť možnosti využitia nových technológií, využitie vedeckotechnologických parkov, prioritu investícií do človeka, výstupy musia byť ekologické, ekonomické a plniť aj sociálnu funkciu. Akékoľvek zmeny v štruktúre priemyslu musia v transformačnom období uchovať kontinuitu ekonomického systému, využiť všetky pozitíva na vytvorenie rozvojových zdrojov. Narušenie kontinuity v ekonomike je vždy spojené s mrhaním existujúcich zdrojov. Predstava, že reštrukturalizáciu možno realizovať len na princípe pôsobenia trhových síl automaticky, je ilúzia, nepravda. Aktívnu úlohu musí zohrať hospodárske centrum presadením trajektórie postindustriálneho vývoja vytvorením modelu 21. storočia. K tomu je potrebné dobudovať bankovú infraštruktúru, rozvinúť poisťovacie služby, zvýšiť podiel terciárneho sektoru rozvojom informatiky, výskumu a vývoja cestovného ruchu, podporou drobného podnikania v prie-

myselnej výrobe, ktorá sa bude rozvíjať na báze tých pólov rozvoja, ktoré sú úspešné, schopné presadiť sa na domácom i zahraničnom trhu.

Základná úloha hospodárskej politiky v poľnohospodárstve spočíva v prijatí opatrení na konsolidáciu pomerov, ktoré umožnia zabezpečiť výživu obyvateľstva v základných potravinách. Riešiť komplexne vzájomnú ekonomickú previazanosť prvovýrobcov, spracovateľov a obchodu s cieľom rovnomerného podielu na ekonomických výnosoch týchto aktivít.

V záujme zachovania jednej z komparatívnych výhod ekonomiky Slovenskej republiky - kvalifikovanej pracovnej sily a súborom opatrení sledovať stabilizáciu pedagogických, vedeckých a ostatných pracovníkov výchovnovzdelávacej sústavy. Technicky lepšie vybaviť najmä odbornú výuku na vysokých školách a stredných odborných školách. Prehodnotiť súčasný stav financovania odborných učilíšť a zvýšiť podiel odberateľských organizácií na krytí nákladov prípravy učňovského dorastu. Zvýšiť podiel vysokoškolsky vzdelaných pracovníkov a postupne sa približovať k úrovni vyspelých štátov. Zvýšiť podiel súkromných škôl, aj cirkevných škôl. Vo zvýšenej miere využívať na krytie nákladov výchovnovzdelávacej sústavy rôzne formy sponzorstva a nadácií.

Transformácia ekonomiky na trhové podmienky sa prejavila začiatočným prudkým poklesom investičnej aktivity s mnohými negatívnymi dopadmi na celú ekonomiku prejavujúcimi sa poklesom jej výkonnosti. Trh investícií sa dostal do hlbokej depresie a nedosiahol sa výraznejší pokrok v prílive zahraničného kapitálu. Investičnú aktivitu treba podriadiť investičnej stratégii zameranej na zastavenie poklesu a stabilizáciu v ekonomike. V tejto fáze je potrebné vytvoriť všetky podmienky pre dôveru nielen domácich, ale najmä zahraničných investorov v realizovaní investičnej výstavby. V druhej fáze sa treba sústrediť na reštrukturalizáciu a modernizáciu eko-

nomiky na základe investičných rozhodnutí podnikov za účasti štátu a zahraničného kapitálu. Podpora prílivu zahraničného kapitálu vyžaduje modernizáciu celej infraštruktúry a relatívne stabilizované politické a ekonomické prostredie. Pri zahraničných pôžičkách je dôležité neprekročenie úverového zaťaženia ekonomiky vzhľadom na tvorbu hrubého domáceho produktu a objem exportu. Ďalej je nevyhnuté otvorenie kapitálového trhu cenných papierov, dopracovanie daňovej stimulácie, dopracovanie zákona o ochrane konkurencie a prispôsobenie účtovníctva európskym normám.

Veľkou prekážkou pre vstup zahraničného kapitálu je relatívne veľké zadĺženie podnikateľských subjektov. Preto je potrebné zbaviť hospodárske subjekty záväzkov z minulosti a vytvoriť tak prijateľné podmienky pre zahraničných investorov. Na konkrétnu realizáciu činností spojených so vstupom zahraničného kapitálu zriadiť inštitút pre zahraničné investície, ktorý bude zabezpečovať dodržiavanie legislatívnych pravidiel podľa zákona, selekciu jednotlivých investičných projektov z hľadiska zdrojového zabezpečenia a diferencovaný prístup v poskytovaní garancií štátu za zahraničnú kapitálovú účasť.

Podiel z pridanej hodnoty je pre úspech transformácie, ale aj ďalšieho obdobia rozhodujúci. Podľa výsledkov finančného hospodárenia veľkých podnikov sa za uplynulé dva roky 1991 a 1992 rozdiely v produktivite slovenského a českého priemyslu na jedného pracovníka v podstate nezmenili, ale hodnota pridaná spracovaním sa za to isté obdobie znížila v ekonomike Slovenskej republiky takmer o 20 %. I keď možno mať dnes výhrady k uvedenému konštatovaniu, potreby monitorovania v priebehu transformačného procesu v slovenskej ekonomike si budú vyžadovať vybudovanie systému nielen národných účtov a systému input a output tabuliek podľa tzv. makroučtovníctva, ale aj celý rad ďalších legislatívnych úprav, pretože len objektívne a pravdivé údaje možno využívať na

vyvolanie stimulov podnikateľskej sféry, ako aj prijímanie opatrení v hospodárskej politike. V súčasnom období aj napriek niektorým negatívnym symptómom realizácie radikálnej ekonomickej reformy je dosť obtiažne kvalifikovane, bez systému národných účtov a tabuliek, odhadnúť vplyv rozhodujúcich prvkov reformy, privatizácie a liberalizácie a podobne, ktoré budú ovplyvňovať konanie podnikateľských subjektov, a tým aj mieru a priebeh štrukturálnych zmien, čo má vplyv aj na nástroje štrukturálnej politiky.

Formovanie odpovede na dané otázky s dvojnásobnou náliehavosťou vyvoláva potrebu urýchlene venovať pozornosť solídneho vybudovaniu nehmotného bohatstva vo forme získavania, spracovávaní informácií o stave a výhliadkach slovenskej ekonomiky. Neoddeliteľnou súčasťou musí byť sledovanie vývoja svetovej ekonomiky, vývoja ekonomiky hlavných partnerov Slovenskej republiky, ako aj získavanie informácií o možných stretoch záujmov Slovenskej republiky a jej ekonomiky so záujmami konkurencie. Tvorba takéhoto centra v plurarizovanej spoločnosti vyžaduje orientáciu na viac nevládných inštitúcií, ktoré by súťažili o prípadné možnosti poskytovania takýchto služieb. Vo všeobecnosti možno povedať, že v situácii ďalekosiahlych prebiehajúcich zmien v reálnej ekonomike narastá potreba vysokokvalifikovaných expertíz a štúdií, ktoré by s dostatočným predstihom dávali normy a podnety na tvorbu koncepčného prístupu. Aplikácia hospodársko-politických opatrení bez predchádzajúcej analýzy toho, čo sa deje v ekonomike na mikroúrovni, respektíve prognózy bez toho, ako mikrosféra pravdepodobne zareaguje, môže viesť k neúspešnej hospodárskej politike.

Súčasná odvetvová štruktúra slovenského priemyslu je výrazne orientovaná do troch rozhodujúcich odvetví, a to strojárstva, chemického a potravinárskeho priemyslu, ktoré zamestnávajú približne 45 % pracovníkov a produkujú okolo 50 % čistej produkcie slovenského priemyslu. Z odvetvového

hľadiska to môže vyvolať dojem o určitej pozitívnej orientácii slovenského priemyslu, avšak podrobnejší rozbor ukazuje, že uvedené podiely sú v skutočnosti nositeľmi málo progresívnej priemyselnej výroby. Súčasnú problémy slovenského priemyslu možno koncentrovane vyjadriť v niekoľkých oblastiach. Ide o problém výrobných programov, surovinového zabezpečenia, rentability, nedostatok vlastného kapitálu a problém ochrany životného prostredia. To všetko vyúsťuje do veľmi nízkej úrovne zhodnocovacieho procesu, a to najmä v strojárstve. Vo vyspelejšej ekonomike je podiel vyprodukovaný v priemysle od 30 do 45 %, u nás od 12 do 15 %, čo hovorí jednoznačne o potrebe štrukturálnych zmien.

Dlhodobá stratégia rozvoja okrem cieľovej predstavy sformovanej v štátno-politickom záujme musí dať odpoveď na otázky, v čom spočívajú dnešné komparatívne výhody či nevýhody slovenskej ekonomiky a jej jednotlivých regiónov, ale predovšetkým ako sa budú postupne vytvárať nové komparatívne výhody, čo treba urobiť pre zlepšenie kvality jednotlivých výrobných faktorov, ako sa bude zlepšovať technologická úroveň, čo sa stane s veľkými podnikmi, ktoré sa nepodari v krátkej dobe privatizovať. Súčasťou novej koncepcie hospodárskej politiky musí byť okrem investičnej stratégie aj mikroekonomická politika, v ktorej dominantné postavenie bude patriť vyhodnocovaniu pružnosti adaptácie v rozhodovacích procesoch na všetkých úrovniach.

Súčasnú saldo obchodnej bilancie medzi Českou a Slovenskou republikou nie je produktom krátkodobej nerovnováhy, ani produktom klesajúcej produktivity národnej práce v slovenskej ekonomike k Českej republike, ale produktom štrukturálnych väzieb sformovaných počas niekoľkých desaťročí v unitárne organizovanej československej ekonomike. Preto liečba krátkodobými nástrojmi hospodárskej politiky nemôže priniesť trvalejšie pozitívne výsledky. Riešenie má štruktúrnu povahu. Hodnotovo-peňažné respektíve menovo-devízové

súvislosti sú druhotným produktom štruktúrnych súvislostí. Devízovo-menové nástroje môžu stimulovať exportnú výkonnosť, nie však dôsledky minulých štruktúrnych väzieb. Navyiac, devalvačné kroky by priniesli záporné efekty, neodôvodnené podhodnotenie domácich výrobných zdrojov vo vzťahu k okolitým štátom. Ďalej by to bol pokles dolárovej úrovne domácich miezd, rast cien dovážaných výrobných faktorov s následným rastom výrobných nákladov, rastom cien dovážaného spotrebného tovaru, vyvolaným rastom miezd a podobne. Nový inflačný nárast by v podmienkach potreby obnoviť ekonomický rast pôsobil viac ako destabilizačný faktor. Svojimi dosahmi by mohol vyvolať návrat k štátnemu dirigizmu, ktorý by sa javil ako potrebný na udržanie bilančnej stability, mohol by viesť k používaniu rôznych limitných obmedzení, regulačno-rozdeľovacích nástrojov, úradných cien a podobne.

V súčasnej nedokončenej transformačnej fáze by zabrzdenie liberalizačných mechanizmov ohrozilo doterajšie výsledky reformného procesu a prinesené transformačné obete by sa anulovali ďalším prepadom v stagnačnom procese. Krátkodobé a taktické opatrenia by sa mali, ak by boli použité, zosúladiť s dlhodobým strategickým záujmom hospodárskej politiky Slovenskej republiky, ktorým nesporne by malo byť úsilie o optimalizáciu v minulosti založených hospodárskych vzťahov.

Hospodárska politika sledujúca uvedený dlhodobý strategický záujem Slovenskej republiky je realizovateľná len v úzkej súčinnosti s českou hospodárskou politikou, ktorá takisto z hľadiska dlhodobých strategických záujmov je zainteresovaná na udržaní efektívnych hospodárskych vzťahov. Aj pre ňu by neriadený rozpad značnej časti obchodných vzťahov bol nežiadúcim, ekonomicky negatívnym faktorom, aj keď miera negatívneho dopadu by bola nižšia a ľahšie prekonateľná. Treba ale zohľadniť silný český záujem mať v oblasti stredo-európskeho regiónu stabilizovaného, hospodársky prosperujúceho partnera.

Naznačená transformácia by vyžadovala realizáciu určitého počtu strednodobých programov, približne trojročných, pomocou ktorých by sa na báze minulých hospodárskych štruktúr sformoval spoločný trhový priestor dvoch vzájomne sa doplňujúcich národohospodárskych celkov, ktoré by si vzájomne poskytovali efekty z výhodnej medzištátnej deľby, ktorá by povýšila založené kooperačné väzby na vyššiu zmluvne koordinovanú úroveň, ktorej hodnotová rovnováha by bola prirodzeným výsledkom ekonomického rozhodovania podnikových, ako aj štátnych hospodárskych subjektov.

Medzi základné poznatky z doterajšej privatizácie možno zaradiť predovšetkým nasledovné, o ktoré sa má opierať zmena politiky privatizácie: Kupónová forma privatizácie završuje svoju prvú etapu. Nedostatok peňažného kapitálu v súkromnom sektore je hlavnou prekážkou rýchlej privatizácie štandardnými metódami. Privatizácia ovplyvňuje správanie sa managementu aj podnikov nezarađených do privatizácie, a to, žiaľ, nie pozitívnym spôsobom. Privatizácia si vyžiada výrazne dlhší čas ako sa pôvodne predpokladalo, a do tohto intervalu bude potrebné rozložiť ďalší proces.

Nová politika privatizácie vyžaduje riešiť viacero úloh, ktoré umožnia zabezpečiť jej úspešnú realizáciu. Je to ukončenie prvej vlny kupónovej privatizácie odovzdaním akcií akcionárom a konštituovaním nového vedenia akciových spoločností, urýchlene ukončiť ostatné prípady rozpracovanej privatizácie podnikov so završením stabilizácie ich managementu schopného prispieť k oživeniu hospodárstva, na princípe dlhodobosti usporiadať organizáciu a riadenie štátnych podnikov doteraz neprivatizovaných, rozpracovať a realizovať účinný mechanizmus, ktorý je schopný zvládnuť nepredvídané problémy v ďalšom priebehu privatizácie, vrátane ochrany, aby nebola predmetom politického súperenia. Treba vychádzať zo skutočnosti, že mnohé podniky nebude možné v krátkom čase

predať ani domácim, ani zahraničným záujemcom. Naskytá sa možnosť organizovania akciových spoločností s tým, že ich akcie prevezme do správy Fond národného majetku, ktorý ich bude postupne po častiach predávať záujemcom v ľubovoľnom rozsahu, až do vypredania celého akciového majetku. Legislatívne úpravy pre potreby privatizácie majú zlepšiť podmienky pre účasť zahraničného kapitálu v tomto procese. Ukazuje sa účelné rozhodnejšie realizovať predaj podnikov napríklad aj pod bilančné ceny a docieľiť možnosť privatizácie majetku dotknutého reštitúciou. Ďalej tiež výraznejšie využiť splátkové formy predaja a prípadné účasti v obchodných spoločnostiach, v tom zväžiť výšku hotovostných splátok, najmä prvej. Využiť predaj cenných papierov na základe opčných zmlúv a umožniť ich predaj aj vedeniu podniku a zamestnancom. Pozornosť venovať možnostiam bezodplatného prevodu majetku obciam, nemocenským a dôchodkovým fondom a nadáciám.

Nedostatok kapitálových zdrojov dáva do popredia aj takú formu privatizácie, ako zamestnanecká akciová spoločnosť, ktorá umožní priamu účasť zamestnancov a managementu na akciovom vlastníctve privatizovaných podnikov. Zainteresovanosť zamestnancov a managementu podnikov na ich privatizácii pomôže odľahčiť štát z hľadiska sociálneho napätia a udržania pracovných miest, v samotných podnikoch znižuje riziko straty ich hospodárskej nezávislosti, podporuje záujem o dlhodobý rozvoj podniku a znižuje zaťaženie úverových zdrojov bánk. Vlastníctvo akcií zaručuje pre zamestnancov ich vplyv na výrobné, hospodárske a sociálne otázky podniku. Privatizácia môže byť tiež nástrojom na zníženie počtu podnikov, ktoré spejú ku konkurzu, a to cestou riešenia ich nadmernej úverovej zaťaženosti na konto účtovného majetku. Možno tak zachrániť značnú časť podnikov a vytvoriť priame predpoklady na oživenie hospodárstva ako protikladu pasívneho zotrvávanía v stále sa zhoršujúcej, neprirodzenej hospodárskej prítomnosti. Kupónová privatizácia sa však nemusí uplatniť ihneď, ak na to v hospodárstve Slovenskej republiky chýbajú

základné podmienky. Aj vyspelé západoeurópske krajiny mali a majú časť majetku v štátnom vlastníctve a ich privatizácia bola predovšetkým uvážená, rešpektujúca trhové podmienky.

Na základe predbežných analýz uplynulého dvojročného vývoja transformácie ekonomík strednej a východnej Európy môžeme konštatovať, že mechanizmus čistej trhovej ekonomiky nie je schopný automaticky vyriešiť všetky problémy transformačného procesu. Podstatou trhového mechanizmu je iniciatíva jednotlivca či podnikateľského subjektu, ktorý sa usiluje o výrobu čo najkvalitnejšieho tovaru s čo najnižšími nákladmi. Takto chápaná a orientovaná iniciatíva nepožaduje od vlády alebo od iných inštitúcií záruky pre okamžitú prosperitu. Iniciatíva jednotlivca či podnikateľského subjektu nechce, aby vláda zasahovala do vnútorných záležitostí súkromných podnikov, ale žiada od vlády a od iných inštitúcií podriadených vláde vytvárať také podmienky, aby zásluhou vlastnej iniciatívy tieto prosperovali.

Medzi podstatné faktory oživenia ekonomiky Slovenskej republiky možno považovať aj niektoré vnútorné podmienky, ktoré možno riešiť za predpokladu poznania príčiny vzniku a súčasného stavu, aj koncepčne správnym prístupom a voľbou určitých nástrojov. Patrí medzi ne riešenie platobnej neschopnosti, konverzia zbrojárskej výroby, podpora malému a strednému podnikaniu a ďalšie opatrenia na oživenie. Platobná neschopnosť nevznikla až v rokoch reformy. V obmedzenom rozsahu sa vyskytovala už v minulom systéme riadenia. Od začiatku reformy sa však explozívne rozšírila a postupne sa stala jedinou formou prežívania slabých podnikov. Banky tvrdo vymáhali svoje pohľadávky, a mali k tomu možnosti, lebo príjmy podnikov išli cez banku, ktorá ich financovala, dodávatelia prakticky nemali inú možnosť ako prestať dodávať neplatičom, a mnohé ekonomicky slabé podniky preto prechádzali postupne k novým dodávateľom, ktorí ich ešte nepoznali ako neplatičov. Neplatenie faktúr dodávateľom postupne nado-

budlo také rozmery, že ich využívali aj podniky, ktoré mali zdroje na zaplatenie, ale touto cestou získavali bezúročné úvery, ktoré použili inak na rozvoj podniku.

V rámci riešenia je potrebné preventívne odstránenie insolventnosti podnikov a ich nadmerného úverového zaťaženia. Vzniknú tak síce optické straty na majetku podnikov, ale budú to straty fiktívneho majetku, ktoré by neskôr aj tak nastali, avšak s väčšími škodami. Vo chvíli varovania by správu pohľadávok a záväzkov mal prevziať niektorý centrálny orgán. Správa pohľadávok a záväzkov ukáže podniky s prebytkom pohľadávok aj s prebytkom záväzkov. Nakoľko prvá skupina podnikov je ekonomicky zdravá a vyrovnanie ju zbaví vlastných záväzkov do rozhodujúceho časového bodu, bolo by užitočné, keby Fond národného majetku mohol realizovať vyrovnanie, uhradil týmto podnikom časť prebytkových pohľadávok a tak urýchlil ich expanzívnu silu.

Druhá skupina podnikov s prebytkom záväzkov je skutočne insolventná a podniky by mali ísť do konkurzu. Pri neexistencii aktuálnych údajov možno len odhadovať, že táto skupina bude príliš veľká a všeobecný konkurz by otriasol ekonomikou. Bolo by preto vhodné rozdeliť ju na dve časti. Prvá časť týchto podnikov by išla do konkurzu a z konkurznej masy by sa uhradili pohľadávky v rovnakom poradí ako ustanoví zákon. Treba zdôrazniť, že miera insolventnosti by mala byť kritériom na zaradenie podnikov do konkurzu a nie subjektívne úvahy ministerstiev o budúcich výhliadkach jednotlivých podnikov.

Transformácia ekonomiky vytvorila základné impulzy pre rozvoj malých a stredných podnikov v súkromnom vlastníctve. Pre mnohé z nich však neplatí, že sú jednoznačným prínosom v ozdravení štruktúry hospodárskych subjektov, pretože sa často upriamujú len na sprostredkovateľskú činnosť, predlžujú cestu medzi výrobcom a spotrebiteľom tovarov. Svojou čin-

nosťou sa významnejšie nepodieľajú na úhrne pridanej hodnoty. Ich produkcia sa významnejšie nezakladá na komerčnom využití vedeckotechnických poznatkov. Svojou čiastočnou orientáciou na dovoz potravinárskeho a spotrebného tovaru zo zahraničia, často nízkej kvality, neúčelne odčerpávajú devízové prostriedky.

V jestvujúcich podmienkach hospodárstva Slovenskej republiky priama a nepriama podpora štátu malých a stredných podnikov je formulovateľná do úloh hospodárskej politiky: vytvorenie a uplatnenie nástrojov selektívnej podpory zameranej na parametre konkurencieschopnosti domácej a zahraničnej spätosti s inováciami a vytváraním pracovných príležitostí. Treba vytvárať podnikateľské podmienky, legislatívne, inštitucionálne, finančné, pracovné a informačné, ktoré stimulujú malé a stredné podnikanie. Podpora predovšetkým finančnými nástrojmi má vychádzať zo selektívnosti a opierať sa o zdôvodnenú škálu kritérií, v nich predovšetkým o technologicko-ekologickú progresívnosť, úroveň úžitkových parametrov výrobkov, efektívne využívanie surovín, predovšetkým domácich, zosúladenosť s požiadavkami priestorovej ekonomiky a ďalšie. Podpora malých a stredných podnikov nadobúda vyššiu účinnosť vo forme štátom vyhlásených a podporovaných programov účelových fondov a agentúr.

Medzi hlavné ekonomické problémy procesu konverzie v makroekonomickom meradle patrí najmä kompenzácia vojenského dopytu cestou zmien v štruktúre štátneho rozpočtu, zabezpečenie ekonomického rastu, zamestnanosti a nevyhnutých štrukturálnych zmien. Z mikroekonomického hľadiska ide predovšetkým o eliminovanie strát v dôsledku útlmových programov, o prípravu a realizáciu efektívnych, odbytovo zabezpečených náhradných programov, o rekvalifikáciu zamestnancov v oblasti zbrojárskej výroby a riešenie regionálnych sociálno-ekonomických problémov. Na základe medzinárodných skúseností jestvuje schéma predpokladov úspešného priebehu

konverzie, a to: dlhodobejšia príprava konverzie a jej premyslená koncepcia, postupná a plynulá realizácia konverzie, ktorá umožňuje časovo rozložiť niektoré zložité technické, organizačné a ekonomické problémy do dlhšieho časového obdobia - až na desať rokov. V rámci štrukturálnych zmien v zahraničí za optimálne znižovanie vojenských výdavkov považujú mieru 0,5 %. Na Slovensku sme išli tempom cez 30 %.

Štrukturálne zmeny sú relatívnym, stálym sprievodným javom ekonomického vývoja, konverzia je ich špecifickou formou, a preto pri rozumnej hospodárskej stratégii by nemalo prichádzať k náhlym štrukturálnym zmenám. Problém konverzie možno úspešnejšie riešiť v období vzostupu ekonomiky, než v období hospodárskej stagnácie. Priebeh konverzie prináša do reprodukčného procesu rad nových väzieb a súvislostí. I v podmienkach trhovej ekonomiky si priebeh konverzie vyžaduje určitú centrálnu reguláciu rôznymi priamymi a nepriamymi formami štátneho ekonomického intervencionizmu v prospech konverzie.

Proces prudkého utlmenia zbrojárskej výroby, ktorý po politických zmenách v roku 1989 bol spolitizovaný, spôsobil najmä na Slovensku, kde boli etablované jednocelové kapacity charakteru ťažkej strojárkej výroby, neriešiteľné ekonomické problémy. Nad takouto štrukturálnou zmenou vyslovili údiv aj mnohí zahraniční experti, ktorí ho označili za neodborný. Vzniká preto potreba nahradiť výrobu vojenskej techniky a ďalšieho materiálu civilnou produkciou, pričom jej realizácia musí byť zabezpečená zodpovedajúcim kúpyschopným dopytom. Objavuje sa teda problém kompenzácie vojenského dopytu, čo znamená problém vytvárania dostatočného dopytu po výrobkoch civilnej výroby. Hlavnou cestou kompenzácie vojenského dopytu a mierového využitia uvoľnených prostriedkov v krajinách s trhovou ekonomikou sú zmeny v štruktúre štátneho dopytu. To znamená presun štátnych výdajov z vojenskej do iných oblastí. Týmito výdajmi potom môže štát regulovať

i niektoré štrukturálne zmeny a proporcie ekonomiky v procese konverzie.

Vo vyspelých štátoch s nasýteným trhom sa dopyt štátu nevyvíja ľubovoľne, ale presun štátnych výdajov z vojenskej do iných oblastí sa koná selektívne, a to zvyšovaním investícií do rozvoja služieb, infraštruktúry dopravy, spojov a energetiky, ochrany životného prostredia, vedeckého výskumu, školstva a zdravotníctva. Už z prehľadu dopadov konverzie možno dedukovať, že konverzia prekračuje možnosti odvetví, ktorých sa týka, a vyžaduje rozsiahle opatrenia vyplývajúce zo štátnej ekonomickej intervencie, ktorá je zameraná na realizáciu náhradnej výroby a na dosiahnutie danej rentability. V tejto súvislosti môže ísť o nové prvky daňovej, úverovej, colnej politiky, prehĺbovanie strednodobého programovania, rozšírenie štátneho sektoru v oblastiach málo príťažlivých pre súkromné podnikanie a podobne.

Ekonomika Slovenska má svoje historické dedičstvo, v rámci ktorého sa vyvíjala jeho regionálna štruktúra. Kým na jednej strane sa vytvárajú podmienky pre koncentráciu ekonomických aktivít do regiónov disponujúcich ekonomickým potenciálom a vybavených technickou a sociálnou infraštruktúrou, na druhej strane sa zakladajú tendencie útlmu ekonomických aktivít v regiónoch neposkytujúcich zodpovedajúce lokalizačné výhody. To môže byť príčinou výrazných rozdielov v životných podmienkach obyvateľstva a vyvolať taký jeho pohyb, migráciu, ktorý sa môže v niektorých regiónoch negatívne dlhodobo prejavíť.

Uvedené konštatovanie možno dokumentovať na výsledkoch ekonomickej aktivity mikrosféry v jednotlivých regiónoch. Na celkovom objeme vyprodukovaného zisku v priemysle sa v roku 1991 podieľala Bratislava 36 %, s podielom na výrobe tovarov 24,4 %, územie bývalého Západoslovenského kraja 28 %, s podielom na výrobe tovaru 24,4 %, ale územie Stredoslovenského

kraja už len 14 ‰, s podielom na výrobe tovarov 27 ‰ a Východoslovenského kraja 22 ‰, s podielom na výrobe tovarov 24,6 ‰. Zvlášť nepriaznivá je skutočnosť, že priemyselné podniky v južných okresoch stredného Slovenska - Banská Bystrica, Zvolen, Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Žiar nad Hronom - sa na tvorbe zisku podieľajú iba 3,1 ‰ a okresy severovýchodného Slovenska - Bardejov, Humenné, Michalovce, Prešov, Stará Ľubovňa, Svidník, Vranov - iba 3,6 ‰.

Novým indikátorom ekonomickej aktivity regiónov je i podiel investovania zahraničného kapitálu. K 31. 12. 1992 na celkových investovaných zahraničných zdrojoch sa Bratislava podieľala 66,9 ‰, západné Slovensko 10,5 ‰ a stredné Slovensko 12,9 ‰. Východné Slovensko iba 9,7 ‰. Uvedené údaje už v súčasnosti zakladajú procesy, na základe ktorých môže nastať výrazná diferenciacia v ekonomickej úrovni jednotlivých regiónov. Tieto skutočnosti sa prehlbujú i z toho dôvodu, že sa zóna ekonomickej aktivity a demografickej vitality neprekryva. Podľa sčítania ľudu k 3. 3. 1991 v Slovenskej republike žilo 5,3 milióna obyvateľov, pričom obyvatelia Slovenska ku dňu sčítania žili v 2 826 sídlach. Podľa veľkosti skupín do 200 ľudí 345 obcí, od 200 do 500 820, od 500 do 1 000 779, od 1 000 do 2 000 523, od 2 000 do 5 000 237 a nad 5 000 122 obcí. Uvedený prehľad signalizuje, že tendencie svedčiacie o vysídľovaní vidieka sa i naďalej presadzujú. Bolo by žiadúce, aby sa tento proces zastavil, čo by si však vyžiadalo uskutočniť opatrenia zamerané na revitalizáciu vidieka. Možno predpokladať, že vzhľadom na demografickú vitalitu obyvateľov sa bude budúci rozvoj uskutočňovať v mestách s viac ako 10 000 obyvateľmi, ktoré tvoria prirodzené regionálne centrá, predovšetkým z toho dôvodu, že viažu na seba viac ako 75 ‰ pracovných príležitostí.

V uvedených súvislostiach z regionálneho hľadiska je problematický vývoj vekovej štruktúry obyvateľov. Nízky je

podiel predproduktívnej a vysoký podiel poproduktívnej zložky obyvateľstva. Na nízku pôrodnosť a vysokú úmrtnosť ukazujú výsledky prieskumu, ktorý sa uskutočnil v okresoch Levice, Komárno, Nové Zámky, Žiar nad Hronom, Lučenec, Rimavská Sobota, Rožňava, Trebišov a Veľký Krtíš. V okresoch Komárno, Levice, Lučenec a Veľký Krtíš sa počet obyvateľov dokonca znižuje. Iná je situácia v okresoch severovýchodného Slovenska - Poprad, Stará Ľubovňa, Spišská Nová Ves a v niektorých okresoch severozápadného Slovenska - Považská Bystrica, Čadca, Dolný Kubín, kde dlhodobo vysoká pôrodnosť determinuje vysoký podiel obyvateľov v predproduktívnom veku, napríklad Dolný Kubín 31,4 %, Stará Ľubovňa 30,6 %, Poprad 30,3 %.

Tento vývoj môže po čase vyvolať problémy v oblasti zamestnanosti. Osobitne je potrebné uviesť situáciu v okrese Čadca, kde i napriek vysokému prirodzenému prírastku obyvateľstva je ich prírastok v produktívnom veku nízky, pretože viac ako 40 % občanov migruje za prácou v dôsledku nedostatku pracovných príležitostí. Z hľadiska migrácie obyvateľstva významnými cieľovými regiónmi sa stali Bratislava a Košice. V prvom prípade sa migrácia podieľa z dvoch tretín a v druhom z troch pätín na prírastku obyvateľstva.

Na základe uvedeného možno uviesť regióny, ktoré by mali byť objektom osobitnej pozornosti regionálnej politiky štátu z hľadiska zastavenia a oživenia depresívneho demografického vývoja najmä na juhu Slovenska a aktívnej politiky zameranej na vytváranie nových pracovných príležitostí v Dolnom Kubíne, Poprade, Starej Ľubovni, Bardejove, Vranove nad Topľou, Spišskej Novej Vsi, Prešove.

Vyššie uvedené zámery v oblasti reprodukcie ľudského potenciálu je dôležité porovnať s lokalizáciou výrobných a nevýrobných aktivít v jednotlivých regiónoch. Nadpriemernú úroveň zamestnanosti v priemysle dosahujú okresy severného a stredného Slovenska - Považská Bystrica, Žiar nad Hronom,

Prievidza, Martin, Banská Bystrica, Liptovský Mikuláš, Dolný Kubín, Zvolen a východného Slovenska - Košice, Humenné, Svidník.

Nižšia úroveň zamestnanosti v priemysle je v okresoch južného a juhovýchodného Slovenska. Keď skúmame väzby ekonomických činností v priemyselne vyspelých regiónoch, možno konštatovať, že ich priemyselná štruktúra je jednostranná alebo málo diverzifikovaná. Riešenie problému reštrukturalizácie ekonomickej štruktúry regiónov bude v trhových podmienkach osobitne náročné. Osobitne nepriaznivé tendencie sa formujú na juhu stredného Slovenska, kde sa sústreďuje viacero nepriaznivých okolností - málo diverzifikovaná ekonomická štruktúra, demografická depresia, malá dopravná priepustnosť, čím sa vytvára komplex problémov typických pre väčší územný celok, ktorý si vyžaduje osobitnú pozornosť vlády Slovenskej republiky i miestnej správy. Ďalším územným celkom vyznačujúcim sa nízkou efektívnosťou ekonomických činností a vysokým populačným vývojom je severovýchodné Slovensko, kde sa popri reštrukturalizácii ekonomickej základne bude potrebné výrazne zamerať na vytvorenie nových pracovných príležitostí.

Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že do nepriaznivej situácie sa dostávajú regióny, ktorých ekonomická základňa je založená na ekonomickej štruktúre s nízkou konkurenčnou schopnosťou, strate trhov, konverzii výroby - sú to okresy Považská Bystrica, Martin, Nitra, Trnava, Dolný Kubín, Bardejov, Stará Ľubovňa, Svidník, Michalovce, ďalej na tradičných odvetviach, ako hutníctvo, baníctvo, ktoré vzhľadom na útlm výroby a stratu trhov uvoľňujú pracovné sily, ako v okrese Galanta, Prievidza, Rožňava, Spišská Nová Ves, na významnejšom podiele stavebníctva, keď v dôsledku zníženia investičnej činnosti sa uvoľňuje množstvo pracovníkov, ako v okresoch Humenné, Svidník, Prešov, Dunajská Streda, Levice, Dolný Kubín, Bratislava-vidiek,

Stará Ľubovňa, Michalovce, Trenčín. V dôsledku neujasnenosti agrárnej politiky sa do zložitej situácie dostávajú horské a podhorské regióny, a to okresy Žilina, Dolný Kubín, Považská Bystrica, Čadca, Svidník, Bardejov, Liptovský Mikuláš, Stará Ľubovňa.

Na základe uvedeného možno jednotlivé okresy, ktoré sú charakterizované ako problémové, zaradiť do troch skupín. Sú to okresy s ekonomickou a súčasne demografickou depresiou - Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, okresy s ekonomickou depresiou a demografickou vitalitou - Poprad, Stará Ľubovňa, Dolný Kubín, okresy s potrebou radikálnej zmeny ekonomickej štruktúry - Prievidza, Dolný Kubín, Rožňava, Spišská Nová Ves.

V územiach spadajúcich do problémových zón žije približne 20 % obyvateľov Slovenska. Tieto by mali byť objektom regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky. Vymedzenie problémových regiónov v predchádzajúcej časti bolo uskutočnené predovšetkým z toho dôvodu, že v dôsledku ich nepriaznivého ekonomického rozvoja sa stávajú objektom regionálnej politiky. Je potrebné uviesť, že hranice takto vymedzených regiónov nezodpovedajú platnému administratívno-správnemu členeniu krajiny. Sú spravidla vymedzené rozhodnutím vlády a vyžadujú vypracovanie osobitného programu zameraného na riešenie ich problémov.

Je potrebné zdôrazniť, že základnou podmienkou úspešného riešenia regionálnych problémov, resp. predchádzania ich vzniku je, že aktivita musí nastať na tej úrovni, na ktorej tieto problémy vznikli, t.j. aj v regiónoch. Harmonické usporiadanie ekonomických a sociálnych funkcií v príslušnom území je funkciou miestnej samosprávy. Jej úlohou je zosúladiť individuálne záujmy ekonomických subjektov so záujmami miestnych spoločenstiev. Rozvoj obcí a regiónov však bude len sčasti ovplyvňovaný lokálnymi a regionálnymi trhmi.

Značná časť rozhodujúcich impulzov k vzniku, rozvoju a zániku ekonomických aktivít bude ovplyvňovaná nadregionálnymi trhmi.

Tieto skutočnosti, ako i potreba riešenia v minulosti nahromadených problémov objektívne vyvolávajú potrebu usmerňovať proces koordinácie miestnych a regionálnych záujmov z úrovne nadregionálnych orgánov. V tomto chápaní regionálna politika ako integrálna súčasť hospodárskej politiky musí byť zameraná na vytvorenie predpokladov takého priestorového usporiadania ekonomiky, aby boli vytvorené rovnocenné podmienky pre podnikanie, takého usporiadania osídlenia, aby bolo zabezpečené usporiadanie hospodárskych a sociálnych funkcií sídiel umožňujúce uspokojovanie potrieb obyvateľstva minimálne na úrovni spoločensky akceptovaného štandardu, udržania ekologickej rovnováhy krajiny a zdravého životného prostredia.

Uvedené ciele regionálnej politiky je možné zabezpečovať len vzájomne koordinovanou činnosťou orgánov miestnej samosprávy, ústredných a územných orgánov štátnej správy. Pri praktickom uplatňovaní regionálnej politiky musí byť preferovaná zásada, že centrum využívajúc poznávaciu funkciu ekonomickými nástrojmi vytvára predpoklady pre to, aby rozvoj regiónov resp. miest a obcí bol v maximálnej možnej miere zabezpečovaný ich vlastnými zdrojmi. Ťažisko ofenzívnej regionálnej politiky je predovšetkým v podpore investovania, vývoja, výskumu a s tým spojených všetkých druhov inovácií, financovania štátnych zákaziek týkajúcich sa rozvoja technickej a sociálnej infraštruktúry, rozvoja progresívnych výrobných, informačných, projektových a poradenských služieb, v úhrade nákladov spojených s rekvalifikáciou a mzdovým vyrovnaním pracovníkov uvoľňovaných z ekonomickej aktivity v dôsledku regionálnych štrukturálnych zmien, v podpore malých a stredných podnikov a v riešení problémov životného prostredia.

Inštrumentárium regionálnej politiky štátu pri riešení uvedených problémov sú ekonomické nástroje zamerané na podporu investovania. Ide najmä o ekonomické nástroje úverovej politiky, ktoré môžu mať formu úhrady nákladov úverovania, pôžičiek, preberania záruk. Tieto základné formy môžu byť v praxi použité diferencovane, najmä v závislosti od konkrétnych podmienok investovania. Môžu sa využívať rôzne doby splatnosti, daňové prázdniny alebo úľavy, zvýhodnenie v zrýchlenom odpise základných prostriedkov, ohraničené úľavy na určité časové obdobie, a nakoniec môže byť použitá kombinácia uvedených foriem. Na základe skúseností vyspelých štátov možno pri poskytovaní úverov na investície v zaostávajúcich regiónoch poskytnúť výhody v dĺžke splatnosti úveru, spôsobe splácania úveru, vo výške úrokovej sadzby a celkovej výške úveru.

Investovanie v hospodársky menej rozvinutých regiónoch resp. v regiónoch prechádzajúcich zmenami hospodárskej štruktúry zvyšuje pre potencionálnych investorov mieru rizika. Súčasťou stimulačných opatrení sa musí stať účinne pôsobiaci systém garancií. U dlhodobých úverov by záruky mal zásadne preberať štát, u strednodobých a krátkodobých môžu túto funkciu plniť i obce alebo špecializované peňažné ústavy, napríklad Slovenská záručná banka.

Medzi významné nástroje, prostredníctvom ktorých možno získať kapitál na vyššie uvedené účely, je popri jeho získaní v peňažných ústavoch i vytvorenie účelových fondov. Na riešenie špecifických regionálnych problémov v ekonomike Slovenska zatiaľ nebol vytvorený účelový fond, čo nakoniec súvisí s doterajšou nízkou účinnosťou opatrení vlády v oblasti regionálnej politiky, spôsobenou nedostatkom kapitálu na podporu realizácie zámerov vlády pri podpore rozvoja vybraných regiónov.

Domnievame sa, že v záujme splnenia cieľov regionálnej politiky štátu je opodstatnené zriadiť fond regionálneho rozvoja resp. fond štrukturálnych zmien, ktorý by spolu s ďalšími fondami, napríklad Štátnym fondom životného prostredia, integroval odvetvové a regionálne dimenzie vládou preferovaných programov v regióne. Fond by mal byť tvorený z prostriedkov štátneho rozpočtu, z časti daňových výnosov zo zisku, miezd, stavebných pozemkov, za využívanie prírodných zdrojov a podobne, z bankového úveru, splátok z úverov poskytnutých fondov, úrokov prostriedkov uložených v peňažnom ústave, majetku štátnych akcií a podnikateľských činností, medzinárodných pôžičiek a iných foriem zahraničnej pomoci a z ostatných zdrojov, napríklad z príspevkov podnikateľov a organizácií.

Ďalšou skupinou nástrojov sú nástroje dotačnej a subvenčnej politiky štátu. Táto skupina nástrojov je pomerne často používaná pri realizácii regionálnej politiky vo vyspelých trhových ekonomickách. Napriek určitým rizikám - a praktické poznatky to naznačujú - dotáciami a subvenciami možno dosiahnuť dlhodobý a celospoločenský efekt rýchlejšie ako inými formami regulácie. V zásade dotácie a subvencie zamerané na podporu regionálneho rozvoja môžu mať vo vzťahu k podnikateľským subjektom dve formy, a to všeobecné dotácie a subvencie na podporu regionálneho rozvoja, ktoré sa vzťahujú na všetkých investorov v regióne, alebo selektívna podpora regionálneho rozvoja, ktorá sa poskytuje na vybrané projekty na základe individuálnych žiadostí podnikateľských subjektov a obcí.

Dotácie a subvencie pre podporu investovania vo vládou preferovaných regiónoch môžu byť poskytnuté podnikom, vedecko-výskumným a školským inštitúciám, obciam a ďalším inštitúciám. Pri uplatnení tejto skupiny nástrojov môže vzniknúť obava, aby intervencie vlády nenarušili alokačnú funkciu formujúceho sa trhu. Tieto obavy vznikajú i napriek

tomu, že subvencie a dotácie sa vo všeobecnosti považujú za nákladný nástroj štrukturálnej a možno povedať i regionálnej politiky. Teoreticky možno subvencie a dotácie zdôvodniť v tých prípadoch, keď sú použité všade tam, kde pri alokácii zdrojov zlyháva trhový mechanizmus. Ako doplnok možno k dotáciami a subvenciami poskytnúť pomoc vo forme pôžičiek, napríklad tým firmám, ktoré sa lokalizujú v zaostávajúcich regiónoch. Pri určení výšky pôžičky je potrebné zohľadniť zvýšenie zamestnanosti v nových podnikoch, najmä vo vzťahu k nákladom.

Na podporu regionálneho rozvoja v zaostávajúcich regiónoch je účelné použiť i nástroje daňovej politiky. Ide najmä o uplatnenie daňových úľav a oslobodenia od poplatku daní na určité obdobie, čo už vláda začala realizovať. Z ďalších nástrojov tejto skupiny odporúčame využiť progresívne odpisové sadzby a súbor odpočítateľných položiek zo základu pre výpočet dane v prípadoch, keď tieto prostriedky budú použité na rozvoj miestnej infraštruktúry a na riešenie ekologických problémov.

Uvedené možnosti použitia nástrojov regionálnej politiky pri podpore rozvoja regiónov, ako i pri riešení problémov zaostávajúcich regiónov, vychádzajú predovšetkým z poznatkov ich úspešného využívania vo vyspelých trhových ekonomikách. Pre praktické použitie v konkrétnych podmienkach ekonomiky Slovenskej republiky je potrebné ich možnosť využitia kodifikovať v príslušných legislatívnych normách.

Zabezpečenie efektívneho fungovania podnikov vyžaduje aj nové podmienky vnútri podnikov, ktoré im umožnia chopiť sa vonkajšej výzvy a využiť ju pre seba. Touto vnútornou hybnou silou je osvojenie si moderného managementu. Je to náročná úloha, pretože z riadenia podnikov, ktoré bolo u nás pri centrálnom plánovanom hospodárstve, možno málo použiť, ostalo skôr príťažou a musíme sa ho zbaviť. Preto management

ako teória a prax riadenia vyspelých krajín musíme dôkladne študovať, zvládnuť a v podnikoch uplatniť.

Preberanie cudzích poznatkov a vzorov z managementu má svoje hranice. Keď poznatky nie sú kompatibilné s domácimi podmienkami, často zostávajú len zaujímavou informáciou, ale nevstupujú do domáceho organizmu. Preto pri aplikácii managementu v podnikoch treba rešpektovať naše ekonomické a kultúrne podmienky. Každá organizácia existuje pre konkrétny účel, má svoje poslanie. Pri podnikateľskej organizácii je to výroba výrobkov alebo poskytovanie služieb. Jej primárnym poslaním je teda vytvárať zákazníka a uspokojovať jeho potreby, a nie výroba peňazí. Výroba peňazí podnikom je zaiste nutná, lebo od toho závisí jeho prežitie. Toto je však výsledkom výkonnosti podniku a zároveň jeho kritérií. Vyrábanie peňazí ešte nemusí znamenať výkonnosť podniku. Túto doktrínu akceptovali japonské firmy a práve tento fakt, že ich manageri neodvíjajú svoju činnosť od finančného cieľa, zisku, ale od trhových cieľov, sa stal jedným z hlavných dôvodov ich úspechu.

Úlohou managementu podniku nadväzujúcou na predošlú úlohu je vypracovať stratégiu, to znamená určiť usporiadanú sústavu jeho dlhodobých cieľov a účelný postup na ich dosiahnutie. Stratégia je východiskom činnosti podniku a predpokladom jeho vstupu na trh a do konkurenčného boja. Vypracovanie stratégie pre naše podniky je veľmi potrebné, pretože väčšina z nich pracuje bez akýchkoľvek perspektív. Malo by pritom ísť o prechod od stratégie prežitia na stratégiu rozvoja. Pri veľkej menlivosti súčasného sveta môže byť každá predpoveď budúcich vývojových tendencií len určitou, niekedy i relatívne nízkou pravdepodobnosťou. Rozpor medzi rastúcou menlivosťou sveta a potrebou využívať strategické riadenie možno prekonať pomocou pružnej stratégie, ktorá ráta s rôznymi možnými zmenami a umožňuje podniku rýchlo a účinne sa prispôsobiť určitému variantu vzniklých podmienok. V tom

prípade platí myšlienka pána Drukera, že jedinečné udalosti sa nedajú plánovať, môžu sa však predvídať, či skôr môžeme sa na ne pripraviť a s výhodou ich využiť. Preto stratégia pre zajtrajšok má anticipovať oblasti, kde sa pravdepodobne vyskytnú najväčšie zmeny.

Stratégia a úspech podniku sú spojené s inováciami, preto sa stratégie musia koncipovať na základe včasnej prípravy inovácií, čiže rýchle reakcie na požadované inovačné príležitosti, ktoré treba rýchlo realizovať. S problémom managementu orientujúceho sa do vnútra firmy je dôležité zvoliť racionálnu podnikovú kultúru, ktorá so stratégiou tvorí zdroj jej pozitívneho synergického efektu. Predmetom podnikovej kultúry sú otázky klímy a sociálno-organizačných podmienok podniku. Ide o to, aby podnik venoval náležitú pozornosť potrebám, záujmom a sklonom svojich zamestnancov. Táto koncepcia sa zakladá na prístupe k ľuďom ako zdroju činnosti a nie ako nákladu. Skúsenosti ukazujú, že podniková kultúra môže významne ovplyvniť postoje a správanie sa zamestnancov. V našich podnikoch je zvlášť aktuálna otázka motivácie ľudí, pretože známe faktory motivácie sú v súčasnosti málo účinné, resp. do značnej miery chýbajú.

Osobitnú pozornosť si zasluhuje zdokonalenie organizačnej štruktúry podnikov. Významným predpokladom efektívnej organizačnej štruktúry je uplatňovanie účelnej deľby rozhodovacej právomoci a zodpovednosti v podnikoch založenej na rozsiahlej decentralizácii. Táto by sa mala spravidla spájať s aplikáciou výrobkov alebo územnej divizionalizácie. Ďalšie otázky organizačnej štruktúry, ktoré treba riešiť, sú prehodnotenie a zníženie počtu úrovní a riadenia v podnikoch. V súlade s novými úlohami vrcholového managementu podniku reštrukturalizovať jeho útvary posilnením predaja a financií, pričom činnosť vrcholového managementu orientovať na koncepcné a dohodobé otázky, znížiť počet tzv. technickohospodárskych pracovníkov v podnikoch, zbaviť organizačnú štruk-

túru podniku značnej tuhosti či rigidity zavedením decentralizácie právomocí, ako aj znížením miery ich formalizácie a využívaním pružných foriem organizačných štruktúr.

Dôležitým faktorom efektívneho fungovania podnikov sú subjekty realizujúce úlohy managementu, t.j. orgány a manažeri podnikov. Pri kapitálových spoločnostiach ide predovšetkým o problém konštituovania a činnosti hlavných orgánov, t.j. určenie pôsobnosti, zloženia a deľby práce orgánov. V súčasnosti to nie je v mnohých podnikoch zodpovedajúco riešené, čo vedie k určitému zmäteniu ich rolí. Týka sa to predovšetkým predstavenstva a dozornej rady, pri ktorých nie je vždy jasné, kto vykonáva koncepčnoradiacu a kto kontrolnú funkciu. Problémom je aj to, či majú byť vlastníci členmi predstavenstva a dozornej rady, alebo či majú prenechať miesta v predstavenstve managementu a sami kontrolovať jeho činnosť ako členovia dozornej rady. Miesto vlastníkov v predstavenstve je opodstatnené, pretože takto môžu s predstihom ovplyvňovať koncepčné rozhodnutia o podniku.

V tejto súvislosti je potrebné vyjasniť úlohu vlastníkov, managerov a zamestnancov v podnikoch. Treba pritom hľadať možnosti ich vzájomnej súčinnosti najmä pomocou motivácie, a to u managerov a zamestnancov nielen formou ich účasti na hospodárskych výsledkoch, ale aj participáciou na vlastníctve a riadení. Rozhodujúcim článkom podmieňujúcim zmenu systému a kvality managementu a zabezpečenia dynamiky našich podnikov sú manažeri, najmä vrcholoví, tzv. topmanažeri. V organizáciách majú významnú úlohu preto, lebo v dobrom i zlom ovplyvňujú ich činnosť a výsledky. Na vedúcich riadiacich postoch podnikov nájdeme ľudí, ktorí sú porovnateľní s vedeniami špičkových európskych firiem. V celej sústave riadiacich pracovníkov máme však veľký deficit, ktorý vyplýva z nasledujúcich skutočností.

Prvá - mnohí vedúci pracovníci podnikov nemajú potrebnú kvalifikáciu z dôvodov, že v minulosti nemali možnosť získať manažerské schopnosti buď preto, že vedenia v prevažnej väčšine podnikov plnili len úlohy uložené zhora, alebo preto, že pracovali v závodoch, kde sa vyžadovali skôr technické, ako manažerské skúsenosti. Naši riadiaci pracovníci si priniesli z predchádzajúceho hospodárskeho systému rôzne nedostatky, ako neschopnosť vytyčovať náročné ciele, neschopnosť rozhodovať, zdeformované sociálne cítenie voči spolupracovníkom, neschopnosť delegovať právomoc, neznalosť cudzích jazykov a podobne.

Adaptácia podnikového managementu na nové podmienky je veľmi pomalá a súvisí s jeho nedostatočnou motiváciou, čo spôsobujú najmä tieto okolnosti: predprivatizačná agónia štátnych podnikov, keď ich management sa v tomto období nezaoberá vypracovaním stratégie podnikov, ale sa orientuje na zabezpečenie svojich osobných záujmov po privatizácii. Atmosféra honby na staré štruktúry bez ohľadu na kvalifikáciu ľudí, ako aj nestabilita riadiacich pracovníkov v dôsledku uplatňovania iných než odborných kritérií pri výmene ľudí, nedostatočná hmotná zainteresovanosť managerov na hospodárskych výsledkoch najmä v dlhom časovom horizonte. V štruktúre riadiacich pracovníkov bude preto potrebné urobiť podstatné zmeny, vykonať selekciu schopných ľudí a zabezpečiť ich rozvoj. Túto úlohu môžu podniky splniť len pomocou vlády a v spolupráci so zahraničnými inštitúciami.

Sociálna reforma predstavuje rozhodujúci faktor pri transformácii spoločnosti na trhovú ekonomiku. Ak sa má sociálna reforma uskutočňovať v smere formovania modernej sociálnej politiky zodpovedajúcej požiadavkám vyspelého trhového hospodárstva, treba venovať náležitú pozornosť analýze sociálnych dôsledkov uskutočňovania ekonomickej reformy. Vedúcim motívom tejto analýzy musí byť vzťah medzi trhom práce a sociálnymi dôsledkami ekonomickej reformy.

Po skoro dvojročných skúsenostiach s ultraliberálnym prístupom k ekonomickej reforme koncipovanej bývalým federálnym unitárnym pražským centrom, šitým na mieru pre Českú republiku, sa ukazuje, že jednostranný ekonomizmus narazil v mnohých slovenských regiónoch na sociálne dno, dosiahol hranicu sociálnej únosnosti s ťažkými sociálnymi dopadmi na obyvateľstvo Slovenska. Šoková terapia sa neosvedčila, predpokladané dno poklesu výroby ešte nebolo dosiahnuté a nenastal posun k oživeniu ekonomiky. Tento vývoj na Slovensku vyžaduje zmenu modelu na účinnejší a rýchlejší prechod k trhovému hospodárstvu. Ťažkosti a problémy v sociálno-ekonomickej oblasti na Slovensku vyplývajú nie z podstaty uplatňovania ekonomickej reformy, ale z toho, že sa v podmienkach bývalého Česko-Slovenska neuplatňovala so zreteľom na podmienky existujúce na Slovensku, a tiež to, že nezohľadnila sociálne aspekty transformácie na trhovú ekonomiku. Sociálny aspekt na Slovensku je oveľa silnejší ako v Čechách. Sociálny aspekt nie je správne stotožňovať s ľavicovým.

V oblasti ekonomickej reformy sociálna orientácia v Slovenskej republike neznamená upúšťanie od reformy, ale to, že zrýchľovanie a uskutočňovanie radikálnej ekonomickej reformy má rešpektovať existujúce sociálne, spoločenské a národné danosti slovenskej ekonomiky a rešpektovať sociálne súvislosti trhu. Sociálne súvislosti trhu vyžadujú, aby sa z trhu neurobil cieľ, ale prostriedok na lepšie uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Sociálne súvislosti trhu znamenajú zlepšenie komunikácie s hospodárskou sférou a podnikateľmi zo strany štátu.

Sociálne súvislosti trhu majú svoj prejav tiež vo vlastníckych vzťahoch. Celý proces formovania súkromného vlastníctva ako základného atribútu budovania slobodného demokratického zriadenia je z hľadiska cieľového riešenia správny, ale v priebehu jeho formovania, či už cestou priva-

tizácie, reštitúcií a ďalších zákonných úprav, je sprevádzaný viacerými problémami a nedostatkami. Vztahujú sa okrem iného na určovanie vplyvu štátu objektivizovať privatizačný proces, na kontrolu nadobúdania majetku nelegálnymi cestami, nepoctivého kšeftovania na úkor obyvateľstva, pašovania, na zastavenie úplatkárstva a vydierania pri dražbách, na machinácie s kupónovými knižkami, na šetrenie daňových únikov a iných foriem nelegálneho, rýchleho obohacovania sa, ktoré sú v rozpore s morálkou a spoločenskými normami.

Zmenu vlastníckych vzťahov treba považovať za výraznú zmenu v sociálnom postavení ľudí. Pri transformačných formách vlastníctva treba dbať o to, aby štátneho monopolného vlastníka nenahradila úzka skupina súkromníkov, finančných monopolistov. Preklenutie načrtnutého problému je mnohokrát diverzifikáciou vlastníckych foriem. Ukazuje sa správnejšie, ak na privatizačnom procese môžu participovať zamestnanci, management a občania, ktorí bývajú v teritóriu podniku. Sociálne súvislosti trhu znamenajú, že trhové hospodárstvo nemá rozmnožovať rady chudobných, ale zabezpečovať taký rozvoj, ktorý priblíži sociálnu, kvalifikačnú a profesnú štruktúru obyvateľstva štandardu ekonomicky vyspelých štátov.

Na sociálne súvislosti trhu a demokratizáciu kapitálu úzko nadväzuje problém sociálnej spravodlivosti. Zatiaľ tento problém nebol nastolený, všetci sa mu svorne vyhýbajú v nádeji, že keď sa o ňom nehovorí, ani neexistuje. Problém je v tom, že on tu je a ťaživo pôsobí na psychiku obyvateľov. Otázka je, ako k nemu pristupovať, akú filozofiu zvoliť na jeho riešenie a akými formami by mal vstúpiť do sociálnej a hospodárskej politiky a do formovania novej kvality života a podmienok trhovej ekonomiky. Moderný trend v ekonomickom rozvoji skoro vo všetkých vyspelých štátoch smeruje k prehľbovaniu diferenciačného procesu v sociálnej štruktúre obyvateľstva - silne stredná vrstva, klesá podiel spodných vrstiev, mierne stúpa podiel horných vrstiev. U nás zatiaľ

z procesu transformácie má najmenší úžitok práve stredná vrstva.

Zložitosť a naliehavosť riešenia sociálnych dôsledkov ekonomickej reformy vyžaduje sformovať ucelený sociálny program Slovenskej republiky. Túto požiadavku treba nastoliť najmä v súvislosti s daňovou reformou od 1. januára 1993. Sociálny program musí byť formovaný ako súčasť národohospodárskej politiky a stavať ho na európskych rozvojových trendoch obsiahnutých najmä v Sociálnej charte Európy a v Encyklike Jána Pavla II. o kresťanskej sociálnej doktríne. Obidva dokumenty môžu predstavovať východisko ako formulovať ciele a zabezpečovať práva pracujúcich v oblasti sociálneho rozvoja. Problém je v tom, že ciele a práva obsiahnuté v Charte predstavujú vysoký európsky štandard, ku ktorému sa štáty východnej Európy iba postupne môžu približovať. Rozsah záväzkov pre zmluvné strany po ratifikácii Charty je náročný a bude ich možné plniť iba na základe selekcie v závislosti od hospodárskej situácie. Európska sociálna charta Rady Európy zaručuje 19 základných a ekonomických práv pracujúcich.

Druhým dokumentom, ktorý môže poslúžiť ako orientácia a východisko pre spracovanie sociálneho programu Slovenskej republiky v období transformácie, je Encyklika Svätého otca Jána Pavla II. o sociálnej doktríne *Centesimus annus* vydaná k 100. výročiu *Rerum novarum*, ktorá orientuje na tvorbu kresťanskej sociálnej doktríny. V tomto duchu Encyklika *Rerum novarum* okrem iného ukazuje cestu k spravodlivým reformám, ktoré vrátia práci jej dôstojnosť ako slobodnej činnosti človeka, namieta proti tomu, aby sa človek redukoval na uzlík sociálnych a ekonomických vzťahov, ktorou sa vytvára pojem ľudskej osoby ako slobodného subjektu, mravného rozhodovania, poukazuje na zdravú snahu zachovať mechanizmy voľného trhového hospodárstva a pomocou stabilnej meny a zábezpeky sociálnych vzťahov vytvárať podmienky na stabilný

a zdravý hospodársky rast a súčasne, aby sa zabránilo tomu, aby sa trhovú mechanizmus stal jediným cieľom spoločenského života. Odporúča, aby sa práca zbavila svojho tovarového charakteru, aby sa dala možnosť vykonávať ju s vedomím dôstojnosti. Vyhlasuje, že ľudská práca je od prírody určená, aby národy spájala a nie ich rozdeľovala. Zdôrazňuje, že mier a hospodársky rozvoj je majetok, ktorý prináleží celému ľudskému pokoleniu, nie je možné právom a trvale ho užívať, ak bol získaný a ochraňovaný na úkor iných národov a krajín, keď sa porušujú ich práva a zahatáva sa im prístup k blahobytu. A vyslovuje sa to, že rozvoj sa nemá chápať len ako faktor ekonomický, ale predovšetkým všeobecne ľudský.

Európa sa zjednocuje nielen v ekonomickej sfére, v jednotnej mene, trhu, ale tiež v sociálnej sfére. V sociálne-trhovom hospodárstve sociálne treba chápať predovšetkým vo vzťahu k sociálno-ekonomickému. Vzťahuje sa to okrem požiadaviek na sociálnu dimenziu procesov trhového mechanizmu na zohľadňovanie ďalších sociálnych atribútov v ekonomike a v ostatných sférach života spoločnosti. Sociálno-ekonomický aspekt sa vzťahuje na zvyšovanie ekonomickej efektívnosti, a to lepším využívaním ľudského rozumového potenciálu, na celú problematiku zamestnanosti, vzdelania, prípravy ľudí a vlastný proces riadenia ľudí. Následne po vyčerpaní tejto obsahovej úrovne sociálneho prichádza na rad problematika starostlivosti štátu o tých menej šťastných, ktorí sa nemôžu brániť, a to vo forme rozprestrenia záchranej sociálnej siete, aby neupadli do biedy. Ide o deti, dôchodcov, mladé rodiny s deťmi, nezamestnaných, invalidných občanov, deviantov a podobne.

Program záchranej sociálnej siete predstavuje poslednú možnosť ako zabezpečiť určité skupiny ľudí, aby neupadli do biedy. Ide o zabezpečenie zamestnanosti a podpory v nezamestnanosti, minimálne mzdy, zabezpečenie sociálne potrebných občanov a rodín s deťmi, úpravu nízkych dôchodkov, kto-

ré sú jediným zdrojom príjmov, garancie minimálnej úrovne bývania a dostupnosti ústavnej starostlivosti. Tieto záruky sú rozpočtovo kryté. Druhá časť siete sa vzťahuje na prispôsobovanie pracovných a sociálnych príjmov a úzko súvisí s výkonnosťou ekonomiky a možnosťou neinflačného financovania.

Koncepcia záchranej sociálnej siete slúži iba na eliminovanie sociálnych dôsledkov reformy a je orientovaná na zabezpečovanie sociálneho minima. Nie je dostatočne funkčná v zmysle vytvorenia a pôsobenia nových sociálnych vzťahov a adekvátnych nástrojov na formovanie novej kvality práce a života v podmienkach trhového hospodárstva - a toto nestačí. V reforme je potrebné po novom chápať sociálne vo vzťahu k ekonomickému. Pojem sociálny sa v centrálne plánovanej ekonomike po rokoch vžil veľmi zúžene a jednostranne. Nevyjadruje to, čo v podmienkach trhového hospodárstva vo väzbe na ekonomiku má vyjadrovať. Nesprávne sa pojem sociálny orientoval iba na rozdeľovacie a prerozdeľovacie procesy a tzv. sociálne zariadenia. V skutočnosti význam sociálny treba chápať vo vzťahu k ekonomickému okrem iného v tom zmysle, že ide o moderné poňatie managementu ľudského potenciálu a rozvoja osobnosti človeka na princípoch podnikavosti a humanizmu. Funguje na základe vyspelých techník medziľudských vzťahov, ktoré vedú ľudí, aby sa správali trhovo, osvojili si nový spôsob myslenia a konania potrebný pre podnikanie, zvykli si na pravidlá fair play správania, naučili sa na poriadok a disciplínu, boli schopní sa adaptovať na zmeny na trhu práce cestou nadobudnutia vysokého profesionalizmu.

Veľmi dôležitou zložkou pojmu sociálny vo vzťahu k ekonomickému je vytváranie dobrého sociálneho prostredia bežného európskeho podnikateľského typu. Treba ho intenzívne vytvárať tiež v Slovenskej republike, pretože každý zahraničný podnikateľ má záujem o podnikavých ľudí, ktorí dokážu samo-

statne pracovať, riadiť, organizovať, iniciovať nápady a nové formy práce a vyrábať výrobky špičkovej kvality. Ide o sociálne prostredie, v ktorom medzi vedením a robotníkom vládne atmosféra spolupráce a nie napäté vzťahy, intrigy, nevraživosť, nenávisť, nepriateľstvo, o také sociálne prostredie, v ktorom každému ide o dobrý zárobok a prosperitu podniku. Krátko povedané, pri takomto chápaní sociálneho ide o vytvorenie normálnych pracovných podmienok trhovej ekonomiky, v ktorých panuje vzájomná pohoda, profesionalizmus a dobré medziľudské vzťahy. Na Západe sa tomu hovorí management pracovných vzťahov na základe sociálneho partnerstva a kolektívneho vyjednávania zahrňujúceho okrem platenia za prácu aj starostlivosť o pracovné podmienky, ochranu zdravia pracovníkov, humanizáciu ľudských vzťahov pri občianskom a obchodnom styku.

Je zrejmé, že do pojmu sociálne orientovaného trhového hospodárstva patrí povinnosť štátu vytvárať rovnaké podmienky pre všetkých v oblasti sociálneho blaha každého, ale tiež prijímanie časovo a vecne vymedzených regulačných opatrení na zachovanie základných sociálnych istôt občanov. Patrí sem vytváranie sociálnych inštitúcií na obecnom a miestnom princípe, aktivít spojených s charitatívnymi službami, ale súčasne aj spoluzodpovednosť štátu za formovanie takých politík, ktoré nie zneisťujú, ale posilňujú osud a postavenie občanov v procese ekonomickej reformy, napríklad aktívna politika podpory zamestnanosti, využívanie rozpočtu na aktivizovanie ekonomického rozvoja podnikov, podpora zámeru, aby sa na obnove a získaní vlastníctva mohli podieľať všetci občania, kompenzovanie rastu cien základných životných potrieb a valorizácia dôchodkov a príspevkov, aby nenastal akútny pád pod hranicu chudoby tých, ktorí si to sami nezavinili.

Ťažiskovou úlohou v tejto súvislosti je vyjasnenie otázky sociálnej priechodnosti v ekonomickej reforme. Transformácia sociálnej sféry do trhových podmienok bude trvať

dlhšie ako v hospodárskej sfére a tiež to, že tento proces bude oveľa zložitejší. Pôjde v ňom nielen o zvyšovanie kvality a efektívnosti sociálnych služieb, o vytvorenie konkurenčného prostredia, v ktorom štát bude jedným z partnerov poskytovania sociálnych služieb, ale tiež o vybudovanie sociálnej infraštruktúry, ktorá umožní voľnejší pohyb pracovníkov za prácou, a o to, aby sociálny systém spoločnosti fungoval ako integrujúci činiteľ pri napomáhaní prosperity skvalitňovania spôsobu života a pri psychologickej adaptácii ľudí na trhovú hospodárstvo. Treba si uvedomiť, že pri prekonávaní krízových javov v štáte má poznanie sociálnej sféry podstatný význam pre určenie hranice sociálnej tolerantnosti obyvateľov, za ktorú nebudú ochotní prinášať obeť v raste životných nákladov a v pohybe sociálnych istôt.

Z uvedeného je zrejmé, že je tu potreba motivovať ľudí prostredníctvom sociálneho partnerstva. Napádanie takejto potreby asociálnosťou rovnostárstva a podobne znamená robiť ekonomickej reforme medvediu službu. Sociálne partnerstvo neznamena únik k rovnostárstvu alebo k prerozdélovacím procesom bez ohľadu na príčinnivosť či platenie vyšších sociálnych dávok neúmerených vytváraní zdrojov v ekonomike. Sociálne partnerstvo má význam pre ekonomiku predovšetkým tým, že motivuje ľudí k vyššej zodpovednosti, výkonu, iniciatíve, vynaliezavosti, podnikateľskému správaniu a k pracovným vzťahom zodpovedajúcim modernému managementu.

Sformovanie dobre fungujúceho sociálneho partnerstva zamestnancov a zamestnávateľov vyžaduje uplatniť v reforme isté kroky, ktoré systémovo vedú k vytváraní správne orientovaného partnerstva. Ide najmä o nasledovné kroky:

- podporiť podielové súkromné podnikanie cestou súkromných podielov akcií zamestnancov na vlastníctve podniku tým, že zamestnanci prostredníctvom akcií sa stanú vlastníkami

podniku, výrazne sa zlepši ich vzťah k majetku a k práci v podniku,

- vytvoriť transmisné formy zainteresovanosti zamestnancov prostredníctvom sociálnych platieb, a to doplnkových penzijných fondov, doplnkových vzájomných fondov, doplnkovej záručnej mzdy, premenlivej zložky mzdy a osobitných výhod, ako sú napríklad zdravotné prehliadky, príplatky na obed, pôžičky, uloženie kapitálu do stanovenej výšky, platené dovolenky, rekreačné pobyty, zvýhodnený predaj účastín zamestnancom, uplatnenie modernej techniky medziľudských vzťahov v rámci managementu ľudských zdrojov, v ktorých zamestnanci a zamestnávateľa sú partneri a zamestnanec je všetkým kolega a spolupracovník, a nie podriadený,

- rozvíjanie sociálneho partnerstva na základe spolupráce s odbormi v rámci Tripartity.

Koncepcia trhového hospodárstva zahŕňa ľudskú dimenziu ako základný atribút a je postavená na vzájomnom vzťahu sociálneho a ekonomického rozvoja, v ktorom ekonomika a jej nástroje slúžia bezvýhradne uspokojovaniu potrieb zákazníka. Súčasne v trhovom mechanizme ako kľúčový faktor akcelerovania ekonomickej prosperity vystupuje človek, profesionál, tvorivo uvažujúci a konajúci zamestnanec, ktorý vo vzájomnom sociálnom partnerstve so zamestnávateľom predstavuje záruku kvality výrobkov a služieb a prostredníctvom zisku potrebného pre rozvoj firmy kompenzáciu za prácu.

Pri ovplyvňovaní sociálnych dopadov ekonomickej reformy a vytváraní sociálneho zmieru má dôležitú úlohu spolupráca odborov, zamestnávateľov a vlády. Prioritnou úlohou odborov je obhajovať sociálne záujmy pracujúcich dohodou so zamestnávateľmi a vládou a tak usilovať o sociálny zmier.

Pri uskutočňovaní ekonomickej reformy názory odborových zväzov sa väčšinou stotožňujú v tom, že do roku 1993 sa odborári museli uspokojiť iba s obranou životnej úrovne a až od roku 1994 môžu vystúpiť s výraznejšími mzdovými požiadavkami, ktoré by nielen zmierňovali pokles životnej úrovne, ale vytvárali by predpoklady pre jej rast. Akcelerovanie týchto nárokov predčasne a v neúmerných výškach skôr privedie kolaps hospodárkeho života. Ak chceme vybudovať sociálne trhové hospodárstvo, ktoré malo vo svojich volebných programoch viac ako 80 % politických strán, treba sa k nemu približovať aj cestou rozumnej sociálnej politiky. Ekonomicky a sociálne spravodlivý štát je taký, v ktorom každý dostáva proporcionálne podľa svojho pričinenia k rozmnoženiu všeobecného bohatstva.

Z uvedeného je zrejmé, že je správnejšie sociálne aspekty spolu s ekonomickými považovať za jeden integrovaný proces. Menej osvedčený prístup počíta s tým, že ťažisko sa vidí v čisto ekonomickom resp. užšom, napríklad monetaristickom prístupe, a celá sociálna oblasť sa formuje ako čosi reziduálne a zabezpečuje sa sociálnym programom ako čosi navyše, napríklad vo forme zachytnej sociálnej siete. Orientácia tvrdého ekonomizmu síce umožňuje urýchliť prechod na voľné trhové hospodárstvo obvykle v ekonomicky vyspelých štátoch, ale súčasne spôsobuje ťažko zvládnuteľné sociálne dopady na obyvateľstvo. Pri nevyváženosti ekonomického a sociálneho rozvoja môže vzniknúť situácia, v ktorej vzrastá nespokojnosť obyvateľstva s vývojom životnej úrovne. V polovici roku 1991, aj v roku 1992, sa táto nespokojnosť už prejavila. Svedčia o tom i výsledky viacerých výskumov verejnej mienky na túto tému.

Miera sociálnej únosnosti reformy sa môže určiť hranicou, keď občania sú ešte schopní reformu uniesť. Stanoviť túto hranicu je pomerne zložité. Skutočnosťou je, že vznikajú čoraz väčšie skupiny ľudí, ktoré dopad reformy ťažko zná-

šajú. Ide najmä o mladé rodiny, dôchodcov a nezamestnaných. Reforma ťažko dopadá tiež na zárobkovo činných pracovníkov, u ktorých dochádza k znižovaniu reálnych príjmov. Je pomerne ťažko určiť hranicu poklesu životnej úrovne, ktorá môže vyvolať sociálne nepokoje. Možno však diagnostikovať varovné signály, ktoré už kritizujú a signalizujú približovanie sa ku kritickej hranici. Pri ich prejave treba prijať opatrenia na korigovanie priebehu ekonomickej reformy a zmierniť jej dopad na obyvateľstvo.

Diskusie a hlasy po uplatňovaní sociálnych zreteľov a dopadov v ekonomickej reforme nemožno podceňovať. Sociálne nepokoje a ťažkosti môžu zahatať ekonomickú reformu tak, ako by sa to udialo, ak by bol zastavený napríklad prílev zahraničného kapitálu, alebo obmedzenie vstupu na zahraničné trhy či zastavenie privatizácie. Preto politické strany v súčasnosti venujú otázkam sociálnej politiky veľkú pozornosť a často ju využívajú a niekedy aj zneužívajú ako formu politického boja. Prejav kritických hlasov k priebehu ekonomickej reformy sa premietal aj do vládnej politiky Národnej rady, ktorá v roku 1991 odvolala podpredsedu vlády pre ekonomickú reformu a prijali sa viaceré opatrenia na zmiernenie dopadov reformy na ekonomiku. Ich účinnosť však z rôznych príčin bola veľmi limitovaná.

Z doterajšieho priebehu uskutočňovania radikálnej ekonomickej reformy vyplývajú tieto závery pre stanovenie miery sociálnej priechodnosti reformy: Prudko klesá životná úroveň, ktorá oslabuje motivačnú atmosféru spoločnosti, ochromujú sa základné piliere trhového hospodárstva - dopyt a ponuka, vlna zdražovania potravín zapríčinila pokles dopytu po iných výrobkoch. To znamená pokles ponuky. Aby ľudia mohli kupovať potraviny, obmedzujú kupovanie iných výrobkov. Ponuka sa nezvyšuje nielen preto, že klesá dopyt obyvateľstva, ale tiež preto, že tvrdá reštrikčná politika, výrazné oslabenie pozornosti štátu voči podnikovej sfére a problémy

s praxou zahraničného obchodu nevytvárajú vhodné podnikateľské prostredie pre obnovenie ekonomického rastu. Dochádza k devalvácii dlhoročných profesionálnych vedomostí u veľkej skupiny obyvateľstva tým, že sa rozrastá nezamestnanosť. Nedoceňuje sa význam moderného managementu západného typu a preceňujú sa finančné, menové a cenové nástroje pre ovplyvňovanie ozdravovania ďalšieho rozvoja ekonomiky.

Celý komplex otázok managementu spolu s modernou technikou uplatňovania medziludských a partnerských vzťahov zamestnancov a zamestnávateľov sa iba začína a je v zásade v osvetárskej podobe. Zatiaľ Západ už roky hovorí o riadení spolupracovníkov, my v podstate zotrývame na technike vzťahov nadriadený - podriadený. Dochádza k deformovaniu v oblasti stimulovania pracovníkov. Namiesto modernej koncepcie výrazne diferencovaného platenia za prácu a určovania celkového balíku kompenzácie za prácu prehĺbuje sa nezdravá nivelizácia zárobku. Podniky, firmy a inštitúcie by si mali osvojiť tézu, že za kvalitnú a profesionálne na úrovni vykonanú prácu sa musí výrazne a lepšie platiť, že v reforme nejde o znižovanie sociálnych istôt, ale o to, aby každému zamestnancovi v súlade s jeho výsledkami práce boli poskytnuté zamestnanecké náležitosti ako samozrejmá súčasť vytvárania sociálneho prostredia obvyklého pre podnikateľskú atmosféru v podnikoch na Západe. Teda, že nejde o sociálne dávky, sociálne vymoženosti, sociálne príspevky, sociálne služby a iné prívlastky, ktoré sa v našich podnikoch často nesprávne chápu ako nárokové, namiesto toho, aby sa ich získavanie spájalo s mierou príčinnosti každého na jeho pracovisku.

Nepriaznivo sa vyvíja dopad ekonomických opatrení na celú sociálnu sféru - zdravotníctvo, školstvo, starostlivosť o rodiny s deťmi, o starých ľuďoch, dôchodkové zabezpečenie a iné. Kľúčový problém scenára reformy je problém súčasnej a očakávanej miery sociálnych dopadov na obyvateľstvo, na

pokles jeho životnej úrovne. Scenár reformy obsahuje opatrenia v sociálnej oblasti a vo forme záchytnej sociálnej siete chce riešiť tvrdosť sociálnych dopadov na obyvateľstvo. Vyše dva roky po schválení scenára a dva roky od začatia reformy sa ukazuje, že sociálne dopady na obyvateľstvo, s ktorými sa rátalo, sú v skutočnosti tvrdšie. To znamená, že treba dopracovať koncepciu a stratégiu sociálnej politiky a sociálneho zabezpečenia, ktorá by komplexne predvídala a rátala s opatreniami na eliminovanie tvrdosti sociálnych dopadov na obyvateľstvo. Ako príklad možno uviesť nedostatočný až chybný odhad sociálnych prejavov cenovej liberalizácie, na ktorej napríklad nepoctivo zarobili niektorí obchodníci státisíce korún za mesiac, pričom ostatní strácali. Liberalizáciou cien a nevyhnutnými devalváciami sa cenová hladina v priebehu niekoľkých mesiacoch zdvihla až o 50 %. Pri nevelkom zvýšení príjmov obyvateľstva sa týmto v zodpovedajúcej miere znehodnotili peniaze, hotovosť i úspory.

Mnohí ekonómovia hovoria, že výsledok bol v tomto procese rovnaký ako pri tradičnej menovej reforme. Index životných nákladov v porovnaní s indexom rastu nominálnych miezd bol vyšší a zapríčinil pokles reálnych miezd. Tieto nožnice sa ďalej roztvárajú. Sú názory, že nemožno uskutočňovať ekonomickú reformu tak, aby bola sociálne únosná. Nesmieme s takýmto názorom súhlasiť. Cieľ reformy musí byť zameraný na blahobyt ľudí, na dosiahnutie akceptovanej miery sociálnej spravodlivosti a tiež na to, aby sociálny rozvoj pôsobil ako stimulátor pre ekonomický rast. Robiť reformu pre reformu je nezmysel. Priebeh reformy roku 1991 ukázal, že vývoj hospodárstva bol horší ako sa predpokladal. V scenári ekonomickej reformy sa predpokladalo, že životné náklady pre prvú fázu reformy vzrastú o 25 až 30 %. V skutočnosti hneď v začiatkoch to bolo viac ako 60 %. V roku 1991 došlo k vyššej nezamestnanosti ako sa pôvodne uvažovalo, k väčšiemu poklesu výroby, k vyššiemu rastu inflácie, ďalšiemu zvyšovaniu životných nákladov. Hlboké štruktúrne zmeny, ktoré nastanú,

a s nimi ďalší prudký rast nezamestnanosti prehĺbia sociálne dopady reformy. V Slovenskej republike sociálne dopady sú a budú vyššie v rodinách robotníkov, roľníkov a v domácnostiach s viacerými deťmi. Z hľadiska rozsahu poskytovania sociálnej odkázanosti občanov sa očakáva, že ďalej vzrastie počet na pomoc štátu odkázaných rodín s deťmi.

Vzťah dávok poberateľov hmotného zabezpečenia v nezamestnanosti a dávok sociálnej odkázanosti má dôležité väzby vo vzťahu k trhu práce. Ich výška, dĺžka trvania a podmienky priznania do značnej miery regulujú záujem a úsilie hľadať zamestnanie na trhu práce, resp. zostať na štátnej podpore. Mnohí sú radšej na štátnej podpore, ako by si hľadali prácu a snažili sa pracovať. V tejto súvislosti v sociálnej politike je dôležité sledovať vývoj životného minima k priemernej mzde v priemysle, k celkovému príjmu a k minimálnej mzde. Politika udržiavania správnej väzby podpora v nezamestnanosti - sociálne dávky by mali spočívať v tom, aby zodpovednosť a starostlivosť o sociálne zabezpečenie sa presunula na každého občana, a iba v prípade, že občan sa nezačínane ocitne v situácii sociálnej odkázanosti, nastúpi povinnosť štátu, aby sa postaral o zabezpečenie pomoci v núdzi. Takouto politikou sa vytvorí potrebný stimul pre hľadanie všetkých možností na zamestnanie a dobré uplatnenie v povolani. Správne určenie výšky dávok v nezamestnanosti a sociálnej odkázanosti, dĺžky trvania poberania dávok, ako aj stanovenie podmienok pre ich preberanie, umožní znížiť podiel tých, ktorí nechcú pracovať a spoliehajú sa na hmotné zabezpečenie v nezamestnanosti, príživujú sa na sociálnych dávkach, a špekulantov, ktorí kalkulujú s benevolentnosťou poskytovania sociálnych dávok a podpôr.

V súvislosti s rastúcim počtom rodín s deťmi, ktoré sa prepádajú pod hranicu sociálnej odkázanosti, kde je hranica biedy, najmä zvyšovaním podielu tých, ktorým skončil nárok na podporu v nezamestnanosti, je dôležité objektívne ur-

čovať kritériá, ktoré by stanovili mieru sociálnej odkázanosti uchádzačov o dávky sociálnej starostlivosti. V situácii stúpajúcej nezamestnanosti sa do popredia dostáva nielen vyplácanie podpôr, ale predovšetkým vytváranie nových pracovných príležitostí. Sociálne dopady ekonomickej reformy sú v Slovenskej republike vyššie ako v Českej republike. Životná úroveň v Slovenskej republike klesá rýchlejšim tempom. Zastavenie tohoto neúmerneho poklesu vyžaduje osobitné prístupy.

Vzhľadom na paralelné riešenie množstva spoločenských problémov sa dostalo na vedľajšiu koľaj riešenie bytového problému. Potreby tohoto závažného sociálneho problému sa pripomenuli občanom pri závažných politických akciách vo voľbách. Riešenia, ktoré sa zatiaľ prijali, sú čiastkové, ale problém si vyžaduje komplexný prístup. I dnes sa zdá, že problém komplikuje zložitost' vzťahov a rozdielnosť záujmov všetkých rozhodujúcich partnerov. Niet jednoznačnej zodpovednosti za riadenie bytovej politiky. V súčasnosti niet verifikovaných informácií o skutočných potrebách, možnostiach a reálnych podmienkach na konkrétnom území. Niet informácií o objeme, stave a užívaní bytov a stavebného fondu.

V podmienkach Slovenskej republiky nejde len o nedostatok bytov, ale i o riešenie problému fyzického, ako i morálneho opotrebenia bytov a domov. Nový panelový bytový fond je morálne zastaralejší, než stavby z prvej polovice storočia. Pritom nová panelová výstavba tvorí v Slovenskej republike 73 % bytového fondu. Ekonomická reforma si v oblasti bývania stanovila cieľ nastoliť i tu trhové vzťahy, a ako ukazuje život, realizovať tento cieľ sa zatiaľ nedarí vzhľadom na rad faktorov, ku ktorým ako jeden z rozhodujúcich sa radí sociálny aspekt. Reprivatizácia ako forma privatizácie v Slovenskej republike nerieši nové vzťahy. 82 % bytového fondu je postaveného po roku 1945. Nastoluje sa rad nových problémov, čo s bývajúcimi v privatizovaných domoch. Zatiaľ

ich legislatíva chráni, ale podmienky ich bývania sa zhoršujú rastom cien. Transformácia štátnych bytov do obecného vlastníctva bola len formálnym aktom. Obce nemajú peňažné prostriedky a ich starostlivosť o bytový fond je nulová. Tým dochádza k ďalšiemu chátraniu bytov.

Zatiaľ stále prekvitá čierny trh. Pritom systém bytovej politiky každého demokratického štátu má zabezpečiť, aby občan, rodina mali možnosť získať primeraný byt. Skúsenosti z vyspelých krajín nám hovoria a mnohí experti Svetovej banky na to upozorňovali, že trhové vzťahy v bývaní budú závisieť od mzdovej, úverovej, príspevkovej politiky štátu, teda od toho, či budú občania schopní hradiť náklady na obstaranie vlastných bytov. Ide o kúpyschopný dopyt občanov a ten považujú experti za najzávažnejšie kritérium. Vieme, že u nás došlo k výraznému zníženiu dopytu. Preto pôvodný návrh cien bytov v m², ktorý bol daný na verejnú diskusiu, pokladáme za neadekvátny. Pri jeho uplatnení by došlo k situácii, že mizivé percento občanov by si kúpilo byt. Tým sa nič nevyrieši.

Existujúce, prípadne transformujúce sa bytové podniky sú v kolapse. Riešia len urgentné veci, nie koncepčné. Straty na chátrajúcom bytovom fonde sa zvyšujú. Ak si niekto myslí, že to všetko na seba vezme občan, tak sa mýli. Vývoj cien bytov s úžitkovou plochou 65 m² je takýto: Ak takýto byt v roku 1980 stál 132 000, v roku 1990 230 000 a v 1991 300 až 350 000 korún. Návrh, aby byty odpredali obce podľa individuálnej dohody s občanom, je neprijateľný. Pri dnešnej zlej finančnej situácii obcí sa tieto budú snažiť o maximálne ceny.

Diskusia, ktorá prebehla na stránkach tlače, bola k predloženému návrhu jednoznačne negatívna. Pracovný a prepracovaný návrh je prijateľnejší tým, že cena sa odvodzuje od nadobúdacej ceny v čase dokončenia, z odpisov a podobne. Pre budúcnosť však treba urýchliť proces schvaľovania

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu premiérovi slovenskej vlády za jeho - dá sa povedať - makroobsažné, ale realistické vystúpenie. Myslím si, že ak páni poslanci a pani poslankyne dobre počúvali toto vystúpenie, môže dôjsť aj k určitej oprave ich vystúpení, ktoré majú prichystané ako veľmi kritické. Myslím to len z toho dôvodu, že chcem vás teraz všetkých pozvať na obed. Urobili by sme si teraz prestávku, ak budete s tým súhlasiť, a potom by sme pokračovali vystúpením pána Kočtúcha.

Prosím, pán poslanec Mikloško.

Poslanec F. Mikloško:

Vážený pán predseda, skôr ako začne rozprava popoludní, rád by som si ujasnil, alebo bol by som rád, keby sme si ujasnili jednu zásadnú otázku. O čom máme viesť rozpravu? O tých materiáloch, ktoré sme dostali do výborov, alebo o prejave pána premiéra, ktorý mal tu. Osobne sa totiž domnievam, že prejav pána premiéra tu bol iný, ako materiály, ktoré sme dostali. Keby sme si to mohli ujasniť. Aj v priebehu obedňajšej prestávky by sme sa mohli poradiť v kluboch.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem, pán poslanec, ale myslím si, že ste neboli od začiatku na tomto zasadnutí, kde som povedal, ako bude k tomuto prebiehať rozprava.

Pán poslanec Fogaš.

Poslanec L. Fogaš:

Chcel by som poprosiť pána premiéra, či by mohol dať k dispozícii svoj prejav, aby sme mohli v kluboch niektoré myšlienky absorbovať, pretože išlo o obsažný a závažný dokument, ktorý tu bol predložený. Myslím si, že potom sa dá hľadať východisko aj na otázku, ktorú položil pán Mikloško. Jedno s druhým totiž tak súvisí, že to asi ťažko možno oddeľiť.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Prestávka bude do 14.00 hodiny.

/Po prestávke./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pani poslankyne, páni poslanci, bol by som rád, keby ste zaujali svoje miesta.

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 73 poslancov.

Prišli ďalší poslanci, preto sa už nebudeme prezentovať.

Prosím predsedu výboru pána poslanca Hvezdoňa Kočtúcha, aby podal správu o prerokovaní plnenia a aktualizácii Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky.

Poslanec H. Kočtúch:

Vážený pán predseda,
vážená vláda,
kolegyne poslankyne,
kolegovia poslanci,
ctení hostia,

pripadla mi výnimočná rozmerná úloha - byť spravodajcom k plneniu Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, aj k jeho aktualizácii. Keď Leopold von Ranke zaviedol do analýz pozitívnu metódu, položil si tri otázky. Po prvé: Ako to vlastne bolo? Po druhé: Prečo bolo tak ako bolo? A po tretie: Čo z toho vyplýva do budúcnosti? Z hľadiska týchto troch otázok dovoľte, aby som zaujal stanovisko. Pán premiér v obsažnom expozé - mohli by sme povedať - o stave Slovenska sa zapodieval koncepčne odpoveďou na tieto tri otázky. Koniec-koncov dúfam, že keď dostaneme rozmnožené znenie premiérovho prejavu, nájdeme tam jeho odpovede.

Budem sa zapodievať veľmi pragmaticky celou správou. Máte spoločnú správu v laviciach, máte aj návrh uznesení. Dovoľte, aby som vás najprv informoval o práci gesčného národohospodárskeho výboru, čo všetko urobil, čo všetko analyzoval, kým dospel k záverom zhrnutým v jednotlivých správach aj v návrhu na uznesenie. Vlastne zhruba 8 dní sa venoval tejto problematike, najprv ešte pôvodnému plneniu programového vyhlásenia vlády za prítomnosti a entré pána prvého podpredsedu vlády a piatich ekonomických ministrov. Potom, neskôr, sa zapodieval znova novým znením programového vyhlásenia vlády, tézami hospodárskej politiky na rok 1993 aj aktualizáciou programového vyhlásenia vlády. Pozval si k tomu expertov. Expertov z Ústavu ekonomických teórií SAV a z Prognostického ústavu Slovenskej akadémie vied. Okrem toho prizval viceguvernéra pána Mariána Tkáča, lebo sme chceli vedieť aj pohľad z druhej strany, nielen pohľad z minister-

stva financií. A prerokovali sme mnohé podkladové materiály, medziiným Stratégiu oživenia slovenskej ekonomiky, Zásady priemyselnej politiky, Konceptiu prílivu zahraničného kapitálu, Konceptiu privatizácie, Stratégiu finančno-menových vzťahov a mnohé ďalšie. To len úvodom.

Pôvodné programové vyhlásenie z 15. júla 1992 obsahovalo dovedna 234 úloh obsiahnutých v 16 statiach. Z toho 89 úloh sa týkalo finančnej a poľnohospodárskej politiky. Niektoré presiahli horizont nielen volebného obdobia, ale mohli by sme povedať, dokonca aj roku 2000. Sú to menovite úlohy týkajúce sa orientácie slovenskej ekonomiky na trhové hospodárstvo s ekologickou a sociálnou dimenziou, otázka výživej politiky, otázka integrácie ekonomiky Slovenska do Európskych spoločenstiev, koncepcia zahraničných vzťahov, stratégia vzťahov k Českej republike a ďalších. Dovedna to bolo 12 strategických oblastí.

K tomuto pôvodnému vyhláseniu prijala Národná rada Slovenskej republiky uznesenie, ktoré malo dovedna 34 úloh. Z týchto úloh dodnes v odpočte programového vyhlásenia vláda splnila 14 úloh; 34. úlohu, že má predložiť plnenie programového vyhlásenia 30. júna 1993 odpočítavam, lebo ho predkladá už teraz. Pri odpočte plnenia programového vyhlásenia tých 234 úloh, ktoré si pôvodne uložila, sa vzťahovali na celé volebné obdobie. Teda na 48 mesiacov, a tých 12 strategických úloh presiahlo volebné obdobie, ba dokonca až rok 2000. Pri odpočte som tou istou technológiou a metodikou zistil, že vláda splnila dovedna 404 úloh za 9 mesiacov, z toho vyše 160 za tri oblasti - za oblasť finančnej, poľnohospodárskej a hospodárskej politiky. To sú suché štatistické čísla, ktoré ukazujú, že vláda naozaj bola v plnej permanencii a že merané suchou štatistikou vlastne dáva odpočet za 404 úloh.

Prečo je to tak? Jednak preto, že niektoré úlohy z pôvodného vyhlásenia ekonomicky aj sociálne zostarli, keďže konfedačný variant, ktorý bol jadrom pôvodného vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, sa neuskutočnil z vám a nám známych dôvodov. Od 1. 1. 1993 existuje samostatná zvrchovaná Slovenská republika. Bolo treba vykonať množstvo opatrení. Nakoniec aktualizácia, ktorá má dovedna 308 úloh, z toho vyše 90 vo finančnej, hospodárskej a sociálnej oblasti, vlastne nadväzuje na pôvodné úlohy iba z hľadiska 7 úloh; 301 úloh je bezprostredne nových. To je, dalo by sa povedať, panoramatický rámec, v medziach ktorého by me sa mohli a mali pohybovať.

Tento panoramatický rámec úloh, prirodzene, bol plnený s rôznou kvalitou aj s rôznou intenzitou a kvantitou. Mňa napríklad osobne mrzí, že komplexná analýza stavu ekonomiky bola nahradená analýzou stavu rezortov. Zrejme rezortná analýza, akokoľvek hlbinná, hlboká, nemôže splniť prierezovú funkčnú celostnú strategickú analýzu stavu ekonomiky, stavu sociálneho vývoja, stavu občianskej spoločnosti Slovenska. Pravda, v jednotlivých oblastiach vláda splnila to, čo v pôvodnom programovom vyhlásení ani nebolo prejedikované. Je tu spolu sto nových zákonov, noviel zákonov, ktoré vláda v tomto 9-mesačnom období pripravila a ktoré sme aj schválili. Je tu z hľadiska nového štátoprávneho usporiadania množstvo ďalších a ďalších faktov a faktorov, ktoré svedčia, že vláda pracovala skutočne na doraz svojich fyzických a psychických síl. Tieto fakty treba vedieť a vidieť.

Vláde mnohokrát vytýkame, že postupovala pomaly, že riešila veci oneskorene. Napríklad pri prijatí rozpočtu na rok 1993 sme zaviazali vládu do 28. februára predložiť konkretizáciu, novelizáciu programového vyhlásenia. Boli sme nespokojní, že sa to do februára nepodarilo. Problém bol ale v tom, že v čase prijímania rozpočtu na rok 1993 sa nedalo predpokladať, že k menovej odluke dôjde 8. februára 1993

a fakty s tým spojené budeme vedieť 28. februára do tej poslednej koncepcnej bodky. Čiže množstvo vecí, vývoj, ktorý tu bol, viacmenej predstihoval aj pôvodné úlohy legislatívy, aj pôvodné koncepcné strategické zámery.

Dovoľte teraz po tomto rámcovaní vrátiť sa k spoločným správam - tlač 189b a tlač 198a. Všetky výbory prerokovali plnenie programového vyhlásenia, 8 ich vzalo na vedomie, niektoré z nich súhlasili s plnením, 2 výbory ho neodsúhlasili. Dôvody neodsúhlasenia plnenia programového vyhlásenia vlády nájdete na strane 2 v predposlednom odseku. Ide o Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo a sociálne veci v časti zdravotnícka starostlivosť a Zahraničný výbor Národnej rady Slovenskej republiky.

Podobne, pokiaľ ide o aktualizáciu, zo všetkých výborov, ktorým bola aktualizácia programového vyhlásenia prikázaná, 8 výborov vzalo na vedomie aktualizáciu programového vyhlásenia, Zahraničný výbor Národnej rady Slovenskej republiky a Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo a sociálne veci v časti zdravotnícka starostlivosť neprijali platné uznesenie, lebo podľa platného rokovacieho poriadku a zákona Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov za schválenie navrhovaného uznesenia nehlasovala nadpolovičná väčšina všetkých členov výboru, resp. návrh uznesenia nezískal potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých členov výboru.

Národohospodársky a rozpočtový výbor stál pred alternatívou zahrnúť do spoločnej správy, týkajúcej sa plnenia programového vyhlásenia alebo aktualizácie, všetky závery, ktoré výbory prijali. Pravda, došlo tu k prelinaniu. Pri plnení Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, pri tej inventarizácii, tom odpočte, niektoré výbory navrhovali pripomienky, modifikácie, ktoré majú dlhodobejší charakter - napríklad poľnohospodársky výbor. Takže sme uvažovali, či

to inkorporovať sem, alebo to inkorporovať do aktualizácie. Dohodli sme sa, že v uznesení, ktoré formujeme na základe plnenia programového vyhlásenia vlády, zahrňujeme iba jeden bod, odporúčame do návrhu, aby plénum vzalo toto plnenie, tento odpočet na vedomie. Všetky ostatné údaje, s výnimkou výboru pre životné prostredie a ochranu prírody, ktorá sa týka požiadavky, že sa chcú oboznámiť s analýzou stavu rezortov, sa týkajú vlastne aktualizácie, čo vidno aj z termínovníka. Niektoré sú termínované do roku 1994, atď.

Preto vám na základe tejto spoločnej správy predkladáme veľmi lakonické uznesenie, lebo prevažne aj vo výboroch prevažovala tendencia, aby sme sa nezapodievali ani tak minulosťou, akokoľvek je dôležitá a prejedukuje prítomnosť aj budúcnosť, ale zoberme na vedomie vývoj, aký sa uskutočnil. Vezmime ho na vedomie a venujme sa radšej problémom aktualizácie, všetkým otázkam, ktoré sú tam vo forme uznesenia zakotvené. Preto naše uznesenie k bodu 189 je veľmi lakonické: Národná rada Slovenskej republiky berie na vedomie plnenie Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky. Môžeme tam azda dodať na vedomie s pripomienkami, lebo pripomienky boli, i keď sa týkajú pro futuro aktualizácie. O tom môžeme, samozrejme, v rozprave diskutovať.

Pokiaľ ide o uznesenie k bodu 2, k aktualizácii, naše uznesenie je značne bohatšie. Rozdelili sme ho do niekoľkých bodov. Národná rada Slovenskej republiky by mala niečo konštatovať. Pokúsili sme sa zhrnúť, o čo išlo v tomto období vzhľadom na to, že konfederačný variant prestal, nastal celkom nový štátoprávny stav, čoho dokladom je 29 krokov, ktoré urobila vláda Slovenskej republiky v štátoprávnej oblasti.

Po druhé - môžeme povedať, že Národná rada berie aktualizáciu na vedomie a odporúča vláde sústrediť sa na nasledujúce úlohy, ktoré taxatívne môžeme vymenovať. Vymenovali sme ich všetky doradu, ako ich prinieslo rokovanie v jednotli-

vých výboroch. To je komplex bodu B, vrátane toho, čo tam bolo nejasné, prípadne čo sa dostalo do rozporu. To je v prvých troch zarážkach bodu B na strane 2 uznesenia.

Potom máme, čo Národná rada ukladá vláde Slovenskej republiky. Ak teda všetky tieto veci, ktoré odznali vo výboroch, sme inkorporovali bez zbytku, čo požadujú výbory, čo odporúčajú a čo ukladajú, nazdávam sa, že by sme sa mali vyjadriť k tomu, či túto aktualizáciu schválime alebo neschválime. To je otázka diskusie. Alebo či sa uspokojíme s tým, že i to vezmeme na vedomie a odporučíme, aby jednotlivé úlohy tak, ako to výbory prerokovali a navrhli a ako to obsahuje táto syntetizujúca správa, začala vláda plniť. Sú tam niektoré termíny: 30. jún 1993 atď. Môžeme pokračovať v tomto upresnení ďalej.

V aktualizácii programového vyhlásenia sme pocítovali istý nedostatok. Chceli sme a chceli by sme, aby vláda rozhraničila jednotlivé úlohy podľa časovej náročnosti na úlohy krátkodobé. Na túto otázku odpovedajú tézy hospodárskej politiky, ktoré obsahujú 85 opatrení združených do piatich komplexných okruhov. Čiže, ak by sme sa uspokojili, tézy hospodárskej politiky na rok 1993 zahrňujú krátkodobý horizont, ktorý je koncízny s aktualizovaným programovým vyhlásením vlády. Ale pokiaľ ide o strednodobé varianty, to znamená roky 1993-1996, kedy končí volebné obdobie /pričom ako pozitívum charakterizujeme aj to, že vláda si v inovovanom a aktualizovanom programovom vyhlásení uložila aj to, čo presahuje volebný horizont, čiže roky 1993 až do roku 2000/, požadovali by sme harmonogram plnenia týchto úloh, aby sa mohol parlament prispôsobiť z hľadiska vecného, funkčného, časového na túto kontrolu. Čiže zároveň v správe uvádzame to bohatstvo, ktoré jednotlivé výbory v diskusii ukladali jednotlivým svojim rezortným ministrom. To len ad informandum.

V bode E je taký záverečný pasus nášho uznesenia, že Národná rada ukladá výborom Národnej rady Slovenskej republiky dôsledne hodnotiť a kontrolovať aktualizáciu programového vyhlásenia vlády po vzniku samostatnej Slovenskej republiky podľa koncepčného a operatívneho zamerania ich činnosti. Tým dávame priestor každému jednotlivému výboru, aj výborom vcelku, aby úlohy, ktoré si vláda zadala v aktualizácii, a je ich pomerne veľa, vravím 308, z toho 301 nových, 7 z hľadiska prolongácie pôvodného vyhlásenia, mohli vecne, funkčne, organizačno-inštitucionálne a legislatívne plniť. K tomu azda by bolo potrebné povedať ešte jedno, že z tohto hľadiska vláda pripravila a máte k dispozícii plán legislatívnych opatrení na celý I. polrok 1993.

Vychádzajúc z toho všetkého ako spoločný spravodajca garančného výboru a všetkých výborov, ktorými som bol poverený, odporúčam zobrať na vedomie plnenie Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky s pripomienkami a odporúčam takisto schváliť aktualizáciu programového vyhlásenia vlády s tým, že v diskusii obohatíme tieto úlohy, alebo ich prehĺbime a či rozšírime, alebo, keďže sú rozmerné, ich zredukujeme, aby nám neušiel hlavný ťah, hlavná prúdnicca strategickkej činnosti vlády.

Chcel by som na záver povedať, že vláda má deväťmesačnú komplexnú stratégiu - k tomu by som sa rád vyjadril v rozprave nie ako spravodajca, ale ako poslanec - a vláda pripravuje stratégiu na roky 1993-1996 a na roky 1993 až 2000. Takže poprajme vláde, aby sa jej tieto strategické koncepcie, o ktorých sa často viedli spory, či už v tlači alebo v iných masmédiách, vydarili.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi Hvezdoňovi Kočtúchovi a prosím ho, aby zaujal miesto vyhradené pre spravodajcov výborov.

Vážené pani poslankyne, vážení páni poslanci, otváram rozpravu o jedenástom a dvanástom bode programu. Do rozpravy sa písomne prihlásilo zatiaľ 25 poslankyň a poslancov. Ako prvý sa do rozpravy prihlásil pán poslanec Rózsa. Po pánu poslancovi Rózsovi bude v rozprave pokračovať pán poslanec Jakubík.

Poslanec E. Rózsa:

Vážený pán predseda,
vážená Národná rada Slovenskej republiky,
vážená vláda,

vláda Slovenskej republiky v predložených materiáloch porovnáva plnenie úloh v nadväznosti na prijaté uznesenia a v ďalšom materiáli formuluje aktualizáciu programového vyhlásenia po vzniku samostatnej Slovenskej republiky.

Dovoľte mi stručne sa vyjadriť k trom problémom: po prvé k uzneseniu Slovenskej národnej rady číslo 25, po druhé k národnostnej politike a po tretie k organizácii štátu a rozvoju demokracie.

K prvej otázke - v uznesení Slovenskej národnej rady číslo 25 bod číslo 2 sme prakticky v programovom vyhlásení klasifikovali alebo hodnotili súhrnne asi takto - citujem: "Vláda Slovenskej republiky chce zdynamizovať a urýchliť prechod Slovenskej republiky z dnešného krízového stavu spoločnosti a ekonomiky k demokratickej, humánnej, sociálne spravodlivej občianskej spoločnosti a k prosperujúcemu a konkurencieschopnému trhovému hospodárstvu." Koniec citátu.

Vôľa a predstava vlády a reálne skutočnosti sú však dve veci. Napriek úsiliu vlády treba konštatovať, že tieto úlohy a predsavzatia nie sú splnené. Krízový stav spoločnosti ekonomiky sa prehĺbil, občianska spoločnosť sa nevyvíja predpokladaným smerom, ba naopak, prejavujú sa znaky diktatúry jednej strany, nemožno hovoriť o konkurencieschopnom hospodárstve našej republiky.

K druhej otázke - vláda vo svojom programe v časti národnostná politika uvádza - citujem: "Za súčasť občianskej spoločnosti ako rovnocenného partnera Slovákov pokladáme príslušníkov národnostných menšín. Vláda zabezpečí slobodný, nehatený rozvoj národnostných menšín, rozvoj ich národnostnej a etnickej osobitosti, ich jazykovej kultúry a vzdelanosti." Koniec citátu. Plnenie tejto úlohy v predložených materiáloch hodnotí naša vláda takto - citujem: "Postavenie národnostných menšín a etnických skupín a uplatňovanie ich práv bolo zakotvené aj do Ústavy Slovenskej republiky na porovnateľnej európskej úrovni." Koniec citátu. S poľutovaním musím konštatovať, že príslušné články Ústavy Slovenskej republiky iba deklarujú občianske práva, nevytvárajú však žiadne garancie na ich realizovanie a v každodennom živote nie sú zachované ich základné práva.

Orgány štátnej správy na jednotlivých úrovniach vysvetľujú právne postavenie národných menšín a etnických skupín podľa vlastnej úvahy. Stačí pripomenúť uplatňovanie reštitučných zákonov, uplatňovanie zákona o pôde, uplatňovanie transformačného zákona družstiev, jazykového zákona, zákona o rodine, cestného zákona, občiansko-súdny poriadok alebo zákon o správnych poplatkoch a podobne.

Vláda Slovenskej republiky i napriek uisteniu nie je ochotná viesť dialóg s predstaviteľmi maďarského národného spoločenstva na Slovensku, s ich legitímnymi poslancami a tým sa len zostruje nedôvera. Zbytočne sa hľadá nepriateľ

v republike, dokonca sa v masmédiách objavujú nezodpovedné a trestuhodné výroky o piatej kolóne, o heileinovcoch a podobne. Je to výsledok tej skutočnosti, že vláda neberie vážne prítomnosť národných menšín a etnických skupín v republike a vytvára sa takto zbytočne ovzdušie napätia.

K tretej otázke - programové vyhlásenie vlády v otázkach organizácie štátu a rozvoja demokracie uvádza - citujem: "Vláda sa zasadzuje za demokratický právny štát založený na politickej a ekonomickej pluralite, na základných sociálnych istotách, humanizme a porozumení, národnostnej, etnickej a náboženskej tolerancii.

Vláda podporí územnú decentralizáciu riadenia spoločnosti. Každé spoločenstvo, združenie, obec, mesto či región má mať právo na slobodnú samosprávu v prospech ľudí. Podporíme prijatie zákona o územnom a správnom členení Slovenskej republiky, ktorý pomôže presadiť racionálny systém štátnej správy, skvalitniť plnenie jej funkcií v prospech obyvateľstva a zároveň posilní samosprávu regiónov, miest a obcí a združení občanov. V rámci podpory miestnej demokracie bude presadzovať decentralizáciu finančných zdrojov, posilnenie finančnej základne miest a obcí. Prejavom demokracie v obciach je účasť občanov na rozhodovaní o zásadných otázkach rozvoja obcí a regiónov.

Vláda podporí opatrenia smerujúce k skvalitneniu práce štátneho aparátu, jeho odbyrokratizovaniu a k zabráneniu kumpovania štátnych zamestnancov a pracovníkov štátnej správy. Podporíme zavedenie inštitútu štátnej služby, do ktorej budú vyberaní ľudia prísne podľa odbornosti." Toľko z citátu.

Predložený materiál čo do plnenia úloh v časti verejná správa uvádza: "Realizácia úloh v oblasti verejnej správy bola zameraná predovšetkým na prípravu zásadnej reformy miestnej štátnej správy a samosprávy." Keď vzájomne porovná-

me programové vyhlásenie vlády a plnenie úlohy so skutočnosťou, ukazuje sa smutný obraz o tejto časti programového vyhlásenia a jeho plnenia. Uvádzam to v niektorých bodoch.

1. Namiesto slúbenej demokracie, pluralitného systému a budovania právneho štátu sme svedkami vlády jednej strany, ktorá hraničí s diktatúrou.

2. Namiesto vytvárania sociálnej istoty sa vytvorila sociálna neistota, vzrast nezamestnanosti, drahota a zlé životné podmienky.

3. Namiesto slúbeného porozumenia medzi obyvateľstvom je rozširovaná nenávisť a hľadanie nepriateľa v radoch národných menšín a etnických skupín.

4. Namiesto predpokladanej a slúbenej decentralizácii štátnej správy dochádza k centralizácii štátnej správy a štátnej moci.

5. Namiesto rozvoja samospráv a ich finančnej podpory dochádza k znemožneniu ich činnosti po stránke ekonomickej. Veď predsa sú zodpovedné za základné podmienky zdravého životného prostredia, ako je zabezpečenie vody, čistoty, kanalizácie, čistoty vzduchu a umiestňovanie odpadov.

6. Namiesto deklarovania vôle ľudu v ich mene rozhodujú pracovníci miestnej štátnej správy, ani výsledky miestnych referend nie sú brané do úvahy.

7. Namiesto slúbenej inštitúcie štátnej služby sme svedkami novodobej, prepáchte za výraz "očisty" štátneho aparátu.

8. Namiesto tak potrebnej odbornosti v štátnej správe je takmer výlučnou odbornosťou príslušnosť k jednému politickému hnutiu, k HZDS.

Uviedol som tieto poznatky úprimne z dennej praxe poslanckej činnosti s úmyslom, aby sme sa nad týmito otázkami vážne zamysleli a podľa slov pána premiéra - škoda, že tu nie je - pri predstavení našej vlády hovoril - prosím členov vlády, aby mi to prepáčili, ale on to označil tak, že máme múdru vládu, a som presvedčený, že táto "múdra vláda" nájde východisko i z tejto neblahej situácie.

K aktualizácii programového vyhlásenia. Pokiaľ ide o aktualizáciu úloh programového vyhlásenia v časti národnostná politika, vzťahy k cirkvám, vláda uvádza - citujem: "Vláda má záujem podporovať vzájomnú solidaritu a rovnosť občanov Slovenskej republiky. Chceme vytvoriť podmienky pre akceptáciu zvláštností národnostných a etnických menšín, poskytovať priestor a ochranu pre naplnenie ich práv a takto dosahovať vzájomné porozumenie a upevnenie jednoty Slovenska." Toľko z citátu.

Verte mi, budem šťastným človekom, ak sa tak stane. Ne-raz sme prehlásili, že Slovenskú republiku považujeme za svoju vlastnú, za svoje rodisko, za svoju domovinu, a pre stabilitu tejto krajiny nebudeme šetriť svoje sily a schopnosti. Predpokladám, že po dnešnom prejave pána premiéra dôjde medzi nami skutočne k vecnému dialógu.

Dovoľte mi však uviesť, že k dosiahnutiu vzájomného porozumenia a upevnenia jednoty Slovenska je potrebné, aby v našej republike sa stali prirodzené ľudské práva nemeniteľné, aby sme pochopili, že harmonické spolunažívanie slovenského národa s maďarským národným spoločenstvom a s etnickými skupinami je neoddeliteľnou súčasťou medzinárodnej bezpečnosti v Európe.

Som toho názoru, že treba okrem práv uvedených v článkoch 33 a 34 ústavy zabezpečiť formou zmeny ústavy alebo prijatím ústavného zákona najmä:

a/ právo na zachovanie a rozvoj národnej, etnickej, jazykovej a kultúrnej identity a svojbytnosti,

b/ právo slobodne vyjadrovať svoje názory, uplatňovať svoje práva, zúčastniť sa výkonu a kontroly dodržiavania týchto práv, samostatne a samosprávne rozhodovať o veciach, ktoré sa nás dotýkajú,

c/ právo na domovinu, na zachovanie a rozvoj duchovného a materiálneho dedičstva, na ochranu národnej a etnickej štruktúry svojho bydliska, právo na ochranu proti všetkým druhom administratívnych a iných zásahov obmedzujúcich uplatňovanie našich práv.

Ústavne treba zakotviť zákaz akejkoľvek činnosti, ktorá smeruje k asimilácii alebo ktorá má za následok asimiláciu. Treba jasne a zreteľne vyjadriť protiústavnosť akéhokoľvek násilného presídlenia alebo vysídlenia neslovenského obyvateľstva.

Bez vytvárania sústavy orgánov na zachovanie a výkon práv národného spoločenstva Maďarov v Slovenskej republike a etnických skupín nemožno trvale zabezpečiť stabilitu. Ide o legálne vytvorenie celoštátnych, regionálnych a miestnych samosprávnych rád ako zastupiteľských zborov a ich výkonné orgány. Tieto orgány nech sú verejné inštitúcie a majú byť súčasťou orgánov štátnej moci, orgánov štátnej správy a obecnej samosprávy. Spôsob ich zriadenia a ich kompetenciu nech ustanoví zákon.

V záujme zachovania skutočnej rovnoprávnosti ústavne zakotviť samostatné a samosprávne rozhodovanie najmä o nasledovných otázkach:

a/ v otázkach menšinového školstva a kultúry,

b/ v otázkach nadväzovania a udržiavania stykov s príslušníkmi svojho národa a etnických spoločenstiev tak na území Slovenskej republiky, ako aj za hranicami v záujme pestovania svojej identity, jazyka, tradícií a kultúrneho dedičstva,

c/ v otázkach slobodného používania materinského jazyka vo verejnom a súkromnom živote slovom i písmom v oblastiach obývaných národným spoločenstvom Maďarov a etnickými skupinami.

Nakoniec treba pochopiť, že finančné a materiálne prostriedky potrebné na uplatňovanie ich práv nie sú darom Slovenskej republiky, ale právnou povinnosťou zabezpečenia v rozpočte.

V národnostnom kódexe treba stanoviť prepojenia celoštátnych, regionálnych a miestnych orgánov na orgány celoštátne a tak zabezpečiť ich účasť vo všetkých súčastiach moci tak zákonodarnej, výkonnej, ako i sudcovskej.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,
vážená vláda,

som presvedčený, že konkrétnou aktivizáciou úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na úsekoch národnostnej politiky, rozvoja demokracie, vytvárania právneho štátu dosiahneme skutočné porozumenie, neformálnu jed-

notu a naša republika sa zaradi do rodiny slobodných demokratických štátov Európy.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Kým vystúpi pán poslanec Jakubík, pán minister Zlocha sa prihlásil s poznámkou.

Minister životného prostredia SR J. Zlocha:

Vážený pán predseda,
vážená Národná rada Slovenskej republiky,
vážení poslanci,

veľmi ma prekvapila vo vystúpení pán poslanca Rózsua reč o diktatúre jednej strany. Za môj rezort, rezort životného prostredia môžem povedať toľko: Nezistoval som, ani nebudem zisťovať kto, v ktorej funkcii akého je vierovyznania, akej politickej príslušnosti. Nerobil som to, ani to robiť nebudem. Budem však vďačný pánu poslancovi, keď mi dá údaje o zastúpení jednotlivých politických strán v štátnej správe v životnom prostredí. Môžem vás ubezpečiť, že tam bude veľmi málo úradníkov, ktorí sú z HZDS. Naopak, bude tam veľmi veľa z KDĽ, SDĽ, z maďarských politických strán, zo Strany zelených Slovenska, prípadne z iných organizácií a politických strán, ktoré už dnes neexistujú. Skutočne budem mu veľmi vďačný za to, lebo také údaje nemám a viem, že sú úplne iné.

Ďakujem vám za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

S poznámkou sa hlási pani poslankyňa Gbúrová.

Poslankyňa M. Gbúrová:

Vážená vláda,
vážení poslanci,

mám len dve stručné poznámky. Prvá sa týka obsahu vystúpenia pána poslanca Rózsua, ktoré predstavuje veľmi tvrdú kritiku vlády v oblasti národnostnej problematiky. Chcem upozorniť na to, že tejto kritike chýbajú akékoľvek sebakritické postoje, resp. ak sa vyskytnú, nemajú vždy len čiste obranný charakter.

V druhej poznámke sa veľmi stručne pozastavím pri pojme diktatúra. Obsah pojmu diktatúra sa predsa nevyčerpáva tým, že vláda pozostáva z jednej strany resp. hnutia. Diktatúra je predovšetkým absencia opozičných strán v spoločnosti i v parlamente. Existujú štáty, kde mnoho rokov /napríklad tridsať rokov v Japonsku/ vládne jedna strana, samozrejme, za existencie silných opozičných strán.

Preto by som opäť ešte raz prosila, aby sa zvažovali slová, ktoré majú veľmi negatívny dopad na všetkých, ktorých sa bezprostredne dotýkajú.

Ďakujem.
/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pani ministerka spravodlivosti.

Ministerka spravodlivosti SR K. Tóthová:

Vážený pán predsedajúci,
vážení členovia vlády,
vážené poslankyne,
vážení poslanci,
milí hostia,

mám jednu stručnú poznámku. Mňa mrzí, že sa tu hovorilo o diktatúre, a mrzí ma to, pretože nebudem hovoriť za iné rezorty, ale za svoj. Nikdy som nepozerala, kto má akú príslušnosť. Mój vedúci úradu je ten, ktorý bol vedúcim úradu u bývalého premiéra pána Čarnogurského, a viem s ním pracovať. A štátny tajomník je ten, koho mi navrhli poslanci z SDĽ. Musím povedať, že s obidvomi dobre pracujem, a to je ďaleko od diktatúry.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ešte s poznámkou sa hlási pán poslanec Kuzbert.

Poslanec T. Kuzbert:

Vážený pán predseda,
vážená vláda,
kolegyne, kolegovia,

nie je dobre, keď budeme vystupovať konfrontačne na každé vystúpenie našich kolegov, ale nech sa pán Rózsa nehnevá, také tendenčné dezinformačné hodnotenie, ako tu predložil nielen pre nás, poslancov, ale i pre hostí, nemôže zostať bez ozveny, čo sa týka národnostných menšín.

Vážený pán Rózsa, povedali ste, že informácie máte z terénu. Som z Levíc, kde národnostná menšina je v zastúpení zhruba 33 - 34 %. Odporúčam vám, choďte sa pozrieť do Šiah, zistíte, ako je zastúpená maďarská menšina v mestskom zastupiteľstve. Je tam jeden člen slovenskej národnosti. Taký istý stav je aj v Želiezovciach. V Leviciach je asi nie polovica, ale asi jedna tretina. Ostatné obce na južnom Slovensku nikde nemajú, až na dve výnimky, starostu z hnutia HZDS. Tak nehovorte tu o totalite, nehovorte tu o tom, že národnostná menšina na Slovensku je utláčaná. Toto sú dezinformácie na pôde parlamentu.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Ešte sa hlási pán poslanec Rózsa určite s objektívnou faktickou poznámkou.

Poslanec E. Rózsa:

Vážení kolegovia,
vážené poslankyne,
vážená vláda,

svojím vystúpením som nechcel dosiahnuť to, aby tento parlament namiesto vecného prerokovania, hodnotenia činnosti vlády a aktualizácie je programu rokoval o mojom diskusnom príspevku. To som nechcel. Pán minister Zlocha, veď vy dobre viete, že z tých 252 pracovníkov - ak ste ma k tomu vyprovokovali, aby som dal odpoveď - je 5 Maďarov. Prosím kolegov, ako poslanec tohto parlamentu môžem hovoriť o čom chcem. Otvorte si rokovací poriadok, pozrite si ústavu, či môže poslanec v parlamente hovoriť o svojich skúsenostiach. Pánu poslancovi z Levíc: pochodil som 186 obcí, teda tie poznatky

nie sú z jedného mesta, z jednej dediny, ale skutočne som prešiel vyše 186 obcí, poznatky, ktoré mám, mám z týchto. Pokiaľ ide o problematiku demokracie a totality a diktatúry, niet teraz na to priestor, aby sme o týchto otázkach široko diskutovali, ale ak o to má vážený parlament záujem, som ochotný svoje názory na tieto otázky vyložiť.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Gaulieder. Ale ak môžem poprosiť, nehovorte, čo vás napadne, ale konkrétne.

Poslanec F. Gaulieder:

Vážený pán predseda,
vážená vláda,
vážené kolegyne,
vážení kolegovia,

budem hovoriť nie to, čo ma napadne, ale to, čo je konkrétne. Musím reagovať konkrétne na vystúpenie pána poslanca Rózsua aj z toho dôvodu, že pochádzame z jedného mesta, z jedného okresu, a mám diametrálne odlišné poznatky, ako uviedol on. Konkrétne môžem povedať o obsadzovaní funkcií v miestnej štátnej správe v okrese Galanta, že len jeden z týchto predstaviteľov miestnej štátnej správy je z Hnutia za demokratické Slovensko, ale nie preto, že by ho tam dosadilo toto hnutie, ale bol tam už aj predtým. Ďalší predstavitelia, prednostovia obvodných úradov, traja sú maďarskej národnosti, z ktorých sú dvaja z maďarských politických strán, jeden je z SDE a jeden je z KDĽ. Myslím si, že to je dostatočný argument na to, aby som vám vyvrátil, že v okrese Galanta, kde je 55 % Slovákov a 43,9 % Maďarov žijúcich na tomto území, nie sú absolútne žiadne problémy, čo sa týka

obsadzovania funkcií v štátnych orgánoch, v štátnej správe. To je po prvé.

A po druhé - bol by som veľmi nerád, keby sa zamieňali národnostné vzťahy resp. vzťahy národnostných menšín s medziľudskými vzťahmi. Tam sa totiž môže stať jedna vec, že v obci si sadnú v krčme na pivo dvaja spoluobčania, ktorí tam spolu žijú 40 rokov, trochu sa pobavia, potom si dajú - ako sa hovorí po slovensky - trošku po hlave, samozrejme, pozoruje to tretí, ktorý je veľmi politicky aktívny, a tento hneď skonštatuje, že sa pobil matičiar s čemadokárom. Bijú Maďarov na Slovensku, resp. naopak. Samozrejme, že sa to nafúkne. Na druhý deň títo priatelia sedia opäť spolu bez toho, že by mali nejaké iné problémy, ako osobné. Skrátka, chcem len povedať, aby sme nezamieňali medziľudské vzťahy so vzťahmi národnostnými. Zodpovedne prehlasujem, že nie je to až také tragické, ako sa o tom tu hovorí. /Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Vzadu sa hlási pán poslanec Polačko.

Poslanec J. Polačko:

Dovolím veľmi pekne poďakovať pánu ministrovi Zlochovi a pani ministerke Tóthovej za nestranný prístup v ich rezortoch, aj pánu Gauliederovi za okres Galantu. Dovolím si poprosiť trebárs pánov ministrov Soboňu, Kučeru, resp. rezort všeobecnej štátnej správy v iných okresoch o podobné vyhlásenie.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pekne. Prosím, pán poslanec.

Poslanec J. Fekete:

Priznávam sa, že som bol nesmierne, hlboko sklamaný slovami, ktoré vyslovil pán poslanec Rózsa. Sme z jedného výboru, o to je moje sklamanie väčšie. Dovolím si zároveň pripomenúť, že najstrašnejšie slová, aké som si v tomto parlamente vypočul, zneli takto - je to síce len návrh, ale tie slová tu boli vyslovené: "ochrana etnickej štruktúry dediny". Skúsme sa, páni poslanci, poslankyne, páni novinári aj v Európe zamyslieť nad tým, čo sa týmito slovami povedalo.
/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán minister Hofbauer.

Minister dopravy, spojov a verejných prác SR R. Hofbauer:

Vážený pán predseda,
pani poslankyne,
páni poslanci,

myslím, že rozprava o programovom vyhlásení vlády, o plnení programového vyhlásenia a jeho aktualizácii sa dostáva na veľmi smiešnu rovinu, keď členovia vlády sa majú zodpovedať za to, kde, koľko, kto koho má. Prosím vás pekne, mali sme tu už taký režim, kde bolo treba vykazovať, koľko je mužov, žien, koľko je zväzákov a zväzáčok, koľko je príslušníkov národností, koľko členov strany - takej, hentakej, onakej, koľko je nestraníkov, koľko je v rámci Národného frontu - aké percentuálne zastúpenie. Môžeme zvoliť túto formu odpočtu, ale na margo toho si dovoľím pripomenúť jednu staršiu anekdotu z čias Nikitu Sergejeviča Chruščova.

Stretli sa dvaja dirigenti filharmónie - moskovskej a bostonskej. Samozrejme, ako dvaja príslušníci superveľmocí sa začali chvastať, čo je u každého z nich "naj". Tak sa chvastali lietadlami, raketami, baňami, oceľou, cementom, prešli plynule na ľudské práva, menšiny, ochranu národností, antisemitizmus. A Rus hovorí: "Prosím ťa pekne, kolega, u nás sú ľudské práva tak absolútne, antisemitizmus neexistuje do tej miery, že v mojom orchestri hrá dvadsať Židov. Koľko Židov hrá v tvojom orchestri?" A Američan mu na to hovorí: "Ja neviem."

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu ministrovi. Ešte faktická poznámka. Prosím, pán poslanec.

Poslanec I. Chamula:

Vážený pán predsedajúci,
vážené kolegyne, kolegovia,
vážená vláda,

nedá mi nereagovať na slová pána kolegu Rózsua, nebudem to nejako podrobne rozvádzať, uvediem len niektoré postrehy, ktoré dokumentujú vlastne to, že Slováci práve na južných územiach sa cítia menšinovým národom. Ako doklad môžem uviesť - možno, že ste včera, keď sa začalo zasadnutie Národnej rady, našli na svojich stoloch memorandum Slovákov z južného Slovenska zo 4. apríla 1993. Je veľmi smutné, pri najmenšom smutné, že Slováci z južných území sa musia schádzať preto, aby sa domáhali práv vo svojom vlastnom slovenskom štáte. Niekoľko štatistických údajov za okres Lučenec, Veľký Krtíš a Rimavskú Sobotu - len tak, dá sa povedať, letmo: Obvodný úrad v Rimavskej Sobotke má celkom 100 pracovní-

kov. Z toho je 45 pracovníkov slovenskej národnosti a 54 pracovníkov maďarskej národnosti. Obvodný úrad Šafárikovo, prepáče, Tornaľa - slovenskej národnosti je 17 pracovníkov, maďarskej národnosti 30 pracovníkov. Na Okresnom úrade Lučenec pracuje 59 pracovníkov, z toho 9 je maďarskej národnosti a 20 pracovníkov ovláda úplne slovom a písmom maďarský jazyk, čo predstavuje 34 %. Vo Veľkom Krtíši je celkom 74 pracovníkov obvodného úradu, z toho maďarskej národnosti je 31,08 %. A takto by sme mohli pokračovať ďalej.

Čo sa týka pojmu demokracia a vzťahu pána Rózsua k naplneniu tohoto pojmu, dovoľujem si prečítať citát, ktorý vyslovil pán Duray 23. februára v maďarskom vysielaní Slovenského rozhlasu. Citujem: "Musíme bojovať za úplnú kultúrnu, školskú autonómnu samosprávu. Tým vytlačíme Slovákov z južných území a potom oni sami nás prinútiť, aby sme sa spojili s našou rodnou zemou".

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Ešte pán minister Baco.

Minister poľnohospodárstva a výživy SR P. Baco:

Vážený pán predseda,
vážené poslankyne,
vážení poslanci,
vážení hostia,

dovoľte, aby som z tohoto miesta poprosil pána poslanca Rózsua, aby vysvetlil, čo myslel tým, že sa ublížilo národnostiam pri transformácii družstiev alebo pri vydávaní majetku osobám. Toto obvinenie tu bolo vznesené, tak by som

prosil, aby to bolo vysvetlené. Nevie, koho pán poslanec chcel týmto obviniť.

Ďalšiu prosbu mám, aby sa nezavádzalo a nedezinformovalo všeobecne, pokiaľ sa týka vlády jednej strany a zastúpenia v ústredných orgánoch. Chcem informovať, že na mojom ministerstve riaditeľ sekretariátu je členom Roľníckej strany, vedúci úradu nie je členom žiadnej strany, štátny tajomník je členom Roľníckej strany, šéf vodohospodárskej sekcie je členom KSÚ, šéf lesníckej sekcie je členom SDE, šéf sekcie pôdohospodárskej politiky nie je organizovaný, šéf ekonomickej sekcie nie je politicky organizovaný. To znamená, že ani jeden z vedúcich špičkových pracovníkov ministerstva pôdohospodárstva nie je členom HZDS. Preto všeobecné, generálne tvrdenie o totalite jednej strany je zavádzajúce.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán Duka-Zólyomi.

Poslanec Á. Duka-Zólyomi:

Vážený pán predseda,
vážené pani kolegyne,
vážení páni kolegovia,

nechcel som vystúpiť v tejto replike, ale nakoľko pán kolega Chamula vyslovil také obvinenia, ktoré nemôžem nechať bez povšimnutia, chcem sa vysloviť k tomu, že odmietam tieto obvinenia, ktoré tu povedal. Je to - jemne povedané - lož. A čo sa týka obvinenia pána Duraya, chcel by som vidieť dôkaz toho, že pán Duray takéto veci povedal.

Pán predseda, mám ešte jednu poznámku. Mám teraz taký pocit, že sme otvorili rozpravu k vystúpeniu pána Rózsua. To

je našou dnešnou témou? Navrhoval by som vrátiť sa k pôvodnej téme.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Akceptujem to, čo povedal pán Zólyomi. Prosím pána Jakubíka, aby si neosvojil tézu pána poslanca Rózsua, a nech radšej hovorí konkrétne, nie to, čo ho napadne, lebo potom naozaj bude diskusia až do mája.

Poslanec P. Jakubík:

Vážený pán predseda,
kolegyne, kolegovia,
členovia vlády,

naopak, budem veľmi rád, keď po mojom vystúpení sa spustí séria faktických pripomienok konkretizovaných na naplnenie a riešenie tých problémov, ktorými sa vo svojom vystúpení budem zaoberať.

Pred pár dňami zvolal minister zdravotníctva tlačovú konferenciu, kde okrem iného spochybnil údaje zo spravodajskej správy prednesenej vo Výbore Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo a sociálne veci pri odpočte plnenia programového vyhlásenia za túto oblasť. Už pred touto tlačovou konferenciou pán minister vyjadril svoje nesúhlasné stanovisko so správou, keď pred podpredsedom a tajomníkom tohto výboru uvažoval o trestnom oznámení alebo predvolaní pred Mandátový a imunitný výbor Národnej rady spravodajcu tohto výboru. Nakoniec volil iný spôsob oponentúry - tlačovú konferenciu.

V spravodajskej správe bolo konštatované, že z 51 bodov rozpracovaného programového vyhlásenia vlády v rezorte zdravotníctva je nesplnených 40. S týmto konštatovaním súhlasil i predstaviteľ ministerstva zdravotníctva - štátny tajomník, ktorý ministra pri rokovaní vo výbore zastupoval. Na spomínanej tlačovej konferencii pán minister predložil novinárom bodový odpočet programového vyhlásenia vlády. Zaujímavé je, že takýto seriózny odpočet je predložený až novinárom po zasadnutí výboru a nie poslancom najvyššieho zákonodarného orgánu. Musím konštatovať, že odpočet predložený vo výbore pre zdravotníctvo a sociálne veci sa rozchádza s odpočtom pána ministra, kde zostáva podľa neho nesplnených nie 40, ale 32 bodov, a u 8 bodov by bolo predmetom diskusie medzi výborom a ministerstvom zdravotníctva, či možno tieto body považovať za splnené. Škoda, že táto diskusia sa nekonala tam, kde sa mala konať, teda vo výbore.

Súhlasím s pánom premiérom, že programové vyhlásenie vlády nemožno chápať ako cestovný poriadok s časovým harmonogramom na 4 roky, kde sa potom značí, čo sa plní a čo nie. Takýto dokument je, podľa mňa, niečo viac. Je to koncepčný materiál, v ktorom zákonite život prináša korekcie, niektoré body ruší, niektoré sa rozširujú. Ale práve z tohto dôvodu nepovažujem prístup ministra zdravotníctva a ministerstva zdravotníctva k vyhodnoteniu programového vyhlásenia vlády za koncepčný a perspektívny.

Súčasne s hodnotením programového vyhlásenia vlády bola predložená i aktualizácia programového vyhlásenia. Je ťažko aktualizovať niečo, čo v odpočte nemá systém a určitú výpočtovú hodnotu. A to, že to skutočne odpočtu programového vyhlásenia vlády v rezorte zdravotníctva chýba, potvrdilo ministerstvo tým, že pripravilo ďalší odpočet, ale nie pre Národnú radu, ale pre tlačovú konferenciu. V aktualizácii programového vyhlásenia sa v kapitole zdravotníckej starostlivosti vláda odvoláva na pripravovaný dokument štátnej

zdravotníckej politiky. Tento dokument nebol síce súčasťou aktualizácie programového vyhlásenia vlády, ale ani samostatnej informácie. Ide o materiál, ktorý tu už ale mal byť, a bude zrejme konkretizovať napĺňanie programového vyhlásenia vlády v rezorte zdravotníctva.

Je mi ľúto, že ministerstvo zdravotníctva nevyužilo jedinečnú šancu pri odpočte programového vyhlásenia vlády a poslancom Národnej rady, a tým i širokej verejnosti, nedokázalo predložiť skutočné kvalifikované stanovisko o stave v rezorte a o možnostiach jeho ďalšieho chodu. Ministerstvo zdravotníctva opäť prepáslo jedinečnú možnosť nájsť reč so zdravotníckou verejnosťou v záujme riešenia narastajúcich problémov v tejto oblasti. Pod túto nevyužitú šancu sme sa ale podpísali aj my, poslanci tohto výboru. Vo výbore sme neprijali žiadne uznesenie k predloženým materiálom. Neprijali sme návrh uznesenia, v ktorom sa konštatovalo, že predložený materiál je nekonkrétny, nezodpovedá obsahu programového vyhlásenia, že ministerstvo zdravotníctva nezhodnotilo úlohy, ktoré mu boli uložené, a pri porovnávaní s programovým vyhlásením sa k 1. 4. 1993 zistilo z 51 na 40 nesplnených úloh, že Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo a sociálne veci neprijíma predložený materiál tohto plnenia z programového vyhlásenia na stranách 37 až 41, vracia ho ministerstvu zdravotníctva a žiada jeho prepracovanie. Pri hlasovaní za toto uznesenie alebo za tento návrh hlasovalo 7 poslancov za a 6 poslancov nevyslovilo súhlas, 4 sa zdržali hlasovania, 2 boli proti. Na schválenie podľa počtu členov výboru je potrebných 8 hlasov.

Napriek tomu, že sme uznesenie vo výbore neprijali, ministerstvo zdravotníctva sčasti prepracovalo materiál a predložilo ho, nie však poslancom, ale ako som už spomínal, novinárom. Škoda, že sme neboli ako poslanci dôslednejší. Zrejme pán minister stavia na vyššiu priečku informovanosť masmédií namiesto parlamentu.

V ďalšej časti svojho vystúpenia sa dotknem niektorých častí sociálnej oblasti programového vyhlásenia. V predložennom plnení programového vyhlásenia vlády sa konštatuje, že za rok 1992 reálna mzda u zamestnancov vzrástla o 8,6 %, výška dosiahnutej priemernej mzdy sa odhaduje na 4 960 Sk. V správe sa však ani náznakovo nepoukazuje na rozdiely, ktoré sú v zárobkovej úrovni medzi jednotlivými odvetviami. Pomerne vysoká priemerná mzda bola dosiahnutá v peňažníctve a poisťovníctve, cca 7 600 Sk, vo všeobecnej správe 7 050 Sk, v štátnej správe 5 200 Sk. Na druhej strane však priemerný zárobok v textilnom priemysle bol za uplynulý rok 3 400 Sk, v odevnom 3 500 Sk, v maloobchode 3 680 Sk, vo výrobe strojov a prístrojov 4 100 Sk. Toto je v drvivej väčšine prípadov spôsobené neriešením deformácií predchádzajúceho mzdového systému z dôvodu zvyšujúcej sa platobnej neschopnosti a prehlbujúcej sa recesie hospodárstva, najmä vo výrobnnej či podnikateľskej sfére.

Druhý problém, na ktorý by som chcel poukázať, je valorizácia dôchodkov. Index rastu životných nákladov za rok 1992 u dôchodcov predstavuje 112,1. Ukazuje sa, že ak by vláda bola dodržala svoje vyhlásenie v súlade so zákonom číslo 46/1991 Zb., dôchodky mali byť zvýšené už k 1. januáru a nie k 1. marcu, a nie iba o cirka 5 %.

Ďalším okruhom, ktorý vo vyhodnotení programového vyhlásenia vlády nie je spomenutý, je oblasť bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hoci oblasť hygienických podmienok pre pracovné prostredie v rezorte zdravotníctva je hodnotená. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny malo do 30. novembra minulého roku predložiť Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo a sociálne veci materiál o komplexnom riešení bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v podmienkach stanovených zákonom číslo 453/1992 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov

štátnej správy Slovenskej republiky. Žiaľ, do dnešného dňa výbor takýto materiál neobdržal. Súčasný stav je taký, že ani v samotnom rezorte ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny nie sú jednoznačne doriešené vnútorné vzťahy a kompetencie medzi rezortom a Slovenským úradom bezpečnosti práce a vytvára sa fiktívny problém okolo Výskumného ústavu bezpečnosti práce, kto ho má riadiť, ak je napojený na štátny rozpočet, a ktorí profesionáli majú byť prepojení na tento výskumný ústav.

Takmer sa zastavili práce, alebo nie je možné ukončiť zriadenie technického dozoru na Slovensku po rozdelení federácie, koncipovať postavenie a úlohy inšpekcie práce, spracovať celkovú koncepciu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, prehodnotiť legislatívu tejto oblasti a jej harmonizáciu s predpismi Európskeho spoločenstva, prepojenie dozovacej a kontrolnej činnosti odborov, špecifikácie výkonu dozoru nad jaderno-energetickými zariadeniami a komplexom zabezpečenia výkonu štátneho odborného dozoru. Je to o to naliehavejšie, že situácia v roku 1992 v oblasti pracovnej úrazovosti, pracovnej neschopnosti, chorôb z povolania i enormne zvyšujúci sa počet nedostatkov bezpečnosti pracovného prostredia poukazuje na neriešenie základných potrieb a podmienok na výkon príslušnej profesie.

Veľkým problémom je otázka bytov. Nemáme fakticky orgán na Slovensku, ktorý by bol za bytovú politiku zodpovedný. Považujem za potrebné prijať konečne zásady bytovej politiky. Veľa a vášnivo sa diskutuje o predaji bytov. Je to oblasť, ktorá je veľmi citlivá a ktorú verejnosť veľmi vníma. Napriek tomu, že sa vo verejnosti veľa diskutuje a vzrastá i napätie, neboli zatiaľ predložené žiadne legislatívne normy týkajúce sa predaja bytov, s výnimkou návrhu zákona, ktorý bol predložený na verejnú diskusiu a okolo ktorého zostalo - dovoľm si použiť výraz "záhadné ticho", alebo tých

pripomienok bolo toľko, že sa tento návrh prepracováva od začiatku.

Posledný problém, ktorého sa chcem dotknúť, je zamestnanosť. Najmä v oblasti aktualizácie mi chýba podiel jednotlivých rezortov resp. ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny ako gestora, ako sa bude riešiť rast nezamestnanosti v prípade účinnosti zákona o bankrote. Terajšia úvaha predstavuje bankrot cca 300 podnikov na Slovensku, ktoré v niektorých regiónoch sú nosnými realizátormi zamestnanosti. Asi nie je cieľom rezortu ministerstva práce, ostatných rezortov či vlády Slovenskej republiky, aby rast sociálnych príjmov bol viac ako dvojnásobok rastu príjmov z pracovnej činnosti, ako tomu bolo v roku 1992.

Odporúčam preto, aby v aktualizácii programového vyhlásenia vlády boli vecne a časovo konkretizované najzávažnejšie úlohy a opatrenia pre najbližšie obdobie jedného až šiestich mesiacov, a to v oblasti zamestnanosti nadväzne na zákon o bankrote, doriešenie funkčnosti Národnej poisťovne, jej činnosti a zosúladenie s platným zákonom, predloženie Národnej rade na prerokovanie návrhov zákonov, ktoré budú riešiť hmotno-právne nároky v oblasti nemocenského a dôchodkového poistenia a návrhov zákonov o štátnej sociálnej podpore, sociálnej pomoci a minimálnej mzde, oblasť bytovej politiky a oblasť bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, vrátane štátneho odborného dozoru a technického dozoru.

Ďakujem za pozornosť.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Ďalej je do rozpravy prihlásený pán poslanec Csáky. Pripraví sa pán inžinier Taraj.

Poslanec P. Csáky:

Vážený pán predseda,
vážená vláda,
vážená Národná rada Slovenskej republiky,

pri hodnotení činnosti vlády za uplynulých 9 mesiacov som presvedčený, že pred vecnou diskusiou musím sa aspoň niekoľkými vetami zmieniť aj o širších politických súvislostiach, konkrétne o spoločenskej a politickej klíme, v ktorej táto vláda bola nútená pracovať a ktorú okolo seba do značnej miery aj sama vytvárala. Domnievam sa totiž, že v týchto súvislostiach sa majú hľadať aj príčiny niektorých vážnych vecných problémov, o ktorých budeme musieť dnes diskutovať.

Som toho názoru, že víťazná politická reprezentácia Slovenskej republiky sa po vlašajších voľbách následkom eufórie z volebného víťazstva dostala do vlastnej pasce. Výsledky volieb ako keby vsugerovali, že táto reprezentácia môže uskutočňovať akékoľvek kroky. Pritom si táto reprezentácia do hĺbky neuvedomila, že nikto na svete, žiadny politik, žiadne politické zoskupenie, žiadna vláda nemôže robiť v politike čo chce. Každé politické zoskupenie je limitované jednak okolitým svetom a jednak vlastnými možnosťami. Na rokovania s českou stranou táto reprezentácia odchádzala s hrdými značkami SO na vlastných autách, a tým každý súdny človek mohol dostať obraz jednak o odbornej nepripravenosti delegácie a jednak nám ostalo len dúfať, že značka Somálska na autách vyjednávačov nesignalizuje budúcu perspektívu ekonomickej situácie v Slovenskej republike.

V ústavnom princípe minulej Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky bol od roku 1968 zabudovaný princíp súčasne demokraticky, ale aj politicky nebezpečný - princíp zákazu majorizácie. Na tejto strune veľmi usilovne hrala politická reprezentácia Slovenska v minulých dvoch rokoch a hudba na

tejto strune predstavovala tvrdenie stáleho "nie" politickému partnerovi. Tým však táto reprezentácia ako keby si priveľmi zvykla na tento tón a stále viac a viac sa zabetónovala do pozície principiálneho odporcu. Tento spôsob ako-tak fungoval do 31. decembra 1992.

Od 1. januára však nastala nová doba, ktorá by si žiadala zmenu štýlu politizovania v smere ku kladným signálom tak v tuzemskej, ako aj zahranično-politickej oblasti. Vládna garnitúra však ako keby zo zotrvačnosti zostala v obrannej pozícii a opakovala staré tóny v smere k Českej republike, k niektorým medzinárodným organizáciám, Medzinárodnému menovému fondu, občas k Rade Európy, Európskym spoločenstvám, ako aj niektorým susedom, vo vnútri štátu voči odborom, novinárom, opozícii, reprezentantom maďarskej národnej menšiny a potom voči kolektívom v zdravotníctve, školstve, poľnohospodárstve, priemysle, voči podnikateľom - nebudem pokračovať.

V určitých chvíľach sa nám už zdalo, ako keby táto garnitúra z dôvodu vlastnej najhlbšej neschopnosti analyzovať reálny stav nebola schopná nie spolupracovať, ale ani viesť normálny dialóg s ostatnými. Je len malým zadostučinením, že už dávno sa nikto neopováži použiť na túto vládu prívlastok, ktorý si predáci tejto vlády sami osvojili tu, v tomto parlamente, pred deviatimi mesiacmi.

Ekonomická situácia je v Slovenskej republike z týždňa na týždeň horšia, v spoločnosti rastie napätie a vládne dokumenty, ktoré aj teraz prerokúvame, na to nechcú alebo nevedia adekvátne reagovať. Niektorí kompetentní členovia vlády sa ani nezúčastnili v niektorých parlamentných výboroch pri prerokúvaní týchto v súčasnosti najzávažnejších tém. Ako keby sa aj členovia vlády držali starej dobrej zásady, že ak nehovoríme o problémoch, tie prestanú existovať. Vládnúce hnutie nechce priznať skutočnú hĺbku jamy, do ktorej dostalo

túto republiku vlastnou politikou. Pritom všetci vieme, že stojíme pred veľmi bolestnými krokmi vo finančnej a hospodársko-legislatívnej oblasti, ktoré túto skutočnosť ešte zhoršujú.

Nebudem tu opakovane poukazovať na historické súvislosti, podľa ktorých každá strana, ktorá si myslela, že je jedine schopná na vedenie spoločnosti a obsadzovala všetky funkcie vlastnými členmi, vždy dopadla smutne. Teraz už aj niektorí členovia, alebo presnejšie, bývalí členovia vládneho hnutia vedia, že sa nedá vybudovať selektívna demokracia. Ak sa v niektorej strane zakorenia nedemokratické prvky riešenia problémov, nikde nie je garancia, že tieto snahy sa nemôžu obrátiť proti ktorémukoľvek členovi tej istej strany, aj keď sa na vytvorení toho systému sám zúčastnil. A nedajte sa pomýliť, vážení kolegovia, tým, že parlamentný kontrolný orgán Slovenskej informačnej služby nemá člena jedine z maďarskej koalície. To ešte neznamená, že SIS by sa dala eventuálne zneužiť len proti týmto stranám.

Môžete nám vyčítať koľko chcete, že podľa vás poslanci maďarskej koalície spochybňujú obraz Slovenska v zahraničí. Nie je to pravda. My hovoríme o skutočnostiach. Čo si má však myslieť o Slovensku napríklad pán Manfred Wörner, generálny tajomník NATO, ktorý má protokolárne pripravené prijatie pána ministra zahraničných vecí Slovenskej republiky, ktorého ministra vláda jednoducho nepustí na toto stretnutie do Bruselu? Čo si má myslieť o Slovensku pani Catrin Lalumierová, ktorá pocestuje do Debrecína na podpísanie dokumentu o Euroregióne Karpaty, a aktu sa taktiež nezúčastní pán minister zahraničných vecí Slovenskej republiky? A skutočne sa mýlili odborníci Medzinárodného menového fondu, ktorí po niekoľkodňových rokovaniach vstali od stola a odcestovali, pretože mali dojem, že sa s nimi nerokuje seriózne, keď opakovane dostávali na prerokovávané témy celkom odlišné podklady? Skutočne si myslím, že takéto vlastné góly

by si nemal dovoliť dávať ani začínajúci štát. A skutočne si myslím, že 53 zahraničných zastúpení pre takú malú republiku za súčasného stavu je prehnane vysoké ekonomické zaťaženie.

Plne súhlasím s pánom Mihókom, predsedom Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory, podľa ktorého sa 80 % diplomacie robí doma a 20 % v zahraničí. Plne súhlasím s ním, keď ako splnomocnenec Slovenskej republiky na rokovaníach o príprave asociačnej dohody s Európskymi spoločenstvami po návrate povedal, že k vytváraniu zhoršeného obrazu o Slovensku prispievajú viaceré výroky nielen slovenských politikov, ale aj predstaviteľov hospodárskeho života. Ako príklad uviedol značne rozličné údaje slovenských finančníkov o našich devízových rezervách. To vyvoláva neistotu i váhanie prípadných zahraničných investorov. Obdobného názoru je aj pán Dieter Bricke, bývalý chargé d'affaires Spolkovej republiky Nemecko v Bratislave, ktorý pánu Jurajovi Alnerovi, vedúcemu redaktorovi Národnej obrody povedal: "Kapitál neprichádza do rizikových oblastí, podmienkou je stabilita." Je to otázka daní, odpisov, subvencií, tvorby cien, exportných možností. Slovenská vláda hovorí, že podmienky sú. Niektorí nemeckí podnikatelia však vidia ešte inak.

Vážená Národná rada Slovenskej republiky,

môžeme a musíme tu hovoriť podrobne aj o čiastkových a odborných problémoch. Je to veľmi potrebné a je to naša úloha. Za náš klub o ďalších konkrétnostiach budú hovoriť moji kolegovia. Ak si však neuvedomujeme ozajstnú hĺbku krízy a ak si neuvedomujete, vážená latentná vládna koalícia, že bez zmeny politického štýlu, bez širšieho dialógu a bez serióznej spolupráce cesta z tejto krízy nevedie, robíte zásadnú chybu. Tak, ako doteraz na riešenie podstatných problémov nestačila pokulhávajúca politická súhra medzi HZDS a SNS, nebude stačiť ani na prvý pohľad "geniálny poker"

HZDS a SDC. Na riešenie problémov treba vytvoriť, podľa môjho názoru, širší konsenz. Teraz je na to ešte možnosť.

Ďakujem.

/Potlesk./

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Faktická poznámka - pán poslanec.

Poslanec M. Vanko:

Vážený pán predsedajúci, vážené kolegyne, kolegovia, opravdu potvrdzujem, že parlament je miesto, kde sa môže beztrešne hovoriť hocičo. Chcel by som však k tomu pridať, že je ešte jedno také miesto - sú to psychiatrické oddelenia.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán poslanec Móri - faktická poznámka, potom pán poslanec Brňák a pán poslanec Kvasnička.

Poslanec I. Móri:

Vážené kolegyne,
vážení kolegovia,

skutočne som si s úžasom vypočul predchádzajúci príspevok. Chcel by som dať len otázku pánu Csákymu, čo si majú myslieť o Slovensku predstavitelia Európskeho parlamentu, keď jeden z členov oficiálnej delegácie im odovzdá materiály, o ktorých nemá predseda nášho parlamentu ani potuchy.

Ďakujem.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán poslanec Brňák, potom pán poslanec Kvasnička.

Poslanec P. Brňák:

Osobne chápem vystúpenie pána poslanca Csákyho ako príspevok k spolužitiu Slovákov a Maďarov. /Potlesk./

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán poslanec Kvasnička.

Poslanec L. Kvasnička:

Chcel som ako psychiater zareagovať na vystúpenie pána poslanca Vanku. Psychiater hodnotí pacienta podľa prejavu a podľa obsahu, atď. Ja som tu zatiaľ skutočne nepozoroval, že by tu bol niekto duševne chorý. /Potlesk./

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pánu poslancovi Kvasničkovi. Pán poslanec Michelko.

Poslanec J. Michelko:

Mám len otázku na pána poslanca Csákyho, keby nám vysvetlil a vyčlenil v geografickej mape Maďarska, kde sa vlastne nachádzajú Karpaty na maďarskom území, keď tu spomínal Karpatský euroregión.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pánu poslancovi. Pán poslanec Kočtúch.

Poslanec H. Kočtúch:

Chcel by som poprosiť pánov poslancov, aby, pokiaľ sa dovolávajú faktov, tieto fakty sedeli. Týka sa to Medzinárodného menového fondu, ktorý spomenul pán poslanec Csáky. Výkonný riaditeľ našej konstituencie pán Jagues de Grotte sa zúčastnil v Starej Turej porady expertov a sám sa vyjadril o misii tej časti Medzinárodného menového fondu, ktorý pán poslanec Csáky spomenul. Povedal, že nemali poradenskú funkciu, ale ich úloha bola prokurátorská. Pán výkonný riaditeľ Jagues de Grotte na zasadnutí v Starej Turej ocenil stanovisko slovenskej vlády, pokiaľ išlo o otázky devalvácie, a sám sa vyjadril na základe faktov, ktoré môžem aj teraz predložiť /"Strategic Notes about Slovakia"/, že devalvačné očakávania, do ktorých slovenskú vládu vháňala neinformovaná svetová i európska tlač, sa ukázali ako predčasné, veľmi nezrelé a pochybné. /Potlesk./

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Ďakujem pánu poslancovi Kočtúchovi za jeho faktickú poznámku. Do rozpravy sa ďalej prihlásil pán poslanec Štefan Taraj z Kresťansko-demokratického hnutia. Pripraví sa pán poslanec Pavol Farkas za Maďarské kresťansko-demokratické hnutie.

Poslanec Š. Taraj:

Vážený pán predsedajúci,
vážené kolegyne a kolegovia,
vážení predstavitelia vlády,

po prečítaní písomného materiálu o plnení vládneho programu vlády Slovenskej republiky a po konzultácii s predstaviteľmi ministerstiev minulý týždeň vo výbore som nadobudol pocit, že plnenie vládneho programu je pokračovaním

predvolebnej kampane. Na jednej strane je to kritika predchádzajúcej vlády vo všetkých smeroch a na druhej strane len úspechy dnešnej vlády. Kritizovať však vedenie predošlej vlády a nepozrúť sa pritom hlbšie do minulosti sa dnes už v našej spoločnosti akosi nenosí. Ba naopak. Veď pri naplňaní emancipačných cieľov Slovenska musela byť dnešná vláda posmelená výsledkami hospodárenia a stavom našej ekonomiky po predošlej vláde, keď pristúpila na rozdelenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. A tak ostáva záhadou, prečo dnes konštatujeme, že česká vláda požaduje vrátiť od Slovenskej republiky približne 24 milión slovenských korún a nakoniec, v posledných dňoch českou vládou ponúkaný nulový variant bude snáď najvýhodnejší pre Slovensko.

Problémy rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa plne prejavujú práve dnes. Jeho unáhlený krok v nevhodnej dobe síce zapadá do rámca charakterizovaného štátoprávnymi pohybmi vo viacnárodných spoločenstvách, a to bol cieľ aj iných politických subjektov, ale jeho dôsledky a dopad na Slovensko nikto nevie odhadnúť. Uspokojenie nedáva ani tento materiál. Takéto problémy sú očividné v rôznych rezortoch, ministerstvách. Budem sa venovať rezortu poľnohospodárstva, ktorému chcem venovať svoj príspevok.

Dnešné vedenie ministerstva si plne uvedomuje, že dnešný stav poľnohospodárstva na Slovensku ani predchádzajúci predstavitelia nemali ľahké vyriešiť. Vedenie ministerstva však nepokračuje dosť rázne v tých krokoch, ktoré začalo vedenie ministerstva predošlej vlády, a zdá sa, akoby pôvodnú stratégiu spomaľovalo. V materiáli sa síce uvádza, že zjednodušenie právnych predpisov a ich legislatívne vyčistenie napomôžu privatizovať najmä domácim subjektom, a to v širokej miere. No sme svedkami, že zdržovaním transformácie, privatizácie sa majetky čím ďalej tým viac zadlžujú a chátrajú. Komu tým napomáhame? Štátu, alebo špekulantom, ktorí čakajú, až budú môcť privatizovať za tú najnižšiu cenu

a pritom hodnotný majetok? Zdá sa, že vedenie ministerstva chce riešiť dva problémy naraz - pribrzdzenie tvrdého trhového správania sa poľnohospodárov a posilnenie čohosi, čo sme tu už v minulosti mali. To iste vieme, že nepôjde.

Stačí si spomenúť na prijímanie zákonov o poľnohospodárstve vo Federálnom zhromaždení - zákony 162, 269, 42 - v roku 1990, ako argumentovali mnohí poslanci neprajúc novým reformám v poľnohospodárstve, že prijatím takýchto zákonov sa rozpadnú naše družstvá, štátne majetky a nastane hlad. Nič takého sa nestalo. A hlad nebude ani teraz. Veď približne 350 000 pracovníkov v poľnohospodárstve, z toho asi 50 000 vysoko vzdelaných odborníkov musí niečo dokázať a vytvoriť. Len konečne prestaňme glorifikovať to, čo sme v poľnohospodárstve dosiahli. Prestaňme sa porovnávať so susedmi na druhej strane Európy, ktorí sú pred nami strašne ďaleko v tejto oblasti. Povedzme poľnohospodárom pravdu, že tu žiadny zázrak nepríde, ani vláda nemá nejaký zázračný recept na riešenie poľnohospodárstva. Takýto recept neobsahuje ani tento materiál.

Kladne možno hodnotiť snahu dnešného ministerstva poľnohospodárstva o dotačnú politiku pre našich poľnohospodárov. Dotačná politika má za cieľ zefektívniť poľnohospodársku výrobu vychádzajúc pritom z ekonomického prínosu a jeho návratnosti i pre oblasti s horšou bonitou pôdy v klimaticky a terénne nepriaznivých podmienkach. Dotačnou politikou treba klásť väčší dôraz najmä na zefektívnenie regionálnej špecializácie a posilnenie súkromného podnikania v tejto oblasti. V budúcnosti práve v týchto regiónoch - i pán premiér to spomínal - možno očakávať zvýšenú nezamestnanosť z dôvodu bankrotu poľnohospodárskych družstiev alebo iných závodov sústredených v týchto oblastiach. Preplnenosť nášho hospodárstva odbornými kádrami v týchto oblastiach neumožní poľnohospodárskym odborníkom zamestnať sa v iných oblastiach, než je poľnohospodárstvo.

Preto chcem poukázať na tento nedostatok dotačnej politiky, ktorá by nemohla opomenúť tento problém blízkej doby. Práve jej účinnou pomocou pomôžeme zachovať našich poľnohospodárskych odborníkov vytvárajúc pritom rôzne poľnohospodárske formy výroby. Veď je zaujímavé sledovať súkromných podnikateľov v poľnohospodárstve, kde nenájdeme snáď jedného, ktorý by bol dnes v kolapse pri jarných prácach. Samozrejme, je to pohľad trochu jednostranný, ale na druhej strane o to zaujímavejší, ak si zoberieme na pomoc pár číselných údajov. Dnes súkromný sektor na Slovensku prípadne svojpomocou chová až 50 % hydiny, 15 % ošípaných, zhruba 13 % hovädzieho dobytku. Pestovanie a zásobovanie obyvateľstva zeleninou a ovocím je výlučne v rukách súkromných podnikateľov v poľnohospodárstve. Cena mlieka, kde je väčšia sústredenosť súkromných podnikateľov, sa pohybuje od 5 do 6 korún. A úspora pre štátny rozpočet je zhruba vyčíslená, keby sme to mali dotovať, zhruba na 5 miliárd korún.

Túto skutočnosť daný materiál postráda a nikde sa o ňom nehovorí. Berie poľnohospodárstvo ako celok a nepoukazuje na iné možné cesty, ako zabezpečiť potravinovú bezpečnosť v celom agropotravinárskom komplexe na Slovensku. Z tohoto vyplýva, že je zaujímavé zo strany vlády alebo ministerstva zaoberať sa súkromným sektorom s príslušnou podporou, lebo to, čo v poľnohospodárstve dnes udržujeme, neudržíme a v budúcnosti nás to postihne s o to horšími dôsledkami.

Náš poľnohospodársky výbor, ktorého som členom, pri preberaní tohto materiálu vo svojom uznesení konštatuje, že sa neplní vládny program v oblasti poľnohospodárstva. Nehovorí plnú pravdu o dnešnom stave poľnohospodárov a do budúcnosti ani nedáva uspokojivú odpoveď pre jeho riešenie. Uzatváraním sa do jednostranného pohľadu, ktorého korene siahajú do minulosti našej veľkovýroby, danému stavu nepomôže. Do riešenia krízového stavu poľnohospodárstva sa musí zapojiť

široká verejnosť, a to nie iba poľnohospodárska. Veď poľnohospodárstvo je odrazom celého nášho hospodárstva, ktoré do-
tuje mechanizačnú techniku, technológie rôzneho druhu pre
našich poľnohospodárov. Iba takýmto širokým záberom a pohľa-
dom na dané problémy bude možné ich doriešiť a zastaviť úpa-
dok v našom poľnohospodárstve. Chce to ale jasné ciele, sta-
noviť si presné kroky a záujem vládnych činiteľov.

Na záver len chcem pripomenúť, že o poľnohospodárstve
sa dnes veľmi málo hovorí. I sám pán premiér vo svojom pre-
jave sa len málo dotkol oblasti poľnohospodárstva, ktoré je
pre nás tak dôležité.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi Tarajovi. Ako ďalší vystúpi pán
poslanec Farkas z Maďarského kresťansko-demokratického hnu-
tia. S faktickou poznámkou sa predtým hlási pán poslanec
Kočtúch.

Poslanec H. Kočtúch:

Samozrejme, že sme diskutovali o otázkach poľnohospo-
dárstva. Okrem toho, o čom sme diskutovali, viem, že pán mi-
nister Baco má 178 veľmi konkrétnych krokov. Ako mi včera
povedal, ak mu dá parlament príležitosť, môže o tom našim
poslancom rozprávať 7 hodín. Keď sem príde, môže teda ho-
voriť aspoň o skupinových komplexoch týchto krokov.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem spoločnému spravodajcovi. Ďalšia faktická po-
známka.

Poslanec A. Bernaták:

Chcel by som pripomenúť môjmu predrečníkovi, že emancipačný proces na Slovensku bol završený nie preto, že terajšia vláda bola posmelená dobrou ekonomickou situáciou, ktorú jej pripravila predchádzajúca vláda, ale práve naopak. Hádám treba znovu pripomenúť, a veľmi dôrazne, že tento proces, ktorý bol završený samostatnosťou a zvrchovanosťou Slovenskej republiky, bol stáročným procesom našich predkov, a práve tejto vláde sa to podarilo dovrieť.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem za faktickú poznámku. Prosím pána poslanca Farkasa. Pripraví sa pán poslanec Miček z HZDS.

Poslanec P. Farkas:

Vážený pán predsedajúci,
vážená Národná rada,
vážení členovia vlády,

máme tu pred sebou aktualizované Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky. Ak by chcel niekto posudzovať stav nášho hospodárstva podľa vysvetlení členov vládneho kabinetu, ktoré už boli uverejnené, alebo podľa oficiálneho zdôvodnenia zhodnotenia plnenia programového vyhlásenia vlády, mohol by nadobudnúť dojem, že to u nás s ekonomikou nie lenže nie je zlé, ale dokonca dobré. Lenže každodenný život potvrdzuje niečo iné a realita dosvedčuje opačný výsledok.

V rezorte Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky poklesla produkcia za minulý rok o vyše 14 % a v tomto

roku prepad pokračuje. Veľký počet podnikov hospodári so stratou a 106 podnikov je v tzv. zóne ohrozenia.

Rezort zdravotníctva sa nachádza tesne pred kolapsom. Rezort poľnohospodárstva je takmer na kolenách. Celkové výkony poľnohospodárskej prvovýroby poklesli o 25 mld Sk a výpad vo výsledku hospodárenia poľnohospodárskych podnikov ku koncu roka 1992 bol vyše 14 mld Sk. 90 % poľnohospodárskych podnikov je stratových. Pravda, pri tejto otázke by sa dali presne analyzovať objektívne, ale aj subjektívne príčiny stratovosti, ale faktom ostáva, že pokles výkonnosti poľnohospodárstva sa stále nedarí zastaviť.

Vláda pri svojom nástupe v júli minulého roku konštatovala, že preberá ekonomiku Slovenska v štádiu úpadku. Áno, je to fakt, ale súčasný stav slovenského hospodárstva svedčí o tom istom. Žiaľ, za 9 mesiacov sa úpadok ešte prehĺbil, tempo pádu sa začalo zrýchľovať. Všetky makroekonomické ukazovatele sa naďalej zhoršujú, najmä pokiaľ ide o tvorbu hrubého národného produktu, priemyselného produktu, poľnohospodárstva.

Určitú pozitívnu tendenciu badať len v stavebníctve, kde došlo k miernemu oživeniu, a vo výkonoch nákladnej dopravy, najmä pokiaľ ide o nákladnú automobilovú dopravu. Ďalším svetlým bodom hospodárskeho vývoja je aktívna obchodná bilancia, a to aj s Českou republikou. Napriek tomuto nesporne pozitívnemu faktu minister hospodárstva asi pred dvoma týždňami nás šokoval tým, a myslím, že nie iba nás, že naše devízové rezervy poklesli z vyše 300 miliónov dolárov na začiatku roka na súčasných 20 - 25 miliónov dolárov. Hoci viceguvernér Národnej banky Slovenskej republiky toto číslo opravil, faktom ostáva, že nás veru neukľudnil.

Otázka nášho vzťahu k Medzinárodnému menovému fondu aj po spresnení výsledkov rokovania pánom poslancom Kočtúchom

ostáva naďalej otvorená. Misia Medzinárodného menového fondu odišla bez konkrétnych výsledkov a rokovania sa prerušili. Je to, podľa mňa, veru neúspech, nie preto, že vláda tvrdé podmienky Medzinárodného menového fondu neprijala, ale preto, že sa ekonomickým ministrom zodpovedným za stav nášho hospodárstva nepodarilo argumentami, diplomaciou a trpezlivým vysvetľovaním zblížiť stanoviská oboch strán natoľko, aby sme dostali tzv. vysvedčenie a dali tak zelený signál zahraničným investorom a finančným inštitúciám. Ak sa totiž na vec pozeráme z tohto ekonomického hľadiska, tento už tak potrebný signál je zrejme významnejší, ako samotná pôžička Medzinárodného menového fondu. Teda, otázka našej devízovej pozície ostáva naďalej živá a otvorená.

V rozpočtovom hospodárení Slovenskej republiky vznikol do konca februára schodok 1,5 mld Sk a ku koncu marca tento schodok činil až 8,2 mld Sk. Tento fakt má veľmi vážne ekonomické dôsledky, veď tento deficit bude treba kryť z prístupných zdrojov. Ak to budú kryť domáce banky, ich prostriedky budú použité na financovanie vlády a vládneho programu a nebudú voľné peňažné prostriedky na tak žiadané a očakávané oživovacie úvery podnikom a podnikateľom. Tento fakt vedie priamo k obmedzeniu súkromných investícií a k zvýšeniu už aj tak dostatočne napnutých úrokových sadzieb.

Aj to je fakt, že takmer niet krajiny na svete, ktorá by nemala nejaký vnútorný i zahraničný dlh. Dlhy síce znamenajú žiť na úver, ale vysoké zahraničné zadĺženie je nepríjemným a ťažkým bremenom pre každý štát. Ak štát ziskava peniaze prostredníctvom dodatočných emisií, hrozí nám neudržateľná inflácia. Ktorú cestu voliť? Tu by nám mohli prísť na pomoc slová uznávaného západného ekonóma Warrena Smitha, keď povedal - citujem: "Jediné dobré pravidlo je, že rozpočet by nikdy nemal byť vyrovnaný, s výnimkou okamihu, keď prebytok, ktorý má brzdiť infláciu, sa mení na deficit využívaný v bo-

ji s recesiou." - Koniec citátu. Áno, je to pravda, ale to potrebuje silné prosperujúce hospodárstvo, úspešnú hospodársku politiku, ktorá je prispôsobená a vychádza z reálnej výkonnosti ekonomiky daného štátu.

Nedá sa ďalej oddialiť účinnosť zákona o konkurze a vyrovnaní. Takto totiž ostali naďalej viazané peňažné prostriedky neprosperujúcich poľnohospodárskych i podnikateľských subjektov nedobytnými. Aj banky majú v týchto podnikoch viazané množstvo financií a ostali najväčšími veriteľmi neprosperujúcich podnikov, a tak nie sú úvery prosperujúcim podnikateľským subjektom na oživenie ekonomiky a úspešného kolobehu peňazí. Oddialením bankrotov je iba predĺžená agónia v neprosperujúcich podnikoch a iba dočasne riešená sociálna otázka na úkor už tak potrebného oživenia platobnej schopnosti a oživenia hospodárstva Slovenskej republiky. Veď to oživenie asi každý z nás chce.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi Farkasovi z MKDH. Je nejaká faktická poznámka? /Smiech v sále./ Pán poslanec Miček z HZDS. Pripraví sa pán poslanec Brocka z KDH.

Poslanec M. Miček:

Vážený pán predsedajúci,
vážená vláda,
kolegyne, kolegovia,

iste si všetci veľmi dobre pamätáme, ako v programovom vyhlásení vlády z júla minulého roku bol deklarovaný proces hospodárskej politiky vlády so zameraním na priebeh

privatizácie. Tu by som chcel poukázať na niektoré základné princípy tohto procesu, ktoré sa vláda zaviazala realizovať.

Po prvé to bolo rešpektovať doterajší - treba tomu rozumieť priebeh do júla roku 1992 - postup privatizácie s tým, že doposiaľ nerealizované projekty sa sprehľadnia a v záujme transparentnosti procesu privatizácie vláda uprednostní súťažný princíp vo forme verejnej či užšej súťaže. Vláda vypracuje koncepciu privatizácie, do ktorej ako základný princíp sa premietne podpora domácej podnikateľskej vrstvy, zohľadní osobitosti sektorových ekonomík, vymedzí účasť štátu v strategických oblastiach.

Vláda sa zaviazala, že bude iniciovať zjednodušenie právnych predpisov pre ďalší postup privatizácie. Ďalej vláda umožnila poskytnúť väčší priestor uplatňovaniu splátkových foriem pri súčasnom znížení hotovostnej politiky - o tomto tu pán premiér dopoludnia rozprával - a taktiež sa vláda zaviazala podporiť zriadenie parlamentnej komisie pre dohľad nad procesom a priebehom privatizácie.

Pri posudzovaní jednotlivých zámerov vlády počas jej desaťmesačného pôsobenia dá sa na proces a priebeh privatizácie pozeráť rôznou optikou. Pozitívne treba konštatovať, že v oblasti legislatívy sa urobilo pomerne veľa, či už z pozície bývalého Federálneho zhromaždenia, alebo Národnej rady. Táto činnosť by sa dala zhodnotiť kladne, ale vláda pozabudla na jeden dôležitý moment, a to na ten, že do dnešného dňa absentuje zákon o predaji nebytových priestorov, ktorý mal byť podľa plánu legtislatívnych úloh navrhnutý už v októbri 1992. Veľmi dobre vieme, že do doby schválenia novely zákona číslo 427/1990 Zb. o malej privatizácii sa dražitelia, ktorí dražili obrazne povedené vzduch, stali zo zákona prenájomcami priestorov na dva roky, ale prvé dražby sa konali ešte koncom februára 1991 a dvojročný čas sa už naplnil. Týmto teraz už podnikateľom by vláda mala povedať, či

takto prenájaté priestory sa raz stanú ich majetkom a budú môcť investovať do obnovy a inovácie, alebo po týchto dvoch rokoch ostanú v rukách predstaviteľov samospráv a títo ich budú rok čo rok poťahovať s obsahom nájomných zmlúv. Novelou spomenutého zákona sa prenájom totiž predĺžil na 5 rokov a títo prenajímatelia, ktorí dražili v nových podmienkach, teda v päťročnom období, v súčasnosti ešte môžu kludne spávať, ale iste ich tieto otázky a problémy budú zaujímať, ako ich vláda bude riešiť.

15. septembra 1992 vláda schválila koncepciu ďalšieho postupu privatizácie v Slovenskej republike predloženú ministerstvom pre správu a privatizáciu národného majetku a svojim uznesením číslo 726 uložila jednotlivým rezortným ministrom, teda ministrom financií, hospodárstva, dopravy, spojov a verejných prác, zdravotníctva, pôdohospodárstva, kultúry a vnútra vypracovať a predložiť návrh vecného zamerania a princípy privatizácie jednotlivých sektorov nimi riadených rezortov, prerokovať ich s ministerstvom pre správu a privatizáciu národného majetku, ako aj protimonopolným úradom do konca októbra 1992, a zároveň zabezpečiť v ich pôsobnosti urýchlenie realizácie druhej vlny privatizácie podľa schválených koncepcií.

Do stanoveného termínu boli koncepcie, mimo rezortu zdravotníctva, ktorý predložil svoju koncepciu až 9. novembra 1992, predložené, ale dá sa jednoznačne povedať, že až na malé výnimky jednotlivé rezorty resp. ich sektory nepochopili základný koncept privatizácie. Posúďte sami.

Ministerstvo hospodárstva, sektor sklárskeho priemyslu: vzhľadom na nevyhovujúce a koncepcii odporujúce navrhované princípy privatizácie je nutné sektor zásadne prepracovať. To isté stanovisko bolo pri riešení sektoru textilného a odevného priemyslu, chemického priemyslu, kožiarskeho a obuvníckeho priemyslu, a taktiež v oblasti polygrafie. Mi-

nisterstvo dopravy, spojov a verejných prác, cestná, nákladná a osobná dopravu: závery bolo nutné prepracovať. Vodná doprava - závery bolo nutné taktiež prepracovať a Poštová novinová služba - problém známy, kde nebola ochota predložiť v podstate ani privatizačný projekt. Ministerstvo pôdohospodárstva - kolega tu už spomínal problematiku štátnych majetkov. Vzhľadom na to, že problematika štátnych majetkov je veľmi široká, prijala sa dohoda, že túto oblasť spracuje ministerstvo ako samostatný materiál, ktorý predloží vláde a ten bol už schválený. V sektore potravinárskeho priemyslu pre nevyjasnenosť vecného zamerania zo strany zakladateľa bolo potrebné návrh opätovne prerokovať a záväzne uzavrieť. Ministerstvo zdravotníctva - predložené závery vecného zamerania privatizácie nezodpovedali dohodnutým zásadám privatizácie jednotlivých sektorov.

Úlohy, dá sa povedať, si splnili iba ministerstvo kultúry, vnútra a financií, ktorých vecné záležitosti boli prerokované bez rozporov. Takýto stav pretrvával v novembri roku 1992. V marci roku 1993, kedy sa zase posudzovali jednotlivé koncepcie alebo ich vývoj, bolo už síce podstatne menej rozporov, ale k tomuto stavu sa dospelo za neúnavného rokovania na ministerstve pre správu a privatizáciu národného majetku s jednotlivými rezortami. Dá sa povedať, že v tomto období koncepcie bolo už skoro všetko v poriadku a začali sa predkladať privatizačné projekty. Ale aké? Zo 70 predložených základných privatizačných projektov druhej vlny v dobe od novembra 1992 do februára 1993 vzhľadom na nespĺnenie zákona číslo 92/1992 Zb. a jeho noviel, stanovených náležitostí, nebol doposiaľ schválený ani jeden návrh privatizačného projektu. Nie je mysliteľné, aby napríklad správa o stave predkladania privatizačných projektov druhej vlny bola vo vláde schválená dňa 16. 3. 1993 uznesením číslo 171, nadväzne 18. 3. 1993, teda presne dva dni po schválení správy vo vláde, minister dopravy, spojov a verejných prác výsledky rokovania za jeho rezort spochybnil s tým, že nie-

ktoré projekty a dohodnuté postupy považuje za nevhodné, vedúce až k poškodzovaniu záujmov Slovenska. Takýto prístup poukazuje na nekonceptnosť práce rezortu v oblasti privatizácie a nevyjasnenosť zámerov v období spracovania rezortnej privatizačnej koncepcie, a zároveň znamená aj zdržanie predkladania privatizačných projektov.

K tomuto stavu je nutné pripočítať ešte aj stav schvaľovania privatizačných projektov z prvej vlny, ktoré vláda zdedila. A zdedila ich 182, z ktorých, ako je uvedené v odpočte programového vyhlásenia, schválila rozhodnutím uznesenia vlády alebo rozhodnutím ministra pre správu a privatizáciu národného majetku 47. Ďalej 35 projektov bolo vrátených z dôvodu majetkoprávného nevysporiadania a v sumáre ako neuzavreté projekty z titulu nesplnenia náležitostí zákona 92 z roku 1991 Zb. sa blížila k číslu 106. Teda musím konštatovať, že v súčasnosti sa priebeh privatizácie už nie spomalil, ale jednoducho stagnuje.

Vláda sa bude musieť veľmi rýchle zamyslieť, aké závery prijať na to, aby sa konečne uzavrela problematika prvej vlny, vyčistil sa po nej stôl, a aby sa začal kvalitatívnejší proces prípravy predkladania privatizačných projektov druhej vlny. Veď zákon číslo 92/1991 Zb. a jeho novely sú v platnosti už dlhšie ako 2 roky a problémy predkladaných projektov sú stále tie isté. Treba sa však zamyslieť aj nad takou skutočnosťou, k čomu to vedie, keď sa predkladajú nekvalitné a neúplné projekty - k zhoršeniu stavu podnikov, ba až ku krachu podnikov a k následnej likvidácii. Ale nie je to v niektorých prípadoch aj zámer? Veď nefungujúci podnik, ktorý je štátu na obtiaž, pri zaradení do likvidácie môže niekomu predsa len poslúžiť. Komu? Tým, ktorí majú záujem na nekvalitnom vypracovaní privatizačných projektov? Tým, ktorí takéto nekvalitné projekty predkladajú? Alebo komu vlastne? Ostáva veriť, že tieto myšlienky sú iba myšlienkami a nie skutočnosťou. Ale potom si kladiem otázku, či na jednotli-

vých postoch, kde sa projekty spracovávajú a predkladajú, pracujú skutoční odborníci.

Treba sa pozastaviť aj pri schvaľovaní resp. posudzovaní projektov prvej vlny. Vláda ustúpila od predaja podnikov vopred určenému vlastníkovi a v záujme transparentnosti procesu privatizácie uprednostňuje súťažný princíp vo forme verejnej či užšej súťaže. V mnohých prípadoch sú k jednému výstupu predložené viaceré konkurenčné privatizačné projekty. Ale napríklad na základe informácie z tlače - bolo to v Roľníckych novinách, v Pravde - došlo k takému zámeru jedného potravinárskeho podniku, ktorý je v súčasnosti v prenájme a na ktorý bolo podaných 17 konkurenčných privatizačných projektov, že zakladateľ navrhuje vyňať tento podnik z procesu privatizácie. Takéto závery sú aj v iných podnikoch. Tak napríklad zarážajúci je prístup bývalého štátneho tajomníka na ministerstve hospodárstva, ktorý svojim listom zo dňa 3. februára 1993, teda v dobe, keď už dávno bola schválená koncepcia privatizácie vládou, oznamuje ministerstvu pre správu a privatizáciu, že štátny podnik Slovbioux Želiezovce, na ktorý bolo predložených 6 konkurenčných privatizačných projektov, nesúhlasí realizovať formou verejnej súťaže, ale predáť vopred určenému vlastníkovi, a pokiaľ sa tento princíp nezachová, nezabezpečí prepracovanie privatizačného projektu, čo je v zásadnom rozpore s vládou schválenou koncepciou privatizácie.

Ostáva veriť, že z Mlynov Nitra, Mäsozávodu na Košickej ulici v Bratislave, Pekárni v Dúbravke, sa nestanú sídla, kde sa chodí - obrazne povedané - v ťažších chvíľach si odpočinúť, ale tieto podniky čím skôr pripadnú do súkromných rúk, a ilúzie o tom, že jeden podnik v rukách štátu zreguluje cenu na trhu, sa rýchlo rozplynú.

Uznesením Predsedníctva Slovenskej národnej rady bola schválená komisia pre dohľad nad procesom privatizácie, kto-

rá sa na svojich pravidelných zasadnutiach zaoberala jej priebehom a procesom. To, čo som tu doteraz povedal, dá sa hodnotiť aj ako pohľad tejto komisie. Komisa sa taktiež zaoberala legislatívnou činnosťou najmä v oblasti zákonnosti procesu privatizácie. Členovia komisie sa zúčastňovali užších súťaží konaných na ministerstve pre správu a privatizáciu národného majetku, a taktiež sa nadviazali kontakty s komisiou kapitálového trhu zriadenou pri Ministerstve financií Slovenskej republiky. Dobrá spolupráca sa javí s odborom kontroly ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku. Na komisiu občania podávajú sťažnosti, ktoré sú prešetrované. Niektoré výsledky šetrení boli postúpené Generálnej prokuratúre a Policajnému zboru Slovenskej republiky na prešetrenie porušenia zákonnosti v tomto procese.

Doposiaľ na ministerstvo pre správu a privatizáciu národného majetku bolo podaných 546 sťažností na priebeh procesu privatizácie. Hoci opodstatnenosť bola preukázaná v 56 prípadoch, varujúcim signálom je to, že pre Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky a Policajný zbor Slovenskej republiky je spracovaných a zdokladovaných 14 prípadov, čo je asi 25 % všetkých opodstatnených prípadov. Je na škodu vecí, že výsledky šetrení ešte nie sú známe, hoci prebiehajú, a verejnosť vie, že v tomto procese nie všetko prebiehalo zákonnou formou a je čo ešte naprávať. Aktívna spolupráca sa taktiež realizuje s Fondom národného majetku.

Ako bolo uvedené, rozsah práce komisie je pomerne široký, ale zároveň všetci členovia pracujú aj vo svojich kmeňových výboroch, kde je sústredená ich činnosť a práca. Je to asi namieste, aby sa vedenie Národnej rady zamyslelo nad tým, či by nebolo prospešné upraviť činnosť komisie do postavenia dočasného parlamentného výboru v tomto volebnom období, s predsedom, podpredsedom a tajomníkom, ale samozrejme, s presne vymedzenými kompetenciami.

Čo povedať na záver? Proces privatizácie sa jednoznačne musí stať problémom vlády, ktorá musí hľadať také mechanizmy a páky na jednotlivé rezorty, ktorých sa privatizácia dotýka, aby sa konečne už ukončila diskusia o podnikoch zaradených do prvej vlny privatizácie, zrealizovať bez spochybňovania rezortov schválené uznesenie vlády o zozname podnikov prvej vlny a druhej vlny privatizácie, ako aj ostatných uznesení. Do týchto zoznamov zasahovať iba v tých prípadoch, ak ide o doplnenie podnikov, na ktoré sa zabudlo, resp. vo výnimočných prípadoch, keď ide o vyňatie podnikov z titulu likvidácie. Na tomto poli nás čaká spoločne ešte veľa práce a starostí, a preto bude na zváženie pre vedenie parlamentu, či mnou navrhnutý postup na zriadenie dočasného výboru bude akceptovaný, či by to nemalo vplyv na skvalitnenie samotného procesu priebehu privatizácie a dohľadu nad privatizáciou.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pekne. Pán poslanec Brocka. Pripraví sa pán poslanec Chmelík.

Poslanec J. Brocka:

Vážený pán predsedajúci,
vážená vláda,
vážení kolegovia poslanci,

vo svojom príspevku sa chcem venovať tej časti oboch vládnych dokumentov, ktoré sa týkajú sociálnej politiky a z nej časti o zamestnanosti. V tejto oblasti možno zámery vlády zhrnúť do nasledovných úloh pogramového vyhlásenia z júla 1992: vypracovať a realizovať program tvorby nových pracovných príležitostí, predovšetkým v regiónoch s najväč-

šou mierou nezamestnanosti, iniciovať program verejných prác v oblasti technickej infraštruktúry.

Žiadne nové programy ani koncepcie neboli vypracované a schválené. Ministerstvo síce v súlade s plánom predložilo materiál s názvom "Koncepcia politiky zamestnanosti", ale Hospodárska rada vlády Slovenskej republiky ho vrátila na prepracovanie. Rovnaký osud stihol aj "Program verejných prác". Keďže Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky nemá do dnešného dňa vlastnú koncepciu zamestnanosti a trhu práce, využívalo a využíva inštitucionálne, finančné a legislatívne podmienky, ktoré pre riešenie zamestnanosti pripravila predchádzajúca vláda.

Zásadný obrat nastal vo februári 1992, kedy začala nezamestnanosť klesať, rapídne sa znižoval objem finančných prostriedkov na podpory v nezamestnanosti, čím sa rozšírili možnosti pre razantnejšiu aktívnu politiku zamestnanosti. Mohlo sa pristúpiť k zvýšeniu príspevku na vytvorenie nového pracovného miesta z 24 na 50 tisíc, pri vytváraní chránených pracovísk až na 80 tisíc. Cieľom tohto opatrenia bolo predovšetkým vytvoriť podmienky pre diferencovanú regionálnu politiku, pre diferencovanú podporu nových miest vo výrobe a v nedostatkových službách, pre vyššiu motiváciu k zamestnaniu problémových skupín uchádzačov o zamestnanie.

V prvom polroku 1992 boli tieto pravidlá jednoznačne definované a úradmi práce akceptované. Napriek tomu, že boli stanovené štvrtročné limity čerpania finančných prostriedkov na aktívnu politiku zamestnanosti, peniaze nikdy nechýbali. Limity totiž vychádzali z predložených požiadaviek úradov práce a v prípade potreby boli operatívne zvyšované. Toto všetko platilo až do chvíle, kým nebolo úplne jasné, že Česká a Slovenská Federatívna Republika definitívne zanikne. Od tohto momentu existovala pre úrady práce len jedna jediná úloha - minúť čo možno najviac, podľa možnosti celých 5,5

mld z federálneho rozpočtu. Nikto neveril, že to je možné. Aspoň ja som neveril, že to je možné. Odpočet programového vyhlásenia to však jasne dokumentuje.

Vytýčený cieľ sme skutočne splnili, ale za akú cenu? Dotácie sa poskytovali aj zamestnávateľom, ktorí privatizovali v malej či veľkej privatizácii. Vo väčšine prípadov nešlo o novovytvorené pracovné miesta. Nie sú ojedinelé prípady, keď bolo takto vytvorených naraz niekoľko sto miest a dotácia na ne predstavovala niekoľko miliónov. A teraz pre porovnanie: jedno nové pracovné miesto v druhom polroku bolo vytvorené takmer za trojnásobne vyššiu cenu, ako v prvom polroku. Pre ilustráciu: Slovenská republika na vytvorenie 103 000 miest vyčerpala v roku 1992 sumu 2 857 miliónov korún. Česká republika na zhruba rovnaké množstvo miest, presne 93 000, potrebovala len 1,3 mld korún.

Rozsah využívania ostatných nástrojov aktívnej politiky zamestnanosti bol približne rovnaký. Slovenská republika však na ne vyčerpala ďalšiu jednu miliardu, kým v Českej republike na to isté postačovalo pol miliardy. Nehospodárnosť sa prejavovala aj tým, že ministerstvo nútilo úrady práce prehodnocovať už uzatvorené dohody a zvyšovať dohodnutý príspevok bez akéhokoľvek účelu. Novovytvorené miesta neboli cieľavedome obsadzované dlhodobo nezamestnanými uchádzačmi, ale skupinami krátkodobo evidovaných, ktorých evidovanie slúžilo len na to, aby ich budúci zamestnávateľ získal dotáciu. To v konečnom dôsledku znamená, že ani maximálne čerpanie prostriedkov z federálneho rozpočtu - pripomínam z federálneho rozpočtu - neprinieslo úspory sociálnych dávok, ktoré sa čerpali z republikového rozpočtu. Zo štatistiky vieme, že 70 % všetkých dávok sociálnej starostlivosti v roku 1992 dostali dlhodobo nezamestnaní, t. j. tí, ktorí po 6 mesiacoch prestali poberať podporu z úradu práce a stali sa sociálne odkázanými.

V prvom polroku sa na aktívnu politiku zamestnanosti vynaložilo 700 miliónov a na dávky sociálnej starostlivosti pre dlhodobo nezamestnaných približne rovnaká suma z republikového rozpočtu, a to 700 miliónov. V druhom polroku sa na aktívnu politiku vyčerpalo neuveriteľných 3,1 mld korún, ale, čuduj sa svete, objem prostriedkov vyplatených sociálne odkázaným rodinám nezamestnaných sa neznižil, naopak, oproti prvému polroku vzrástol o jednu tretinu a spôsobil, že sa táto položka musela zvýšiť o celú jednu miliardu, ktorá sa premietla do rozpočtového deficitu.

Dámy a páni, navrhujem, aby sme tento fakt používali ako príklad na vysvetlenie termínu "prešustrovanie", obľúbeného výrazu pána premiéra. Som presvedčený o tom, že sa nám tak ľahko nepodarí nájsť iný príklad na neefektívne, neehospodárne mrhanie prostriedkami štátneho rozpočtu. Priamu zodpovednosť za to nesie Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktoré svojimi rozhodnutiami priamo nútilo úrady práce správať sa takýmto spôsobom. Vrchol tohto snaženia dosiahli v decembri, keď sa vyplatilo 1,7 mld korún. Pre lepšiu ilustráciu uvediem, že na rok 1993 majú úrady práce na aktívnu politiku iba polovicu tejto sumy. Za december minulého roku vyčerpali viac, ako majú na celý tento rok. Na celý rok majú iba polovicu z tej sumy.

Prišiel som k inému záveru, k akému prišla vláda, keď tvrdí v predložennom materiáli o odpočte plnenia programového vyhlásenia vlády, že - citujem: "O zlepšení sociálneho zabezpečenia svedčí aj porovnanie výdavkov v roku 1991 a 1992. V roku 1992 boli o 4 995 miliónov vyššie, a to je znakom toho, že sa zlepšilo sociálne zabezpečenie." Mne to svedčí skôr o inom - o neehospodárnom, o neefektívnom nakladaní s prostriedkami štátneho rozpočtu a tiež o zhoršení celkovej hospodárskej a sociálnej situácie Slovenskej republiky, o zvýšení počtu sociálne odkázaných osôb a podobne.

Odpočet programového vyhlásenia, ktorý sa len tak hmýri "vynikajúcimi" výsledkami aktívnej politiky zamestnanosti v druhom polroku 1992, však nehovorí nič o situácii v prvých mesiacoch tohto roka, a to je to zarážajúce. Aktívna politika zamestnanosti je pre nedostatok prostriedkov takmer zmrazená. Na úrady práce ťažko doliehajú dôsledky z minulého roka. Keďže v čerpaní prostriedkov bola úplná voľnosť, úrady práce uzavreli dohody, na ktoré už v druhej polovici decembra neboli peniaze. Tým si zaťažili rozpočet roku 1993. V rozpore s predpismi sa príspevky vyplácali aj na miesta, ktoré neboli obsadené. Podnikateľské zámery sa posudzovali benevolentne, čo sa v tomto roku prejaví rušením mnohých miest a enormným nárastom súdnych sporov, z ktorých budú úrady práce vymáhať späť svoje prostriedky.

Pri bezhlavom miňaní peňazí sa nevytvorili žiadne systémové opatrenia, ktoré by prinášali dlhodobejší úžitok. Nezaložili sa žiadne republikové programy. Nepresadzovala sa ani možnosť vo väčšej miere poskytovať návratné dotácie, aby sa zlepšila finančná situácia úradov práce v tomto roku. Riaditelia úradov práce pracovali pod nátlakom, pretože objem vyčerpaných prostriedkov bol kritériom ich úspešnosti v očiach ministerstva. Toto všetko je pre mňa dôkazom, že štátnu politiku zamestnanosti neriadia správni ľudia. Je najvyšší čas, aby začal fungovať Fond zamestnanosti a z úradov práce sa stala verejnoprávna inštitúcia. Zákon sme tu schvaľovali v parlamente a má účinnosť od 1. januára. Vláda sa podľa neho neriadi, preto navrhujem do ukladacej časti uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky k aktualizácii úloh programového vyhlásenia nasledujúcu časť alebo návrh: "urýchlene naplniť ustanovenie zákona číslo 10/1993 Z. z. o Fonde zamestnanosti a predložiť Národnej rade Slovenskej republiky o tom správu do 25. júna 1993."

Ďakujem vám za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi. Prosím pána poslanca Chmelíka. Ďalej sa do rozpravy pripraví pán poslanec Dzurinda.

Poslanec B. Chmelík:

Vážený pán predseda,
vážená vláda,
dámy a páni,

dovoľte úvodom citát z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky z júla 1992, časť zdravotnícka starostlivosť: "Prvým zásadným krokom reformy je realizácia poisťovacieho systému. Bude završená vybudovaním regionálne pôsobiackej poisťovne s optimálnym pokrytím územia Slovenska. Regionálne poisťovne sa stanú samostatnými právnymi subjektami a spolu budú vytvárať celistvú verejnoprávnu finančnú inštitúciu. Tento prístup umožní decentralizáciu prostriedkov s ich optimálnym využitím. Súbežne budeme podporovať vytvorenie systému zdravotného pripoistenia." V nadväznosti na tento citát mi dovoľte priblížiť časť problémov súčasného slovenského zdravotníctva.

Interpeláciu zo dňa 17. februára adresovanú pánu ministrovi zdravotníctva som začínal slovami: "Zdravotníci i širšia verejnosť očakávali a očakávajú od zriadenia Národnej poisťovne vyriešenie mnohých problémov slovenského zdravotníctva." Rozpor medzi optimisticky proklamovanou prípravou poisťovne a skutočnosťami dnešných dní je nasledovný: Vyslovujú sa pochybnosti nad funkčnosťou Národnej poisťovne ako celku. Poisťovňa nemá svojho riaditeľa. Od prvého apríla sa formálne zaviedol nový spôsob financovania zdravotníctva za výkony podľa bodovníka. Bodovníka, ktorý je mechanickým

prekladom nemeckého bodovníka, v preklade neprispôsobený, a teda pre naše zdravotníctvo neúplný a nevhodný.

Zdravotnícke zariadenia nemajú nateraz uzavreté zmluvy s Národnou poisťovňou. V tejto situácii sa regionálne národné poisťovne paternalisticky postavili do úlohy nadriadeného zdravotným ústavom, iba že bez delegovania právomoci zriaďovateľa. Zasahujú do hospodárenia zdravotníckych organizácií formou limitov a ukazovateľov, financovanie sa vykonáva zálohove a nepravidelne. Musím ale zdôrazniť, že za stav rezortu zodpovedá ministerstvo zdravotníctva a nie Národná poisťovňa.

Na zabezpečenie liekov boli vyhradené finančné prostriedky, ale príspevky, ktoré dostávajú jednotlivé zariadenia, nezodpovedajú nákladom spojeným s poskytovaním zdravotníckych služieb v doterajšom rozsahu. Zdravotnícke zariadenia sa opäť zadlžujú a neuhradené sú ešte aj dlhy z decembra 1992.

Nový spôsob financovania pomocou bodovníka bol zavedený bez prípravy, bez dostatku potrebných tlačív a bodovníkov, bez počítačovej techniky, bez vydávania preukazov poistencom. Práca s bodovníkom je komplikovaná a časovo náročná. Chýbajú teda financie, ale aj potrebná legislatíva. Musím opätovne pripomenúť, že chýba liečebný poriadok, kategorizácia liekov a ďalšie, ktoré mali byť prílohou zákona o Národnej poisťovni. V súčasnej situácii sú teda rezervované financie na lieky, ale nie sú prostriedky na prevádzku, údržbu, opravy a niektoré zdravotnícke zariadenia nemajú na mzdy. Nemalým problémom slovenského zdravotníctva bolo realizovanie vládneho nariadenia číslo 636/1992 Zb. s výsledkom - jednoznačné zvýšenie miezd. Musím ešte zdôrazniť, že terajší tok financií v zdravotníctve nie je priehľadný a nie je primerane kontrolovaný - napríklad predpisovanie liekov na recepty, pohyb liekov v lekárňach atď.

Dámy a páni,

musím zdôrazniť, že reforma zdravotníctva môže úspešne pokročiť len s podporou verejnosti, zdravotníkov a politikov. A v tejto súvislosti budem citovať otázky iných. Uzdraví takáto Národná poisťovňa zdravotníctvo a zdravotníci svojich pacientov? Možno považovať za racionalizačné opatrenia v zdravotníctve prepúšťanie pracovníkov, redukciu služieb, úpravy pohyblivých zložiek v odmeňovaní, teda znižovanie príjmov? Hrozia zdravotníctvu ďalšie reštrikčné opatrenia v prideľovaní finančných prostriedkov? Má ešte zdravotníctvo rezervy a nárazníkové systémy na ich zvládanie? A na záver s novinárom sa pýtam: Kde má zdravotníctvo dno?

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Bolo mi povedané, že pán poslanec Dzurinda tu nie je, takže jeho prihlášku odkladám s tým, že bude diskutovať až ako posledný. Stráca poradie. Ďalej v diskusii vystúpi pán Kliman. Pán Čarnogurský svoju prihlášku stiahol, takže sa pripraví pán Miškovský.

Poslanec V. Miškovský:

Vážený pán predseda,
vážená vláda,
vážené kolegyne,
vážení kolegovia,

neviem síce, o ktorom dokumente dnes rokujeme, pretože jeden máme písomne a jeden, podstatne obsiahlejší, pán premiér predniesol. Zatiaľ ho nemáme, ale keďže Národná rada

schvaľuje dokumenty, budem sa držať tých papierov, ktoré prešli výbormi a Národnou radou.

Vláda v júli 1992 dostala dôveru tohto parlamentu napriek tomu, že dokument, ktorý predložila, bol bezbreho nekonkrétny a v niektorých veciach nejasný. Najmä otázka štátoprávneho usporiadania bola nejasná. To sa logicky muselo preniesť do tých činností, ktoré v každom štáte tvoria jeho chrbtovú kosť. Ak dnes vláda argumentuje, že vlastnú finančnú a národohospodársku politiku robí len niekoľko mesiacov - od 1. januára 1993, resp. od 8. februára 1993, od menovej odľuky, tento argument neobstojí, lebo programové vyhlásenie hovorilo o medzinárodno-právnej subjektivite a vláda nedbala na naše početné upozornenia, že sa pokúša spájať nespojiteľné a že s medzinárodno-právnou subjektivitou sa spája aj ekonomická suverenita.

Česká strana, ako o tom svedčia praktické kroky českej vlády, sa na samostatnosť pripravovala po všetkých stránkach. Viac ako archívy ŠtB ju zaujímali otázky devíz a ich ukrytie zo štátnej banky česko-slovenskej v českých komerčných bankách. Ďalej ju zaujímali viac praktické otázky ukrytia majetku v zahraničí a prevedenia na českú stranu. Zatiaľčo sa slovenská vláda vybíjala v gestách a verejnosti predkladala ako ôsmy div sveta zmluvy s Českou republikou - mimochodom sa pýtam, ktoré ešte dnes vlastne platia a ktoré sa plnia - česká strana obhajovala svoj záujem tak dôsledne, že dnes nám môže veľkoryso ponúkať supernulové varianty, lebo má sama asi pocit, že predsa len tú slovenskú hus ošklbala asi príliš.

Slovenská vláda za svoj najsvätejší cieľ si v programovom vyhlásení vytýčila - citujem: "vytvorenie podmienok na dôstojný život občana a jeho rodiny". Dnes sme v situácii, keď čoraz menej občanov a rodín túto istotu má a čoraz viac ich stráca alebo už stratilo. Podľa posledných sociologic-

kých výskumov viac ako 50 % obyvateľov Slovenska uvádza ako najzávažnejší problém svoju životnú úroveň, potom nasleduje zdravotnícka starostlivosť, kriminalita, nezamestnanosť, za tým valorizácia miezd a dôchodkov a obava o pevnosť meny. Také sú bežné a každodenné problémy našich občanov. Na tieto problémy chcú ľudia poznať odpoveď. A čo na to vláda vo svojom odpočte? Nezamestnanosť stúpila od decembra z 10,4 % na viac ako 12 %. To je údaj za marec 1993. Deficit štátneho rozpočtu sa vyšplhal k rekordnej výške. Hrozí reťazový bankrot podnikov a v podstate veľa podnikov už dnes pracuje na obmedzený čas. V mnohých prípadoch ide o podniky doslova kľúčové pre regióny. Odpočet ale hodnotí zamestnanosť len do decembra. Všetci vieme, že na aktívnu politiku zamestnanosti je menej zdrojov ako vlani, ale stále sú tu tie isté abstraktné reči o podpore aktívnej politiky zamestnanosti, už sa menej hovorí o regionálnych programoch. Optimisti hovoria o náraste nezamestnanosti o 100 tisíc.

Ťažko niekto uverí, že vláda si splní svoj záväzok o vytváraní dôstojných podmienok života občanov a rodiny. Vláda skôr len registruje, ako sa deštruuje ďalšia časť spoločnosti. Nemožno sa diviť napríklad odborom, ktoré predkladajú čoraz radikálnejšie požiadavky. Vláda sa síce zaväzuje, i teraz sa v ďalších dokumentoch zaväzuje dodržiavať proces vyjednávania s odbormi, ale to, čo by malo byť dialógom, už dávno je predpripravou na tvrdé stretnutie záujmov. Záväzky vlády, atmosféra, ktorú vyvolávala v spoločnosti, sa dnes vláde vracajú ako bumerang. Sľúbiť sa dá všeličo, napríklad aj opekanie snehovej gule, len splniť sa to nedá.

Charakteristickým príkladom modelového správania sa tejto vlády je rezort zdravotníctva. Celý pohyb v zdravotníctve sa odohráva v koncepčnom vákuu. Chýba najmä víziový stav koncového stavu zdravotníctva po transformácii. Chýba aj časový harmonogram a mechanizmy, teda legislatíva. Táto legislatíva by mala umožniť realizovať transformáciu do ví-

ziového stavu, ale to je problém aj iných rezortov a vlády ako celku. Nevedia povedať alebo odpovedať na tieto základné otázky: Kde sme teraz? Kde sa chceme dostať? Ako sa tam chceme dostať a kedy sa tam chceme dostať?

Ďalej vláda nevedela, ani nevie povedať, čo je prioritá. Ak sa pozrieme na hierarchiu problémov, ktoré trápia občana, tieto sú postihnuté tvrdou reštrikciou. Potom je logická otázka: Potrebuje občan takú vládu, ktorá mu neslúži, ale vnucuje mu inú hierarchiu problémov a ich riešení, potrebuje vládu, ktorá sa vybíja v masmediálnej politike ako primárnom probléme? Vláda so svojimi úzko straníckymi odborníkmi občas i správne pomenuje problém, horšie je to ale s jeho praktickým riešením. Pokiaľ ale vláda zostane len pri učebnicových deklaráciách a neurobí konkrétne primerané kroky, devaluje cieľ a vytvára v tejto spoločnosti vlastne protireformné prostredie.

Napríklad neujasnená a čarbaká politika v oblasti privatizácie dospela k stavu, že prepriahanie koní pána ministra Dolgoša trvá tak dlho, že už neveríme, že nejaké kone vlastne má. Náhodilé a direktívne rozdeľovanie veľkých finančných zdrojov, ktoré sú vlastne posledné voľné v tomto štáte, smeruje stále do veľkých ekonomických mamutov a do najmenej výkonných odvetví. Prakticky nejestvujú voľné finančné zdroje tak, ako nejestvuje finančná politika štátu. Vzťah medzi Národnou bankou Slovenska a komerčnými bankami cez refinančné úvery nejestvuje a ekonomika nemá svoju vlastnú krv - peniaze. Všetky úvahy o oddížení a podobných záležitostiach nemajú zmysel, ak v tepnách ekonomiky neprúdi krv a hospodárstvo sa blíži k stavu primitívnej tovarovej výmeny a tzv. kufrových peňazí. A to teda v žiadnom prípade nie je splnenie jedného z cieľov, ku ktorému sa vláda v programovom vyhlásení zaviazala - vytvoriť moderné trhové hospodárstvo. Je mi jasné, že to nejde za niekoľko mesia-

cov, ale viem, že sa za niekoľko mesiacov dajú zničiť zárod-
ky moderného trhového hospodárstva, ktoré tu už bolo.

Tejto vláde sa podaril asi svetový unikát - postaviť si
proti sebe súčasne odborárov i podnikateľov. Tiež to o nie-
čom svedčí. Vláda vo svojej oblúbenej praktickej masmediál-
nej politike už kde-koho obvinila z poškodzovania záujmov
tejto krajiny. Keby sa tak pozrela na seba a na svoju dote-
rajšiu činnosť realistickejšie, musela by priznať, že dele-
nie majetku, zdravotné a sociálne poistenie, personálna po-
litika, pokles devízových rezerv - alebo mal či nemal pán
minister Kubečka pravdu - opätovné znárodnenie už privatizo-
vaného, odpredanie pod cenu, hroziaci kolaps vo verejnej
doprave nie sú práve výstavné kusy vládnej politiky.

Svojho času pán premiér tu, z tohto miesta prehlásil,
že Slovensko má múdru vládu. Múdrosť je okrem iného i v tom,
že sa poučí a chyby neopakuje, ale to sa nedá povedať o ino-
vovanom programovom vyhlásení. Je to opäť to isté v ružovom,
a preto to nemá našu dôveru. Vidím určitú osudovú spojitosť
medzi spoločným spravodajcom pri štátnom rozpočte a teraz,
len vás prosím, kolegyne a kolegovia, nespievajme ako pri
štátnom rozpočte.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Kuzbert - faktická poznámka.

Poslanec T. Kuzbert:

Prosím vás, je veľmi dojemné, keď práve pán kolega,
predchádzajúci predrečník, sa tak vehementné stará o sociál-
ne postavenie občanov Slovenska.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pekne. Pán poslanec Kočtúch.

Poslanec H. Kočtúch:

Odpovedal by som k ekonomickým otázkam. Obdivujem pána Miškovského, s akou bravúrou hovorí o ekonomických otázkach. Po prvé - pán Kubečka mal aj nemal pravdu. Mal pravdu potiaľ, pokiaľ bral do úvahy čiastkové výsledky hospodárenia s devízami Národnej banky Slovenska. Vzhľadom na to, že pán viceguvernér priniesol iné údaje, pozvali sme si do národno-hospodárskeho a rozpočtového výboru viceguvernéra pána Mariána Tkáča, ktorý nám odovzdal kompletnú bilanciu devízových rezerv týkajúcich sa jednak celej Národnej banky Slovenska, jednak komerčných bánk a jednak zlatých rezerv. Úhrn devízových rezerv subsumovaných z tohto hľadiska, podľa jeho názoru, osciluje okolo 1 3 00 miliónov dolárov. To po prvé.

Pokiaľ ide o rozpočet, pán Miškovský, za 90 dní tohto roku kumulatívne príjmy, to znamená do 31. marca, činili 22 971 miliónov, to znamená príjem v priemere za mesiac 7 657 miliónov, teda za deň /samozrejme, príjmy naskakovali rôznym spôsobom/ činili priemery príjmov 255 200 tisíc korún. Za 21 dní v apríli, keď začala sprísnená regulácia vzhľadom na to, že ako veľmi dobre viete, devalvačné očakávanía znamenali zníženie príjmov, vzrástli príjmy o 8 817 miliónov korún, teda priemerný denný úhrn príjmov činil 419 800 tisíc korún, to znamená o 164 600 tisíc korún za deň viac, ako v predchádzajúcom období v priemere za štvrtrok.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Tahy - faktická poznámka.

Poslanec M. Tahy:

Dovolil by som si pána predsedu Kočtúcha doplniť, že pán viceguvernér Tkáč nás informoval aj o pasívach, nielen o aktívach, a saldo je trochu iné.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Skončili sme s faktickými pripomienkami. Pani poslankyňa Bauerová. Pripraví sa pán poslanec Ján Figeľ.

Poslankyňa E. Bauerová:

Vážená Národná rada,
vážení členovia vlády,

nepochybujem o tom, že rozhodujúca väčšina z nás si uvedomuje závažnosť prerokúvania týchto problémov vzhľadom na situáciu, v ktorej sa to deje. Krajina, vláda i parlament je v diametrálne odlišnej situácii, než v akej bol program vlády schvaľovaný a Národná rada odporučila vláde modifikovať svoj program v prípade, že štátoprávne usporiadanie bude iné ako konfederatívne. Parlament si vzal na seba úlohu dôslednej kontroly vlády, teda právom vyžadoval formulovanie nových východísk v novej situácii. Chcela by som sa vyjadriť k problému chýbajúcej komplexnej stratégie rozvoja krajiny, bez ktorej je ťažko predstaviteľné, že by bolo možné formulovať účinnú politiku v jednotlivých rezortoch bez toho, žeby jednotlivé zámery nenadväzovali na seba, nech by boli samé osebe sebalepšie.

Predložený odpočet plnenia programového vyhlásenia vlády, a najmä aktualizácia úloh, obsahuje mnoho informácií, z ktorých až za symptomatické považujem údaj o rozmiestnení 361 informačných tabúl, len tie smerovky akosi spomedzi nich chýbajú. Preto aj pohľady rezortov sú poznačené absenciou celkovej stratégie vlády, prípadne sú kontraverzné, prinajmenšom im chýba prepojenosť integrujúcich predstáv. Iba vláda ako celok resp. zainteresované ministerstvá by mohli riešiť tak páľčivý problém spoločnosti, ako je učňovské školstvo. Ak doteraz nevznikol seriózny pokus o komplexné riešenie, je pravdepodobne výsledkom neúčinnnej spolupráce zainteresovaných rezortov.

Ministerstvo sociálnych vecí očakáva od rezortov prechod od plošného charakteru sociálnej politiky v ich pôsobnosti k adresnému spôsobu sociálnej politiky. Ide o problém, kde očakávanie jednostranných krokov pravdepodobne neprinesie riešenia. Roztrúsená sociálna politika jednotlivých rezortov bez ich účinnej spolupráce nikdy nevytvorí previazaný a účinne fungujúci celok, a tak sa zrejme ešte dlhšie ne-dočkáme väčšej sociálnej spravodlivosti v sociálnej politike. Chýba prinajmenšom ucelený obraz, predstava o možných dopadoch izolovaných predstáv jednotlivých rezortov.

Na chýbajúcu spoluprácu možno usudzovať i v prípade predpokladanej zmeny spôsobu riadenia základných škôl. Časť aktualizácie úloh o sociálnom zabezpečení, o sociálnej politike obsahuje zmienku o tom, že chystaná novela zákona o samospráve obcí obsahuje i zmenu pôsobnosti v prípade riadenia základných škôl, pričom časť, ktorá meritórne pojednáva o školstve, tento zámer ani v náznakoch neobsahuje. Podobne by bolo možné pokračovať ďalšími nie menej závažnými príkladmi. Nejde však o príklady.

Ďaleko viac sú závažné otázky ako budú teda fungovať služby zamestnanosti. Kým rezort predpokladá premenu úradov

práce na nezávislé verejno-právne inštitúcie, vláda predpokladá ich začlenenie do sústavy všeobecnej štátnej správy napriek tomu, že by to odporovalo i medzinárodným zvyklostiam i medzinárodnej dohode Medzinárodnej organizácie práce číslo 88 z roku 1948. Navyše, jednou z podmienok pre poskytovanie pôžičky z Medzinárodného menového fondu je tiež to, aby úrady práce boli verejno-právnymi inštitúciami.

Za podobne závažný problém možno považovať realizáciu aktívnej politiky zamestnanosti, o ktorej tu hovoril pán poslanec Brocka. Z údajov uvedených na strane 33 tlače 189 možno usúdiť, a pýtam sa, či je to naozaj tak, že na túto kľúčovú oblasť neboli využité prostriedky za podmienok, že v niektorých okresoch Slovenska takmer každý piaty občan bol nezamestnaný, resp. že tieto prostriedky boli neúčinne využité, ako na to poukázal pán poslanec Brocka. Keďže išlo o prostriedky federálneho rozpočtu, z ktorých podľa uvedených údajov - pýtam sa - zostalo nevyužitých 1,7 mld korún? Je namieste otázka, či k tomu nedošlo tiež v dôsledku nedostatočnej spolupráce rezortov. Stalo by tiež za zváženie, či by nebolo možné tieto prostriedky účinnejšie využiť napríklad na rekvalifikáciu, čo by mohlo prispieť okrem iného i k zmierneniu napätia v kritickej ekonomickej situácii škôl v tomto školskom roku.

Dovoľte mi vyjadriť sa k ďalšiemu, nie menej závažnému problému. Pri aktualizácii úloh sociálnej politiky vláda sa viac-menej zaväzuje rešpektovať mieru únosnosti. Dovoľte mi otázku. Ak od roku 1990 poklesla spotreba obyvateľstva v stálych cenách o 40 mld, t.j. o 38 %, kde je podľa vlády miera sociálnej únosnosti? O akej sociálno-ekonomickej hranici nezamestnanosti hovorí, keď apriori počíta so skupinami a regiónmi s dlhodobou nezamestnanosťou, ktoré politika zamestnanosti nekladie za cieľ riešiť? - Strana 26 tretí odsek materiálu "Aktualizácia". Akú predstavu má vláda pre riešenie tejto reálne možnej situácie?

Zdá sa, že by bolo vhodné častejšie si klásť otázku, kde sme a kam smerujeme. Bolo by užitočné zároveň si položiť otázku, akú cenu sme schopní a ochotní zaplatiť za dosiahnutie toho-ktorého cieľa, či predsavzatia. Odpovedať by sme však mali na základe dôkladnej analýzy vlastnej situácie, európskych i svetových trendov, a predovšetkým by sme mali hľadať odpovede pravdivé. Bez úprimných a pravdivých odpovedí i kladenie otázok stráca zmysel. Táto otázka ma napadla najmä pri počúvaní prejavu pána premiéra Mečiara. Mala som dojem, že predložený materiál a jeho reč hovoria o stave dvoch rôznych krajín.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Figel. Pripraví sa pán poslanec Filakovský.

Poslanec J. Figel:

Vážený pán predsedajúci,
vážená vláda,
paní poslankyne a páni poslanci,

pri čítaní odpočtu v časti sociálna politika som prišiel na to, v čom spočíva racionalizácia práce niektorých ministerstiev. Na stranách 35 až 39 sme si mohli v predstihu prečítať návrh štátneho záverečného účtu kapitoly 513 za rok 1992. Na jeden a pol strane nám ministerstvo vyúčtovalo 5,5 mld z federálneho rozpočtu, na ďalších dva a pol stranách zase čerpanie takmer 42 mld korún z rozpočtu Slovenskej republiky. To, že sme tam nenašli odpočet plnenia úloh programového vyhlásenia, vyplýva zrejme z toho, že ministerstvo

predsa niekedy pracuje nielen v predstihu, ale aj nad plán a zrejme aj od nás očakáva podobný prístup. A tak som si ako nad plán urobil odpočet plnenia programového vyhlásenia sám. Súčasne som porovnal pôvodný a nový program vlády. A výsledok?

Jedna z najdôležitejších úloh vlády znela: "Dôsledne uplatňovať valorizačný mechanizmus odvíjajúci sa od permanentného sledovania vývoja životných nákladov v celej oblasti sociálnej politiky." A skutočnosť? Podľa plánu hlavných úloh mal byť zákon o zvyšovaní dôchodkov predložený do vlády už v septembri. Horko - ťažko sme ho dostali na stôl až v tomto roku a jeho podobu poznáte. Ani po našom vylepšení nie je v súlade so zákonom, ktorý definuje valorizačný mechanizmus. V októbri mali byť do vlády predložené návrhy zákonov o valorizácii životného minima a rodičovského príspevku. Doteraz sa tak nestalo. V novom programovom vyhlásení som takto formulovanú úlohu nenašiel. Znamená to, že vláda už nepokladá valorizáciu sociálnych dávok za svoju úlohu?

V programovom vyhlásení v júli 1992 sa vláda hrdo prihlásila aj k plneniu niekoľkých úloh, ktoré jej vyplynuli z predvolebných sľubov - skorší odchod do dôchodku, ktorý pred voľbami sľubovali najmä ženám, započítanie 6-ročnej starostlivosti o dieťa ako náhradnú dobu pre dôchodok, zvýšenie rodičovského príspevku na úroveň minimálnej mzdy. V odpočte nie je o splnení týchto cieľov ani zmienka. V aktualizovanom programovom vyhlásení sa už nenachádzajú, teda neviem si odpovedať. HZDS sa už k svojmu volebnému programu nehlási? Kladiem si tieto otázky preto, že vyjadrenia jednotlivých ústavných činiteľov sa dosť rôznia.

Pán premiér tvrdí, že takmer všetky úlohy programového vyhlásenia už vláda splnila, preto si musí v novom vyhlásení stanoviť nové úlohy. Pani ministerka Keltošová zazlieva pánu Englišovi jeho nie príliš lichotivé hodnotenie odpočtu

a bráni sa tvrdením, že programové vyhlásenie v júli 1992 vypracovali na štyri roky, takže času na splnenie úloh je ešte dost. Znamená to snáď, že budeme mať dve programové vyhlásenia? Nech je to už tak či onak, našiel som aj to, čo je obidvom programovým vyhláseniam spoločné, v čom aktualizované vyhlásenie drží kontinuitu s pôvodným. Obe sa hrdo a nahlas hlásia k realizácii nového systému sociálneho zabezpečenia, ktorého koncepciu vypracovala predchádzajúca vláda. Jedným dychom hovoria o sociálnom poistení, štátnej sociálnej podpore a sociálnej pomoci. Aj v predloženej aktualizácii sa pôvodná úloha opakuje v rovnakom znení a v rovnakej miere všeobecnosti. Vôbec neberie na vedomie a nezaujíma sa existenciou medzitým vytvorenej Národnej poisťovne. Tak ako predtým, ani teraz si nerobí starosti s určením aspoň rámcového harmonogramu najdôležitejších krokov.

Dámy a páni, upozorňujem vás na túto skutočnosť, pretože si myslím, že nemôžeme opäť podpísať vláde bianco šek a nechať ju voľne konať. V posledných mesiacoch našu dôveru už niekoľkokrát sklamala, keď nám predložila na schválenie nepremyslené a neodborne spracované návrhy zákonov. Navrhujeme vám preto, aby sme prijali uznesenie takéhoto znenia:

"Národná rada Slovenskej republiky ukladá vláde v súvislosti s realizáciou nového systému sociálneho zabezpečenia predložiť do 15. júna

a/ informáciu o stave prác na príprave veľkej novely zákona číslo 7/1993 Z. z. o zriadení Národnej poisťovne,

b/ spôsob, akým sa štátny rozpočet vyrovná s Fondom dôchodkového poistenia, s Fondom nemocenského poistenia a s Fondom zdravotného poistenia, aby od 1. júla mohli so svojimi prostriedkami samostatne hospodáriť v zmysle zákona číslo 7/1993 Z. z.,

c/ návrh zásad zákona o štátnej sociálnej podpore, vrátane organizačného zabezpečenia vyplácania týchto dávok, pretože už nebudú súčasťou nemocenského poistenia,

d/ rámcový návrh presunu kompetencií v oblasti dnešnej sociálnej starostlivosti a budúcej sociálnej pomoci na samosprávne orgány miest a obcí a spôsob financovania týchto činností."

Pre vysvetlenie naliehavosti tejto úlohy uvediem, že po rozpade skupiny expertov nebola doteraz ustanovená nová pracovná skupina. Ak sa mýlim, prosím zverejniť aspoň meno jej vedúceho.

Zvolený zbor zástupcov doteraz neschválil rokovací poriadok a preto nezvolil ani generálneho riaditeľa Národnej poisťovne. Je úplne bezprizorná, pretože nepracuje ani vládny splnomocnenec.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán minister Hofbauer - faktická poznámka.

Minister dopravy, spojov a verejných prác SR R. Hofbauer:

Vážený pán predseda,
dámy a páni,

len kratučká poznámka. Z úst predrečníka sme si vypočuli rad výhrad k tomu, koľko a akých zákonov vláda nepredložila. Pre osvieženie pamäti prítomných, ale aj neprítomných si dovoľím pripomenúť, že štátna moc v usporiadanej krajine sa skladá z moci zákonodarnej, výkonnej, súdnej a kontrol-

nej. Tou zákonodarnou a zákonotvornou mocou je parlament. Takže, ak vláda vyrába zákony ako na bežiacom páse, ak dovoľte, supluje v podstate vašu prácu, pretože ťažisko zákonodarnej práce by malo byť v parlamente, nie vo vláde /potlesk/. Ďakujem za potlesk, ale je to skutočne tak, vláda je výkonný orgán štátu.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu ministrovi. Celkom nemá pravdu v tom, že vláda supluje parlament. Povedal by som viac príkladov, kedy parlament suploval vládu. /Potlesk./

Pani poslankyňa Aibeková.

Poslankyňa M. Aibeková:

Vážený pán predsedajúci,
vážení členovia vlády,
kolegyne, kolegovia,

veľmi stručne by som chcela zareagovať na predrečníka, pána poslanca. Viem, že ministerka práce, sociálnych vecí a rodiny pani Keltošová dnes alebo zajtra vystúpi s rozsiahlejším vysvetlením pripomienok, ktoré tu odzneli k jej rezortu. Napriek tomu, ak dovoľte, poviem pár slov. Hovorilo sa tu o niekoľkých veciach. Prepáčte, ale nepoznám vládu, ani tú predchádzajúcu a možno ani budúcu, ktorá by za pár mesiacov dokázala a mohla splniť programové vyhlásenie, ktoré je plánované na niekoľko rokov. Nepoznám takúto vládu ani vo vyspelých demokratických krajinách, kde majú väčší priestor a oveľa viac financií na to, aby sociálne programy realizovali. Takže, prepáčte, ale je naozaj len politikárčenie, keď chcete, aby vláda svoj program plánovaný na štyri roky splnila za niekoľko mesiacov. Všetky veci, ktoré ste v úvode spomínali, sú plánované naozaj na štyri roky.

Konkrétne, čo sa týka práve valorizácie, zákon číslo 46/1992 Zb. o valorizácii dôchodkov má stanovené dve základné podmienky, a to je rast životných nákladov a potom rast miezd. Rast životných nákladov prekročil 10-percentnú hranicu až bezprostredne v závere roku a rast miezd 5-percentnú hranicu až na prelome februára a marca 1993. Preto legislatívne zmeny viažúce sa na splnenie týchto podmienok nemohli byť predložené v minulom roku, ale sú predkladané až v súčasnosti. Hovorím, k tomu sa iste vysloví pani ministerka.

Prepáčte, ale myslím si, že keď sme sa minule tak dlho zaoberali problémom dôchodkov, že sme sa na niečom zhodli. Všetci vieme, aká je finančná situácia. Nakoniec sme tu spolu odhlasovali - aj opoziční poslanci - zákon číslo 14/1993, kde sa jasne hovorilo o tom, koľko dávame a koľko môže minúť rezort práce, sociálnych vecí a rodiny. Výbor, ktorý bol gesčný - výbor pre zdravotníctvo a sociálne veci odsúhlasil, koľko môže tento rezort minúť. A teraz zrazu žiadate, aby minul viac a obviňujete vládu, že nemíňa viac. Potom to zväžme, keď ste už raz tak hlasovali, teraz nevytáhnajte, prosím, takéto argumenty.

Ďakujem pekne.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Brocka.

Poslanec J. Brocka:

Dovoľte, aby som zareagoval na pani poslankyňu Aibekovú. Áno, aj ja, aj kolega sme vyčítali vláde neplnenie niektorých termínov, nie tých, ktoré ju čakajú o rok o dva, ale sme vytýkali a vytýkame tie termíny, ktoré si sama stanovila

a dávno sme ich všetci prekročili. Ak hovoríte o valorizácii dôchodkov, v zákone číslo 46 sa hovorí, že stačí, ak sa prekročí jeden z tých dvoch ukazovateľov, čo ste spomínali, či už smerný rast miezd alebo rast životných nákladov.

Ďalšia vec - štátny rozpočet. Veľmi dobre si pamätám, keď sme rokovali o návrhu štátneho rozpočtu na tento rok, keď pani ministerka hovorila o tom, že od 1. marca bude platiť nový systém poskytovania rodinných prídavkov. To boli termíny, o ktorých hovorila pani ministerka, a hovoríme o tom, že tieto termíny neplní.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Do diskusie sa ďalej prihlásil pán Filakovský.

Poslanec J. Filakovský:

Vážený pán predseda,
vážená Národná rada Slovenskej republiky,
vážená vláda,

na strane 38 plnenia Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky sa uvádza, že dňa 17. decembra 1992 bol schválený zákon o zriadení Národnej poisťovne a zákon Národnej rady Slovenskej republiky o zdravotnom poistení a hospodárení s Fondom zdravotného poistenia. Ako však ukázali praktické skúsenosti, bude potrebné niektoré prístupy a princípy v oblasti zdravotného poistenia urýchlene revidovať. Je apríl a Národná poisťovňa beží od januára. Vynára sa otázka, či sa plánovaná urýchlená revízia nemala vykonať ešte pred schválením Národnej poisťovne.

Ako vieme, Národná poisťovňa nemá ešte riaditeľa, činnosť riaditeľov regionálnych poisťovní vykonávajú riaditelia bývalých okresných správ sociálneho zabezpečenia. Nie je zo-

súladená činnosť posudkových a revízných lekárov. Fondy pre jednotlivé poisťovne sú rozdelené iba formálne, čiže je v platnosti naďalej rozpočtový systém, avšak k nemu nemajú pridelené finančné prostriedky na celý rok alebo na kratšie obdobie, ako to bolo sľúbené, a nemajú možnosť jednotlivé položky výdavkov plánovať.

Dodávka liekov nie je plynulá, privatizácia lekární je pomalá. Dôchodcovia, podnikatelia síce nemusia odvádzať nemocenské dávky, dávky zdravotného a sociálneho zabezpečenia a kde sa zamestnávajú aj na čiastočný úväzok, platenie uvedených dávok je už ich povinnosťou.

Z uvedeného vyplýva, že treba vytvoriť teoretické i praktické podmienky pre ďalší rozvoj zdravotníctva, ktoré prinajlepšom stagnuje. 4. januára 1993 mal som možnosť prežiť ako službukonajúci lekár katastrofálny požiar v nemocnici v Nových Zámkoch, príčina ktorého zatiaľ nie je zistená. Odstránenie následkov neprebíha požadovaným tempom pre neplynulý prísun finančných prostriedkov. Jednotlivé podniky podmieňujú svoju pracovnú činnosť pracovnou schopnosťou nemocnice. Preto ešte stále mešká zabezpečenie základných chirurgických odborov, pričom sa zavádzajú úzkošpecializované odbory, s ktorými v systéme nemocnice s poliklinikou v rámci okresov doterajšia koncepcia nepočíta. Pri tomto stave sa chystá prepustenie zamestnancov. Tieto chyby ohrozujú dobré meno nášho zdravotníctva, ktoré sme si v rámci regiónu i vo svete získali.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Chcem vám oznámiť, že do diskusie je prihlásených je ešte 14 pánov poslancov a poslankyň. Teraz vyhlasu-

jem 15-minútovú prestávku. Stretneme sa 5 minút pred pol šiestou.

/Po prestávke./

Prosím pánov poslancov a pani poslankyne, aby prišli do rokovacej sály.

Keďže v priebehu rozpravy sa nehlasuje a zrakom zisťujem, že nás je tu skoro dosť, prosím pána poslanca Harnu, aby vystúpil v rámci rozpravy.

Poslanec Š. Harna:

Vážená národná rada Slovenskej republiky,
vážený pán predseda,
vážená vláda,
dámy a páni,

v rozprave k návrhu programu vlády, predovšetkým k jeho ekonomickej časti, v júli minulého roku bolo vo väčšine vystúpení poslancov konštatované, že návrh programu je príliš všeobecný, málo konkrétny. Uvádza sa, že program nie je vykonávacím programom v zmysle návrhu na konanie, činnosť, ale obsahuje len súbor samozrejímavých cieľov. Mám na mysli ciele, ako napríklad vytvorenie fungujúceho trhového hospodárstva so sociálnym a ekologickým zameraním - strana 7, podpora protiinflačných tendencií - strana 8, udržanie peňažnej rovnováhy - strana 8, udržanie vnútornej zameniteľnosti meny - strana 8, riešenie prvotnej a druhotnej platobnej neschopnosti podnikov - strana 10, pokračovať v procese privatizácie - strana 14, reštrukturalizovať slovenskú ekonomiku - strana 15 a zabrániť rozvratu ekonomiky a vytvoriť podmienky pre jej ozdravenie a postupný trvalý rozvoj - strana 8. Sú to, ako som povedal, správne a samozrejme ciele, s ktorými nie je možné nesúhlasiť. Z programového

vyhlásenia sme sa však nedozvedeli o tom, ako chce vláda dosiahnuť uvedené ciele. Nakoľko Národná rada si už vtedy plne uvedomila, že programové vyhlásenie v ekonomickej časti nie je dostatočne konkrétne, uznesením odporučila a tiež zaviazala vládu vypracovať celý rad koncepčných a strategických materiálov doplňujúcich a konkretizujúcich programové vyhlásenie vlády.

Vzniká takto otázka, čo vlastne hodnotiť - plnenie málo konkrétneho programového vyhlásenia vlády alebo plnenie konkrétnych úloh obsiahnutých v doplňujúcich materiáloch vypracovaných vládou, akým je napríklad aj materiál "Stratégia oživenia hospodárskeho vývoja Slovenskej republiky". Som si vedomý toho, že programové vyhlásenie vlády, a teda aj spomínaná sústava cieľov bola vypracovaná na štvorročné časové obdobie, a preto nie je možné požadovať od vlády, aby ich splnila za osem mesiacov.

Čo je však možné a nevyhnutné konštatovať a s plnou politickou zodpovednosťou upozorniť vládu, je alarmujúci vývoj ekonomiky predovšetkým za prvé mesiace tohoto roku, čiže od vzniku samostatnej Slovenskej republiky. V tejto súvislosti musíme, žiaľ, konštatovať - a urobil to aj pán premiér vo svojom vystúpení, že slovenská ekonomika nebola na samostatnú štátnosť pripravená ani svojou štruktúrou, ani finančne, ani z hľadiska vnútorných a zahraničných kooperačných vzťahov, ale ani z hľadiska pripravenosti a skúsenosti štátnej administratívy na riadenie samostatného štátu.

Základným problémom slovenskej ekonomiky, okrem problémov vyplývajúcich z jej transformácie na trhovú ekonomiku, je akútny nedostatok finančných zdrojov, teda kapitálu. Nedostatok zdrojov, ktorý sa tak výrazne prejavil práve teraz a ktorý prinútil vládu na drastickú reštrikciu rozpočtových výdavkov, vyplýva okrem súčasnej recesie v ekonomike Slovenska aj vo svetovej ekonomike aj z relatívne nízkej výkon-

nosti slovenskej ekonomiky. Podľa výpočtov Slovenského štatistického úradu vytvorený hrubý domáci produkt na jedného obyvateľa Slovenskej republiky predstavoval v roku 1991 1768 amerických dolárov. Podľa tých istých výpočtov Slovenského štatistického úradu vytvorený hrubý domáci produkt v roku 1991 za Českú a Slovenskú Federatívnu Republiku bol 2 126 amerických dolárov na jedného občana federácie. Týchto 2 126 amerických dolárov hrubého domáceho produktu na občana v Českej a Slovenskej Federatívnej Republike predstavoval vlastne vážený aritmetický priemer výkonnosti ekonomiky Českej republiky a Slovenskej republiky.

Pretože Česká a Slovenská Federatívna Republika bola vlastne unitárnym štátom s jednotným zákonodarstvom a s vysokou mierou nivelizácie v oblasti príjmov, žil vlastne priemerný občan Slovenskej republiky na úrovni, ktorú umožňoval vytvorený hrubý domáci produkt federácie, teda na úrovni 2 126 amerických dolárov. Po rozdelení federácie a vzniku samostatnej Slovenskej republiky teda máme o 358 amerických dolárov hrubého domáceho produktu menej na každého občana Slovenskej republiky tak na akumuláciu, ako aj na verejnú a súkromnú spotrebu, resp. ešte menej, nakoľko od roku 1991 pokračuje relatívne výrazný pokles ekonomiky.

Tento nízky objem zdrojov sa nám s plnou tvrdosťou prejavil už v štátnom rozpočte na tento rok. V Slovenskej republike na tento rok aj podľa priznania vlády v správe, ktorú dostal Národohospodársky a rozpočtový výbor Národnej rady Slovenskej republiky, na strane príjmov chýba 30 až 50 miliárd Sk k tomu, aby sa výdavky rozpočtovej sféry udržali na úrovni roku 1992. Vláda, aby predložila parlamentu a verejnosti vyrovnaný rozpočet, uskutočnila drastickú reštrikciu výdavkov štátneho rozpočtu. Krátenie rozpočtových výdavkov na školstvo, zdravotníctvo, kultúru, dostalo tieto dôležité oblasti života spoločnosti do krízovej situácie, je ohrozená ich funkčnosť, čo sa naplno prejavuje v nespokoj-

ností ich pracovníkov a verejnosti. Aj na rozvojové potreby ekonomiky sa dostalo len necelých 3 miliardy Sk miesto nevyhnutných 15 až 20 miliárd.

Výdavková strana štátneho rozpočtu je pod enormným tlakom hroziacim sociálnym výbuchom. Vláda je nútená riešiť vzniklú situáciu, uvoľňovať rozpočtové prostriedky, výsledkom čoho je 13,5 miliardový deficit štátneho rozpočtu za celé 4 mesiace tohto roku. Od začiatku roka pokračuje prepád ekonomiky, pomaly sa vlečie privatizácia, nie je možné získať bankové úvery, ďalej sa prehľbuje prvotná a druhotná platobná neschopnosť podnikov, rastú ceny a index životných nákladov, prehľbuje sa nezamestnanosť a stále väčšia časť obyvateľstva sa dostáva na hranicu chudoby. Všetky tieto nedostatky sa veľmi nepriaznivo prejavujú na spokojnosti obyvateľstva, ako som hovoril, hrozia narušením sociálneho zmiereu.

Predložená Aktualizácia Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky neobsahuje návod na riešenie nahromadených akútnych problémov slovenskej ekonomiky, ale deklaruje len potrebu ich riešenia. Preberá pritom ako ciele aj také úlohy, ktoré vzhľadom na ich naliehavosť mala už vláda dávno vyriešiť. Mám na mysli také úlohy, ako napríklad konkretizácia sektorov, ktoré prinesú okamžitý efekt a odvetví vyvolávajúcich široký multiplikačný efekt - strana 6, alebo vykonanie kategorizácie podnikov pre potreby oddíženia - strana 6, alebo riešenie platobnej neschopnosti - strana 7 materiálu číslo 198.

Predložená aktualizácia vlastne nereaguje na existujúcu krízovú situáciu v ekonomike, neuvádza priority, opatrenia a časový sled ich riešenia na zabránenie hroziacemu rozpadu slovenskej ekonomiky. Naša hnutie na svojom kongrese konštatovalo, že Slovensko potrebuje krízový hospodársky program vypracovaný a realizovaný na základe čo najširšieho politic-

kého a spoločenského konsenzu s prizvaním najlepších odborníkov Slovenska. Som toho názoru, že realizáciu krízového hospodárskeho programu by mala zabezpečiť vláda odborníkov. Jedno politické hnutie, akokoľvek silné, už nie je schopné zabezpečiť zostavenie takejto vlády. Vyžaduje to rozdelenie moci a demokratizáciu politického života.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi. Ďalej sa prihlásil do diskusie pán poslanec Košnár. Pripraví sa pán poslanec Varjú.

Poslanec J. Košnár:

Vážený pán predseda,
vážené dámy a páni,

prerokujeme dva navzájom späté a veľmi závažné dokumenty. Prvý z nich - plnenie programového vyhlásenia vlády - je odpočtom plnenia úloh, pričom kritériom tohto plnenia je takmer výlučne to, či vláda nechala vypracovať a prerokovala príslušný písomný materiál, a už menej to, aké účinky mali tieto úlohy a ich plnenie na reálny stav spoločnosti, a v tomto prípade, keď hovorím o ekonomike, stav ekonomiky.

Druhý dokument - aktualizáciu úloh programového vyhlásenia - možno chápať nielen ako prehľad zámerov a úloh, ktoré prekračujú časový horizont, za ktorý sa odpočet podáva, a ich prirodzené spresnenie a konkretizáciu, ale aj ako istý prehľad úloh, ktoré vláda nestihla splniť, resp. nedotiahla ich realizáciu do úspešného konca. Nesporné je to, že ešte stále aktuálnym zostáva zámer či prísľub, ktorý vláda formu-

lovala vo svojom programovom vyhlásení, uskutočniť obrat k ozdraveniu, oživeniu a následne k trvalejšiemu rozvoju ekonomiky.

Hospodárstvo Slovenska je skutočne v hlbokom úpadku. Jeho stav je, žiaľ, oveľa dramatickejší než pripúšťajú predložené vládne dokumenty i štatistické údaje, ktoré sú v nich sporadicky zastúpené. Navyiac, tieto štatistické údaje sa vo viacerých prípadoch vzťahujú k obdobiu, kedy bola situácia o niečo priaznivejšia, napríklad ako hovoril môj predrečník, pokiaľ ide o vývoj deficitu štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, keď sa v materiáli vykazuje stav koncom februára 1,5 mld a súčasný stav je niekoľkonásobne vyšší.

Slovenská spoločnosť tvrdo pociťuje, že náklady toho variantu trhovej transformácie, ktorý sa zotrvačne uskutočňuje, sú neúmerne vysoké a vláda si uvedomuje aj to, že medzi hlavné príčiny tohoto stavu patrí jednak predávkovaná jednostranná reštriktívna politika, ktorá zničujúco dopadá na podniky a vyvoláva ich neprirodzenú predprivatizačnú agóniu. Ďalšou príčinou je absencia podnikateľsky sa správajúcich subjektov a konkurenčného prostredia a spoliehanie sa na trhovú samoreguláciu na našom som trhu - netruhu. A nakoniec, treťou príčinou je v minulosti absencia rastovej alternatívy hospodárskej politiky. Reformná stratégia, ktorá sa uskutočňovala, dosť jednostranne uprednostňovala liberalizáciu, privatizáciu, pripúšťala dištancovanie sa štátu od ekonomiky a tomuto cieľu, žiaľ, obetovala výkonnosť ekonomiky, pričom nenašla optimálnu kombináciu oboch týchto cieľov.

Nevyhnutnosť zmeny hospodárskej politiky teda dozrela a nepostačia drobné korektúry doterajšej hospodárskej politiky. Musí ísť o nový typ hospodárskej politiky, ktorý by pohotovo reagoval na ťažkosti plynúce z rozdelenia ekonomiky a ukončenia znovurozdeľovacích procesov v rámci federácie, zo zúženého trhu, zo zníženého agregátneho dopytu a na po-

trebu neodkladne riešiť problém insolventnosti podnikov, menového vývoja a vývoja obchodnej a platobnej bilancie Slovenskej republiky.

Myslím, že za hlavné aktuálne rizikové faktory v ekonomike Slovenskej republiky možno v súčasnosti v krátkodobom horizonte považovať

1. udržanie deficitu štátneho rozpočtu v medziach pod 5 % hrubého domáceho produktu,
2. udržanie únosnej miery zadĺženosti voči zahraničiu, tentoraz už aj voči Českej republike,
3. udržanie vnútornej vymeniteľnosti slovenskej koruny,
4. udržanie sociálneho zmieru.

Chcel by som kvitovať, že aktualizácia programového vyhlásenia proklamuje potrebu v hospodárskej politike sledovať tieto ciele, ale pre stratégiu hospodárskej politiky, ktorá čaká na svoje stvárnenie aj po expertnej porade na Starej Turej, aj po tézach hospodárskej politiky na rok 1993, i po predložení aktualizácie programového vyhlásenia, pre stratégiu ucelenej hospodárskej politiky by bol nateraz príliehavejší názov stratégia prežitia než stratégia prosperity.

V prerokúvanej aktualizácii úloh programového vyhlásenia sa často uvádzajú také úlohy, ktoré navodzujú predstavu, že sa uprednostňujú krátkodobé prínosy pred dlhodobými strategickými prínosmi. Napríklad zámer vlády uvoľniť úverové zdroje na posilnenie menových rezerv v Národnej banke Slovenska, na stabilizáciu slovenskej koruny, na zabezpečenie jej vnútornej vymeniteľnosti, je bezosporu aktuálny a potrebný. Nechajme teraz stranou, či takéto zábery sú vecou

vlády alebo sú vecou Národnej banky Slovenska a celej bankovej sféry. Dôležité je to, čo vzbudzuje obavy, ktoré vyplývajú z toho, že úmysel pripraviť atraktívne projekty pre priamy predaj podnikov do zahraničia v záujme stabilizácie meny, keď nie sú záruky, že sa predaj časti tzv. rodinného striebra nebude opakovať, že nezostane jednorazovou operáciou, či takáto cesta je nádejnou cestou riešenia aj ďalších problémov, napríklad zadĺženosti, sanovania zruinovaného poľnohospodárstva, zdravotníctva či školstva a podobne.

Taká cesta, akú začal trasovať napríklad predaj tabakového priemyslu, ohrozuje, podľa môjho názoru, dlhodobú stabilitu rozpočtových príjmov, a keď nebude možné vplývať napríklad na export ziskov, môže štát prísť o veľkú časť svojho rozpočtu, ktorá nebude ničím kompenzovaná.

Aj pri privatizácii treba brať do úvahy dlhodobé dopady na štruktúrne zmeny a tvorbu zdrojov. Ak neexistuje účinná kontrola podnikov vlastníkami, a to je stav typický pre nesprivatizované podniky ponechané svojmu nezávideniahodnému osudu, môže sa stať, že prostriedky do nich vkladané i naďalej budú neúčinné a budú vplývať na inflančný pohyb. Ale ani u privatizovaných podnikov kupónovou metódou, keď sa dominantnými vlastníkami stalo niekoľko investičných privatizačných fondov, nie je záruka, že tieto fondy budú podporovať dlhodobý rozvoj podnikov. Skôr sú tu indície, že sa budú snažiť rýchlo uhradiť náklady a záväzky a rozdeliť čo najvyššie dividendy. Tento problém by sa iste dal riešiť napríklad nepriamymi daňami, ktoré by podporovali reinvestovanie.

Podobne aj uplatňovanie konkurzných a vyrovnacích konaní, hoci by im predchádzalo uvažované dohodovacie konanie s veriteľmi, povedie akiste ku koncentrácii majetku v rukách najväčších veriteľov - bánk, ktoré nie sú dostatočne odštátované, čo tiež povedie k nežiadúcej koncentrácii ekonomickej

moci v ich rukách. Hrozí teda, že sa privatizácia môže zvrátiť na svoj protiklad. Ťažkosti s privatizáciou sa môžu stať obráteným stavom štátneho vlastníctva, keď majetok nemá skutočného hospodára, ale ani štátneho pána.

V programovom vyhlásení sa vláda zaviazala podporiť predaj podnikov osvedčenému managementu a zamestnancom. Zatiaľ sa tento záväzok nenapĺňa. Myslím si, že na privatizácii treba ľudí, predovšetkým zamestnancov a management, zainteresovať a nestávať ich dopredu proti budúcim vlastníkom. Majetková zainteresovanosť managementu a zamestnancov na prosperite podnikov je v súčasnom svete jedným z veľmi dôležitých a výrazných trendov, a jednou z metód, pre ktorú treba vytvoriť priestor je napríklad vytváranie zamestnaneckých akciových spoločností založených podľa Obchodného zákonníka, ktoré by sa zúčastňovali privatizačným projektom na privatizácii vlastného podniku. Zamestnanci privatizovaných podnikov by vo vlastnom záujme podporovali odštátnenie a zmierňovali narastanie sociálneho napätia. Podniky by sa nedostávali do rúk anonymného vlastníka, zamestnanci by boli zainteresovaní na raste trhovej ceny akcií a na investovaní do vlastného podniku, čím by sa podporovala tvorba predpokladov pre dlhodobý rozvoj, pre udržanie racionálnej miery zamestnanosti a vyššie príjmy v budúcnosti.

Skúsenosti zo sveta potvrdzujú, že zamestnanecké obchodné spoločnosti dokážu upriamiť vplyv pracovného kolektívu na kvalitu riadenia a na kvalitu managementu podniku a jeho prosperitu. Tento spôsob umožňuje odštátnený podnik odkúpiť od Fondu národného majetku, pričom kúpu by bolo možné financovať z úveru peňažných ústavov alebo splátkami z vlastného hospodárskeho výsledku. Proces privatizácie ako proces u nás nie je primerane legislatívne upravený. Absentuje rad zákonov, ktoré by tomuto procesu dávali zmysluplný obsah a rámec. Absentuje napríklad zákon o prirodzených monopoloch, zákon o verejných statkoch či tzv. sociálnych to-

varoch a podobne. Bez takýchto zákonov možno sotva zodpovedne ad hoc rozhodovať o privatizačných projektoch, o oblastiach a rozsahu zachovania účasti štátu a podobne.

V nesprivatizovaných podnikoch výkon vlastníckych práv zostáva na štáte či na zakladateľoch, rezortoch, ale tie na tento výkon fakticky rezignovali. Chceli by len "dirigovať". Ukazuje sa, že treba doriešiť aj štatút štátnych podnikov či štátnych akciových spoločností. Problematická je aj terajšia zákonná úprava mechanizmu správy a kontroly národného majetku a vynárajú sa otázky, či súčasné zákony umožňujú hospodárenie Fondu národného majetku ako verejno-právnej inštitúcie, či umožňujú kontrolu používania prostriedkov získaných privatizáciou a podobne.

Dá sa usudzovať, že tieto prostriedky sa používajú predovšetkým pre sám privatizačný proces a posilnenie bankových zdrojov, ale vypadla väzba na reprodukciu podnikania, na reštrukturalizáciu a na fond rozvoja. Predstavy o privatizácii ako krátkodobej strategickej operácii, myslím si, nie sú namieste. Je a bude to proces, ktorý bude trvať roky, aj keď chceme a musíme robiť všetko pre to, aby bol tento proces plynulý a aby sa čo najracionálnejšie urýchlil. Preto jedným z podstatných problémov, ktorý treba vyriešiť, je otázka ako preklenúť medziobdobie, keď sa o štátny majetok nestará nik, až po dobu, keď nadobudne plnoprávneho a solídneho vlastníka. Ministerstvá, ako som už spomínal, sa u nás necítia hospodármi, zmizla zodpovednosť.

Vlastnícke funkcie by, podľa nášho názoru, mala vykonávať istá prechodná forma v podobe siete holdingov podrobených trhovému režimu, ktoré by mali okrem funkcie vykonávať majetkové transfery, tiež funkciu vykonávať manažerské transfery nesprivatizovaných podnikov. V týchto holdingoch by bola silná účasť štátu až do doby vlastnej privatizácie a akcie takýchto holdingov by spravoval Fond národného ma-

jetku aj preto, lebo bude bezosporu existovať majetok, ktorý nebude chcieť nik privatizovať. Ale aj tento majetok musí byť spravovaný. Zamestnanci podniku a jeho management by mali mať právo vplývať na privatizáciu a rozhodnutia o jeho forme obdobne, ako je tomu napríklad v Poľsku.

Veľmi závažnou otázkou reštitučného charakteru riešiacou významnú časť privatizácie štátneho majetku v zmysle jej reálneho priznania občanom je problém penzijných fondov, ktoré u nás do roku 1953 existovali zo zdrojov získaných od občanov. Penzijné fondy sú inštitúcie súkromného práva s jasným vzťahom k občanovi, ktoré by mohli byť protiváhou investičných privatizačných fondov a ktoré by s majetkom podnikali tak, ako vo vyspelých trhových ekonomikách, v ktorých sú tieto fondy najbohatším zdrojom dlhodobého kapitálu.

Vážené dámy a páni,

takéto oslovenie rečníkom po istom trvaní jeho prejavu vzbudí obavu, že bude pokračovať ďalšou časťou, alebo vzbudí nádej, že už rečník skončí. Chcem vyjsť v ústrety vašej nádeji. Dovoľte mi povedať, že na základe doterajších skúseností z hospodárskej politiky vlád ostatných troch rokov nie je dôvod oddane veriť, že sa práve tá terajšia vláda a práve od dnešného dňa bude vždy správať v súlade s kritériami dlhodobej ekonomickej racionality. Preto je dôležité posilniť úlohu parlamentu pri tvorbe jej strategických hospodárskych rozhodnutí a kontrole plnenia jej úloh vyplývajúcich aj z programového vyhlásenia či jeho aktualizácie. Aby tak Národná rada Slovenskej republiky mohla robiť, je potrebné uznesením zaviazat vládu k dvom veciam:

1. Zaviazat vládu, aby konkretizovala svoje inovované programové vyhlásenie s určením kontrolovateľných etáp ich plnenia. Nemám na zreteli kalendár, ale odlíšiť úlohy, ktoré sú krátkodobého charakteru alebo aktuálnej naliehavosti od

úloh, ku ktorým sa možno dopracovať až na základe istých predtým vykonaných opatrení a krokov.

2. Uložiť vláde, aby predložila Národnej rade Slovenskej republiky plán legislatívnych prác zabezpečujúcich splnenie úloh obsiahnutých v aktualizácii úloh programového vyhlásenia vlády, čo napokon nie je úloha nová, lebo nateraz existuje len nie celkom dôsledne plnený plán legislatívnych prác na I. polrok, ktorý onedlho uplynie.

Ďakujem vám za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi Košnárovi. Ďalej sa prihlásil pán poslanec Varjú. Pripraví sa pán poslanec Bugár.

Poslanec J. Varjú:

Vážený pán predseda,
vážená Národná rada Slovenskej republiky,
vážená vláda,
ctené dámy a páni,

zaiste mi potvrdíte, že nikto z nás nezávidí členom vlády Slovenskej republiky teraz, ak majú podávať odpočet plnenia svojho programového vyhlásenia v období, keď hospodársky úpadok dosahuje mieru nachádzajúcu sa na hranici kolapsu, keď tento úpadok môže mať až nepredvídateľné a nekontrolovateľné dôsledky. Pritom niet výnimkového rezortu. S plným uvedomením si vážnosti danej situácie, s pocitom zodpovednosti za budúcnosť občanov Slovenskej republiky, si dovoľujem zaujať stanovisko k rezortu poľnohospodárstva v nadväznosti na predložené dokumenty, ale vychádzajúc aj z doterajšieho alebo očakávaného vývoja. Ak dovolíte budem

kritický, pritom sa však pokúsim byť objektívny a konštruktívny. Za kritikou nesmieme hľadať zlý úmysel, ale skôr úprimnú snahu pomenovať problémy, a tým aj naznačiť spôsob riešenia.

Žiaľ, i napriek všetkej úcte k obetavej práci pracovníkov ministerstva pôdohospodárstva, ako i osobne pána ministra Petra Bacu, si dovoľujem vyjadriť názor, že ani jeden z predkladaných dokumentov, teda o plnení programového vyhlásenia vlády, ani o aktualizácii úloh programového vyhlásenia vlády, nie sú celkom v súlade s realitou a skutočným vývojom v našom rezorte. Dnes, keď takmer celá poľnohospodárska prvovýroba je nesolventná, keď podniky nemajú na výplatu i napriek tomu, že v poľnohospodárstve bola zaznamenaná nižšia mesačná priemerná mzda až o 1 000 korún v porovnaní s celoslovenským priemerom, keď už iba sporadicky sa nájde prvovýrobca bez úverového zaťaženia, pritom niet šance na splácanie týchto úverov, je otázne, či je reálne hovoriť o tom - teraz citujem z dokumentu aktualizácie úloh - že "poľnohospodárstvo je garantom potravinovej bezpečnosti štátu a výživovej dostatočnosti obyvateľstva. Súčasný vývoj túto myšlienku nepotvrďuje. Zoberme si len veľký úpadok výroby mlieka. A je tu ešte nebezpečenstvo ďalšieho poklesu.

Poľnohospodársku činnosť ponímať dnes ako základný predpoklad pre trvalé udržanie osídlenia, stability vidieka a kultúrneho rázu krajiny je skôr želaním ako realitou. Teda momentálne si môžeme vybrať z dvoch alternatív - úprimne si priznať, že naše národné hospodárstvo jednoducho nemá na taký rozsah poľnohospodárskej výroby, ako sme to predvídali v programovom vyhlásení a druhá alternatíva - pokračovať vo vytýčenom ciele, na vytýčenej ceste a robiť v rozsahu poľnohospodárskej výroby, ako sa to predpokladá, ale potom musíme dať odpoveď, ako to bude kryté finančne, z akých zdrojov. Osobne by som podporoval, samozrejme, druhú cestu, lenže táto cesta nie je celkom naplnená.

Vážené dámy a páni, pri politických zmenách býva zvykom zvádzať vinu na predchádzajúci režim alebo prípadne na predchádzajúcu vládu. Členovia SDL, predtým KSS, ktorí sme sedeli v tomto parlamente v predchádzajúcom volebnom období, sme mali možnosť pociťovať na vlastnej koži tieto kritiky. Teraz je na rade niekto iný. Stále je niekto na rade. Dovoľte mi teda zamyslieť sa veľmi stručne nad doterajším vývojom trochu v širšom časovom a priestorovom horizonte. Pre znalcov problematiky je známe, že krízové javy v poľnohospodárskej výrobe sa ukázali už v sedemdesiatych rokoch alebo najmä na konci osemdesiatych rokov, ktoré neskôr prerástli do otvorenej a všeobecnej krízy, a to nielen na Slovensku, ale i v ostatných štátoch bývalého východného bloku, ktoré na pomery východnej Európy zaznamenali vcelku úspešnú poľnohospodársku výrobu. Zahraničné trhy potravín vnášali do obchodných vzťahov už zo svojej povahy aj sústavné bariéry, myslím tu na rôzne limity, embargá či iné, i keď, pochopiteľne, sa to snažili zľahčovať či zatajovať.

Medzi importérmi potravín sa všade na svete prejavili snahy o sebestačnosť, ale i rôzne protekcionistické tendencie. Vznikol všeobecný prebytok potravín, najmä na európskych trhoch, ktorý dodnes pretrváva. A žijeme v týchto podmienkach. To treba brať do úvahy. I napriek tomu jednotlivé štáty vynakladajú veľké prostriedky na zachovanie poľnohospodárskej výroby. Pravda, okrem štátov bývalého východného bloku, vrátane Česko-Slovenska resp. teraz Slovenska. Zatiaľ čo v roku 1988 česko-slovenské poľnohospodárstvo, započítajúc aj záporné dane z obratu na potraviny, malo záporné saldo voči štátnemu rozpočtu v rozsahu až 29,5 miliárd korún, od roku 1991 štátny rozpočet Slovenskej republiky je koncipovaný tak, že počíta s aktívnym saldom poľnohospodárstva voči štátnemu rozpočtu v hodnote 3 až 4 miliárd korún. Keď k tomu prirátame vývoj cien vstupov do poľnohospodárskej výroby a vývoj cien výstupov z nej ako ceny poľnohospodárskych

produktov, niet divu, že nastáva takmer úplný kolaps ekonomiky poľnohospodárstva.

Natíska sa tu otázka, prečo táto vláda postavila štátny rozpočet obdobným spôsobom na rok 1993. V tejto veci sme sa vyjadrili kriticky pri schvaľovaní štátneho rozpočtu. A ide o to, že darmo tu budeme vypracovávať skutočne vynikajúce koncepcie, ak to nebude kryté finančne. Nie je možné zase ďalej z výpočtu negatívnych vplyvov vynechať ani ďalšie, najmä dopad legislatívnych noriem v ostatných troch rokoch, ktoré vo svojej filozofii a koncepcii vychádzali z fetišizácie súkromného vlastníctva, úplne negovali doterajší vývoj. Privatizácia sa tak stala cieľom a nie prostriedkom prestavby. No i napriek tomu vlastníci, ako je to známe, neprejavili príliš veľký záujem o hospodárenie na vlastnej pôde. Reštitučný zákon o pôde a tzv. transformačný zákon, ktorý je v skutočnosti prehíbením a rozšírením reštitučného zákona, prináša často neriešiteľné situácie, ktoré dodnes deštruktívne pôsobia na poľnohospodársku výrobu. Napríklad spôsob vydávania živého a mŕtveho inventára tak, ako to stanovuje zákon, je nereálny. Nepomôže tu ani prijatie sankčného zákona.

Tieto a ďalšie faktory vďaka predchádzajúcej politickej garnitúre postavili slovenské poľnohospodárstvo na okraj úplného rozpadu. Sme si vedomí, že tieto fakty sú známe aj súčasnej vláde. Vieme aj to, že danú situáciu nie je schopný zvládnuť žiadny minister bez pomoci celej vlády. Chápeme aj mimoriadne zložité postavenie vlády, ktoré má vychádzať z daného stavu. Predsa si dovoľujem pripomenúť, že za súčasný vývoj nesie už teraz plnú zodpovednosť súčasná politická garnitúra, najmä vládnuce hnutie. Samozrejme, majú tu svoj podiel zodpovednosti aj opozičné strany. Nie som tu oprávnený, ani nechcem tu hodnotiť vzťah jednotlivých výborov Národnej rady Slovenskej republiky a rezortov vlády Slovenskej republiky. Za Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre

poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo však si dovoľujem povedať svoj názor, že spolupráca je dobrá a korektná, bez rozdielu na príslušnosť k politickej strane či hnutiu. Ukazuje sa však, že to nestačí. problém slovenského poľnohospodárstva nemožno vyriešiť izolovane. Keď nechceme, aby sa slovenské poľnohospodárstvo úplne položilo, vláda Slovenskej republiky musí bezpodmienečne vytvoriť národohospodársky rámec a vymedziť miesto poľnohospodárstva v ňom, nájsť potrebné prostriedky na oživenie ekonomiky a v rámci nej riešiť aj zložitú situáciu v poľnohospodárstve.

Vážené dámy, páni,
vážený pán minister poľnohospodárstva,

včera večer som mal možnosť obdržať koncepciu a zásady agrárnej a výživovej politiky Slovenskej republiky. Túto úlohu dostala vláda, priamo náš rezort, aj sprostredkovaním nášho výboru a mal to predložiť do mája. Na prvé čítanie - mal som možnosť prečítať ho večer a ráno, opakovane, skutočne je to mimoriadne cenný materiál. To je materiál, na ktorý sme čakali už dlhé roky. Samozrejme, je to materiál na diskusiu.

Tu chcem len pripomenúť, že vysoko hodnotíme skutočnosť, že vláda ako v rámci tejto koncepcie súčasne predkladá zákon o poľnohospodárstve a návrh zákona o trhových poriadkoch. To sú kľúčové veci. Teda, rysuje sa tu nádej konečne sa dostať z tejto krízy. Lenže dovtedy, ak naozaj chce vláda získať naďalej dôveru poľnohospodárov, musí prekonať prechodné obdobie, najmä teraz do žatvy potrebuje poľnohospodárska výroba financie. Do žatvy poľnohospodárske podniky takmer nebudú mať príjmy, ale musia z voľačoho žiť. Toto finančne nie je zabezpečené. Vieme, že vláda prisľúbila riešiť oddĺženosť podnikov, síce v uznesení číslo 737 z 22. 9. 1992, že sa bude snažiť. Prosím vás, tieto opatrenia treba len naplniť a potom vás budeme v septembri znovu hodnotiť.

Inak, z môjho hľadiska vám prajem, aby sa podarilo nejako preklenúť toto obdobie a dostať sa do rozvoja v ďalšom období.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi Varjúovi. Pripájam sa k jeho prianiu. Pán poslanec Bugár. Pripraví sa pani poslankyňa Kaliská.

Poslanec V. Bugár:

Vážený pán predseda Národnej rady,
vážený pán premiér,
vážená Národná rada Slovenskej republiky,

zastávam názor, že čo je za nami, na tom sa už nič nemení. Jediné ostáva možnosť poučiť sa z chýb minulosti, samozrejme, ak je k tomu ochota. Preto sa v mojom príspevku budem zaoberať len Aktualizáciou úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky.

Pozorným preštudovaním predloženého materiálu som sa presvedčil, že tento v prevažnej miere obsahuje len všeobecné konštatovania a želania, a tým ostáva na úrovni programového vyhlásenia z júla 1992. Predpokladal som, že vláde stačí 8-9 mesiacov jej pôsobenia na to, aby zvažila, aké zmeny sú nutné pre udržanie politickej, ekonomickej a spoločenskej stability mladej, samostatnej republiky. Vláda sa otvorene priznáva, že pri realizovaní jednotlivých krokov samostatnosti Slovenska nepoznala skutočnú, alebo ak chcete - citujem "reálnu situáciu Slovenskej ekonomiky". Odhalil ju až vznik samostatného štátu. Po tomto konštatovaní už sa ani

nečudujem ďalším krokom, napríklad v oblasti prednostných alebo priamych predajov vybraných podnikov zahraničným investorom. Takýmto rozpredajom národného majetku sa síce krátkodobo môže zahasíť oheň, ale ak zahraničný majiteľ sa rozhodne takto vyradiť z prevádzky konkurenčný podnik, nikto ho už neprinúti obnoviť výrobu.

Konštatovanie - citujem, že "vláda zabezpečí delimitáciu daňových príjmov z federálneho rozpočtu" je len na úrovni želania, lebo na jej skutočnú realizáciu treba dvoch. Ďalej nerozumiem, ako chce vláda zvýšiť zo zdrojov obce podiel verejných prác tým, že do kompetencie obce prejdú v súčasnosti stratové oblasti, ako základné školstvo, základná sieť zdravotníckych zariadení a vodárenské zariadenia, na ktoré ani sama vláda nemá dostatočné financie. Dúfam, že vláda myslí vážne vetu - citujem "Vláda Slovenskej republiky bude naďalej vychádzať z požiadavky zastaviť zhoršovanie zdravotného stavu obyvateľstva." Doterajšie niektoré kroky pána ministra zdravotníctva totiž spochybňujú slovo "naďalej".

V oblasti školstva vláda svoj program síce aktualizovala, ale, podľa mojej mienky, nie najšťastnejším spôsobom. Zo svojich zámerov vynechala ešte v júlovom programovom vyhlásení slúbené malotriedne základné školy, a pritom tie by mohli výrazne prispieť k riešeniu problémov pri vyučovaní slovenských či maďarských detí v materinskom jazyku v menších dedinách na národnostne zmiešaných územiach. Vzhľadom na skúsenosti s niektorými predsavzatiami vlády prezentovanými v júlovom programovom vyhlásení na jednej strane ako napríklad - citujem "vláda si kladie za úlohu prispieť k zabezpečeniu pokojného pracovného ovzdušia na školách personálnou politikou", a s výsledkami ich realizácie na strane druhej, ktoré, mimochodom, vyvolali veľký odpor u dotknutých, by bolo snád žiadúce meniť v zabehnutom systéme mladého štátu len to, čo je nevyhnutne potrebné, lebo nepremyslenými a prenáhlenými krokmi môže vláda vyvolať nielen protest

učiteľov, zdravotníkov a odborov, ale celej spoločnosti, čo mladú Slovenskú republiku môže položiť na lopatky. A som presvedčený, že to žiadny občan Slovenskej republiky, ale ani ten najväčší kritik súčasnej vlády si neželá.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi. Ďalej v rámci rozpravy vystúpi pani poslankyňa Kaliská. Keďže pán poslanec Anđel odišiel, pripraví sa pán poslanec Lauko.

Poslankyňa G. Kaliská:

Vážení prítomní,

v mojom príspevku sa budem venovať životnému prostrediu a potom slovenskej vede.

Slovenská republika ochranu životného prostredia zakotvila do svojej najvyššej právnej normy, a to do Ústavy Slovenskej republiky, priamo do článku 44, ale týka sa to aj článku 55 a článku 4. Z týchto postulátov vychádzala vláda i v programovom vyhlásení v júli v roku 1992. Čo môžeme však sledovať v praxi? Dodnes nevieme, čo si vláda, ale aj ministerstvo životného prostredia predstavuje pod modelom trhovo-sociálne-ekologickej politiky. Rôzne čiastkové materiály vlády zatiaľ tento model v žiadnom prípade nezohľadňujú. A aký je postoj ministerstva životného prostredia? Keď bolo rokovanie v Starej Turej o závažných hospodárskych otázkach, mal minister životného prostredia záujem, aby zástupcovia jeho rezortu boli prizvaní na toto rokovanie?

Mali by sme dávno vyrásť z toho, že ochrana a tvorba životného prostredia sa dá úspešne robiť bez zainteresovania predovšetkým ekonomických rezortov. Ignorácia princípov ochrany a tvorby životného prostredia sa skôr či neskôr prejaví vo vážnych ekonomických stratách. Musíme si uvedomiť, že konkurenčná úspešnosť našich výrobkov v zahraničí, o ktorej sa veľmi často hovorí, môže byť dosiahnutá iba za cenu nezapočítania škôd spôsobených výrobou na našom životnom prostredí. Avšak zahrnutie vedľajších nákladov, napríklad poškodenie lesov, vôd, do ceny tovarov, je v rozvinutej trhovej ekonomike samozrejmé.

Vláda často zdôrazňuje problém devízových rezerv a jeho vyriešenie napríklad priamym predajom podnikov, ale bez dôsledného vyriešenia zodpovednosti za ekologický dlh je takýto predaj vlastne neakceptovateľný. V privatizačnom procese nebol prakticky faktor životného prostredia zhodnotený a ekologické dlhy podnikov buď neboli brané do úvahy, alebo sa mlčky a taktne odsúvali do úzadia ako faktor, ktorý komplikuje predaj podniku. Ale tým, že ho zamlčujeme, ešte nezmišľujeme a budeme ho musieť raz riešiť, a bude to musieť riešiť vlastne nový vlastník.

O dva mesiace nadobudne platnosť zákon o bankrote. Kto vlastne preberie finálne krytie ekologických dlhov? Priame predaje zahraničným partnerom sú vlastne podmienené tým, že tento partner je málokedy ochotný riešiť ekologický dlh, ale za cenu zvýšenia kapitálového podielu na vlastníctve podniku, ak sa teda rozhodne ho kúpiť. Je však, podľa môjho názoru, namieste, aby vláda Slovenskej republiky garantovala takéto riešenia. A čo domáci kupec? Ten má problém so splácaním úverov na nákup a nie riešiť ekologický dlh. Veľakrát aj rizikové prevádzky sú ponechané v činnosti pod heslom udržania pracovných miest v regióne, hoci napríklad následky v oblasti chorobnosti a z nich vyplývajúce následky na zdra-

votníctvo sú také vysoké, že vlastne takéto pracovné miesto je vysoko predražované.

I z koncepcie rozvoja odvetví priemyslu Slovenskej republiky a udržateľného rozvoja nie je jasné, ktoré odvetvia, prípadne výrobky je potrebné rozvíjať ako inovačné odvetvia, nosné z hľadiska reštrukturalizácie ekonomiky, a chýba tiež prepojenie na programy poľnohospodárstva a stavebníctva. Je nevyhnutné, aby takýto materiál bol súborom relatívne samostatných koncepcií jednotlivých odvetví riešený v kontexte hospodárskej stratégie. Úplne tiež chýba zabezpečenie priamej alebo nepriamej realizácie tejto koncepcie.

Aké je postavenie ministerstva životného prostredia vo vláde a jeho schopnosť razantne presadzovať ochranu životného prostredia? V súčasnosti je jeho postavenie charakterizované bojom o kompetencie. Ministerstvo pôdohospodárstva sa mu snaží odobrať zákonom prislúchajúcu kompetenciu vo vodách. A tak sa snažíme vrátiť k modelu, že rezort pôdohospodárstva ako investor veľkých vodohospodárskych diel si stavbu týchto diel povolí, podmieni ekologickými podmienkami, skontroluje a možno napokon uloží aj pokutu. Myslím si, že toto už bolo. O snahe ministerstva pôdohospodárstva zobrať si pod krídla všetky národné parky, ktoré systémovo patria pod ministerstvo životného prostredia, sa nebudem rozširovať. Kto však tieto kompetenčné spory vyhrá? Ministerstvo životného prostredia pravdepodobne príde aj o svoje ruky, o úrady životného prostredia. Budú zintegrované do jednotnej štátnej správy. I tu opäť zakladáme to, čo už bolo - zlúčenie ochranárskych činností s exploatačnými.

Je mi jasné, že mnou popísané problémy nie sú jednoduché, ale doposiaľ nepoznáme ucelené systémové riešenie vlády v tejto oblasti a nevyplýva to ani z jej aktualizovaného vyhlásenia.

Druhým okruhom by bola slovenská veda. Zdôrazňovať pred týmto fórom význam vedy a techniky pre súčasnosť a budúcnosť Slovenska pokladám dosť za zbytočné, ale od schopnosti využiť poznatky vedy a techniky závisí sociálno-ekonomický rozvoj Slovenska a naša úspešnosť v medzinárodnej súťaži v rôznych oblastiach.

Úroveň vedy a techniky spolu s vysokými školami pozitívne ocenili aj experti OECD. Bolo to a je povinnosťou ponovembrových vlád, aby túto výhodu využili. Žiaľ, na škodu Slovenskej republiky sa tak doposiaľ nestalo. Už 6. novembra 1990 bolo prijaté uznesenie vlády číslo 530 k zásadám štátnej vednej politiky. Ďalšie v roku 1991 pod číslom 703, potom 16. 6. 1990 pod číslom 543. Medzitým bolo ešte uznesenie číslo 679 v novembri 1991 k návrhu štátneho rozpočtu, v ktorom sa ukladá vyhodnotiť celkovú efektívnosť vedecko-technickej základne s termínom do 30. 9. 1992, ale jeho plnenie sa presunulo až do 30. 6. 1993.

Termín plnenia uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky z 25. augusta 1992, ktorým žiada vládu o zriadenie nadrezortného orgánu, ktorý bude riadiť vedu a výskum, sa dvakrát posunul, zatiaľ do 30. 6. 1993, ale Rada vlády Slovenskej republiky pre vedu a techniku navrhuje až do 31. 8. 1993 predložiť návrh vednej a technickej politiky, až potom riešiť otázku samostatného orgánu. Pozoruhodné je aj to, že rada pre vedu a techniku ako jediný poradný orgán ministra školstva tohto druhu sa v decembri 1992 zaradil do Rady vysokých škôl Slovenskej republiky. V tom istom mesiaci tento poradný orgán je za zachovanie doterajších kompetencií Ministerstva školstva a vedy Slovenskej republiky.

Je zaujímavé, že v rade vysokých škôl, v rade vlády i v rade ministerstva sú poväčšine tí istí ľudia, ktorí už štyri roky i v iných postoch vypracúvali a dnes vypracovávajú koncepcie a analýzy i napriek tomu, že existujú materiály

Európskeho spoločenstva s krokmi a opatreniami, čo v našich podmienkach s vedou a technikou. Niektorí ich členovia už v apríli roku 1993 tvrdia niečo iné, ako tvrdili v decembri roku 1992. Dodnes teda sa nestanovili konkrétne ekonomicko-sociálne priority, ktoré sa majú riešiť nástrojmi vedeckého a technického rozvoja, a teda ani štátna vedná a technická politika. Domnievam sa, že je to závažný problém a prosím vládu, aby sa týmto seriózne zaoberala.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pani poslankyni Kaliskej. Prosím pána poslanca Lauku. Po pánovi poslancovi Laukovi ďalej v rozprave vystúpi pán poslanec Zselenák.

Poslanec P. Lauko:

Vážený pán predseda,
vážená vláda,
vážení poslanci Národnej rady Slovenskej republiky,

v úvode plnenia programového vyhlásenia vlády sa hovorí, že vláda ako prvý krok vypracovala analýzu o stave rezortov Slovenskej republiky, ktorá bola predložená aj Národnej rade Slovenskej republiky a následne i verejne publikovaná. Analýza ukázala - citujem, "že situácia v Slovenskej republike je zložitejšia ako sa pôvodne predpokladalo a ako sa dovtedy verejne informovalo. Z nej vychádzali jednotlivé kroky vlády krátkodobého charakteru."

Keďže ako poslanec Národnej rady som uvedenú analýzu rezortov nevidel, hľadal som o tom ďalšie informácie a dočítal som sa v materiáli o plnení uznesenia Národnej rady vlá-

dou, že takáto analýza bola predložená politickému grémiu a národohospodárskemu výboru. Napríklad ani v zahraničnom výbore sme nedostali žiadnu analýzu o Ministerstve medzinárodných vzťahov Slovenskej republiky spreď júla 1992. Ak taká existuje, mala byť predložená. Navyše, viac ako pol roka sme sa obracali ako poslanci Národnej rady na členov vlády s interpeláciami a otázkami, a nikto o tejto analýze nehovoril. Prečo o tak závažnej analýze nebolo informované vládou plénum Národnej rady? Veď už máme 18. schôdzu a priestor by sa určite našiel.

Druhá výhrada je ku konštatovaniu, že všetky pripomienky výborov a pléna Národnej rady Slovenskej republiky k programovému vyhláseniu vlády boli zapracované do jeho textu. Je to polopravda, ktorá len čiastočne zodpovedá skutočnosti. Ako príklad môžem uviesť, že návrhy, ktoré predkladali naši poslanci, do tohto programového vyhlásenia zapracované neboli.

Treba navyše povedať, že uznesením Národnej rady Slovenskej republiky číslo 107 z 21. 12. 1992 v bode E/1 bolo uložené vláde predložiť spresnené programové vyhlásenie vlády na nové podmienky samostatnej Slovenskej republiky. Táto úloha nebola splnená, myslím v tom termíne, a aj jej plnenie v predložených dokumentoch je polovičné, neúplné a málo konkrétne, bez závažných aktuálnych argumentácií.

K otázke štátoprávnych otázok treba tu pripomenúť, že vznik samostatnej Slovenskej republiky nebol vyjadrený vôľou ľudu v referende tak, ako je to uvádzané v programovom vyhlásení vlády z júla 1992, čo už dnes aj ľudia začínajú pociťovať ako nesprávny postup vlády. Treba povedať pravdivo, že celý tento proces, ktorý je, samozrejme, nezvratný, a jeho nezvratnosť sme jednoznačne potvrdili aj na pôde parlamentu, bol z vôle dvoch víťazných politických strán v Čechách a na Slovensku, a treba tiež povedať, že teraz sa uka-

zuje, že Slovensko nebolo na tento krok dostatočne pripravené. V tomto svetle deklarovaná jedinečnosť a pokojnosť tohto procesu svedčí skôr o tom, že svet si vydýchol, že v strednej Európe nevznikol ďalší zdroj napätia a že až budúce roky uvidíme, ako sa k tejto otázke každý vie zodpovedne postaviť.

Chcem sa venovať ďalej zahranično-politickým otázkam. Keď hovoríme o začlenení do medzinárodných organizácií, treba vidieť nielen to, že sme boli prijatí do OSN a že sme sa zapojili do aktivít KBSE. Toto nám svet umožnil vďaka menu, aké sme mali. Rovnako dôležitá je pre nás spolupráca s medzinárodnými organizáciami, kde už ide o našu šikovnú a kvalitnú činnosť a z toho vyplývajúce výhody. Takýmto kľúčovým problémom je prijatie resp. prevzatie záväzkov vyplývajúcich z Dohody o obchode medzi Slovenskom a EHS a Európskym spoločenstvom uhlia a ocele a záväzkov vyplývajúcich z Dohody o voľnom obchode medzi Slovenskom a štátmi Európskeho združenia voľného obchodu.

Otázka pridruženía Slovenska k Európskemu spoločenstvu bude zrejme s problémami, veď májový termín aj našou vinou sme nestihli. Treba sa opýtať, ako je možné, keď na jednej strane sa hovorí o pripravenosti vlády a Slovenska pre tieto dohody, že až na poslednú chvíľu a po upozornení z Bruselu sme vydali vyhlásenia k parlamentom sveta, že sme nevedeli, že sme mali napísať žiadosť Slovenska a v akom termíne o pridružení k Asociačnej dohode. Keď sa najvyšší ústavný činiteľ dozvedel, že sa mal zúčastniť na rokovaní o pridružení a slovenská delegácia tam necestovala, niekde sa stala chyba. Potom sa nemožno čudovať, že termín sa odsunul na jún.

Veľa chýb narobila vláda a jej predstavitelia v toľko diskutovanom zlom obraze o Slovensku v zahraničí. Za posledné mesiace bolo urobených niekoľko hrubých chýb v oblasti otázky národnostných menšín, ktorá, ako sa ukázalo, je kľúčovou pre Radu Európy a Európsky parlament. Miesto reči

a diskusií je potrebné deklarovať pred Radou Európy a Európskym spoločenstvom naše predstavy o národnostnej politike a ihneď ich začať aj realizovať. Treba okamžite novelizovať zákon o zápise mien do matrik, zákon, ktorý je ešte z obdobia socialistického štátu. Treba jasne deklarovať otázku dvojjazyčných názvov v národnostne zmiešaných oblastiach. Konfliktné situácie najmä v tejto oblasti prispeli len k odsunutiu tohto termínu.

Najmä členovia zahraničného výboru vieme, koľko problémov bolo s prijatím dokumentu "Konceptia zahraničnej politiky Slovenska". Nakoniec bola prijatá, ale problémov, ktoré vznikli nepripravenosťou Slovenska robiť zahraničnú politiku na novej kvalitatívnej úrovni, je veľa a treba ich okamžite riešiť. O ich riešení nás mala vláda informovať v kapitole o zahraničnej politike. Vláda našla riešenie v tom, že odvolala ministra zahraničných vecí. Tento parlament sa k tejto otázke ani nemal možnosť vyjadriť. Prezident sa vyjadril, že premiér oznámil, že ak ministra zahraničných vecí neodvolá, odstúpi on. Pán premiér tvrdí, že nič také nevyhlásil. Kde je teda pravda? V parlamentnej demokracii, o akú sa snažíme a deklaruje ju vláda, by parlament mal dostať vysvetlenie aj o takýchto dvojitých vyhláseniach najvyšších ústavných činiteľov a vyvodiť z toho patričné uzávery.

Nebol to dobrý signál do Európy a do sveta tri mesiace po vzniku samostatného štátu. Nie je pravda, že na úrovni parlamentu sa otázka Mečiar - Kňazko neobjavila, ako sa to objavilo v tlači. Štátny tajomník Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky pán Lišuch neinformoval správne Tlačovú agentúru Slovenskej republiky, že na rokovaní zahraničného výboru sa o tejto otázke nehovorilo. Určite ostatní členovia výboru si pamätajú, že som v zahraničnom výbore dal pánu štátnemu tajomníkovi Lišuchovi otázku, aby vysvetlil dve rozporné informácie - jednu z úst premiéra, že minister Kňazko prekročil svoje právomoci v oblasti zahraničného ob-

chodu a druhú informáciu vtedy už od poslanca Kňazka, že túto úlohu dostal od vlády Slovenskej republiky uznesením. Pán štátny tajomník mi odpovedal, že o tom nič nevie.

Členovia zahraničného výboru si isto pamätajú moju žiadosť, aby v čase ešte pred odvolaním ministra zahraničných vecí nám toto prišiel na pôdu orgánov Národnej rady Slovenskej republiky pán premiér vysvetliť. Vtedy so mnou väčšina poslancov zahraničného výboru nesúhlasila. Keď bol minister odvolaný, všetci hlasovali za uznesenie výboru, aby nám túto skutočnosť prišiel pán premiér vysvetliť. Myslím, že o tomto uznesení pán premiér mal byť informovaný a má ešte stále šancu to tomuto parlamentu vysvetliť. Tento parlament by to mal pre udržanie svojej vážnosti ako kontrolného orgánu vlády dokonca od premiéra vlády vyžadovať.

Na zasadaní zahraničného výboru som sa dozvedel o hrubých chybách vlády v zahranično-politickej oblasti, ktoré sa už, bohužiaľ, naprávajú ťažko. Bolo nám oznámené vtedy ešte ministrom Kňazkom, že protokolári Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky nemali prístup na úrad vlády pri rokovaní so zahraničnými delegáciami, o otázke anglického veľvyslanectva, ako možno hodnotiť návštevu premiéra Slovenskej republiky v Anglicku - pracovnú alebo oficiálnu, lebo cez ministerstvo toto veľvyslanectvo nebolo informované, o akú návštevu išlo. Signály do Bruselu o tom, že ministrom zahraničných vecí nebola povolená zahraničná cesta, boli asi tou poslednou kvapkou preliateho krčaha. Nechcem zdržiavať, ale mám tu list ministra zahraničných vecí predsedovi zahraničného výboru, odkiaľ som čerpal.

Raz si už musia naši vládni predstavitelia uvedomiť, že aj vnútorná politika a vyhlásenia predstaviteľov vlády robia v Európe a vo svete dobrý obraz o Slovensku. Iný problém je pekná formulácia o dobrých vzťahoch s Českou republikou a skutočnosť. Hovorím o tom preto, lebo tieto vzťahy už pat-

ria do oblasti zahranično-politickej. Dohody, ktoré boli schválené vládami oboch štátov a parlamentami ratifikované, boli vypracované v chvate rýchlych udalostí. Mnohé, napríklad o menovej alebo colnej oblasti, už ani úplne neplatia. Viaceré majú evidentné nedostatky. Výsledkom takýchto vzťahov je to, že sa robia jednostranné vyhlásenia, naposledy o nulovom a supernulovom variante vysporiadania majetkových vzťahov. Tieto vzťahy sa musia uskutočňovať na vysokoprofesionálnej diplomatickej úrovni a nie odovzdávaním vyjadrenia politikov cez masmédiá, ako sa to deje doteraz.

Nakoniec sa vláde doteraz nepodarilo vytvoriť legislatívne a iné predpoklady na kvalitné fungovanie diplomatickej služby v zahraničí, čo často súvisí s nedostatkom financií, a tiež na vybavenie veľvyslanectiev u nás doma. Preto nemožno hovoriť o splnení programového vyhlásenia v tejto oblasti. Vláda sa nachádza len na začiatku jeho plnenia a mala by aj z tejto oblasti radikálne prehodnotiť svoje postupy. Parlament ako najvyšší zákonodarný orgán moci a jeden z troch pilierov zachovania demokracie na Slovensku musí mať možnosť, aby mu vláda skladala účty zo svojej činnosti. Musí cieľavedomejšie kontrolovať jej činnosť, včítane zahranično-politickej aktivity vlády. Vláda musí vedieť, že má kontrolný orgán, ktorý má svoju vážnosť v spoločnosti a zabraňuje jej robiť nekontrolovanú činnosť. Len to je cesta zachovania demokracie na Slovensku. Akékoľvek znevažovanie parlamentu alebo obchádzanie jeho pôsobenia demokratické pomery na Slovensku len zhoršujú.

Mám niekoľko návrhov do uznesenia.

1. Podáť správu Zahraničnému výboru Národnej rady Slovenskej republiky a Národnej rade Slovenskej republiky o vyriešení otázky organizačnej štruktúry zahraničného obchodu medzi Ministerstvom zahraničných vecí Slovenskej republiky a Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky.

2. Podáť Zahraničnému výboru Národnej rady Slovenskej republiky a Národnej rade Slovenskej republiky správu o koordinácii a spôsobe informovanosti ministerstva zahraničných vecí o zahraničných cestách členov vlády a k zlepšeniu prípravy koordinácie týchto ciest.

3. Podľa doteraz platného uznesenia z predchádzajúceho volebného obdobia obnoviť a realizovať podávanie správ zo zahraničných služobných ciest členov vlády Zahraničnému výboru Národnej rady Slovenskej republiky.

4. Pokračovať v predstavovaní vedúcich zastupiteľských úradov Slovenskej republiky na zasadani Zahraničného výboru Národnej rady Slovenskej republiky pred ich nástupom do funkcie.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem aj ja pánu poslancovi. Ak mi pán poslanec dovoľí, dovoľím si ho doplniť, že okrem OSN a KBSE sme boli prijatí aj do Medziparlamentnej únie. Pokiaľ ide o to, že sme boli odložený na prijatie do Rady Európy z mája na jún, v priebehu návštevy v Maďarskej republike pán poslanec Harna nám oznámil, že oni poslali list Rade Európy, aby sme neboli prijatí kvôli tabuliam a menám. To len na doplnenie.

Pokiaľ ide o ministerstvo zahraničných vecí, koncepcia ministerstva bola prerokovaná vo vedení Národnej rady, ale sme to vrátili ako nie dostačujúce. Je povinnosťou ministra zahraničných vecí dávať Národnej rade správy zo zahraničných ciest. Zatiaľ sme ich nedostali. To je pravda.

Pán Zoričák - faktická poznámka.

Poslanec A. Zoričák:

Dovolím si na vystúpenie pána poslanca Lauka uviesť poznámku. Prvá časť poznámky spočíva v otázke. Pýtam sa, aká je vaša časová predstava, kedy by bolo vhodné pristúpiť k rozdeleniu federácie.

Druhá otázka, resp. moje presvedčenie je, že v osobe pána Moravčika vidím väčšie garancie chodu Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky - bez nejakých osobných pripomienok k osobe pána poslanca Kňazka.

A k vážnosti parlamentu otázka alebo poznámka. Myslím si, že každý zo 150 poslancov jednotlivo by mal dbať na udržiavanie resp. dvíhanie vážnosti parlamentu, podľa formy a obsahu.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič

Ďakujem. Pán Csáky.

Poslanec P. Csáky:

Vážený pán predseda,
vážená Národná rada Slovenskej republiky,

prepáčte, skutočne som nemienil vystúpiť, ale musím vystúpiť vzhľadom na to, že aj v tomto parlamente sa šíria veci, ktoré nemajú podstatu. Prosím vás, vážený pán predseda, aby ste dali rozmnožiť pre každého člena parlamentu ten list, o ktorom ste pred chvíľou hovorili, že maďarská koalí-

cia poslala do Štrasburgu list, aby Slovenská republika nebola prijatá do Rady Európy. Takýto list neexistuje.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán Csáky, dovoľte, aby som vám na to povedal dve vety. Pri rokovaníach s predsedom vlády Maďarskej republiky pánom Antalom, pri rokovaní s pánom prezidentom Gönczom, keď som namietal proti určitým krokom maďarskej vlády, ktoré narušujú naše vzťahy a ktoré bránia, aby Slovensko bolo prijaté do Rady Európy, pán Harna povedal, že to neurobila maďarská vláda, ale že oni, teda vy ste poslali list. Povedal som presne to, čo povedal pán Harna pri týchto rozhovoroch.

Poslanec P. Csáky:

Prepáčte, pán Harna tu nie je, nemôžem ho kontrolovať, ale prosím, aby ste skutočne predložili tento list. Takýto list neexistuje.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Neviem, možno ja nerozumím vám alebo vy mne, ale povedal som po slovensky toľko, že pán Harna povedal, že poslali takýto list. Pán poslanec Harna je tu.

Pán poslanec Harna, je tu otázka. Keď sme boli na rokovaníach s predstaviteľmi maďarskej vlády, kde som namietal proti určitým krokom maďarskej vlády, ktorými môže brániť vstupu Slovenska do Rady Európy, povedali ste, že maďarská vláda nie, ale vy ste upozornili Radu Európy, keď sa na Malte rozhodovalo o tom, či budeme v máji prijatí alebo nie, že by sme nemali byť prijatí.

Poslanec Š. Harna:

Nepovedal som, že maďarská vláda nie, lebo neviem, čo robí maďarská vláda.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Viem, ale na tú poznámku ste zareagovali.

Poslanec Š. Harna:

Povedal som len to, že sme na to upozornili raportérov.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Áno, nič iné som nepovedal, len to, čo ste povedali. Ďakujem pekne. /Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

S faktickou poznámkou vystúpi pán premiér.

Predseda vlády SR V. Mečiar:

Prosím vás, ozať nemám záujem robiť zlú krv medzi Slovákami a maďarskými spoluobčanmi, pretože otázka takto nestojí, ale stojí medzi extrémistickými prejavmi niektorých politikov i z hnutí, ktoré sú v parlamente, a medzinárodnou realitou. Dovolím si citovať noviny Új szó z 22. marca 1993 strana 2, autor článku označený ako Gál, preklad názvu článku "Užitočný chcem byť a nie na ozdobu" pod názvom "Zasadal celorepublikový výbor Spolužitia". Prečítam tú časť, ktorá súvisí práve s predmetom diskusie. "Celorepublikový výbor uložil realizačnej komisii, aby po skontaktovaní sa s ostatnými maďarskými stranami a hnutiami zorganizovala do 30. 4. 1993 zasadnutie maďarských poslancov parlamentu, prednos-

tov, primátorov a starostov obcí a miest a poslancov mestských a obecných zastupiteľstiev samospráv s tým cieľom, aby na tomto fóre ustanovili" - alebo v predklade alternatíva - "zriadili parlament tu žijúcich Maďarov."

Celorepublikový výbor prijal také uznesenie, podľa ktorého odovzdá výzvu vláde Slovenskej republiky, aby podpísali vo veci Gabčíkova vyhlásenie podriaďujúce sa uzneseniu z Haagu a aby sa dohodli s vládou Maďarskej republiky o dočasnom režime vodného hospodárstva.

V referáte Miklós Duray povedal aj to, že odborníci z Európskych spoločenstiev poverení prieskumom o postavení menšín na Slovensku nedostali optimálny obraz o situácii na Slovensku, nakoľko pravicové a ľavicové nacionalistické sily ich v tomto obmedzovali. Duray oznámil, že z tohoto dôvodu Spoluzitíe podalo sťažnosť Kataríne Lalumierovej, vedúcej tajomníčke Európskych spoločenstiev, v ktorej žiada o zopakovanie prieskumu a o to, aby komisia vypočula aj názory maďarských hnutí. Citujem článok zverejnený v novinách, pretože na rokovaní u pána prezidenta pán Duray poprel tento text článku, tak si ho môže prečítať aj v maďarskom origináli. Je tu odkopírovaný.

Chcem povedať len toľko: Prosím vás, prečo to robíte? Veď je to naša spoločná vec. Prijatie do Rady Európy je ochranným aktom pre ochranu politiky menšín. To znamená, že všetky inštitúcie Rady Európy sa ujímajú svojej funkčnosti v tom, že každý, koho práva sa porušujú, môže sa odvolávať k týmto orgánom a republika je povinná ich rešpektovať. Prečo to robíte? Veď predsa medzinárodné právne normy - a dnes som dostal posledné znenie niektorých noviel, ktorým sa budem vážne zaoberať, sleduje, aby sa inkorporovali do právneho poriadku Slovenskej republiky tie medzinárodné právne zásady, ktoré uľahčujú postavenie menšín. Veď to, preboha, nie

je proti vám! Tak ste sa zahľadeli do seba, že nevnímate reálny svet okolo seba. Škodíte aj sebe.

Mal som s pani Lalumierovou veľmi užitočný rozhovor. Mala prísť na 40 minút, odišla po viac ako dvoch hodinách. Rozišli sme sa v obojstrannej dôvere. Rozhovor prebiehal tak, že mala pred sebou anglický text Ústavy Slovenskej republiky, ja slovenský, a čítali sme si články. Všetky vaše námietky boli vysvetlené a vysvetlenie prijaté s úplným uspokojením.

Pán poslanec Lauko, ešte dovoľte zareagovať na vás, pretože ste sa dotkli otázok cti a vyhlásení prezidenta, i predsedu vlády. Zrejme ste nespozorovali, že pán prezident počas svojho pobytu v Trenčíne dementoval, že by bol niekedy prehlásil, že predseda vlády vyvíjal na neho nátlak a hrozil mu - keď nie ja, tak on. Dementy bolo zverejnené vo všetkých denníkoch, v rozhlase i televízii opakovane. Takže, je mi ľúto, nedočítali ste správy do konca. Verím, že vám správne noviny neboli včas doručené.

Dovoľte, ešte k tejto otázke národnostných menšín a vystupovania k medzinárodným vzťahom. Členstvo v Rade Európy je odložené na rokovanie na jún. Členstvo v Rade Európy je medzinárodne politickým záujmom Slovenskej republiky. Sme povinní urobiť všetko pre to, aby nás v Európe počuli aj tí, čo nás nepočujú, aby nás poznali aj tí, čo nás nepoznajú.

Prosím vás zo všetkých politických strán, poďte, vyšlieme delegáciu do Štrasburgu, poďte rokovať so svojimi politickými partnermi v prospech Slovenskej republiky. Ak sú poslanci z Együttélés a ďalší, ktorí nevedia prekročiť svoj tieň, prosím vás, tí, ktorí ste v HZDS, tu je jeden občan maďarskej národnosti, tí, ktorí ste v SDE - ste traja alebo štyria, prosím vás, poďte povedať pravdu o tom, ako tu žije-

te, poďte povedať aj svoj názor. Ak parlament nemá peniaze, vláda na to peniaze nájde. Ale rokujte s partnerskými politickými stranami a vysvetľujte skutočný stav vecí u nás.

Členstvo v Rade Európy je dnes dôležitým integračným krokom a prvkom v procese akceptácie Slovenska. Odloženie prijatia môže znamenať odloženie na jeseň alebo na niekoľko rokov. Je to mimoriadne závažná politická úloha. Veľmi vás prosím, nebojujte o žabomyšie vojny. Tu je v hre podstatne viac, i v prospech menšín, nie proti menšinám, i v prospech občanov Slovenskej republiky a ich mena v Európe ako celku.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Harna - faktická poznámka.

Poslanec Š. Harna:

Prepáčte, nebol som prítomný, keď sa celá táto debata rozprúdila, bol som sa v bufete najesť, ale kolegovia ma upozorňujú, že tu odznelo, že som v Budapešti povedal, že sme zaslali list, kde sme povedali, aby neprijímali Slovenskú republiku do Rady Európy. To som nepovedal. Povedal som len toľko, že sme boli tí, ktorí sme upozornili raportérov na to, že sú problémy s označovaním miest aj krstných mien. To som povedal. Teda nie to, aby Slovenská republika nebola prijatá. Bohužiaľ, existuje tu list ministra dopravy, o ktorom som hovoril, podľa ktorého boli tabule násilne odstraňované, ktorým vyzval podniky cestnej správy, aby tieto tabule odstránili.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec, z našich rokovaní je stenografický záznam. Pozriem sa na to a prečítam vám autentický výrok. Ne-
tvrdím, že ste povedali niečo iné, povedali ste to, že ste
sa pričínili o to, aby sme z mája boli odložený na jún.

Pán poslanec Lалуha.

Poslanec I. Láluha:

Ako povedal pán predseda Národnej rady, z našich roko-
vaní je, našťastie, stenografický záznam. Keď sme tam šli,
požiadal som pána predsedu, aby zobral pracovníčku svojho
sekretariátu, ktorá výborne stenografuje, lebo som predpo-
kladal, že k takému niečomu dôjde. Pán poslanec Harna, treba
brať kontext, v ktorom to bolo povedané.

Na moju otázku členom zahraničného výboru, či poslanci
zahraničného výboru alebo maďarského parlamentu, ktorí sú
členmi alebo poslancami Rady Európy, hlasovali a podmienili
oddialenie prijatia do Rady Európy, odpovedali, že nie. Ho-
voril o tom aj pán Bratinka s prijateľnou logikou. Ak chce-
me, aby národnostné menšiny sa na Slovensku prijateľným
spôsobom rozvíjali, máme predsa záujem, aby Slovensko bolo
v takých štruktúrach, ktoré svojich členov vedú k tomu, aby
plnili určité záväzky a normy. Na to potom vznikla otázka,
na základe čoho potom menili svoje stanoviská členovia poli-
tického výboru. Dostali informácie. V tomto kontexte ste
vstali a povedali, že vy ste Radu Európy informovali. Tento
list je k dispozícii, kolegovia budú mať možnosť sa s ním
oboznámiť. Bolo to asi takto. Proste, bolo podaná informá-
cia, na základe ktorej bola spochybnená naša dobrá vôľa
a podmienky pre minority.

Máme tiež k dispozícii správu, ktorú podala pani Halonen, ktorá bola tu. A to by som chcel odpovedať pánu poslancovi Laukovi. Som nemilo prekvapený nekorektnosťou. Pán poslanec, aké hrubé chyby za posledné obdobie v otázkach maďarských menšín? Naopak, tým, že sme pozvali a umožnili reportérom Rady Európy, reportérovi Európskeho parlamentu návštevu južného Slovenska, obidve zoskupenia parlamentárov si poopravili svoj názor a podali v podstate kladné informácie, ktoré boli pribrzdené ďalšími materiálmi a listami, ktoré prišli zo strany kolegov z Együttélés. Tieto nezrovnalosti sa odstránia a uvedú na pravu mieru. Pán poslanec Lauko, veď veľmi dobre viete, že v zahraničnom výbore je pre vás k dispozícii zhruba 26 správ od členov vlády Slovenskej republiky. Administratívna pracovníčka výboru pred zasadnutím každého výboru oznamuje, ktoré materiály sú vo výbore k dispozícii pre pánov poslancov na štúdium. A tak by som mohol pokračovať v mnohých veciach. Takú nekorektnosť som nepredpokladal.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán minister Hofbauer.

Minister dopravy, spojov a verejných prác SR R. Hofbauer:

Vážený pán predseda,
dámy a páni,

pán poslanec Harna, uviedli ste, že minister dopravy podpísal príkaz na odstránenie tabúľ. Prosím vás, viem, že vás chráni poslanecká imunita a v parlamente môžete povedať čokoľvek, ale veľmi dôrazne by som vás žiadal, aby ste neklamali. Preukážte takýto list ako dôkaz. Takýto list neexistuje, pretože takýto list som nepodpísal, ani nevznikol. Tak nezavádzajte verejnosť, poslancov a vládu.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán premiér, hlásili ste sa na faktickú poznámku?

Predseda vlády SR V. Mečiar:

Prepáčte, ešte musím reagovať a niečo doplniť. Slovensko-maďarské vzťahy sú zložité a dotýkajú sa bezprostredne maďarskej menšiny. Aby sme v týchto vzťahoch niečo urobili, pripravili sme zmluvu, ktorá bola predložená tomuto parlamentu, ktorá predpokladá riešenie sporných otázok v Haagu. O tom, čo je právny spor, nech rozhodnú právne orgány. Pokiaľ ide o otázky práva menšín, pretože stále časť politikov, nie občanov, ale politikov, politikárov má presvedčenie, že menšinám sa škodí, prijala vláda uznesenie, ktorým schválila moju dohodu s európskym komisárom pre národné menšiny pánom Van der Stuhlom, ktorý rokoval o tejto veci s pánom Antallom, na základe čoho sa utvorí medzinárodná dozorná domisia, ktorá dva roky bude skúmať pomery Maďarov na Slovensku a dva roky pomery Slovákov v Maďarsku. Z každej kontrolnej akcie a z každého porovnania budú predložené spoločné dokumenty orgánom Rady Európy i obidvom vládam. Viem, že z tohoto vyjdeme so ctou, že sa s úctou správame k občanom Slovenskej republiky akejkolvek národnosti.

Keď hovoríme o menšinách, problém menšín je viacrozmer-
ný. Stále hovoríme o národnostných menšinách. Existujú aj
iné menšiny - záujmové a podobne. Máme menšinu homosexuálov,
máme menšiny rozvedených, máme menšiny postihnutých. Čiže
skupinové záujmy, ktoré existujú, sú veľmi zložité a treba
ich chápať vo svojej jednote a vo všetkých súvislostiach.
Takže, ak ide o obavy zo zneužitia, sami dobrovoľne ako vlá-
da sa vydávame medzinárodnej kontrole, nech tá posúdi. Viem,
že obстоjíme so ctou.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Fekete - faktická poznámka.

Poslanec J. Fekete:

Vážené kolegyne,
vážení kolegovia,

už viackrát tu zaznelo obvinenie od maďarských poslancov v tom duchu, že na Slovensku sa nemôžu zapisovať mená a priezviská v maďarskej transkripcii. Máme tu vlastne poručky fantastický dôkaz, že to nie je pravda. Stačí si zobrať túto nám všetkým dobre známu knižku a zalistovať v nej. Na strane 68 Ernő Rózsa - s krásnym petőfyovským "ő" napísané priezvisko a maďarské meno, ďalej Komlósy Zsolt, to je strana 54, János Fóthy - strana 42, pán Duka-Zólyomi Árpád - strana 38. Ideme ďalej - Csáky Pál - strana 34. Možno som nenašiel všetkých, napokon to nebolo ani cieľom. /Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Dobos.

Poslanec L. Dobos:

Vážená Národná rada,

som členom vedenia Együttélés, jeho predsedníctva. O takomto liste neviem, nikdy som ho nevidel, ani nečítal. To po prvé.

Po druhé - ak sa kolegovia pamätajú, svojho času, keď tu bola delegácia Rady Európy, sedeli sme tu s nimi, boli sme tam prítomní s pánom Rózsom a pánom Csákym. Bol tam aj

pán poslanec Lалуha. Otvorene sme povedali svoje stanovisko. Je to pravda? Boli tam všetci predsedovia výborov. Vtedy sme tam odovzdali náš dokument s vašim súhlasom. O ničom inom neviem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Na toto chce reagovať pán poslanec Lалуha a potom pán poslanec Lauko.

Poslanec I. Lалуha:

Je pravda, pán kolega, čo vravíte, ale nie úplná. Vzápätí potom, keď ste prejavili svoje postoje, a pán Csáky tiež vravel, že je - neviem presne, či utláčaný alebo ako - pán Mikloško ho vtedy umravňoval a vysvetľoval mu, aby bol korektný, žiadal ho, aby bol korektný. Vzápätí, o niekoľko dní nato ste poslali ten list, ktorý vám o desať minút môžem doniesť a prečítať. Ten, ktorý potom zapríčinil zaváhanie politickej komisie Rady Európy a oddialenie o jeden mesiac.

Poslanec L. Dobos:

Boli by sme všetci radi, keby sme ten list videli, bol by som skutočne rád aj ja.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Ešte sa hlásil pán poslanec Lauko.

Poslanec P. Lauko:

Pán premiér, veľmi sa ospravedlňujem, ale túto informáciu o pánu prezidentovi by som si nikdy nedovolil uviesť. Čerpal som z rádia a počulo ju veľa ľudí na Slovensku.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Chamula.

Poslanec I. Chamula:

Vážené kolegyne, kolegovia, stotožňujem sa s tým, čo povedal pán premiér v tom zmysle, že toto všetko je politická hra určitej politickej špičky, ale sme tu zákonodarný zbor a myslím si, že stálo by za to pouvažovať o tom, aby sme čo najskôr iniciovali zákon na ochranu republiky. /Poptlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Ešte pán poslanec Bárány.

Poslanec E. Bárány:

Vážený pán predseda, devätnásta hodina uplynula, nikto z nás zatiaľ nepodal návrh, aby sme rokovali dnes dlhšie. Preto si vás dovoľím poprosiť, aby ste túto nie práve šťastnú diskusiu ukončili tým, že ukončíte aj dnešnú schôdzu.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ešte sa hlási pani poslankyňa Bauerová.

Poslankyňa E. Bauerová:

Vážený pán predseda,
vážená Národná rada,

chcela by som uviesť niektoré informácie, ktoré tu odzneli, na správnu mieru. Stanovisko nášho klubu i nášho hnutia je, aby sa Slovensko dostalo do Európskych spoločení

stiev. Nemienime hatiť tento proces. Keď však máme podať informáciu o našej situácii, nežiadajte od nás, aby sme hovorili nepravdy. Nehovoríme ani raportérom nič iné, ako hovoríme tu.

Na list pána Hofbauera sme tu podali interpelácie. Bolo na to odpovedané. V otázkach krstných mien sme podali interpeláciu na ministra vnútra pána Tuchyňa. Bolo na ňu odpovedané, že v Austrálii aj v Poľsku sa zapisujú mená iba v štátnom alebo úradnom jazyku. To, čo tu pán poslanec uvádzal - Pál Csáky a János Fóthy - bolo možné prepísať mená všetkým tým, ktorí sa narodili do roku 1959 a v určitých prípadoch aj na základe doplnkov, ktoré boli vydané k vyhláske číslo 22 z roku 1977. V súčasnosti však je celý rad prípadov, môžem vám ich dokumentovať, že matriky takéto mená nezapisujú. Nechcete od nás, aby sme hovorili nepravdy. Hovoríme tú istú pravdu aj tu, aj pre zahraničných raportérov.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pani poslankyňa, chcem povedať len toľko, že aj v súčasnej dobe možno meno zapísať, nielen po roku 1950. Ale, ako ste počuli, pán premiér povedal jednoznačne a my sme to tlmočili aj maďarskej strane, keď sme boli na rokovaníach, že budeme novelizovať tento zákon, resp. vydáme nový zákon a bude sa riešiť aj otázka tabúľ.

Ešte sa hlási pán premiér a potom ešte ďalší traja.

Predseda vlády SR V. Mečiar:

Prosím, aby som uľahčil situáciu - existuje menný zoznam mien prípravebý Slovenskou akadémiou vied, ktorý je povolený používať ako pre Slovákov, tak pre Maďarov. Podobné

obmedzenie majú Slováci, ako majú Maďari. Otázka je možná len v tom, či tento zoznam mien, ktorý sa vzťahuje pre Maďarov, treba rozšíriť. Tak to neberte ako krivdu. Tu nejde o to, že sa nemôžu zapísať, ale ktoré sa môžu zapísať. Je to len otázka šírky. A tak v Rade Európy teraz chodia politici a rozmyšľajú - je to veľa alebo je to málo. Hovoríme, že keď je to málo, rozšírime to. Treba povedať ako, a vyriešiť to normálnym kultivovaným spôsobom. Prosím preto, zasa to neberte, že je to obmedzenie na Maďarov. To je obmedzenie, ktoré postihuje rovnako Slovákov.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Ako posledný vystúpi pán poslanec Harna.

Poslanec Š. Harna:

Nedá mi, aby som nereagoval na vystúpenie pána ministra dopravy. Bola tu interpelácia na otázky tabúľ. Na to sa pán minister musí pamätať. Pán minister na to aj odpovedal. Pán minister dokonca z toho titulu odvolal troch riaditeľov okresných správ ciest. Keď sme v tej veci interpelovali, pán minister dopravy povedal, že štátni úradníci, ktorí neposlúchajú, môžu si hľadať zamestnanie niekde inde, v iných štátoch. Takže, takáto je pravda. /Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Povedal som, že posledný diskutujúci je pán poslanec Harna. Jedine pán poslanec Lалуha prečíta ten list, o ktorom sa hovorilo.

Poslanec I. Láluha:

Je to dopis z 9. apríla 1993 s podpismi pána Bugára, Duraya, Csákyho a Árpáda Duka-Zólyomiho. Tu je originál. Je

to dopis, ktorý nasledoval po tom, ako tu boli raportéri Rady Európy, ktorí si sami vybrali, kde chcú ísť, kde sa zastaviť a s kým budú hovoriť. Mali záujem len o južné Slovensko. Tam boli. Bola ich vec, kde si ukázali prstom alebo povedali tu, tam zastavili, vyšli, rozprávali sa.

Je to dopis predsedovi Parlamentného zhromaždenia Rady Európy pánu Martinézovi.

Vážený pán predseda,

po rozdelení Česko-Slovenska stalo sa naliehavým zvažovať prijatie Slovenska do Rady Európy. V súvislosti s týmto zámerom štyri maďarské strany na Slovensku prijali stanovisko, ktoré postúpili pani Katrin Lalumiérovej, generálnej tajomníčke Rady Európy a spravodajcom madam Halonen, Severinsen a Schwimerovi. Títo navštívili Slovensko od 10. do 12. marca 1993. Očakávali sme, že sa stretnú s politikmi štyroch maďarských strán podporovanými viac než 600 tisíc Maďarmi alebo aspoň s poslancami dvoch parlamentných strán. Žiaľ, nestalo sa tak. Za tento čin považujeme za zodpovednú slovenskú vládu. Prečo? Moja otázka. Stretnutie, ktoré sa uskutočnilo 12. marca - je to stretnutie, ktoré spomína pán kolega - bolo jediným, na ktorom sa mohli zúčastniť niektorí z našich poslancov. Na tomto stretnutí nebola daná možnosť na otvorené prezentovanie ich názorov. - Vystúpili ste všetci traja. Tu tvrdíte, že ste nedostali možnosť. - V ten istý deň vaši spravodajcovia na tlačovej konferencii dali priechod takému názoru, že ich skúsenosti nepotvrdili názory vyjadrené v memorande štyroch politických strán.

Vážený pán predseda,

sme hlboko presvedčení, že hostiteľská slovenská vláda a parlament vašim spravodajcom neposkytli možnosť objektívneho skúmania vecí ani z pohľadu zákonov týkajúcich sa Slo-

venska, ani tých, ktoré súvisia so štatútom etnických skupín žijúcich v minoritách. Preto by sme chceli zaslať žiadosť vám, ako sme to pred niekoľkými dňami adresovali pani Lalumierovej, aby sme upriamili vašu pozornosť na preskúmanie problému, ktorý sme vymedzili, a aby ste využili svoj vplyv, aby pri príležitosti najbližšej návštevy vašich spravodajcov bola vytvorená možnosť pre detailné vyjadrenie nášho stanoviska.

Návštevu, protokol, všetko si vybrali raportéri. Boli tam, kde chceli. Stretli sa aj s vami uvedeného 12. marca. Na základe tohto vášho dopisu potom požiadali niektorí poslanci Rady Európy, aby znovu boli preskúmané veci obsiahnuté v tomto dopise, aby bola možnosť objektívne zistiť situáciu odsunúť prijatie o jeden mesiac.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pekne. Ešte pán minister národnej obrany mi predložil túto správu, aby som vás o nej informoval.

Dnes ráno o 9.30 hodine padol hrdinskou smrťou rotmajster Igor Rigo, príslušník druhej čaty prvej rotý spoločného slovenského a českého práporu OSN na území bývalej Juhoslávie. V dobe výkonu služby na kontrolnom stanovišti číslo 27 vznikla prestrelka medzi chorvátskou a srbskou stranou. Veliteľ kontrolného stanovišta podal hlásenie o streľbe a dostal rozkaz na opustenie kontrolného stanovišta. Pri nasadaní do obranného transportéru bol rotmajster Igor Rigo zasiahnutý a usmrtený. Minister obrany Slovenskej republiky vyjadril hlbokú sústrasť rodičom a príbuzným a prijal potrebné opatrenia.

Je to smutná správa. Žiaľ, stalo sa. Je to pre nás mementom a výzvou, aby sme nevyvolávali medzi sebou spory, aby nemuselo dôjsť k situácii, ako v Juhoslávii.

Prosím, aby sme tomuto nášmu občanovi vyjadrili úprimnú sústrasť povstaním a minútou ticha.

/Minúta ticha./

Ďakujem pekne.

Vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

myslím, že týmto sme diskusiu skončili. Stretneme sa zajtra o 9.00 hodine.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

21., 22., 23. a 26. apríla 1993

**STENOGRAFICKÁ SPRÁVA
O 18. SCHÔDZI
NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

III. časť

X. volebné obdobie

Tretí deň rokovania
18. schôdze Národnej rady Slovenskej republiky
23. apríla 1993

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

pokračujeme v rokovaní 18. schôdze Národnej rady Slovenskej republiky. Prosím, aby sme sa predstavili.

/Predstavilo sa 64 poslancov./

Keďže rokuje ústavnoprávny výbor, je nás trochu menej, napriek tomu pokračujeme v prerušenej rozprave o jedenástom a dvanástom bode programu k plneniu Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky z júla 1992 - nové znenie a Aktualizácii úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej republiky.

Do diskusie je ešte prihlásených 9 poslancov a poslankyň. Dnešnú diskusiu by mal začať svojím vystúpením pán poslanec Dobos. Prosím ho, aby sa ujal slova. Pripraví sa pán poslanec Kanis. Ešte pred vystúpením pána poslanca Dobosa pán minister vnútra požiadal o faktickú poznámku.

Minister vnútra SR J. Tuchyňa:

Vážený pán predseda,
vážené pani poslankyne, páni poslanci,

trocha odbočím od nášho programového vyhlásenia a zájdem k niektorým technickým otázkam. Inšpirovalo ma k tomu včerajšie vystúpenie pani poslankyne Kaliskej. Pýtam sa, či

je potrebné, aby nám tu televízia týmto spôsobom znepríjemňovala život. Nech zodpovední pracovníci televízie vysvetlia, či je potreba takého osvetlenia, ako tu je, či je vôbec premeraný stav luxov. Vonku svieti slnko a my sme tu intenzívne osvetľovaní. Myslím si, že sú dokonca citlivejšie kamery. Keď dávajú prenosy športových prenosov za bežného denného osvetlenia, nikdy to takto neosvetľujú. Ak nie, treba toto osvetlenie prispôbiť inak. Treba osvetľovať strop, od neho sa to odráža, a premerať, či je dostatok osvetlenia, prípadne zmodernizovať ho, dať na strop žiarivky a takto to zabezpečiť. Myslím si, že potom by sa dali otvoriť i okná, aby tu bolo prijateľnejšie prostredie. Máme právo na určitú ohľaduplnosť, predsa sa tu riešia veľmi vážne štátne problémy. Mám dojem, ako by sme tu neboli za týmto účelom, ale pripadá mi to, ako keby sme tu boli na výsluchu na Gestape.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Brocka - faktická poznámka.

Poslanec J. Brocka:

Pán predseda, v tejto súvislosti by som sa chcel spýtať, resp. navrhnúť iné riešenie, možno technicky vhodnejšie, že ako je to s novou budovou na Hrade a kedy sa bude tento parlament sťahovať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Neviem, či mám teraz o tom informovať. Môžem vás informovať v tom zmysle, že je to už neviem ktorý termín, kedy mala byť budova prevzatá. Zatiaľ sa pracovníci technického odboru Národnej rady dohodli a oznámili mi, že sťahovanie by

malo začať 1. júla tohto roku. Ale myslím si, že sa až tak nemusíme tešiť na sťahovanie, pretože tá budova vôbec nezodpovedá účelu, pre ktorý je postavená - podľa môjho názoru. Budeme tam sedieť ako v ponorke. Takže, len toľko v takejto rodinnej diskusii, nie pre pánov novinárov, hoci viem, že si to aj tak zapíšu.

Prosím pána poslanca Dobosa.

Poslanec L. Dobos:

Vážená Národná rada,

zo včerajšej výmeny názorov som znechutený. Dostali sme sa zase, ako obvykle, k vášňam a obvineniam. Mám dojem, že už desaťročia sme v kolotoči nedôvery. Za tie desaťročia sa vytvorila istá rutina pojmov, refrénov a fráz. Keď hovoríme všeobecne o záležitostiach národností, zdanlivo je všetko v poriadku, ak sa dostaneme ku konkrétnostiam, zasekneme sa. Áno, riešenie veci je kľúčom každej politickej situácie, aj terajšej.

Riešenie veci nám ostali dlžné desaťročia. Začiatkom šesťdesiatych rokov už sme sa hádali so súdruhom Karolom Bacilkom, prvým tajomníkom ÚV KSS o písaní miestopisných názvov. Bol som členom komisie, kde predsedal povereník vnútra súdruh Jeleň, v ktorej sa mienila táto vec riešiť. A pred mesiacom sme sa snažili vysvetliť poslancom Rady Európy problémy v možnosti používania krstných mien a v možnosti dvojazyčnosti. Totalita nestačila zodpovedať túto vec. Zatiaľ ani naša demokracia. Člen delegácie Rady Európy nám povedal, že voľba krstných mien je autonómne právo rodičov. Nemohli by sme to vybaviť jednou vetou, keď doterajšia prax žiadať výnimku od ministerstva vnútra je stokrát prekonaná?

Už ako refrén trepeme, že nie sme proti Slovensku, veď je to i naša krajina. Nechceme nič iné, než riešiť naše elementárne ľudské záležitosti. Prečo si nesadneme s kompetentnými na problémy dvojazyčnosti, na problémy Slovákov v národnostne zmiešaných oblastiach? Veď poďme k veci, hľadájme riešenie, vypracujme varianty. Jedine tak môžeme zastaviť kolotoč. A k tým listom a Štrasburgu - to je tak, ako s tou mladuchou, ak nenájde u svojho manžela, začne sa sťažovať priateľkám, susedkám, potom zabehne k matke - elementárna logika.

Pán poslanec Lалуha, ohľadne návštevy poslancov Rady Európy som bol tiež zarazený, že nám ostalo tak málo času - fakticky len minúty. Očakávali sme niečo viac a niečo iného.

Vláda sa vo svojom odpočte zaoberá národnostným problémom. Túto časť však nemôžeme kvalifikovať ako odpočet, čítame tu len niekoľko všeobecných, povrchných viet. Po nástupe tejto vlády sme neraz hovorili o našich záležitostiach, podali sme ne jeden návrh. Čo sa však týka konkrétnych výsledkov, počujeme rétoriku, polemiku, častejšie však monológy a odmietanie. Rukolapných riešení je málo alebo vôbec nie sú. Áno, refrén sa opakuje - národnostnú otázku vyriešime na európskej úrovni vychádzajúc z medzinárodných dokumentov. Sú to pekné slová, ale bez konkrétnych následkov, a bez konkrétnosti to znie ako fráza.

Vieme veľmi dobre, že štátne osamostatnenie je historickou udalosťou v živote slovenského národa. Vieme aj to, že za trištvrte roka vláda nemôže robiť zázraky. Nemôžeme však prijať, aby záležitosti národnosti sa prejavovali iba v rétorike, debatách či v nekonečných obvineniach. Nie raz sme iniciovali stretnutie s predsedom vlády. Za trištvrte roka sa nenašiel na to čas. Pravda, to nie je ani otázkou času, ale otázkou postoja. Nie je normálne, že predseda vlá-

dy ignoruje legitímnych predstaviteľov maďarskej národnosti. Je to takmer nepochopiteľné. Ani o jednej konkrétnej veci si nemôžeme vymeniť názory.

Je nenormálne aj to, že o tom, o čom by sme mali hovoriť tu, píšeme Európskemu parlamentu. Naše záležitosti sú totiž na svojom mieste práve tu, v tomto parlamente. V júli v diskusii k návrhu vládneho programu som navrhol, aby sa budovala politika na základe širokého konsenzu. Vysmiali ste sa mi. Viest' dialóg sa zatiaľ darí jedine s ministrom kultúry. Mohol by som uviesť viac konkrétnych vecí, ktoré zatažujú vzťah maďarských poslancov a vlády. Nechcem sa však sťažovať, hľadám radšej príčiny tohto negatívneho vzťahu.

Za posúdením takmer každého nášho návrhu je nedôvera. Môžeme začať hocičím, môžeme vymenovať rad konkrétností, s nedôverou sme odmietaní. A táto nedôvera je, žiaľ, hlboká, až taká, že znemožňuje trpezlivo posúdenie národnostných problémov.

Spomenuté postoje nikam nevedú, hromadia sa len konflikty. V marci som bol v Juhoslávii, pri Osieku som vyšiel na chorvátsko-srbskú frontovú čiaru. Zhováral som sa s civilmi i vojakmi. Čo som zažil, je zarážajúce - strach a nenávisť. Z nenávisťi, ktorú napája pomsta, vyrastá vraždenie. Vrátil som sa s tým, že musíme urobiť všetko, aby sa u nás niečo také nikdy a nikdy nemohlo stať. Rozkladajúca sa Juhoslávia je veľkým mementom. Politika nesmie dovoliť, aby z maličkostí alebo zdanlivých maličkostí vyrástol konflikt.

Prejavom zlých politických vzťahov je všade nedôvera. O konkrétnych, aj o tých najneprijemnejších veciach musíme viesť dialóg. I keď občas hovoríme jeden druhému nepríjemné veci, musíme sa obrátiť čelom k druhému a hľadať riešenie v každej situácii, lebo súčasná politická prax v tejto oblasti takto vedie do slepej uličky. Od všeobecných deklará-

cií je potrebné pristúpiť ku konkrétnym rozhodnutiam. Treba rozhodnúť, podpísať Európsku chartu miestnej samosprávy, Chartu miestnych regionálnych jazykov - radi by sme poznali rozhodnutie vlády - a či bude akceptovať dodatkový protokol o menšinových právach Európskej konvencie o občianskych a politických právach.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pekne pánu poslancovi. S faktickou poznámkou sa hlási pán poslanec Hudina.

Poslanec M. Hudina:

Vážený predsedajúci,
vážená vláda,
kolegyne, kolegovia,

dovoľte, aby som pár slovami predniesol moje názory, úvahy o našej krehkej demokracii, týkajúce sa národnostných otázok, najmä voči maďarskej národnostnej menšine. Mňa sa to týka najmä preto, lebo som občanom Slovenskej republiky, avšak som maďarskej národnosti. Ako Maďar sa cítim byť plnohodnotným občanom tejto republiky, čo dokazuje aj môj poslancový mandát za Hnutie za demokratické Slovensko, a necítim sa byť obmedzeným v nijakom smere, čo sa týka slobody a práv občana v tejto republike. Moje deti, ktoré všetky majú maďarské mená, nemali žiadne problémy pri zapisovaní na matrike. Takisto môj syn Zoltán, ktorý je Maďar a je vojakom z povolania v slovenskej armáde, nemá doteraz žiadne problémy z dôvodu, že je maďarskej národnosti.

Vážené kolegyne, kolegovia,

vieme, ako sa ťažko v dnešnej dobe žije. Ľudia majú iné problémy, príjmy sú nízke, každý musí obracať každú korunu, aby mohol skromne vyžiť z výplaty. Sústredme sa preto na našu ekonomiku. Našou povinnosťou je vytvoriť také podmienky, aby občania, bez rozdielu národností, mali zabezpečené základné sociálne a existenčné možnosti. Keď to dokážeme, potom riešime národnostné otázky v lepšom, bohatšom štáte tak, aby bola vzájomná spokojnosť - keď ešte budú národnostné otázky. Ako jediný poslanec maďarskej národnosti som hlasoval za zvrchovanosť a za Ústavu Slovenskej republiky a naďalej sa budem snažiť pracovať v prospech záujmu všetkých občanov Slovenskej republiky. To som chcel povedať najmä našim maďarským spoluobčanom a predstaviteľom maďarských strán a hnutí.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi Hudinovi. S faktickou poznámkou sa hlási pán poslanec Bernaták.

Poslanec A. Bernaták:

Vážený pán predseda,
vážená vláda,
dámy a páni,

pán poslanec Dobos, presvedčivé sú len fakty. Včera ich bolo skutočne podané viac než dosť spoločne s vysvetlením, najmä smerom k maďarskej národnostnej menšine. Myslím si, že táto záležitosť bola včera uzatvorená. Preto nevidím dôvod,

aby sa táto problematika mala znovu otvárať a tým znova zavádzať občanov Slovenskej republiky.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Zólyomi.

Poslanec Á. Duka-Zólyomi:

Vážené kolegyne,
vážení kolegovia,

chcel by som len gratulovať pánu kolegovi Hudinovi a som veľmi rád, že iné problémy nemá a len takto sa díva na svoj život. A čo sa týka druhého kolegu, som toho názoru, že každý poslanec má právo vystúpiť so svojim názorom, či sa to opakuje alebo nie.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Michelko.

Poslanec J. Michelko:

Veľmi pekne by som chcel poprosiť vážené kolegyne a kolegov, aby sme prešli od tejto taktiky, pretože skutočne nemá význam donekonečna vymieňať medzi sebou tieto poznámky ako falošný ošúchaný peniaz, pretože ten nás skutočne neobohatí. Veľmi pekne by som prosil, aby sme vymieňali medzi sebou nie ten falošný peniaz, ale myšlienky, dobré myšlienky, nápady, hovorím o programoch jednotlivých politických strán.

To je to, o čo by nám v podstate malo ísť, a to je to, čo snád by nás všetkých pre budúcnosť malo obohatiť. Myslím, že celý roj takýchto myšlienok povedal pán premiér vo svojom vystúpení. To znamená, že plne súhlasím s pánom poslancom Dobosom, ale len v tej časti, keď doslovne povedal - citujem: "poďme k veci, hľadajme konkrétne riešenia, pretože tento refrén sa tu stále opakuje bez konkrétností, a to znie ako fráza". Áno, to znie ako fráza, ale uvážme každý, o ktorú frázu ide a kto to donekonečna opakuje.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Šutovský.

Poslanec J. Šutovský:

Vážený pán predseda,
vážená vláda,
vážené zhromaždenie,

som veľmi rád, že tu začínajú hlasy o skončení tejto neplodnej debaty, ale nemôžem si odpustiť skutočne vážne pripomienky. Keď som sa vrátil domov, našiel som doma jeden úradný dopis. Vychádza tiež z podobného problému, ako sa tu uvádza. Tu sa zo strany maďarských národnostných menšín vláde vytýka neplnenie si svojich povinností voči nim. Vážení kolegovia, som z Dunajskej Stredy, čiže som z regiónu, kde je slovenská národná menšina - to si môžeme povedať, pretože nás je tam 12 % - a ako sa voči nám chová tá väčšina - nehovorím väčšina občanov, pretože ma už viacerí občania maďarskej národnosti požiadali, aby som už konečne tlmočil tu ich názor, ktorý nie je totožný s názorom politických reprezentácií. O čo ide? V Dunajskej Strede ....

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec, faktická poznámka trvá len tri minúty, takže máte ešte minútu a pol.

Poslanec J. Šutovský:

Chcel som vysvetliť, o čo by tu išlo. Ide o zdravotnícku školu, kde je jeden problém, že sa chce otvoriť slovenská trieda. Prečítam vám dopis, ktorý som dostal a ktorý charakterizuje skutočnosť. Až bude viac času, podám presnú správu o celom probléme.

Stanovisko Mestského zastupiteľstva v Dunajskej Strede:

Mestské zastupiteľstvo v Dunajskej Strede na svojom rokovaní dňa 20. apríla 1993 sa zaoberalo vzniknutou situáciou na Strednej zdravotníckej škole s vyučovacím jazykom maďarským v Dunajskej Strede. Mestské zastupiteľstvo v Dunajskej Strede konštatovalo, že zriadenie triedy s vyučovacím jazykom slovenským resp. slovensko-maďarskej triedy na podnet Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky a Hnutia za demokratické Slovensko - čo nie je pravda, potom vysvetlím - na Slovensku jedinej strednej zdravotníckej škole s vyučovaním jazykom maďarským, je neodôvodnené. Podmienkou zachovania národnosti je dokonalé osvojenie materinského jazyka, jeho použitie na všetkých úsekoch života, teda i v zdravotníctve.

Vystúpenie poslancov HZDS - tá nenávisť zdvojnásobuje videnie, pretože som jediným slovenským poslancom, nie je nás tam viac - napodobňuje stranické praktiky aplikované do novembra 1989, preto Mestské zastupiteľstvo v Dunajskej Strede dôrazne protestuje proti zasahovaniu do vnútorných záležitostí školy zo stranických pozícií.

Prosím, láskave si uvedomte, čo sa tu píše. Podpísaný primátor mesta Öllös Árpád, reprezentant, ktorý do utorka si ešte nepokladal za povinnosť na mestský úrad prilepiť štátny znak a prehlásil - nie je to z počutia, ale z informácie, ktorú som dostal, že pokiaľ tam bude on, slovenský znak na tej budove nebude. Ďalší zástupca primátora, bývalý federálny poslanec Ing. Pázmány Péter, prednosta Mestského úradu dr. Farkas Aladár. Toto je podpísaný dokument. Tu je tiež vidieť, ako vyzerá znášanlivosť, tolerancia, o čom sa tu toľko hovorí.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pekne, pán poslanec. Pán poslanec Bugár.

Poslanec V. Bugár:

Vážená Národná rada Slovenskej republiky,

stranicke praktiky HZDS, ktoré spomínal pán poslanec Šutovský, môžem potvrdiť aj ja, lebo na tomto rokovaní sme boli spoločne. Môžem potvrdiť, že pokiaľ sme rokovali, rozhodnutie ministerstva zdravotníctva už bolo. Školská rada zasadala, rozhodla sa inak. Nakoľko sa touto otázkou budem zaoberať v dnešnej interpelácii na ministra zdravotníctva, poviem len toľko, že praktiky, ktoré spomína pán poslanec Šutovský, bohužiaľ, sú pravdou, môžem to dokázať. A či pán prednosta alebo pán primátor Öllös povedal, že pokiaľ tam bude, nebude na úrade slovenský znak, to vyvrátiť neviem, ale viem, že slovenský znak tam je, ale nie na tej strane, kde by to žiadal pán poslanec Šutovský.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Pittner.

Poslanec L. Pittner:

Vážená Národná rada,

pracujem vo výbore medziiným pre národnosti, a hoci sme tam i z HZDS, i z opozičných strán, tam takáto atmosféra nie je. Musím povedať, že vo výbore si uvedomujeme nesmiernu vážnosť národnostnej problematiky, a to tak Slovákov v oblastiach, v obciach a mestách, kde prevládajú Maďari, ako Maďarov, ktorí zase sú v menšine tam, kde v mestách alebo obciach prevažujú Slováci.

V postkomunistických krajinách sa vlastne roztvárajú mnohé tabu. Pri tom internacionalizme sa podceňovala otázka národov. Ak nebudeme vedieť v tejto veci zaujať včas múdre stanovisko, môžeme sa dostať do podobných problémov, ako tu boli spomínané. Preto osobne si myslím, že z našej strany musíme vyjsť v ústrety oprávneným požiadavkám maďarských spoluobčanov. To sú otázky krstných mien, to sú otázky dvoj-jazyčných názvov. Ale musí to mať zákonnú formu a musí to byť niečo, čo maďarských spoluobčanov naozaj uspokojí. Na druhej strane maďarskí spoluobčania pre tieto nedostatky, ktoré tu máme ešte z minulosti, nemôžu tiež necitlivo pristupovať k našim historickým skúsenostiam, ktoré sme mali nie s maďarskými spoluobčanmi, ale s maďarským štátom.

Otázka hraníc - komentoval som ju nedávno v Národnej obrode. Otázka podpísania dohody o Gabčíkove je takisto prepolitizovaná. Treba z jednej i z druhej strany hovoriť o týchto veciach otvorene, ale najmä vecne, a vtedy musí to podozrenie zmiznúť. Ak sa tu však bude na takýchto veciach

živiť niekto, kto má nečestné zámery z jednej alebo z druhej strany, je sám proti sebe.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán minister Tuchyňa.

Minister vnútra SR J. Tuchyňa:

Vážený pán predseda,
vážené pani poslankyne,
páni poslanci,

vystupujem preto, aby sme už túto otázku akýmsi spôsobom ukončili. Je pripravená novela zákona o matrikách, v ktorej bude umožnené každému, aby sa volal ako chce, je to záležitosť rodičov narodeného dieťaťa. Tento návrh zákona je pripravený, v krátkej dobe bude predložený do vlády a následne do parlamentu. Tak prosím vás, už vydržte, vaše požiadavky budú uspokojené.

Pokiaľ sa týka dvojjazyčných názvov, dokončuje sa spracovanie návrhu zásad zákona o prevádzke na pozemných komunikáciách, následne vyhlášky číslo 99, teda i táto otázka bude riešená. Bude riešená na európskom štandarde. Len by som rád pri tejto príležitosti upozornil, že zmena tohoto predpisu nebude lacná záležitosť, vážení. Musíme si uvedomiť, že existuje medzinárodný register názvov osád, dedín, miest, existujú spracované mapy, že existujú spracované cestovné poriadky, atď. S týmito zmenami, pochopiteľne, treba meniť aj tieto záležitosti. To takisto stojí určité peniaze. Návrh zásad zákona a potom zákona, pochopiteľne, príde do Národnej rady, takže budete môcť uplatniť svoje názory.

Vrátim sa späť k menám. Len aby sme potom nechceli zmeniť i kalendár, že nebude mať dostatok dní v roku, aby sme všetky mená mohli zapracovať do kalendára. Chápem rozhorčenie pána poslanca Dobosa, keď hovorí o tom, ako to vyzerá v Juhoslávii. Všetci sme toho svedkami. Každý, kto to trochu pozorne sleduje, vie, že je to čosi strašné. Ale implantovať túto myšlienku do tohto parlamentu mi pripadá ako nátlak.
/Potlesk./

Poslednú poznámku si nemôžem odpustiť. Vážení priatelia, dostal sa mi do ruky návrh zásad zákona o národnostných menšinách, ktoré spracovali poslanci maďarských strán. Nemôžem si odpustiť poznámku. Keď už hovoríme o skutočných názvoch miest a osád, Bratislava sa v súčasnej dobe nemenuje Pozsony tak, ako to bolo vyjadrené v tomto dokumente.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu ministrovi. Malou poznámkou by som chcel reagovať tiež na situáciu v Juhoslávii. Včera sme boli informovaní o tragédii, ktorá sa tam stala. Pri návšteve našej delegácie v Maďarskej republike naša delegácia pri niekoľkých stretnutiach nadhodila otázku zmluvy o vzájomnej pomoci a spolupráci, kde by bola nastolená aj otázka stálosti a nemennosti hraníc. Nedostali sme kladnú odpoveď. Dokonca zamietavú.

Chcem povedať, že Juhoslávia sa dodnes bije, a bije sa krvavo kvôli tomu, že nemá pevne stanovené hranice medzi jednotlivými krajinami bývalej Juhoslávie. Bijú sa o každý meter, bijú sa o každý strom, a bude to trvať, žiaľbohu, dlho. Česká a Slovenská Federatívna Republika bola rozdelená

za šesť mesiacov bez krvi, bez vášní, len preto, že má stanovené hranice. Takže, otázka hraníc je veľmi dôležitá. To som chcel povedať.

Prosím, pán podpredseda Weiss.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Vážené dámy,
vážení páni,

aj táto diskusia ukazuje, že medzi politickými stranami existuje nedostatok politickej komunikácie a obyčajne využívame faktické poznámky, aby sme tento nedostatok priestoru nahradili tu, priamo v Národnej rade. Efekt býva obyčajne veľmi pochybný a niekedy až nedôstojný. Preto v nadväznosti na stretnutie politických strán, ktoré sa uskutočnilo v decembri roku 1992 v Trenčianskych Tepliciach, chcel by som dať návrh, aby sme uskutočnili stretnutie predsedov politických strán s podpredsedom, ktorý zodpovedá za otázky súvisiace s našim vstupom do Rady Európy, a mohli by sme sa konštruktívne poradiť o tom, ako tento proces v termíne, ktorý sa črtá, čo najrýchlejšie a bez akýchkoľvek vnútorných alebo zahranično-politických ťažkostí zvládnuť.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Neviem, či ešte pán poslanec Kanis vydržal s rozhodnutím vystúpiť. Pripraví sa pán poslanec Dzurinda.

Poslanec P. Kanis:

Vážený pán predseda,
ctené dámy,
vážení páni,

mal som pripravenú inú štruktúru vystúpenia, ale pravdupovediac, po viacerých včerajších extempore ohľadne národnostnej politiky som predpokladal, že takéto extempore sa bude opakovať aj na začiatku dnešného zasadnutia Národnej rady, teda som bol nútený dať si do svojho vystúpenia aj niektoré medzinárodno-politické súvislosti národnostnej politiky v Slovenskej republike.

Začlenenie Slovenskej republiky do európskych politických a hospodárskych štruktúr je strategickou úlohou pre súčasné, ako aj nasledujúce mocenské zostavy. Jedným zo základných problémov tohto procesu je a bude kvalita národnostnej politiky štátu. Zo zahranično-politického diania, predovšetkým z činnosti mnohých medzinárodných organizácií pôsobiacich v oblasti ľudských práv je zjavné, že otázky práv menšín, a zvlášť národnostných, sa stávajú kľúčovým problémom súčasnej európskej politiky. Ako príklad možno uviesť aj veľký záujem o túto problematiku v rôznych internacionálach jednotlivých strán.

Národnostnú politiku štátu na Slovensku treba vidieť v troch základných podobách a vzťahoch:

a/ vo svetle kritérií európskych realít a dokumentov o ľudských právach a o právach národnostných menšín,

b/ ako súčasť vzťahov so susednými krajinami,

c/ ako životnú realitu občanov Slovenskej republiky neslovenskej národnosti.

Prirodzene, že iba národnostná politika štátu, ktorá podstatne obstojí pri hodnotení troch etnicky neslovenských subjektov, t. j. Európskeho medzinárodného spoločenstva, u susedného štátu a vnútroštátnej neslovenskej komunity, by mohla zohrávať tú najpozitívnejšiu úlohu pri začleňovaní sa Slovenskej republiky do európskych medzinárodných a nadnárodných inštitúcií.

Rozhoduje sa o historicky dôležitej otázke, či sa Slovenská republika stane členom Rady Európy. V Slovenskej republike boli raportéri Rady Európy, ktorí preskúmali Ústavu Slovenskej republiky, dodržiavanie a rozvoj ľudských práv a slobôd a v rámci toho aj problematiku národnostnej politiky štátu. Pre prijatie Slovenskej republiky do Rady Európy bude zrejme rozhodujúce rozhodnutie viacerých štruktúr Rady Európy, či Slovensko spĺňa kritériá jej základných dokumentov, ako sú napríklad Dodatok k Európskej konvencii o ľudských právach alebo pripravená Charta menšinových jazykov. Celkové hodnotenie národnostnej politiky štátu sa teda udeje v Štrasburgu.

Pri interpretácii časti o národnostnej politike z doterajších dokumentov o ľudských právach stále dochádza k závažným sporom. Vzhľadom na úsilie Slovenskej republiky vstúpiť do Rady Európy však v procese posudzovania národnostnej politiky zrejme ide menej o interpretáciu a viac o vecný obsah skutočností. Kvalita národnostnej politiky Slovenskej republiky a predovšetkým jej medzinárodné priaznivé ocenenie je teda životne dôležitým predpokladom nielen vstupu do Rady Európy, ale vôbec vstupu do európskych politických a hospodárskych štruktúr. Preto národnostná politika štátu musí byť bezpodmienečne v súlade s uvedenými dokumentami Rady Európy, ktoré som spomínal.

Ak by nedošlo k akceptovaniu konkrétnej národnostnej politiky Rady Európy, môžeme predpokladať, že by zrejme došlo aj k eskalácii konfliktu s niektorou zo susedných krajín, a to nielen vo vzájomných bilaterálnych vzťahoch, ale aj na pôde medzinárodných inštitúcií. Zmyslom a cieľom národnostnej politiky štátu musí byť zabrániť tomu, aby sa národnosti stali nárazníkovým pásmom a dosiahnuť, aby národnosti boli komunitou prelinania sa rozdielnych spoločenstiev.

Slovenská republika vsadila na ingerenciu medzinárodných inštitúcií ohľadom kvality svojej národnostnej politiky. Chcem zdôrazniť, že to je krok veľkorysý a krok veľmi správny. Je našou povinnosťou, aby sme ako poslanci Národnej rady Slovenskej republiky, kluby, strany prispeli k hľadaniu takých riešení, ktoré budú vyhovovať obidvom stranám. Na druhej strane, keď Národná rada prerokúvala vyhlásenie k parlamentom krajín sveta ohľadne Gabčíkova, vtedy som dával návrh, aby sa vytvorila skupina zložená z členov zahraničného výboru a výboru pre životné prostredie, ktorá by tento text dala do miernejšieho jazyka, do diplomatickejšieho jazyka. Veľmi ma prekvapilo, keď sa hlasovalo o tejto požiadavke, že za túto požiadavku hlasoval z maďarských strán jeden jediný poslanec. Pýtam sa teda, či aj maďarskí poslanci, ktorí tu vystupujú s rôznymi pozitívnymi návrhmi, majú skutočne záujem o to, aby Národná rada prijímala dokumenty, ktoré spĺňajú isté kritériá diplomatickej reči a či chcú podporovať úsilie o to, aby sa hľadali spoločné riešenia, ktoré nebudú rozvírovať tento problém. /Potlesk./

Ctené dámy,
vážení páni,

dovoľte mi, aby som sa venoval tomu, čomu sme sa mali venovať, a to obsahu dvoch vládnych dokumentov, ktoré sú tu predložené. Pravdupovediac, po vystúpení pána premiéra Mečiara mám zmiešaný pocit, k čomu sa vyjadrovať. Zmiešaný po-

cit preto, že boli tu predložené dva dokumenty, ktoré majú, myslím si, inú dikciu a iné riešenia, ako to, čo pán premiér predniesol. Otvorene chcem konštatovať, že vystúpenie pána premiéra ma veľmi uspokojilo, najmä čo sa týka medzinárodných vzťahov a zahraničnej politiky Slovenskej republiky. Totiž, v jeho vystúpení sa prejavuje istá koncepčnosť ponímania týchto problémov, čo nemôžem hovoriť o obsahu časti o medzinárodných vzťahoch, ktoré sú obsiahnuté v plnení programového vyhlásenia vlády, ako aj v aktualizácii programového vyhlásenia.

K obidvom predloženým vládnym materiálom možno pristupovať z dvoch základných hľadísk - z hľadiska písaného textu, ktorý je v nich, a z hľadiska reálnej skutočnosti, ktorej sa text dotýka. Čo sa týka štruktúry obidvoch materiálov, je zjavné, že po výmene vládných garnitúr a po rozsiahlejšej zmene zloženia vrcholnej štruktúry vládných aparátov spravidla nastávajú problémy aj v metodike tvorby takýchto materiálov. K metodickej dimenzii sa pridružujú aj problémy s úrovňou zvládnutia problematiky zahraničnej politiky a medzinárodných vzťahov. O kvalite vládných dokumentov tohto typu rozhoduje teda jednak metodické zvládnutie systémovosti a hierarchie problémov, ako aj úroveň, hĺbka chápania vecí a problémov i úloh vlastnej činnosti.

Z predložených materiálov, ale aj z programového vládného vyhlásenia z júla 1992 je evidentné, že ani konceptori časti o medzinárodných vzťahoch sa nie vždy úspešne vyrovnali s metodikou a úrovňou poznania a chápania zahraničnopolitickej a medzinárodno-politickej skutočnosti. Uznávam, že pri tvorbe vládných návrhov komplexného charakteru je permanentný problém, aký rozsah ktorej oblasti, sféry, vlastne v tomto dokumente dať. Preto chcem upozorniť, že práve získanie medzinárodno-právnej subjektivity je tou najpodstatnejšou novou kvalitou štvrtročnej existencie Slovenskej republiky. Ak medzinárodno-právna subjektivita je to

najväčšie nóvum, potom zrejme by časť o medzinárodných vzťahoch a zahraničnej politike v predložených dokumentoch mala byť nielen rozsiahlejšia, ale aj vecne obsažnejšia. Najmä aktualizácia by si žiadala kvalitnú časť s obsiahlejším názorom vlády na súčasnú prinajmenej európsku situáciu na trendy vývoja, medzinárodné vzťahy a také kľúčové otázky, akými nepochybne sú začleňovanie sa do integračných procesov a nové poňatie bezpečnosti v stredoeurópskom priestore.

Práve nesystémové prístupy spôsobili, že len vymenovaním problémov dochádza k nedoceneniu priorít v zahraničnej politike, ba aj k stieraniu rôznych úrovní európskych organizačných, bezpečnostných i politických štruktúr. Predsa nemožno dávať na tú istú úroveň Severoatlantický pakt a Západoeurópsku úniu či Vyšegrádsku štvorku a Stredoeurópsku iniciatívu. Vládny materiál by v systémovom poňaní národné, štátne záujmy Slovenskej republiky mal teda rozpracúvať na rôznych úrovniach adekvátnych hierarchií, štruktúr, od spolupráce s ktorými presadzovanie našich záujmov závisí alebo je nimi podmienené. Materiálu, ale predovšetkým kvalite existujúcej slovenskej zahraničnej politiky by prospela jasne vyjadrená analýza situácie tak na Východe ako na Západe, a práve v rámci nej definovanie vlastných štátnych záujmov, a to nielen v rovine hlavných činností a hlavných cieľov, ale aj prostriedkov a postupov k ich naplneniu. Aj vzhľadom na to možno plne súhlasiť s tou časťou aktualizácie, kde sa hovorí, že treba vybudovať sieť odborných pracovísk pre zahraničnú politiku. Je to skutočne nevyhnutné, pretože keby už teraz bolo takéto odborné zázemie k dispozícii, aj obsah časti "Medzinárodné vzťahy" by bol zrejme výrazne iný.

Programové vyhlásenie vlády z júla 1992 obsahovalo proklamácie hodnôt a výpočet potrebných kontaktov a aktivít na získanie medzinárodno-právnej subjektivity Slovenskej republiky. Jej získaním sa hlavná úloha vlády v oblasti medzinárodných vzťahov naplnila, čím sa zároveň potvrdila dočas-

nosť programového vyhlásenia vlády a nevyhnutnosť predloženia novej koncepcie zahraničnej politiky samostatnej Slovenskej republiky. Ukázalo sa však, že problémy pri akceptácii koncepcie neboli len záležitosťou personálnych sporov vo vláde, ale aj toho, že koncepcia, ktorú predkladal minister Kňažko, nebola jednak pripravená v potrebnom časovom predstihu a mala vážne problémy so samotnou kvalitou koncepcionosti.

Keďže programové vyhlásenie neobsahovalo kvalitatívne určené ciele zahraničnej politiky okrem získania medzinárodno-právnej subjektivity, ani pri jeho plnení sa nezameriava na hodnotenie kvality výsledkov, ale predstavuje v podstate iba súpis aktov a krokov, ktoré urobila vláda. Skomentovaný výpočet vládnych materiálov, aktivít a vstupov, vyjadruje predovšetkým obsah štádia etablovania sa Slovenskej republiky ako medzinárodno-právneho subjektu. Koncepcný rozmer a jeho problémy v zahraničnej politike je vybavený odvolávkou na materiál Koncepcia zahraničnej politiky Slovenskej republiky z januára 1993. Programové vyhlásenie vlády, ako aj tlač o jeho plnení signalizujú problémy širšieho myšlienkového zázemia slovenskej zahraničnej politiky.

Zo všetkých častí venovaných zahraničnej politike vo vládou predložených parlamentných tlačiach je časť tlače k aktualizácii úloh programového vyhlásenia vlády vecne i formulačne najkvalitnejšia, ale takisto ako predchádzajúce miesto ucelenejšej predstavy zahraničnej politiky pojednáva iba o jej jednotlivých fragmentoch. V súčasnom štádiu slovenskej zahraničnej politiky i v programovom dokumente bol už žiadúci obsahový rozbor jednotlivých úloh a nie iba ich konštatácie. Základnú orientáciu Slovenskej republiky je síce stále potrebné proklamovať, avšak ešte viac vecne upresňovať. Proklamácia želania, chcenia, ktorých je viacero aj v tlači číslo 198 typu "bude aktívne vystupovať, usilovať o plné zapojenie, urobiť všetko" a podobne, bez vecného roz-

boru, možno z istého pohľadu chápať nielen ako vyjadrenie vlastného úsilia, ale aj ako vágne, manifestačné formulácie.

Časť o medzinárodných vzťahoch z aktualizácie sa opäť vracia k vzťahu Slovenskej republiky k susedom. V podstate iba opakuje dobrú vieru vlády v zlepšovanie našich susedských vzťahov. A tak opäť chýba vecné vyjadrenie uzlových bodových problémov, vzťahov s jednotlivými našimi susedmi. Formálnosť vyjadrená v susedských vzťahoch však tiež signalizuje, že vláda a ministerstvo zahraničných vecí musí prehĺbiť vlastnú predstavu národno-štátnych záujmov Slovenskej republiky, ako aj ich realizáciu prostredníctvom bilaterálnych zahranično-politických a zahranično-ekonomických vzťahov.

Pri posudzovaní častí vládnych tlačí o medzinárodných vzťahoch najväčší problém robí absencia aspoň trocha širšieho rozobrania ich vecného obsahu. Jednoducho povedané, uvedené materiály a uvedené fakty treba brať ako fakty, ale tým, že tam chýbajú hodnotiace súdy, vlastne nie je s čím polemizovať, treba tieto fakty zobrať iba do úvahy. Zrejme, že opozičné sily v tomto parlamente si budú musieť naďalej od vlády vynucovať systémovú, vecne obsažnú predstavu zahraničnej politiky, ako aj jej previazanosti s vnútropolitickým vývojom v Slovenskej republike. Pritom však chcem zdôrazniť, že nie je v záujme Strany demokratickej ľavice vyvolávať konflikty ohľadne tvorby a realizácie zahraničnej politiky, ale práve naopak, vydiskutovaním problémov chceme prispieť k nájdeniu účinnejších a efektívnejších postupov, spôsobov a prostriedkov, ktoré budú na prospech dobrého mena a dôstojného postavenia Slovenska v strednej Európe a vo svete vôbec.

Pri štvrtročnej existencii Slovenskej republiky ako medzinárodno-právneho subjektu a v súvislosti s predvčerajším súhlasom Národnej rady so Stredoeurópskou zmluvou treba

oceniť skutočnosť, ktorá nepriamo vyplýva z uvedenej zmluvy. Tou skutočnosťou je, že transformačný proces spoločnosti v Slovenskej republike napriek množstvu jeho problémov nevybočuje z hlavného smeru, ktorým prešli alebo prchádzajú aj ďalšie tri krajiny Vyšegrádskej štvorky. Jednoducho povedané, ak by tento proces v Slovenskej republike bol v podstate odlišný od transformačných a demokratizačných procesov v ďalších krajinách Vyšegrádskej štvorky, Stredoeurópska zmluva by nemohla byť realizovaná. Táto typová príbuznosť je jedným z najzávažnejších predpokladov i faktorov možnosti zahraničnej politiky Slovenskej republiky.

Vážené kolegyne,
vážení kolegovia,

ako členovia rôznych politických subjektov máme viac či menej odlišné, rozdielne i protikladné názory na masu problémov v spoločnosti v Slovenskej republike, rozdielne názory na spôsoby riešenia týchto problémov. V jednom sa azda môžeme zhodnúť, že hlavnou úlohou od vyhlásenia samostatnej Slovenskej republiky je vybudovať štát. Možno najkomplikovanejšie je to v zahranično-politickej oblasti. Slovenská zahraničná politika sa rodí v pôrodných bolestiach. Objektívne reality, objektívne problémy sa patri rešpektovať aj opozičným stranám. Ak sme vlastenci, môžeme prvý štvrtrok existencie Slovenskej republiky ako medzinárodno-právneho subjektu v širších historických súvislostiach, a to bez ohľadu na pozície strán v systéme moci, zodpovedne hodnotiť ako prvý nádejný krok.

Ďakujem vám za pozornosť.
/Potlesk./

Podpredseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi Kanisovi. Pán poslanec Hudec.

Poslanec I. Hudec:

Dovolím si k niektorým, iste veľmi zaujímavým koncepčným problémom národnostnej politiky pána poslanca Kanisa poznamenať dve stručné poznámky.

Táto koncepcia by bola neúplná, keby v nej chýbali minimálne dva pohľady. Prvý pohľad by som nazval komplementárnym princípom. Aspekt ochrany národno-kultúrnej identity nemôže byť riešený mimo rámca celého tohto problému.

Druhá poznámka sa týka vecnej roviny týchto všeobecne proklamovaných zásad. V rámci obhajoby našej národnostnej politiky jednoznačne musíme siahnuť k pozícii dokazovania konkrétneho efektu našej legislativy, to znamená počtami škôl, novín, kníh, počtami osôb, občanov hlásiacich sa k národnostnej menšine a podobne. V tomto je naša sila a takto v nej musíme pokračovať.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi. Pán poslanec Dzurinda. Ďalej sa pripraví pán poslanec Kliman.

Poslanec M. Dzurinda:

Vážený pán predseda,
vážené dámy,
vážení páni,

jednou z najkritizovanejších oblastí, v ktorej súčasná vláda kritizovala predchádzajúcu vládu, bola reštriktívna politika predchádzajúcej vlády, najmä jej prehnaná miera. Aj

v doterajšom programovom vyhlásení súčasnej vlády sa na strane 5 - východiskový stav - uvádza, že predchádzajúca vláda sa opierala o predávkovanú mieru reštrikcie. Ako protipól, odlišný prístup či zmenu v tomto základnom prístupe k reforme vláda už na prvej strane svojho programového vyhlásenia sľubovala selektívnu rozvojovú politiku - stratégiu. Tento základný zámer však doteraz vôbec neuplatnila, ba naopak, došlo k ešte výraznejšej reštrikcii než doposiaľ. Veď úvery pre podnikateľov sa stali už v septembri temer nedostupnými. Úrokové sadzby z úverov sa opäť vyšplhali cez 20 %. Výdavky štátneho rozpočtu predstavovali záväzný limit pre jednotlivé kapitoly v januári a februári 7 %. Za I. štvrtrok roku 1993 predstavujú výdavky štátneho rozpočtu len 21,5 % ročných výdavkov.

Teda vláda neuplatňovala rozvojovú politiku, vláda uplatňovala silnejšiu reštrikciu než predchádzajúca vláda. Hovorím však o tom nie preto, že by som bol proti úspornej, reštriktívnej politike najmä v súčasnom štádiu transformácie našej ekonomiky, ale preto, že po a/ nebola sprevádzaná ďalšími nevyhnutnými opatreniami, predovšetkým razantnou privatizáciou a po b/ došlo k rozporom v praktickej politike vlády a jej programovým vyhlásením, čo by najmä v ďalšom období bolo potrebné zosúladiť a stanoviť reálne, jasné ciele a kroky.

K strane 2 prvý odsek by som chcel povedať, že vláda nevytvorila pre vstup zahraničného kapitálu výhodné daňové podmienky, o čom svedčia konkrétne čísla vstupu zahraničného kapitálu v kvartáloch roku 1992, a to 3,53, 1,66, 0,99, 0,5. Údaje sú v miliardách korún.

Kapitola sociálne trhové hospodárstvo ponúka základné východisko - citujem: "Budeme podporovať protiinflačné tendencie, pôsobiť na udržanie peňažnej rovnováhy a na udržanie vnútornej vymeniteľnosti meny." - Koniec citátu. Výsledok

však hovorí, že medzimesačný nárast inflácie sa začal zrýchľovať v mesiacoch IV. štvrťroka 1992. Inflácia sa zrýchlila vo IV. štvrťroku oproti III. štvrťroku na 4,9 %, v III. štvrťroku oproti II. štvrťroku o 1 %. Celkom zreteľne to dokumentuje vývoj indexu spotrebiteľských cien v Slovenskej republike. Ak základom je december 1991, index sa v mesiacoch prvého polroka 1992 pohybuje o 0,9 cez 1,7 napríklad v máji, po 0,9 v júni, ale v decembri je to už 9,1, v januári 1993 už 18,8, vo februári 20,7. Aj keď tento obrázok je celkom maličký, dovoľm si ho vám ponúknuť, kde je vlastne index spotrebiteľských cien v Slovenskej republike od januára 1991 po február 1993. Je vidieť, že cenový nárast spôsobený devalváciou k 1. 1. 1991 a uvoľnením rozhodujúcich spotrebiteľských cien k tomuto dátumu skutočne pôsobil na prudké zvýšenie cien v prvých štyroch mesiacoch roku 1991, ale potom s určitou dávkou zovšeobecnenia môžeme povedať, že ceny stáli až prakticky do júla, do augusta 1992, a tento vývoj opäť nabral predchádzajúci kurz.

Finančná situácia podnikov sa zhoršuje. Rozsah vnútornej vymeniteľnosti meny bol opatrením Národnej banky o platbách s cudzinou zúžený. Navyiac, devízové rezervy sa dostali na nebezpečne nízku úroveň. Národná banka Slovenska neplní včas zákonom stanovenú povinnosť zverejňovať informáciu o menovom vývoji, ako jej to ukladá zákon číslo 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska. Prvú informáciu zverejnila s 19-dňovým oneskorením, navyiac je neprehľadná, stav a vývoj devízových rezerv doslova zahmlieva.

Posledný odsek tejto kapitoly hovorí, že v súlade s celosvetovými trendami bude vláda podporovať realizáciu Národného programu informatizácie Slovenskej republiky, ako aj obsahovú a organizačnú kompatibilitu slovenskej informatiky v medzinárodnom meradle. Výsledok je však taký, že v plnení Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky z júla 1992 nie je o plnení tejto významnej úlohy ani zmienka. Na

pokyn pána ministra Hofbauera bola najprv oblasť informatizácie - rozprúdená počas predchádzajúcej vlády až do úrovne Národného programu informatizácie - dovoľím si povedať, degradovaná vyradením z ústredného orgánu štátnej správy, a teraz vláda jej nevenuje, ako je vidieť, ani minimálnu pozornosť. Pritom uznesenie Slovenskej národnej rady k programovému vyhláseniu vlády na strane 4 vláde odporúča zabezpečiť prechod z industriálnej do informatizovanej etapy vývoja spoločnosti.

Ku kapitole finančná politika, úspornosť, účelnosť a suverenita: Vláda nedostatočne rozvíjala vzťahy s Medzinárodným menovým fondom. Nedokázala zatiaľ nájsť s touto inštitúciou spoločnú reč, neriešila oddíženie podnikov, naopak, oddialila platnosť zákona o konkurze a vyrovnaní, a to už druhýkrát. Vláda neuplatňuje politiku decentralizovaných rozpočtových vzťahov, naopak, dotácie obciam znižuje. Vláda neprijala účinné opatrenia na zabránenie daňovým únikom. Svedčí o tom jednoznačne vývoj rozpočtového hospodárenia v roku 1993, ako aj analýza vlády k dôvodom týchto únikov.

Ku kapitole hospodárska politika, privatizácia a reštrukturalizácia: Vláda sa nezasadila za zmeny právneho rámca privatizácie, ktoré zrýchlia jej priebeh a utlmia negatívne sprievodné javy. Vláda neminimalizovala riziko lacného výpredaja národného majetku do zahraničia, naopak, predala napríklad 69 % akcií Slovenského tabakového priemyslu nemeckému investorovi tak, že akcie boli o 35 % lacnejšie, než pri prvej kúpe alebo predaji 31 % akcií. Navyiac, vláda prijala zámer o urýchlennom predaji lukratívnych podnikov do zahraničia s cieľom zachraňovať devízové rezervy.

Rozhodujúcim nedostatkom v tejto oblasti je však praktické zastavenie veľkej privatizácie, keď vláda neschválila ani jediný projekt druhej vlny. Vláda nemá jasno v ďalšom postupe privatizácie. O úlohe kupónovej privatizácie pretr-

vávajú rozpory medzi ministerstvom pre správu a privatizáciu národného majetku a rezortnými ministerstvami a podobne. Tento moment, výrazné spomalenie až zabrzdzenie procesu veľkej privatizácie považujeme za jeden z najväčších nedostatkov praktickej hospodárskej politiky vlády, pretože ide o jeden z rozhodujúcich pilierov scenára ekonomickej transformácie.

Najväčším nedostatkom doterajšej činnosti vlády bola však absencia jej základnej hospodárskej stratégie. Svedčí o tom doháňanie tohoto manka rokovaním v Starej Turej, kde vznikol veľmi všeobecný materiál zaostávajúci za prudkým hospodárskym vývojom a realitou dneška.

Vláda nepokročila ani v oblasti riešenia platobnej neschopnosti podnikov. Vláde sa v tejto oblasti nepodaril žiaden praktický výsledok. Sú príznaky, že platobná neschopnosť podnikov sa prehľbuje.

Z ďalších nedostatkov by som menoval nedostatočne koncepčný prístup k rozvoju verejných dopráv, nekvalifikované zvyšovanie cestovného vo verejnej doprave, nedotiahnutie transformácie vlastníckych vzťahov v poľnohospodárstve a nefunkčnosť Národnej poisťovne, ako o nej hovoril kolega Figeľ.

V rámci stanoviska k materiálu 189a - Plnenie Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky z júla 1992 by som chcel povedať, že materiál nie je pravdivý, lebo vláda nepredložila analýzu o stave rezortov Národnej rade. Ba takúto úlohu ani nemala. Mala úlohu v pláne hlavných úloh Slovenskej národnej rady na II. polrok 1992, október 1992, položka číslo 1, ktorá znie: Súhrnná analýza stavu hospodárstva Slovenskej republiky. Táto úloha vznikla na základe uznesenia Slovenskej národnej rady číslo 25 k programovému vyhláseniu vlády, kde sa vláde odporúča urýchlene vypracovať

komplexnú analýzu o stave a vývoji slovenského hospodárstva za I. polrok s predikciou vývoja na II. polrok 1992 a s programom zastavenia poklesu ekonomiky Slovenskej republiky. Materiál v Národnej rade Slovenskej republiky prerokovaný nebol.

Kapitola stav hospodárstva je spracovaná tendenčne. Niektoré veci som už uviedol. Ďalšie štatistiky najmä o prvých mesiacoch roku 1993 hovoria o zhoršovaní vývoja, o zlome trendu. Uvedený stav možno dokumentovať na nasledujúcich ukazovateľoch. V prvom rade by som do vašej pozornosti odporučil vývoj alebo trend vo vývoji hrubého domáceho produktu ako základného agregátneho ukazovateľa ekonomiky, ktorý v jednotlivých štvrtrokoch od 1. 1. 1991 sa vyvíjal v miliardách takto: 49, 44,9, 44,5, 43, 40,4, 43,9, 44, 42,2. Dovoľte mi ukázať vám azda jeden graf, kde je to najmarkantnejšie badateľné. Čísla, ktoré som uviedol, vyzerajú takto, a teda je vidieť, že v priebehu druhého kvartálu jednoducho došlo k zvratu aj vo vývoji tohoto agregátneho ukazovateľa. Myslím, že vývoj v dvoch po sebe nasledujúcich štvrtrokoch, tak ako o tom hovorí aj odborná literatúra, ma k tomuto konštatovaniu oprávňuje.

Čo sa týka inflácie, tu je vývojový trend ešte zaujímavejší. Čísla nebudem uvádzať. Trend som vám ukázal, ale tak ako pri hrubom domácom produkte, aj pri inflácii čísla vychádzajú zo štatistik oficiálnych miest v Slovenskej republike. Podobný vývoj by som mohol dokladovať na ukazovateľoch, ako sú vklady obyvateľstva, vývoj salda obchodnej bilancie, nezamestnanosti a iných, ale myslím si, že v krátkom čase budete mať možnosť zoznámiť sa s týmito analýzami aj v našich novinách alebo odborných časopisoch.

Dovoľte mi však pristaviť sa pri jednom veľmi dôležitom ukazovateli, ktorým je stav rozpočtového hospodárenia. Na strane 6 sa uvádza, že za rok 1992 skončilo schodkom 7,9 mld

korún a v roku 1991 10,2 mld korún. Tu je viacero zavádzaní či nedorozumení odrazu. Porovnáваме totiž neporovnateľné. 10,2 mld korún v roku 1991 bol účtovný schodok, ktorý sa po zúčtovaní s rozpočtom federácie, s ktorým tvoril štátny rozpočet Slovenskej republiky nerozdeliteľný celok, zúžil a štátnym záverečným účtom uzavrel na úrovni 8 mld korún. Na druhej strane uvádzaných 7,9 mld za rok 1992 je zatiaľ účtovným schodkom bez zúčtovania s rozpočtom federácie, ktorý, ako vieme, skončil schodkom. Navyiac, sú tam rôzne reklamácie zo strany Českej republiky, a navyiac vieme, že ešte tam nie je riešený parafiskál, jeho ostatná časť voči poľnohospodárom, ktorá sa bude riešiť práve pri uzatváraní štátneho záverečného účtu za rok 1992. Teda porovnáваме porovnateľné, a navyiac, konfrontujeme tento vývoj s vývojom v roku 1993. Materiál číslo 189a má dátum apríl 1993. Dovoľte uviesť, že schodok štátneho rozpočtu k 10. aprílu 1993 bol 13,7 mld korún, pričom rozpočet obdržal aj neplánované príjmy v rozsahu temer 7 mld korún, s ktorými nebolo plánované pri zostave rozpočtu na rok 1993.

Dámy a páni, myslím si, že činnosť vlády veľmi dobre charakterizuje plnenie základných úloh Slovenskej národnej rady na II. polrok 1992. Vláda mala 12 základných úloh. Pre-rokované v Národnej rade Slovenskej republiky boli len 3 materiály. Ak si zoberiete plán, podľa môjho názoru, tieto tri materiály boli len 1, 2 a 10. O niektorých je známe, že ich vláda vôbec nevypracovala, podľa mňa 4, 6, 7, 9, 11 a 12. Za nekorektnosť alebo za zastieranie pravdy považujem stanovisko k uloženej úlohe číslo 3 z uznesenia číslo 25, ktorým sa prijímalo programové vyhlásenie vlády. Pozrite si stranu 6 priebežného vyhodnotenia plnenia úloh z uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky číslo 25 z 15. júla 1992. Ľudovo povedané, úloha je o voze, odpoveď je o koze. Takýto prístup vlády k svojim povinnostiam i k parlamentu by sa, podľa môjho názoru, nemal opakovať.

Celkom na záver mi dovoľte pár konkrétnych poznámok k materiálu Aktualizácia úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, tlač 198. Na strane 5 v treťom odseku sa stretávame s pretrváváním cieľa o selektívnej rozvojovej politike, ktorý považujem za iluzórny. Myslím, že na mieste sú otázky, kto bude túto selekciu robiť, z čoho bude financovaný rozvoj. Myslím, že najprv treba razantne privatizovať a dovtedy robiť úspornú politiku. Obávam sa, že tzv. neutrálna menová politika je nezbezpečným prostriedkom na roztáčanie inflačnej špirály v súčasnom stave našej ekonomiky.

Na strane 5 posledný odsek obsahuje, podľa môjho názoru, opäť abstraktné predstavy, ktorým je veľmi ťažko rozumieť. Vymyslíme si nové slovné spojenia, a máme pocit, že sme spokojní. V tomto prípade ide o revitalizáciu sektorov a odblokovanie finančných tokov. Je čas hovoriť konkrétne. Kto určí komparatívne výhody sektorov? Odkiaľ vezmeme peniaze na revitalizáciu, či skôr, dovoľte povedať, konzervovanie starého stavu a predlžovanie agónie? Problém nespočíva v odblokovaní finančných tokov, problém spočíva v prechode na takú výrobu, ktorú si budú ľudia jednoducho kupovať.

Na strane 6 posledný odsek hovorí - citujem: "Na základe objektivizovaných kritérií sa vykoná kategorizácia podnikov." Je namieste otázka: Kto ju vykoná, kto určí tie objektívne kritériá? Opäť nejaký ministerský úradník či štátna komisia?

Na strane 7 v treťom odseku sa píše, že v procese privatizácie sa bude aj naďalej rešpektovať zásada prednosti štandardných metód. Netreba zabúdať, že vláda by mala čo najskôr predostrieť metódu alebo spôsob, ako chce tento proces privatizácie oživiť. Toto je kardinálna otázka. Na strane 7 vo štvrtom odseku sa hovorí, že by sme mali prednostne predávať podniky, aby sme prispievali k utváraniu devízových rezerv. Toto stanovisko Kresťansko-demokratické hnutie od-

mieta. Spájať privatizáciu s naháňaním peňazí, a to ešte, dovoľte povedať, na prejedanie, a keď vieme, v akom stave sú naši kupcovia, nie je zodpovedné. Keď privatizovať štandardne, tak bez diskriminácie domácich investorov a skôr nie predávať, ako kupovať budúcu zamestnanosť, budúce investície.

K finančnej politike by som chcel uviesť, že v celom materiáli mi chýba stanovisko voči smerovaniu k plnej konvertibilite slovenskej koruny.

Na strane 10 posledný odsek sa zahráva s deficitným rozpočtom. Toto zahrávanie sa, myslím si, nie je v súčasnom období transformácie a v súčasnom stave našej ekonomiky zodpovedné. Veď už dnešný vnútorný dlh nemá pomaly kto vykrývať. Naše banky sú jednoducho krehké. Rozvojové potreby musia byť kryté za každú cenu predovšetkým z mimorozpočtových zdrojov. Tie budú, keď sa budeme normálne správať, keď budeme privatizovať, keď stabilizujeme menu, politickú klímu.

K obchodu a cestovnému ruchu by som chcel povedať, že tam chýba základný akcent na obchodovanie s najbližšími susedmi. Udržať čo najväčší obchod s Českou republikou je úloha životná. S Maďarskou republikou a Poľskou republikou v rámci napríklad Vyšegradskej štvorky je to úloha hneď nasledujúca. Len tak sa môže prehĺbiť naša integrácia a dostávanie sa bližšie k Európskym spoločenstvám.

Dámy a páni,

základný nedostatok inovovaného programového vyhlásenia vlády vidím v jeho všeobecnosti a v nereagovaní na zlý hospodársky vývoj Slovenska. Slovensko dnes nepotrebuje všeobecné tézy či obsiahle prejavy, ale konkrétne hospodárske kroky. Myslím, že inovované programové vyhlásenie vlády ich neponúka. /Potlesk./

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

S faktickou poznámkou sa hlásia pán podpredseda Húska, pán poslanec Kočtúch a pán poslanec Hanker.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Vážení kolegovia, kolegyne,

rád by som reagoval na určitý ani nie tak jednotlivý bod vystúpenia pána Dzurindu, ale na určitú vnútornú súvislosť a spôsob magického vnučovania optiky, ktorá je, podľa mňa, nesprávna.

Vláda nikdy nehovorila, že sa jej už podarilo zastaviť pád. Pán Dzurinda musí vedieť, alebo by to bol veľký nedostatok, keby nevedel, že zastavenie takého zložitého stroja, ako je hospodárstvo v jednom alebo druhom smere - vzostupnom alebo zostupnom, má svoju zotrvačnú líniu a takzvaný zotrvačný čas. Keď to porovnáme so všetkými ekonomikami bývalých socialistických krajín, vieme, že sa nikomu nepodarilo, vrátane Českej republiky, zastaviť trend zosuvu, ktorý prebieha. To je prvá vec. V takejto forme by bolo treba rámcovať všetko ďalšie hovorenie.

Ďalej by som chcel upozorniť na vnútorné rozpory, ktoré sa síce dajú elegantne preklenúť rečou, ale vnútorne sú ďalej nekonzistentné. Vezmime si taký prípad, ako je privatizácia. Jedným dychom sme počuli, ako sa nemá privatizovať - priamy predaj nie, zároveň informácia o tom, že na to nemáme kupcov, a na druhej strane, samozrejme, intenzívne vyžadovanie zrýchlenia privatizácie. To sú vnútorné rozpory, vážení.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu podpredsedovi. Hlásia sa pán poslanec Dzurinda, potom pán poslanec Kočtúch. Pardon, najprv pán poslanec Kočtúch, pán poslanec Hanker a potom pán poslanec Dzurinda.

Poslanec H. Kočtúch:

Myslím si, vážení priatelia, že bude dobre, keď sa pán poslanec Dzurinda vyjadrí ku všetkým faktickým pripomienkam.

Mňa prekvapuje to, že pán Dzurinda vini vládu za to, čo robia trhové subjekty. Spomína vysoké úrokové miery, úvery, atď., a všetky tieto záležitosti, pričom je harcovník, bojovník, presadzovateľ - čo sa mi páči - trhovej ekonomiky. Čiže na jednej strane vini vládu za to, čo majú robiť trhové subjekty, na druhej strane obviňuje vládu, že robí príliš veľa štátneho dirigizmu. To je rozpor v jeho vyhlásení. Môžem to ďalej dokazovať.

Ale najväčšiu chybu, ktorú pán Dzurinda urobil - ja kvitujem to, čo povedal, porovnávajme porovnateľné - pán poslanec Dzurinda nám predniesol, a to musím povedať, údaje o hrubom domácom produkte podľa kvartálov za rok 1992, ale, čuduj sa svete makroekonomický, v stálych cenách roku 1984, kedy, ako vieme, trhový mechanizmus u nás neexistoval, kedy, ako vieme, boli iné dolárové prepočty, ktoré existovali. Viem, že štatistika - svojho času som sa tu vyjadril, že pripomína ženské plavky, ale ani jeden makroekonóm už hádam našu terajšiu situáciu nemôže merať ukazovateľmi, stálymi cenami roku 1984. Takže, na doplnenie by som povedal, že tých 40,4 miliárd v bežných cenách za prvý štvrtrok má rozmer 66,3 miliardy, 43,9 miliárd má rozmer 72,2 v bežných cenách. A musíme brať naše bežné ceny, lebo rok 1984 je naozaj

už iba historickou spomienkou na totalitne riadené ceny. Tretí kvartál 44 miliárd má rozmer 72,7 miliárd a 42,2 miliardy v poslednom štvrtroku 1992 má rozdiel 70,3 miliardy. Ten rozdiel hádam nie je taký zanedbateľný.

Takže, ak by sa pán poslanec Dzurinda chcel zapodievať makroekonomickými rozbormi, vrele by som mu odporúčal preštudovať si práce Sommersa a A. Hestona, perfektných štatistikov z Organizácie Spojených národov, ktorí za 124 krajín, medzi nimi aj za Česko-Slovensko, publikovali verifikované údaje. Môže sa nám totiž stať to, čo včera predniesol pán poslanec Harna, čo som si náležite overil. Švajčiari majú 35 tisíc dolárov na jedného obyvateľa, Slovensko podľa údajov, ktoré urobila Vyšegrádska trojka, a nie Slovenský štatistický úrad, predseda Štatistického úradu pán Krč ich citoval práve preto, aby ukázal na nezmyselnosť toho, a v nadpise je to zjavne urobené, že Slovensko nie je rozvojová krajina. Lebo inak, keby sme brali ten údaj za normálny, teda 1 768 dolárov na obyvateľa Slovenskej republiky, je iba jedna dvadsatina švajčiarskeho hrubého domáceho produktu alebo jedna osmina hrubého domáceho produktu Francúzska, atď. S číslami sa dajú robiť všelijaké kúzla. Ale prosím, keď už teda diskutujeme, nevidme náš vývoj v realite alebo v zrkadle tých cien, ktoré kedysi platili. Veď to boli vlastne pseudoceny práve preto, že sa týkali roka 1984.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda NR SR A. M. Húška:

Ďakujem pekne. Hlásil sa pán Hanker. Prosím, pán poslanec.

Poslanec J. Hanker:

Pán Dzurinda zrejme má nedostatok informácií. Hovoril o tom, kto by mal vypracovať typológiu podnikov. Chcem povedať, že táto typológia podnikov je vypracovaná. Vypracovalo ju ministerstvo hospodárstva. Všetky podniky sú hodnotené podľa medzinárodnej metodiky, zahrnuté do desiatich kategórií, čiže nie je vypracovaná žiadnym jednotlivcom, nejakým "štátnym úradníkom". Sú tam kritériá zamerané na solventnosť podnikov, odberateľsko-dodávateľské vzťahy, zásoby, atď.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem pekne. Prosím, pán poslanec Dzurinda.

Poslanec M. Dzurinda:

Dovoľte veľmi stručnú reakciu. Pán podpredseda Národnej rady Húska, vôbec neponúkam vnučovanie magickej optiky. Ponúkam celkom konkrétne diagramy, grafy, opakujem ešte raz, z konkrétnych oficiálnych štatistik. O žiadnom magickom vnučovaní optiky nemôže byť ani reči, ponúkam ich, ponúknem ich. K vášmu vnútornému rozporu by som chcel povedať, že nejestvuje, pretože vôbec som nechcel povedať, že priame predaje netreba robiť. Chcel som jednoducho povedať, že v materiáli som nenašiel, ako vláda chce v prvom rade - po a/ privatizáciu rozkývať a po b/ tie priame predaje jednoducho umožniť, ak dnes je stav v našej bankovej infraštruktúre taký, aký je. Tým som vôbec nechcel hovoriť, že štandardné metódy treba potierať.

Najviac ma prekvapil predseda národohospodárskeho výboru pán Kočtúch. Pán predseda výboru, chcem sa vás opýtať, či ste to mysleli s plnou vážnosťou, že keď sa zaoberáme vývo-

jovými trendami a chceme sa zamýšľať a porovnávať vývojové trendy, či sa máme uberať k bežným cenám a nie k stálym cenám. Mám vážnu obavu, že tu došlo z vašej strany k veľkému nedorozumeniu. Ceny môžu byť k roku 1984, môžu byť k inému, ale keď sa rozprávame o trende v rokoch 1991 a 1992, celkom nezakryte trvám na tom, že treba hovoriť o stálych cenách. To je veľmi dôležité.

A čo sa týka pána Hankera, vlastne len potvrdil moju obavu, ktorú som vyslovil. Samozrejme, viem o tejto akcii na ministerstve hospodárstva, ale potvrdil obavu, ktorú som vyslovil, že podniky budú vyberať k postrčeniu alebo k záchrane ministerskí úradníci.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem pekne. Rád by som upozorniť, že išlo o zaradovanie podľa medzinárodnej škály. A preboha, kto iný to má robiť, ak nie úradníci, ktorí za to zodpovedajú? Jedine, že by ste navrhli, aby tieto postupy robila nejaká mimovládna, mimoštátna organizácia.

Prosím, pán poslanec.

Poslanec M. Dzurinda:

Pán podpredseda, v prvom rade by som bol rád, keby ste tie štandardy konkretizovali, keby ste tú normu alebo zdroj uviedli. Ďalej si myslím, že o tom jasne hovorí napríklad zákon o konkurze a vyrovnaní v pôvodnej forme, a dajme tomu aj obohatený o ten inštitút, ktorý tam zrejme teraz je zakomponovaný a ktorý budeme prerokovávať.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem. Pán poslanec Mikloško.

Poslanec F. Mikloško:

Pánu predsedovi národohospodárskeho výboru profesorovi Kočtúchovi som chcel povedať, že v KDH máme už Sommersona naštudovaného. Teraz sa zaoberáme vyššími materiálmi, a to sú materiály NEZES.

Podpredseda NR SR A. Húska:

Prosím, pán poslanec Kočtúch. Rád by som pochyboval, že toho Sommersona majú naštudovaného všetci.

Poslanec H. Kočtúch:

Gratulujem pánu Mikloškovi, že si naštudoval a študuje aj materiály NEZES, môžeme si niekedy vymeniť názory.

Pokiaľ ide o odpoveď pánu Dzurindovi, samozrejme, pán poslanec Dzurinda, meria sa to aj v stálych cenách, lenže obdobie rokov 1990 a 1993, ako ste ráčili spomenúť, môžeme merať v cenách napríklad roku 1991, teda v stálych cenách tohto obdobia, a nie v cenách roku 1984, ktoré sa ešte stále uvádzajú. To je tá stará prax, že aj sovieta merali svoj vývoj stálymi cenami z roku 1913 a dosiahli 14 000 % v tempách rastu. Takže, aby sme si rozumeli, o čo kráča.

Podpredseda NR SR A. Húska:

Prosím, pán poslanec Bajan.

Poslanec V. Bajan:

Chcel by som poprosiť, aby sme skončili debatu o tom kritériálnom medzinárodnom zaradení podnikov. Predpokladám, že ide o kritériálne zaradenie štátnych podnikov, kde zakla-

dateľom je jednotlivý rezort a obávam sa, že to nikto iný nemôže byť ako zakladateľ. Myslím si, že sa môžeme baviť o tom, prečo je ich ešte toľko štátnych, ale o zaradení by tu nemala byť zbytočná diskusia.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem. Pán poslanec Harna.

Poslanec Š. Harna:

Chcel by som len niekoľkými slovami reagovať na vystúpenie pána profesora Kočtúcha. Mám tu materiál, z ktorého som včera citoval údaje. To nie sú staré údaje, to sú prepočty štatistických úradov, ktoré robili krajiny Vyšegrádskej štvorky. Pán Krč sa tu odvoláva, že týmto výpočtom neverí, pretože kurz československej koruny k doláru bol podhodnotený. Vychádzalo sa z kurzu, ktorý je oficiálny, za ktorý premieňame valuty. Ale keby aj bol hociako podhodnotený, nie je to dôležité, lebo som necitoval hrubý domáci produkt vo vzťahu k Maďarsku alebo k Poľsku, porovnával som hrubý domáci produkt Slovenskej republiky a bývalej Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. Takže tam k skresleniu nemohlo dôjsť, pretože sa porovnávala dovtedy jednotná ekonomika a tam niet o čom diskutovať.

Podpredseda NR SR E. Húska:

Ďakujem pekne. Faktická poznámka - pán profesor Kočtúch.

Poslanec H. Kočtúch:

Áno, kvitujem to, čo povedal pán poslanec Harna. Samozrejme, že keď vezme metodiku Vyšegrádskej štvorky, akou sa to robilo, tie čísla naozaj tak vychádzajú, ale predsa len

je tu aj omyl - a závažný. Podľa oficiálnych údajov Slovenského štatistického úradu hrubý domáci produkt, ktorý je menší o net factor income from abroad - o čistý výťažok výrobných činiteľov z cudziny - v roku 1991 činil 291 200 miliónov. Keď si to vydělíme 5 125 000 obyvateľmi Slovenska v tom čase, čo bol jeho stredný stav a ďalej trhovým kurzom dolára v Kčs, dostaneme pri tej metodike, ktorú zvolila Vyšegrádska štvorka, 1 848 dolárov na obyvateľa Slovenska a nie 1 768 USD. To znamená v súhrne výrazné podcenenie. Metodika Vyšegrádskej štvorky podľa svojich oficiálnych údajov znížila hrubý domáci produkt Slovenska v absolútnom vyjadrení o 427 miliónov dolárov. To nie je málo, keby sme ich mali. 427 miliónov - to je ten rozdiel vychádzajúci z normálnych údajov hrubého domáceho produktu Slovenskej republiky a z 29 korún 49 halierov trhového kurzu USD za Kčs v roku 1991.

Ale v čom je celý problém? Samozrejme, to bolo vo federácii, kedy sa to hodilo aj federálnym predstaviteľom, lebo bolo treba ukázať vzájomné rozdiely medzi Českou republikou a Slovenskou republikou. Vyšegrádska štvorka tento celkový absolútny údaj v československých korunách vydělila trhovým kurzom, hoci býva obvyklé, že musíme rozlišovať medzi spotrebným košom a paritou kúpnej sily človeka, ktorý tu žije, a exportom a importom, t. j. trhovým kurzom, za čo sa exportuje a importuje. Na porovnanie - v roku 1990 neobchodné platby sa prepočítavali - a to už sme žili po revolúcii, 17 korunami za dolár; 28 korunami sa prepočítaval export a import /bez uváženia priemerných dovozných prirážok/.

Čiže, vážime mieru importu a exportu práve týmto trhovým kurzom. Zároveň ho kombinujeme s paritou kurzu, a na to práve upozornili páni A. Heston a Sommers, že totiž nemožno v socialistických aj postkomunistických krajinách jednoducho používať par excellence iba trhovú kurz. To by bolo veľmi jednoduché, pretože trhovú kurz používajú turisti, keď si

nakupujú, ale keď tu človek žije, platí parita kúpnej sily, toho spotrebného koša, čo si môže tu kúpiť a čo si môže kúpiť niekde inde. Však to už povedal v "Mojom finančnom pláne" v roku 1920 nie horší expert, ako minister financií Alojs Rašín. Čiže, keď vezmeme tieto údaje, dostávame tie a tie parametre. Keď vezmeme údaje z The Economist, dostávame dokonca parametre: 1 820 dolárov Slovenská republika, 2 250 dolárov Česká republika, 4 300 dolárov Maďarsko.

Hoci každý vie - a to i pán Klaus by sa mohol azda k tomu vyjadriť, keby porovnával skutočnú vnútornú ekonomickú silu podľa týchto prepočtov - že trhové kurzy môžu byť rôznym spôsobom nadsadené. U nás v roku 1991 pomer medzi trhovým kurzom a paritou kúpnej sily činil 348 %. Bol teda o 248 % vyšší ako bola parita kúpnej sily. To sú údaje, prosím, aby sme diskutovali, aby sme údaje brali ako fakty. Som veľmi vďačný predsedovi Slovenského štatistického úradu, že už máme hrubý domáci produkt zisťovaný podľa kvartálov, ale máme tam ešte veľmi veľa mánk. A podľa dnešného ranného telefónu, ktorý som mal s pánom predsedom, potvrdil mi práve to, čo som vám teraz porozprával.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem pekne. Pán poslanec Dzurinda - faktická poznámka.

Poslanec M. Dzurinda:

Chcel by som pánu kolegovi Bajanovi povedať, že jednoznačne existujú lepšie inštitúty, ako je ministerský úradník. Inštitúty, ktoré majú rozhodovať o osude týchto podnikov. Sú to inštitúty trhu. Dovoľte menovať aspoň päť: domáce

banky, rada veriteľov, konkurzný súd, zahraničné banky, zahraniční investori.

Podpredseda NR SR A. M. Húska:

Ďakujem vám. Zbadali sme to pri minulej vláde, že sa týmto riadila.

O slovo sa prihlásil pán poslanec Kliman za SĎ.

Poslanec L. Kliman:

Vážený pán predsedajúci,
vážená vláda,
vážená Národná rada,

budem hovoriť k dvom problémom. Prvý sa týka návrhu uznesenia. Dostali sme dve verzie spoločnej správy. V tej druhej, inovovanej a výrazne zracionalizovanej čo do rozsahu z 11 na 4 strany, už sa neobjavuje jeden z návrhov, ktorý bol prerokovaný a prijatý vo výbore pre štátnu správu, územnú samosprávu a národnosti, mimochodom, za prítomnosti a s plným stotožnením sa odchádzajúceho pána podpredsedu vlády s týmto návrhom, a síce vypracovať harmonogram plnenia úloh vyplývajúcich z Aktualizácie úloh programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky s vyjadrením vecnosti a zodpovednosti za jednotlivé rezorty v termíne do 30. júna 1993 a následne predložiť Národnej rade Slovenskej republiky. Táto úloha sa neobjavuje. Prosil by som, aby sme v zmysle zákona o rokovacom poriadku o tomto návrhu hlasovali, pretože ináč stráca zmysel bod E návrhu uznesenia, podľa ktorého Národná rada ukladá výborom Národnej rady Slovenskej republiky dôsledne hodnotiť a kontrolovať Aktualizáciu programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky podľa koncepčného a operatívneho zamerania ich činnosti. Nebolo by totiž podľa čoho.

Druhú oblasť, ktorou sa chcem zaoberať, začnem taktiež citátom z uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky z 21. decembra 1992, kde sa k rozpočtu v bode E, v piatej zarážke ukladalo vláde predložiť do 31. 3. 1993 návrh opatrení riešiacich dokončenie rozostavaných bytových jednotiek podnietením aktivizácie a stimulácie podnikateľských subjektov na ich dokončení a odovzdaní do užívania postupne do 31. 12. 1995.

Vážení kolegovia, problém komplexných bytov, ktoré boli rozostavané ku koncu roku 1989 a z ktorých teraz neviem povedať koľko tisíc, pretože sa toto už nesleduje, je veľmi naliehavý. Symbolických 1000 dní uplynulo odvtedy, čo z nich odišli robotníci, technici, majstri, dodávateľské organizácie. Rozpadli sa a zanikli investorské organizácie, zanikli projektové organizácie, zanikli dodávateľské organizácie, ktoré proste zložili svoje náradie, odišli a tieto byty sa za uplynulé tri roky rozpadajú. Ku koncu minulého roku podľa štatistik, ktoré sú k dispozícii, je rozostavaných v Slovenskej republike 56 000 bytov, z toho v dodávateľských formách asi 22 000 a z toho odhadujem, že inkriminovaných, bezprizorných bytov je asi 13 000. Viem, že v Košiciach je to okolo 2 000 bytov. Po celej našej republike na všetkých sídliskách vo väčších mestách a sústreďených oblastiach pravdepodobne je ich okolo 13 000. Spolu s technickou a občianskou vybavenosťou predstavujú umŕtvené prostriedky odhadované asi na 17 miliárd korún, ku ktorým je potrebné pripočítať odborníkmi zase len odhadnutých asi 5 miliárd korún na to, aby sa napravili škody, aby sa odstránili vplyvy počasia, najmä zimy, mrazu, dažďa, ktorým tieto byty už zrejme podľahli. To nehovorím o rozkrádaní, to nehovorím o tom, že sú príbytkami a možno pelechmi rôznych živlov.

Na tieto byty čakajú mladé rodiny, sú v nich umŕtvené obrovské prostriedky, a je našou povinnosťou sa k tomuto problému nejakým konštruktívnym spôsobom konečne postaviť.

K tejto veci vystupujem už tretí raz. Nechcel by som nejakým ironickým alebo sarkastickým spôsobom ďalej komentovať tento problém, radšej by som odporučil jedno veľmi konkrétne, pragmatické riešenie. Zrejme úloha vlády terminovaná do 31. 3. splnená nebola. Ak bola splnená, nebola publikovaná ani v tlači, nevyplývalo to ani z odpovede na interpeláciu, ktorú som dal pánu exministrovi Černákovi, takisto novému ministrovi pánu Kubečkovi. Tento materiál nebol spracovaný. Prichádza jar, prichádza leto a stavbári a stavebné objekty sú asi také ako úroda. Dá sa na nich pracovať v letnom období. Prosím vás, nepripustíme, aby sme zase stratili už štvrtú sezónu a zmárnili ju, verím, že nie pre nedostatok záujmu, ale pre nedostatok času by nám zase tento problém ušiel.

Preto navrhujem a dávam k dispozícii vlastnú osobnú iniciatívu, aby páni ministri, ktorí majú vo svojej úplnej alebo čiastočnej kompetencii riešenie tohto problému, myslím predovšetkým pán minister Kubečka, ale aj tu prítomný pán minister Hofbauer, možno pán minister Dolgoš, možno podľa ich uváženia aj ďalší, určili jedného-dvoch odborníkov zo svojich rezortov, s ktorými by sme sa stretli a spolu so stavbárskou obcou, spolu so stavbármi-špecialistami k tejto otázke, ktorí majú pripravené návrhy, by sme pripravili podklad, ktorý by sme ponúkli rezortom. Tieto by ho potom po príprave a strávení mohli ponúknuť vláde. Takýmto spôsobom by sme veľmi možno urýchlili a najmä napomohli riešeniu tohto problému. Bol by som veľmi rád, keby táto moja ponuka bola využitá a keby sa, povedzme, do 10. - 15. mája podarilo toto stretnutie uskutočniť.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi. Ako vidím, v miestnosti je nás stále menej. Chcem sa opýtať, či si urobíme desaťminútovú prestávku. Pohľadom zisťujem, že všetci súhlasíte. Bude teda prestávka do jedenástej.

/Po prestávke./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pani poslankyne, páni poslanci, budeme pokračovať v dnešnej rozprave. Ako prvý po prestávke vystúpi pán poslanec Marián Andel.

Poslanec M. Andel:

Vážené dámy,
vážení páni,

k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej republiky sa chcem vyjadriť z pohľadu predsedu Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru. Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru pri hodnotení programového vyhlásenia zamerlal svoju pozornosť na jeho plnenie vládou Slovenskej republiky, resp. hodnotil, ako boli rozpracované konkrétne úlohy z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky do činnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky , ako i Ministerstva školstva a vedy Slovenskej republiky.

Musím konštatovať, že zapracovanie týchto konkrétnych úloh uvedenými ministerstvami bolo rozdielne. Výbor bez závažnejších pripomienok schválil 22. októbra 1992 rozpracovanie Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na podmienky rezortu kultúry. O rezorte školstva a vedy to, žiaľ, povedať nemožno. Rozpracovanie úloh z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky bolo nedôsledné. Výbor pre vzdelanie, vedu a kultúru musel často upozorňovať ministerstvo školstva na priority, ktoré treba zapracovať do konkrétnych úloh, alebo ktoré treba riešiť. Toto konštatovanie chcem i konkrétne doložiť, preto sa budem, dámy a páni, pri-

držiavať iba uznesení Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru.

Dňa 22. septembra 1992 uznesením číslo 22 výbor pre vzdelanie, vedu kultúru žiada ministra školstva, mládeže a športu Slovenskej republiky - ide o vtedajší názov - pripraviť konkretizáciu úloh z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky a predložiť ju na schôdzu Výboru Slovenskej národnej rady pre vzdelanie, vedu a kultúru v októbri 1992. Uznesením číslo 31 z 22. októbra 1992 výbor konštatuje, že predložené rozpracovanie hlavných zásad Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na podmienky rezortu školstva a vedy, ako boli zaslané vláde Slovenskej republiky, nezodpovedajú tomu, čo výbor v zmysle uznesenia číslo 22, teda zo septembra, očakával. Preto žiada ministra školstva a vedy Slovenskej republiky, aby do 15. novembra 1992 predložil rozpracované programové vyhlásenie vlády v rezorte školstva a vedy so zohľadnením uznesenia číslo 22 Výboru Národnej rady pre vzdelanie, vedu a kultúru k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej republiky zo dňa 15. júla 1992.

Požadovaný dokument, ktorý výbor dostal po termíne, opäť nebol konkrétny. Preto Výbor Národnej rady pre vzdelanie, vedu a kultúru svojim uznesením číslo 76 z 3. decembra žiada ministra školstva a vedy Slovenskej republiky do 28. februára 1993:

1. Formulovať priority rozvoja školstva, osobitne podľa jednotlivých typov škôl.

2. Spracovať dodatok k rozpracovaniu Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na podmienky ministerstva školstva a vedy, ktorý bude reagovať na tie konkrétne úlohy z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, ktoré predložený materiál, žiaľ, neobsahuje.

3. Predložiť predstavu o ekonomickom zabezpečení školstva v najbližšom období. Opakujem - predložiť predstavu o ekonomickom zabezpečení školstva v najbližšom období. To bolo 3. decembra 1992. Táto požiadavka nie je splnená vlastne ani dnes. Nemožno sa potom čudovať chaosu pri uplatňovaní vládneho nariadenia číslo 636 k mzdovej úprave, nakoľko ministerstvo nemalo prehľad o tom, aké má prostriedky na výplatu miezd.

31. marca 1993, teda mesiac po požadovanom termíne, Výbor Národnej rady pre vzdelanie, vedu a kultúru opäť rokoval o rozpracovaní Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na podmienky rezortu školstva a vedy. Výbor vo svojom uznesení číslo 142 konštatuje, že vláda Slovenskej republiky nepremyslene spustila do praxe uplatňovanie nariadenia číslo 636/1992 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky číslo 249/1993 Zb. o platových pomeroch zamestnancov v rozpočtových a niektorých ďalších organizáciách a orgánoch od 1. 3. 1993 bez zabezpečenia finančných prostriedkov. Ministerstvo školstva a vedy Slovenskej republiky nesplnilo termín predloženia novely nariadenia vlády číslo 373/1992 Zb. o miere vyučovacej povinnosti učiteľov a povinnosti výchovnej práce ostatných pedagogických pracovníkov, a že sa tak stane do 30. apríla 1993. Preto výbor žiada Ministerstvo školstva a vedy Slovenskej republiky:

1. do 30. júna 1993 začať práce na dlhodobej koncepcii školstva v zmysle uznesenia Slovenskej národnej rady číslo 25 z 15. júla 1992,

2. do 30. apríla 1993 predložiť Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru doplnený vecný a časový harmonogram na realizáciu Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky v podmienkach rezortu školstva a vedy o úlohy z predloženého materiálu a ďalšie úlohy,

ktorými sa reaguje na otázky riadenia školstva, zavedenia etickej výchovy, aktuálne problémy súvisiace s nedostatkom finančných prostriedkov na rok 1993,

3. predložiť výboru podklady a analýzu zabezpečenia mzdových prostriedkov na rok 1993 v súvislosti s uplatňovaním nariadenia vlády Slovenskej republiky číslo 636/1992 Zb.,

4. zverejniť oficiálne štatistické údaje o počte pracovníkov školských správ v Slovenskej republike a pomer pedagogických a nepedagogických pracovníkov v školských správach.

Keďže výbor nemal - možno z dnešného pohľadu povedať - kvalifikované materiály, i ja som svojím spôsobom urobil chybu, keď som kritizoval nadpočet administratívy, ktorá pracuje v školských správach. Touto cestou sa chcem ospravedlniť školským správam, pretože skutočnosť je taká, že oproti minulosti, keď v rámci ONV boli odbory školstva, dnešný stav o 33 % šetrí počet pracovníkov v administratíve.

Po uvedených poznatkoch výbor 19. apríla 1993 prerokoval plnenie Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky z júla 1992 k časti školstvo, veda, šport a konštatuje, že vláda najmä v prvých dvoch oblastiach, teda v školstve a vede, plní svoje programové vyhlásenie len čiastočne, pretože neplní alebo len čiastočne plní niektoré menovité úlohy, napríklad učňovské školstvo. Vláda nespĺnila menovite uznesenie Slovenskej národnej rady číslo 25 k otázke koncepcie školstva. Pri zabezpečovaní úloh programového vyhlásenia nepostupuje koncepčne a systematicky. Preto po zvážení výbor odporučil Slovenskej národnej rade v nadväznosti na predošlé rokovania výborov Národnej rady k problematike školstva vysloviť nedôveru ministrovi školstva a vedy Slovenskej republiky Matúšovi Kučerovi.

Dámy a páni,

je pravdou, že mladá Slovenská republika má veľa neprajníkov doma i vo svete. Je pravdou, že vláda resp. jej členovia sú často cieľom i primitívneho osočovania. Je však doslova tragédiou, keď namiesto zdôvodnenia problémov argumentáciou používa túto metódu práce člen vlády. Nie je pravdou, že každá kritika má jediný cieľ - destabilizáciu Slovenska. Nie je predsa ťažké rozoznať, ktorá kritika má charakter osočovania alebo snahy destabilizovať našu spoločnosť, a ktorá kritika má vecný charakter a poukazuje na skutočné nedostatky, ktoré nielen dávajú argumenty nepriateľom Slovenskej republiky, ale sú i zdrojom oprávnenej nespokojnosti našich občanov. Predsa tie desiatky telegramov, doslova desiatky telegramov, ktoré dostal náš výbor, kde školy, školské správy, žiadajú realizáciu uznesení výboru Národnej rady, to nie sú snahy o destabilizáciu spoločnosti, ale práve naopak, je to snaha zachrániť kolaps školstva.

Plne súhlasím s premiérom. Je pravdou, že parlament a vláda majú spoločnú zodpovednosť za vývoj v Slovenskej republike. Prestaňme preto, ale nie iba verbálne, ale skutočne vzájomne sa napádať, osočovať, nenávidieť sa. Majme stále na pamäti, že naša práca má priamy dopad na obyvateľov Slovenska. Komu dnešné politikárčenie na dnešnej politickej scéne napomáha? Určite Slovensku nie. Áno, máme veľa problémov. Ale nech to znie akokoľvek paradoxne, je dosť krajín v Európe, ktoré by chceli mať naše hospodárske i sociálne podmienky. Nebuďme preto samoľúbi. Nesmieme predsa klesnúť na úroveň týchto krajín.

Ak by slová pána premiéra boli úprimné, prijímame jeho pozvanie na prekonanie ďalšieho oblúka od zvrchovanosti k prosperite tejto krajiny. Je to predsa morálna povinnosť nás všetkých. Uvedomujeme si totiž, že túto krajinu máme po-

žičanú od našich potomkov. A aby sme neboli nimi prekliati, musíme im ju vrátiť v čo najlepšom stave. Najmä to by sme všetci mali mať neustále na pamäti.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi Andelovi. Ďalej má faktickú poznámku pani poslankyňa Gbúrová.

Poslankyňa M. Gbúrová:

Vážená Národná rada,

určite všetci viete, že sme schválili podľa rokovacieho programu bod číslo 16. Ide o odvolanie ministra školstva. V tejto súvislosti sú pripravené protinávhrhy a konkretizácia krokov ďalšieho postupu. Chcela by som len spresniť jednu jedinou vec, ktorú vo svojom vystúpení povedal pán Marián Andel. Upozornil Národnú radu na to, že do dnešného dňa nebol doručený výboru pre vzedanie, vedu a kultúru materiál o ekonomickom zabezpečení školstva na rok 1993. Tento materiál držím v rukách. Hovoríme skôr o jeho kvalite alebo nekvalite.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pani poslankyni. Prosím, pán poslanec Andel.

Poslanec M. Andel:

Súhlasím, ale myslel som to tiež tak, že v podstate tento materiál má slabú úroveň.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďalej v rozprave vystúpi pán Zselenák. Pripraví sa pán Árpád Duka-Zólyomi.

Poslanec J. Zselenák:

Vážený pán predseda,
vážená vláda,
dámy a páni,

dovoľte mi, aby som sa opäť, už niekoľkokrát počas pôsobenia v Národnej rade Slovenskej republiky, zaoberal problematikou výkonu štátnej správy a samosprávy. Dokumenty, ktoré nám vláda predložila a o ktorých teraz rojukeme, obsahujú výpočet celého radu úloh a konkrétnych vecných krokov, ktoré vláda na tomto poli v predchádzajúcom období vykonala. Napriek tomu si však myslím, že ani odpočet, ani aktualizácia programového vyhlásenia svojím charakterom a obsahom nezodpovedá vážnosti situácie, ktorá najmä na úseku samosprávy v dnešnom období v skutočnosti existuje. Včera a predvčerom som sa zúčastnil aj rokovania III. snemu Združenia miest a obcí, odkiaľ som priniesol aj mnoho konkrétnych, vecných podnetov pre parlament a pre vládu. Domnievam sa, že podceňovanie tohto problému neprospeje Slovenskej republike.

Nechcem sa vracieť do histórie, ale pokiaľ by som vám odcitoval ustanovenia a konkrétne vecné úlohy, ktoré boli vytýčené v programovom vyhlásení vlády vtedy, keď sme o týchto veciach rokovali, a skutočný stav ich naplnenia, zrejme by ste mi dali za pravdu, že napriek tomu, že evidentne možno vidieť mnohé pozitívne aktivity, väčšina z vytýčených úloh zostala nenaplnená. Tomuto zodpovedal charakter a kritické pripomienky smerované Národnej rade Slovenskej republiky aj na sneme Združenia miest a obcí. Nechcem

vás teraz zatažovať detailami, o čo v podstate ide, chcem len upozorniť na niekoľko vecných skutočností, nad ktorými by sme sa mali zamyslieť.

Najmä finančná situácia obcí a miest je v súčasnom období veľmi zlá. Najmä na úseku finančnom vláda nenaplnila očakávania obcí a na tieto problémy, ktoré v obciach existujú, adekvátnym spôsobom nereagoval ani štátny rozpočet, ktorý Národná rada v predchádzajúcom období schválila. Situácia je vyhrotená do takej miery, že sa skutočne môže stať, že mnoho obcí jednoducho nebude schopných vykonávať ani tie základné, elementárne úlohy, ktoré v zmysle zákona o obecnom zriadení by obce mali riešiť. Pán poslanec Kliman a mnohí ďalší hovorili aj o problémoch, ktoré pretrvávajú a, bohužiaľ, sa stále viac prehľbujú na úseku dofinancovania komplexnej bytovej výstavby, vyhrocuje sa otázka na úseku školstva, vzdelávania, kultúry a v mnohých iných oblastiach.

Zdôrazňujem to preto, lebo v zmysle zákona o obecnom zriadení do pôsobnosti a do kompetencie obcí je možné vstupovať iba zákonom. Teda mám za to, že by sme si mali ako parlament uvedomiť aj istú vyššiu mieru zodpovednosti za riešenie nahromadených problémov a konkrétnych úloh, ktoré v obciach sú. V tomto zmysle možnosti vlády sú značne limitované. Vláda musí konať v úzkej súčinnosti a v súlade, v synchróne s obcami, parlamentom, aby mohla prijímať konkrétne rozhodnutia.

Nechcem tento problém ďalej rozširovať, ale vzhľadom na to, že som bol požiadaný predstaviteľmi Združenia miest a obcí, aby som dnes túto problematiku nastolil, chcem požiadať predsedu Národnej rady Slovenskej republiky pána Gašparoviča, aby v blízkej budúcnosti, v čase, keď mu to bude vyhovovať, prijal delegáciu Združenia miest a obcí, aby sa prerokovali konkrétne vecné úlohy, na ktorých sa primátori a starostovia dohodli, aby sa vytvorili predpoklady pre to,

aby sme ich v parlamente mohli zvládnuť, a pokiaľ sa vieme na nich zjednotiť, aj obciam pomohli.

V tejto súvislosti navrhujem, aby pán predseda vymenoval komisiu alebo pracovnú skupinu parlamentu zloženú zo zástupcov jednotlivých výborov Národnej rady. Navrhujem to s tým, že mi nejde o spochybňovanie významu garančného výboru pre štátnu správu, územnú samosprávu a národnosti, ale hovorím to preto, lebo komplex problémov je taký, že sa týka aj pôsobnosti iných výborov, či už národohospodárskeho, pôdohospodárskeho alebo školstva, kultúry, aby sa tieto úlohy mohli pretransformovať do podoby konkrétnych legislatívnych opatrení a noviel konkrétnych zákonov, ktoré bude nevyhnutné v budúcom období v každom prípade prijať.

Myslím si, že je najvyšší čas, aby sme skoncovali s akýmisi doteraz, bohužiaľ, tradovanými prístupmi k tomuto problému a skoncovali s akousi nedôverou, ktorá vládne medzi Združením miest a obcí a parlamentom alebo medzi Združením miest a obcí a vládou. Pán prvý podpredseda, ktorý tam bol prítomný na rokovaní, za vládu takéto stanovisko a takúto ochotu spolupracovať so Združením miest a obcí prejavil. A bolo by dobré, keby sme, podľa môjho názoru, spôsobom, aký som teraz navrhol, aj za parlament urobili prvé kroky, aby sme jednotlivé konkrétne vecné problémy vedeli v budúcom období zvládnuť.

Ďakujem za pozornosť.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi Zselenákovi. Prosím ho, aby sme sa v priebehu budúceho týždňa stretli a dohodli sa o ďalšom naplnení tejto jeho požiadavky.

Ďalej je do diskusie prihlásený pán Árpád Duka-Zólyomi.

Poslanec M. Fehér:

Vážený pán predseda, vzhľadom na to, že pán Duka-Zólyomi musel zo služobných dôvodov odísť, prosíme zrušiť jeho prihlášku.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Prosím pána Masarika. Pripraví sa pán poslanec Hanker.

Poslanec J. Masarik:

Vážený pán predseda,
vážená vláda,
kolegyne, kolegovia,

obidva materiály predložené vládou sú v časti, ktorá sa zaoberá sociálnou politikou, vypracované spôsobom, ako keby neexistovala inflácia a z nej vyplývajúci rast životných nákladov obyvateľstva a povinnosť vlády Slovenskej republiky kompenzovať rast životných nákladov sociálne najslabších skupín obyvateľstva. V programovom prehlásení vlády nie je zmienka o tom, že životné náklady v Slovenskej republike stúpili vyššie, ako je zákonom určená hranica a v aktualizovanom programovom vyhlásení vlády nie je ani slovko o tom, že vláda bude na to v najbližšom čase reagovať primeraným spôsobom, keď to už doteraz neurobila.

Ak som hovoril o povinnosti vlády kompenzovať vzrast životných nákladov určitých skupín obyvateľstva, opieram sa o znenie zákona číslo 463/1991 Zb. o životnom minime, ktorý v § 7 zaväzuje vládu zvýšiť formou nariadenia sumy ustanovené v § 3 ods. 2 a 3, len čo index životných nákladov zamestnaneckých domácností v nízkom príjmovom pásme vzastie od

predchádzajúceho určenia týchto súm aspoň o 10 %. Teda nie je potrebné novelizovať zákon, postačuje nariadenie vlády.

Spytujem sa pani ministerky Keltošovej, odkedy je účinný zákon o životnom minime? Bolo to 29. novembra 1991, teda pred 17 mesiacmi. A kedy prekročil index životných nákladov zákonom určenú hranicu? Bolo to ešte v roku 1992. Index životných nákladov určený Slovenským štatistickým úradom pre zamestnanecké domácnosti prekročil k marcu 1993 hodnotu 22 %, teda je viac ako dvojnásobkom zákonom určenej hodnoty. Preto navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky uznesením zaviazala vládu upraviť zákonom určeným spôsobom - teda nariadením vlády - finančné čiastky potrebné na zabezpečenie výživy, ostatných základných osobných potrieb občana a finančné čiastky potrebné na zabezpečenie nevyhnutných nákladov, skrátka upraviť hranice životného minima, pretože vláda Slovenskej republiky tak doteraz neurobila z vlastnej iniciatívy, i keď podmienky určené zákonom číslo 463/1991 Zb. o životnom minime boli už dávno splnené.

Analogická je situácia v prípade vyhlášky Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky číslo 105/1992 Zb. z 21. februára 1992 o sociálnej odkázanosti, najmä ustanovení § 1 ods. 3 a 4 a § 5 ods. 1. Táto vyhláška určuje v § 1 ods. 3 a 4 čiastku, o ktorú sa zvyšuje životné minimum v prípade zdravotne ťažko postihnutých občanov a rovnako v prípade zdravotne postihnutých občanov, ktorí sa diétne stravujú, napríklad cukrovkárov. Podľa údajov Slovenského štatistického úradu od februára 1992, čo je mesiac účinnosti uvedenej vyhlášky, stúpili napríklad ceny mäsa, a to sa špeciálne dotýka nemocných na diabetes, o viac ako 20 %.

Dámy a páni,

myslím, že sa zhodneme v tom, že tento parlament by mal venovať osobitnú pozornosť ochrane sociálnych záujmov tých

skupín obyvateľstva, ktoré sa nie vlastným pričinením dostali na perifériu, na okraj záujmu a sú odkázaní na vládou určenú minimálnu výšku príjmov. To sa vzťahuje predovšetkým na zdravotne ťažko postihnutých občanov. Preto aj v tomto prípade navrhujem uznesením odporučiť vláde upraviť vyhlášku číslo 105/1992 Zb.

Dúfam, že pani ministerka mi nebude oponovať tým, že v rozpočte na to nemáme. V tom prípade by bola namieste otázka parlamentu, či je možné do štátneho rozpočtu zahrnúť zákonom určené dávky bez rezervy zohľadňujúcej predpokladaný rast inflácie.

Ďakujem vám.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi. Ďalej sa do rozpravy prihlásil pán poslanec Hanker.

Poslanec J. Hanker:

Vážený pán predseda,
vážená vláda,
vážené poslankyne,
vážení poslanci,

v rozprave chcem načrtnúť niekoľko problémov týkajúcich sa sociálno-ekonomického rozvoja regiónov po vecnej, ako aj po inštitucionálnej stránke ako príspevok na prehĺbenie a podrobnejšie rozpracovanie úloh obsiahnutých v materiáli, ktorý sme dostali - Aktualizácia úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky.

Na úvod chcem povedať, že som si podrobne preštudoval text prejavu pána premiéra a musím konštatovať, že ide

o ucelený, syntetizujúci materiál, objasňujúci všetky podstatné súvislosti a strategické zámery celej ekonomickej reformy so všetkými sociálnymi a spoločenskými krokmi, ktoré urobila a hodlá urobiť vláda. Od tohto materiálu sa odvíjajú všetky parciálne úlohy, ktoré v programovom vyhlásení sú obsiahnuté. Pevne verím, že tento materiál bude prospešný nielen nám, ale aj širokej verejnosti.

Veľa miesta v tomto materiáli je venované problematike regiónov, potrebám ich ekonomickej aktivity a ich rozvoja vôbec. Je to správne, pretože vo fáze hospodárskej premeny Slovenska sa práve regionálna politika stáva veľmi významnou súčasťou celej hospodárskej politiky. Ciele tejto politiky však možno dosiahnuť len efektívnou, koordinovanou riadiacou činnosťou regionálnej samosprávy, ústredných a územných orgánov štátnej správy. A tu máme ešte veľa rezerv. Aby som bol konkrétnejší, spomeniem napríklad zrejme aj vám dochádzajúce podnety úradov práce, rôznych úradov životného prostredia, ktoré pokladajú za chybné, že v navrhovanom zákone o štátnej správe sa ráta s ich začlenením do štruktúry tejto štátnej správy.

Ako každá zmena má aj tento zámer svoje bezpochyby veľké kladné stránky, o ktorých by som sa chcel zmieniť. Keď hovorím o regionálnom rozvoji, spomeniem napríklad základný dokument regionálneho rozvoja, ktorý by mal mať každý okres, a to program regionálneho rozvoja, ktorý má byť spracovávaný odborom regionálneho rozvoja, samozrejme, nie samým, ale v súčinnosti s ďalšími subjektami. Tento materiál spracovaný na dlhšie obdobie by mal byť podkladom, od ktorého by sa potom odvíjala regionálna politika, napríklad regionálna politika zamestnanosti, rozvoj malého a stredného podnikania v regiónoch, riadenie sociálnej sféry v regióne, atď. Pochopte, uvedený program je podkladom pre spracovávanie typológie regiónov a poskytuje riadiacim orgánom exaktné meradlá na získanie finálnych prostriedkov pre ich rozvoj

a vymedzenie aj tzv. rizikových regiónov, ktorým naša ekonomika musí venovať zvýšenú pozornosť.

Na druhej strane sa javí potreba spracovávať výhľady, na základe ktorých sa budú potom tvoriť alternatívne scenáre rozvoja regiónov vôbec a rozvoja zamestnanosti ako hlavného indikátora tohto rozvoja osobitne.

Mimoriadny význam a aktuálnosť v regionálnej dimenzii nadobúdajú v súčasnej dobe aj problémy vyplývajúce z predpokladaného bankrotu podnikov. Ako som spomínal, situácia v niektorých regiónoch, žiaľ, práve tých, ktoré z hľadiska zamestnanosti sme označili ako rizikové, nie je optimálna. Napríklad v okresoch Čadca, Považská Bystrica je vypracovaný program regionálneho rozvoja, ktorý je zastaralý, skôr by sa dal nazvať urbanistickou štúdiou, bez systémových nadväzností na politiku zamestnanosti, rozvoj priemyslu, atď. S tým, pochopiteľne, súvisí malá alebo vôbec žiadna spolupráca úradov práce s odbormi regionálneho rozvoja. Potom je otázne, na základe akých kritérií z hľadiska dlhodobého zámeru úradu práce vynakladajú finančné prostriedky pre aktívnu politiku zamestnanosti, napríklad na spoločensky účelné pracovné miesta, z hľadiska priorit verejno-prospešných prác, atď.

Samozrejme, táto situácia nie je rovnaká vo všetkých regiónoch. Niektoré regióny napríklad nemajú vypracovaný program regionálneho rozvoja vôbec, spomeniem napríklad Žilinu. Niektoré regióny na úrovni okresov majú vypracované programy regionálneho rozvoja, dá sa povedať, na dobrej úrovni. Čo tu chýba, je jednotná metodika vypracovávania týchto programov regionálneho rozvoja. Na úrovni centra ako koncepčný inštitút pre túto problematiku v súčasnosti začína svoju činnosť Centrum strategických štúdií, kde v odbore regionálneho rozvoja sa touto problematikou zaoberajú len štyria ľudia. Myslím si, že je to málo.

Čo sa týka toho, že som spomínal začleňovanie niektorých doteraz samostatných útvarov do systému štátnej správy, hovoril som len o niektorých bezprostredne kladných stránkach, nehovoril som o negatívnych stránkach možného zámeru. Prosil by som preto pani ministerku práce, sociálnych vecí a rodiny, keby nám podala v tomto smere podrobnejšiu informáciu.

Podávam však jeden námet do uznesenia - venovať zvýšenú pozornosť "komplexnému" spracovávaní programov regionálneho rozvoja - metodicky aj obsahovo - ako základných dokumentov pre koncipovanie ekonomickej a sociálnej politiky regiónov.

Ďakujem za pozornosť.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem aj ja pánu poslancovi. Ďalej v rozprave vystúpi pán Polačko. Pripraví sa pán poslanec Kelemen. Predtým sa ešte s faktickou poznámkou prihlásila pani Ťavodová.

Poslankyňa G. Ťavodová:

Chcela by som reagovať na predchádzajúci príspevok pána poslanca Masarika.

Ministerstvo práce a sociálnych vecí v I. polroku 1993 pripravuje novelizáciu zákona o životnom minime a vyhlášky o sociálnej odkázanosti, ktorá je v zásade už spracovaná, novelizáciu zákona o rodičovskom príspevku a zákona o pestúnskej starostlivosti. Tieto právne úpravy majú bezprostredný dopad na štátny rozpočet. Pripravuje sa tiež nová úprava prídavkov na deti a výchovného. Významné sú v tomto smere ďalšie práce na novelizácii predpisov o sociálnej starostlivosti, novelizácii predpisov o sociálnom zabezpečení v nadväznosti na zákon číslo 7/1993 Z. z.

Jednou z ťažiskových a koncepcne nových úloh je príprava právnej úpravy zatiaľ návrhu zásad zákona o doplnkových dôchodkových systémoch ako neoddeliteľnej súčasti nového sociálneho systému. Všetky uvedené návrhy prebiehajú v koordinácii s úsekom zamestnanosti. Samozrejme, ďalšou oblasťou, ktorú považujeme za dôležitú, kde je potrebné zintenzívniť prácu aj v legislatívnej sfére, je príprava zákonnej úpravy o zdravotne postihnutých. Okrem spoločenskej a sociálnej naliehavosti je táto úloha mimoriadne náročná vzhľadom na jej prierezový až nadrezortný charakter. To je všetko.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pekne. Pán Masarik - faktická poznámka.

Poslanec J. Masarik:

Pani kolegyňa, myslím si, že je tu na to pani ministerka, aby sa vyjadrila k tejto veci. Ak som upozornil na isté veci, tak len preto, že napríklad zákon číslo 463 ukladá vláde, ak inflácia, ak index životných nákladov stúpne o 10 %, aby automaticky upravila životné minimum vládnym nariadením. Je fakt, že vláda to doteraz neurobila a že už niekoľko mesiacov tak mala urobiť. V prípade životného minima totiž nie je potrebná novelizácia zákona, to je možné urobiť veľmi rýchle. Pokiaľ ide o ostatné právne normy, je to možné, avšak o tomto som sa v Aktualizácii programového prehlásenia vlády nedočítal.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pani ministerka určite vystúpi, ale pani poslankyňa má takisto právo vystúpiť. Ďalej prosím pána poslanca Polačku. Pripraví sa pán poslanec Kelemen.

Poslanec J. Polačko:

Vážený pán predseda,
vážená vláda,
vážení kolegovia, kolegyne,

vo svojom vstupe sa chcem dotknúť problematiky týkajúcej sa odboru činnosti výboru pre štátnu správu, územnú samosprávu a národnosti, ktorého som členom. Už niekoľkí predrečníci predomnou, ako aj moje osobné skúsenosti z rokovaní s politickými predstaviteľmi západoeurópskych krajín ukazujú, že otázka práv národnostných menšín bude hrať dôležitú úlohu pri posudzovaní nášho vstupu do európskych integračných štruktúr. Dočasné odsunutie nášho prijatia do Rady Európy je toho dôkazom. Pán predseda vlády vo svojom prejave včera konštatoval pripravenosť vlády k ústretovým krokom v kritických oblastiach krstných mien. Predpokladám, že otázka zákona o priezviskách je len prerieknutím pána predsedu vlády. Je však pritom zarážajúce, že v oficiálne predložených dokumentoch takáto alternatíva chýba, pričom práve jej uvedenie v týchto materiáloch by mohlo byť pozitívnym signálom k medzinárodnému spoločenstvu i k menšinám o snahe slovenského národa o dobré spolužitie s národnostnými menšinami.

Zároveň sme navrhli aj spôsob riešenia označenia obcí v úradnom jazyku i v jazyku národnostnej menšiny. Som toho názoru, že by tým záujmy Slovenska poškodené neboli, ba naše medzinárodné postavenie by sa zlepšilo. Zároveň by sme vyrazili zbraň z rúk tým, ktorí sa tieto problémy snažia spolitizovať a zneužívať. A čo sa týka problémov, nemám pritom na mysli len menšinu maďarskú. Viem si celkom dobre predstaviť, že by sa niekto z Goralov mohol chcieť volať Lešek, niekto z nemeckej menšiny Hanz či Jürgen, niekto z Čechov Přemysl a niekto z Rusínov alebo Ukrajincov Dimitrij. Vzhľadom na to je potrebné začať rokovania aj s ostatnými národnostnými

menšinami o ich záujme o krstné mená používané v materinskom jazyku. Nie je pritom teoreticky nutné patričnú úpravu prijať pre všetky národnostné menšiny naraz, zoznam mien môžeme dopĺňať postupne, resp. dnes sme počuli od pána ministra vnútra o možnosti úplnej voľnosti pri používaní krstných mien. Zároveň možno pripravovať zoznam obcí z transkripciových názvov do jazyka národnostnej menšiny, pričom tieto obce by mohli používať dvojazyčné názvy v predpisanej úprave. Nebol by to bezbolestný krok vedúci k zvýšenej prestíži Slovenska?

Ďalšou chýbajúcou oblasťou je problematika romského etnika. Časť národností je spracovaná tak, ako keby Romovia ani neexistovali. Vzhľadom na možné zhoršenie situácie sociálne najslabších vrstiev obyvateľov a narušenie sociálneho zmiernu sa však problém Romov môže stať jedným s kardinálnych problémov Slovenska, tobôž, keď už teraz je situácia v oblasti kriminality, ako sme to počuli minule zo správ generálneho prokurátora i ministra vnútra, veľmi nepriaznivá.

V aktualizácii programového vyhlásenia mi ešte chýba definícia vzťahu materského slovenského národa v oblasti kultúry, školstva a podobne k slovenským národnostným menšinám v zahraničí. Vzhľadom na rozdelenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky je teraz aktuálny v Českej republike. Alebo tam nežije žiadna takáto menšina? Či nás títo Slováci nezaujímajú?

Druhým okruhom otázok, ktorým chcem venovať pozornosť, je oblasť verejnej správy. V našom výbore označil dôležitosť reformy verejnej správy podpredseda vlády pán Roman Kováč za porovnateľnú so vznikom štátnosti. O to viac ma prekvapilo, že sa v odpočte programového vyhlásenia venuje tejto oblasti osem riadkov a v aktualizácii dokonca plných jedenásť riadkov. Čo mi tam vlastne chýba? Je to predovšetkým záväzok k systematickej zmene celého právneho systému v tejto oblas-

ti. Nejde len o zákon o štátnej správe, o samospráve, o majetku obcí a podobne, ale aj o celý komplex ďalších zákonov včítane daňových, ktoré musia zabezpečiť životaschopnosť novovybudovanej verejnej správy v obciach, okresoch i regiónoch - nech už sa nazývajú akokoľvek.

Nebezpečenstvom je napríklad možnosť označenia originálnej samosprávnej funkcie ako funkcie štátnej správy, ktorá, keď sa prenesie na obec, môže byť dôvodom na to, aby sa menovaný štátny úradník vyžíval v kontrolovaní voleného samosprávneho orgánu, čo ku zníženiu počtu štátnych úradníkov neprispieje. Druhým extrémom je zase prehnaný presun kompetencie obciam, kde by s ich zabezpečením na požadovanej úrovni mohli mať problémy najmä malé obce. Tu je toľko možností riešenia, že jeho náčrt mal byť v aktualizácii uvedený.

S možným vznikom regionálnych samosprávnych orgánov je zároveň spätá aj otázka nového územno-správneho členenia. Vzhľadom na to, že územná úroveň tohoto orgánu by mala byť totožná s územnou úrovňou druhého stupňa štátnej správy, treba pri územnom členení brať do úvahy nielen úradnícke a ekonomické aspekty výkonnej moci, ale aj, a najmä, prirodzené väzby, ktoré v regiónoch existujú, a to či už majú historické korene, alebo vznikli v posledných desaťročiach. Je pritom potrebné nájsť medzi týmito pohľadmi kompromis. Snahou výkonnej moci je totiž mať čo najmenej regiónov, a to z mocenských a finančných dôvodov - a najlepšie jeden. Snahou samospráv je zase iný extrém - mať v každej obci všetko. A tieto snahy nie sú patentom à la Slovak, ale prejavujú sa i v oveľa vyspelejších štátoch. Tento kompromis sa tu hľadal aj za predchádzajúcej vlády, a hoci aj tá spočiatku preferovala variant menej oblastí, konkrétne 6 + Bratislava, po celonárodnej diskusii akceptovala názor na tzv. župné usporiadanie. Je veľmi zaujímavé, že vláda dnes s týmto návrhom vôbec neuvažuje, čo okrem iného nesvedčí o snahe o decentra-

lizáciu moci. Necitlivé ustanovenie regiónov môže totiž spôsobiť nemalú občiansku nespokojnosť.

Nedá mi na záver okruhu samosprávy nedotknúť sa kriticky sústavného podávania návrhov na predčasné komunálne voľby, naposledy včera z úst pána predsedu vlády. Zdá sa niekomu, že súčasný relatívne stabilizovaný personálny stav v oblasti samospráv aj napriek ťaživej ekonomickej situácii obcí je pre Slovensko na závalu? Aj napriek tomu, že sa dá chápať snaha o získanie lepšieho mocenského postavenia aj v tejto oblasti verejnej správy, myslím si, že Slovensko má dosť problémov na to, aby si vyrábalo samo ešte jeden navyše.

Na záver si dovoľím ešte pár slov k oblasti štátnej správy. Je jasné, že treba začať s horizontálnou integráciou štátnej správy. Keď sa za prvého pôsobenia pána Mečiara vo funkcii predsedu vlády začal celý proces vyčleňovania špecializovaných štátnych správ, odštartoval sa taký proces, že už pomaly niet ministra, ktorý by nemal svoje malé kráľovstvo v podobe štátnej správy. A sú takí, ktorí majú kráľovstiev aj viac. Občan právom považuje takúto štruktúru za neprehľadnú a administratívu za prebujnelú. Je však zarážajúce, že integráciou sa ešte pred troma mesiacmi malo usporiť 40 % miest štátnych zamestnancov, dnes je to už len 4 až 5 %, a ktovie, čo bude o mesiac. Boli prvé vyhlásenia vládných činiteľov propagandisticky nadsadené, alebo sa upustilo od efektivity? Keď si totiž k teraz uvažovanému počtu úradníkov prirátame úradníkov novouvažovaných regionálnych samosprávnych orgánov, počet úradníkov na jeden m² v tomto malebnom štáte v srdci Európy sa vôbec nezmení.

Nerozumím ešte jednej veci. Vláda ako celok sa hlási k horizontálnej integrácii špecializovaných štátnych správ, členovia vlády však - viem aspoň o jednom - nabádajú zamestnancov špecializovanej štátnej správy, aby tlačili na poslancov kvôli zachovaniu svojho rezortu. Alebo je to kvôli

tomu, aby sa nejakí zlí neprajníci Slovenska už v našich vnútorných pomeroch vôbec nevyznali?

Na záver by som chcel polemizovať s jednou myšlienkou zo včerajšieho prejavu pána predsedu vlády, keď tvrdil, že u nás niet druhoradých občanov. Keď sa pozriem na personálnu politiku niektorých vedúcich funkcionárov štátnej správy, vrátane databanky pre obsadzovanie miest v štátnej správe, zdá sa mi, že druhoradými občanmi sú všetci, ktorí neboli tak prezieraví a nie sú členmi HZDS. Na dôkaz stačí napríklad zobrať z tej nižšej úrovne zoznam Okresného predstavenstva HZDS v Prešove a zistiť ich momentálne zamestnanie.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

S faktickou poznámkou sa prihlásil pán minister Hofbauer.

Minister dopravy, spojov a verejných prác SR R. Hofbauer:

Vážený pán predseda,
vážené poslankyne,
vážení poslanci,

môj predrečník sa vo svojom obsiahlom vystúpení zmienil o rade problematik, ale obávam sa, že v rade týchto problematik porovnával veci neporovnateľné a uvádzal argumenty navzájom nepreviazateľné.

Z hľadiska štátu, z hľadiska osobnosti, z hľadiska ľudských práv je, samozrejme, úplne pokojne možné, aby ktokoľvek v tomto štáte sa volal ľubovoľným menom, ktoré si zvolí a ktoré bude uznané. Myslím si, že to nikoho nemôže trápiť.

Z hľadiska prevádzky chodu štátu je dosť obtiažne predstaviť, aby ktoréhokoľvek mesto sa volalo akýmkoľvek spôsobom. Predsa existujú medzinárodné rýchlikové trate, existujú medzištátne letecké spojenia, existujú automapy sveta, Európy, daného štátu, a teda každý človek musí mať jasné, odkiaľ vyšiel, kam smeruje a cez čo prechádza. V tomto smere tento úzus platí veľmi jednoznačne v rámci celej Európy, aj v rámci celého sveta. My sa tu môžeme dohodnúť na všeličom rôznom, ale v podstate nemôžeme sa nezačleniť do tých pravidiel hry v oblasti dopravy a medzinárodnej dopravy, ktoré platia. Nik nepochybuje o tom, že vo Viedni žije približne 20 až 50 tisíc občanov Maďarov, ale pri vstupe do mesta je tabuľka Wien a nie Bécs, pretože cestujúci by zrejme prepadli zmätku, kde sa vlastne nachádzajú. A takých príkladov by, pochopiteľne, bolo možné uvádzať celý rad. Čiže to nie je otázka nacionálnej zadubenosti, ak sa pri vstupe do akéhosi mesta nachádza názov toho mesta v jazyku úradnom. Samozrejme, že je možné uvádzať celý rad opačných príkladov, ale má to svoje veľmi jednoduché a racionálne dôvody. Navyše, bolo by to potrebné potom premietnuť kompletne do celej legislatívy dopravného značenia. Tá je veľmi jednoznačná a musí byť jednoznačná. Navyše, u nás máme šesť národností. Takže, potom nie je možné povedať, ktorú vyzdvihujeme, ktorú diskriminujeme alebo ktorú ignorujeme, ktorú uprednostňujeme. Buď to platí, buď to neplatí.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pekne. Ešte sa s faktickou poznámkou hlási pán poslanec Varjú, potom pán poslanec Čarnogurský.

Poslanec J. Varjú:

Vážený pán minister Hofbauer,

myslím si, že tu ide o hlboké nedorozumenie z vašej strany, a vychádzam aj z vašej odpovede, ktorú ste mi dali na interpeláciu v tejto veci. Predsa tu nejde o premenovanie, ale ide o dvojazyčné názvy. Slovenské názvy tam jednoznačne musia zostať, nikto netvrdí opak. Takže riešenie situácie je výrazne jednoduchšie, ako to tvrdíte vy.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Čarnogurský.

Poslanec J. Čarnogurský:

Pán predseda, chcel by som upozorniť, že asi pred pol hodinou tu vystúpil pán minister vnútra Tuchyňa a povedal obsahove niečo úplne iné a protikladné, než čo povedal pred chvíľou pán minister dopravy Hofbauer. Tak sa pýtam, čo vlastne platí? /Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán minister Hofbauer a potom pán poslanec Chamula.

Minister dopravy, spojov a verejných prác SR R. Hofbauer:

Myslím, že situácia je úplne jednoznačná. Platí zákon, ktorý je prijatý, žiadny iný. Ak bude prijatý iný zákon, bude platiť iný zákon. To je predsa úplne logické.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Chamula.

Poslanec I. Chamula:

Vážený pán predsedajúci,
vážené kolegyne, kolegovia,

v tejto súvislosti by som chcel podporiť pána ministra Hofbauera. Možno, že mnohým vám nie je známe, koľko zmätkov spôsobilo to, že priezvisko významného slovenského národovca bolo vyčiarknuté z mapy Slovenska tým, že sa Šafárikovo premenovalo na Tornaľu. Preto by som žiadal, aby sa rozmýšľalo o tom, a Slováci, ktorí žijú v Šafárikove, si to bezpodmienečne prajú, aby toto mesto dostalo naspäť svoj vlastný názov.

Po druhé: vieme, že hnutie, za ktoré vystúpil pán Polačko, hrdo hlasovalo za jazykový zákon, keď mnohí ostatní Slováci sme tu, pred Národnou radou - bolo nás tu nie málo - kľáčali a prosili, aby bol prijatý matičný návrh zákona o slovenskom jazyku. Vieme, ako to dopadlo, že niektorí z poslancov, ktorí hlasovali za tento zákon, ho dnes posunuli na Ústavný súd, aby rozhodol o tom, či tento zákon je dobrý alebo zlý. Preto by som bol osobne veľmi nerád, keby sa znovu inicioval zákon o priezviskách a o menách, a o niekoľko mesiacov by sme zistili, že tento zákon tiež nie je dobrý.

A nakoniec len to, kto sa chce volať Josif Vissarionovič alebo Vladimír Iljič, nech si zoberie pravoslávny kalendár a tam má svoje meniny, a môže si ich oslavovať vtedy, keď sú tam napísané.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán minister Tuchyňa sa hlási s faktickou poznámkou.

Minister vnútra SR J. Tuchyňa:

Vážené dámy a páni,

vrátim sa k svojmu vystúpeniu. Myslím si, že tu nejde o žiadny rozpor tak, ako hovorí pán poslanec Čarnogurský. Pán minister Hofbauer hovorí o tom, čo platí, a ja hovorím o tom, že sa pripravujú zásady zákona o prevádzke na pozemných komunikáciách. Tieto zásady prídu postupne, cestou vlády i do Národnej rady, takže každý, vrátane všetkých poslancov k nim svoje pripomienky môže uplatniť. Ale to sa pripravuje, zatiaľ to neplatí.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Ešte s faktickou poznámkou sa hlási pán minister Kučera.

Minister školstva a vedy SR M. Kučera:

Vážený pán predsedajúci,
vážené kolegyne, kolegovia,

pokiaľ sa týka miestnych názvov, mám pocit, že v tejto chvíli sa pohybujeme na veľmi diletantskej rovine, často účelovej. Ide o vážnejšiu vec.

Problém karpatského regiónu, v ktorom žijeme, má aspoň sedem-osem vrstiev toponymických názvov. Najstaršie sú tu

indoeurópske, ako Dunaj, atď., potom sú tu keltské - Tatra, Matra, Fatra, potom sú tu germánske, ktoré tu prišli. Každý človek, ktorý vstúpil do tohto teritória, sa snažil pomenovať svoje okolie. Potom prišli Slovania, takže Pobeďim, Trnava, Trenčín a ostatné pomenovali Slovania. Slovania pomenovali Ostrihom, to je od staroslovanského striegom, striehnutie. To nie je maďarské pomenovanie. Potom prišli Maďari a pomenovali svoje Kürt Keszi, Jenő Tarján a podobne podľa svojich kmeňov. A takto žilo mnohonárodnostné Uhorsko až do 18. storočia.

Ak si vezmete zoznam Lipského zo začiatku 18. storočia alebo prvé topografie zo 17. storočia, vedľa seba žijú všetky tieto názvy tak, ako ich ľudia pomenovávali. Potom ale došlo k jednému nešťastnému kroku. Ako sa začala brutálna maďarizácia, v 19. storočí došlo k násilnému premenovaniu všetkých miest, dedín a iných, bez ohľadu na to, aké etnikum v nich žije. A tam sa položil základ všetkých tých problémov, ktoré dnes vznikajú. A ak sa nezbavíme práve tohoto nacionálneho nádychu, ak nenájdeme rozumný štátny dohovor, k akej vrstve názvov sa vrátíme? Pretože sa môžeme vrátiť k vrstve z 13. storočia, 16. storočia, 18. storočia, 19. storočia, po roku 1945. Ak nenájdeme rozumnú odbornú platformu, aby sme sa k tejto otázke vyjadrili a našli rozumný dohovor, bude to stále účelová politická hra, ktorá nemá zmysel, ktorá je nekultúrnym prejavom Európana.

Len toľko.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu ministrovi. Ešte sa tam hlásil pán poslanec Kóteles.

Poslanec L. Kőteles:

Vážená Národná rada,
vážená vláda,

súhlasím s pánom Kučerom, ale násilné premenovanie sa netýkalo napríklad obce Krasznahorka, ktorá je takisto zo slovenského Krásna Hôrka alebo názvu Igló, ktoré Slováci premenovali na Spišskú Novú Ves. Pán minister Hofbauer, ktorý, žiaľ, odišiel, mi odpovedal na interpeláciu tak - citujem: "Nie je totiž mysliteľné, aby sa automobilom alebo autobusom do obce doviezol občan a obec sa volá pri vstupe na štátnej ceste ináč a na železničnej stanici je tabuľa iná". Prosím vás, obec Tornaľa na železničnej stanici je označená ako Šafárikovo. Mesto Skalica na železničnej stanici je označená ako Skalica na Slovensku. Takže, žiaľ, mali by sme dodržať aj tie nariadenia, ktoré vydal on osobne.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán minister Kučera sa hlási s faktickou poznámkou.

Minister školstva a vedy SR M. Kučera:

Vážený pán predsedajúci,
kolegyne a kolegovia,

asi sa nepresne vyjadrujem. Chcel so povedať jedno jediné, že každý miestny názov - pomiestny, chotárny, osobný, je kultúrna hodnota, ktorú odovzdáva občan, ktorú odovzdáva dané etnikum, daní ľudia svojej krajine, a tá sa musí rešpektovať. Ak do toho siahame akýmkoľvek násilným spôsobom a nechceme sa dohodnúť, robíme účelovú hru nekultúrneho typu. Takže, keď je Igló - to je od slova ihla a "h" sa zmeni-

lo v 13. storočí, tento názov má svoju kultúrnu hodnotu, to znamená, že vznikol pred 13. storočím. Keď sa volá niečo Spišské Vluchy, to znamená, že Talianov sme volali Vlacho-
via, a je to osada, ktorú tam založili talianski kupci a re-
meselníci, ktorí tam prišli, to je kultúrna hodnota. Nechcel
by som tu predniesť vedeckú prednášku, ale chcem povedať:
Vážme si kultúrne hodnoty. Slovo Tornaľa je slovanského
pôvodu, nie je maďarské. Preto skutočne účel premenovať Ša-
fárikovo na Tornaľu - nechcem povedať, že to premenovanie po
roku 1945 bolo správne - bolo akousi odvetou. Nerobme ďalej
odvety. Nevrátili sme sa k maďarskému názvu. V prípade Šafá-
rikova sme sa vrátili k slovanskému názvu. Takže prosím,
robme to s odborníkmi, stanovme odbornú komisiu, sme tu
vládne úrady, dajme si poradiť. Urobme odbornú komisiu, po-
súdme a zachovajme kultúrne hodnoty, ktoré miesto, miestny
názov so sebou nesie. Nepresadzujme to bezhlavo. Pekne pro-
sím.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu ministrovi. Pán poslanec Pittner. Potom
pán poslanec Javorský.

Poslanec L. Pittner:

Vážená Národná rada,

nechcem veľa o tom už hovoriť, koniec-koncov som sa
k tomuto problému už vyjadril pred asi tromi hodinami, ale
vysoko vítam práve prístup riešenia tohoto problému, ktorý
tu predkladá pán minister Kučera ako historik, ako profesio-
nál. Samozrejme, každá národnosť je obohatením toho štátu,
v ktorom táto národnosť žije. Každá národnosť sa v tom štáte
bude cítiť dobre potiaľ, pokiaľ bude zachované napríklad to
etnikum, čo pán minister Kučera tu zdôrazňoval, čo ich viaže
ku koreňom. Ide len o to, aby sme aj z tohoto neurobili po-

litiku a aby naši maďarskí spoluobčania, ktorí hovoria - a verím im, že chcú podporovať a žiť v Slovenskej republike, náhodou niektorí z nich v tomto zápase o takéto veci, o ktorých tu počúvame, sa nesnažili nakoniec túto svoju dohovinu nazývať znovu starým názvom Feldvidék, a aby tento Feldvidék nechápali ako súčasť bývalého Maďarska. /Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Javorský.

Poslanec F. Javorský:

Nemôžem sa ubrániť tomu, aby som tiež nezareagoval a podporil skutočne nezvratné stanovisko pána ministra Kučeru. Bojím sa toho, že naozaj tu ide o spolitizovanie tejto problematiky. Chcem povedať a zareagovať na argument Iglov - Spišská Nová Ves. V Iglove sa mi podarilo od roku 1975 v intraviláne mesta objaviť tri veľkomoravské sídliská, ktoré kontinuitne prežívajú až do stredoveku, prakticky až do súčasnosti. Čiže o aké maďarské sídliská, maďarský termín tu ide? Nebudem tu rozvádzať, ide o slovanské sídlisko v polohe ihla.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pekne. Prosím pána poslanca Mariána Kelemena. Ďalej sa do rozpravy pripraví pani poslankyňa Bartošová.

Poslanec M. Kelemen:

Vážený pán predseda,
pán premiér a ostatní členovia vlády,
dámy a páni,

po tejto určite zaujímavej diskusii, z ktorej vyplýva,

že keď sa vyberieme do Šafárikova, prideme do Tornali, vyberieme sa do Jesenského, prideme do Feledi, a keď do Bohoviec, prideme do Balogfali, svoje vystúpenie obmedzím len na niekoľko poznámok k problematike plnenia programového vyhlásenia v rezorte zdravotníctva.

Funkčnosť Národnej poisťovne: Chcem poznamenať, že ak kritizujeme funkčnosť Národnej poisťovne, tak kritizujeme verejno-právnu inštitúciu, prípadne jej zriaďovateľa, a to je náš parlament zo zákona číslo 7. Osobne vidím tu aspoň dve dôležité otázky. Zákomom číslo 7 z roku 1993 Zb. sme určite v správnej snahe zaviesť kvalitatívnu zmenu do systému financovania zdravotníctva vedome vytvorili finančnú inštitúciu, ktorá by určite na optimálne plnenie svojho poslania potrebovala viac financií. Avšak to často kritizované, že do 30. 6. 1993 sa financovanie tejto inštitúcie deje prostredníctvom štátneho rozpočtu, nepovažujem za celkom opodstatnené, lebo skúsenosti ukazujú, že ak by tak nebolo, problémy s financovaním pri nesolventnosti alebo nedostatočnej solventnosti Národnej poisťovne, mám na mysli predovšetkým Fond zdravotného poistenia, by boli možno takpovediac neriešiteľné.

Pre funkčnosť Národnej poisťovne považujem za ešte dôležitejší druhý problém. Ten spočíva v tom, mňa to ako navrhovateľa Zboru zástupcov Národnej poisťovne trápi o to viac, že tento orgán si nesplnil svoju zákonnú povinnosť, ktorú mu ukladá ustanovenie § 46 zákona číslo 7, že totiž dodnes nezvolil generálneho riaditeľa Národnej poisťovne, v dôsledku čoho viazne kreovanie ďalších štruktúr a funkcií Národnej poisťovne. Na túto skutočnosť sme my ako Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo a sociálne veci upozornili pána predsedu Národnej rady Slovenskej republiky so žiadosťou o pomoc pri riešení tohto problému.

Po prvé si myslím, že štátny zmocnenec pre Národnú poisťovňu by mal urýchlene menovať do funkcie generálneho riaditeľa Národnej poisťovne, a po druhé - urýchlene prijať novelizáciu zákona číslo 7, kde by bol uvedený spôsob hlasovania v Zbore zástupcov Národnej poisťovne, na ktorom sa títo nevedia dohodnúť. Na schôdzi Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo a sociálne veci sme skutočne veľmi kriticky posúdili plnenie programového vyhlásenia vlády v oblasti zdravotníctva, hoci k tejto problematike sme neprijali uznesenie, pretože zaň nehlasovala nadpolovičná väčšina členov výboru. Dovoľte mi uviesť niektoré údaje na správnu mieru.

Z hľadiska termínového plnenia bolo 68 úloh rezortu zdravotníctva rozpracovaných v časovom horizonte do konca roku 1993 a 5 úloh s trvalou platnosťou. Z hľadiska vecného plnenia je situácia taká, že z prijatých 68 koncepcných úloh je 33 úloh splnených, 18 splnených čiastočne, 15 nesplnených a 2 úlohy už stratili svoju aktuálnosť, resp. formulácia už nezodpovedá súčasným potrebám. Ak niektorým úlohám sa vytyka - a oprávnene - termínové neplnenie, príčiny nesplnenia sú predovšetkým v nereálnosti termínov vo vzťahu na proces zákonotvorby, pretože veľká väčšina úloh je viazaná na tvorbu či novelizáciu legislatívnych noriem, čo je našou spoločnou úlohou - vlády aj parlamentu.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi. Pani poslankyne, páni poslanci, keďže o niekoľko minút je pol jednej, chcem vám navrhnúť, aby sme urobili obedňajšiu prestávku, ktorá by bola do 14.00 hodiny. /Prejav všeobecného súhlasu v sále./ Ďakujem. Vyhlasujem prestávku do 14.00 hodiny.

/Po prestávke./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím pani poslankyne a pánov poslancov, aby zaujali miesta v rokovacej miestnosti, budeme pokračovať v našom rokovaní.

Pokračujeme v rozprave, do ktorej je prihlásená poslankyňa Bartošová.

Poslankyňa E. Bartošová:

Vážený parlament,
vážená vláda, členovia vlády,
vážení ďalší prítomní,

ako parlament stojíme pred jednou z najdôležitejších úloh, pred úlohou, ktorá v zmysle článku 86 ods.g/ Ústavy Slovenskej republiky do pôsobnosti Národnej rady Slovenskej republiky ako jediného ústavodarného a zákonodarného orgánu patrí. Áno, stojíme pred úlohou - po prvé - zhodnotiť doterajšie plnenie programového vyhlásenia vlády, zhodnotiť plnenie toho programového vyhlásenia vlády, ktoré sme v júli 1992 ako poslanci Slovenskej národnej rady schválili /tak, ako sme ho schválili/. A po druhé, a to je to najdôležitejšie, schváliť nami nazývanú Aktualizáciu programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky vzhľadom na skutočnosť vzniku samostatnej Slovenskej republiky, teda schváliť v podstate prvý program alebo prvé programové vyhlásenie vlády samostatnej Slovenskej republiky, schválením ktorého schválime ďalšie smerovanie, budúcnosť nás, našich detí, celej spoločnosti, schválením ktorého berieme na seba zodpovednosť za ďalší vývoj celej spoločnosti.

Ak zhrnieme - boli nám predložené k dispozícii, na jednej strane písomné materiály, na druhej strane to, čo tu bolo povedané. Obdržali sme teda od vlády písomné materiály, t.j. písomné vyhodnotenie programu - jedno z marca, druhé nové znenie z apríla, neskôr prílohu, obdržali sme i spoločnú správu všetkých výborov; včera sme si vypočuli prejav pána premiéra, ďalej počas včerajška a dneška sme si vypočuli množstvo doplnkov, návrhov pánov poslancov. Všetci však smerujeme k jednému, k prijatiu uznesenia k plneniu programového vyhlásenia vlády, ako i k schváleniu uznesenia k Aktualizácii programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky. Moje pozmeňujúce návrhy smerujú k Aktualizácii programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky.

Teda, ak si dnes môžeme povedať, že minulosť nezmeníme, a môžeme len konštatovať, aký je toho času stav, ktorý by sme mali chcieť vo vlastnom záujme vidieť taký, aký v skutočnosti je, zamerajme sa v prvom rade na to, kam smerujeme, teda zamerajme sa na budúcnosť, na aktualizáciu programového vyhlásenia, na uznesenie, ktoré k tomu prijmeme. Jedni konštatujeme z uhla pohľadu vlády, ďalší z uhla pohľadu poslanca v parlamente a tí ďalší z uhla pohľadu občana. Iste nemožno nechcieť vidieť súčasnú nie jednoduchú sociálno-ekonomickú situáciu. Dovolím si navrhnúť do včera nám predloženého návrhu na uznesenie k Aktualizácii úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky tieto návrhy, doplnky resp. zmeny.

Navrhujem, aby Národná rada an blok odhlasovala časť A - konštatuje, ako i časť B - odporúča a v častiach C, D a E navrhujem tieto pozmeňujúce návrhy, o ktorých prosím, aby sa neskôr dalo hlasovať:

Vynechať bod D - schvaľuje, preformulujem to do štvrtej odrážky bodu C - ukladá. Vynechať bod E - ukladá a bod C - Národná rada Slovenskej republiky ukladá by znel:

po prvé - vláde Slovenskej republiky,

po druhé - výborom Národnej rady s tým, že text výborom Národnej rady by zostal nezmenený.

Časť C - ukladá navrhujem pozmeniť takto:

prvá odrážka, ktorej pôvodné znenie bolo "predložiť Národnej rade Slovenskej republiky bilanciu priebežného plnenia aktualizovaného Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky do 30. 4. 1993" na znenie nové, t.j. "každoročne predkladať Národnej rade Slovenskej republiky ročnú, t. j. k 31. 12. bilanciu priebežného plnenia Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, túto predložiť do 30. 4. Národnej rade na schválenie", čo súvisí aj s rozpočtom, ktorý je tiež premietnutý na jeden kalendárny rok a jeho ročnou uzávierkou. Snáď možno polemizovať o ročnej bilancii v rezorte školstva vzhľadom na školský rok.

Ďalej navrhujem doplniť ako štvrtú odrážku bodu C - ukladá o to, čo tu vo veľkej časti predložil i pán poslanec Kliman, ale dopĺňam a navrhujem nové znenie: "vypracovať v súlade so závermi včerajšieho /t.j. 22. 4. 1992/ prejavu predsedu vlády, ako i pripomienkami prednesenými poslancami Národnej rady, harmonogram plnenia úloh vyplývajúcich z programového vyhlásenia v podmienkach samostatnej Slovenskej republiky s vyjadrením vecnosti a zodpovednosti za jednotlivé rezorty, čo v termíne 30. 6. 1993 predložiť Národnej rade Slovenskej republiky na schválenie".

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďalej sa do diskusie prihlásil pán poslanec Rea.

Poslanec J. Rea:

Vážené dámy, páni,
vážený pán predseda,
vážená vláda Slovenskej republiky,
milí hostia,

dovoľte skôr, než sa v mojom diskusnom príspevku vrátim k časti programového vyhlásenia vlády a jeho aktualizácii v oblasti novej koncepcie štátnej správy, aby som sa v takých malilinkých odrážkach vrátil k niektorým zaujímavostiam, ktoré tu odoznili dnes a včera.

Zneli tu z opozičných strán pomerne unisono také prívlastky - a čo vy, hnutie HZDS, vy ste totalita, vy ste vládnuca garnitúra, vy ste predáci vlády. Prosím vás pekne, my sme ponúkli voličom svoj program a na základe toho zvolili aj mňa. Transformujem si to vaše cez HZDS na mňa a na mojich voličov. Prosím vás pekne, vynechajte takéto hodnotenie mojich voličov cez hnutie a cezo mňa. To by som vás veľmi pekne prosil.

Pán poslanec a kolega Polačko je z výboru. V jeho vystúpení v krátkosti povedal tiež niečo k novej koncepcii územnosprávneho členenia. Zase sa ale vrátil k tomu, že hnutie si proste prisvojuje, že obsadí všetky miesta v štátnej správe svojimi členmi. Neviem, myslím, že tam spomenul Prešov, aby sme sa na to pozreli. Ale veľmi presne to pomenoval, keď povedal, že sú to také malé kráľovstvá - tie štátne úrady. Teraz sa už nečudujem, pán kolega, že vás, keď ste boli z tohto miesta odvolaný, nemohli nejakým spôsobom poprosiť, aby ste z toho miesta odišli, pretože to nebola pracovná stolička, ale pochopil som, že to bolo kráľovské kreslo. Tam sa príjemnejšie sedí - zrejme to bolo z toho.

A ešte opäť kolega - je síce pravda, že sme to na výbore preberali, že aj v programovom vyhlásení aj v jeho aktualizovanom znení k tej našej oblasti, ktorú sme vo výbore riešili, je málo písaného, ale predseda sme si povedali, že je k tomu vypracovaná koncepcia, ktorá jednoducho k tomu zapadá, a tá má niekoľko desiatok strán už hotového materiálu, ktorý máme predložený. Majú to niektorí kolegovia aj okrem nášho výboru. A pochádza to z niekoľko možno stoviek, možno aj viac pracovných materiálov, až sa tento konkrétny materiál koncepcie verejnej správy stvoril.

Ešte by som sa vrátil k pánu Zselenákovi. On sa zúčastnil Snemu Združenia miest a obcí Slovenska. Povedal, že je určitá nedôvera medzi ZMOS a parlamentom a vládou. Ja by som to tak nenazval. Mohol by som to definovať zrejme tak, že boli veľmi silné vnútorné problémy v samotnom ZMOS. Hneď po voľbách, možno v auguste, prepáčte mi ak som sa zmýlil o mesiac, sme túto spoluprácu ponúkli na úrovni výboru, ktorý vediem a ktorý s touto problematikou pracuje, predsedníctvu ZMOS. Mali sme pracovné stretnutie, na ktorom sme si presne stanovili a definovali úlohy, a dali sme ZMOS záruku, že môžu cez nás, cez jednotlivých členov výboru prenášať dokonca aj zákonodarnú iniciatívu smerom k vláde a k tvorbe nových zákonných noriem. Vydali sme aj komuniké, ktoré som podpísal ako predseda výboru, a podpísal to aj predseda ZMOS pán dr. Hetes. Tak nepovedal by som, že to bola nedôvera, ja by som to definoval, že to boli vnútorné rozpory v samotnom ZMOS.

Pochopiteľne, som rád, že nové vedenie ZMOS, ktoré vzišlo z volieb, sa chce stretnúť s vedením parlamentu. Pán predseda parlamentu to kvitoval, ja to veľmi odporúčam, aby sme sa s novými ľuďmi stretli. Možno niektoré úlohy sme si zle definovali, budeme si ich definovať opätovne. Pre oblasť samospráv, pochopiteľne ja osobne, celý môj výbor, a myslím, že všetci chceme podať pomocnú ruku.

Finančná situácia obcí - tiež nie je to také úplne jednoduché, že nie je dostatok financií. Sú obce a mestá, ktoré majú prebytok, a pochopiteľne, že sú obce a mestá, ktoré majú nedostatok. To je a bude. Budeme sa snažiť, aby tá priepasť nebola taká neprekonateľná a aby sme pri finančných ťažkostiach obcí, ktoré si samé nezapríčinili, vedeli zabezpečiť určitú finančnú štandardizáciu, aby to prežitie mali ľahšie.

Teraz by som sa vrátil, ak by ste dovolili, vážené kolegyně, kolegovia, pár slovami k plneniu programového vyhlásenia vlády z pohľadu výboru, ktorý vediem, k problematike reformy verejnej správy, územnosprávneho členenia Slovenskej republiky. Správa o plnení programového vyhlásenia vlády vo sfére patriacej do pôsobnosti výboru, ktorý vediem, je síce veľmi stručná, avšak náš výbor, ako som už povedal, prerokoval návrh koncepcie verejnej správy a územného členenia, ktorý možno považovať za výstup, a teda už za prvú časť realizácie úloh, ktoré sme uložili vláde uznesením Národnej rady z júla minulého roku.

Programové vyhlásenie stanovilo základný rámec konštituovania novej verejnej správy za týchto podmienok: územná decentralizácia riadenia spoločnosti, nové územno-správne členenie Slovenskej republiky, ktoré zakotví racionálny systém štátnej správy, posilní samosprávu regiónov, miest, obcí a združení občanov, posilnenie prvku spoločnej správy pri správe vecí verejných, vytvorenie vyrovnávacieho mechanizmu rozpočtov obcí s cieľom rovnomernejšieho rozvoja regiónov miest a obcí, vytvorenie podmienok pre ratifikáciu Európskej charty miestnej samosprávy. Bolo to tu už prezentované z úst pána poslanca Dobosa. Je v programovom vyhlásení vlády, že vláda sa bude o toto usilovať. Pochopiteľne, táto úloha trvá a vláda ju zo svojho programového vyhlásenia nejakým spôsobom neopomenula. A taktiež je tu zavedenie inštitútu štátnej

služby, taktiež to tu bolo z niektorého diskusného príspevku počuť, ale pochopiteľne, zavedenie štátnej služby, podľa mňa, možno bude možné urobiť už koncom volebného obdobia. Jednoducho, tí ľudia musia získať prax, odbornosť a musia zvládnuť výkon štátnej správy aj na úrovni úradov obcí a miest.

Národná rada Slovenskej republiky pri prerokovaní programového vyhlásenia vlády odporučila vláde svojim uznesením predložiť ucelenú koncepciu organizácie a výkonu verejnej správy, vrátane organizácie ministerstiev, čo sa stalo, zabezpečenie inštitucionálnych predpokladov realizácie regionálnej politiky, vypracovať analýzu finančných nárokov správdzajúcich budovanie novej verejnej správy.

S odstupom času môžeme povedať, že takto stanovené princípy verejnej správy a územného členenia jednoznačne vytvárajú priestor na realizáciu tejto reformy. Z hľadiska ďalšieho postupu prác je však potrebné upozorniť na niektoré problémy. Je potrebné venovať mimoriadnu pozornosť stanoveniu správnej etapizácie jednotlivých krokov reformy. Reforma totiž neprebíha v optimálnych spoločenských, hospodárskych a politických podmienkach. Na príslušných teoretických pracoviskách neboli dôsledne zhodnotené inštitúcie bývalých národných výborov ani z hľadiska celkovej koncepcie, ani z hľadiska jednotlivých vzťahových relácií. Rovnako pomerne krátky čas po zmene spoločenského systému spôsobuje, že teória len postupne absorbuje základné poznatky o charaktere fungovania verejnej správy vo vyspelých demokratických krajinách a vzhľadom na dynamiku vývoja iba čiastočne participuje na pripravovaných opatreniach.

Pre pozitívny priebeh reformy je potrebné aspoň v teoretickej polohe doriešiť proces deetatizácie, odštátnenia spoločnosti, teda oddelenia hospodárskeho a ekonomického

rozvoja od priamych zásahov orgánov štátu, pripraviť prerozdeľovanie daní na dane celoštátne, dane regionálne, dane obecné a spoločné a vytvoriť tak finančnú bázu pre samosprávny systém verejnej správy. Tiež je potrebné prehodnotiť systém právnej úpravy správnych, t.j. administratívnych a riadiacich procesov vzhľadom na nové decentralizované subjekty. Takto charakterizované problémy ukazujú, že v konečnom dôsledku nie je potrebné akcelerovať reformné procesy a ich časový horizont treba stanoviť relatívne na dlhšie obdobie, ktoré koniec-koncov, podľa mňa, ani nie je možné časove ohraničiť.

Ďalším faktorom, ktorý ovplyvňuje charakter reformy, je rozpor medzi mierou požiadaviek kladených na správu a rozsahom prostriedkov, ktorými je správa vybavená pre ich uskutočňovanie. Súčasný značný nárast pracovníkov aparátu verejnej správy komplikuje uplatnenie optimálnych variantov, pretože uplatnenie úspory pracovníkov vo väčšom rozsahu naráža na záujmové bariéry. Okrem toho bude potrebné čeliť nedôvere, ktorú možno vysvetliť nadmerným vykonávaním štrukturálnych zmien. Súčasne však treba povedať, že existujúci systém nemožno uskutočňovať cestou zdokonaľovania súčasného stavu, ale sú potrebné generálne zmeny, s ktorými musí koncepcia reformy počítať.

Základným problémom, ktorý teda musíme vyriešiť, je konštituovanie miestnych orgánov a vytvoriť regióny so stanovenými materiálnymi, finančnými, riadiacimi nástrojmi, ktoré umožnia komplexnú správu a ich rozvoj. Dôležité je tiež určiť proporcie jednotlivých organizačných zložiek, určiť správny pomer medzi centralizáciou a decentralizáciou správy. Je nesporné, že nemôže existovať demokracia s neefektívnou rozdrobenou odvetvovou správou, rovnako však nemožno organizovať správu a neumožniť občanom, a to ani nepriamo, napríklad vo voľbách, účasť na správe verejných vecí.

Za dôležité považujem i to, aby vláda skonštruovala a navrhla taký systém správy, ktorý umožní nášmu parlamentu v pomerne krátkej dobe ratifikovať Európsku chartu miestnej samosprávy. V tejto súvislosti pripomínam vláde tiež úlohu predložiť analýzu finančných nárokov sprevádzajúcich reformu verejnej správy a územného členenia, pretože pri schvaľovaní koncepcie sa nám určite bude hodiť. Je uvedená v návrhu na uznesenie z rokovania k programovému vyhláseniu a jeho aktualizácií.

Na záver, vážené kolegyne, kolegovia, ešte pár slov. V prvý deň rokovania tu, v parlamente, sa diskutovalo o tom, či sa tu môže strieľať. Včera a dnes sa strieľa slovami, ale v mnohých prípadoch hlboko pod pás, čo, pochopiteľne, nie je fair play, pretože strieľame faktami, ktoré nie sú v mnohých prípadoch potvrdené a sú zväčša spolitizované, čo je síce z hľadiska verbálneho zaujímavé, ale z hľadiska vecného prístupu a pomoci riešiť situáciu mladej republiky málo efektívne. A čo je na tom zaujímavé, je to, že spolitizovanie problému je o to väčšie, čím je politická strana alebo hnutie menšie. Z tých istých úst zaznieva nostalgia za čím-si, čo už de facto ani de iure neexistuje, a čo väčšinou znelo po 1. 1. 1993 na celom Slovensku, a to je adieu ČSFR.

Vo svojom príspevku pán poslanec Lauko však povedal aj kus pravdy. Vláda vraj svoje programové vyhlásenie nesplnila, je len na jeho začiatku. Áno, vážený pán poslanec, programové vyhlásenie vlády je programom na 48 mesiacov, ako bolo povedané z úst pána premiéra, a vláda má za sebou, ale vážené kolegyne a kolegovia, aj my, iba deväť mesiacov. Je teda ešte čas, aby úlohy boli splnené.

Ďakujem pekne.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi. S faktickou poznámkou sa hlási pán Polačko.

Poslanec J. Polačko:

Vážená Národná rada,

teší ma, že pán predseda nášho výboru pozorne, resp. nie celkom pozorne počúval môj príhovor. Teší ma aj to, že v terajšom príhovore s mnohými vecami, ktoré som načrtnol, súhlasil a vlastne to potvrdil. Čo sa týka toho doplňujúceho materiálu, mne tam v programovom vyhlásení chýba aspoň odkaz na to, že tento materiál o verejnej správe je doplnkom alebo súčasťou tejto aktualizácie, pokiaľ je to takto významné. Pokiaľ je tam samostatne uvedených osem riadkov, bez akejkoľvek nadväznosti na nejaké ďalšie materiály, nemôžem ich automaticky brať ako súčasť tejto aktualizácie.

A čo sa týka úderov pod pás, chcel by som upozorniť pána predsedu nášho výboru, že aj to, čo uviedol v súvislosti s mojím prejavom, bolo trochu úderom pod pás, pretože bol by som rád, keď sa niečo komentuje, aby sa komentovalo v tej podobe, ako som to povedal. Ja som tu hovoril o kráľovstvách, ktoré si vytvorili ústredné orgány na všetkých stupňoch, čo sa týka špecializovanej štátnej správy. Neposudzoval som jednotlivé orgány regionálnej štátnej správy ako kráľovstvá. Bol by som nerád, keby z môjho prejavu tu vznikol nejaký iný prejav, ktorý som nepovedal. Keď už sme pri takejto pichľavejšej výmene, snáď by som ho poprosil o vysvetlenie nestrannej odbornej a personálnej politiky v prípade menovania riaditeľa Školskej správy v Trenčíne pána Mečiara.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďalej sa do diskusie prihlásil prvý podpredseda pán Weiss. Pripraví sa pán poslanec Bajan.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Vážená Národná rada,
vážená vláda,

tento bod programu nie je iba príležitosťou zhodnotiť doterajšiu činnosť vlády a plnenie jej programového vyhlásenia a posúdiť kvalitu a previazanosť jej základných zámerov formulovaných v aktualizovanom programovom vyhlásení. Je aj príležitosťou zamyslieť sa nad príčinami krízy, ktorú prežívame, a to nielen v kontexte prirodzených politických rozdielov medzi politickými stranami, ale najmä z hľadiska koncepcnosti a efektívnosti krokov, ktoré doteraz vláda pána Mečiara urobila. A najmä je príležitosťou uvažovať nad strategickými cieľmi nevyhnutného transformačného procesu slovenskej spoločnosti a nástrojmi na jeho realizáciu. Preto som si so záujmom vypočul úvodné vystúpenie pána premiéra. Som rád, že pozorne sleduje programové práce iných politických strán a že jeho poradcovia z nich dokážu aj čerpať. Rovnako rád som aj tomu, že si začal budovať širšie intelektuálne zázemie.

Predmetom nášho rokovania sú však dva oficiálne predložené dokumenty vlády Slovenskej republiky, ktorými sa, i keď s dvojmesačným oneskorením, napĺňa uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky z 21. decembra k zákonu o štátnom rozpočte a v ktorých sa budovanie tohoto zázemia zatiaľ až tak výrazne neprejavilo.

Dokument Plnenie Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky je totiž skôr výpočtom jednotlivých krokov a opatrení prijatých vládou a ministrami a porovnaním prijatých uznesení s vypracovanými vládnyimi dokumentami, než analýzou hospodárskej, sociálnej a politickej reality, ktorá vznikla na základe rozhodnutí tejto vlády, resp. analýzou problémov, ktoré bolo treba prekonávať pri doterajšom plnení programového vyhlásenia vlády. Spojitosť medzi dokumentom o plnení programového vyhlásenia vlády a aktualizáciou programového vyhlásenia je tak veľmi svojrázna. Prvý dokument, ako som už naznačil, inventarizuje len úlohy, ktoré je možno úradníckym spôsobom odľahkovať, a druhý neadekvátne reaguje na v programovom vyhlásení vlády z júla 1992 proklamované a nesplnené, ale o to aktuálnejšie úlohy.

Môžem to ilustrovať napríklad na dvoch úlohách v oblasti hospodárskej politiky. Uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky číslo 25 z 15. júla vyzvalo vládu predložiť návrh na riešenie platobnej neschopnosti podnikov. V rozprave pred prijatím tohto bodu uznesenia sa viedla diskusia o tom, či vláda tak má urobiť do 1. alebo 15. septembra. V dokumente o plnení programového vyhlásenia sa uvádza, že vláda sa problémom zaoberala v októbri 1992, ale vzhľadom na odlišné prístupy v Slovenskej republike a Českej republike nebolo údajne možné včas a v plnej miere túto úlohu splniť. Dalo by sa očakávať, že aktualizácia bude v tejto nesporene fundamentálnej veci obsahovať konkrétne a neodkladné opatrenia. V aktualizácii však nachádzame len všeobecnú formuláciu, že to je jedným z kľúčových opatrení samostatnej slovenskej ekonomiky. Takto formulovaná, neterminovaná a nekonkretizovaná úloha je nekontrolovateľná parlamentom a dáva možnosť pri ďalšej bilancii znovu konštatovať, že vzhľadom na to a to ju nebolo možné splniť.

Druhou výrečnou ilustráciou môže byť rozpočtová, daňová a cenová politika, ktorá mala podľa programového vyhlásenia

vlády popri menovej politike rozhodujúce postavenie v rámci hospodárskeho systému. Práve táto oblasť je doteraz azda najzanedbanejšia. Napríklad nerealistický štátny rozpočet založil hlboké diskrepancie, vedie k zrúteniu zdravotníctva, školstva, vedy a kultúry. Narastajúci deficit ohrozuje úverovú sústavu a vnútornú i vonkajšiu rovnováhu. Ukázalo sa, že úloha zamedziť kumulatívne efektu zaťaženia rozpočtového schodku presahuje sily tejto vlády. Napriek tomu aktualizácia, ale aj vystúpenie pána premiéra, si kladie úlohu dosiahnuť vyrovnanosť štátneho rozpočtu, pričom rozhodnutie o jeho deficite sa zveruje vláde, ak sa použije na krytie vládou vybraných rozhodujúcich rozvojových potrieb. Takáto logika sa, pravdaže, ťažko chápe, lebo nič sa nedozvedáme ako sa chce vláda vyrovnáť s hrozivo narastajúcim štátnym dlhom, ktorý hrdúsi nielen fiskálnu sféru, ale aj možnosti úverovania želateľných hospodárskych aktivít a životné pozície veľkej časti obyvateľstva.

Podobne hodnotenie plnenia programového vyhlásenia v sociálnej oblasti neporovnáva vykonané s tým, čo si vláda v programovom vyhlásení sama uložila. Spomenutý odpočet vyznieva až príliš optimisticky v konfrontácii s realitou, ktorá vznikla v dôsledku zriadenia Národnej poisťovne, reštriktívnej rozpočtovej politiky, nezvládnutia testovania príjmov pri výplate prídavkov na deti, nesystémového znovuzavedenia pracovných kategórií pre niektoré rezorty atď.

Aktualizácia programového vyhlásenia je na úseku sociálnej politiky a zamestnanosti postavená skôr filozoficky, než v rovine určenia priorít a termínov ich realizácie. Vláda hovorí stále o reforme sociálneho systému, hoci slovenská spoločnosť potrebuje vypracovať, realizovať koncepciu komplexného sociálneho systému so všetkými jeho súčasťami - sociálnym zabezpečením, zamestnanosťou, zdravotníctvom, školstvom a zabezpečiť okamžitú prepojenosť ekonomických a sociálnych opatrení, garantovať občanom zákonom určené plnenie

zo strany povinných subjektov, zaviesť a zachovať valorizačný mechanizmus v sociálnych dávkach a najmä v čo najkratšom čase doriešiť problém Národnej poisťovne.

Takýchto príkladov a protirečení a nekonkrétností, ale aj nedostatočnej previazanosti vytyčovaných cieľov s prostriedkami na ich realizáciu, najmä s legislatívnymi opatreniami, by bolo možné uviesť viac. Nechcel by som opakovať to, čo odznelo v diskusii.

Dámy a páni,

vo svojom vystúpení k programovému vyhláseniu v júli lanského roku, ako aj v interpelácii vlády na predminulej schôdzi Národnej rady som povedal, že som si vedomý, aké dedičstvo táto vláda prevzala, aké negatívne tendencie boli založené už za bývalého režimu, ale aj v dôsledku zvolenia tzv. šokovej terapie, ideologizácie vecných problémov, odstavovania odborníkov z politických dôvodov a ďalších chybných rozhodnutí, ktorými bola poznačená činnosť federálnej vlády so zástupcami VPN i KDĽ, i oboch slovenských vlád po voľbách v roku 1990. Jasne som hovoril aj o politickej zodpovednosti za založenie tých tendencií vo vývoji hospodárstva, štátu a ľudského potenciálu tejto krajiny, ktorá bola sankcionovaná občanmi tejto krajiny okrem iného nedôverou v bývalú vládu, ktorá bola, mimochodom, podľa výskumov verejnej mienky v apríli minulého roku vyššia než nedôvera, ktorú teraz má dnešná vláda. A napokon, občania sankcionovali bývalú politiku aj výsledkami volieb.

Dnes však, pravda, aj keď si pripomíname kvôli serióznosti tieto súvislosti, hodnotíme činnosť novej vlády. To, ako sa dokázala vysporiadať s prevzatým dedičstvom i so sľubmi, ktoré občanom dala, a právom sme očakávali od predložených dokumentov i od vystúpenia pána premiéra viac pozornosti venovanej sebareflexii vlády, analýze problémov, do

ktorých sa dostala vlastným pričinením, resp. pričinením jej jednotlivých členov. Umožnilo by to oddeliť subjektívne faktory vývoja situácie v slovenskej spoločnosti od tendencií, ktoré sú zrejmé vo všetkých postkomunistických spoločnostiach a ktoré by bolo neseriózne vysvetľovať 9-mesačným pôsobením jednej vlády.

Aké sú teda naše hlavné výhrady k doterajšiemu pôsobeniu vlády? Predovšetkým sa naplnilo to, čo som povedal pri prerokovaní programového vyhlásenia, že HZDS sa môže stať obeťou vlastného víťazstva, ak by podľahlo ilúzii, že hospodársku, sociálnu i politickú situáciu, ktorú spoluvytváralo a spoluvytvára, môže zvládnuť iba vlastnými silami, spoliehaním sa iba na vlastných odborníkov, bez širšej spolupráce s odbornou verejnosťou a politickými stranami. Aj napriek zohľadneniu všetkých objektívnych nevýhod, ktoré Slovensko pri delení federácie malo a ktoré včera pán premiér spomínal, vláda, podľa môjho názoru, neurobila dosť preto, aby sa pripravila na procesy delenia a na novú situáciu. V hospodárskej sfére sa to odrazilo v nepripravenosti predložiť vlastnú hospodársku politiku adekvátnu novým slovenským podmienkam. Až pod stále silnejším tlakom opozície sa o to vláda pokúsila prednedávnom.

Brain-storming v Starej Turej, ktorého niektoré - a chcem povedať, že pozitívne výsledky sa prejavili v aktualizácii, aj vo vystúpení pána premiéra, však jednoducho nemohol stačiť nahradiť dlhodobejšiu absenciu tvorby hospodárskej stratégie Slovenska. Vláda nebola dostatočne pripravená ani na uzatváranie dohôd s Českou republikou a oneskorene začala s budovaním inštitúcií nevyhnutných pre samostatné Slovensko, napríklad Národnej banky, colných úradov, atď. Žiadnymi objektívnymi príčinami nie je možné ospravedlniť nedostatočne vysokú kredibilitu slovenskej vlády v zahraničí i doma, čo má vážne negatívne dôsledky pre slovenské

hospodárstvo i efektivitu zahranično-politických aktivít Slovenskej republiky.

Pre zahraničie zlými signálmi boli napríklad zavádzajúce predstavy vlády Slovenskej republiky o možnosti udržať vyrovnaný štátny rozpočet, spôsob a výsledky rokovania s Medzinárodným menovým fondom, dlhodobé neobsadenie miesta guvernéra Národnej banky a nešťastný výrok pána ministra Kubečku o výške devízových rezerv. Medzi dôsledky patrí pomalý vstup zahraničných investorov, ktorých nezaujímajú natoľko ani daňová politika, daňové úľavy a prázdniny, ako politická a ekonomická stabilita. Neukončenie rozhovorov s Medzinárodným menovým fondom znamená pre Slovenskú republiku obmedzenú možnosť získať úverové prostriedky od renomovaných zahraničných finančných inštitúcií.

Doma vláda a vládnuce hnutie stráca dôveru občanov z viacerých dôvodov. Domnievam sa, že predovšetkým preto, že vláda nepovedala verejne a dosť jasne, že nie je možné udržať životnú úroveň obyvateľstva a že neupozornila na všetky dopady rozdelenia ČSFR, že sa nedostatočne využila vysoká dôvera k premiérovi po voľbách, ktorá bola u viac ako polovice obyvateľstva, aby sa občania pripravili na obdobie prechodu k situácii, keď sa naplno prejaví prednosť skutočnosti, že Slovensko má vlastnú štátnosť. Vláda preukázala nepripravenosť kvalifikovane pokračovať v transformačných procesoch, najmä v tom, že nezvládla dostatočne prípravu a zavedenie novej daňovej sústavy, sociálneho, zdravotného poistenia a podobne. V mnohých prípadoch jednoducho nepreukázala potrebnú odbornosť, kvalifikovanosť a koncepcnosť.

Dúfam, že sa nikto neurazí, nevymýšľam si, ale výskum verejnej mienky v marci roku 1993 ukázal, že až 78 % občanov sa nazdáva, že vo vláde sú aj ministri, ktorí na svoju funkciu nestačia, a 76 % občanov sa nazdáva, že vláda nebola pripravená na úplnú samostatnosť Slovenska. V činnosti vlády

sme zaznamenali uprednostňovanie krátkodobých cieľov pred dlhodobými záujmami Slovenska. Prejavilo sa to napríklad v snahe zvýšiť devízové rezervy i za cenu lacného predaja lukratívnych podnikov zahraničným investorom, o dôsledkoch čoho včera hovoril už profesor Košnár. Prejavilo sa to v prenášaní nákladov na budúce vlády, napríklad nadmerné poskytovanie poskytovanie garancií zo štátneho rozpočtu, narastajúci deficit štátneho rozpočtu a podobne.

Vážené kolegyne,
vážení kolegovia,
vážená vláda,

o týchto veciach treba hovoriť otvorene, ale bez zlomyseľnosti a invectív, aby nevznikli ilúzie a sebaillúzie. A myslím si, že treba oveľa dôraznejšie, než je tomu v aktualizácii, i než tomu bolo vo včerajšom vystúpení pána premiéra, ktoré prinieslo mnoho zaujímavých myšlienok, hovoriť aj o rastúcej rizikovosti súčasnej situácie, ktorá by mohla ohroziť ďalšie pokračovanie transformačných procesov.

Rastúci rozpočtový schodok bude ohrozovať makroekonomickú stabilitu, prípadné obmedzenie vnútornej konvertibility, liberalizáciu zahraničného obchodu, rozpad podnikovej sféry by ohrozil potrebnú transformáciu štátnych podnikov a pokračovanie privatizácie. Rastúci počet ľudí, ktorí sa ocitajú pod hranicou životného minima, rastúci počet nezamestnaných, ktorý dočasne vzrastie okrem iného v dôsledku očakávanej vlny bankrotov neefektívnych podnikov, stále početnejšia skupina mladých ľudí, ktorí po skončení školskej dochádzky nenachádzajú uplatnenie, sociálna a kultúrna situácia romského obyvateľstva, opakované sklamané očakávania a šíriace sa pocity existenčnej neistoty, to všetko spolu s nedokonštituovanosťou inštitúcií a vzťahov sociálneho partnerstva by za určitých okolností mohlo spôsobiť ohrozenie sociálneho mieru.

Vážnym problémom, ktorého nezvládnutie by mohlo ohroziť nesporné úspechy pri utváraní právneho štátu, je korupcia časti štátnej byrokracie, kriminalizácia v oblasti privatizácie, nedodržiavanie zákonnosti aj v dôsledku preťaženia súdnictva a prokuratúry, prekračovanie kompetencií. Tu je namieste otázka, ako sa napríklad naložilo so závermi kontroly uskutočnenej vo Fonde národného majetku a na ministerstve pre správu a privatizáciu národného majetku.

Vážnym problémom ohrozujúcim vytváranie demokratických základov trhového hospodárstva je neprimeraná koncentrácia ekonomickej moci, minimálna podpora vlastníckej participácie zamestnancov, prudko rastúca sociálna diferenciácia obyvateľstva v období, keď došlo k 30-percentnému poklesu výroby, a teda tvorby hodnôt, diferenciácia, ktorá je dôsledkom nelegálnych spôsobov nadobúdania štátneho vlastníctva.

Lahostajnými nás nemôže nechávať ani prenikanie medzinárodného organizovaného zločinu. Rozrastanie sa tohoto rakovinového nádoru je sprevádzané vo viditeľnej podobe najmä stratou bezpečnosti občana a jeho majetku a fungovaním tieňovej ekonomiky, zisky ktorej sa nezdaňujú, ale umožňujú korumpovanie a utváranie centier moci, ktoré nie sú pod kontrolou štátu a občanov.

S prihliadnutím na tieto riziká ďalšieho vývoja je Strana demokratickej ľavice proti destabilizácii politickej scény. Sme pripravení spolupracovať so všetkými stranami i s vládou pri príprave zákonov, ktoré by účinne obmedzili tieto riziká, prispeli by k upevneniu demokratického politického systému, k transparentnosti financovania politických strán, k ochrane práv občana, k oslabeniu nadmernej koncentrácie moci v niektorých prípadoch v rukách vlády alebo jej členov, ktorá sa prejavuje napríklad v pokusoch priamo zasahovať do činnosti Národnej banky, v organizačnej a kompe-

tenčnej previazanosti Fondu národného majetku a ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku, v rozhodovaní vlády o predaji strategicky dôležitých odvetví štátneho sektora bez vyjadrenia Národnej rady a podobne.

Slovenská republika sa zhodou okolností stala samostatným nezávislým štátom v historickej situácii, keď sa nakumulovalo príliš veľa problémov odrazu. Dochádza k zásadnej transformácii hospodárstva na trhové, tvorí sa nový politický systém, formujú sa politické strany i nová politická kultúra. A to všetko sa odohráva v podmienkach zásadných geopolitických zmien, nedotvorenosti bezpečnostných systémov, pokračujúcom úpadku hospodárstiev vo východnej Európe a zároveň hospodárskej recesie v západnej Európe, v podmienkach narastajúcich problémov pri realizácii Maastrichtského procesu a traumy, ktorú priniesli etnické konflikty na území bývalej Juhoslávie a bývalého Sovietskeho zväzu.

Situácia, v ktorej sme sa ocitli, núti politiku a politikov stále pracovať pod časovým tlakom a venovať sa riešeniu iba akútnych problémov. Traumatizácia postihuje nielen spoločnosť, ale aj politickú elitu, ktorá má potom sklón podliehať únave a reagovať iracionálne, čoho sme často svedkami aj tu, v Národnej rade Slovenskej republiky. Rozmýšľame v kategóriách volebného cyklu, ale transformačný proces bude predsa trvať minimálne jednu generáciu a bude plný kríz a prekvapení. A tieto krízy nedokážeme riešiť bez straty príležitostí, ak nebudeme mať ako krajina určitú stratégiu založenú na jasnom definovaní dlhodobého štátno-politického záujmu a nevyhnutnom konsenze politických síl pri jeho presadzovaní, a ak si neujasníme, akým evolučným potenciálom ako krajina disponujeme, v čom spočívajú hlavné zdroje našej konkurencieschopnosti, resp. aká je naša špecifická konkurenčná výhoda v porovnaní s inými krajinami, ako ju presadiť a potom udržať. Práve sem treba, podľa môjho názoru, presmerovať nie príliš veľké intelektuálne kapacity slovenskej

spoločnosti a vytvoriť priestor pre slobodnú a vecnú diskusiu o rizikách a šancách vývoja Slovenska.

Vytvorenie centra strategických štúdií je krok správnym smerom, ale jedno pracovisko takúto úlohu samo nevyrieši. Nemali by sme podliehať opäť - po koľký raz - ekonomocentризmu. Áno, všetky strany majú svoje ekonomické programy a, chválabohu, už ich ekonomické kluby začali medzi sebou aj komunikovať a vecne diskutovať. Verím, že sa zhodnú na základných východiskách z hospodárskej krízy, pretože tá vyžaduje pragmatické riešenia, pri ktorých politické delenie na pravicu a ľavicu stráca zmysel. Centrum pozornosti však treba preniesť práve preto, že ekonomika nefunguje a máme málo peňazí, do sociokultúrnej oblasti.

Trápi ma, že vláda ešte nemá prijatý program zameraný na zastavenie úniku mozgov z tejto nevelkej krajiny a na podchytenie talentov, že ešte stále sa nezriadilo ministerstvo pre vedu a vysoké školy, lebo sa odohráva tichý zápas o prerozdelenie skromnej čiastky peňazí medzi vysokými školami a akadémiou, že starostlivosť o taký základný potenciál krajiny, ako je zdravie občanov, sa u nás redukuje iba na problémy fungovania zdravotníctva a že v kríze sa zmieta práve školstvo, ktoré je najväčšou zálohou pre tvorbu budúcnosti.

Ďalšou prioritou by, podľa mňa, malo byť prekonanie krízy, v ktorej sa ocitol náš štát ako globálna organizácia spoločnosti. Demokracia a blahobyť je konšteláciou mnohých faktorov. Jedno je však isté - slabé štáty s nízkou organizačnou kultúrou neprivedli spoločnosť k demokracii a prosperite aj napriek bohatstvu svojich prírodných zdrojov, ako je to napríklad v Latinskej Amerike. Naopak, štáty s vysokou organizačnou kultúrou to dokázali aj vo veľmi ťažkých podmienkach. Vznik samostatného Slovenska je jedinečnou šancou prebudovať archaickú a v podstate ešte po Rakúsko-Uhorsku

zdedenú štruktúru štátneho ovládania krajiny. Úlohou tohto štátu nie je predsa ovládať veľmoc, ale malé územie, ktoré je neustále pod vonkajšími geopolitickými tlakmi.

V tejto súvislosti je mimoriadne dôležité nielen urobiť reformu štátnej správy a územnej samosprávy vo vertikálnej a horizontálnej rovine. Za zvlášť dôležité pokladám aj to, aby sa aj pričinením Národnej rady Slovenskej republiky presadila požiadavka odbornej profesionality a povinného zvyšovania kvalifikácie štátneho aparátu napríklad aj postupným vybudovaním osobitného vysokoškolského štúdia pre oblasť štátnej správy, aby sa rešpektovala požiadavka vyhovieť potrebám územnej mobility podľa potrieb štátu pracovať v určitom regióne a vedomá rotácia pracovníkov v území štátu, čo je aj jedna z prevencií proti korupcii, aby sa presadilo vybavenie pracovísk štátnej správy na modernej technickej úrovni, v čom už sa určitý pokrok dosiahol, a aby sa najmä zdôraznil status pracovníka štátneho aparátu, predovšetkým v decentralizovaných jednotkách prostredníctvom platu, bývania a pracoviska, a najmä zavedením inštitútu štátnej služby, aby sa uplatnili dôsledné zásady nadstranickosti štátneho aparátu a výberu do jeho služieb na základe konkurzov.

Ďalšou prioritou je transformácia právneho systému. V intenciách stretnutia v Trenčianskych Tepliciach, ktoré mali predstavitelia vlády a parlamentu k tejto téme, by som bol rád, keby vláda mohla koncom augusta predložiť Národnej rade svoj legislatívny program, aby na jeseň mohol parlament určiť priority svojej legislatívnej práce.

Vážené kolegyne,
vážení kolegovia,

som presvedčený, že keď sa dokážeme na problémy mladej Slovenskej republiky pozrieť aj napriek zložitosti a miestami dramatickosti situácie s nadhľadom, a dokážeme o nich

vecne diskutovať a hľadať prijateľné riešenia, nemusíme podliehať pesimizmu.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. S faktickou poznámkou sa hlási pán spravodajca. Pripraví sa pán poslanec Bajan.

Poslanec H. Kočtúch:

Vážené kolegyne,
vážení kolegovia,
vážená vláda,
vážení hostia,

dovoľte, aby som reagoval na autoritatívne vystúpenie prvého podpredsedu pána Weissa. Povedal o hnutí HZDS, že sa stalo obeťou vlastného víťazstva. Neviem, prečo takáto kvalifikácia. Takisto by som mohol povedať, keby sme teda chceli merať rovnakou mierou, majúť na zreteli funkčnú federáciu, ktorú SDE presadzovala ešte pri pôvodnom vládnom vyhlásení 15. júla 1992, že politika SDE znamenala vlastne žiadať od obete, aby si zaplatila za vlastnú popravu. To po prvé.

Po druhé - rád by som sa spýtal, či pán prvý podpredseda preferuje to, čo si o nás myslí zahraničie, vrátane Medzinárodného menového fondu, alebo chce uprednostňovať to, čo sú nevyhnutné sociálno-ekonomické priority Slovenskej republiky ako samostatného štátu. Pretože nemôžem sa mlčky pozerať na to, čo sa tu stále opakuje, že Medzinárodný menový fond od nás odišiel, atď. Mal som tú česť začať prvé rokovania s Medzinárodným menovým fondom, poznám veľmi dobre situ-

áciu. Tí odborníci, špecialisti, ktorí k nám prišli, prišli so štandardnými metódami riešiť neštandardnú situáciu. Preto sme sa nedohodli. Povedali sme to pánu Jack de Grottovi, ktorý to v plnej miere uznal a ocenil, že sme sa chovali práve tak, ako sme sa zachovali. Medzinárodný menový fond od nás teda "s nepořízenou" neodíšiel, ďalej sa pokračuje a rešpektuje sa skutočnosť, že sem prídu lepší odborníci, ktorí na netradičné ekonomické a sociálne pomery budú hľadať netradičné a nie štyridsaťročné štandardné odpovede.

Nakoniec jedna satisfakcia. Dovolím si citovať priamo pána Václava Klauza. Ako viete, tri roky sa tu škriepilo o tom, či unitárna reforma má zohľadňovať špecifické podmienky Slovenska alebo nemá. Vieme, že sme stále boli na platforme, že špecifické problémy sa musia riešiť špecifickými opatreniami. Pán Klaus nám hovoril, že sú veci štandardné, sú na to štandardné metodiky, načo by sme hľadali iné riešenia, keď ekonomická teória, ekonomická prax pripravila "standardní metody řešení". Dovoľte, aby som zacitoval pána premiéra Václava Klauza z časopisu Ekonom číslo 1 z roku 1993 - citujem: "Pro transformující se ekonomiku však potřebujeme vymyslet specifické řešení pro specifickou situaci."

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán podpredseda Weiss - faktická poznámka.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Pán profesor, v tomto som s tebou vždy bol v zhode, že Slovenská republika potrebuje reformu alebo transformáciu primeranú svojim podmienkam, a neraz som sa o tom verejne

vyjadril. Čo sa týka toho rizika, hovoril som v konjunktíve, ak si ma presne počúval, že HZDS by sa mohlo stať obeťou, ak by sa snažilo všetko riešiť vlastnými silami.

Ak som hovoril o rokovaníach s Medzinárodným menovým fondom, hovoril som o tom iba ako o jednom z faktorov, ktoré jednoducho nemôžu neovplyvňovať hospodársku situáciu Slovenska resp. jeho šance získať úvery. Ak by to tak nebolo, zrejme by sme nemali s úverovaním zo zahraničia problémy. Ale neabsolutizujem úlohu Medzinárodného menového fondu a vždy budem podporovať akúkoľvek vládu, ktorá bude, ak to bude mať racionálne zdôvodnené, presadzovať v prvom rade záujmy vlastnej krajiny a potom záujmy niekoho druhého.
/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Takže pán prvý podpredseda povedal, že nič mu nebráni, aby podporoval terajšiu vládu.

Ďalej sa s faktickou poznámkou hlási pán poslanec Zoričák.

Poslanec A. Zoričák:

Nech mi pán podpredseda Weiss odpustí poznámku, že napriek tomu na mňa osobne tento prejav pôsobil z väčšej miery demagogicky.

Ďakujem pekne.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, pán Bajan.

Poslanec V. Baján:

Vážený pán predseda,
vážení členovia vlády Slovenskej republiky,
kolegyne, kolegovia,

dovoľte, aby som bol tak trúfaly a zdržal vás o niekoľko minút. Prebiehajúca rozprava k odpočtu Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky a k jeho aktualizácii ma, úprimne povedané, v mnohom prekvapila. Okrem už takmer typizovaných vystúpení väčšiny diskutujúcich kolegov z klubov maďarských strán boli to príspevky, ktoré síce skonštatovali nedostatky, ktoré sa za tak krátke obdobie, podľa mňa, nedali úplne odstrániť, ale čo je pre mňa zvlášť dôležité, snažili sa naznačiť určité východisko.

Úvodom je však bezpodmienečne nutné poznamenať nasledovné skutočnosti: Už včera bola skonštatovaná skutočnosť, že emancipačný proces na Slovensku bol zavŕšený nie preto, že terajšia vláda bola posmelená dobrou ekonomickou situáciou, ktorú jej pripravila predchádzajúca vláda, ale práve naopak. Hádám treba znovu pripomenúť, a veľmi dôrazne, že tento proces, ktorý bol zavŕšený zvrchovanosťou a samostatnosťou Slovenskej republiky, bol procesom stáročným, procesom našich predkov, a práve tejto vláde sa to podarilo uskutočniť.

Celé hodnotenie plnenia programového vyhlásenia by som odporučil zvážiť cez prizmu troch mesiacov existencie samostatnej demokratickej Slovenskej republiky. Taktiež úplná ingerencia - opakujem, úplná ingerencia - slovenskej vlády voči ekonomike Slovenska bola tiež len niečo vyše tri mesiace, a preto komparácia s rokmi 1989, 1990, 1991 a 1992 majú pre mňa informačnú hodnotu. Aj včera bolo z úst pána premiéra povedané, že programové vyhlásenie vlády bolo koncipované na 48 mesiacov. Samozrejme, to neznamená, že by sme si ne-

chceli uvedomiť chyby, ktoré sa mohli pri riešení tak zložitej a vo svete unikátnej transformácie od centrálne riadenej ekonomiky k trhovej ekonomike vyriešiť. Problémy vo všetkých postkomunistických krajinách to len dokumentujú. Neexistuje vo svete model, ktorý by bol aplikovateľný na takúto konkrétnu situáciu. Poďme ju spoločne vytvárať. Mám za to, že keď sme spoločne zvládli unikátne rozdelenie nášho bývalého zloženého štátu, sme spoločne schopní takýto model transformácie vytvoriť.

Dovoľte, aby som sa zastavil pri dvoch včerajších vystúpeniach našich kolegov pána Farkasa a pána Košnára. Pán Farkas konštatoval - citujem: "Ďalším svetlým bodom hospodárskeho vývoja je aktívna obchodná bilancia, a to aj s Českou republikou." - Koniec citátu. Naozaj som rád, že aj naši politickí kolegovia predsa len uznávajú určité fakty, ktoré môžu slúžiť aj ako určité pozitívne prvky, ktoré sa prejavili v našej ekonomike. A práve aktívna obchodná bilancia s osobitným zreteľom na Českú republiku je pre nás mimoriadne dôležitá, i naša spoločná úloha ďalej rozvíjať tieto pozitíva. Veď sme spoločne akceptovali závery zo Starej Turej - zastavenie úpadku spoločnosti, založenie určitých ohnísk rastu a neprekročenie sociálnej a ekologickej únosnosti transformácie.

Pán kolega Farkas spomenul skutočnosť, že misia Medzinárodného menového fondu odišla bez konkrétnych výsledkov a rokovania sa prerušili. Odišli, podľa neho, nie preto, že by vláda neprijala tvrdé podmienky Medzinárodného menového fondu, ale preto, že sa ekonomickým ministrom zodpovedným za stav nášho hospodárstva nepodarilo argumentami a diplomaciou zblížiť stanoviská oboch strán.

Vážené kolegyne, kolegovia, dovoľte mi označiť takéto tvrdenie za tendenčné a autora za - povedzme - nepresne informovaného. Dovoľujem si tvrdiť, a uvedomil som si to dnes

i včera v jednotlivých sekciách ministerstva financií, že pravidelné kontakty v troch až päťtyždňových intervaloch na rôznych úrovniach ministerstva financií za účasti jednotlivých expertov Medzinárodného menového fondu naďalej trvajú a pokračujú. Pravidelne sa za účasti týchto expertov Medzinárodného menového fondu hodnotí pokladničné plnenie, plnenie štátneho rozpočtu, realizácia novej daňovej sústavy. Včera i dnes taktiež vo Washingtone rokujú zástupcovia Medzinárodného menového fondu s našim ministrom financií pánom Tóthom.

A teraz v krátkosti k druhému argumentu o tvrdosti podmienok. Niečo už naznačil pán profesor Kočtúch. Medzinárodný menový fond prišiel na základe údajov federálnej štatistiky s určitým riešením. Táto štatistika neobsahovala všetky údaje, zvlášť zo špeciálnej výroby. Napríklad údaje štatistiky hovorili o 30 až 40 tisíc tonách vyrobeného hliníka v Žiari, keď skutočnosť bola 65 až 70 tisíc ton. Základnou chybou tejto misie Medzinárodného menového fondu bola skutočnosť, že prišli so svojimi štandardnými metódami, ale na našu neštandardnú situáciu. Podľa mňa klasická elementárna chyba, ktorú potvrdil v Starej Turej aj výkonný riaditeľ Medzinárodného menového fondu pán de Gro. O neprimeranosti požiadaviek Medzinárodného menového fondu osobitne v sociálnej oblasti vyplývajúcej z neznalosti objektívneho stavu by mohla najlepšie hovoriť pani ministerka Keltošová.

Pán Farkas hovoril i o tom, že sa nedá ďalej oddiaľovať účinnosť zákona o konkurze a vyrovnaní aj z dôvodov, ktoré spomenul. Áno, súhlasím, ale nie z viny vlády Slovenskej republiky, ani z viny HZDS nebola na toto plénum zaradená novela zákona o bakrote a vyrovnaní. Vláda Slovenskej republiky to doručila do Národnej rady Slovenskej republiky v čase, v ktorom sme jej to svojim uznesením uložili.

Vo včerajšom príspevku kolegu pána profesora Košnára sa objavili niektoré myšlienky, s ktorými možno naozaj len súhlasiť. Je naozaj najvyšší čas opätovne preskúmať právny rámec privatizácie. Taktiež sa stotožňujem s myšlienkou odlíšiť úlohy, ktoré sú krátkodobého charakteru alebo aktuálnej naliehavosti, od úloh, ku ktorým je možné dopracovať sa až na základe istých predtým vykonaných opatrení a krokov. Koniec-koncov je to v jeho návrhu k uzneseniu. Podobne možno len naozaj súhlasiť s konštatovaním premiéra vlády Slovenskej republiky, že proces privatizácie má pokračovať - citujem: "Pokračovať v procese privatizácie v záujme zvýšenia podielu súkromného sektoru tak, aby v najbližšom období dosiahol dominantné postavenie na vytvorenom hrubom národnom produkte." - Koniec citátu. Takýto prístup k privatizácii môžem len vrelo podporiť. A je na nás, aby sme proces privatizácie pohli práve takýmto smerom.

Vážené kolegyne, kolegovia,

dovoľte mi ešte jednu poznámku k oblasti, ktorá v aktualizácii nie je zvlášť široko rozpracovaná. Je to otázka mladej generácie, mladých ľudí, mladých rodín vôbec. So zadostučinením som si prečítal plán legislatívnych úloh na I. polrok 1993, kde sa okrem iného objavil i návrh zásad zákona o ochrane detí a mládeže. Ide totiž o štandardnú európsku normu, ktorá je prijatá takmer vo všetkých európskych demokraciách. Zmyslom tejto právnej normy by malo byť kodifikovanie vzťahu štátu k mladej generácii, aby sme konečne prešli od paternalistického vzťahu štátu k tejto generácii do stavu, kedy sa táto sociálna skupina ľudí stane nie objektom práva, ale subjektom riešenia právnych noriem príslušných tejto sociálnej skupine. Je na nás, aby sme vypracovali naozaj takú právnu normu, ktorá by bola kompatibilná s európskym štandardom.

Zároveň by som chcel požiadať vládu Slovenskej republiky, aby opätovne zvážila svoje rozhodnutie nepokračovať ďalej na práci vzniku Fondu mládeže ako inštitúcie, ktorá by mohla doplniť možnosť financovania v tých oblastiach, ktoré sa javia v tejto dobe ako problematické. Myslím tým spolufinancovanie alebo určitý systém financovania platieb za internáty, vysokoškolské štúdium, umelecké školstvo i ďalšie oblasti, ako i samotnú správu majetku po bývalom SZM. Tu by mal nezastupiteľnú úlohu inštitút Inorbanky, ktorý by mohol tieto problémy spoluriešiť.

Ponúkam tu spoluprácu vláde Slovenskej republiky, ako i niektorí ďalší poslanci Národnej rady Slovenskej republiky. Zároveň si dovoľím upozorniť, že naďalej prebieha súťaž medzi Bratislavou a Budapešťou o sídlo druhého Európskeho centra mládeže. Prvé je v Štrasburgu. Už z mnohých vystúpení mojich kolegov včera i dnes je nám jasné, že je mimoriadne dôležité získať toto európske centrum pre Bratislavu.

Nespomínam tu sociálne problémy mladých rodín, ktoré sú tak vážne, že to viedlo k vyhláseniu pani ministerky Keltošovej, že ide o najohrozenejšiu sociálnu skupinu. Vyžaduje si to, samozrejme, serióznu hĺbkovú analýzu i s návrhom opatrení, ktoré by tieto dopady na túto skupinu obyvateľov mali zmierniť.

Vážené kolegyne, kolegovia, dovoľte mi vyzvať vás k spolupráci na realizácii tých úloh, ktoré sú spomenuté v Aktualizácii Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky. Naozaj je to naša spoločná zodpovednosť a, podľa mňa, ide predsa o našu spoločnú republiku.

Ďakujem vám.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi Bajanovi. Mám tu ešte prihlášku pána poslanca Kočtúcha. Je to posledné vystúpenie z radov poslancov. Chcem sa opýtať pánov ministrov, keďže nemám od nich žiadnu žiadosť o vystúpenie, či budú vystupovať v rámci rozpravy. A ešte chcem navrhnúť, keďže z priebehu dnešného zasadania jasne vyplýva, že budeme musieť zasadať aj na budúci týždeň, aby sme naše rokovanie skončili o 17.00 hodine s tým, že by sme pokračovali v pondelok ráno o 10.00 hodine.

/Prejav všeobecného súhlasu v pléne./

Ďakujem pekne. Prosím, pán poslanec Kočtúch.

Poslanec H. Kočtúch:

Vážení priatelia,

hádám sa môžeme takto navzájom osloviť, keď deväť mesiacov spolupracujeme s vládou, aj medzi sebou navzájom vo výboroch. Chcel by som sa zapodievať jedinou otázkou, otázkou ekonomickej koncepcie, keďže mnoho poslancov hovorilo, že takáto koncepcia nie je, že absentuje.

Dovoľte, aby som povedal, že je rozpracovaná koncepcia na deväť mesiacov, a to modernou metódou rozhodovacieho stromu. Z analýzy východiskovej bázy, ktorá je, kde sa zvažovali negatívne, neutrálne, pozitívne, intenzívne a optimálne faktory, vyplynuli tri strategické ciele pre týchto deväť mesiacov: zastaviť prepád ekonomiky, založiť ohniská ekonomického rastu a neprekročiť sociálnu únosnosť transformačného procesu. Teraz, v prvom kroku sa pýtame, čo pre ne môže urobiť vláda, čo môže urobiť parlament, čo môžu urobiť obce, mestá, regióny, čo môžu urobiť pre naplnenie týchto strategických cieľov malí, strední, veľkí podnikatelia, čo

môžu urobiť banky, čo môžu urobiť občania či už združení v politických stranách alebo v rámci nevládných občianskych iniciatív. Z tohto hľadiska je tu teda možnosť vzájomnej kooperácie, vzájomného postupu i súčinnosti pri napínaní týchto strategických cieľov.

V Starej Turej sa v rámci rozhodovacieho stromu, v rámci makroekonomického rámca určovali jednotlivé kroky z hľadiska vlády. Podobný rozhodovací strom by mohol prijať aj náš parlament, mohli by prijať jednotlivé politické strany, jednotlivé nevládne iniciatívne inštitúcie - bolo, ako vieme, zasadanie Zväzu miest a obcí Slovenska, čiže tu je možnosť kooperatívneho riešenia, kooperatívnej spolupráce, kooperatívnej súčinnosti.

Odvodili sa priority: štyri politické a štyri ekonomické. Sú rozpracované mechanizmy, je rozpracovaná informatika. Dovoľte, na okraj informatiky: mohli by sme okamžite prijať uznesenie o tom, že informácie, ktoré budú chodiť od všetkých orgánov informatiky, počínajúc Štatistickým úradom Slovenskej republiky až po rôzne ďalšie informácie produkujúce ustanovizne, budú spoľahlivé, vierohodné, aby sa nepohybovali ako muška na puške, ktorá má i horizontálny rozkmit aj rozkmit vertikálny.

Po druhé - samozrejme, tieto priority vyústili aj do legislatívnych procesov rámcovaných troma úlohami. Po a/ - je to úloha originálnej tvorby vlastnej legislatívy šitej "na ľudskú mieru" Slovenskej republiky. Po b/ - je to preverenie, prehodnotenie všetkých federálnych zákonov z hľadiska toho, či sa môžu prijať do zákonodarného ústrojenstva Slovenskej republiky bezo zvyšku, bez modifikácií, či s väčšími alebo menšími modifikáciami, alebo či sa musia odmietnuť. A po c/ - postupné preberanie európskeho zákonodarstva, európskej legislatívy z Bruselu a Štrasburgu. To je pokiaľ ide o deväťmesačný horizont.

Pokiaľ ide o horizont rokov 1993 - 1996 s dosahom do roku 2000, základnou prioritou je zvyšovanie kvality, novej kvality života. Naše výpočty ukazujú, že v roku 1992 vo vzťahu k vyspelým krajinám súhrnne meraný index kvality života podľa 48 parametrov zhruba dosahuje 30 - 31 % ich úrovne. Do roku 1996 sa tento index rôznymi opatreniami môže zvýšiť, v závislosti od vejára posudzujúc nevyhnutné minimum, triezvy, skepticky variant po potenciálne možné maximum /ak budú podmienky ideálnejšie, ako by sme si predstavovali/, mohla by sa dosiahnuť úroveň kvality života zhruba 33 - 34 % a v roku 2000 okolo 40 - 45 % z úrovne najvyspelejších krajín, a to zase podľa vejára od nevyhnutného minima po potenciálne maximum. Zmysel akejkoľvek ekonomickej činnosti totiž tkvie v novej kvalite života definovanej ôsmimi indexmi, ktoré sú parametrizované. "Suterén" toho indexu kvality života je index extrémnej ľudskej biedy. Má 15 parametrov. Mohol by som vám tie selektívne, nie plošné parametre veľmi konkrétne povedať. Spomeniem aspoň niektoré: posteľ pre každého člena rodiny, jeden teplý nepremokavý kabát, atď. Čiže je to parametrizovaná situácia, už nie plošné riešenie, ale index extrémnej ľudskej biedy, ktorý má európsky štandard a ktorý môžeme v našich podmienkach aplikovať.

Po druhé - je to index biedy, ktorý je rozšírený oproti 15 parametrom o ďalšie štyri parametre. Má teda 19 parametrov. Potom je index minimálneho sociálno-ekonomického štandardu, ktorý má parametrizovaných 22 európskych parametrov. Ďalej index sociálno-ekonomickej bezpečnosti zo sociálnej charty. Viete, že má 9 sociálnych parametrov. Doplnili sme ho 23 ekonomickými parametrami sociálno-ekonomickej bezpečnosti. Naň nadväzuje index ľudskej slobody - human freedom index - definovaný 42 parametrami práv a slobôd Organizáciou Spojených národov, aj Listinou práv a slobôd. Vyššie je index ľudského rozvoja. Má 17 parametrov hodnotových orientácií Európana a 22 parametrov hodnotových orientácií Sloven-

ska. Index životnej úrovne celostne definovanej má 84 parametrov nielen hmotnej životnej úrovne, ale aj mravnej, duchovnej životnej úrovne. Ďalej je to index kvality životného prostredia. A to všetko vyúsťuje do indexu kvality života. Kvalita života je naozaj zmyslom aj toho, čo bolo predmetom novembrových pohybov v roku 1989. Toto je v podstate sociálna dimenzia doplnená stratégiou ekonomickou, ktorá má cieľ budovať prosperitu národného hospodárstva Slovenska.

Kritériá i priority prosperujúcej slovenskej ekonomickej spoločnosti sú tieto: po prvé, produktivita, po druhé výkonnosť, po tretie hospodárnosť, po štvrté rentabilita, po piate efektívnosť, po šieste konkurencieschopnosť a po siedme prosperita. Čiže tieto kritériá z hľadiska rokov 1993, 1996 až 2000 sú už vo svete i u nás doma rozpracúvané systémom týchto variantov.

Nevyhnutný variant pre rok 1993 je definovaný troma strategickými cieľmi: zastaviť prepád ekonomiky, založiť sociálno-ekonomické ohniská rastu, neprekročiť sociálnu únosnosť transformácie.

Varianty pre rok 1993 až 2000 s pauzou alebo s medzirokom 1996: variant ekonomického minima, ak sa už vo vzťahu k vyspelým krajinám nemôžeme relatívne zlepšiť, nesmieme pripustiť zhoršenie medzinárodnej pozície Slovenskej republiky voči vyspelým krajinám.

Potom sú tri "nadminimálne" varianty: po prvé - relatívne zblížovanie ekonomickej úrovne pri narastaní absolútnych rozdielov medzi vyspelými krajinami a Slovenskou republikou v neprospech Slovenska. Po druhé - relatívne zblížovanie ekonomickej úrovne Slovenskej republiky s vyspelými krajinami pri stagnácii absolútnych rozdielov na obyvateľa medzi vyspelými krajinami a Slovenskom. Po tretie - relatívne

zblížovanie ekonomickej úrovne Slovenska a vyspelých krajín pri poklese absolútnych rozdielov medzi vyspelými krajinami a Slovenskom meranými na obyvateľa v prospech Slovenska.

Nad nimi je potenciálne maximálny variant: relatívne zblíženie ekonomickej úrovne Slovenska a vyspelých krajín pri výraznom poklese absolútnych rozdielov medzi vyspelými krajinami a Slovenskom v prospech Slovenska. Interval takéhto možného poklesu činí medzi 40 - 60 %. V roku 1991 podľa verifikovaných prepočtov činil hrubý domáci produkt na obyvateľa ČSFR okolo 7 600 USD, na obyvateľa Slovenskej republiky okolo 7 125 USD, vo vyspelých krajinách s počtom obyvateľov a územím porovnateľným so Slovenskou republikou od 22 000 do 36 000 USD na obyvateľa. Toto sú rámcové parametre, od ktorých odvíjame jednotlivé kroky.

Chcel by som záverom povedať: Počas nášho trojdenného rokovania sa tu vystrieľalo veľa pušného prachu bez toho, aby sme sa zapodievali práve týmito ťažiskovými strategickými otázkami slovenskej ekonomiky, slovenskej spoločnosti.

Dovoľte mi na záver citovať, aby sme už prestali týmto štýlom ďalej v Národnej rade diskutovať, aby sme sa začali zapodievať skutočne vecnými otázkami. Anton Bernolák na záver svojho života povedal: "Môj najväčší majetok je, ak národ svojou rečou sa bude vzdelávať, ak budú Slováci rovnocenní všetkým národom, ak sa nebudú navzájom hašteriť, ale dajú sa spolu do služieb krásy a pravdy a ...." Ďalej však túto vetu už nedopovedal, lebo v jej uprostred zomrel.

Pred 80 rokmi najtalentovanejší slovenský politik, predtým, ako sa pokazil, Milan Hodža vyriekol prorocké slová: "Boh nás uchovaj od takej politiky, čo je ako slama. Raz dva zbĺkne, ale taký plameň hneď aj vyhasne. Naučme sa už, že sú v politike slová len ako v živote nedeľa. Nevyžil by človek z nedele, keby vo všedné dni ťažko a statočne nero-

bil. A prestaňte už, páni rečníci, s prázdným a planým krikom. Slovenský ľud čaká od svojich vodcov skutky a nie novinárske škriepky."

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem aj ja pánu poslancovi. Pani ministerka Keltošová.

Ministerka práce, sociálnych vecí
a rodiny SR O. Keltošová:

Vážený pán predseda,
vážené pani poslankyne,
vážení poslanci,
vážení členovia vlády,

pozorne som dva dni počúvala rozpravu, najmä pokiaľ išlo, pochopiteľne, o rezort práce, sociálnych vecí a rodiny s tým, že by som rada teraz v mojom vystúpení zhrnula niektoré opakujúce sa témy a objasnila vám, najmä pokiaľ išlo o kritiku malej konkrétnej resp. nedostatočného vymedzenia časového horizontu, z akých dôvodov náš materiál, a nielen náš, ale aj materiál ostatných ministerstiev, bol veľmi stručný. Ak by sme varianty oboch - prvého aj druhého materiálu v pôvodnom znení tak, ako sme ju do vlády predložili, boli dali dohromady, mali by hrúbku dobrých 200 až 250 strán vysokoškolských skript. Preto sme museli trikrát prepracovávať oboja materiály, aby boli čo najstručnejšie a najhutnejšie. To je zároveň odpoveď aj na kritiku už neviem ktorého z pánov poslancov. Myslím, že to bol pán prvý podpredseda Weiss, ktorý povedal, že pokiaľ ide o odpočet úloh v oblasti sociálnej politiky, je to len suchá štatisti-

ka. Môžem uviesť podrobnosti, ak bude záujem, aj doložiť dokladmi.

Ale vráťme sa k témam, ktoré tu odzneli. Začnem najprv sociálnou oblasťou, lebo tá je najcitlivejšia a viackrát sa tu hovorilo o valorizačnom mechanizme. Vláda má vo svojom programovom prehlásení tézu, že v celej oblasti sociálnej politiky sa bude dôsledne uplatňovať valorizačný mechanizmus odvíjajúci sa od permanentného sledovania vývoja životných nákladov a vývoja miezd. Je to tak. Nechcem veľa rozprávať, ako sme naposledy horko-ťažko schvaľovali návrh zákona o valorizácii dôchodkov. Jeho prvú verziu som predložila do vlády po prerokovaní v tripartite 18. januára. Vzhľadom na napatosť štátneho rozpočtu tento zákon bol dvakrát vrátený.

Napokon tu, v parlamente, odzneli ešte okrem návrhu skupiny poslancov SDE doplňujúci návrh pána poslanca Brocku z KDH a myslím pána poslanca Miškovského z SNS. Čiže v podstate sa tu stretli štyri návrhy na valorizáciu dôchodkov s tým, že prijatie tohto návrhu ako kompromisného, myslím si, bolo vzornou ukážkou spolupráce jednotlivých strán a hnutí v parlamente. Bolo veľmi dobrou ukážkou, ako môžu poslanci vzájomne komunikovať a spolupracovať aj bez invektív, aj bez prestížnych vystúpení, politikárčenia. Za tri hodiny sme sa dohodli a počtom hlasov 94 z 96 prítomných sme tento návrh zákona prijali.

Odznelo tu tiež, že treba zaviazat vládu, aby vládny nariadením zmenila alebo upravila v znení zákona číslo 463 zákon o životnom minime. Máme pripravený novelizovaný zákon číslo 463 o životnom minime. Životné minimum ako kategória musí byť upravené zákonom, pretože od neho sa odvíjajú všetky ďalšie sociálne dávky. Takže, nejde teraz len o plošnú reštrikciu alebo úpravu vyhláškou alebo nariadením. Ide tam o zmenu filozofie pri zákone o životnom minime. Vo vyspelých európskych, ale aj zámorských krajinách sa už dnes hovorí

nie o životom minime, ale o minime sociálnom a o minime existenčnom. Pripravovaná novela bude zahŕňať aj tieto dva nové pojmy a ich klasifikovanie. Pokiaľ ide o toto uznesenie, ak chcete zaviazať vládu, myslím si, že ak si pozriete plán legislatívnych úloh na I. polrok, je to už zahrnuté do plánu legislatívnych úloh.

Viacerí poslanci a poslankyne sa rozhovorili o tom, ako treba pomáhať starým a zdravotne postihnutým občanom, ako ich treba integrovať. Vláda v zmysle svojho programového vyhlásenia, a navyše ešte aj tým, že vládny výbor pre zdravotne postihnutých má svoje sídlo v budove Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky, veľmi úzko spolupracuje s vládny výborom. Pripravujeme takisto v súlade s plánom legislatívnych úloh na rok 1993 zákon o zdravotne postihnutých občanoch. Takže aj v tomto zmysle, ak nám to uložíte uznesením, môžem vopred povedať, že bude splnené. Len na okraj by som chcela povedať, že nielen dávky, ktoré dostávajú naši občania zo zákona, zdravotne postihnutým a ťažko postihnutým občanom uľahčujú ich ťažkú životnú situáciu. Pod mojím vedením pracuje grantová komisia, ktorá si od 1. januára stanovila nové kritériá, nové priority prideľovania grantov organizáciám alebo združeniam zdravotne postihnutých. Zverejňujeme pravidelne každý mesiac výsledky rozhodnutia grantovej komisie. Určite ste si všimli v dennej tlači, že sa zatiaľ zameriavame výlučne na organizácie zdravotne postihnutých občanov. Nie sú to malé sumy. Spomeniem len dobudovanie rehabilitačného centra v Piešťanoch. Na tento rok je určených 8 miliónov korún. A takto by som mohla hovoriť o jednotlivých občianskych združeníach. Môžeme si ešte potom, ak bude záujem, vysvetliť kritériá, podľa akých poskytujeme granty a komu sme ich prideliť.

Ďalším okruhom, o ktorom sa tu často hovorilo, bola previazanosť procesov ekonomickej a sociálnej transformácie. Zaznela tu aj požiadavka na urýchlené predloženie stratégie

sociálnej reformy na tento rok. Môžem vám povedať, že ministerstvo má pripravenú stratégiu sociálnej reformy a 29. apríla ju predkladá na posúdenie do tripartity, kde sa k nej vyjadria predovšetkým, samozrejme, naši sociálni partneri a následne obvyklým legislatívnym postupom prejde cez ostatné poradné orgány vlády. Bude predložená takisto vám na posúdenie do výborov a napokon do parlamentu.

Máme ešte ďalší okruh, o ktorom hovorila, myslím, aj pani poslankyňa Bauerová. Hovorilo sa tam o riešení otázok postavenia žien, komentovali to aj niektorí iní poslanci, kde sme sľúbili, že vláda bude iniciovať zahrnutie doby starostlivosti o deti v predškolskom veku do zápočtu rokov a úpravu rodičovského príspevku na úroveň čistej minimálnej mzdy. Pokiaľ ide o zápočet doby starostlivosti o deti, budeme hodnotiť ženám starostlivosť pre nárok a výšku dôchodku nielen do veku troch rokov, ako je tomu doteraz, ale celý čas starostlivosti o deti až do začiatku ich povinnej školskej dochádzky. Toto som už niekoľkokrát vysvetľovala, že to nie je možné naplniť v priebehu roku 1993. Napokon, odchod žien do dôchodku sa teraz bude inštitucionálne meniť vznikom a fungovaním Národnej poisťovne.

Takisto máme pripravený návrh zásad zákona o doplnkových dôchodkových systémoch. Bude to už potom nielen vecou štátu alebo právnej normy, ktorá teraz platí, ale bude to aj vecou samotnej ženy, vecou poistenia, kedy ženy budú odchádzať do dôchodku. Keď sa tu spomínal Medzinárodný menový fond, nepredpokladáme a rozhodne s tým nebudem súhlasiť, aby sa splnila jedna z jeho podmienok, t.j. predĺženie veku odchodu do dôchodku u žien na 60 rokov. V žiadnom prípade nie, to je jedna z tých neprijateľných podmienok, o ktorých hovoril pán poslanec Bajan. Inak, ak už hovorím o Medzinárodnom menovom fonde, tiež som sa zúčastnila rokovania v Starej Turej, a ak by sme akceptovali všetky ich návrhy, spomeniem len dva okruhy, ktoré by sa bezprostredne dotkli sociálnej

oblasti. To bola striktná požiadavka expertov Medzinárodného menového fondu na zrušenie súbehu dôchodku a mzdy. To znamená, že dôchodcovia buď budú pracovať a nebudú poberať dôchodok alebo zostanú len doma na dôchodku.

Ďalšia požiadavka bola radikálne zníženie rodičovského príspevku. Na toto sme takisto nemohli pristúpiť. Inak rodičovský príspevok tak, ako je poskytovaný teraz vo výške 1 200 Sk v tomto polroku v zmysle zákona číslo 382, budeme novelizovať a budeme zvyšovať. Máme naplánované, aby sme rodičovský príspevok dostali na úroveň čistej minimálnej mzdy, t.j. 1 930 Sk. Mám tu kvantifikáciu na rodičovský príspevok. Ak schválime jeho výšku na úrovni čistej minimálnej mzdy, ročné náklady by boli 3,8 miliardy korún. Je to nárast oproti plánovanému rozpočtu na tento rok o 1,8 miliardy. Ak by sme chceli naplniť tento zámer vlády, musíme pritom hneď spomenúť, že je to podmienené redukciou počtu predškolských zariadení. Takže, dáme potom parlamentu alternatívu. Rozhodnete vy.

Pán podpredseda Weiss hovoril tiež o potrebe vzdelávania pracovníkov štátnej správy. Za rezort, ktorý zastupujem, môžem povedať, že u nás sa realizuje štúdium sociálnej práce v rámci stredného školstva na vybraných obchodných akadémiách a v rámci systému postgraduálneho štúdia na Pedagogickej fakulte Univerzity Komenského v odbore sociálna práca a na Filozofickej fakulte v Prešove v odbore výchova a vzdelávanie dospelých so špecializáciou sociálna práca. Takisto máme vlastné rezortné vzdelávanie sociálnych pracovníkov. Viete, že pravidelne každý rok prechádzajú opakovane skúškami, testami. Na základe toho potom ich ďalej zaradujeme alebo aj nezaradujeme.

V tejto súvislosti by som chcela odpovedať pánu poslancovi Hankerovi, ktorý hovoril o využívaní verejno-prospešných prác. Priam v týchto ústavoch sociálnej starostlivosti,

o pracovníkoch ktorých som teraz hovorila, zamestnali sme ku koncu minulého roka 537 miest. Viete, že to nie je práca ľahká, naopak, veľmi nevďačná, slabo platená, a som rada, že z týchto 537 miest 33 % pracovníkov zostalo pracovať naďalej na trvalý úväzok, pretože naozaj to je práca, ktorá vyžaduje vzťah k povolaniu. To nie je obyčajné zamestnanie. Myslím si, že aj do budúcnosti tým môžeme získavať ďalšie pracovné miesta pre našich pracovníkov v ústavoch, ale aj v domovoch dôchodcov, že verejnoprospešné práce ako inštitút musia zostať zachované, pretože sú skutočne všestranne využité a užitočné.

Ak budete mať záujem, môžem povedať podrobne, ale zrejme ste dostali náš plán legislatívnych úloh. Poviem len o jednej úlohe navyše, o ktorej sa tu zatiaľ nehovorilo, a to je príprava ratifikácie Európskej sociálnej charty. Môžem povedať, že Slovensko je jediná stredoeurópska postkomunistická krajina, ktorá už je pripravená na ratifikáciu Európskej charty do takej miery, že keď nás prijmú do Rady Európy, bezprostredne na to môžeme pristúpiť k Európskej sociálnej charte. Je pre nás nesmierne dôležité, aby sme túto chartu ratifikovali, napokon, ako aj iné medzinárodné dokumenty, o ktorých už hovoril pán profesor Kočtúch.

Časť, o ktorej ste tu tiež, pani poslankyne a páni poslanci, dosť dlho rozprávali, je oblasť zamestnanosti, oblasť aktívnej politiky zamestnanosti, možnosti, aké úrady práce majú na tento rok najmä v súvislosti s rozpočtom 3 miliardy korún na politiku zamestnanosti. Včera tu odznelo zo strany pána poslanca z KDH, myslím, že to bol pán poslanec Brocka, konštatovanie, že sme prešustrovali 5,5 miliardy korún z federálneho rozpočtu. Pobavilo ma to, pretože, ak sme tým vytvorili záruky a stabilizovali vyše 26 000 pracovných miest, a ak aj vďaka aktívnej politike zamestnanosti nemáme už dnes 16-percentnú nezamestnanosť, je to aj vďaka tomu "prešustrovaniu".

Zo zákulisia miňania peňazi z Federálneho fondu zamestnanosti len toľko: V auguste som navštívila federálneho ministra financií pána Kľaka spoločne s mojím českým kolegom ministrom Vodičkom a žiadala som prehodnotenie čerpania. Pani Woleková, bývalá pani ministerka, a pán Horálek, bývalý pán minister, 1. 1. minulého roku podpísali čerpanie z Federálneho fondu zamestnanosti v pomere 1 : 1 napriek tomu, že u nás bola v tom čase štvornásobne vyššia nezamestnanosť ako v Čechách. To bola prvá chyba, ktorá sa stala. V auguste som potom - opakujem - spolu s pánom Vodičkom navštívila federálneho ministra financií, žiadala som prehodnotenie tak, aby sa upravilo čerpanie nie v pomere 1 : 1, ale povedzme 2 : 1. Pán minister Vodička vtedy súhlasil. Pán minister Kľak to striktne odmietol a povedal - čerpanie bude 1 : 1, a to, čo nevyčerpáte, sa rozdelí v pomere 2 : 1. Nuž, ale čo platilo v auguste, už neplatilo v septembri. V septembri sme dostali oznámenie, že všetky nevyčerpané prostriedky z Fondu zamestnanosti sa musia vrátiť do federálneho rozpočtu. Takže už ani čerpanie zvyšku 2 : 1, toho, čo nám patrilo z tej 5,5 miliardy.

Vzhľadom na percento nezamestnaných a vzhľadom na to, že limit 24 tisíc v regiónoch s vysokou nezamestnanosťou je nedostačujúci, nehovoriac o tom, akým spôsobom sa tieto prostriedky pridelovali bývalými riaditeľmi úradov práce, akým spôsobom tam fungovala "finančná disciplína, kontrola", dala som pokyn v septembri, po tom, čo sme dostali oznámenie, že všetky zvyšné prostriedky sa musia vrátiť, aby úrady práce zaktivizovali svoju činnosť, aby sa viac zamerali na aktívnu politiku zamestnanosti, ako na pasívne vyplácanie podpôr, čo sa aj stalo. Takisto som to urobila v prípade novovytvorených pracovných miest pre zdravotne postihnutých, a môžem vám povedať, že 90 % novovytvorených pracovných miest pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, 90 % za rok 1992, bolo vytvorených až po nástupe našej vlády. Čiže,

žiadne prešustrovanie, páni poslanci. Tie peniaze by sme tak či tak neboli dostali, tak ako sme ich nedostali doposiaľ. Vidíte, ako sa hádame o nulových a supernulových variantoch.

Myslím si, že by bolo dobré ešte spomenúť úpravu resp. prípravu toľko kritizovaného zákona číslo 1/1991 Zb. o politike zamestnanosti, pretože naozaj tento zákon je z pohľadu Slovenska už teraz neprijateľný. Dala som tento zákon hneď v septembri minulého roku po prázdninách na pripomienkovanie všetkým riaditeľom okresných úradov práce. Vychádzam totiž zo skúsenosti, že je lepšie, keď tento zákon budeme tvoriť spolu, pretože oni predsa len lepšie poznajú konkrétne podmienky v každom svojom regióne, ako keď potom prijmeme zákon spoločne s vami a nebude použiteľný v praxi. Tento zákon je pripravený na prvý polrok. Bude znamenať sprísnenie kritérií jednak čo do spôsobu evidovania uchádzačov o prácu, jednak čo do spôsobu ponúknutia pracovných príležitostí, a bude veľmi striktné dbať na to, aby uchádzači o prácu, ktorí len predstierajú záujem o prácu, vypadli z evidencie úradov práce. To je jeden veľmi dôležitý zákon. Keď o ňom budeme hovoriť bližšie vo výboroch a v pléne, podrobne zdôvodním jeho predkladanie.

Hovorilo sa tu dva alebo trikrát o regionálnej politike. Tvrdí sa, alebo poslanci tvrdili, že vláda nemá regionálnu politiku zamestnanosti. Chcela by som uviesť konkrétne, že sú spracované a fungujú programy vo vybraných jedenástich okresoch s negatívnym dopadom, s najvyšším percentom nezamestnaných. Je to Bardejov, Čadca, Dolný Kubín, Lučenec, Považská Bystrica, Rimavská Sobota, Rožňava, Spišská Nová Ves, Stará Lubovňa, Trebišov a Veľký Krtíš. To sú všetko okresy, kde sa nezamestnanosť pohybuje od 15 do 20 %.

Takisto môžem povedať na to, čo tu odznelo, že nemáme koncepciu alebo stratégiu sociálnej reformy, nie je to pravda, pretože stratégiu sociálnej reformy som predložila našim

sociálnym partnerom už pred dvomi mesiacmi na posúdenie, takisto sme ešte v septembri minulého roku predložili na medzirezortné pripomienkové konanie koncepciu politiky zamestnanosti do tripartity. Dokonca v stanovisku zamestnávateľov sa uvádza, že koncepcia je obsahovo vyvážená, objektívne hodnotí doterajší vývoj zamestnanosti a vysoko pozitívne hodnotí nastolenie otázky koncepcie a koštituovania inštitútu verejných prác. A ďalej stanovisko odborov: Oceňujeme zapracovanie programu verejných prác do koncepcie politiky zamestnanosti, žiadame urýchlene a dôsledne realizovať opatrenia navrhnuté v koncepcii.

A na záver, keď už hovoríme o verejných prácach, tiež tu odznelo, že zatiaľ nemajú akosi svojho pána, že sa nikto tým vážnejšie nezaoberal. Nie je to pravda. Okrem spomínanej časti koncepcie zamestnanosti vláda prijala, resp. rezorty prijali niekoľko podporných programov určených práve smerom k inštitútu verejných prác. Najmä ministerstvo dopravy a spojov, ktoré to gestoruje, má pripravený takzvaný zásobník verejných prác. Sú to práce, ktoré majú urýchliť rozvoj spojov, dopravných komunikácií, ekologické programy, regionálne, zdravotnícke zatepľovanie atď. Celkove majú na to v rozpočte 8,7 miliardy korún. Pri investovaní 1 miliardy korún na verejné práce možno podľa našich prepočtov zamestnať 7,5 tisíca pracovníkov.

Takže, všetky tieto materiály sú, ako som ich spomínala, hotové a pripravené. Zrejme je slabá informovanosť, čo je možno aj náš nedostatok, že nevieme svoju prácu dostatočne dobre predať, ale verte, že pri takom návale povinností, aké máme, keď vláda zasadá dva-trikrát do týždňa, jednoducho nestihneme publikovať všetko, čo urobíme.

Na záver už len jednu poznámku. Veľmi dobre spolupracujem s mojím gestorských výborom. Predsedom je tam člen KDH, podpredsedom je člen SNS. Myslím si, že spolupráca medzi

stranami a hnutiami najmä na pôde tohto gestorského výboru by mala byť záujmom nás všetkých. Za pripomienky, ktoré ste dali a ktoré sme zatiaľ nezapracovali do materiálov, o ktorých hovorím, som vďačná. Zapisovala som si ich a so všetkými ďalšími pripomienkami som ochotná prísť do výboru a hovoriť o tom spolu s vami.

Ďakujem vám.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pani ministerke. Ďalej sa prihlásil minister zdravotníctva pán Soboňa. Ešte predtým má faktickú poznámku pán poslanec Brocka.

Poslanec J. Brocka:

Pani ministerka, vo svojom vystúpení som hovoril o prešustrovaní prostriedkov štátneho rozpočtu, ale nehovoril som o 5,5 miliardách. To sú všetky prostriedky, ktoré sa použili na aktívnu politiku zamestnanosti. Uznávam, aj rešpektujem to, že tam boli mnohé výdavky opodstatnené, ale kritizoval som to, že sa tieto prostriedky využívali neefektívne, neekonomicky, že sa s nimi plytvalo, že pri tomto plytvaní z prostriedkov federálneho rozpočtu sme neušetrili ani čerpanie z republikového rozpočtu. Dokumentoval som to na príkladoch, že ak v Čechách vytvorili jedno pracovné miesto s tretinovými nákladmi ako na Slovensku, alebo že sme čerpali tieto prostriedky pri zamestnávaní krátkodobo nezamestnaných a že sme potom museli na tých, ktorí boli dlhodobo nezamestnaní a čerpali sociálne dávky, ešte viac čerpať na týchto sociálnych dávkach, čo bolo z republikového rozpočtu - to som vám vyčítal. Hovoril som nie o 5,5 miliardách, ale o miliarde, a to je tiež veľká čiastka.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pani ministerka ešte má faktickú pripomienku.

Ministerka práce, sociálnych vecí
a rodiny SR O. Keltošová:

Vážený pán poslanec, uznávam, že náklady na vytvorenie jedného nového pracovného miesta na Slovensku sú vyššie ako v Čechách. Súvisí to so štruktúrou ekonomiky a najmä s rozvojom malého a stredného podnikania. Zriadiť jedno nové pracovné miesto na Slovensku s jeho štruktúrou ekonomiky je podstatne náročnejšie, ako bolo v Čechách. To len na vysvetlenie, pokiaľ išlo o plytvanie.

Ak ste spomínali, že sme zamestnávali viac krátkodobo ako dlhodobo nezamestnaných, musím vám povedať, že podľa našich štatistík v skupine dlhodobo nezamestnaných 70 % tvoria ženy z domácnosti, ktoré nikdy nepracovali, a zvyšok sú ľudia, ktorí nemajú o prácu záujem, alebo sú to ľudia so základným vzdelaním alebo neukončeným stredoškolským vzdelaním. Je to skupina občanov, ktorí dlhodobo sú v evidencii úradov práce, nepoberajú žiadne podpory. Čo ste hovorili o zvýšení sociálnych dávok, to sa týka, bohužiaľ, práve mladých rodín, začínajúcich rodín a viacdenných rodín. Tie čerpali podstatne viac, až dvojnásobne viac sociálnych dávok ako dlhodobo nezamestnaní. Takže situácia je asi takáto.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, pán minister Soboňa.

Minister zdravotníctva SR V. Soboňa:

Vážený pán predseda,
vážení členovia vlády,
vážené dámy,
vážení páni,

dovoľte mi, aby som moje vystúpenie rozdelil na dve časti. V prvej časti by som sa krátko vyjadril k programovému vyhláseniu vlády a v druhej časti by som krátko reagoval na vystúpenia poslancov, ktoré sa dotýkali problematiky zdravotníctva.

Čo sa týka plnenia našich úloh, túto problematiku vo svojom vystúpení zhrnul pán poslanec Kelemen. Chcel by som sa predsa len vrátiť k tomu, že programové materiály obsahujú úlohy, ktoré by som rozdelil do troch kategórií. Prvá kategória sú legislatívne povinnosti, príprava návrhov na legislatívne normy, druhá časť sú materiály, ktoré sa dostávajú do výborov na prerokovanie, nie sú to však legislatívne náležitosti, a tretia skupina to sú materiály, ktoré ministerstvo vypracováva v rámci svojej koncepcie a nepredkladá ich automaticky výboru, len na požiadanie., Tieto materiály, pokiaľ si ich výbor alebo parlament nevyžiada, nemusia o nich vedieť a v tomto môže potom dôjsť k istej neinformovanosti. Sú to skrátka materiály, ako sú koncepcie jednotlivých medicínskych odborov, koncepcia geriatrickej a podobne. Tieto materiály sa vo výbore automaticky neprerokujú. Toľko na úvod k správe, ktorú predniesol dostatočne podrobne pán poslanec Kelemen z výboru pre zdravotníctvo a sociálne veci.

Programové vyhlásenie pre zdravotníctvo vychádza zo štyroch základných momentov. To je poisťovňa a poisťovací systém, privatizácia, Národný program podpory zdravia a sú to legislatívne úlohy z toho vychádzajúce alebo vyplývajúce.

Čo sa týka poisťovne, takisto sa odvolávam na to, že to dostatočne vykreslil poslanec Kelemen. Nie sme spokojní s prácou poisťovne, vidíme tam nedostatky, ale musím povedať, že základná koncepcia naďalej ostáva, regionálny systém poisťovníctva bude presadzovaný.

Pokiaľ vystúpil pán riaditeľ Chmelík, že regionálne pôsobiace poisťovne zatiaľ neexistujú v tom zmysle, že poisťovacie dávky nejdú priamo na účty alebo na kontá týchto poisťovní, je to pravda, ale opakovane sme vyhlasovali, že zdravotníctvo sa nemôže chápať ako jeden izolovaný rezort, ktorý existuje mimo všetkých ostatných rezortov. Je to presne opačne. Opakovane sme vysvetľovali, že sme museli brať do úvahy situáciu v Slovenskej republike, čo sa týka rozpočtových rozmerov a možností. Už nestačíme znova opakovať, že to treba pochopiť, že takto nemôže ešte fungovať regionálna poisťovňa, keďže nie sú na to v tejto republike možnosti. Tak škoda, že to musíme neustále opakovať. Vieme o týchto nedostatkoch, budú z toho vyplývať aj vážne rozhodnutia. Nakoniec, bol daný aj návrh na to, aby sa odvolali členovia Zboru zástupcov, pretože si nesplnili svoje úlohy a vlastne porušili zákon. Týmto spôsobom je v značnej časti zablokovávaná možnosť, aby sa činnosť poisťovní rozvíjala ďalej.

Čo sa týka privatizácie, mám taký dojem a som o tom presvedčený, že najväčší problém a najväčšie umenie nie je vypracovať zásady privatizácie. To vonkoncom nie. Zásady privatizácie - to je otázka dohody medzi ministerstvom zdravotníctva a medzi ministerstvom pre správu a privatizáciu národného majetku. Problém je pripraviť objekty na privatizáciu, to znamená súpis všetkých zdravotníckych zariadení a ich základná pasportizácia. Toto je najväčšie umenie, aby došlo k jej riadnemu majetko-právnemu vyrovnaniu a vysporiadaniu, aby takýto subjekt mohol vstúpiť do privatizácie. Do 31. 3. malo odovzdať základné privatizačné projekty 38 lekárenských služieb, aby mohli byť zhodnotené a odovzdané na

ministerstvo pre správu a privatizáciu národného majetku. K tomuto termínu bolo odovzdaných 16, z toho doteraz sme už vrátili 12 a 4 lekárenské služby boli dnes postúpené so stanoviskom nášho rezortu na ministerstvo pre správu a privatizáciu. Tieto 4 lekárenské služby - je to niečo nad 60 lekární. To znamená, že privatizácia z našej strany už nie je blokovaná.

Medike, ide o jej tri časti, teda Košice, Zvolen a Bratislava, sme znovu museli vrátiť základné privatizačné projekty, pretože nie sú v stave počas dvoch rokov vypracovať privatizačný projekt, ktorý by mal všetky náležitosti. Napríklad bratislavská Medika nemá vysporiadaný majetok v Topoľčanoch, takže takýto projekt nemôžeme dať. Ale to už jednoducho nevieme ovplyvniť.

U všetkých ostatných zdravotníckych zariadení, čo sa týka ambulantných zariadení, sa robí súpis a pasport, pripravujú a očisťujú sa, robí sa ich súpis podľa toho, ako sú majetko-právne vysporiadané. Toto je práve tá mravčia práca, ktorá je veľmi namáhavá a náročná, ale koná sa a je pred ukončením, vrátane všetkých ambulantných zariadení. Tento zoznam bude v krátkej dobe dokončený. Je prijatý termín do konca septembra, dokedy majú jednotlivé subjekty, zdravotnícke zariadenia odovzdať privatizačné projekty, čo sa týka ambulantných zdravotníckych zariadení, vybratých zdravotníckych zariadení i ďalších, ktoré pôjdu do privatizácie. To znamená, že privatizáciu v tomto štádiu už nejakým zásadným spôsobom neovplyvníme.

Ďalším momentom, ktorý je dôležitý pri privatizácii, okrem toho, čo som povedal, sú kritériá verejnej súťaže. Zásady privatizácie sú veľmi dôležité, aby sme sa vedeli orientovať, ale aj kritériá verejnej súťaže, aby sme naozaj dodržali slovo, že pri privatizácii budeme vychádzať v ústrety zdravotníkom. Myslím si, že bude umenie, aby sme

to zostavili v spolupráci s ministerstvom pre správu a privatizáciu národného majetku.

Čo sa týka Národného programu podpory zdravia, vytvorili sme inštitúciu, ktorá bude koordinovať tento program, pretože je to program nadrezortný, ako sme povedali. Zabezpečili sme takúto inštitúciu, takže nič nebráni tomu, aby teoreticky aj prakticky istými krokmi pripravila možnosť realizácie Národného programu podpory zdravia. Málo sa tu hovorilo o aktualizácii programu pre zdravotníctvo, kde sú naznačené celkom konkrétne projekty, ktoré sú základným možným východiskom pre realizáciu zdravotníckej časti Národného programu podpory zdravia. To sú konkrétne veci v tomto programe, a toho sa prakticky nikto nedotkol. To je tých základných desať prioritných oblastí, v ktorých sú zahrnuté projekty, kde veľmi reálne musí byť zvážená aj možnosť, teda cesta alebo spôsob financovania týchto projektov. To znamená, že z našej strany toto je najväčšia možnosť, aby vôbec odštartoval Národný program podpory zdravia.

V legislatíve sme si vedomí niektorých nedostatkov. Nie, že by som sa chcel vyhovárať, ale musím pripomenúť, že zákonná norma je niečo, ktorej prijatie nie je odvislé len od rezortu. Prvé je, že treba vypracovať návrh a postupne presadzovať jeho prijatie, ale musím povedať, že je tam aj nadväznosť na ostatné legislatívne normy v iných rezortoch. Ak v súčasnosti neviem urýchliť prijatie zákona o zdravotníckej starostlivosti, je to zapríčinené aj tým, že tento zákon môže byť prijatý len v nadväznosti na zákon o štátnej správe. Ak nemám zákon o zdravotníckej starostlivosti, nemôžem prijať zákon o ochrane a podpore zdravia. Ak nemám zákon o zdravotníckej starostlivosti, nemôžem prijať zákon o liekoch a liečivách.

Chcel by som sa ešte vrátiť k liečebnému poriadku a ku kategorizácii liekov. Tieto veci sa pertraktujú, ako keby to

bol smrteľný hriech rezortu. Musím povedať, že je tu nedostatok, ale pokiaľ chýba liečebný poriadok a kategorizácia liekov, to nie je politika, ktorá by ubližovala občanovi a pacientovi tejto republiky. Pri súčasnom sociálnom pnutí musím povedať, že to sú všetko kroky, ktoré nie sú veľmi sociálne únosné. To znamená, že zaťaženie každého pacienta alebo občana, ktorý ochorí, je väčšie. Jeho sociálna situácia sa prijatím liečebného poriadku a kategorizácie zhoršuje, aj keď sa snažíme, aby toto zhoršenie bolo len minimálne. Je tam však už spoluúčasť, to musíme brať do úvahy. Preto je to cesta, ktorú, samozrejme, presadzujeme, ale predsa len aj to treba brať do úvahy. Nie je to taká chyba, ktorá by poškodzovala záujmy občana a pacienta. Skôr opačne. Bolo by výborné, keby sme vôbec žiadnu kategorizáciu nikdy nemuseli prijímať. To je ekonomický moment. To nie je opatrenie v prospech pacienta, samozrejme, ak sa nepozerám na možnosť poškodenia organizmu účinkom lieku. To je však už iná stránka veci.

Všetky kritické poznámky k meškaniu legislatívy beriem a vyvodíme z nich potrebné opatrenia, aby k týmto sklzom nedochádzalo. Myslím si, že prvé kroky boli urobené tým, že sa upustilo od systému, ktorý nás nútil do prípravy a prijímaniu zákonov, ktorým nepredchádzalo predloženie a diskusia o zásadách toho-ktorého zákonného opatrenia. Myslím si, že toto je veľmi dôležitý moment.

Teraz k jednotlivým vystúpeniam pánov poslancov. Myslím si, že čo sa týka pána poslanca Jakubíka, pán poslanec Kelemen odpovedal na problematiku okolo tohto bodu. Najviac ma zaujalo vystúpenie pána poslanca Chmelíka, pretože je to riaditeľ nemocnice a jeho názory sú pre mňa veľmi dôležité. Veľmi ma zaujal výrok, že formálne sa zaviedol sadzobník na nový spôsob financovania. Nuž, toto musím veľmi silne odmietnuť, pretože tento sadzobník vôbec nie je formálny. To je strašný omyl.

Ak niektorí riaditelia ešte teraz nechápu čo znamená sadzobník, potom ich v ďalších krokoch ľutujem. Sadzobník totiž zabezpečuje dve veci - výkaz výkonov lekárov a možnosť ich odmeňovania podľa toho, kto ako vykonáva svoje povinnosti, ako kvalitne a, samozrejme, aj o koľko pacientov sa dokáže postarať. To je prvý vysoko pozitívny moment. Aj druhý moment je, dá sa povedať, čiastočne pozitívny v týchto podmienkach, pretože ohrozí prevádzku niektorých nemocníc. Plnenie povinností vyplývajúcich zo sadzobníka nám vykreslí nemocnice v skutočnom svetle, to znamená, ako sa nemocnica spolupodieľa na zabezpečení zdravia toho-ktorého regiónu.

Poviem príklad. Fakultná nemocnica je fakultnou preto, že musí poskytovať 80 % špecializovaných výkonov a v rámci potreby výuky nových adeptov medicíny musí poskytovať 20 % bežných výkonov, ktoré sa poskytujú v regionálnych nemocniciach alebo nemocniciach na nižšej úrovni. Ak táto fakultná nemocnica poskytuje 80 % výkonov, ktoré sa bežne robia v regiónoch, to potom nie je fakultná nemocnica. A nebojím sa toho, že tieto veci sa odkryjú, pretože túto skutočnosť musíme jednoducho prijať.

Tretí moment, ktorý vyplýva zo sadzobníka a sledovania výkonov, nám umožní, aby sme urobili štatistické rozbory ukazovateľov na základe výkonov nemocníc a vypracovali tzv. modelové schémy nemocníc. Ak zistím, akú dôležitosť má tá-ktorá nemocnica pre ten-ktorý región, môžem vydať isté odporúčanie pre riaditeľa nemocnice alebo skupinu nemocníc, že táto nemocnica bude ekonomicky sebestačná vlastnými výkonmi, ak zníži lôžkový fond najmenej o jednu tretinu, ak presunie do ambulantnej starostlivosti minimálne o 40 % viac, ako ich teraz má v ambulantnej starostlivosti. Toto budem môcť povedať vtedy, ak budem mať prvé rozbory na základe sledovania výkonov.

Takže, zabudnime na to, že sadzobník mal isté terminologické nedostatky. Vytkol som to poisťovní, nemá to byť. Ale to sú naozaj nedostatky nie zásadného charakteru. Zásadným poslaním sadzobníka je, aby sme mohli urobiť diferenciu, porovnať a vidieť rozdiel medzi kvalitou výkonu alebo náročnosťou výkonu, to znamená, aký je rozdiel medzi operáciou slepého čreva a aký je rozdiel medzi operáciou srdcovej chlopne. Toto nemecký bodovník pozná. Považujem ho za najprepracovanejší na svete. Z tohoto dôvodu sme požiadali práve nemeckú poisťovňu, aby nám dovolila pracovať s ich bodovníkom. Umožnila nám to, dokonca nám prisľúbila i pomoc. Takže, myslím si, že takýmto chápaním tohoto problému sa úplne inak ocitá úloha bodovníka, ktorý bude o chvíľu vydaný už v upravenej forme, bez chýb, ktoré tam boli spôsobené veľmi presným, doslovným nemeckým prekladom.

Čo sa týka nedostatku peňazí na lieky, toto je naozaj nedostatok práce poisťovne, pretože to má plne na starosti. Ale dúfam, pán riaditeľ, že bojujete proti nadmernému používaniu liekov, proti polypragmázii, že vo svojej nemocnici máte zabezpečené všetko okolo správnej liekovej politiky, pretože musíme vedieť, že vynakladané prostriedky v našom štáte na lieky sú neporovnateľne vyššie oproti ostatným štátom. Myslím si, že aj v našich schopnostiach a možnostiach je oveľa viac, ako sme doteraz urobili.

Práca so sadzobníkom alebo bodovníkom je náročná - voči tomu by som mal takisto výhrady, pretože vo Vyšných Hágoch bol predložený počítaťový program, ktorý túto prácu robil ohromne ľahkou, časovo nenáročnou, a dá sa povedať, že lekár sa konečne môže ocitnúť v pozícii, kedy sa bude môcť venovať svojmu pacientovi a svojmu vzdelávaniu a nie administratívnej práci. Tento program je k dispozícii, ponúkli sme ho aj nemocniciam, aby oň požiadali, ak majú záujem a neschovávajú a neuložia tieto počítače do pivníc, ak majú pripravených

lekárov, môžeme takýto program financovať, pretože sa to, samozrejme, vyplatí.

Čo sa týka mzdových prostriedkov, to je ďalšia kopa peňazí, ktorá nepodlieha regulácii. Musím sa spýtať všetkých, ktorí pracujú v zdravotníctve - jedno z pravidiel dekompozície v okresných úradoch národného zdravia bolo, že sa nesmie zvýšiť...

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Páni poslanci, prosím vás, venujte pozornosť pánu ministrovi. Snaží sa argumentovať na vaše vystúpenia a nesledujete ho.

Minister zdravotníctva SR V. Soboňa:

... personálny stav zamestnancov v zdravotníctve. Čo sa stalo po dekompozícii? Zvýšil sa počet zdravotníckych pracovníkov o 14 000. Budeme sa pýtať tých riaditeľov, ktorým sa to stalo, prečo sa to stalo a budeme im navrhovať, aby týchto pracovníkov prepustili, pretože to nebolo v pravidlách hry.

Na záver ešte pánu doktorovi Filakovskému toľko, že po rozhovoroch s Novozámčanmi, s riaditeľom nemocnice, dnes majú iný názor na odstraňovanie následkov požiaru a myslím si, že tam prebieha všetko v poriadku.

Na zaujímavú poznámku od pána poslanca Bugára, že obce sa odmietajú starať o stratové oblasti - spomenul dve, čo ma trochu šokovalo - školstvo, základné školy a obvodné ambulancie. Myslím si zas opačne, že ak stále tvrdíme, že dobré zdravotníctvo môže existovať len v zdravej ekonomike, platí aj opačný stav, že dobrá ekonomika môže existovať len tam, kde zdravotníctvo zabezpečí harmonický rozvoj duševných

a fyzických možností človeka. Ak teda pre obec je obvodná ambulancia stratová, mám obavy, že s touto obcou niečo nie je v poriadku, pretože v skutočnosti pri ekonomických prepočtoch obvodná ambulancia nemôže byť stratová, nehovoriac o poňatí humánneho účelu a potreby obvodnej ambulancie a lekára pre zdravie a pohodu občanov tej-ktorej obce.

Ďakujem pekne.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu ministrovi. Faktická poznámka - pán poslanec Jakubík.

Poslanec P. Jakubík:

Veľmi ľutujem, ale nemôžem súhlasiť s odvolaním pána ministra, že na moje vystúpenie odpovedal pán kolega Kelemen. Žiaľ, pán minister podľahol dezinformácii kolegu Kelemana, ktorý sa dovoľával, že hodnotenie, ktoré tu predložil, bolo predmetom rokovania výboru pre zdravotníctvo a sociálne veci. Nie, nie je tomu tak, takýto materiál vo výbore pre zdravotníctvo prerokovaný nebol. Predmetom rokovania bolo oficiálne znenie programového vyhlásenia a rozpracovanie tohto programu do termínových úloh tak, ako ich predniesol kolega Jakuš. Hodnotenie, ktoré dal kolega Kelemen, nebolo predmetom rokovania výboru.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Faktická poznámka - pán poslanec Kelemen.

Poslanec M. Kelemen:

Vážené dámy,
vážení páni,

Samozrejme, nemohol som unavovať Národnú radu vecným hodnotením 68 koncepčných a komplexných úloh na tejto pôde. Využil som len svoje právo poslanca, aby som upozornil, že na rozdiel od formálneho, temínového hodnotenia úloh rezortu ministerstva zdravotníctva existuje k dátumu konania pléna Národnej rady aj vecné hodnotenie a podal som štatistiku tohto vecného plnenia. V tomto máme určite aj s pánom poslancom Jakubíkom rovnaký meter.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Lauko.

Poslanec P. Lauko:

Chcel by som upozorniť na odovzdávanie informácií. Pán minister spomenul aktualizáciu plnenia programového vyhlásenia, kde sa v kapitole o zdravotníctve hovorí, že prínosom k zvýšeniu kvality zdravotníckej starostlivosti by malo byť zavedenie nového financovania zdravotníckych zariadení. Na realizáciu je pripravené nariadenie vlády, ktorým sa vydáva liečebný poriadok. Pretože mám materiál aj o zdravotníckej politike, ktorý sa chystá na rokovanie vlády a ktorý uzrel svetlo sveta 31. 3. 1993, dovoľm si zacitovať z tohto materiálu, že liečebný poriadok a jeho vydanie sa termínuje do 30. 6. 1993. Ešte chcem upozorniť, myslím, že pán poslanec Kelemen hovoril o tom, že novelizácia zákona o Národnej poisťovni je akútna, treba ju urobiť čo najskôr. V koncepcii zdravotníckej politiky sa novelizácia zákona termínuje do 31. 12. 1993.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán minister Soboňa.

Minister zdravotníctva SR V. Soboňa:

Pán doktor Lauko, ak dovolíte, je zase veľa nepresností v tom, čo hovoríte, ale už sa k tomu nebudem vracieť. Pánu poslancovi Jakubíkovi len toľko, že materiály, ktoré som zaradil do tretej skupiny, to znamená, materiály, ktoré sú vypracovávané ako koncepčné materiály ministerstva, na to, aby sa o nich vedelo ako sú splnené, musia byť vyžiadané, pretože automaticky ich neposkytujeme. Pán poslanec Jakuš zo svojej pozície spravodajcu túto možnosť nevyužil, nekonzultoval to so žiadnym odborníkom z ministerstva, nevyžiadal tieto materiály a potom ich uvádzal ako nesplnené. Toto je moment, na ktorý som chcel upozorniť.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Kelemen.

Poslanec M. Kelemen:

Chcem poďakovať pánu poslancovi Laukovi, pretože ma inšpiroval, aby som oboznámil Národnú radu s tým, že po konzultáciách jednak s legislatívnym odborom, ale aj s dlšími odborníkmi a s niektorými ministrami som podal návrh na uznesenie, podal som ho písomne, ktorý pozostáva z troch bodov, a síce: 1. Národná rada Slovenskej republiky odvoláva Zbor zástupcov Národnej poisťovne z dôvodov neplnenia povinnosti uloženej zákonom číslo 7/1993 Z.z. § 9 ods. 1 písm. a/ až f/ a § 46 ods. 3. 2. Poveruje vládu Slovenskej republiky urýchlene s termínom do 30. 4. 1993 predložiť Národnej

rade Slovenskej republiky nový návrh Zboru zástupcov Národnej poisťovne. 3. Žiada vládu Slovenskej republiky zabezpečiť dôsledný výkon zmocnenca pre Národnú poisťovňu podľa § 46 ods. 2 zákona číslo 7/1993 Z.z. Veľmi by som bol vďačný za podporu návrhu tohto uznesenia.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Jakubík.

Poslanec P. Jakubík:

Mám len jednu poznámku. Vyhodnotenie, ktoré predložil kolega Jakuš na rokovaní výboru, potvrdil v plnom rozsahu pán štátny tajomník, ktorý zastupoval rezort na rokovaní výboru.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Hlásí sa pán minister Zlocha.

Minister životného prostredia SR J. Zlocha:

Vážený pán predseda,
vážená Národná rada,
vážená vláda,

rezort životného prostredia má takisto prinajmenšom toľko problémov, ako v iných rezortoch. Boli ste však ku mne a k nášmu rezortu veľmi ohľaduplní, preto vás ušetším dlhej reči. Budem len konštatovať, že pripomienky, ktoré uviedla pani poslankyňa Kaliská a ktoré sú uvedené v odporúčajúcej časti, akceptujeme. Sú to všetko materiály, na ktorých už dlhodobejšie pracujeme, a v príslušnom čase, v termínoch,

ako sú uvedené, ich budeme postupne uvádzať do života. Chcel by som poprosiť len o jednu zmenu v odrážke 3, ktorá sa dotýka životného prostredia - predložiť návrh zásad zákona o otočnom fonde, termín 30. jún. Chcel by som vás poprosiť zmeniť tento termín na 30. september.

To je všetko. Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu ministrovi. Pýtam sa pánov ministrov, či ešte niekto chce vystúpiť.

/Nikto./

Ak nie, vyhlasujem rozpravu o jedenástom a dvanástom bode programu za skončenú.

Pýtam sa pána podpredsedu vlády, či sa chce k rozprave vyjadriť z poverenia pána predsedu.

Podpredseda vlády SR R. Kováč:

Vážený pán predseda,
vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

dovoľte, aby som povedal niekoľko slov k rozprave, ktorá sa odohrávala k týmto dvom závažným bodom. Myslím si, že celou rozpravou prebiehala jedna niť. Tá niť bola v tom, že sme dostali zadané dve úlohy: plnenie programového vyhlásenia a aktualizáciu programového vyhlásenia, ale vy ste vlastne chceli počuť správu o stave Slovenska a ako ďalej. Myslím si, že to, že vystúpil pán premiér so svojim prejavom, v podstate vyplnilo túto medzeru, pretože jeho prejav sa dotýkal viac stavu Slovenska a perspektív ako ďalej.

Domnievam sa, že príspevky, ktoré tu dozneli, mali rôzny charakter - od charakteru interpelácie až po charakter niektorých zásadných koncepčných návrhov. Chcel by som vám v mene vlády za tieto pripomienky poďakovať. Máme ich veľmi pozorne vypočuté a zaznamenané a v ďalších materiáloch, ku ktorým nás prípadne zaviazete, ich budeme celkom určite implementovať. Je asi normálne, že keď sa ide stavať dom, najprv sa urobí plán toho domu. A je asi celkom normálne, i keď nie som stavbár, ale viem to z vlastných skúseností, že potom nastupujú vykonávacie projekty na jednotlivé práce, ako sú elektroinštalácie, ako je statika a ďalšie, až potom nastupujú samotní výkonní pracovníci. Je preto jasné, že dnes, keď sme vám predložili aktualizáciu programového vyhlásenia, ktorá v komplexe s pôvodným vyhlásením vytvára architektúru domu, teraz budete od nás žiadať vykonávacie plány pre jednotlivé oblasti. Myslím si, že je to prirodzená požiadavka a je aj nastolená v požiadavkách niektorých výborov.

Dovoľte, aby som vás požiadal snád o jednu zmenu. Samozrejme, že na to nemám právo, musel by si túto zmenu osvojiť niektorý poslanec. Vo svojom uznesení žiadate, aby sa plnenie programového vyhlásenia predkladalo raz za rok. Samozrejme, súhlasil by som s týmto termínom, s týmto časovým harmonogramom, len sa domnievam, že by bolo presnejšie a lepšie formulovať to ako správu o stave Slovenskej republiky, nielen správu o plnení, ale správu o stave Slovenskej republiky. Bude to obsažnejšie, bude to presnejšie, bude to mať pre vás väčšiu informačnú hodnotu, pretože takáto správa o stave dáva vždy aj výhľady a ďalšie perspektívy. Ďakujem vám ešte raz za pripomienky. Opakujem znovu - urobíme z nich integrálnu súčasť ďalších rozpracovaných dokumentov.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu podpredsedovi vlády. Pýtam sa pána poslanca Kočtúcha, či si ako spravodajca žiada záverečné slovo.

Poslanec H. Kočtúch:

Nie.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pristúpime k predloženým návrhom na uznesenie, o ktorých budeme hlasovať tak, ako sme sa dohodli, o každom z nich osobitne.

Poslanec H. Kočtúch:

Vážený pán predseda,
vážené kolegyně,
vážení kolegovia,

všetky návrhy, ktoré tu odzneli, aj ktoré dali výbory, sa nám podarilo zapracovať. Tu je návrh pána podpredsedu, aby sa to súhrnne označilo ako "Správa o stave Slovenskej republiky", ktorá by v tomto poňatí zastrešila plnenie programového vyhlásenia aj aktualizáciu. Ak by neboli námietky, odporúčam, aby sme to takto zastrešili, lebo naozaj entré, ktoré mal pán premiér, tých 61 strán, ktoré poslanci dostali, istým spôsobom uvádza a zastrešuje koncepciu, ktorá sa týka plnenia i aktualizácie. Odporúčam akceptovať to, čo navrhol pán podpredseda vlády.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec, teraz by ste mali uviesť hlasovanie o návrhu uznesenia k Plneniu programového vyhlásenia vlády Slo-

venskej republiky, samozrejme, vrátane pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov.

Poslanec H. Kočtúch:

Návrh uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky z 23. apríla 1993 k Plneniu Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky z júla 1992 - tlač Národnej rady 189a. Vzhľadom na to, že všetky pripomienky sa týkali skôr budúcnosti, navrhujeme toto uznesenie:

"Národná rada Slovenskej republiky

berie na vedomie Plnenie Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky z júla 1992."

Tým by tento pasus bol vybavený. Odporúčam prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 98 poslancov.

Kto je za tak prednesený návrh?

Za návrh hlasovalo 69 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasoval 1 poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 28 poslancov.

Tento návrh, ako ho predniesol pán spravodajca, bol prijatý.

Poslanec H. Kočtúch:

Pristúpime teraz k uzneseniu Národnej rady Slovenskej republiky z 23. apríla 1993 o Aktualizácii úloh Programového

vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky - tlač Národnej rady 198.

Uznesenie sme spracovali tak, že v podstate 24 pôvodných návrhov výborov sme rešpektovali, akceptovali. O tých navrhujem hlasovať an blok. Rešpektujeme ich, výbory sa s nimi zapodievali. V pôvodnom návrhu uznesenia ide o 24 pôvodných návrhov výborov. V pléne odznelo v diskusii 22 návrhov, o tých by sme hlasovali o každom jednotlivo, ako ich navrhovali páni poslanci. Zaradili sme ich podľa logiky veci. Pôvodné návrhy sme označili malými arabskými písmenami, návrhy, ktoré odzneli tu, sú označené veľkými arabskými písmenami. Priebežne sme ich zapracúvali do textu tak, že nenarúšajú logiku. Naopak, všetko, čo sa povedalo o privatizácii, týka sa pasusu privatizácie, atď., aby uznesenie bolo logické a celistvé. Takže odporúčam an blok prijať 24 pôvodných návrhov výborov Národnej rady Slovenskej republiky tak, ako ich zachytilo pôvodné uznesenie, ktoré vám bolo dané do lavíc.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Hlásí sa pani poslankyňa Bartošová.

Poslankyňa E. Bartošová:

Vážený pán predseda,

skôr než budeme hlasovať, chcela by som navrhnúť a požiadať, aby vzhľadom na množstvo doplňujúcich návrhov, ktoré tu odzneli počas dvoch dní, boli tieto, ktoré sú nám predkladané spoločným spravodajcom ako návrh uznesenia, najskôr rozmnožené a všetkým poslancom doručené. Ide o to, že ak schválime an blok všetky návrhy z jednotlivých výborov, môže sa stať, že vyblokujeme schválenie niektorého z ďalších návrhov, ktoré boli predkladané počas dvoch dní. Chcela by som

týmto požiadať /ak je potrebné, dať o tom i hlasovať/, aby návrh nového uznesenia, vzhľadom na jeho závažnosť, nám bol všetkým doručený a až tak dať o jednotlivých návrhoch hlasovať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pani poslankyňa Vrábľová.

Poslankyňa M. Vrábľová:

Navrhovala by som z bodu B vyňať zo spoločného hlasovania bod, kde ide o zásady zákona o otočnom fonde, nakoľko pán minister Zlocha navrhol iný termín.

Poslanec H. Kočtúch:

K tomu inému termínu sa dostaneme.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Kočtúch chce k tomu niečo dodať.

Poslanec H. Kočtúch:

Chcem ubezpečiť pani poslankyňu Bartošovú, že ani jeden poslanecký návrh, vrátane vášho, nebol vylúčený. Podľa povahy a merita vecí, napríklad to, čo ste odporúčali, že nie schvaľuje, ale berie na vedomie, všetky vaše návrhy sú tu. To je po prvé. Nebolí prijaté iba dva návrhy. Prvý pána poslanca Mičeka, ktorý sa týka Národnej rady Slovenskej republiky, teda je interný. Pán poslanec Miček súhlasí s tým riešením, ako sme sa dohodli. A do osnovy návrhu nebol v tej podobe, ako ho podal, prijatý návrh pána poslanca Kelemena, ale navrhujeme úpravu. Čiže aj o tomto návrhu sa dá hlasovať.

Všetky návrhy, ktoré odznali v diskusii, sú tu, môžem ich prečítať. Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky nie je však schopná teraz hneď rozmnožiť všetky tieto zmeny pre všetkých poslancov.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pani poslankyňa Bartošová.

Poslankyňa E. Bartošová:

Ak dovolíte, chcem reagovať, aj keď sa už opakujem. Pán spoločný spravodajca, vzhľadom na závažnosť dokumentu, a myslím, že som to povedala dosť jasne aj prvýkrát, navrhujem, aby návrh uznesenia bol rozmnožený a doručený všetkým poslancom, a aby sa až tak o návrhoch k uzneseniu hlasovalo.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Dobre. Dáme hlasovať o návrhu pani poslankyne.

Budeme sa prezentovať.

Prezentovalo sa 102 poslancov.

Budeme hlasovať o tom, aby sme hlasovanie o tomto uznesení nechali na iný deň tejto schôdze s tým, že poslancom budú rozdané pripomienky písomne - návrh uznesenia spolu s pripomienkami.

Kto je za tento návrh pani poslankyne?

Za návrh hlasovalo 45 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 41 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 16 poslancov.

Konštatujem, že návrh pani poslankyne nebol prijatý.

Teraz budeme hlasovať o návrhu, ktorý predniesol pán spravodajca. Navrhuje, aby sme an blok hlasovali o všetkých pripomienkach, ktoré odzneli na tomto zasadnutí a boli ním spracované.

Poslanec H. Kočtúch:

Nie. Ak dovolíte, pán predseda, všetkým poslancom bolo okrem spoločnej správy rozdane do lavíc navrhované uznesenie, kde boli zhrnuté body: čo ukladajú výbory vláde Slovenskej republiky, čo jej odporúčajú a čo požadujú, s výnimkou napríklad toho, k čomu sa vyjadrila pani poslankyňa Bartošová, že nie schvaľuje, a k tomu sa vyjadrili aj ďalší, ale berie na vedomie, atď. Čiže to, čo je každému dostupné a mohol si to preštudovať, aby sme uctili názory jednotlivých výborov, ktoré to prerokovali, vláde ukladajú, požadujú a odporúčajú, odporúčal som toto pôvodné an blok schváliť.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Čiže hlasujeme o pripomienkach z výborov tak, ako to pán spravodajca predniesol.

Prosím, prezentujme sa.

Je nás 67 poslancov.

Poslanec H. Kočtúch:

Nie. To je chyba, musí nás byť 100.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Vynulujeme to. Prosím, ešte raz sa budeme prezentovať.
Prezentovalo sa 65 poslancov.

Poslanec T. Cingel:

Vážený pán predseda, navrhujem, aby boli prizvaní skrutátori.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Mikloško.

Poslanec F. Mikloško:

Pán predseda, som veľmi rád, že neprešiel návrh pani Bartošovej, hoci som zaň hlasoval, ale pripomínam, že o 16.30 hodine sme mali skončiť a je 16.40. Teda navrhujem, aby sme skončili dnešnú schôdzu a pokračovali v pondelok.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Navrhoval som do 17.00 hodiny, ale normálne rokujeme do 19.00 hodiny. Nepovedal som do 16.30, ale do 17.00 hodiny a ešte nie je toľko. Pán poslanec Fogaš má dobrý nápad ako vždy. Odmieta nám ho prezradiť. Vzdáva sa faktickej pripomienky.

Pán podpredseda Weiss.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Vážené dámy,
vážení páni,

aj keď sa možno ponáhľame ukončiť tento bod rozpravy, predseda len by sme mali ešte raz zvážiť skutočnosť, že k takej vážnej veci, ako je uznesenie k plneniu programového vyhlásenia resp. aktualizácii programového vyhlásenia, by sme všetky návrhy uznesení mali mať na stole, porovnať ich, zosúladiť ich. Pán profesor ich má zaznamenané, možno niektoré nemá zaznamenané celkom presne, možno ich predkladateľia by ich chceli trochu formulačne upraviť. To znamená, že pán profesor by nám ich mohol dať písomne a mohli by sme o nich v pokoji hlasovať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán profesor Kočtúch.

Poslanec H. Kočtúch:

Nebránim sa tomu, aby všetci mali čierne na bielom všetko. Len by som chcel podotknúť, že okrem toho, čo páni poslanci povedali tu, za mikrofónom, vždy som každého jedného poprosil, aby mi dal návrh písomne, a mali dostatok času na formulácie. Všetci poslanci to vlastne splnili, že v lavici si sformulovali presný návrh a tento ich návrh, tak ako je tu zachytený, je v tejto makete uznesenia. Ak si páni poslanci prajú, nemám námietky. Vravím, snažili sme sa kvôli urýchleniu času neurobiť prestávku, ale priebežne sme podľa povahy návrhov zakomponovali návrhy do tohto návrhu uznesenia. Inak, nech rozhodne plénum.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Bajan.

Poslanec V. Bajan:

Kolegyne, kolegovia, vzhľadom na túto úbohú hru odporúčam prijať návrh pána spoločného spravodajcu a ideme ďalej do siedmej.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Sú tu dva návrhy. Jeden návrh, ktorý bol prvý, aby sme zavolali skrutátorov, a druhý návrh, aby sme rokovali do 19.00 hodiny a hlasovali.

Pán poslanec Mikloško.

Poslanec F. Mikloško:

Dával som návrh skončiť o piatej.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Dobre. Ďalší návrh je skončiť o piatej. Takže budeme hlasovať.

Pán poslanec Ftáčnik.

Poslanec M. Ftáčnik:

Pán predseda, myslím si, že by tu ešte mohol byť štvrtý procedurálny návrh, pretože mám pocit, že to nevyriešia ani skrutátori ani nikto iný, aspoň tam vzadu taká nálada vládne, hoci pán poslanec to nazval, tak ako to nazval. Chcel by som však povedať, že by mohol byť ešte ďalší pozmeňovací ná-

vrh, ktorý by bol vecne totožný s návrhom pani Bartošovej, to znamená podklady predsa len rozmnožiť, ale aby bol vecne odlišný, pridávam k nemu to, aby sa rozmnožili a dodali poslancom na pokračovaní tejto schôdze, či už to bude v pondelok, alebo vtedy, keď poslanci rozhodnú. Takže je to nový návrh z hľadiska obsahu - rozmnožiť a dať im ho vtedy, keď bude pokračovať schôdza. To je môj návrh ako ďalší alternatívny k tým, ktoré tu boli predložené.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec.

Poslanec J. Ďurana:

Tento návrh pána kolegu Ftáčnika sa mi páči, akurát by som mal jeden praktický návrh, aby sme tu počkali do siedmej, aby som si to mohol v sobotu, v nedeľu - aj ostatní kolegovia - naštudovať, aby som vedel, o čom budem hlasovať v pondelok, lebo, keď mi ho znova dajú na začiatku, tak skoro o ničom. Toto je môj ďalší návrh.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Budem mať ďalší pozmeňovací návrh ako poslanec, ak mi to dovolíte. Môj pozmeňovací návrh je taký, že tieto pripomienky k uzneseniu budú spísané, budú nám rozdané v pondelok. V pondelok budeme pokračovať týmto hlasovaním a teraz, keďže ešte máme priestor, by sme prešli k hlasovaniu o Gabčíkove.

Poslanec H. Kočtúch:

Pán predseda, chcel by som povedať jednu technickú pripomienku. Prosím členov národohospodárskeho a rozpočtového výboru, aby vzhľadom na program, ktorý je, sa stretli v pon-

delok o pol deviatej v malej zasadačke. Musíme ešte prerokovať niektoré body, napríklad kandidátov do Prezídia a do Dozornej rady Fondu národného majetku. Prosim o pol deviatej.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Všetci páni poslanci, ktorí dali pozmeňovacie návrhy predo mnou, chcú, aby sa o nich hlasovalo? Pán Mikloško kýva, že o jeho nie. Pán Ftáčnik návrh tiež sťahuje. Sme za to, aby prišli skrutátori? Kto to navrhol? Pán Cingel. Sťahuje to. Myslím si, že tým ostal len môj návrh.

Takže budeme hlasovať o tom, že schvaľovanie tohto uznesenia bude na ďalší deň tejto schôdze, ktorá bude v pondelok o 10.00 hodine s tým, že budú rozdane písomné pripomienky, pretože dnes to už aparát nestihne.

Prosim, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 104 poslancov.

Kto je za takto prednesený návrh?

Za návrh hlasovalo 88 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovali 4 poslanci.

Zdržal sa niekto hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 12 poslancov.

Takže môj návrh prešiel s tým, že dnes sme rokovanie o týchto dvoch bodoch programu skončili.

Pán poslanec Kočtúch.

Poslanec H. Kočtúch:

Ak dovolíte, chcem povedať len to, že sme schválili uznesenie o Plnení Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, teda prvú časť. V pondelok budeme postupovať bod

po bode, pokiaľ sa týka aktualizácie programového vyhlásenia, aby nám to bolo všetkým zrozumiteľné a jasné.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Prosím, pán poslanec.

Poslanec T. Kuzbert:

Chcel by som sa spýtať na jednu technickú záležitosť, čo sa týka hlasovania. Keď sa zaprezentujem a nehlasujem ani za, ani proti, ani sa nezdržím, prečo sa objaví môj hlas, že som sa zdržal hlasovania. Teda sa zaprezentujem a nehlasujem ani za, ani proti, automaticky sa môj hlas objaví, že som sa zdržal hlasovania. To sme spravili teraz s pánom kolegom Korecom.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Ftáčnik.

Poslanec M. Ftáčnik:

Ak dovoľíte, pán predseda, odporučil by som pánu poslancovi, aby si prečítal príslušné ustanovenia rokovacieho poriadku, ktoré hovoria o hlasovaní, a potom, aby si prečítal uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým upravuje postup pri technickom hlasovaní alebo pri hlasovaní pomocou technického zariadenia, ktoré sme schválili na príslušnej schôdzi. Tam sa píše, že práve takto je konštruovaný počítačový program, že ten, kto nehlasuje za, ani proti a chcel hlasovať, pretože sa prezentoval, je vykázaný, že sa zdržal hlasovania. Tak sme to uznesením akceptovali. Takto je urobený počítačový program, preto vás to uvedie, že ste sa zdržali hlasovania. Keby ste dvakrát stlačili gombík, boli by ste uvedený na výpise ako "chybné hlasovanie" a bolo

by uvedené ako ste hlasovali. Ale toto sa nepovažuje za chybné hlasovanie, pretože ak ste neboli za, ani proti, tak za čo ste boli? Zdržali ste sa hlasovania, hoci ste to formálne neprejavili stlačením tlačidla. Toto je v tých pravidlách napísané, tak sme to schválili, takto je skonštruovaný program pre počítač. Keď budeme mať iné návrhy alebo iné uznesenie, bude to iné.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pekne. Dovoľte, aby sme pokračovali v rokovaní vládny návrhom, ktorým sa predkladá na prerokovanie Národnej rade Slovenskej republiky osobitná dohoda o predložení sporu medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o projekte Gabčíkovo-Nagymaros Medzinárodnému súdnemu dvoru. O tomto bode sme už rokovali prvý deň 18. schôdze. Uznesením Národnej rady Slovenskej republiky sme ho ešte prideliť na prerokovanie Ústavnoprávnemu výboru Národnej rady Slovenskej republiky. Prosím preto predsedu ústavnoprávneho výboru pána Milana Sečánskeho, aby podal informáciu o výsledkoch jeho prerokovania vo výbore.

Poslanec M. Sečánsky:

Dámy a páni,

dovoľte mi, aby som vás informoval o uznesení, ktoré prijal Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky 23. apríla 1993 k prerokovanej problematike.

"Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky

A. súhlasí s vládny návrhom, ktorým sa predkladá na prerokovanie v Národnej rade Slovenskej republiky osobitná dohoda o predložení sporu medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o projekte Gabčíkovo-Nagymaros Medziná-

rodnému súdному dvoru - tlač Národnej rady Slovenskej republiky 203;

B. odporúča Národnej rade Slovenskej republiky

1. vysloviť súhlas s podpisom osobitnej dohody o predložení sporu medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o projekte Gabčíkovo-Nagymaros Medzinárodnému súdnému dvoru;

2. požiadať vládu Slovenskej republiky, aby cestou Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky pravidelne každé dva mesiace informovala o priebehu a vývoji sporu Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky."

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem predsedovi ústavnoprávneho výboru pánu Milanovi Sečánskemu. Teraz by sme mali pokračovať v rozprave. Chce sa niekto prihlásiť do rozpravy k tomuto bodu? Pán poslanec Hraško.

Poslanec J. Hraško:

Vážený pán predseda,
kolegyne a kolegovia,

odporúčam Národnej rade Slovenskej republiky prijať návrh ústavnoprávneho výboru a bez prietahov schváliť vládny návrh, aby pokiaľ ide o právnu stránku veci, rozhodol o kauze súdny dvor v Haagu. Keď sme boli u pána predsedu vlády Maďarskej republiky, urobil som poznámku a chcem ju povedať i tu, že mi to síce pripadá, ako keď manželia, ktorí sa pohádajú, ponechajú rozhodnutie o pravde jedného z manželov svokre alebo manželkinmu priateľovi. Tento názor zastávam aj ďalej, ale keď už ten spor je tak ďaleko, nech teda rozhodne

manželkin priateľ v Haagu. Nemáme totiž iné východisko, aby pri tom skalení vzťahov s Maďarskou republikou a, žiaľ, aj s našimi kolegami v tomto parlamente, začalo napätie postupne ustupovať. Sme občania jednej republiky, sme ľudia, a nazdávam sa, že v tomto parlamente by takéto kauzy nemali v budúcnosti byť zdrojom napätia, naopak, mali by sme hľadať to, čo nás spája.

Chcem povedať, že 21. apríla som bol v Rakúsku, kde som prednášal vo vedeckých kruhoch o kauze Gabčíkovo z pohľadu slovenskej strany. Na moje prianie sa tam zúčastnil s rovnakou prednáškou akademik Stefanovics Pál, jeden z odporcov prevádzkovania vodného diela z Maďarska, ale ako gentlemani sme sa dohodli, že budeme hovoriť len o vecnej stránke problému. S akademikom Stefanovicsom sme si rozumeli a nemali sme vôbec žiadne protikladné názory, pokiaľ ide o vecnú stránku. Toto chcem výslovne zdôrazniť, lebo vecnú, ekologickú stránku veci bude medzi sebou dohadovať odborná skupina ľudí zo Slovenska a z Maďarska. Bez toho, aby som vec ďalej rozvádzal, vás prosím, prejavme dobrú politickú vôľu a dokážme medzinárodnému spoločenstvu, že nebudeme to my, ktorí budú kauzu Gabčíkovo ďalej pretahovať.

Ďakujem pekne.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Andel.

Poslanec M. Andel:

Vychádzajúc z vystúpenia pána Sečánskeho a pána Hrašku navrhujem, aby sme hlasovali a navrhujem ukončiť rozpravu.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Myslím, že netreba hlasovať o ukončení rozpravy, ak sa už nikto do rozpravy neprihlási. Hlásia sa ešte niekto do rozpravy?

/Nikto./

Takže som mal pravdu. Prosím pána spravodajcu, aby uviedol hlasovanie o tomto bode.

Poslanec T. Cingel:

Pán predseda, pretože z rozpravy nevyplýval žiadny pozmeneňujúci návrh, odporúčam, aby ste o dohode dali hlasovať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Budeme sa prezentovať.

Prezentovalo sa 100 poslancov.

Pán poslanec Fogaš.

Poslanec Ľ. Fogaš:

Chcem, aby sme hlasovali, len aby bolo jasné, že hlasujeme o dodatku, ktorý bol priložený k spoločnej správe.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Takže budeme hlasovať, kto je za takto predložený dodatok k spoločnej správe - aj dodatok?

Za návrh hlasovalo 96 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasoval 1 poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržali 3 poslanci.

Konštatujem, že sme schválili vládny návrh, ktorým sa predkladá na prerokovanie v Národnej rade Slovenskej republiky Osobitná dohoda o predložení sporu medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o projekte Gabčíkovo-Nagymaros Medzinárodnému súdnemu dvoru, vrátane dodatku.

/Potlesk./

Pani poslankyne, páni poslanci, chcem vám poďakovať za vašu účasť na tomto rokovaní. Stretneme sa v pondelok o 10.00 hodine.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

21., 22., 23. a 26. apríla 1993

**STENOGRAFICKÁ SPRÁVA
O 18. SCHÔDZI
NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

IV. časť

X. volebné obdobie

Štvrtý deň rokovania 18. schôdze
Národnej rady Slovenskej republiky
26. apríla 1993

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

pokračujeme v rokovaní 18. schôdze Národnej rady Slovenskej republiky. Prosím, aby sme sa predstavili.

Zisťujem, že pri prezentácii bolo prítomných 85 poslancov, takže Národná rada Slovenskej republiky je schopná uznávať sa.

V našom programe budeme pokračovať hlasovaním o doplnujúcich a pozmeňujúcich návrhoch k uzneseniu k Aktualizácii Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky, ktoré vám bolo rozdane.

Prosím pána poslanca Kočtúcha, aby hlasovanie uvádzal.

Poslanec H. Kočtúch:

Vážený pán predseda,
vážená vláda,
kolegyne, kolegovia,
milí hostia,

máte pred sebou čierne na bielom návrh uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky k Aktualizácii úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky. Odporúčam, aby sme postupovali tak, aby sme najprv schválili bod A, čo Ná-

rodná rada Slovenskej republiky konštatuje. Je to pôvodný návrh, neboli k nemu nijaké pripomienky - ani k dikcii, ani k modifikácii, takže by som odporúčal hlasovať o bode A. Potom by sme pristúpili k ďalším bodom, kde sú už jednotlivé konkrétne návrhy.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Budeme hlasovať o návrhu, ktorý máte pred sebou na prvej strane pod písmenom A - Národná rada Slovenskej republiky konštatuje.

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 93 poslancov.

Kto je za takto prednesený návrh na konštatovanie?

Za návrh hlasovalo 70 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovali 2 poslanci.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 21 poslancov.

Konštatujem, že sme návrh schválili.

Poslanec H. Kočtúch:

V bode B - Národná rada Slovenskej republiky žiada vládu Slovenskej republiky odporúčať osobitne prerokovať bod 1 a 1a, lebo sú vzájomne riešené. Pôvodne bod 1 - "predložiť Národnej rade Slovenskej republiky bilanciu priebežného plnenia Aktualizácie úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky do 30. 4. 1994" pozmenila pani poslankyňa Bartošová bodom 1a v rozprave - "každoročne predkladať Národnej rade Slovenskej republiky uzavretú ročnú bilanciu priebežného plnenia Aktualizácie úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky v termíne do 30. 4. 1994,

1995, 1996". Môj názor je, že by sme mohli prijať bod 1a tak, ako ho predložila pani poslankyňa Bartošová.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ideme hlasovať o návrhu, ako ho predložila pani poslankyňa Bartošová. To znamená, že budeme hlasovať o našej požiadavke na vládu, že každoročne bude predkladať Národnej rade Slovenskej republiky uzavretú ročnú bilanciu priebežného plnenia Aktualizácie úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky v termíne 30. 4. toho-ktorého roku.

Budeme sa prezentovať.

Prezentovalo sa 107 poslancov.

Kto je za takto prednesený návrh?

Za návrh hlasovalo 104 poslancov.

Kto je proti návrhu?

Proti návrhu hlasoval 1 poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržali 2 poslanci.

Konštatujem, že sme prijali bod 1a.

Poslanec H. Kočtúch:

O bodoch uznesenia označených písmenami 2 a 3 malou trojkou, ktoré sú uznesenia výborov, odporúčam hlasovať naraz a odporúčam ich prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

O bodoch 2 a 3 pán spravodajca odporúča hlasovať naraz. Nemusím to čítať, každý to má pred sebou.

Budeme sa prezentovať.

Prezentovalo sa 107 poslancov.

Kto je za takto predložený návrh?

Za návrh hlasovalo 102 poslancov.

Kto je proti návrhu?

Proti návrhu nehlasoval žiaden poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržali 5 poslanci.

Aj tieto navrhnuté dva body boli prijaté.

Poslanec H. Kočtúch:

Máme bod 4 predložený pánom poslancom Brockom, ku ktorému sa prihlásila aj pani poslankyňa Bauerová. Nebudem to čítať. Ide o Fond zamestnanosti. Navrhujem a odporúčam prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Môžeme sa prezentovať.

Prezentovalo sa 109 poslancov.

Kto je za tento návrh? Pán spravodajca odporúča prijať.

Za návrh hlasovalo 106 poslancov.

Kto je proti návrhu?

Proti návrhu nehlasoval žiaden poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržali 3 poslanci.

Konštatujem, že aj bod 4 sme prijali.

Poslanec H. Kočtúch:

Bod 5 - "v čo najkratšom čase uzatvoriť problematiku privatizačných projektov prvej vlny privatizácie určených na predaj a nespochybňovať už schválený zoznam podnikov rezortami". Problém robí široká ploskula - v čase čo najkratšom.

Diskutoval som s pánom poslancom Mičekom. Súhlasí s tým, aby sme nahradili slová "v čo najkratšom čase" slovami "do 30. mája 1993".

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Opravujeme si termín "v čo najkratšom čase" na slová "do 30. 5. 1993".

Budeme sa prezentovať.

Prezentovalo sa 110 poslancov.

Kto je za takto opravený návrh?

Za návrh hlasovalo 86 poslancov.

Kto je proti návrhu?

Proti návrhu hlasovali 2 poslanci.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 22 poslancov.

Konštatujem, že aj tento návrh pod bodom 5 sme prijali.

Poslanec H. Kočtúch:

Bod číslo 6 odporúčam prijať - "zabezpečiť predkladanie kvalitných základných privatizačných projektov druhej vlny privatizácie zakladateľmi". /Šum v sále./ Samozrejme, vláda to môže zabezpečiť, veď jednotlivé rezorty predkladajú privatizačné projekty, ktoré posudzuje.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ak mi dovlíte, pán spravodajca, navrhuje sa zabezpečiť predkladanie kvalitných základných privatizačných projektov druhej vlny privatizácie zakladateľmi. Myslím si, že nechceme, aby zabezpečovali nekvalitné projekty.

Poslanec H. Kočtúch:

K tomu chcem povedať, že ministerstvo privatizácie preveruje kvalitu privatizačných projektov. Máme správy z ministerstva hospodárstva, že 86 privatizačných projektov ešte z prvej vlny privatizácie bolo vrátených pre nekvalitu. Požiadavka, aby projekty boli kvalitné a aby niesli zodpovednosť, je namieste. Dohodli sme sa, že v týždennom monitoringu, ktorý bude predkladať pán minister privatizácie národohospodárskemu a rozpočtovému výboru, bude zoznam nekvalitných privatizačných projektov aj s gestorstvom, ktoré ministerstvá takéto nekvalitné privatizačné projekty predložili.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, je to návrh, pán poslanec ho nestiahol, musíme o ňom hlasovať.

Ešte sa hlási pán podpredseda Prokeš.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Vážení kolegovia, myslím si, že dikcia ako je napísaná, má dvojznačný výklad, a preto vznikla táto spornosť, pretože sa to dá vyložiť aj tak, že zakladateľ má zabezpečiť, aby aj ten, kto predkladá súkromný privatizačný projekt, zabezpečil, aby bol kvalitný. To sa mu nepodariť, pretože to, čo mu súkromník dá, to má. Preto navrhujem, aby sa to formulovalo takto: "zabezpečiť predkladanie kvalitných základných privatizačných projektov druhej vlny privatizácie predkladaných zakladateľmi". Potom je to už jasná dikcia.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Miček.

Poslanec M. Miček:

Pán podpredseda, základný privatizačný projekt predkladá zakladateľ, ostatné sú konkurenčné privatizačné projekty. Je to úplne jasné. Ale chcel som poukázať na to, že v druhej vlne bolo ministerstvu pre správu a privatizáciu predložených 70 projektov, z ktorých ani jeden nespíňal náležitosti. To znamená, že ich hodnotím ako nekvalitne vypracované projekty, a preto by zakladatelia vôbec nemali prijímať takéto projekty od spracovateľov, teda od podnikov. Je potrebné, aby sa tento proces skvalitnil a vylepšil a aby ministerstvo pre správu a privatizáciu dostávalo čistý projekt, ktorý môže posúdiť a predložiť vláde.

Poslanec H. Kočtúch:

Myslím si, že po tomto vysvetlení je nám všetkým jasné, že táto dikcia v podstate vyjadruje to, čo očakávame od zakladateľov, aby predkladli skutočne kvalitné základné projekty so všetkými náležitosťami. Odporúčam prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Dobre, pán poslanec trvá na tom, aby sme o jeho návrhu hlasovali.

Najprv sa prezentujeme.

Prezentovalo sa 113 poslancov.

Kto je za takto predložený návrh?

Za návrh hlasovalo 67 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasoval 1 poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 45 poslancov.

Konštatujem, že aj tento návrh bol prijatý.

Poslanec H. Kočtúch:

Pán poslanec Figeľ odporúča, resp. požaduje od vlády Slovenskej republiky v súvislosti s realizáciou nového systému sociálneho zabezpečenia predložiť do 15. júna 1993 tie body, ktoré sú uvedené pod písmenami a/ až d/. Nechcem ich čítať, máte ich k dispozícii. Tu by sa žiadalo vyjadrenie pani ministerky Keltošovej. Zatiaľ nie je tu, aby sa vyjadrila k tomuto meritu zákona. Podľa môjho názoru návrh pána poslanca Figeľa je dobre spracovaný a odporúčal by som ho prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 112 poslancov.

Kto je za takto predložený návrh?

Za návrh hlasovalo 107 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu nehlasoval nikto.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 5 poslancov.

Konštatujem, že bod 7 sme schválili.

Poslanec H. Kočtúch:

Pán poslanec Kelemen žiada vládu, odborové orgány a zamestnávateľské zväzy predložiť návrhy kandidátov do Zboru zástupcov Národnej poisťovne. V zmysle § 8 ods. 2 zákona číslo 7 je takýto návrh plne kompatibilný s jestvujúcim zákonodarstvom. Odporúčam prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Faktická poznámka - pán poslanec Bajan a potom pán poslanec Jakuš.

Poslanec V. Bajan:

Odporúčam predkladateľovi zvážiť, či to neterminovať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Jakuš.

Poslanec J. Jakuš:

Nie som celkom presvedčený, že tento návrh je kompatibilný so zákonom, lebo zákon § 8 ods. 2 zákona číslo 7 hovorí: "Funkčné obdobie samosprávnych orgánov" - a to je aj Zbor zástupcov - "je štvorročné", a navrhovatelia podľa § 9 ods. 2 majú právo navrhnúť Národnej rade Slovenskej republiky personálne zmeny v Zbore zástupcov aj v priebehu funkčného obdobia. Navrhovatelia majú toto právo, ale nevidím dôvod, prečo Národná rada má týchto navrhovateľov žiadať. Je tam štvorročné obdobie, pokiaľ navrhovatelia nesúhlasia s tými, ktorých delegovali do Zboru zástupcov, prečo by Národná rada mala týchto navrhovateľov žiadať? Nevieť, či to je celkom v zhode s predloženým zákonom.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Ftáčnik - faktická poznámka.

Poslanec M. Ftáčnik:

Chcel som povedať v podstate totožnú myšlienku ako pán

poslanec Jakuš s tým, že nevidím dôvod, aby sme vyzývali všetkých navrhovateľov masovo vymeniť Zbor zástupcov.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Spýtal by som sa pána poslanca Kelemena na jeho názor.

Poslanec M. Kelemen:

Tento môj návrh bezprostredne súvisí s návrhom, ktorý je v bode E - ukladá Národnej rade Slovenskej republiky odvolať Zbor zástupcov z dôvodov nesplnenia povinnosti uloženej § 9 ods. 1 písm. a/ až f/ a § 46 ods. 3 zákona číslo 7.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ešte pán poslanec Goč.

Poslanec R. Goč:

Aby text mal zmysel, keďže v bode B je "žiada vládu Slovenskej republiky", v bode 8 nemôže byť znovu, že Národná rada žiada vládu. Takže treba to upraviť, dať tam neurčitok nejakého slovesa.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, pán poslanec Jakubík.

Poslanec P. Jakubík:

Chcem pripomenúť aj v nadväznosti na navrhovaný bod 9, že neboli jednoznačne vytvorené podmienky pre naplnenie ustanovení zákona v súvislosti s menovaním a s oživením Zboru zástupcov. Odporúčam upraviť skôr reálne veci k tomu, aby

Zbor zástupcov a funkcia vládneho zmocnenca pre zabezpečenie výkonu a funkcie Národnej poisťovne bola naplnená, ale nevidím dôvod, keď ešte nezačali robiť, aby sme ich odvolávali.
/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán minister Soboňa má faktickú pripomienku. Inak tu už nemôžeme dávať nové návrhy, môžeme len hlasovať o tom, ktorý bol zapracovaný, ak ho pán poslanec, ktorý ho predkladá, neberie späť.

Minister zdravotníctva SR V. Soboňa:

Vážený pán predseda,
vážené dámy,
vážení páni,

plne súhlasím s pánom poslancom Jakušom, ale ak by sme doplnili termín, prípadne by to mohlo mať svoj účinok z toho dôvodu, že vzhľadom na to, že Zbor zástupcov absolútne nesplnil svoje poslanie, zvažuje sa, či sa nedá Na Zbor zástupcov oznámenie pre porušenie zákona. To znamená, že v tomto prípade by bod 8 uznesenia mal význam. Prosím, zvážte to. Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Jakuš.

Poslanec J. Jakuš:

Na poslednom rokovaní výboru pre zdravotníctvo a sociálne veci sme sa obrátili na vás, pán predseda, listom, v ktorom žiadame zvolanie mimoriadneho zasadnutia výboru pre zdravotníctvo a sociálne veci a ústavnoprávneho, kde pozývame

Zbor zástupcov. Chceme tam riešiť problematiku, o ktorej teraz hovoril pán minister, lebo je fakt, že Zbor zástupcov je momentálne nepriechodný. Ale nevidím dôvod, pokiaľ sme sa nepokúsili o menej náročný výkon, hneď siahnuť k odvolávaniu.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Dobre. Pán poslanec Kočtúch.

Poslanec H. Kočtúch:

Pán poslanec Kelemen predložil tri navzájom súvisiace návrhy. V bode E, na ktorý sa odvoláva - odvolať Zbor zástupcov - po konzultácii s legislatívnym odborom Národnej rady Slovenskej republiky je tu iný návrh - prehodnotiť činnosť Zboru zástupcov Národnej poisťovne z dôvodov neplnenia povinností a podať návrhy na zmenu v jeho zložení. Takto by to malo znieť. Ak by toto bolo priechodné, a myslím si, že priechodné je, mohli by sme upraviť aj bod 8. Rešpektujem to, že netreba opakovať, že žiada vládu atď., ale navrhol by som bod 8 v tomto modifikovanom znení podľa diskusie: "predložiť návrhy kandidátov do Zboru zástupcov Národnej poisťovne". Lebo je potom otázka, či tie návrhy budú akceptované, či budú zvolení alebo nie, ale predložiť návrhy je celkom normálna, logická vec. Takže odporúčal by som bod 8 upraviť "predložiť návrhy kandidátov do Zboru zástupcov Národnej poisťovne" a s takouto dikciou odporúčam plénu prijať bod 8.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Ešte pán poslanec Brocka.

Poslanec J. Brocka:

Pán predseda, zopakujem vašu myšlienku, že nemôžeme mo-

difikovať a upravovať návrhy. Prosím kolegu Kelemena, aby stiahol túto svoju pripomienku.

Poslanec M. Kelemen:

Súhlasím s týmto upraveným návrhom, však som sa na ňom tiež podieľal ako na alternatívnom.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Jakubík.

Poslanec P. Jakubík:

Keď upravovať, v tom prípade odporúčam doplniť "prehodnotiť a prípadné návrhy kandidátov predložiť". Chýba mi tam to prehodnotenie, teda to, čo vyplynulo z požiadavky výboru pre zdravotníctvo a sociálne veci, aby sa prehodnotila funkčnosť jednotlivých zástupcov a nadväzne na to, aby sa predložili nové návrhy. Takže "prehodnotiť a nadväzne predložiť".

Poslanec H. Kočtúch:

Nebránim sa tejto štylizácii a odporúčam ju prijať, ak súhlasí pán Kelemen, lebo je to jeho právo. Hlasujeme o návrhoch, ktoré vyjadrili jednotliví poslanci.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, pán Belan.

Poslanec J. Belan:

Obávam sa, že to osoby nevyriešia, pokiaľ nebudú mať rokovací poriadok, na ktorom sa dohodnú, nevyriešia nič. Aj

ostatné osoby to budú zase blokováť tak, ako doteraz.
/Potlesk./

Poslanec H. Kočtúch:

Rozumiem požiadavke pána poslanca Belana, lenže musíme rešpektovať návrhy jednotlivých poslancov. Pán poslanec, chcem sa opýtať, či súhlasíte s návrhom pána poslanca Jakubíka, aby sme do bodu 8, ktorý som prečítal so znením, s ktorým ste súhlasili, doplnili "prehodnotiť činnosť Zboru zástupcov Národnej poisťovne a predložiť návrhy kandidátov do Zboru zástupcov Národnej poisťovne".

Poslanec M. Kelemen:

Súhlasím, len na doplnenie a vysvetlenie chcem poznamenať, že podľa zákona číslo 7 z roku 1993 nikto nemá právo prijať ten rokovací poriadok, iba Zbor zástupcov. Takže skutočne to záleží na tých ľuďoch.

Poslanec H. Kočtúch:

Odporúčam prijať túto dikciu, s ktorou súhlasí aj pán poslanec Kelemen a rešpektuje pripomienky pána poslanca Jakubíka.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Dobre. Keď zoberieme do úvahy, že k tomuto bodu sa prihlásil pán minister a tým otvoril rozpravu, bola to rozprava. Takže, ak už nemá nikto pripomienku, budeme hlasovať tak, ako bude návrh upravený pánom spravodajom na základe dodatku pána Jakubíka a so súhlasom pána poslanca Kelemana. Prosím, pán spravodajca, aby ste nám ho prečítali.

Poslanec H. Kočtúch:

Bod 8 - "prehodnotiť činnosť Zboru zástupcov Národnej poisťovne a predložiť návrhy kandidátov do Zboru zástupcov".

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Ftáčnik.

Poslanec M. Ftáčnik:

Pán predseda, svojrázne sme vyložili rokovací poriadok. K tomu nechcem hovoriť, ale uvedomme si, čo robíme. Žiadame, aby vláda prehodnotila činnosť Zboru zástupcov, toho Zboru, ktorý volí Národná rada Slovenskej republiky. Uvedomme si, čo nám pán spravodajca odporúča schváliť.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec, o tomto návrhu dávam hlasovať, takže jednoznačne vyjadrite svoj názor hlasovaním.

Budeme hlasovať.

Prosím, aby sme sa najskôr prezentovali.

Prezentovalo sa 113 poslancov.

Kto je za takto predložený návrh?

Za návrh hlasovalo 47 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 49 poslancov.

Zdržal sa niekto hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 17 poslancov.

Konštatujem, že takto upravený návrh pána poslanca Kelemenca neprešiel.

Poslanec H. Kočtúch:

Pán poslanec Kelemen predkladá návrh do uznesenia "zabezpečiť dôsledný výkon zmocnenca pre Národnú poisťovňu podľa § 46 ods. 2 zákona Národnej rady číslo 7/1993 Z. z. o zriadení Národnej poisťovne a financovaní zdravotného poistenia, nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia.

Prosím, pán poslanec Jakubík.

Poslanec P. Jakubík:

Takáto dikcia je v rozpore so zákonom číslo 7 o Národnej poisťovni, lebo funkcia zmocnenca vlády mala skončiť do dvakrát šesť týždňov po prijatí tohoto zákona. Som toho názoru, že skôr treba vyvodit' dôsledky za neplnenie výkonu funkcie zmocnenca ako žiadať, aby táto funkcia bola teraz zabezpečovaná, keď zmocnenec už mesiac tam nemal byť.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Kelemen.

Poslanec M. Kelemen:

Obmedzenie dĺžky funkcie vládneho zmocnenca pre Národnú poisťovňu nie je termínovo viazané dvakrát šesť týždňov, ale vecne, kým zbor zástupcov konštituuje potrebné orgány.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán spravodajca, prosím, aby sme o návrhu hlasovali.

Poslanec H. Kočtúch:

Odporúčam prijať návrh pána poslanca Kelemana.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Budeme sa prezentovať.

Prezentovalo sa 112 poslancov.

Kto je za takto predložený návrh?

Za návrh hlasovalo 58 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 36 poslancov.

Zdržal sa niekto hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 18 poslancov.

Konštatujem, že bod 9 uznesenia prešiel.

Poslanec H. Kočtúch:

Bod 10 - pán poslanec Fogaš s termínom september 1993 navrhuje

a/ vypracovať koncepciu sociálneho systému, menovite doriešiť problém mechanizmu fungovania Národnej poisťovne a

b) valorizovať dávky sociálneho zabezpečenia, najmä dôchodkov.

Odporúčam, aby sa k tomu vyjadrila pani ministerka.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ak vystúpi pani ministerka, otvorí rozpravu k tomuto bodu.

Poslanec H. Kočtúch:

Osobne odporúčam prijať tento návrh.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Budeme sa prezentovať.

Prezentovalo sa 108 poslancov.

Kto je za návrh, ako ho predniesol pán spravodajca?

Za návrh hlasovalo 81 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasoval 1 poslanec.

Zdržal sa niekto hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 26 poslancov.

Bod číslo 10 bol schválený.

Poslanec H. Kočtúch:

Bod 11 - návrh pána poslanca Lauka podať správu Národnej rade Slovenskej republiky o vyriešení otázky organizačnej štruktúry zahraničného obchodu medzi Ministerstvom zahraničných vecí Slovenskej republiky a Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky. Odporúčam prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Budeme sa prezentovať.

Prezentovalo sa 111 poslancov.

Kto je za takto predložený návrh?

Za návrh hlasovalo 102 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu nehlasoval nikto.

Zdržal sa niekto hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 9 poslancov.

Konštatujem, že aj tento návrh bol prijatý.

Poslanec H. Kočtúch:

Bod 12 má podobný charakter ako bod 11, týka sa koordinácie spôsobu informovanosti Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky o zahraničných cestách členov vlády. Odporúčam prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Myslím si, že by to patrilo Zahraničnému výboru Národnej rady.

Prosím, pán poslanec Lauko.

Poslanec P. Lauko:

V pôvodnom návrhu som dával zahraničný výbor a Národná rada. Neviem, prečo to tam vypadlo, možno pri prepisovaní.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Myslím si, že stačí zahraničný výbor.

Poslanec P. Lauko:

Môže byť.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Takže budeme hlasovať s touto zmenou, ako povedal pán poslanec Lauko.

Budeme sa prezentovať.

Prezentovalo sa 109 poslancov.

Kto je za takto predložený návrh?

Za návrh hlasovalo 98 poslancov.

Je niekto proti?

Proti návrhu hlasoval 1 poslanec.
Zdržal sa niekto hlasovania?
Hlasovania sa zdržalo 10 poslancov.

Konštatujem, že aj bod 12 sme schválili.

Poslanec H. Kočtúch:

Bod 13 - podávanie správ zo zahraničných služobných ciest členov vlády Slovenskej republiky Zahraničnému výboru Národnej rady Slovenskej republiky - obnoviť a realizovať toto podávanie. Odporúčam prijať. Návrh podal pán poslanec Lauko. V zmysle rokovacieho poriadku má právo podať návrh.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, aby sme sa predstavovali.
Predstavovalo sa 106 poslancov.
Kto je za takto predložený návrh?
Za návrh hlasovalo 64 poslancov.
Kto je proti?
Proti návrhu hlasovalo 16 poslancov.
Zdržal sa niekto hlasovania?
Hlasovania sa zdržalo 26 poslancov.

Konštatujem, že aj tento návrh sme prijali.

Poslanec H. Kočtúch:

Pokračovať v predstavovaní vedúcich zastupiteľských úradov na zasadnutí Zahraničného výboru Národnej rady Slovenskej republiky pred ich nástupom do funkcie. Odporúčam prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, pán poslanec.

Poslanec A. Dudáš:

V predstavovaní vedúcich zastupiteľských úradov sa neprestalo, nemá teda logiku schvaľovať uznesenie o pokračovaní predstavovania. To potom by sme sa mohli podobným spôsobom vyjadrovať ku mnohým ďalším a ďalším už dávno prijatým uzneseniam.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Lauko.

Poslanec P. Lauko:

V rámci diskusie chcem pripomenúť, že neboli všetci veľvyslanci pred zahraničným výborom, preto som to dával.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem.

Poslanec H. Kočtúch:

Odporúčam prijať. Myslím, že nezaškodí, keď veľvyslanci predtým ako nastúpia do funkcie, naviažu osobný kontakt so zahraničným výborom.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Je to vec ministra. Minister je povinný oznámiť Národnej rade resp. zahraničnému výboru, kto do ktorej krajiny má

byť vyslaný. Takže neviem, či je to potrebné, ale dáme hlasovať. Je tu návrh.

Prezentujeme sa.

Prezentovalo sa 116 poslancov.

Kto je za takto predložený návrh?

Za návrh hlasovalo 73 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 16 poslancov.

Zdržal sa niekto hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 27 poslancov.

Konštatujem, že aj tento návrh sme prijali.

Poslanec H. Kočtúch:

Bod 15 - pán poslanec Košnár odporúča konkretizovať Aktualizáciu úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky s určením kontrolovateľných etáp jeho plnenia. Žiaľ, termín nie je uvedený. Prosil by som pána poslanca, či by mohol navrhnúť termín, dokedy by mala byť táto konkretizácia.

Poslanec J. Košnár:

Navrhujem termín do budúcej schôdze Národnej rady.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pani poslankyňa Bartošová.

Poslankyňa E. Bartošová:

Chcela by som iba upozorniť na to, že podobný návrh je aj v bode 20.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pýtam sa pána poslanca Košnára, keďže bod 20 je obsiahlejší, ale je v ňom zahrnutý aj tento váš návrh, či sa nechcete vzdať svojho návrhu, stiahnuť ho.

Poslanec J. Košnár:

V bode pod číslom 15, ktorý som navrhoval, mi išlo o to, aby v programovom vyhlásení boli jasne rozlíšené úlohy, ktoré majú krátkodobý charakter pre rok 1993, ktoré majú strednodobý a ktoré dlhodobý charakter, aby sa nevytvorila možnosť opakovať situáciu, kedy pri odpočte je možné ľubovoľne označiť každú neterminovanú nesplnenú úlohu za úlohu dlhodobého charakteru. Z tohoto hľadiska na nazdávam, že by bolo treba stanoviť termín do budúcej schôdze, inak súhlasím s obsahom pod číslom 20.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Takže svoj návrh nestahujete, chcete vlastne kategorizáciu úloh. Prosím, pán spravodajca.

Poslanec H. Kočtúch:

Mohli by sme azda, pán poslanec Košnár, trochu modifikovať váš návrh uznesenia, teda "konkretizovať Aktualizáciu úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky z hľadiska krátkodobého, strednodobého a dlhodobého intervalu a s určením kontrolovateľných etáp jeho plnenia". Mohlo by to byť? Lebo to bolo aj predmetom vášho pôvodného vystúpenia.

Poslanec J. Košnár:

Súhlasím.

Poslanec H. Kočtúch:

Čiže mohli by sme to takto doplniť a odporúčam prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 117 poslancov.

Kto je za návrh?

Za návrh hlasovalo 83 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 6 poslancov.

Zdržal sa niekto hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 28 poslancov.

Konštatujem, že aj bod 15 sme prijali.

Poslanec H. Kočtúch:

Bod 16 a bod 17 sú vlastne navzájom tesne spojené. Rozdiel je v tom, že pán poslanec Weiss navrhuje do konca augusta predložiť legislatívny program vlády na II. polrok 1993. Pán poslanec Košnár navrhuje plán legislatívnych prác zabezpečujúcich splnenie úloh obsiahnutých v Aktualizácii úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, ktorý sa viaže na máj a jún. Čiže odporúčam prijať bod 16 i bod 17 hlasovaním naraz.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán spravodajca, pokiaľ pán prvý podpredseda dával návrh k bodu 17, zdôrazňoval druhý polrok 1993.

Poslanec H. Kočtúch:

Prosím, môžeme hlasovať oddelene. Pôvodne som navrhoval rozhodnúť naraz.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Bajan.

Poslanec V. Bajan:

Odporúčam zvážiť dikciu v bode 16, lebo, podľa mňa, plán legislatívny prác nezabezpečí splnenie úloh.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Navrhujem, aby sme tieto dva body zlúčili tak, že bude bod 16 s tým, že tam bude dovetok "s osobitným dôrazom na II. polrok 1993". Išlo mi o to, aby od septembra Národná rada mala premyslený plán legislatívnej činnosti vychádzajúci zo zámerov vlády.

Poslanec H. Kočtúch:

Čiže termín do konca augusta ponechávame.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Navrhujem hlasovať o obidvoch bodoch naraz.

Poslanec H. Kočtúch:

Súhlasím.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 116 poslancov.

Kto je za návrh? Hlasujeme o bodoch 16 a 17 spolu.

Za návrh hlasovalo 92 poslancov.

Je niekto proti?

Proti návrhu hlasoval 1 poslanec.

Zdržal sa niekto hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 23 poslancov.

Konštatujem, že obidva body sme prijali.

Poslanec H. Kočtúch:

Bod 18 - pán poslanec Masarik odporúča v súlade s § 7 zákona číslo 453 o životnom minime upraviť nariadením vlády § 3 ods. 2 a 3 uvedeného zákona v súlade s rastom indexu životných nákladov. Odporúčam prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Masarik.

Poslanec J. Masarik:

Pri prepise sa stala chyba. Správne číslo zákona je 463 nie 453.

Poslanec H. Kočtúch:

Ospravedlňujem sa, je tam preklep.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Môžeme sa prezentovať.

Prezentovalo sa 115 poslancov.

Kto je za takto predložený návrh?

Za návrh hlasovalo 88 poslancov.

Je niekto proti?

Proti návrhu hlasovali 4 poslanci.

Zdržal sa niekto hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 23 poslancov.

Konštatujem, že aj bod 18 Národná rada schválila.

Poslanec H. Kočtúch:

Bod 19 - spracovať aktualizáciu národnostnej politiky vlády Slovenskej republiky. Pán poslanec Rózsa, bolo by to treba terminovať. Odporúčam prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Rózsa za mnou hovorí, že nie je treba, takže dáme hlasovať o jeho návrhu tak, ako ho predložil.

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 106 poslancov.

Kto je za takto predložený návrh?

Za návrh hlasovalo 61 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 13 poslancov.

Zdržal sa niekto hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 32 poslancov.

Konštatujem, že návrh pod bodom 17 Národná rada tiež prijala.

Poslanec H. Kočtúch:

V bode 20 je návrh pani poslankyne Bartošovej spracovať harmonogram plnenia úloh vyplývajúcich z Aktualizácie úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky s vyjadrením vecnosti a zodpovednosti za jednotlivé rezorty. Rozumiem tomu tak, že je to širšia koncepcia ako len program legislatívnych prác. Je tam termín do 30. 6. 1993. Odporúčam prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Budeme sa prezentovať.

Prezentovalo sa 110 poslancov.

Kto je za takto predložený návrh?

Za návrh hlasovalo 77 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovali 4 poslanci.

Zdržal sa niekto hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 29 poslancov.

Konštatujem, že aj bod pod 20 Národná rada prijala.

Poslanec H. Kočtúch:

Bod 21 - v rámci Aktualizácie úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky dopracovať predstavu o dlhodobom finančnom zabezpečení rezortu školstva vrátane konkretizácie finančných limitov. Je to z pôvodného uznesenia Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru, kde nedošlo pôvodne k jeho zahrnutiu, pretože tam nebola dikcia "žiada vládu". Odporúčam prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Budeme sa prezentovať.

Prezentovalo sa 118 poslancov.

Kto je za návrh?

Za návrh hlasovalo 85 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovali 2 poslanci.

Zdržal sa niekto hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 31 poslancov.

Konštatujem, že aj bod číslo 21 sme schválili.

Poslanec H. Kočtúch:

Bod 22 - predložiť Národnej rade Slovenskej republiky program zameraný na zastavenie úniku mozgov zo Slovenskej republiky a na podporu vedeckých a technických talentov. Ten program je isteže veľmi dôležitý, ale spôsob, technológia, akým spôsobom by sa to vlastne malo urobiť, je dosť problematický. Takže som na pochybách, či plénum môže meritórne o tomto rozhodnúť - bez závažnejšieho poznania. Odporúčam rozhodnúť plénu.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Budeme sa prezentovať.

Pezentovalo sa 116 poslancov.

Pán spravodajca dal návrh, aby každý hlasoval podľa vlastného rozhodnutia.

Kto je za?

Za návrh hlasovalo 41 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 23 poslancov.

Zdržal sa niekto hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 52 poslancov.

Konštatujem, že tento návrh Národná rada neprijala.

Na druhej strane si dovoľím poznamenať, že zabezpečenie tohto stavu je pre našu republiku veľmi dôležité. Takže budeme musieť asi inou formou vyzvať vládu. Pán podpredseda vlády mi tu šepká, že už majú na to pripravený svoj vlastný recept.

Poslanec H. Kočtúch:

Prichádzame k stati C, čo Národná rada Slovenskej republiky odporúča vláde Slovenskej republiky. Tie malé číslice boli prevzaté po konzultácii a úpravách s legislatívnym odborom Národnej rady Slovenskej republiky - od bodu 1 až po bod 21. Odporúčam schváliť ich an blok, lebo boli prijaté na základe obširných diskusií v jednotlivých výboroch. Teda bod C odporúčam prijať naraz.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Bajan.

Poslanec V. Bajan:

Odporúčam zvážiť dikciu bodu 1, kde odporúčame vláde zvážiť zvýhodňovanie zahraničných investorov pri uplatňovaní štandardných metód privatizácie. Som presvedčený, že vláda nediskriminuje domácich. Takto je to explicitne povedané, že diskriminuje.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pani poslankyňa Vrábľová.

Poslankyňa M. Vrábľová:

V bode 5 navrhujem termín 30. septembra, ako sme tu už raz o tom hovorili.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

V návrhu už je to upravené.

Poslanec H. Kočtúch:

Samozrejme, podporujeme návrh, a myslím, že i pani poslankyňa si osvojila návrh pána ministra Zlochu, ktorý posunul termín z 30. júna na 30. septembra.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Bárány.

Poslanec E. Bárány:

Diskriminácia domácich sa vlastne rovná zvýhodňovaniu zahraničných a naopak. Čiže tam môže kludne ostať aj terajšia formulácia. Ak zvýhodním zahraničných, tým diskriminujem domácich.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem aj ja. Pán poslanec Fogaš.

Poslanec L. Fogaš:

Vážený pán predseda,
vážený pán spravodajca,

zdá sa byť duplované ustanovenie, ktoré sme schválili

v bode 20 - žiada vládu - bol to návrh pani poslankyne Bartošovej - a v bode 17, kde sa odporúča. To je dokonca skoro ten istý text, akurát je tam pridané vystúpenie pána premiéra. Navrhol by som to z tejto časti vypustiť, keďže sme už predtým schválili kategorickejší postup vo vzťahu k vláde.

Poslanec H. Kočtúch:

Áno, myslím, že máte pravdu. Došlo k omylu. Pri zabudovaní návrhu pani poslankyne Bartošovej de facto sa viac-menej s tou istou dikciou uviedol bod 17. Odporúčam bod 17 vyškrtnúť.

Poslanec Ľ. Fogaš:

A navyiac, bod 21 je teraz totožný s predtým schválenými bodmi 16 a 17, tak ako ich navrhli zlúčiť ich predkladatelia. Myslím si, že bod 21 možno jednoducho vypustiť a ponechať v bode 16 s doplnkom, že do konca augusta sa predloží legislatívny program vlády na II. polrok, čo je asi normálne.

Poslanec H. Kočtúch:

Pán poslanec, tam sme ten bod nechali najmä preto, že konkretizovanie všeobecných formulácií a zrealnenie navrhovaných krokov nemusí sa týkať legislatívnej oblasti. Tam je povedané najmä v legislatívnej oblasti. To znamená, že nielen v legislatívnej oblasti. Keď používam slovo "najmä", zdôrazňujem síce ťažisko riešenia, ale okrem legislatívnej oblasti zrealnenie krokov sa môže dotýkať napríklad ekonomických koncepcií, ktoré nebudú mať legislatívny tvar, ale budú de facto konkretizovať aktualizáciu úloh, ktoré boli tam plnené.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Myslím si, že pán spravodajca má pravdu a mali by sme pristúpiť k hlasovaniu. Ešte pán Bajan.

Poslanec V. Bajan:

Je mi ľúto, ale naozaj vidím rozdiel v zvýhodňovaní, v zrovnoprávňovaní a v diskriminácii. Takže navrhujem bod 1 vyňať na individuálne hlasovanie.

Poslanec H. Kočtúch:

Pán poslanec, teda nemáte modifikáciu bodu 1, ale navrhujete ho vyňať. V poriadku.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Môžeme pristúpiť k hlasovaniu o bode 1.

Budeme sa prezentovať.

Prezentovalo sa 110 poslancov.

Kto je za?

Za návrh hlasovalo 68 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 12 poslancov.

Zdržal sa niekto hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 30 poslancov.

Konštatujem, že bod 1 pod písmenom C sme prijali.

Poslanec H. Kočtúch:

Body 2 až po bod 21 s vynechaním bodu 17 odporúčam prijať an blok.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Košnár.

Poslanec J. Košnár:

Vzhľadom na to, že v predchádzajúcej časti, v ktorej žiada Národná rada vládu konkretizovať úlohy aktualizácie z hľadiska krátkodobých, strednodobých a dlhodobých úloh, bod 20, myslím si, je v časti, ktorá odporúča, nadbytočný. Otázkou môže byť iba zmena termínu, ktorý sme v prvej časti schválili nie v tom čase, ktorý sme odsúhlasili, ale v skoršom, teda na májovej schôdzi.

Poslanec H. Kočtúch:

V zmysle pripomienky prvého podpredsedu pána Weissa sme o tom rozhodli. Keď sme tu nechali bod 20, vychádzali sme z toho, že konkretizácia je tu presne fixovaná úlohami rokov 1993 - 1996 a od úloh do roku 2000, lebo niektoré úlohy sú dlhodobejšie, kým pri vašom návrhu neboli tieto takto presne rámcované. Preto sme to tam nechali. Myslím, že to nezaškodí.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Takže nesúhlasíte s tým, aby sme vypustili bod 20.

Poslanec H. Kočtúch:

Nie, lebo je spresňujúci.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, budeme sa prezentovať.
Prezentovalo sa 117 poslancov.

Kto je za to, aby sme tento blok návrhov odsúhlasili spolu?

Za návrh hlasovalo 110 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu nehlasovalo nikto.

Zdržal sa niekto hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 7 poslancov.

Konštatujem, že sme prijali návrhy pod písmenom C.

Poslanec H. Kočtúch:

Len kvôli presnosti podotýkam, že sme upravili bod 5 v zmysle toho, čo ešte predtým hovoril pán poslanec Zlocha, z termínu 30. jún na 30. september. Opakujem to preto, aby to vedeli naši legislatívci a tí, ktorí budú tomu dávať konečnú dikciu. Týka sa to otočného fondu.

Bod 22 - pán poslanec Jakubík odporúča predložiť upresnenie úloh pre najbližšie obdobie jedného až šiestich mesiacov, a to v oblasti a/ zamestnanosti nadväzne na zákon o bankrote, b/ doriešenia funkčnosti Národnej poisťovne, jej činnosti v súlade s platným zákonom, c/ koncepcie riešenia bytovej politiky a d/ bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, vrátane štátneho odborného dozoru a technického dozoru. Odporúčam prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 118 poslancov.

Kto je za takto predložený návrh?

Za návrh hlasovalo 97 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovali 4 poslanci.

Kto sa zdržal hlasovania?
Hlasovania sa zdržalo 17 poslancov.

Konštatujem, že sme bod 22 prijali.

Poslanec H. Kočtúch:

Bod 23 - opäť pán poslanec Jakubík odporúča predložiť Národnej rade Slovenskej republiky návrhy zákonov, ktoré budú riešiť hmotno-právne nároky v oblasti nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia a návrhy zákonov o štátnej sociálnej podpore, sociálnej pomoci a minimálnej mzde. Odporúčam prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, prezentujme sa.
Prezentovalo sa 118 poslancov.
Kto je za takto predložený návrh?
Za návrh hlasovalo 85 poslancov.
Kto je proti?
Proti hlasovali 3 poslanci.
Kto sa zdržal hlasovania?
Hlasovania sa zdržalo 30 poslancov.

Konštatujem, že sme prijali aj tento návrh.

Poslanec H. Kočtúch:

Bod 24 - pán poslanec Hanker navrhuje venovať zvýšenú pozornosť komplexnému spracovaniu programov regionálneho rozvoja /metodicky aj čo do obsahu/ ako základného dokumentu pre koncipovanie ekonomickej a sociálnej politiky regiónov. Odporúčam prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, pán poslanec Bajan.

Poslanec V. Bajan:

Prosím by som spresniť, či ide o jeden dokument. Tým by neboli programy. A keď už komplexné spracovanie programov, potom "ako základných dokumentov.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Je to návrh pána poslanca Hankera, takže by musel s tým súhlasiť.

Poslanec V. Bajan:

Vzhľadom na to, že návrh nemá logiku, navrhol som zväziť, či ide o jeden materiál alebo viacero materiálov. Keďže podľa extenzívneho výkladu by malo ísť asi o komplexné spracovanie programov, potom navrhujem "ako základných dokumentov".

Poslanec H. Kočtúch:

Nemyslím si, že by tu bol rozpor. Ak rozumiem dobre tomu, čo navrhol pán poslanec Hanker, komplexne spracovaný program regionálneho rozvoja je základný dokument pre koncipovanie ekonomickej a sociálnej politiky regiónov.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán spravodajca, môžeme dať hlasovať.

Budeme sa prezentovať.

Prezentovalo sa 119 poslancov.

Kto je za návrh?

Za návrh hlasovalo 93 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasoval 1 poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 25 poslancov.

Konštatujem, že sme prijali aj tento návrh.

Poslanec H. Kočtúch:

Bod 25 - návrh pána poslanca Masarika upraviť výšku sociálnych dávok zdravotne a ťažko zdravotne postihnutých občanov vo vyhláske Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky číslo 105/1992 Zb. o sociálnej odkázanosti v súlade s rastom indexu životných nákladov. Odporúčam prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Fogaš.

Poslanec L. Fogaš:

Vážení kolegovia, prepáčte mi, ale mne sa zdá, že sa skutočne viackrát opakujeme v súvislosti s tým, čo sme prijali v bode B. Chcem sa tiež opýtať pána kolegu Masarika, či vzhľadom na to, že sa schválilo uznesenie, ktoré je číslované pod bodom 10 B, kde sa hovorí o širšej valorizácii dávok sociálneho zabezpečenia, teda vrátane toho, čo sa teraz len odporúča vláde vo vašom návrhu, by nebolo rozumné to stiahnuť a teda tým, že sa vláde uložilo valorizovať dávky, je vlastne tento bod zabezpečený. Je to to isté, tak to neopakujeme. Potom môžeme vypísať všetky ďalšie zákony, podľa ktorých sa poskytujú sociálne dávky. Prosím, aby sme to zvážili. Samozrejme, je to váš návrh.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Masarik.

Myslím, že to vysvetlenie pána Fogaša je skutočne logické.

Poslanec J. Masarik:

Na druhej strane si myslím, že tie dva návrhy sa navzájom nevylučujú.

Poslanec H. Kočtúch:

Mohol by som sa k tomu vyjadriť?

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, pán spravodajca.

Poslanec H. Kočtúch:

V národohospodárskom a rozpočtovom výbore sme aj pomimo rokovali s niektorými zväzmi, napríklad nevidomých, nevidiacich. Ich najviac mrzí, že sa považujú za druhoradých ľudí, hoci sú schopní pracovať, zastávať niektoré roboty. Práve preto sme nechali tento návrh pána poslanca Masarika ako konkretizujúci širší rámec koncipovania toho, čo navrhol pán poslanec Fogaš. Takže odporúčam to prijať ako konkretizáciu. Nič sa nestane.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 123 poslancov.

Kto je za návrh?

Za návrh hlasovalo 91 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 6 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 26 poslancov.

Konštatujem, že aj bod 25 uznesenia bol prijatý.

Poslanec H. Kočtúch:

Pani poslankyňa Bartošová celý pôvodný bod D návrhu uznesenia - schvaľuje Aktualizáciu úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky - odporúča vynechať. Mój názor je taký, že sme schválili dvadsať bodov, ktoré mali jednotlivé výbory, dvadsať malých číslíc a z 25 diskusných návrhov, ktoré boli prednesené plénu na uznesenie, sme neschválili jeden, 24 sme schválili. Takže nechávam tento návrh na rozhodnutie pléna Národnej rady.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pani poslankyňa Bartošová.

Poslankyňa E. Bartošová:

Chcem len uviesť, že to bolo po návrhu národohospodárskeho a rozpočtového výboru, ktorý predložil návrh správu zobrať len na vedomie.

Poslanec H. Kočtúch:

Pokiaľ ide o zobrať správu len na vedomie, týkalo sa to plnenia uznesenia, ktoré tam máte. Pri hlasovaní o aktualizácii národohospodársky a rozpočtový výbor nemal dostatok

členov, 11 hlasovalo za schválenie, 1 bol proti a 4 sa zdržali hlasovania. Taký je výsledok.

Poslankyňa E. Bartošová:

Stahujem svoj návrh.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pani poslankyňa svoj návrh stahuje.

Poslanec H. Kočtúch:

Čiže bod D bude znieť: "berie na vedomie Aktualizáciu úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky".

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Budeme sa prezentovať.

Prezentovalo sa 125 poslancov.

Kto je za návrh?

Za návrh hlasovalo 74 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasoval 1 poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 50 poslancov.

Konštatujem, že sme schválili aj takto navrhnuté znenie.

Poslanec H. Kočtúch:

Stať E - ukladá Národnej rade Slovenskej republiky - o pôvodnej dikcii sme už diskutovali. Myslím si, že odvolať Zbor zástupcov Národnej poisťovne - tento bod by sme mali vyčiarknuť z pôvodného návrhu.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Kelemen.

Poslanec M. Kelemen:

Ak sme diskutovali pri bode B 8, predpokladám, že takto formulovaný návrh by nebol priechodný. Ak si môžem dovoliť urobiť to, čo sa už urobilo s viacerými bodmi návrhu tohto uznesenia, dovolil by som si upraviť formuláciu nasledovne: "Ukladá Národnej rade Slovenskej republiky prehodnotiť činnosť Zboru zástupcov... atď." Takáto formulácia by bola plne v súlade s listom Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo a sociálne veci pánu predsedovi Národnej rady. A keďže sme neschválili žiadosť pre vládu, aby toto urobila, jedine parlamentu prislúcha táto povinnosť alebo táto úloha, pretože parlament volil Zbor zástupcov.

Poslanec H. Kočtúch:

Ak vám dobre rozumiem, namiesto slov "odvolať Zbor zástupcov" navrhujete "prehodnotiť činnosť Zboru zástupcov Národnej poisťovne". Takže v tomto znení by som odporúčal prijať návrh pána poslanca Kelemena.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ešte pán podpredseda Prokeš.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Vážení kolegovia, domnievam sa, že môžeme niečo urobiť, ale uložiť sami sebe úlohu, že to urobíme ešte raz, je vlastne dvojnásobné hlasovanie o tom istom. Môžeme uložiť

výboru, že niečo prehodnotí, ale predstavte si, že si uložíme úlohu, že niekoho odvoláme a potom ho neodvoláme.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Kelemen, môžeme urobiť to, že uložíme túto úlohu výboru a výbor potom môže informovať alebo podať správu zasadnutiu Národnej rady.

Poslanec H. Kočtúch:

Mohli by sme to uložiť, ale potom by to malo byť vlastne tak, že bod 1 vyčiarkneme a v časti ukladá bude: výborom Národnej rady Slovenskej republiky 1. priebežne hodnotiť - teraz by som to dal širšie, lebo to je vec všetkých výborov. A to, čo navrhol pán Kelemen - uložiť výboru, ktorého sa to týka, teda zdravotníctva, by bol potom bod 2.

Teda znelo by to takto:

"1. výborom Národnej rady Slovenskej republiky priebežne hodnotiť a kontrolovať Aktualizáciu Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky podľa koncepčného a operatívneho zamerania ich činnosti,

2. Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo a sociálne veci prehodnotiť činnosť Zboru zástupcov Národnej poisťovne z dôvodov neplnenia povinnosti uloženej v § 9 ods. 1 písm. a/ až f/ a v § 46 ods. 3 zákona NR SR číslo 7/1993 Z. z. o zriadení Národnej poisťovne a o financovaní zdravotného poistenia a dôchodkového poistenia."

Odporúčam prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, pán poslanec Jakuš.

Poslanec J. Jakuš:

Chcem len pripomenúť, že Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo a sociálne veci už prijal uznesenie, pred malou chvíľou som ho tu citoval, že sa stretnú dva výbory a že to prehodnotíme. Neviem, či to treba do tohoto materiálu znovu dávať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

To sa dohodli len dva výbory a toto je zaviazanie Národnou radou.

Pán poslanec Kelemen.

Poslanec M. Kelemen:

Napriek tomu, čo hovorí pán poslanec Jakuš, sa domnievam, že treba túto povinnosť uložiť Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo a sociálne veci, pretože Národná rada a nie výbor volil Zbor zástupcov Národnej poisťovne. To po prvé.

Po druhé - odporúčam ešte doplniť termín do 15. mája 1993.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, pán poslanec.

Poslanec J. Belan:

Prosím vás, toto stále nerieši fungovanie Národnej poisťovne, tá nemá generálneho riaditeľa. Do 15. mája je znova oddialený termín jeho vymenovania. Splnomocnenec vlády by mal mať právo ho dočasne poveriť a potom Zbor zástupcov ho musí buď potvrdiť alebo nepotvrdiť, ale do 15. mája takto poisťovňa stále nebude fungovať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Lauko.

Poslanec P. Lauko:

Vážená Národná rada, keďže som, ak sa dobre pamätáte, ako jediný diskutoval pri téme voľba Zboru zástupcov, dovoľm si upozorniť všetkých poslancov - neviem, či to dostatočne vedia, že v Zbore zástupcov sú traja ministri a najvrchnejší z odborárov. Myslím si, že keď nefunguje tento Zbor zástupcov, treba to najprv vo výbore poriadne zhodnotiť a potom to zodpovedne predložiť Národnej rade.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Áno, veď to teraz navrhujeme. Ešte pán poslanec Kelemen.

Poslanec M. Kelemen:

Ešte si dovoľm poznamenať na vystúpenie pána poslanca Belana, že vládny zmocnenec nemôže ani poveriť ani vymenovať žiadneho z funkcionárov. Vládny zmocnenec je zodpovedný za výkon činností spadajúcich jednotlivým orgánom, vrátane generálneho riaditeľa, do obdobia voľby alebo menovania týchto orgánov.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Myslím si, že sme si všetko vyjasnili. Budeme hlasovať o návrhu tak, ako ho naposledy predniesol pán spravodajca.

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 123 poslancov.

Kto je za?

Za návrh hlasovalo 99 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 8 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 16 poslancov.

Konštatujem, že sme prijali upravený návrh.

Poslanec H. Kočtúch:

Keďže sme prešli všetky návrhy uznesenia, zostáva nám hlasovať o uznesení Národnej rady Slovenskej republiky ako celku. V zmysle priebehu hlasovania k jednotlivým bodom odporúčam ho prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Áno, takže budeme hlasovať o uznesení ako celku s doplnkami, ktoré sme schválili.

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 124 poslancov.

Kto je za tako prednesený návrh uznesenia?

Za návrh hlasovalo 104 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu nehlasoval žiaden poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 20 poslancov.

Konštatujem, že sme prijali uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky k Aktualizácii úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky. /Potlesk./

T r i n á s t y m bodom programu je

Vládny návrh zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa devízový zákon číslo 528/1990 Zb. v znení zákona číslo 228/1992 Zb. a v znení zákona číslo 26/1993 Z. z.

Vládny návrh zákona ste dostali ako tlač číslo 207 a spoločnú správu výborov ako tlač číslo 207a.

Z poverenia vlády Slovenskej republiky vládný návrh zákona odôvodní minister pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky. Nie je tu však prítomný.

Vážené pani poslankyne, vážení páni poslanci,

keďže tu nie je pán minister Dolgoš a z vlády nikto nie je ochotný predniesť návrh jeho novely zákona, a keďže ďalším bodom programu je návrh kandidátov na členov Prezídia a Dozornej rady Fondu národného majetku, kde vláda má urobiť ešte nejaký doplnok, navrhujem, aby sme urobili obedňajšiu prestávku a začali o 13.30 hodine.

Ďakujem pekne.

/Po prestávke./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pani poslankyne, páni poslanci, budeme pokračovať v rokovani Národnej rady. Prosím, aby sme sa predstavili.

/Prezentovalo sa 83 poslancov./

Ďakujem. Budeme pokračovať trinástym bodom programu, ktorým je vládny návrh zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa devízový zákon číslo 528/1990 Zb. v znení zákona číslo 228/1992 Zb. a v znení zákona číslo 26/1993 Z. z.

Prosím pána ministra Dolgoša, aby sa ujal slova.

Minister pre správu a privatizáciu
národného majetku SR Ľ. Dolgoš:

Vážený pán predseda,
vážená Národná rada,

podpísaním platobnej zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou dňa 4. 2. 1993 v článku 2 tejto zmluvy sa zmluvné strany zaviazali k platbám v konvertibilnej mene iba za sprostredkovanie nákupu tovarov a služieb v tretích krajinách. Tým, že v tomto článku nie je riešený prípad platieb za sprostredkovanie vývozu tovarov a služieb do tretích krajín v konvertibilnej mene, platby pohľadávok slovenských subjektov, ktoré sa realizujú prostredníctvom českých podnikov zahraničného obchodu a iných subjektov s obdobným predmetom činnosti, sa uhrádzajú v národnej mene.

Podpísanie návrhu doplnenia platobnej zmluvy s Českou republikou nie je v súčasnej dobe zabezpečené konkrétnym pí-

somným vyjadrením českej strany, a preto považujeme za vhodné vytvoriť legislatívny priestor k tomu, aby naše podnikateľské subjekty uzatvárali kontrakty iba s takými sprostredkovateľmi v Českej republike, ktorí sprostredkujú vývoz za podmienky priamej platby devízového cudzozemca na účet objednávateľa zo Slovenskej republiky vedený v tuzemskom peňažnom ústave.

Uzatváranie tohto typu zmlúv tzv. komisionárskych zmlúv upravených v Obchodnom zákonníku nebráni ani súčasné znenie platobnej zmluvy, a preto novela nie je v rozpore s touto zmluvou. Prax je však taká, že obchodní partneri v Českej republike nie sú ochotní k takémuto typu zmlúv pristúpiť, ako je nám to známe z praktickej skúsenosti našich podnikateľov.

Navrhovanou novelou devízového zákona, ktorým devízový tuzemec, právnická osoba bude viazaná povinnosťou uzavretia takéhoto kontraktu, ktorým sa zabezpečí priamy príjem devízových prostriedkov z účtu devízového cudzozemca na účet devízového tuzemca do Slovenskej republiky vznikne aj iná situácia z pohľadu postavenia českých subjektov, ktorým z hľadiska možnej straty klientely zo Slovenskej republiky vzniknú podmienky pre prehodnotenie svojho postoja a k uzatvoreniu takéhoto typu zmluvy, ktorým sa dosiahne obojstranný záujem.

Ďakujem za pozornosť.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Spravodajcom výborov je pán poslanec Bajan. Prosím ho, aby podal správu o výsledkoch prerokovania vládneho návrhu zákona vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky.

Poslanec V. Bajan:

Vážení pán predseda,
vážení zástupcovia predkladateľa,
kolegyne, kolegovia,

dovoľte, aby som vám predniesol krátku spoločnú správu pod tlačou 207a. Ide o spoločnú správu Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky a Národohospodárskeho a rozpočtového výboru Národnej rady Slovenskej republiky o výsledku prerokovania vládneho návrhu zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa devízový zákon číslo 528/1990 Zb. v znení zákona číslo 228/1992 Zb. a zákona číslo 26/1993 Z. z. - tlač Národnej rady 207.

Vládny návrh zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa devízový zákon číslo 528/1990 Zb. v znení zákona číslo 228/1992 Zb. a zákona číslo 26/1993 Z. z. prideliť predseda Národnej rady Slovenskej republiky svojím rozhodnutím číslo 275 zo dňa 19. apríla 1993 na prerokovanie Ústavnoprávnemu výboru Národnej rady Slovenskej republiky a Národohospodárskemu a rozpočtovému výboru Národnej rady Slovenskej republiky do 22. apríla 1993. Oba výbory Národnej rady Slovenskej republiky prerokovali uvedený vládny návrh v lehote a vyslovili s ním súhlas s pripomienkami. Zároveň odporučili Národnej rade Slovenskej republiky návrh zákona schváliť so zmenou.

Vážení pán predseda, vzhľadom na to, že zmeny, ktoré sú tu uvedené, majú všetci pred sebou v tlači, myslím si, že nie je potrebné ich čítať. Preto aj z dôvodu, ktorý uviedol zástupca predkladateľa, odporúčam vám, vážené kolegyne a kolegovia, novelu devízového zákona číslo 528/1990 Zb. v znení zákona číslo 228/1992 Zb. a zákona číslo 26/1993 Z. z. schváliť s úpravou tak, ako to navrhujú ústavnoprávny výbor a národohospodársky a rozpočtový výbor, teda tak, ako je to

uvedené v spoločnej správe - tlač číslo 207a, ktorú máte pred sebou. V prípade, že nebudú ďalšie pozmeňujúce návrhy, odporúčam vám hlasovať o oboch zmenách na strane 2 a 3 spoločnej správy an blok a potom o celej novele ako celku. Samozrejme, odporúčam pozmeňovacie návrhy i celú novelu prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu spravodajcovi.

Otváram rozpravu k tomuto bodu. Písomne do rozpravy sa zatiaľ neprihlásil nikto z poslancov a poslankýň. Pán podpredseda Prokeš má otázku.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Vážený pán predseda,
vážená Národná rada,
vážený pán minister,

mám takúto otázku. Myslím, že zmysel a význam tohto zákona je všetkým jasný. Ide o to, aby nám neunikali devízy za výrobky, ktoré sa vyrábajú u nás. Moja otázka smeruje práve na vyjasnenie si, či nemôže potom prísť k situácii, že slovenská firma predá českej firme a tá to aj tak vyvezie ďalej, čiže v podstate sa tento zákon nenaplní. Alebo ako vyzerá táto situácia?

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ešte pán poslanec Kliman.

Poslanec L. Kliman:

Vážený pán predseda,
vážená Národná rada,

zrejme budeme úzkostlivo zvažovať, ako to urobiť, aby sme touto malou novelou zákona zabránili veľkým únikom devíz z našej krajiny. Mal som určitý návrh, ktorý som konzultoval s profesormi Kočtúchom a Košnárom, momentálne neprítomnými, ktorí ale vyslovili súhlas s mojím názorom a návrhom, ktorý sa však nepremietol do spoločnej správy výborov, ani teda do novelizovaného návrhu znenia tejto novely. Dovoľte mi preto, aby som predniesol svoj návrh, a prosím, aby sa k nemu vyjadril a zaujal stanovisko - ak nie poslanci, tak v každom prípade pán minister, pretože v ňom ide o to, aby aj fyzické osoby, aby aj prostredníci a sprostredkovatelia boli zaviazaní úhradou devíz v zmysle tejto novely.

Navrhujem teda, aby § 10 odsek 3 znel: "V prípadoch realizácie vývozu tovaru, služieb devízovému cudzincovi v tretej krajine prostredníctvom devízového cudzinca v druhej krajine je devízový tuzemec ako právnická osoba alebo fyzická osoba podnikajúca na základe príslušného oprávnenia povinná zabezpečiť: a/ úhradu svojej pohľadávky do tuzemska v devízových prostriedkoch tretej krajiny, b/ pokiaľ bola uzatvorená medzinárodná zmluva o platbách v národnej mene, ktorou je Slovenská republika viazaná a je publikovaná v Zbierke zákonov, úhradu sprostredkovateľskej odmeny devízovému cudzozemcovi v druhej krajine v národnej mene devízového cudzozemca. Pritom nie je dôležité, či devízový cudzozemec v druhej krajine vystupuje voči devízovému cudzozemcovi ako prostredník alebo sprostredkovateľ."

Ďakujem za pozornosť.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Ešte pán spravodajca Bajan má poznámku.

Poslanec V. Bajan:

Dovolil by som si zareagovať na návrh podpredsedu pána Prokeša. V podstate, ak predá dodávateľ do Českej republiky a Česká republika to odpredá ďalej, ide o klasický vývoz, nie o reexport. Teda ide o iný druh obchodu, nie o reexport. Druhá vec - ak si členovia národohospodárskeho a rozpočtového výboru pamätajú, riešili sme aj problém vzťahu fyzickej osoby k tejto novele a predkladateľ nás ubezpečil, že pod touto dikciou sú myslení aj podnikatelia v rámci živnostenského povolenia, teda fyzické osoby. Prosím predsedu ústavnoprávneho výboru, aby sa vyjadril v prípade, že sa mýlim.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán minister sa chce vyjadriť k návrhu pána poslanca Klimana.

Minister pre správu a privatizáciu
národného majetku SR Ľ. Dolgoš:

Som tiež toho názoru, že návrh je plne obsiahnutý v dikcii, ktorá sa predkladá.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Nechcete nám vysvetliť stanovisko pána poslanca Klimana? Chápem vás, že predkladáte tento návrh, ale tam je to rozporné.

Minister pre správu a privatizáciu
národného majetku SR L. Dolgoš:

Obsahom návrhu bolo, aby sa to vzťahovalo nielen na priameho vývozcu, ak som tomu dobre rozumel, ale aj na sprostredkovateľa. Ale v dikcii, ktorá sa predkladá, sa nehovorí o priamom vývozcovi, tam sa hovorí o devízovom cudzozemcovi. A to sa vzťahuje na oba prípady, sú zahrnuté v tejto dikcii, takže nevidím dôvod na zmenu.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Kliman.

Poslanec L. Kliman:

Pán minister, ešte by som prosil zaujať stanovisko k otázke fyzickej osoby, i s ohľadom na to, čo povedal pán Bajan, pretože si myslím, že ak to tam takto bude vyslovene uvedené, nemôže dôjsť k žiadnej chybe.

Minister pre správu a privatizáciu
národného majetku SR L. Dolgoš:

V predkladanom návrhu je dikcia, ktorá hovorí o devízovom cudzozemcovi, a tým môže byť aj fyzická osoba, čiže je to v tom obsiahnuté.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Áno, môžem potvrdiť, že tak je to tu uvedené, táto dikcia zahŕňa fyzickú aj právnickú osobu, keď sa hovorí len o devízovom cudzincovi.

Pán predseda ústavnoprávneho výboru bol vyzvaný pánom Bajanom, chce sa k tomu vyjadriť?

Poslanec M. Sečánsky:

Dámy a páni, môj výklad bude veľmi stručný. Skutočne pod názov devízový tuzemec patrí aj fyzická osoba. To je po prvé. A po druhé - Obchodný zákonník stavia prakticky fyzické a právnické osoby v tomto smere na rovnakú úroveň, takže žiaden rozpor tu nie je.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Hlásí sa ešte niekto do rozpravy?

/Nikto./

Ak nie, vyhlasujem rozpravu o trinástom bode programu za skončenú. Je mojou povinnosťou opýtať sa pána ministra, či sa ešte chce vyjadriť na záver.

Minister pre správu a privatizáciu
národného majetku SR Ľ. Dolgoš:

Nie.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pekne. Pán poslanec Bajan si žiada záverečné slovo?

Poslanec V. Bajan:

Chcel by som už uvádzať hlasovanie.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Takže pristúpime k hlasovaniu.

Poslanec V. Bajan:

Vzhľadom na to, čo tu už bolo uvedené a vysvetlené, odporúčam, aby sme prešli najprv spoločnú správu.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec, budeme sa musieť spýtať pána poslanca Klimana, keďže v rámci rozpravy podal návrh, či na ňom ďalej trvá.

Poslanec L. Kliman:

Po vysvetleniach, ktoré sa nám dostalo, stahujem svoj návrh.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pekne. Prosím, pán spravodajca.

Poslanec V. Bajan:

Takže, pán predseda, odporúčam prijať obidva pozmeňovacie návrhy, ako sú v spoločnej správe. Tým by sme mali vlastne celú novelu prijať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Budeme hlasovať o novele, ktorú máme pred sebou pod číslom 207a tak, ako je uvedený návrh zákona v článku 1 a článku 2 spoločnej správy, príloha číslo 2.

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 102 poslancov.

Kto je za takto predložený návrh zákona?

Za návrh hlasovalo 99 poslancov.
Kto je proti?
Proti návrhu nehlasoval nikto.
Zdržal sa niekto hlasovania?
Hlasovania sa zdržali 3 poslanci.

Konštatujem, že sme predložený návrh zákona schválili.

/Šum v sále./

Prosím, pán spravodajca.

Poslanec V. Bajan:

Vo svojom úvodnom slove, aj teraz som spomenul, aby sme hlasovali an blok o pozmeňujúcich návrhoch. Keďže pozmeňovacie návrhy hovoria vlastne o celej novele, myslím si, že prijatím znenia, ktoré je v spoločnej správe na stranách 2 a 3, sme vlastne prijali celú novelu, i keď by sme formálne mohli hlasovať o celom zákone ešte raz.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Musíme hlasovať o celom zákone, takže ešte raz keby ste nám predložili na hlasovanie celý návrh zákona.

Poslanec V. Bajan:

Vzhľadom na prijatie pozmeňujúcich návrhov, ktoré máme v spoločnej správe, odporúčam, pán predsedajúci, hlasovať o celej novele v znení pozmeňovacích návrhov.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Budeme sa prezentovať.
Prezentovalo sa 102 poslancov.

Kto je za návrh?

Za návrh hlasovalo 100 poslancov.

Kto je proti ?

Proti návrhu nehlasoval žiaden poslanec.

Zdržal sa niekto hlasovania?

Hlasovania sa zdržali 2 poslanci.

Konštatujem, že sme schválili vládny návrh zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa devízový zákon číslo 528/1990 Zb. v znení zákona číslo 228/1992 Zb. a v znení zákona číslo 26/1993 Z. z. /Potlesk./

Vážené pani poslankyne,

vážení páni poslanci,

keďže sme bod 14 nášho programu prerokovali v stredu, mali by sme prikročiť teraz k prerokovaniu pätnásteho bodu programu, ktorým je návrh kandidátov na členov Prezídia a Dozornej rady Fondu národného majetku Slovenskej republiky. Chcem vás poprosiť, aby sme tento bod prerokovali až po ďalšom bode, pretože Kancelária Národnej rady spracováva ešte teraz materiály, ktoré jej dodala vláda.

Budeme o tom hlasovať.

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 98 poslancov.

Kto je za zmenu nášho programu?

Za návrh hlasovalo 85 poslancov.

Kto je proti ?

Proti návrhu hlasoval 1 poslanec.

Zdržal sa niekto hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 12 poslancov.

Konštatujem, že ste súhlasili s mojim návrhom, aby sme prešli k prerokovaniu ďalšieho programu dnešnej schôdze, a to k bodu 16.

š e s t n á s t y m bodom programu je

Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vyslovenie nedôvery Matúšovi Kučerovi, členovi vlády Slovenskej republiky poverenému riadením ministerstva školstva a vedy.

Návrh bol podaný podľa článku 88 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky. V zmysle tohto ustanovenia návrh na vyslovenie nedôvery vláde Slovenskej republiky alebo jej členovi prerokuje Národná rada Slovenskej republiky vtedy, keď o to požiada najmenej pätina jej poslancov. Podľa § 85 odsek 4 zákona o rokovacom poriadku Národná rada Slovenskej republiky po rozprave zaujme k tomuto návrhu stanovisko.

Prosím preto člena skupiny poslancov, aby uviedol návrh a súčasne oboznámil schôdzu s dôvodmi, ktoré viedli poslancov k predloženiu návrhu na vyslovenie nedôvery ministrovi školstva a vedy Slovenskej republiky pánu Matúšovi Kučerovi.

Poslanec M. Andel:

Vážené dámy,
vážení páni,

skupina 34 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky svojimi podpismi podľa článku 88 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky podala návrh na vyslovenie nedôvery ministrovi školstva a vedy Slovenskej republiky Matúšovi Kučerovi, pretože nezvládol úlohy spojené s riadením jemu zvereneného rezortu a svojimi osobnými predpokladmi nedáva záruku, že tieto úlohy dokáže zvládnuť v budúcnosti. Požiadali sme, aby bol tento návrh prerokovaný na práve prebiehajúcej plenárnej schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky.

Vecné dôvody tohto ústavného postupu som zdôvodnil vo svojom vystúpení k programovému vyhláseniu vo štvrtok 22. apríla 1993. Pre istotu ich v krátkosti zopakujem.

Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru pri hodnotení programového vyhlásenia zameral svoju pozornosť na jeho plnenie vládou Slovenskej republiky, resp. hodnotil, ako boli rozpracované konkrétne úlohy z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky do činnosti ministerstva školstva a vedy. Rozpracovanie konkrétnych úloh z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, žiaľ, v rezorte školstva bolo nedôsledné. Výbor pre vzdelanie, vedu a kultúru musel často upozorňovať ministerstvo školstva na priority, ktoré treba zapracovať do konkrétnych úloh alebo ktoré treba riešiť. Pri zabezpečovaní úloh programového vyhlásenia sa nepostupovalo a nepostupuje koncepčne a systematicky. Nebolo splnené uznesenie Slovenskej národnej rady číslo 25 z 15. júla 1992 v otázke koncepcie školstva. Ako som už povedal, toto konštatovanie som konkrétne doložil uzneseniami Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru vo štvrtok 22. apríla na rokovaní tejto plenárnej schôdze.

Preto vychádzajúc z uznesenia číslo 149 Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru, v ktorom sa odporúča Národnej rade Slovenskej republiky vysloviť nedôveru ministrovi školstva a vedy Slovenskej republiky a v nadväznosti na už citovaný článok 88 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky žiadam hlasovať o vyslovení nedôvery Matúšovi Kučerovi.

Pre vás, kolegovia poslanci a kolegyne poslankyne, nech sú tieto vecné argumenty upozornením, že pán minister so svojimi pracovníkmi nastúpenú cestu nemá skutočne dobre pripravenú. Vyskytujú sa vážne chyby v tomto procese. Preto je na vás, vážení poslanci, aby ste to posúdili pri hlasova-

ni o vyslovení nedôvery, či sa chceme alebo nechceme spolupodieľať s pánom ministrom na takejto ceste. Záverom by som chcel povedať, aby nikto tu v tom nehľadal politické a osobné záujmy.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi. Do rozpravy, ktorú týmto otváram, sa písomne prihlásila pani poslankyňa Gbúrová.

Poslankyňa M. Gbúrová:

Vážená Národná rada,

vo svojom vystúpení sa pokúsim byť vecná a objektívna, nakoniec, je to prirodzená súčasť činnosti, ktorú pomenúvam ako konštruktívnu. Pokúsim sa na základe faktov a rešpektovania viacerých prístupov sformulovať záver vo vzťahu k ministrovi školstva a vedy. Pokúsim sa vyvarovať abstraktných pojmov, ktorým by chýbala miera konkretizácie kvantitatívne i kvalitatívne faktograficky doložená. Je pravda, že miera konkretizácie je u každého rôzne ponímaná. Niekomu stačí málo faktov a "abstraktné zovšeobecňujúce" pojmy sú už na svete, iný potrebuje pre zovšeobecňujúce závery bohatý faktografický materiál, a až vtedy sa odváži vypovedať záverečné súdy. Všeobecné abstraktné pojmy, ktoré vytvárajú pocit absencie konkrétnych faktov, odzneli aj na pôde výboru pre vzdelanie, vedu a kultúru z 19. 4. 1993 pod číslom 148 a 149. Uznesenia konštatujú, že školstvu chýba komplexnosť, systematickosť, celostnosť a koncepcnosť. Chýba stratégia dlhodobého rozvoja školstva do roku 2000, chýbajú krátkodobé i dlhodobé ciele, chýbajú priority a podobne.

Pri tak závažnom akte, akým je odvolanie ministra, musia prehovoriť fakty, miera konkretizácie abstraktných pojmov, musí byť faktami garantovaná. Nestačí povedať, že - citujem "neplní resp. len čiastočne plní", "nepostupuje koncepcne, systematicky". Minusy je potrebné kvantifikovať. Rovnako je potrebné špecifikovať vyhlásenie - citujem "minimálny posun dopredu" a vyvarovať sa vzájomne sa vylučujúcim vyhláseniam typu - citujem "nejestvuje koncepcia" a "čiastočne sa plní koncepcia".

V čase hľadania tvorby a projekcie novej kvality sociálnych a ekonomických vzťahov je komplexnosť, celosť, žiadosťou o ideálny projekt, čo je v podstate ilúzia. Aj v stabilizovaných ekonomikách sa tiež dosť ťažko nachádza ideálny projekt. Zrejme v súčasnosti bude potrebné stavať projekty na tom, čo je v tejto konkrétnej situácii zistené, a nevytvárať bez znalosti vývoja ekonomiky strategické materiály presahujúce rok 2000. Pripadalo by mi to ako čas - citujem Soľženycina - "keď sme vytvorili ideálny model a pokúsili sme sa mu prispôbiť ľudí".

A teraz konkrétne. V priebehu mesiacov január až marec 1993 ministerstvo školstva predložilo 7 materiálov, ktoré uzneseniami žiadal výbor pre vzdelanie, vedu a kultúru. Pre zaujímavosť ich vymenujem: Opatrenia na realizáciu koncepcie rozvoja vysokého školstva Slovenskej republiky do roku 2000, Rozpracované Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky v oblasti školstva a vedy, Predstava o ekonomickom zabezpečení školstva na rok 1993, Návrh na systémové opatrenia a na zabezpečenie vzdelávacej funkcie škôl a školských zariadení pri zvýšení výdavkov štátneho rozpočtu na školstvo v pôsobnosti školských správ roku 1993, Súčasný stav vysokých škôl v Slovenskej republike, Návrh koncepcie rozvoja vysokých škôl v Slovenskej republike do roku 2000 a ako posledný, toľko diskutovaný návrh zákona Národnej rady Slovenskej republiky o vysokých školách.

Viem, že kvantita ešte neznamená, že materiály boli aj kvalitne pripravené. Nakoniec, boli nami všetkými podrobené ostrej kritike vo výbore pre vzdelanie, vedu a kultúru. Viníka sme však nehľadali, hoci vieme, že je čiastočne odrazom dlhodobého vývoja v tomto rezorte, a vieme tiež, že zodpovednosť v konečnom dôsledku nakoniec na tom jednom zostáva a predsa aj zostane. Zásadná chyba však bola v tom, že materiály nerešpektovali potrebu zákonov ako funkčného celku. Mám na mysli zákon o vysokých školách, zákon o podpore vedy a techniky a zákon o Slovenskej akadémii vied, a že sa nezohľadnila potreba nanovo zvážiť osobitné postavenie vedy a vysokých škôl a ich odčlenenia od stredného, základného, učňovského školstva a od problémov športu a mládeže. Napriek tomu však všetky spomenuté materiály, a najmä rozpracované programové vyhlásenie vlády za oblasť školstva a vedy, obsahuje na stranách 3 a 4 sedem uznesení, ktoré sú termínované na čas od júna 1993 do decembra 1994 a ktoré obsahujú aj to, čo výbor od rezortu žiadal, a to je analýza, syntéza, koncepcia, nové učebné plány a podobne.

Prosím vás, vážení poslanci, dajme šancu ministerstvu školstva, vedy a kultúry tieto uznesenia splniť.

Na záver mi dovoľte porovnanie, ak už sa pohybujem na pôde školy, zo školskej praxe. Ak chce učiteľ naozaj komplexne hodnotiť žiaka, potrebuje na to čas. On ho síce môže nechať prepadnúť aj v polroku, ale konečný záver robí až po ukončení ročníka. Ak sú úlohy ministra, ktorý je vo funkcii presný polrok, načasované na celý rok a závažné otázky na rok 1994, prosím vás, nechajme ho do ročníka aspoň nastúpiť. Čo bude znamenať nesplnenie termínovaných uznesení, vie predsa každý z nás. /Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pani poslankyni. Hlásí sa ešte niekto do rozpravy? Pán poslanec Fekete.

Poslanec J. Fekete:

Vážený parlament,
vážená vláda,
ctení hostia,

ak ste dobre počúvali štvrtkové vystúpenie pána premiéra, možno vám neuniklo, že sa v ňom spomínala trojica najzaostalejších okresov Slovenska, medzi nimi aj okres Veľký Krtíš. Okres Veľký Krtíš, dovoľím si to tvrdiť s plnou zodpovednosťou, je natoľko zaostalý, že tu doteraz - slovo "doteraz" osobitne zdôrazňujem, nebola ako v jedinom okrese Slovenska postavená jediná budova strednej školy. Je to fakt viac ako zahanbujúci. Zdá sa však, že tento nelichotivý primát čo nevidieť, našťastie, padne. Pričinením terajšej vlády, a osobitne pričinením ministerstva školstva a vedy, sa vytvorili predpoklady pre to, aby od 1. septembra 1993 mladým obyvateľom Novohradu a Hontu začala slúžiť nová budova stredného odborného učilišťa.

Na tomto mieste mi nezostáva nič iné, iba sa v mene poltisíciky žiakov, dvojnásobku rodičov a desiatok pedagogických pracovníkov zo spomínaného okresu za tento veľký dar nášmu okresu úprimne poďakovať. Osobitné poďakovanie tu patrí pánu ministrovi Kučerovi, lebo práve on má značný podiel na tom, že sa otvorila cesta k dokončeniu tejto pre náš región a jeho budúci duchovný rozvoj tak prepotrebnej stavby. Pri celoslovenskom pohľade to možno nie je veľa, ale regionálne je to fakt hodný historickej registrácie, a tým aj osobitnej pochvaly.

Je len prirodzené, že za takýchto okolností nemôžem podporiť návrh na vyslovenie nedôvery ministrovi školstva a vedy. V čase, keď až chorobne cieľavedome hľadáme len a len samé negatíva, snažím sa hľadať aj pozitíva. A tie sú. Jedno z nich som pripomenul. Preto nemôžem a nechcem podporiť návrh na odvolanie pána ministra. A o to, vážené dámy, vážení páni, prosím aj vás.

Na záver si dovoľím ešte pripomenúť skromnú poznámku ku slovu "konceptia" alebo "nekonceptia". Pýtam sa, je koncepčné meniť koncepciu alebo dokonca presadzovať inú koncepciu počas rozbehnutého školského roku? Školský rok totiž nie je identický s kalendárnym rokom. Spomeňme si, kedy nastúpil pán minister. Ostatné k tomuto problému povedala poslankyňa Gbúrová.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi Feketemu. Hlásí sa s faktickou poznámkou poslanec Miškovský.

Poslanec V. Miškovský:

Chcem sa len spýtať kolegu Feketeho, či rodičia žiakov v okrese Veľký Krtíš neplatia dane, keď dostávajú dary od vlády. /Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Fekete.

Poslanec J. Fekete:

Obyvatelia tohto okresu platia dane už oddávna a od roku 1900, keď si to tak zoberiem, povedzme od roku 1948, tam naozaj nebola postavená jediná škola. Keby sme takýchto darov pre tento okres mali viac, myslím si, mohli by sme to všetci len privítať. /Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Tarčák.

Poslanec J. Tarčák:

Milé kolegyne, kolegovia,
vážená vláda a hostia,

pedagogická verejnosť sa zaujíma už prakticky štyri roky, vedú sa debaty o tom aká koncepcia. Bolo predložených niekoľko koncepcií. Každá vláda sa snažila pracovať na nejakej inej či podobnej koncepcii. Zamyslime sa nad tým, čo vlastne chceme. Myslím si, že koncepcia je jasne stanovená. V programovom vyhlásení vlády a takisto v programe vládnúceho hnutia je jasne stanovená, musí sa odvíjať od programu spoločnosti. Tam je povedané, že slovenská spoločnosť sa usiluje o vybudovanie rôznorodej politickej spoločnosti, trhovo orientovaného hospodárstva, sociálnej a ekologickej spoločnosti. Všetko úsilie celej spoločnosti, rôznych subjektov, musí smerovať k tomuto cieľu.

Keďže chceme budovať rôznorodú spoločnosť, prosím vás, prvé čo musíme urobiť, musíme zbúrať centrálny, totalitný systém riadenia školstva, lebo ináč rôznorodú spoločnosť jednoducho nemôžeme vybudovať. Potom hovorme, že budujme desiatky, stovky ba tisícky koncepcií jednotlivých škôl, ba dokonca jednotlivých učiteľov, ktorí budú rešpektovať speci-

fiká tohto národa, ktorí budú rešpektovať špecifiká regiónu, dokonca pedagogických zborov, ba žiakov. A v čom spočíva úloha ministerstva? Svojou školskou politikou vytvoriť takú štruktúru školstva, aby flexibilne, veľmi pohotovo jednotlivé koncepcie reagovali na požiadavky praxe. A tu si položíme otázku: Je takáto možnosť? Je, len musíme prestať s politikárčením v oblasti školstva, vtedy, keď vymeníme neschopného úradníka, ktorý do procesu a do koncepcie školstva nemá čo povedať, lebo je odtrhnutý od praxe. Urobíme z toho politikum, kde masmédiá sa tomu venujú celé týždne, ale budeme obviňovať ministra, že nemá koncepciu.

Prosím vás, ak v tomto duchu budeme uvažovať, potom nám jednoznačne vyplynie, že urýchlene musíme zmeniť obsah. Čo by malo byť náplňou tohto obsahu? Samozrejme, teoretické vedomosti, skúsenosti z iných krajín, kde táto spoločnosť, ku ktorej sa snažíme dostať, už má svoje tradície, a potom špecifiká našej spoločnosti. Je logické, že tomu musíme prispôbiť štruktúru. Kto ju má prispôbiť? Isto nie úradník, štátny byrokratický aparát, ktorý všetko dusí, zahmlieva a je nepriepustný voči tým, ktorí by mali predovšetkým tvoriť túto koncepciu, t.j. pedagógovia. Každý pedagóg sa musí podieľať na koncepcii školstva nášho štátu. Keď toto pochopíme, začneme sa zamýšľať nad obsahom, a potom bude podružná záležitosť formy, či tam bude taká škola alebo onaká. Bude podružná debata, či veda a vysoké školy majú byť pod ministerstvom školstva alebo samostatné. To je vec debát, vec úvah, ale najskôr musíme dať tomu zdravý obsah, pretože spoločnosť sa po roku 1989 rapídne zmenila. V školstve treba urobiť zásadné zmeny, nie radikálne, ale zásadné. Ak očakávame, že v budúcnosti, nech tu príde ktokoľvek, urobí zásadnú zmenu v školstve bez toho, že by sa dotkol zásadných zmien v byrokratickom aparáte škôl, tak je to vopred stratené. Tu si musíme uvážiť, že ak chceme v tomto duchu rozpracovať hlavnú myšlienku, ktorá je obsiahnutá v programovom vyhlásení, musí sa dotknúť predovšetkým ich, musí

dôjsť k zásadným zmenám v riadiacich štruktúrach. Keď z toho, v takomto poňatí vyvodzujeme koncepciu, prosím vás, dajme možnosť nejaký mesiac pánu ministrovi zareagovať v tomto duchu, v tomto zmysle, spolu s tým, čo tu bolo vznesené, aby mal možnosť vyjadriť sa a podať koncepciu v takom duchu. Tak ju totiž chápe aj pedagogická verejnosť.

Na záver by som chcel doporučiť Národnej rade - zväžme dnes svoje rozhodnutie, dajme možnosť ministerstvu zareagovať na pripomienky pána Andela ako predkladateľa tak na pripomienky kolegov, ktorí vystúpili predo mnou, ako i moje.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. S faktickou poznámkou sa hlási pán Anđel.

Poslanec M. Anđel:

To, čo uviedol pán kolega Fekete, je skutočne chválíhodné. Len neviem, či ste pomohli ministerstvu školstva, alebo či náhodou nebudete obvinený z protekcie. Nemyslím to v zlom, pán kolega, myslím to veľmi seriózne. Viete koľko je takýchto obvodov na Slovensku? Zoberme si oblasť Kysúc, Staraj Ľubovne, kde je nezamestnanosť, veľká smennosť a podobne. Tak nechodme s takýmito argumentami!

Po druhé - kolegyni Gbúrovej by som chcel povedať, že tu netreba citovať Solšenyčina, treba si preštudovať uznesenia výboru pre vzdelanie, vedu a kultúru číslo 22, 31, 76, 95, 145, 148, 149 a prídte na to, že aj uznesenia výboru boli nesplnené, a netreba rozprávať o tom, že ak sa nesplnia uznesenia, potom sa uvidí. Myslím si, že vidieť by sa už malo dnes.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Sokol.

Poslanec P. Sokol:

Vážené kolegyne, kolegovia, dovoľte, aby som v krátkosti reagoval na svojho predrečníka. Táto vláda nám už dosť dlho predkladá veľkolepé koncepcie, ale výsledok žiadny. To po prvé. A po druhé by som sa ho chcel spýtať, či okrem pána ministra, podľa jeho názoru, treba vymeniť aj všetkých štátnych úradníkov, ktorí sú tam.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Brocka, potom pán poslanec Gazdík.

Poslanec J. Brocka:

Vážený pán predseda,
členovia vlády,
vážení kolegovia poslanci,

nemienim s vami polemizovať o koncepciách rezortu ministerstva školstva. Chcel by som len pripomenúť niekoľko kauz, ktoré sme tu, v parlamente spoločne riešili, v ktorých sa prejavila neschopnosť ministra resp. schopnosti aj pána ministra, aj tých, ktorí sú v jeho rezorte - kauza Trnavskej univerzity, škola na Lazaretskej, nový návrh vysokoškolského zákona. A ak dovoľíte, pomôžem si citátom generálneho prokurátora Slovenskej republiky: "Pri vybavovaní podnetu Učiteľského fóra Slovenska bolo Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky zistené, že vašimi rozhodnutiami bolo k 31. októbru 1992 odvolaných 42 riaditeľov školských správ, pričom k ich odvolaniu došlo bez predchádzajúceho návrhu príslušnej územnej školskej rady. Taktiež bolo zistené, že vo viacerých

prípadoch ste rozhodli o vymenovaní iného ako územnou školskou radou navrhovaného riaditeľa školskej správy. Vaším postupom, pán minister, bol porušený zákon v ustanovení § 5 ods. 10 zákona Slovenskej národnej rady číslo 542/1990 Zb. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve."

Prosím vás, kolegovia poslanci, po hociktorej z tých kauz, ktoré som spomínal, ale najmä po tejto poslednej, v normálnej demokratickej spoločnosti neodvoláva ministra parlament, ale minister odstupuje sám.

Ďakujem vám za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi Brockovi, ale pri tomto plamenom zdôraznení demokracie mi nedá povdať, že to, čo dnes ešte existuje ako Trnavská univerzita, je výsmech zákonnosti u nás, pretože skutočne bol porušený zákon. /Potlesk./

Pán poslanec Gazdík.

Poslanec I. Gazdík:

Vážený pán predseda,
vážené dámy a páni,

nemusím vás presviedčať, že vždy som patril na tejto pôde k umierneným a k tým, ktorí vystupovali korektne. Napriek tomu nebudem reagovať na niektoré vystúpenia. Chcem však poďakovať pánu kolegovi Tarčákovi, že nemusím reagovať na vystúpenie pani Gbúrovej, spravil to za mňa sám a iným spôsobom. Predovšetkým, nejde ani o koncepciu, nejde ani o to, či všetko je presne nalinkované alebo nie. Ide o tieto kauzy:

Po prvé - už sám "inauguračný" prejav pána ministra v Národnej obrode pri svojom nástupe, ktorý je výsmechom.

Po druhé - programové vyhlásenie bolo v rovine všeobecných fráz a nie konkrétnych komentárov.

Po tretie - odvolávanie riaditeľov školských správ bolo v rozpore so zákonom.

Po štvrté - kauza Lazaretská ulica a ďalšie základné školy, napríklad vo Východoslovenskom kraji - kto za ne má niesť zodpovednosť, ak nie ministerstvo školstva a vedy?

Po piate - navrhovaný vysokoškolský zákon, porušovanie základných akademických práv samospráv.

Mám tu viacero materiálov, mohol by som citovať: správa z poslaneckého prieskumu kauza Lazaretská, stanovisko rektora Vysokej školy dopravnej, stanovisko rektora Vysokej školy múzických umení, ktorého si nesmierne vážim pre jeho postoj. Všetky vyvracajú obvinenia týchto škôl zo strany Ministerstva školstva a vedy Slovenskej republiky. Napokon, reakcie na kritiku, ktoré neboli adekvátne a na úrovni ministra vedy a školstva, napríklad aj v prípade predsedu výboru pre vzdelanie, vedu a kultúru. Za každý z týchto krokov by v každej, a to ani nie veľmi fungujúcej demokratickej spoločnosti, musel minister odstúpiť. Ale nejde mi o to. Je tu jeden argument, ktorý akceptujem, ponúkol mi ho pán Tarčák - musí dôjsť k zásadným zmenám v riadiacich štruktúrach. Tie riadiace štruktúry, to sú všetci sekční šéfovia a riaditelia, ktorí sú pod pánom ministrom, a žiaľ, pán minister nespravil ten krok, aby ich vymenil. Mám taký pocit alebo dojem, že aj v tomto môže byť jablko dnešného sváru.

Ako som povedal, nechcem vystupovať konfrontačne, napriek tomu považujem za nedôstojné, aby sa na pôde Národnej rady riešilo raz odvolanie jedného, raz odvolanie druhého ministra za takéto kauzy, ktoré som len načrtol. Aj preto, že si vážim prácu pána Kučeru ako vedeckého pracovníka a popularizátora najmä medievalistiky, alebo v oblasti medievalistiky, myslím, že by bolo vysoko etické, morálne aj charakterné, keby pán minister odstúpil sám. /Potlesk./

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Bajan.

Poslanec V. Bajan:

Chcel by som si vypočuť, ale naozaj konkrétne, faktografické doplnenie vystúpenia kolegu, kde obvinil pána ministra z porušovania akademických slobôd. Je to tak vážne obvinenie, že si to vyžaduje naozaj konkretizáciu.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec, chcete na to odpovedať?

Poslanec I. Gazdík:

Pán Bajan, hovoril som o samosprávach. Citujem z uznesenia prijatého na odbornom seminári Rady vysokých škôl Slovenskej republiky, ktorej stanovisko si nedovoľujem spochybniť - samozrejme, čo sa týka návrhu vysokoškolského zákona: "nesúladsť postupu jeho predkladania s pripravovaným zákonom o štátnej podpore vedy a techniky a uvažovaným zákonom SAV, rozpory s Ústavou Slovenskej republiky, faktické zrušenie samosprávy vysokých škôl a fakúlt, potláčanie samosprávnej

pôsobnosti akademických senátov vysokých škôl a fakúlt v účasti študentov na samospráve vysokých škôl a fakúlt, nejasností v riešení ekonomických problémov študentov a doktorantov". Najmä pre tieto fakty, ak nebudem citovať ďalšie negatívne stanoviská, Rada vysokých škôl Slovenskej republiky, ktorej stanovisko je určite kompetentnejšie ako moje vlastné, odmieta návrh zákona o vysokých školách predložený Ministerstvom školstva a vedy Slovenskej republiky ako celok.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Dúfam, že ste to teraz nemysleli vážne, pán poslanec. S faktickou poznámkou sa hlási pani poslankyňa Aibeková.

Poslankyňa M. Aibeková:

Ďakujem kolegovi Gazdikovi, že hovoril iba o návrhu zákona. Tento návrh bol daný na diskusiu širokej verejnosti. To nebol prijatý zákon. Tým, že nebol prijatý, sa vlastne ešte minister ničoho nedopustil.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Povedal som, že pán poslanec to asi nemyslel vážne. Má ešte niekto faktickú poznámku? Pán Tarčák.

Poslanec J. Tarčák:

Len tak na okraj. Komisia, ktorá pripravovala vysokoškolský zákon, pozostávala predovšetkým z odborníkov, takých, akých má naša vedecká obec. Boli tam zástupcovia z parlamentu, z rady, z vysokých škôl a jeden alebo dvaja zástupcovia z ministerstva školstva. Hovoríme o návrhu a už

chceme spochybňovať a hovoríme ako o faktoch? Kolega, asi ste to skutočne nemysleli vážne. Čo ste si pomohli tou mojou replikou, že treba zmeniť riadiace štruktúry, áno, minister to urobí, ale treba mu vytvoriť politickú klímu, nie že on naplní literu zákona číslo 524, ktorú uviedol do života, a my ho spochybňujeme a dokonca i sám prokurátor spochybni jeho kroky. Potom sa pýtam, načo je tento parlament a načo schvaľujeme zákony? Len aby existovali, ale neuviedli sa do života? Alebo, pán kolega, potom nevieme, o čom hovoríme. Čo sa týka ďalších kauz, prosím vás, z každej maličkosti sa dá urobiť kauza, len mi dajte moc /smiech v sále a potlesk/ a vplyv nad peniazmi, aby som ovládol masmédiá a kauzu môžeme urobiť zo všetkého.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Kuzbert, potom pán poslanec Mikloško.

Poslanec T. Kuzbert:

Ak som dobre rozumel, pán Gazdík vytkol ministrovi jednu chybu, že nespravil poriadok na svojom ministerstve. Prosím vás, ale máme aj takých ministrov, ktorí takýto poriadok spravili a sme označení za "totalitákov".

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Mikloško.

Poslanec F. Mikloško:

Verím, že pán minister sa vyjadrí ku kauze aj vysokoškolského zákona, pretože neviem si predstaviť, že by sa nevyjadril. K pani poslankyni Aibekovej a k pánu poslancovi

Tarčákovi - ktokoľvek pripravoval návrh zákona, ten návrh zákona bol návratom ku komunistickému zákonu o vysokých školách, kde sa strácal základný princíp akademickej slobody. Akonáhle raz opustil pôdu ministerstva školstva, pán minister sa musí k nemu ako vrchný šéf tohto rezortu vyjadriť. Tu niet ospravedlnenia tak, ako hovoríte. Ktokoľvek ho pripravoval, ten zákon bol skutočne pod všetku úroveň. /Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Ftáčnik.

Poslanec M. Ftáčnik:

Vážené poslankyne a poslanci,
vážená vláda,
vážený pán minister,

dovoľte aj mne sa vyjadriť ku kauze, o ktorej teraz hovoríme. Nie som priateľom riešení, ktoré prichádzajú náhle. Myslím si, že posúdenie takej otázky, ako je odvolanie alebo vyslovenie nedôvery ministrovi, by si zaslúžilo širšiu diskusiu o stave rezortu, ktorý príslušný minister vedie. Zdá sa mi, že tie príspevky, ktoré tu zatiaľ zazneli, išli len celkom po povrchu. Pokúsim sa upozorniť možno tie hlavné body, ktoré by mali zaujímať parlament a poslancov, keď budú posudzovať návrh, ktorý podpísalo 34 poslancov tohto parlamentu.

Myslím si, že pri posudzovaní stavu rezortu by sme mali oddeľovať od seba niekoľko vecí. To, čo zdedil minister a jeho rezort od predošlej vlády. Žiaľ, toto nebolo jasne pomenované nielen v oblasti školstva, ale ani v ďalších rezortoch. Ale vieme konkrétne veci, povedzme v oblasti školstva je to schválenie úväzku za minulej vlády, jednotného úväzku na všetky typy škôl, ktorý prispel resp. priniesol

nárast počtu pracovníkov, s ktorým terajšie ministerstvo, ktokoľvek ho vedie alebo bude viesť, jednoducho musí čosi urobiť. Mohol by som menovať ďalšie. Chcem len upozorniť, že táto vec má svoj rozmer. Ďalej je tu samotné pôsobenie ministra a jeho ministerstva pri plnení programového vyhlásenia vlády. K tomu sa o chvíľu vyjadrím.

Tretím je niečo, čo parlament tomuto ministerstvu daroval, keď schvaľoval rozpočet na rok 1993. Možno sa nepamätáte, vážení kolegovia, ale ja vám to pripomeniem, že som upozornil ako člen výboru pre vzdelanie, vedu a kultúru, že školstvo dostáva málo peňazí na to, aby mohlo zabezpečiť úlohy, ktoré zabezpečiť má. Napriek tomu tento rozpočet v parlamente bol schválený. K tomu, čo s ním urobilo ministerstvo, by som chcel povedať toto: Pre mňa sú tri základné výhrady alebo výčitky a dôvody, pre ktoré si myslím, že treba rozhodnúť o tom ako tento rezort má byť ďalej spravovaný. Tá prvá sa týka toľko omieľanej koncepcie. Vážení, to je otázka, ktorú rozhodla Národná rada Slovenskej republiky, a rozhodla ju vlastne dvomi spôsobmi.

Vláda vo svojom programovom vyhlásení povedala, že pre ďalší rozvoj školstva je potrebné pripraviť účinný program obnovy výchovno-vzdelávacej sústavy. Nespomína sa slovo koncepcia. Pre mňa je to istá ucelená predstava o tom, ako má vyzeráť naše školstvo v dlhodobejšej perspektíve. Aby sme túto predstavu zdôraznili, navrhol výbor a táto Národná rada - ešte ako Slovenská národná rada - odsúhlasila konkrétne jedno menovité uznesenie, v ktorom sa ukladá vláde Slovenskej republiky a ministerstvu školstva pripraviť a realizovať dlhodobú koncepciu školstva zahrňujúcu postupné dynamické zmeny školskej sústavy. Pre mňa je to jasná a čitateľná úloha. Na tejto úlohe sa, žiaľ, nezačalo pracovať. Pán minister pri našich viacerých diskusiách vo výbore hovoril, že školstvo nepotrebuje koncepciu, školstvo potrebuje pragmatické kroky. Skončilo to tým, že výbor uložil, aby sa do

30. 6. na takejto koncepcii, ktorú schválila alebo ktorej predstavu schválila Národná rada Slovenskej republiky, začalo pracovať. So záujmom som si prečítal - to je len faktická poznámka nabok - v dnešnej Národnej obrode diskusiu resp. rozhovor s bývalým ministrom pánom Pišútom, ktorý hovorí, že školstvo nepotrebuje koncepcie, ale peniaze, ale že koncepcia je. Napríklad jedna z nich spracovaná za minulej vlády, na ktorú by sa dalo nadviazať a s ktorou by sa dalo pracovať. Toľko ku kauze "koncepcia" ako dlhodobej predstavy o tom, čo by sa v školstve malo robiť a kam by sme chceli dospieť.

Druhou je otázka plnenia programového vyhlásenia vlády. Ak výbor opakovane požaduje od ministerstva predstavu, aké budú konkrétne vecné a časové kroky, ktorými ministerstvo naplní programové vyhlásenie vlády, a ešte v marci takúto ucelenú predstavu nemáme, žiaľ, nemôžeme konštatovať, že ministerstvo postupuje koncepčne a systematicky pri plnení programového vyhlásenia. To je fakt, ktorý nemôže oddiskutovať ani pani poslankyňa Gbúrová, ani nikto ďalší. Áno, materiály boli predkladané, ale materiály sme vracali, pretože sme s nimi neboli spokojní. Nepredstavovali pre nás systém krokov, ktoré ministerstvo v oblasti základných škôl, vysokých škôl, atď. naplní v jednotlivých časových obdobiach. Boli tam veci nepreviazané, duplicitné a momentálne čakáme na jeden kompletný harmonogram o tom, ako ministerstvo alebo akými úlohami naplní programové vyhlásenie vlády. To je opäť rozmer, z ktorého by mal parlament vyvodiť príslušnú parlamentnú zodpovednosť. Ten prvý bolo neplnenie uznesenia Národnej rady, druhým je plnenie programového vyhlásenia vlády.

Tretí sa týka toľko diskutovaných peňazí, ktoré pravdepodobne priniesli najväčšiu aktuálnu nespokojnosť v oblasti školstva. Tých peňazí je málo. Pre ministra, samozrejme, tak ako pre nás, je záväzný zákon o štátnom rozpočte. Ak dostane

rezort 18,4 miliardy korún, minister je povinný s týmito peniazmi hospodáriť. To, čo sa od neho očakáva, a to, k čomu ho nabádal výbor pre vzdelanie, vedu a kultúru, boli konkrétne opatrenia ako ušetriť 1,3 miliardy korún, o ktoré rezort dostal menej. Pán minister dal prísľub, že koncom januára bude mať ministerstvo pripravenú predstavu o legislatívnych opatreniach, ktoré treba vykonať, aby sa tieto prostriedky ušetrili. Do konca februára mal predložiť výboru a predložil systém krokov alebo systém opatrení, ktorými sa tie peniaze ušetria aj vo vecnej rovine schválením vyhlášky napríklad o školskom stravovaní, o poplatkoch za ubytovanie a ďalšie kroky.

Tento harmonogram sme dostali, žiaľ, rokovali sme o ňom, resp. mali sme ho k dispozícii až koncom marca a už niektoré kroky, ktoré boli zakotvené v harmonograme, neboli splnené. K 1. 3. mala byť hotová vyhláška o úväzkoch alebo o miere vyučovacej povinnosti učiteľa. Tento termín nebol dodržaný. Konštatovali sme to na zasadnutí výboru. To znamená - opatrenia áno, ale opatrenia neskoro, pretože ak chcem šetriť peniaze, musím šetriť včas a v predstihu, a musím šetriť takým spôsobom, aby o opatreniach bola informovaná jednak učiteľská verejnosť, ktorá to má zabezpečovať, a jednak širšia verejnosť, ktorej sa to dotýka. Rovnako poplatky za ubytovanie či stravovanie, ako, povedzme, poplatky za požíciavanie učebníc.

Toto boli naše výčitky smerom k rezortu resp. k ministrovi, že nedostatočne včas a nedostatočne verejne zabezpečoval veci, ktoré súvisia s malým množstvom prostriedkov pridelených rezortu školstva Národnou radou resp. ministerstvom financií. Toto sú pre mňa tri najzávažnejšie výhrady, ktoré možno adresovať ministrovi a ktoré všetky majú rozmer, vzťah parlament a ministerstvo. Myslím si, že ak parlament k tomu dospeje, treba z nich vyvodiť ústavnú zodpovednosť, teda parlamentnú zodpovednosť, pretože to nie je otázka, či

komisia pripravila taký alebo onaký návrh zákona. To sú čiastkové veci, ale toto všetko súvisí s tým, že parlament kontroluje a kontroloval ministerstvo a dospel do jedného bodu.

Tento bod sa pokúsim zhrnúť. Ak parlament je presvedčený, že minister školstva, teda jeho osoba zaručuje, že tie veci, ktoré sú v programovom vyhlásení vlády, v jeho rozpracovaní, v príslušných opatreniach, ktoré sa týkajú ekonomického zabezpečenia školstva, že je schopný garantovať splnenie týchto úloh, nech pokračuje vo svojej funkcii. Ak má pocit, že toto nie je pravda, jednoducho mu nezostáva nič iné, k tomu dáva priestor ústava a rokovací poriadok, aby ministromi vyslovil nedôveru. To je všetko, vážení kolegovia.

Ďakujem vám za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Do rozpravy sa ďalej hlási pán Arpád Matejka.

Poslanec A. Matejka:

Vážený parlament,

úvodom by som mohol začať hovoriť o kontrolných materiáloch z oblasti školstva, ktoré vlastním. Dotyční funkcionári majú šťastie, že nie som ministrom školstva, ale nie som učiteľ a preto nebudem hovoriť o osobe súčasného ministra školstva, ani bývalých, ani prípadných budúcich, ale chcem upriamiť vašu pozornosť na podstatnejšiu vec, ktorá nás v tejto oblasti bolí.

Naše vzdelávacie inštitúcie prežívajú hlbokú krízu nie desať mesiacov od volieb, ale kríza je tu už vyše 40 rokov,

len doteraz tí, ktorí v súčasnosti chcú niekoho kritizovať, tých 40 rokov sa skromne krčili a slúžili tomu, čo dnes z rôznych politických a akademických postov kritizujú. Nebudeme si nahovárať, veď vieme ako to bolo. Vieme, ako sa získavali odporúčania a súhlas na získanie kandidatúr. Nejde mi však o to. Problém našej vzdelávacej sústavy nie je v oblasti vzdelávania, o čom svedčia aj mnohé prípady uplatnenia našich odborníkov v zahraničí, ale zlyhali sme v oblasti výchovy. Niet horšieho tvora ako nevychovaný vzdelanec. Dnes chceme, aby naši vzdelanci boli vychovávaní a vychovaní, to by malo byť našim cieľom.

Absencia výchovy v týchto štruktúrach začína už v stupni základného školstva. Členovia našej spoločnosti sa neboja zákona, predstavených, rodičov, Pána Boha, polície, úradov. Pozrime sa ako vyzerá ekologická výchova, vzťah k prírode, vzťah človeka k človeku, vzťah k vlastníctvu - vlastného i cudzieho, rodičovská výchova, chovanie sa dospievajúcej mládeže, náboženská výchova, sídlisková výchova, sexuálna výchova, neetické podnikanie, etická výchova, televízia, film, tlač, pornografický priemysel, vzťah k majetku vlastnému i k cudziemu a v poslednom rade i národná výchova. Hovoril tu niekto z vás o týchto problémoch? Hovoril niekto o tom, že základnou povinnosťou školy je plniť objednávku rodičov na vzdelanie a výchovu svojho dieťaťa? Berieme do úvahy i to, že učením sa i vychováva?

Ďakujem komunistickej strane, že mi nedovolila ukončiť pedagogickú fakultu a stať sa učiteľom v tomto výchovnom marazme, v ktorom sa školstvo už 40 rokov nachádza. Všetkých nás tu vychoval školský systém bývalej totality, a nehnevajte sa, to je na konaní tohto slávneho parlamentu veľmi vidieť. Nie sme vychovaní, a to je škoda pre nás všetkých. Výchovný systém nás naučil intrigovať, nenávidieť, závidieť, nevážiť si osobnosť človeka, tradície a slobodu. Škoda, mohli sme byť v rokovaníach parlamentu ďalej. Je najvyšší

čas skončiť s výčitkami a vyhovárať sa na totalitu a vzápätí svojim konaním si upevňovať svoju osobnú totalitu, radšej sa pozrieť na seba, čím sme prispeli k tomu, aby to tak nebolo.

Pravdou je i to, že dieťa sa začína vychovávať ešte pred svojim narodením. Tak sa láskavo pozrime na seba, akí sme boli už pred svojim narodením. /Šum v sále/. A z tohto pohľadu pozrime sa i my, rodičia, na svoje deti ako na budúcich rodičov, ako oni už teraz vychovávajú svoje budúce deti, budúcnosť nášho slovenského národa, ktorý sa vehementne pchá do Európy, Európy plnej mravnej a duchovnej skazy zrádzajúc ochotne svoju duchovno-mravnú tradíciu za lacný groš konzumnej kultúry, nemravného akčného biznisu.

Vysoký stupeň a stále narastajúci trend nových druhov surovej kriminality je len výsledkom absencie výchovy. Narastajúce obavy obyvateľstva zo spôsobu protispoločenského chovania romského etnika a bezradné prizieranie sa, národnostné handrkovačky v parlamente i v médiách - i to je výsledkom toho všetkého, čo som tu uviedol. Čo robia, robili a robí v týchto prípadoch naše školstvo, kultúra, osвета, šport? A čo sme v tejto veci urobili my, poslanci, občania, úrady a v neposlednom rade i cirkev? Nebuďme veľkí hrdinovia v tejto izbe, bez ohľadu na to, či sedíme tam pod chórusom, alebo tu vpredu pred politickým oltárom, alebo v parlamentných bufetoch. /Šum v sále./ Verejnosť očakáva činy a nie politické kecanie. /Potlesk./ A toto bude voličmi hodnotené, dúfam, objektívne.

Zo svojich vlastných skúseností z oblasti školstva ako predseda ONV po revolúcii by som mohol mnoho argumentovať. Domáhame sa systémov alternatívneho školstva. To by bolo v poriadku, keby sme vedeli o čo ide. Alternatívne školstvo to nie sú výmeny tabúľ názvu škôl, ale ochota zmeniť systém, ale podmienkou tohoto je v prvom rade zmeniť samého seba. Aby zmena mohla byť úspešná, zo školstva i procesu výchovy

treba bezpodmienečne vyhnať politiku čo najďalej od týchto inštitútov. Politiku akúkoľvek i v tom prípade, keby sa režim mal meniť každý deň. Veď poslanie školstva je nám jasné bez ohľadu na to, kto je jeho ministrom.

Prosím vás všetkých, ktorých vychovalo naše školstvo, zbavme sa absencie tejto výchovy a začnime rozmýšľať ako na to, lebo zo základov, ktoré teraz postavíme, bude profitovať každý budúci politický subjekt, a myslím si, že chcem mať budúcu politickú scénu vychovanú a vzdelanostne vyváženú. Potom môžeme hovoriť o politickej kultúre, ktorej nie sme ochotní sa podriaďiť, a preto nemôžeme urobiť pre Slovensko to, čo Slovensko v súčasnosti a v budúcnosti potrebuje. Sme egoisti, hrdíme sa národom potiaľ, pokiaľ nám to vynáša, ale akonáhle máme dať my, môže nám byť Slovensko hoci aj ukradnuté. Preto stále hľadáme vinníkov a sami sa robíme svätými. Robíme to preto, aby sme odhodili od seba osobnú zodpovednosť za vec.

Za stav sme všetci zodpovední, lebo sme nič nehovorili, keď hovoriť bolo nebezpečné - jedni zo strachu, iní zo zisku a ďalších nič nezaujímalo, aby ich mohlo všetko zaujímať teraz. Neupínajme sa v tejto veci na politiku, veď politika nie je najistejší prostriedok k osobnému profitu. Politika je obeť pre druhých, preto životnosť politika je najkratšia. Investujme do výchovy, veď to je najistejšia investícia a stojí štátny rozpočet najmenej. Výchova nepotrebuje grandiózne monumenty, výchova potrebuje príklady.

Vážení, ku všetkej úcte k poslancom, tento nie je príkladom. Potrebujeme sa na chvíľu každý utiahnuť do seba a spytovať si svedomie, aspoň tí, čo ho majú. Je ťažké objaviť sám seba, o to ľahšie je spytovať svedomie druhému tak, ako sa to deje v tejto veľkej izbe slovenského parlamentu. Jednoizbové byty našich rodičov boli tribúnou výchovy. Bol by som rád, keby sme mohli toto konštatovať aj o tejto ná-

rodnej izbe, ktorá mi skôr pripomína tribunál, kde všetci chceme byť žalobcami a ukazovať občanom, že len ja som spravodlivý a ten momentálne súdený je ten, čo má byť odsúdený, aby zakryl vinu iných. Toto sa už raz veľkolepo v histórii pred rokom 1960 stalo. Doplatili sme na to a, bohužiaľ, i našou vinou sme sa nepoučili, i keď si na to niektorí denne minimálne ráno a večer spomíname. Ukrižujeme ďalšieho, aby mohol prísť ďalší a ukojili by sme si pudy a vášne našej morálky, na ktorú sa tak dôrazne odvolávame.

Zároveň by som chcel zaželať, aby sme z nášho výchovno-vzdelávacieho systému vypudili navždy filozofiu brucha a rozvíjali filozofiu ducha. Potom nám bude dobre bez ohľadu politického presvedčenia, náboženstva, sociálneho postavenia a národnosti. Preto som proti odvolaniu ministra školstva.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu poslancovi za jeho vystúpenie. Len neviem, komu som sa mal pozrieť do nohavíc pred narodením. /Smiech v sále./ Hlásí sa ešte niekto do diskusie alebo s faktickou poznámkou? Prosím, pán poslanec Gazdík.

Poslanec I. Gazdík:

Pán predseda, keďže sa už nikto neprihlásil do rozpravy, dovoľte, aby som dal ešte jeden návrh.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prihlásil sa do rozpravy pán minister.

Poslanec I. Gazdík:

Pardon, potom faktickú poznámku si nechám po vystúpení, alebo môžem ju dať hneď. Dávam návrh, keď sa bude rozhodovať o odvolaní, aby hlasovanie bolo tajné. Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán minister.

Minister školstva a vedy SR M. Kučera:

Vážený pán predsedajúci,
vážené pani poslankyne, páni poslanci,

nebudem vás príliš unavovať a v žiadnom prípade nebudem sa brániť. Niet dôvodu. Ale je mojou povinnosťou, aby som vám predložil odpočet svojej práce za päť a pol mesiaca, za ktorý rezort vediem. Mám tu veľa napísané, veľa tu bolo povedané, preto budem tézovitý, stručný.

Školstvo je v konečnom dôsledku sociálny faktor a tak ho treba aj posudzovať. Ak sa z tohto zorného uhla podívame na rezort za posledné tri roky, je tu obrovská sociálna stagnácia. Starý systém prestal fungovať, pre novú ekonomiku nevytvorila podmienky. Základom dnešnej nespokojnosti v školstve, vede i v ostatných rezortných zložkách je problém financovania. Už pri schvaľovaní rozpočtu, a to má pán kolega Ftáčnik plnú pravdu, bol v tomto položený základ problémov, s ktorými sa dnes stretávame. Za krátke obdobie totiž je to v poradí tretia vláda a tretikrát sa kráti rozpočet rezortu školstva a vedy. Papier mám preto v ruke, aby som uviedol čísla. V roku 1992 školstvo malo 19,67 miliárd, teda zaokrúhlene 19,7 mld. Školstvo nežilo pritom nijak prepychovo. Očakávali sme v tomto roku 20-percentnú infláciu,

vrátane zdraženia plynu, elektriny, vody atď. Teda rozpočet na rok, ak by sme prijali tento koeficient, by mal byť 23,6 mld. Schválili sme 18,34 mld. Nie teda viac, ale o 1,3 miliardy menej ako bolo v roku 1992. Školstvu teda chýbajú 4, slovom štyri miliardy. To je holý fakt, na tom sa nedá nič meniť.

Ak by ste mali pocit, že som nekritický, prosím, porovnávajme. Žili sme v Česko-slovenskej republike, s českým štátom, s českým národom. České ministerstvo školstva na rok 1993 rozšírilo rozpočet pre školstvo o 10 miliárd. Napriek tomu v polovici roka sa ocitlo v krízovej situácii, takže premiér Klaus dal pred 10 dňami školstvu jednu miliardu s tým, že nebude použitá na mzdy. Taký je stav, taká je holá skutočnosť. Čiže základným problémom nášho školstva je a bude, že budú chýbať 4 miliardy. Otázka znie: Buď ich spoločnosť bude mať a dá, a to tu záleží od vás, od pánov poslancov a od týchto priestorov, alebo školstvo čaká ťažký krízový rok a musí hľadať cestu ako rozumne prežiť, nech ho bude riadiť ktokoľvek.

Mali sme jedno riešenie, dnes sme ho schválili, aby sa v polroku uzavrelo hospodárenie a problém školstva, aby sme predložili všetky opatrenia ako vyjsť z krízy. Stalo sa, pán predseda, stalo sa, páni poslanci, v školskom výbore. Dobre viete, opatrenia sme urobili, nazvali sme ich racionalizačné. Je to z latinského ratio - rozum, teda rozumné, také, aby neublížili školstvu, aby neublížili žiakovi. Pochopiteľne, tieto opatrenia sú reštrikčné, aj musia byť reštrikčné. Už to tu naznačil pán poslanec Ftáčnik, že minulé vládca prijala 20-hodinový pedagogický úväzok v školách. Z toho titulu pribudlo v našom školstve okolo 6 tisíc pracovných miest, fyzicky okolo 4 000 pracovníkov, zväčša nekvalifikovaných. Tí sú tam a sú v mzdovom rozpočtovom balíku školstva. Pritom vám musím oznámiť, že v budúcom roku nastúpi o 7 tisíc detí menej a ďalší a ďalší rok bude populácia klesať. Dnes už má-

me v triedach od 17 do 22 detí. Európska norma je 30 detí. To si žiaden bohatý štát nemôže dovoliť.

Nebudem hovoriť o reštrikčných opatreniach. Je ich dosť, hľadáme cesty, samozrejme, sú nepopulárne. Je krik. Nepopulárne je, keď voláme rodičov k tomu, aby prispeli pre svoje deti nejakou čiastkou na ďalšie dovzdelávanie, pretože sme prijali Ústavu Slovenskej republiky, a Ústava Slovenskej republiky ako najvyšší zákon nám dala do vienka, že musíme urobiť základné a stredné školstvo bezplatným. Čiže každá úvaha, ako ušetriť peniaze, kde ich najst, musí vychádzať z tejto filozofie, z filozofie tohoto štátu. Pritom základné a stredné školstvo, to je okolo 80 % našej populácie. Máme len necelých 16 % z populácie vysokoškolsky vzdelaných ľudí. To je málo na jeden malý národ, na jeho potenciál je to málo. Nebudem sa o tom rozširovať, ak by bolo treba, zodpoviem v otázkach. Ak by niektorí páni poslanci chceli bližšie vedieť, čo všetko robíme. Teda upravili sme otázku stravného, príspevok pre základné umelecké školy v priemere vo výške okolo 160 korún. Veľký krik je najmä v hudobnom svete, že ruinujeme umelecké školstvo. Pritom ak niekto chce mať tenistu, volejbalistu a neviem akého športovca, chodí s ním a platí, ak chce mať niekto muzikanta, čaká, že mu ho bude vychovávať štát. Problémov je dosť.

Materské škôlky - samozrejme, zostávajú nezamestnané učiteľky v materských škôlkách, ale prosím, páni poslanci, vyše 60 % materských školiek je predsa z priemyslu, z poľnohospodárstva a z riadenia obcí. Tieto škôlky padajú. Pri poslednej návšteve vlády v okrese Lučenec prišli mamky s deťmi na rukách - zrušili škôlku Textilky v Opatovej - a dožadovali sa - štát vezmi garanciu za školu, na ktorú nemá peniaze.

Takže problémov je dosť, preto hľadáme riešenia, hľadáme rezervy. Rezervy hľadáme aj s tým, že sme zvýšili kon-

trolnú činnosť na školách. V tomto ohľade pán Matejka má pravdu, tých nedostatkov je strašne veľa. Hneď je veľký krik, keď sa našlo, že si akademický senát Technickej univerzity v Bratislave založil osobitný fond, hoci je to čestná funkcia a šiesti činitelia si v priebehu niekoľkých mesiacov rozdelili vyše 100 tisíc korún na odmenách a zvýšili si svoje platy po vzájomných návrhoch o takmer 100 %. Tak sa hospodáriť nedá. Takto neurobíme školstvo ani lacnejším, ani efektívnejším a môžeme kričať, koľko chceme. To je na margo stavu, v akom sa školstvo nachádza. Môžem sa k tomu vrátiť.

Ak tu dnes a za posledné dni nepadlo slovo koncepcia stokrát, tuším som ochotný zaplatiť neviem čo, aj fľašku dobrého koňaku. Prosím vás pekne, z tých tridsiatich podpisov, myslím, že len jeden je učiteľ. Preto mi dovoľte a odpusťte, ak budem mentorovať, lebo musím tých pánov poučiť, že v podstate dnes v svetovom školstve sú dve koncepcie školstva v jeho najhrubších rámcoch. Školstvo, v ktorom je určitý centrálny poriadok a garantuje ho štát. To je jeden model. Alebo je školstvo voľné, plne alternatívne, dôsledne decentralizované a riadené samosprávou. To sú dva modely, ktoré bežia vo svete. My sme bežali v tom prvom jednak vďaka tradíciám, že tento prvý model u nás má skoro dvestoročnú tradíciu, ale v systéme komunistického školstva bol dovedený vcelku do absurdnej podoby tým, že nomeklatúrne kádre rozhodovali o charaktere a cieľoch školstva.

Voči tomuto typu školstva je ohromná averzia vo všetkých totalitných a posttotalitných krajinách. Napríklad včerajší titulok z Lidových novín "Lavica vyčíta ministrovi školstva málo pravícovosti" - to je v Čechách. Takáto filozofia panuje v Maďarsku, Poľsku a všade inde. Páni, ale predstavte si na druhej strane, že Anglicko po stotridsiatich rokoch decentralizovaného školstva vlani prišlo k štátom riadenému školstvu. Celý materiál je u nás na ministerstve. Kto so školstvom nepracujete, pridte si ho po-

zrieť. Amerika po dvesto rokoch svojho decentralizovaného školstva pristúpila k centralizovanému školstvu a uvoľnila veľké prostriedky na školstvo, aby sa vyrovnala európskemu, prípadne ázijskému školstvu. Teraz sa pýtam, pán predseda, keby som dal hlasovať v tomto pléne, za ktorý model školstva poslanci zdvihnú ruku? Viem, že sa nedohodneme. Preto, keď som sa díval na prácu mojich predchodcov - lebo pán minister Kováč urobil dokument "Duch doby", pán minister Pišút urobil dokument "Hlavné zásady vývoja školstva do roku 2000" - ten bol urobený v máji. Zodpovedne vyhlasujem, že ani polovica z týchto dokumentov dnes nie je použiteľná. Život pulzuje rýchlejšie a viac meandruje, než si ktokoľvek mohol predstaviť. Pritom tieto koncepcie nerobili nejakí nemúdri ľudia, robili ich schopní ľudia, ale život ich predbehol.

Preto som vyhlásil pred výborom pre školstvo a vedu, budem to citovať: "Naše školstvo prešlo v uplynulých rokoch viacerými koncepčnými i štrukturálnymi zmenami v krátkych časových intervaloch bez toho, aby sa vytvoril dostatočný priestor pre ich objektívne zhodnotenie. Preto ministerstvo školstva neodporúča ďalej pokračovať cestou zásadných reforiem školstva, na ktoré nie je koncepčne, organizačne i ekonomicky pripravené, ale volí cestu postupných zmien, ktoré budú vychádzať z rámcovej postupne uprednostňovanej koncepcie a viac využívať vnútorné rezervy školskej sústavy, predovšetkých kvalítu legislatívy, riadenia a vyučovania." Čiže program krátkych rokov na rok a dva, nanajvýš výhliadky na tri-štyri roky funkčnej vlády. Možno sa to niektorých aj dotklo, vyjadril som sa, že za ďalšie päťročnice už nehlasujem. Ale je to pravda. Nemáme predstavu - raz som to už povedal a zrejme sa opakujem, akého človeka budeme potrebovať v roku 2010 až 2020. Keď to budeme vedieť, môžeme určiť základnú dlhodobú koncepciu školstva. Pokiaľ nevieme akého človeka budeme potrebovať, potiaľ sa môžeme umárať a predkladať akékoľvek hory papiera. To je pravda, na tom nič nemením.

Nebudem vás unavovať, je toho veľa, ale predsa len niekoľko slov. K materským škôlkam som povedal. Obec bola ich zriaďovateľom, obec dostala teraz 75 % z miestnych daní. Nech sa obec postará o chod zariadení v škôlkach, školstvo dodá kvalifikované učiteľky a zaplatí ich. To je, myslím, dostatočná koncepcia. Viem, niektoré obce na to budú mať, iné nebudú mať, ale faktom je, že v rezorte školstva nie je ani 30 % dnešných škôliek. To nie je len problém školstva, to je problém sociálny, a je to problém veľmi široký, pretože predškolská výchova je doplnkom rodinnej výchovy a dôležitým činiteľom pre prípravu detí na vstup do základnej školy. Tam sme maximálne prijali koncepciu, že by sa vytvoril tzv. nultý ročník ako prípravný ročník pred vstupom do školy na jeden rok. To je zámer, to je predstava tam, kde nebude môcť byť vybudovaná či udržiavaná materská škôlka a deti nebudú pripravené. To sú materské škôlky.

Pokiaľ ide o základné školy, prijali sme zásadu, že sa zachová deväťročná povinná školská dochádzka, ktorú bude možné ukončiť buď na základnej škole pre žiakov zaujímajúcich sa o odborné učilištia alebo v prvom ročníku stredných škôl, do ktorých možno vstúpiť už z ôsmej triedy základnej školy, alebo už po štvrtej triede, ak ide o osemročné gymnáziá. Je to kompromis, ale kompromis, ktorý má racionálne jadro, pretože 50 % populácie išlo cez odborné učilištia. Je potrebné, aby týchto 50 % populácie skončilo deviaty ročník, aby po skončení učňovky mali osemnásť rokov a mohli nastúpiť do práce. Ak nastane časový rozdiel medzi učňovskou školou a medzi vstupom do práce, máme nesmierne množstvo sociálnych problémov, kriminality a všetkého čo je s tým späté. Čiže táto koncepcia vychádza z toho.

Stredné školstvo vnútorne transformujeme. Vychádzame z analýzy, ktorú nám dali rodičia. Poviem len štatistiky. Vytvorili sme nové študijné odbory, urobili sme štvorročné

gymnázium ako demokratický prvok, aby sa žiak mohol rozhodnúť vo vyššom ročníku, a osemročné. Od septembra otvárame štyri nové osemročné gymnáziá v Bratislave, Šali, Martine a Tvrdošíne, v 16 prípadoch dôjde k ich rozšíreniu v existujúcich gymnáziách. Tu vychádzame z potrieb rodiny, z prieskumu, ktorý máme od rodičov. V novej sieti stredných odborných škôl bude 20 nových stredných škôl, 6 obchodných a 4 hotelové akadémie - tu nám to citeľne chýbalo, tu sústreďujem pozornosť, jedna sociálno-právna akadémia vo Veľkom Krtíši, 8 priemyselných škôl, 1 odborná škola potravinárska v Bratislave. Na už existujúcich stredných odborných školách bude zmenených 43 študijných odborov v zhode s potrebami a vývojom spoločnosti. To sú tie drobné transformačné posuny, ktoré treba urobiť bez toho, že by sa robil nejaký veľký krik. Treba skúmať, kde, v ktorom regióne je aká tradícia, kde sú potreby, kde sú možnosti, kde rodičia chcú. Pretože ak to neprijme učiteľský kolektív a rodičia, nič sme neurobili. Ešte raz tu vyhlasujem tézu, ktorú budem vždy zdôrazňovať: Čo sa neudeje v triede medzi učiteľom a žiakom, v rezorte školstva sa neudialo, všetko je povrchná pozlátka, ktorá neexistuje. Pokiaľ ide o gymnáziá, budú dve ďalšie nové cirkevné gymnáziá v Prešove a štyri nové súkromné školy, veterinárna v Bratislave atď.

Nechcem vás tu ďalej unúvať, lebo urobili sme aj také stredné školy, ktoré boli len v Čechách, a to je v aktualizácii, ktoré dnes nemáme. Tak je to sklárska v Lednických Rovniach, rybárska v Ivánke, riečnej dopravy v Komárne atď. Čiže aj tu pripravujeme od septembra sieť škôl. Všetko je publikované, všetko je zverejnené v tlači. Pravda je len jedna, máme len Učiteľské noviny, ktoré sú málo čítaným týždenníkom, ale tam sa snažíme uviesť všetko potrebné pre učiteľský svet i pre verejnosť. Hovorím, prijali sme opatrenia v národnostnom školstve, prijali sme opatrenia v úväzkoch, už sú vo vláde úväzkové normy, o chvíľu budú vyhlásené, v priebehu týždňa sú vonku.

Riešili sme otázku riadenia školstva. Boli tu silné reči o tom, že sme vždy nedodrжали zákon. Prosím vás pekne, prečítal si už niekto niekedy zákon o školských správach? Pekne prosím, páni poslanci, prečítajte si ho ešte raz. Dnes pán exminister Pišút na to upozorňuje v Národnej obrode, že dva články tohoto zákona sú si protirečivé. Keď vyberiem jeden, tak som porušil správu, keď druhý, tak nie. A teraz sa pýtam: Čo urobí minister, ak mu územná školská rada neodporučí žiadneho kandidáta, ako sa stalo v mnohých prípadoch? Čo ste to povedali, pán Brocka? Že keď sa v okrese nedohodnú dve politické, konfesiónálne, nacionálne či iné skupiny a nikoho nenavrhnú za riaditeľa školskej správy, to znamená, že minister ako štátny úradník nemá právo vymenovať žiadneho? To nie je pravda. Aj v školstve platí Zákonník práce. V odpovedi som vám všetko presne napísal. Tento zákon si bude musieť vyložiť Ústavný súd, čo je v ňom pravda a čo nie je pravda. Fakt je jeden - a kolega Tarčák na to upozornil. Zákon je na to, aby podľa neho boli obsadzované miesta riaditeľov školských správ. Keď som chcel podľa tohto zákona obsadiť riaditeľov školských správ, narazil som na také problémy, že sa mi z nich hlava zatočila a nastúpili takmer občianske vojny na okresoch, školách a inde, rozkývalo sa celé školstvo, pretože zákon nie je jednoznačný tak, ako nie je jednoznačný vysokoškolský zákon. Rozmýšľajme aj o zákonoch, ktoré ste urobili, či sú dobré.

Vysokoškolský zákon - ešte raz pán Gazdik - nie je zákonom ministerstva školstva. Návrh vysokoškolského zákona nikdy neprešiel rezortom školstva, vnútornou oponentúrou. Zákon predložila pracovná skupina, v ktorej sa zúčastnili aj tu prítomní dvaja poslanci. Ak teda tento zákon, ktorý išiel v zhode s komisiou OECD z Paríža, ktorá tu pracovala dva mesiace, v zhode s parlamentnými skúsenosťami Rady Európy, prosím, kritizujte parlament, európsku radu, kritizujte expertov z Paríža, ale nehovorte, že minister urobil zákon,

v ktorom porušuje akademické slobody. To je hrubá dezinformácia, politická dezinformácia, pán Gazdík. /Potlesk./

Skloňovala sa tu kauza Trnavská univerzita. Priatelia, som povinný povedať stav, aký tam je. Trnavská univerzita má všetko - uvoľnené prostriedky, má všetky podmienky pre prácu a Trnavská univerzita nefunguje. Stalo sa to, čo som hovoril. Jej organizovania sa ujali ľudia, ktorí na vysokej škole nikdy nepracovali a nevedeli, čo vysoká škola obsahuje. A preto tá škola sama zahynie. Buď sa toho ujme niekto rozumnejší a raz bude z toho vysoká škola, alebo sama zahynie, nebude fungovať.

Kauza Lazaretská je v kompetencii Školskej správy Bratislava I. Ak ju nevyrieši tento týždeň, vstúpim do toho, odvolám riaditeľa a nájdem riešenie. Viac nemám čo povedať. Ak chcem mať právny štát a systém školstva, nemôžem predsa vstupovať riaditeľovi školskej správy do jeho rozhodovania a musím mu dať nejaký čas, najmä ak ma požiada a povie mi, že robí ekonomickú previerku činnosti, a keď bude ukončená, mi to ohlásí. Predsa som demokraticky zmysľajúci občan, ktorý aj svojmu podriadenému dopraje čas, aby vec riadne prešetril, objasnil a našiel správne riešenie. Ak ho nenájde, musí skúšať iný.

Vážené kolegyne, kolegovia,
páni poslanci, poslankyne a
vážený pán predsedajúci,

mal by som toho ešte veľa čo povedať. Chcem povedať len jedno, že v mojej prvej vete pri inaugurácii za ministra som povedal, že chcem v školstve pokračovať vo všetkom dobrom, čo v ňom dobré je a že sa budem poctivo usilovať, aby som ho odpolitizoval, aby som ho sprofesionalizoval ako človek, ktorý sám 36 rokov tvrdo zápasil o svoj chlebič v školských službách. Robím tak a usilujem sa dôsledne. Veľmi dôsledne.

Ak niečo bolo v našom školskom systéme najviac zanedbané, bola jej základná postać - základná a stredná škola. Je najviac zdevastovaná, učí tam nesmierne veľa nekvalifikovaných ľudí, sú tam veľmi zlé podmienky. Je tam niekoľko desiatok karcinogénnych škôl, kde rakovinotvorné formaldehydy zabíjajú deti. Nemám prostriedky, chodím a žobrem po svete, aby som ich mohol zväčšať a postaviť nové. Tam ma to trápi, tam mám starosť. Mám starosť o veľmi kvalifikovaný dorast stredných škôl. Stredné školy sa diverzifikovali, ale sa nevyriešil problém. Skoro všetky sú financované viac-menej zo štátneho rozpočtu, na 80 - 90 %. Po dvoch rokoch neukazuje sa vždy a všade, že je najvyššia kvalita. Školská inšpekcia ešte nie je schopná podať výsledok. Až maturita ukáže, či táto diverzifikácia bola ideálna, alebo či budeme musieť prikročiť ako v Taliansku a vo Francúzsku k štátnej maturite ako overenému modelu kvality maturitného vzdelávania.

Vysoké školy sú autonómnou oblasťou, ktoré si na základe jestvujúceho zákona utvorili hermeticky uzavreté svojbytné spoločenstvá takého typu, že dnes hrubo porušujú demokraciu študenta, lebo dnes už nie je možné ani medzi fakultami vzájomne urobiť výmenu a štúdium. To, čo bolo v stredoveku možné "pregrináciou akademika", dnes na našich vysokých školách nie je možné. To je absurdný stav. To je stav, s ktorým sa budú musieť vysoké školy vyrovnáť. To nie je otázka žiadnej demokracie, ani demokratických slobôd, lebo demokracia má byť aj pre študenta, nielen pre pánov učiteľov, rektorov, dekanov a iných ľudí.

Je toho veľa, čo naše školstvo vyžaduje. Vyžaduje to čas, trpezlivú prácu, konciliantnosť, a vyžaduje to, aby z neho odišli démoni strachu, aby z neho odišli politické a osobne neukojené ambície, aby sa školstvo mravne podvihlo. Nie je preda normálne, ak v rezorte školstva je najviac udaní a podaní zo všetkých rezortov na Slovensku. Za krátke obdobie, v ktorom som ministrom, je ich okolo 2 000. Kto je

gramotný, každý píše na toho druhého a udáva druhého. To je tá druhá stránka mince školstva, ktorá ma ešte viac trápi, ako niektoré technické alebo iné drobné otázky. Len toľko k vyjadreniu toho, čo som za 5 a pol mesiaca v rezorte školstva robil a urobil.

Navyše len chcem povedať, že som sa pokúsil aj o veľmi silné zahranično-politické aktivity. Navštívil som štyri krajiny, urobil som dohody, pripravil som plán, aby za tri roky sa v každej našej ľudovej škole mohol učiť jeden svetový jazyk aj na dedine. Od septembra otvárame na dvoch fakultách za peniaze Európskej rady a ministerstva štúdium svetových jazykov ako jednopredmetový pedagogický odbor pre 200 študentov, ktorí budú prvou takouto lastovičkou, aby tento národ mohol komunikovať s Európou, mohol komunikovať so svetom. To všetko patrí do koncepcie. To všetko je práca. To nie sú slová, to je činnosť. Usilujem sa, viac som nevládal.

Ďakujem pekne.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pánu ministrovi Kučerovi. Keďže rozprava je ukončená, skončil ju vystúpením pán minister, ostáva mi dať hlasovať o návrhu pána Gazdika.

Pán poslanec Mikloško sa hlási s faktickou poznámkou.

Poslanec F. Mikloško:

Pán minister, ak dovolíte, v mojom prvom vystúpení som vám dal jednu otázku. Bol by som rád, keby ste mi mohli na ňu odpovedať. Povedali ste, že návrh vysokoškolského zákona vytvorila akási skupina ľudí. Chcel by som sa spýtať, aké

kompetencie vlastne mala táto skupina samozvaných ľudí, ktorí ho navrhli, že až všetci rektori na čele s vami sa zišli a museli ho odmietnuť. Totiž vznik tohto návrhu zákona si treba veľmi všimnúť.

Minister školstva a vedy SR M. Kučera:

Som rád, pán poslanec, že dávate túto otázku. V návale iných vecí som zrejme nevysvetlil, o čo išlo. Hneď v roku 1991, to znamená rok po prijatí vysokoškolského zákona, v bývalej Českej a Slovenskej Federatívnej Republike sa zišla Rada rektorov, a keďže zistila veľké nedostatky v jestvujúcom federálnom zákone, dala návrh, aby sa pripravoval nový zákon. Vznikli dve komisie, jedna v Čechách a druhá na Slovensku, ktoré na zákone pracovali. Mali aj rozdielne stanoviská, materiál tu je. Keď došlo k vzniku samostatnej Slovenskej republiky, rozčlenili sme sa. Česká strana pracovala ďalej na svojom návrhu a ja som poveril novú komisiu, v ktorej bolo 11 plus 4, to znamená 11 odborníkov zo všetkých odvetví vysokoškolského života, 2 z legislatívy ministerstva a vedúci sekcie pre vysoké školy. Dostali pouvoir, aby pripravili zákon. Pripravovali ho v zhode, ako som už povedal, s obdobnými 9 európskymi zákonmi strednej i západnej Európy. Pretože komisia OECD, ktorá sem prišla, nám práve ukázala, že to tak nemôže ísť, že právnu subjektivitu môže mať len vysoká škola, a tým teda rektor. Ukázala nám, kam sme sa to až dopracovali. A preto jedna z prvých úloh - podľa tohoto materiálu - je diverzifikácia vysokých škôl. To je prvá úloha, ktorú nám určili, a dali nám k tomu aj konkrétne návody. Komisia sa riadila týmito zásadami. A keďže som nechcel porušiť demokratické princípy - v Čechách sa stalo, že to išlo bez národnej diskusie - nedal som tento materiál ani do operatívnej porady ministra, to znamená, že neprešiel ani vnútornou oponentúrou ministerstva a bol daný na diskusiu akademickej i širokej verejnosti.

To je návrh zákona, ešte raz zdôrazňujem, návrh zákona, ktorý vypracovala komisia odborníkov a ktorý dala na širokú spoločenskú diskusiu. Že rektori ho iniciovali a prví od neho odskočili, to sa opýtajte rektorov. Vraj akademické senáty pohrozili, že ich odvolajú. To bude asi pravá príčina, neviem. Pretože keď som s nimi sedel, jeden deň povedali, že je v poriadku, a druhý deň dali v tlači vyhlásenie, že sa od neho dištancujú. Čiže otázku vám musí zodpovedať akademická obec. A akademická obec to bude mať veľmi ťažké, lebo je tam veľmi tvrdý stret záujmov, sú tam teraz veľké sociálne problémy. Predvčerom som dal v tlači návrh, ako by sme mohli riešiť otázky. Búrku čakám až teraz. Viac neviem povedať.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Hlásí sa ešte s faktickou poznámkou pán poslanec Zoričák, potom pán poslanec Anđel a pán poslanec Ftáčnik.

Poslanec A. Zoričák:

Vážený parlament,

začnem poznámkou s poukázaním pána ministra na tento papier, kde je podpísaných 34 poslancov. S poznámkou, že sú tu hádam jeden či dvaja učítelia. Ešte raz som to otvoril a mám pocit, že má pravdu. Dovoľte mi, aby som vás oslovil. Pri všetkej úcte k pánu Ftáčnikovi ako docentovi na vysokej škole si dovoľím povedať, že skutočný základ problému, ktorý tu je, je v základných a stredných školách. Pozerám sa na to ako učíteľ základnej školy. Sú tu skutočne dve stránky mince. Dovoľím si povedať, že pán minister sa plne obháji, prízvukujem to, pretože osobne sa pozerám na človeka tak, ako ho zočím prvýkrát, na jeho charakter s odstupom času. A za ním potom vidím prácu, ktorú zrejme vykonáva. Vidím, že vchádza do problému ako historik, napriek tomu, že nie je priamo od fachu, ale vchádza do problému cez túto "demokra-

ciu", ktorá došla do tejto spoločnosti. Dovolím si vysloviť tézu - vyberme to, čo je dobré na Západe, vyberme to, čo sme mali doteraz dobré, a spojme to naše univerzum a hľadajme túto prácu spoločne. Prosím vás o to, zvažujme.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Anđel.

Poslanec M. Anđel:

Nemienim polemizovať a reagovať na niektoré časti vystúpenia pána ministra, iba by som chcel vecne upozorniť na jednu skutočnosť. Vo vystúpení hovoril o tom, čo všetko ministerstvo urobilo. To je v poriadku. Predsa za to berie financie od našich daňových poplatníkov. Ale, bohužiaľ, nebolo tu povedané a odpovedané konkrétne a vecne, čo neurobili, mali urobiť a prečo neurobili, tak ako na to reagujú jednotlivé uznesenia Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre vzdelanie, vedu a kultúru, takisto v mojom vystúpení, vo vystúpení poslanca Ftáčnika a niektorých ďalších.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Ftáčnik bol ďalším prihláseným.

Poslanec M. Ftáčnik:

Dovolím si iba faktickou poznámkou zareagovať na to, že pán minister vo svojom vystúpení ukázal, aký má vzťah ku uzneseniam resp. úlohám Národnej rady a k programovému vyhláseniu vlády. Chcel by som sa opýtať na jednu konkrétnu vec. Hovoril o predškolských zariadeniach. Hovoril o tom, že sa predškolské zariadenia budú presúvať pod obce. Je to jedno z racionalizačných opatrení, ktoré pripravilo ministerstvo školstva. V aktualizovanom programovom vyhlásení,

o ktorom sme rokovali ešte v dnešný deň, sa o tomto probléme píše: "Vláda považuje za žiadúce aj naďalej podporovať rozvoj predškolských zariadení za predpokladu ich efektívneho využívania." Ktorá úloha teda platí, prosím pekne? To, čo je v aktualizovanom programovom vyhlásení, alebo to, že sa budú tieto zariadenia presúvať pod obce? To je zásadná zmena, to doteraz nebolo. Ak to vláda chce urobiť, prosím, aby o tom informovala parlament v programovom vyhlásení. To sú dve veci, ktoré sa, podľa mňa, vylučujú. Buď ich bude podporovať štát, alebo ich presunie pod obce a bude očakávať, že ich budú podporovať obce. Tým len chcem dokumentovať, že sú tu veci, ktoré nie sú kompatibilné. Podobne sme sa vo výbore stretli s problematikou etickej výchovy a ďalších.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Hlásí sa pán poslanec Chamula.

Poslanec I. Chamula:

Vážený pán predseda,
vážení páni ministri, pani ministerky,
vážené poslankyne, poslanci,

o týchto problémoch, ktoré tu predniesol pán minister, by sme mohli hovoriť veľmi dlho, ale preto, že som poslancom, zaujímam sa predovšetkým o názory pospolitých pedagógov, rodičov a aj študentov. Z tohto aspektu by som mal dve otázky.

Vážený pán minister, osobne, ako študent a pedagóg som prežil niekoľko reforiem školstva, preto slovo "konceptia" alebo "reforma" vo mne budí husiu kožu. Ale, aké máte záruky, že tí istí ľudia, ktorí robili tých niekoľko reforiem,

iniciovali, pracovali na nich, dnes sedia na ministerstve školstva a chcú iniciovať a podieľať sa na školskej reforme demokratického slovenského štátu?

Po druhé - vo vašom prejave mi chýbalo, ako chcete odbyrokratizovať školstvo. Niektoré noviny uviedli určité percentá. Poviem takú prostrednú hranicu, vyšlo mi to tak, že okolo 52 % je v školstve byrokratov a len 48 % pedagógov.

Ďakujem za pozornosť.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. S faktickou poznámkou sa hlási pán poslanec Kočtúch.

Poslanec H. Kočtúch:

Vážený pán predseda,
vážená vláda,
kolegyne, kolegovia,

myslím si, že sa snažíme jednostranne hľadať všetko negatívne v práci ministerstva školstva. Napríklad aj to, čo povedal pán poslanec Ftáčnik, je iba formálne rozporné, pretože ak sa vláda zaväzuje decentralizovať a pomáhať cez rozpočet obciam, je to s tým celkom zlučiteľné, a nie je to nijako v protiklade, ako tu bolo povedané. Iné je, keď sa na to pozrieme z vecného, ekonomického hľadiska. Podpora predškolských zariadení vládou je zlučiteľná s tým, ako vláda bude podporovať obce, ktoré to budú mať pod palcom. Myslím si, že aj napríklad základné školy by mali byť pod palcom obcí, veď sa usilujeme o decentralizáciu, o to, aby vláda neriešila všetko na svojej úrovni, o maximálnu decentralizáciu tam, kde sa to dá najlepším spôsobom robiť.

Pán poslanec Mikloško teraz iste čaká na obvyklú Ezopovu bájku a ja ju poviem, pretože sedí. Xantos sa raz vo svojej bujarosti vystatoval, že môže vypiť všetko more. Potom prišiel skormútený za Ezopom, lebo Iudia ho chytili za slovo a povedali: "Vypi more, Xantos!" Nevedel sa vynájsť. Požiadal svojho otroka, aby mu poradil. Otrok mu povedal: "Áno, povedz, že vypiješ to more. Ale nech tvoji oponenti zastavia všetky prítoky riek, riečok, ktoré do toho mora idú."

Stretol som sa tu, naopak, s veľkými prítokmi až žlčovej nenávisti voči človeku, ktorý si zasluhuje od nás nevýslovnú úctu vedca, odborníka. "Vypi more, Matúš!" To, že vo svojej vedeckej cti nedokázal vymeniť všetkých, ktorí mu "nahrávajú na smeč" koncepcie, čo sa neukazujú životné, nie je iba jeho chyba. Musíme rozhodovať o tom a povedať - dobre, pán minister, za dva mesiace, alebo za určitý čas ukážte, urobte nosnú koncepciu v podmienkach celkom iného aparátu. Lenže, to nie je len chyba pána ministra. Tu bol aparát, ktorý na rozdiel od iných aparátov skoro vždy rozmýšľal a takmer dva dni hovoril o tom, ako sa veci urobiť nedajú. Sme poplatní takému aparátu, ktorý ešte máme, ktorý ešte vždy diskutuje skôr o tom, ako sa vec urobiť nedá, miesto toho, aby nám povedal: "Vec sa dá urobiť tak a tak, s takými a onakými dôsledkami."

Takže, ak chceme rozhodovať a rozhodovať poctivo, najprv naozaj zastavme prúd všetkých tých pramienkov, riečok a riek, ktoré ústia do pána ministra a ústia nie vždy oprávnené. On to "more žalôb a ponôb" si už vypil. Prosím, aby sme rozhodovali v jednote rozumu a svedomia.

Bol som teraz, pred chvíľou, keď bola prestávka, na Ekonomickej univerzite rokovať s pánom rektorom spolu s pánom poslancom Košnárom, s pánom poslancom Húskom a ďalšími. Vieme o aké problémy ide. Vieme, že aj na vysokých školách je nekonečne veľa problémov, ktoré sa dajú vyriešiť pri to-

lerancii, pri ctení akademickéj pôdy. Ak teda rozprávame tu, v parlamente, s ministrom školstva, prosil by som, aby sa atmosféra ctenia akademickéj pôdy aj akademickéj slobody i tu rešpektovala.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Prosím, pán poslanec Ďurana, potom pán poslanec Jaroš.

Poslanec J. Ďurana:

Vážení kolegovia,

nie som preborník v oblasti školstva. Napriek tomu mám len jednu krátku poznámku. Keď sa začala rozprava o tomto probléme, ktorý tu už dosť dlhú dobu rozoberáme, v podstate som si myslel, že viem, ako budem hlasovať. Teraz, keď som sa na to pozrel, s hrôzou som zistil, že v podstate tým kolegom, ktorí sú tu podpísaní /zväčša - ak to nebude úplne presné, ospravedlňujem sa, ale v drvivej väčšine za KDH/ vadi, že koncepcia nie je. Potom je tu druhá skupina, ktorú napríklad vo svojom príspevku reprezentoval pán Sokol alebo i pán Chamula - tí sa zase desia koncepcie. A moja dušička sa teraz zmieta, kde to vlastne môže byť. Akurát si neviem dať odpoveď - na strane 2 sú podpísaní kolegovia poslanci a vlastne títo by mi pomohli, keby možno jednou vetou povedali, kde patria, aby som sa vedel rozhodnúť. Čiže vtedy bude jasné, kto vyhráva. Či ten, kto hovorí, že koncepcia nie je, alebo tí, ktorí hovoria, že koncepcia je.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Jakuš.

Poslanec J. Jakuš:

Zareagujem troška od vecí. Vidím, že náš parlament veľmi rastie kvalitou. Keď si spomeniem na minulú kauzu pána ministra Soboňu, ktorému bol návrh na vyslovenie nedôvery, vtedy sme zastavili rozpravu a nedali sme možnosť viacerým vyjadriť sa. Myslím si, že dnes tu prebieha veľmi demokratická rozprava. Jedni sa vyslovujú za, iní proti. Teda budeme mať omnoho lepšiu možnosť rozhodovať vo vlastnom svedomí a vedomí, ako sme mali možnosť rozhodovať pri minulej kauze. Na adresu pána ministra Kučeru: Veľmi si vážim jeho vystúpenie, že nepohrdol možnosťou vystúpiť. Vystúpil a veľmi čestne odovzdal svoje účty, ktoré urobil, možnosti, ktoré mal, aj nemožnosti, ktoré nemal, a teraz je už len na nás, aby sme rozhodli. /Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Homola.

Poslanec P. Homola:

Vážený pán predseda, na hlavu a obvinenie pána ministra sa tu vznieslo veľa nedobrého. Mám jeden konkrétny príklad, nebudem ho tu teraz rozoberať, kde vylepšenie si imidžu niektorých pánov poslancov spôsobilo, že pán minister často ani nevie o tom, čo sa za jeho chrbtom deje, a rozhodnutia idú od tzv. odborníkov, ktorí rozhodujú o prideľovaní a rozdeľovaní financií na ministerstve financií. Potom, samozrejme, je nespokojnosť rodičov, učiteľov, ale odnáša si to jediný - minister školstva. Podrobnejšie sa týmto prípadom budem

zaoberať v interpelácií a budem žiadať, aby to bolo vyšetrené. Preto pánu ministrovi vyslovujem podporu.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Ešte pán poslanec Bárány. Chce niekto navrhnúť ukončenie rozpravy?

Poslanec E. Bárány:

Nemôžem tak urobiť, pán predseda, rozprava neprebíha, aspoň formálno-právne nie.

Dovolil by som si zareagovať na vystúpenie môjho priateľa Paľa Homolu. Minister zodpovedá za všetko, čo sa deje v jeho rezorte, či o tom vie alebo nevie. A ak je pravdou to, čo hovoril kolega Homola, že o určitých závažných rozhodnutiach nevie a nemá na ne vplyv, to je pre mňa skôr opačný argument hovoriaci v neprospech toho, kto stojí na čele rezortu. /Potlesk./ A druhá vec - viac sa tu uvádzali na obranu pána ministra jeho pre mňa nesporné vedecké zásluhy, kvality. Tieto zásluhy však nikto ani nespochybnil, a verím a dúfam, že v tejto chvíli ani nie sú otázkou, o ktorej by sa tu mohlo hovoriť. To totiž nesúvisí s problémom vyslovenia alebo nevyslovenia dôvery ministrovi.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Ešte sa hlási pani poslankyňa Kaliská s faktickou poznámkou.

Poslankyňa G. Kaliská:

Vážení prítomní,

pôvodne som nechcela vystúpiť, ale trochu ma pozdvihol k tomu kolega Zoričák. Prosím vás pekne, pán minister nevedie vo svojom rezorte len základné a stredné školstvo, vedie aj vysoké školstvo a vedu, má tam mládež a šport. Je to ťažký rezort. Totiž, keď by sme išli tou filozofiou, ako požaduje pán Zoričák, poviem len náhodne - pán minister dopravy, keby ste vy mali byť "odvolávaný", tak pán Zoričák bude vyžadovať 30 podpisov od poslancov, ktorí sa budú musieť rozumiť železnici? To nemá logiku. Ale vážne. Pán minister, viackrát ste spomenuli, že život predbehol koncepcie, ktoré boli na ministerstve spracované. Ak by bolo možné v stručnosti povedať v čom tie koncepcie život predbehol.

Po druhé - nemám pocit, že niekto vehementne chce meniť koncepciu školstva, skôr chceme od toho vášho rezortu vedieť, akú máte predstavu tejto koncepcie.

A po tretie - pán minister, od leta je tu zvada, či ste protiprávne alebo v súlade so zákonom odvolali predsedov školských správ. Vo vašom záujme by hľadám bolo, keď tie dva paragrafy sú proti, aby ste dali návrh na novelu, alebo sa obrátili na orgány, ktoré to mali vysvetliť. A možno by tu bolo menej problémov.

Ďakujem.

/Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Ešte pán poslanec Bernaták.

Poslanec A. Bernaták:

Vážená Národná rada,

chcel by som upozorniť pána poslanca Báránya, že neprávom napadol pána poslanca Homolu. Tento sa ohľadne poznatkov, v ktorých chce interpelovať, obrátil na pána ministra financií a nie na pána ministra školstva. Ďalej by som chcel navrhnúť, pán predseda, aby sa ukončili faktické poznámky.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pekne. Niekedy sa stáva, že sme unavení a nevšimneme si, komu dáme odpoveď, ale to nevadí. Takže nikto sa nehlási s faktickou poznámkou?

Bol tu návrh, aby sme hlasovali tajným hlasovaním. Ak pán minister má dôvod a chce odpovedať ešte na niektoré faktické poznámky, udelím mu slovo. /Prejav nesúhlasu zo strany poslanca Gazdika./ Pán poslanec Goč, minister môže kedykoľvek požiadať o slovo, a slovo mu musím dať, ak ste čítali rokovací poriadok.

Minister školstva a vedy SR M. Kučera:

Vážené kolegyne,
vážení kolegovia,
vážený pán predseda,

nechcem nadužívať čas, ale chcem reagovať na poznámku pána poslanca Chamulu pokiaľ ide o reformy. Pripravovaný je zákon o škole, zákon o vede, zákon o financovaní školstva. Všetky tieto zákony prídu sem, za aké zdvihnete ruky, také budú platiť. To nie je záležitosť ministra, to je záležitosť parlamentu. Čiže vaše obavy, pokiaľ ide o rezort, nezdieľam. Obavy zdieľam, aby ten zákon zasa nebol zmenený, ako bol

zmenený zákon o školských správach, pretože ak som pátral po veci, k zmene § 1 došlo na pôde Slovenskej národnej rady. Vytiahol som "archív" a dával som sa na poznámku pani Kaliskej. Urobil som už potrebné kroky, aby došlo k vysvetleniu daného zákona, aby som získal k tomu podklady a navrhol inováciu, pretože tento zákon znemožňuje stredný článok riadenia školstva. Tak ďaleko ide tento zákon. Takže to bude.

Pokiaľ ide o materské škôlky, pán profesor Kočtúch už za mňa odpovedal. Veď to je predsa celkom logické, to sa už deje. Obce si preberajú budovy, spravujú ich, pretože je to menej nákladné a rezort, to znamená štát bude platiť kvalifikovaných učiteľov. Nebolo by dobré, aby sme dopustili, aby sa tam dostávali nekvalifikovaní ľudia, ktorí nerozumejú deťom a nie sú na to pripravení. Len toľko na vysvetlenie.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Ospravedlňujem sa pánu poslancovi Gočovi, myslím som pána poslanca Gazdika. Ešte sa s faktickou poznámkou hlási pán poslanec Kliman.

Poslanec L. Kliman:

Vážený pán minister, vôbec mi teraz nejde o vašu kauzu, ale je to už druhý raz, možno tretí raz, čo počujeme - a ako poslanec to odmietam - argumentáciu ministra, že za predložený zákon schválený alebo neschválený je zodpovedný tento parlament. Myslím si, že predovšetkým je zaň zodpovedný autor.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Dúfam, že nebudeme diskutovať aj o tejto faktickej poznámke.

Dovoľte mi, aby som mohol konštatovať, že podľa § 27 odsek 1 zákona o rokovacom poriadku hlasovania na schôdzach Národnej rady Slovenskej republiky sú vždy verejné a na návrh poslanca tajné. Keďže pán poslanec Gazdík dal návrh, aby sme o vyslovení nedôvery pánu ministrovi Kučerovi hlasovali tajne, dávam o tomto návrhu hlasovať bez rozpravy.

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 121 poslancov.

Kto je za tento návrh, ktorý predniesol pán poslanec Gazdík?

Za návrh hlasovalo 46 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 61 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 14 poslancov.

Konštatujem, že tento návrh neprešiel a budeme hlasovať obvyklým spôsobom.

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 120 poslancov.

Kto je za to, aby sme vyslovili nedôveru ministrovi školstva pánu Kučerovi?

Za návrh hlasovalo 51 poslancov.

Kto je proti tomu, aby sme vyslovili nedôveru ministrovi školstva pánu Kučerovi?

Proti hlasovalo 54 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 15 poslancov.

Konštatujem, že tento parlament nevyslovil nedôveru ministrovi Kučerovi. /Potlesk./

Vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

vraciam sa k pätnástemu bodu programu, ktorým je

Návrh kandidátov na členov Prezídia a Dozornej rady
Fondu národného majetku Slovenskej republiky.

Návrh vlády Slovenskej republiky vám bol prostredníctvom výborov doručený už v marci. Návrh kandidátov na členov Dozornej rady predložený poslaneckými klubmi vám bol rozdáný.

Prosím ministra pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky pána Ľubomíra Dolgoša, aby uviedol návrh kandidátov.

Minister pre správu a privatizáciu
národného majetku SR Ľ. Dolgoš:

Vážený pán predseda,
vážená Národná rada,
vážená vláda,

predkladaný návrh vyplýva predovšetkým z novely zákona číslo 253 o Fonde národného majetku. Táto novela nadobudla účinnosť 1. januára 1993. Podľa tohto zákona doterajší členovia Prezídia Fondu národného majetku prestali byť členmi a vykonávajú funkciu do menovania nového Prezídia. Navyše, došlo tam k fyzickému úbytku, niektorí členovia sa vzdali, takže Prezídium nie je funkčné.

Návrh, ktorý máte pred sebou, zohľadňuje diskusiu, ktorá bola k tomuto návrhu v Národohospodárskom a rozpočtovom výbore Národnej rady Slovenskej republiky. Predovšetkým sa

tam požadovalo, aby v Prezídiumu Fondu národného majetku nebola natoľko zastúpená štátna správa. V návrhu, ktorý máte pred sebou, je prakticky len jeden zo štátnej správy, aj ten po svojom prípadnom zvolení ním prestane byť zo zákona. Čiže Prezídium Fondu je takto bez štátnej správy, okrem funkcie predsedu. Ďalej sa zobral do úvahy návrh na zastúpenie Združenia podnikateľov Slovenska, ako aj výhrady voči viceguvernérovi Národnej banky.

Snáď už na záver len jednu opravu. Žiaľ, musím sa ospravedlniť za to, že sa nám stal právny preklep. Je tu navrhovaný Ing. Dušan Pavlík, ktorý je zároveň členom Predstavenstva Všeobecnej úverovej banky, kde má svoj podiel Fond národného majetku, preto zo zákona sa nemôže stať členom Prezídia. Prosím vás o malú úpravu, aby ste posledného kandidáta z návrhu vyčiarkli.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Faktická poznámka - pán poslanec Bajan.

Poslanec V. Bajan:

Skôr, ako začneme upravovať hlasovacie lístky, dovolil by som si upozorniť, že v Kancelárii Národnej rady Slovenskej republiky je čestné prehlásenie "V prípade zvolenia nebude členom Predstavenstva VÚB a Predsedníctva burzovej komory burzy cenných papierov." Burza cenných papierov nie je podnikateľským subjektom, takže tá časť by tam kľudne mohla zostať. Takže dávam na zváženie, v prípade voľby ten človek je vlastne jediným zástupcom bankovej sféry, tak si myslím, že to zastúpenie by tam malo byť.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ešte pán minister Dolgoš.

**Minister pre správu a privatizáciu
národného majetku SR Ľ. Dolgoš:**

Túto skutočnosť som si pred chvíľou overoval. Žiaľ, pán Pavlík je naozaj členom Predstavenstva Všeobecnej úverovej banky a zo zákona nemôže byť volený do Prezídia Fondu národného majetku.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Dzurinda.

Poslanec M. Dzurinda:

Chcel by som oceniť zmenu návrhu Prezídia Fondu národného majetku tak, ako o nej hovoril pán minister, ale keď hovoril, že tento návrh zohľadňuje výsledok diskusie v národohospodárskom výbore, myslím si, že tam bol ešte druhý návrh na Obchodnú a priemyselnú komoru. Ty sám, pán minister, si uviedol, že je v poriadku, že prezident Obchodnej komory pán Mihok by mohol byť členom Prezídia. Potom, čo si teraz uviedol, že pán Pavlík nemôže byť členom Prezídia, vznášam návrh alebo sa pýtam, či by, dajme tomu, nemohol pán Mihok zaplniť medzeru po pánu Pavlíkovi.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec, toto je vec vlády a nie poslancov. Musela by vláda rozhodnúť, pretože jedine ona môže dávať návrhy.

Poslanec M. Dzurinda:

V tom prípade by som sa chcel opýtať pána ministra, že keď to bol záver národohospodárskeho výboru, prečo pán Mihok nie je v zostave.

Minister pre správu a privatizáciu
národného majetku SR Ľ. Dolgoš:

Ako už spomenul pán predseda parlamentu, toto je návrh vlády. Aj keď som v národohospodárskom výbore uznal, že prítomnosť pána Mihoka v Prezídiu by bola vhodná, návrh predkladá vláda. Určite sa vláda bude musieť k svojmu návrhu vrátiť, pretože bude chýbať minimálne jeden člen Prezídia. Možno vo svojom ďalšom rozhodnutí toto zohľadní.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Pán poslanec Černák.

Poslanec Ľ. Černák:

Pán predseda, chcem sa pána ministra opýtať - zatiaľ sme nedostali materiály na členov Dozornej rady, v pôvodných materiáloch bol predložený aj tento návrh - či bude inovovaný alebo platí ten starý.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Vy ste ho nedostali? Ja ho mám pred sebou. Myslím si, že ho má každý, bol rozdáný. Dozorná rada je vec parlamentu aj iných strán, dokonca aj vlády, len pokiaľ ide o Prezídium, v zákone je výlučne uvedené, že kandidátov navrhuje vláda.

Myslím si, že by sme mohli pristúpiť k hlasovaniu. Najskôr by som ešte poprosil pána poslanca Tomečka ako spravodajcu výboru, aby informoval o stanovisku Národohospodárskeho a rozpočtového výboru Národnej rady Slovenskej republiky k uvedeným návrhom.

Poslanec P. Tomeček:

Vážený pán predseda,
vážení členovia vlády,
milé kolegyne, kolegovia,
milí hostia,

Národohospodársky a rozpočtový výbor Národnej rady Slovenskej republiky sa zaoberal touto problematikou na 20. schôdzi Národohospodárskeho a rozpočtového výboru Národnej rady Slovenskej republiky 14. apríla 1993 a svojím uznesením číslo 149 prijal k tejto problematike nasledovné stanovisko - citujem: "Národohospodársky a rozpočtový výbor odporúča predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky, aby sa návrh kandidátov na členov Dozornej rady Fondu národného majetku Slovenskej republiky prerokoval v politickom grémiu." Toto rokovanie politického grémia sa uskutočnilo a návrh z tohto rokovania politického grémia máte pred sebou. Takisto ste obdržali nový návrh vlády na obsadenie členov a viceprezidenta Prezídia Fondu národného majetku Slovenskej republiky.

Z môjho pohľadu prosím, aby sa k týmto návrhom rokovalo a aby ste sa k nim vyjadrili hlasovaním.

Ďakujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem pekne. Má niekto pripomienky alebo otázku k návrhu? Prosím, pán poslanec Duka-Zólyomi.

Poslanec Á. Duka- Zólyomi:

Vážený pán predseda,
vážená Národná rada,

chcem sa len opýtať, či návrh na druhého kandidáta pána Maxona, ktorý sme dostali dodatočne, máme chápať tak, že je odvolaný z kandidatúry pán Tholt? Lebo na grémiu sme sa dohodli tak, že z každého poslaneckého klubu bude po jednom kandidátovi.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Vyjadrí sa k tomu pán minister Dolgoš.

Minister pre správu a privatizáciu
národného majetku SR L. Dolgoš:

Pokiaľ ide o poslanecké návrhy, samozrejme, dohoda zostáva v platnosti. To, čo je navyše, je pôvodný iniciatívny návrh vlády, ktorý tam zostal zachovaný s tou zmenou, že pán Kurej rezignoval na funkciu a namiesto neho tam vláda doplnila pána Maxona. Ale pokiaľ ide o poslanecké návrhy, tie sú z každej strany po jednom.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem. Ešte sa hlási pán poslanec Bajan.

Poslanec V. Bajan:

Chcel by som potvrdiť informáciu pána ministra, pán Maxon nebol predmetom rokovania poslaneckých klubov.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán Duka-Zólyomi.

Poslanec Á. Duka-Zólyomi:

Ak dovoľíte, pán predseda, tu je návrh klubu poslancov za HZDS, takže to nie je návrh vlády. Z toho vyplýva, že sú dvaja kandidáti za HZDS.

Poslanec V. Bajani:

Opätovne vám môžem potvrdiť, že jediným kandidátom v zmysle dohody je pán Dr. Tholt za klub HZDS.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pokiaľ ide o kandidátov, môže ich byť aj 30, my budeme voliť presný počet. Na grémiu sme sa dohodli o tých kandidátoch, ktorí sú tu, ale nič nebráni poslaneckému klubu, aby dal viac, ba dokonca to nemusí byť ani poslanecký klub. Budeme voliť len 1 + 4.

Pán poslanec Mikloško.

Poslanec F. Mikloško:

Pán predseda, ak dovoľíte, bol by som v tejto chvíli rád, keby ste povedali, vlastne na čom sme sa dohodli na poslednom politickom grémiu, pretože celkom dobre tomu nerozumiem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Hlási sa pán minister Dolgoš. Po vystúpení pána ministra to vysvetlím.

Minister pre správu a privatizáciu
národného majetku SR E. Dolgoš:

Môj názor je, ak môžem hovoriť za vládu, že v tomto prípade je to naozaj preklep, a pán Maxon je vlastne kandidátom vlády miesto pána Kureja. Ak tam bol uvedený ako poslancový návrh, je to preklep.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec, v grémiu sme sa dohodli len na tých kandidátoch, ktorí sú tu, len vtedy tam figurovalo meno pána Kureja. Pán Kurej z určitých dôvodov nemôže byť, preto vláda navrhla pána Maxona. Máte pravdu, je tu chyba, že je to návrh za HZDS.

Poslanec F. Mikloško:

Mne sa zdá, že je to dosť podstatná chyba.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec, ale ideme voliť tajným hlasovaním. A hovorím, že kandidáta si môže dať strana, klub, ktokoľvek. To v zákone nie je tak taxatívne upravené ako Prezídium, kde sa hovorí, že len vláda.

Poslanec F. Mikloško:

Mne tu ide o istú kultúru politického rokovania. Ak sa politické grémium dohodne, v poslednej chvíli predseda jedno hnutie nemôže dať kandidáta navyše a porušiť tak politickú dohodu.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec, hovoríme, že pán Kurej nemohol byť, preto dala vláda iný návrh. Vy ho môžete rešpektovať a nemusíte. Ja vám to nevnučujem, ale vláda za svojho kandidáta, ktorý nemôže byť, dala iného. Na tom nič nie je.

Poslanec F. Mikloško:

Ale na papieri je za hnutie, za stranu.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ale to nie poslanecký návrh. To je návrh vlády. Je to tam zle napísané, to s vami súhlasím.

Ešte raz pán poslanec Mikloško.

Poslanec F. Mikloško:

Prepáčte, chcel by som sa len spýtať, koho podpis je pod tým návrhom.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Moment, neviem.

Poslanec F. Mikloško:

Pán Lалуha, nerád sa pýtam, ale je to váš podpis?

Poslanec I. Láluha:

Áno, je to môj podpis.

Poslanec F. Mikloško:

Je to podpis pána Laluha, čiže vonkoncom to nemôže byť návrh vlády. /Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Môžeme ho brať ako návrh klubu HZDS.

Poslanec F. Mikloško:

Ale v tom prípade, pán predseda, nezvolávajme viac politické grémiá, to nemá zmysel. /Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán poslanec Laluha.

Poslanec I. Laluha:

V tom prípade stahujem návrh na pána Maxona. /Potlesk./

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Myslím, že sme spokojní. Ďakujem.

Podľa § 14 a § 20 zákona Slovenskej národnej rady číslo 253/1991 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky vo veciach prevodov majetku štátu na iné osoby a o Fonde národného majetku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov Národná rada Slovenskej republiky volí Prezídium a Dozornú radu Fondu národného majetku Slovenskej republiky tajným hlasovaním.

Teraz pristúpime k tejto forme hlasovania. Prosím, aby boli rozdane hlasovacie lístky. Kandidáta pána Maxona si prosím, všetci prečiarknite.

/Rozdanie hlasovacích lístkov./

Vážené pani poslankyne, páni poslanci, dostali ste alebo dostanete hlasovacie lístky. Mená tých kandidátov, ktorých budeme chcieť mať v Prezídiu a v Dozornej rade, tam necháme, a tých, ktorých tam nechceme mať, vodorovne prečiarkneme.

Pán spravodajca nás chce ešte na niečo upozorniť.

Poslanec P. Tomeček:

Vážené kolegyne, kolegovia,

chcel by som vás ešte raz upozorniť, že z návrhov na členov Dozornej rady treba, aby zostali maximálne štyria a menej kandidátov a pri voľbe do Prezídia Fondu národného majetku piati, pretože pán Paulík odstúpil, teda, aby tam boli maximálne piati kandidáti.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pani poslankyne, páni poslanci, pýtam sa, či každý má hlasovací lístok a či môžeme pristúpiť k hlasovaniu.

/Všetci poslanci dostali hlasovací lístok./

Ak áno, najskôr prosím komisiu, aby hlasovala.

/Hlasovanie./

Pani poslankyne, páni poslanci, pýtam sa, či každý splnil volebný akt.

Ak áno, vyhlasujem 15-minútovú prestávka.

/Po prestávke./

Vážené pani poslankyne, páni poslanci, budeme pokračovať v rokovaní. Prosím povereného overovateľa, aby oznámil Národnej rade Slovenskej republiky výsledky tajného hlasovania.

Poslanec M. Pollák:

Vážená Národná rada Slovenskej republiky,

dovoľte, aby som vám prečítal výsledky posledných dvoch tajných hlasovaní.

Na voľbu viceprezidenta a ďalších členov Prezídia Fondu národného majetku Slovenskej republiky bolo poslancom vydaných 115 hlasovacích lístkov. Po spočítaní hlasovacích lístkov overovateľa zistili, že v tajnom hlasovaní bolo odovzdaných 113 platných hlasovacích lístkov a žiaden neplatný. Hlasovacie lístky neodovzdali dvaja poslanci.

Za viceprezidenta Ladislava Melčického hlasovalo 91 poslancov.

Za člena Jána Mikuša hlasovalo 95 poslancov.

Za člena Petra Magvašiho hlasovalo 82 poslancov.

Za člena Miroslava Knitla hlasovalo 101 poslancov.

Za člena Milana Cagalu hlasovalo 75 poslancov.

Overovatelia konštatujú, že Národná rada Slovenskej republiky zvolila za viceprezidenta Ladislava Melčického a za

ďalších členov Prezídia Fondu národného majetku Slovenskej republiky Jána Mikuša, Petra Magvašiho, Miroslava Knitla a Milana Cagalu.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán overovateľ, môžem sa spýtať? Aj keď to bolo tajné hlasovanie, musím povedať, že som hlasoval za jedno iné meno a tu sa to vôbec neobjavilo.

Poslanec M. Pollák:

Je tu ešte meno Dušana Pavlika, ale to bolo vyškrtnuté.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Neviem o tom, že to bolo vyškrtnuté, bola tam len vznesená námietka, že je tam určitý stret, ale predtým bolo povedané, že nie je stret. Som presvedčený, že nie je.

Poslanec M. Pollák:

My sme to brali, že bol stiahnutý, jeho hlasy sme nepočítali.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Lutujem, ale stiahnutý nebol. Bola len námietka ministra.

Pán poslanec Mikloško.

Poslanec F. Mikloško:

Pán predseda, myslím si, že minister Dolgoš správne poznamenal, že zákon nehovorí o tom, že by niekto mohol pod-

mienečne stiahnuť. Proste v tejto chvíli on je členom správnej rady a preto nemôže kandidovať. On dal prehlásenie, že ak bude zvolený, odstúpi. Tak to v zákone nie je.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Nie. Pán poslanec Bajan povedal, že nie je.

Poslanec F. Mikloško:

Nie, ale dal prehlásenie, že ak bude zvolený, odstúpi.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ani to, čo ste povedali, nie je v rozpore, že ak bude zvolený, tak odstúpi. Tak predsa otázka nestojí. Otázka je, že pri výkone tejto funkcie to nesmie robiť. To je iné.

Prosím, pán minister.

Minister pre správu a privatizáciu
národného majetku SR Ľ. Dolgoš:

Vystúpil som aj na vystúpenie pána Bajana s tým, že tento návrh je v rozpore so zákonom, lebo vláda nemôže navrhnúť člena orgánu obchodnej organizácie, kde Fond národného majetku má svoju účasť. Ako som si to overil, tento návrh by bol v rozpore so zákonom, a preto som povedal, aby tento návrh škrtili.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Pán minister, v zákone nie je napísané, že nemôže navrhovať. V zákone je, že nesmie byť zvolený. To je rozdiel.

Minister pre správu a privatizáciu
národného majetku SR Ľ. Dolgoš:

Len dokladám to, čo som povedal, teda poslanci, ktorí sa odvolávajú na to, že mal byť škrtnutý, zrejme sa odvolávajú na moje vystúpenie, ktoré im potvrdzujem.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Len to nie je v súlade, ja môžem zvoliť. Akonáhle je zvolený, povie, že sa vzdáva a tým spĺňa všetky podmienky zákona. Takže vaša informácia bola dezinformujúca.

Pán poslanec Tahy.

Poslanec M. Tahy:

Keďže návrh predkladala vláda a zástupca vlády vyslovil námietku proti voľbe tohoto člena, preto sme nevolili.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Prosím, pokračujte ďalej.

Poslanec M. Pollák:

Prečítam výsledky druhého tajného hlasovania a potom v závere dopoviem, napriek tomu, čo sa tu odohralo, výsledky hlasovania sporného kandidáta Dušana Pavlíka.

Na voľbu členov Dozornej rady Fondu národného majetku Slovenskej republiky bolo poslancom vydaných 115 hlasovacích lístkov. Po spočítaní hlasov overovatelia zistili, že v tajnom hlasovaní bolo odovzdaných 110 platných hlasovacích lístkov a 3 neplatné. Hlasovacie lístky neodovzdali dvaja poslanci.

Za člena Jána Bíleka hlasovalo 64 poslancov.
Za člena Jána Lukáčika hlasovalo 58 poslancov.
Za člena Štefana Petráša hlasovalo 16 poslancov.
Vyškrtnutý bol kandidát Miroslav Maxon.
Za člena Štefana Tholta hlasovalo 72 poslancov.
Za člena Igora Lenského hlasovalo 41 poslancov.
Za člena Jána Petku hlasovalo 74 poslancov.
Za člena Gabriela Palackého hlasovalo 49 poslancov.
Za člena Petra Pázmánya hlasovalo 9 poslancov a
za člena Františka Mózesa hlasovalo 22 poslancov.

Overovatelia konštatujú, že Národná rada Slovenskej republiky zvolila za členov Dozornej rady Fondu národného majetku Slovenskej republiky týchto 4 kandidátov: Jána Petku, Štefana Tholta, Jána Bíleka a Jána Lukáčika.

Podpísaní 9 overovatelia.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem.

Poslanec M. Pollák:

Prosím ešte pár sekúnd, dopočítam tie zvyšné hlasy.

Takže dopĺňam výsledky hlasovania na voľbu viceprezidenta a ďalších členov Prezídia Fondu národného majetku Slovenskej republiky.

Za člena Dušana Pavlíka hlasovalo 11 poslancov. Tento výsledok nemení celkový výsledok tajného hlasovania, keďže nadpolovičná väčšina je 58 hlasov.

Ďakujem pekne.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ďakujem.

Ďalším bodom programu je otázka, ktorá bola na zasadnutí minulý týždeň k materiálu tlač 196, o ktorej mal rozhodnúť ústavnoprávny výbor. Prosím pána predsedu ústavnoprávneho výboru, aby nám predniesol ich závery.

Poslanec M. Sečánsky:

Dámy a páni,

dovoľte, aby som vám prečítal uznesenie Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky z 23. apríla k tlači číslo 196.

"Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky

A. Prerokoval opätovne vládny návrh zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa zákon číslo 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení zákona číslo 264/1992 Zb. a zákona číslo 267/1992 Zb. a zákon Slovenskej národnej rady číslo 319/1991 Zb. o zmiernení niektorých majetkových a iných krívd a o pôsobnosti orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti mimosúdnych rehabilitácií v znení zákona Slovenskej národnej rady číslo 312/1992 Zb. a zákona Slovenskej národnej rady číslo 492/1992 Zb., t.j. tlač Národnej rady Slovenskej republiky číslo 196, a prerokoval takisto pozmeňujúce návrhy k nemu prednesené poslancami v rámci rozpravy dňa 21. apríla 1993, uvedené v prílohe tohoto uznesenia.

B. Ústavnoprávny výbor odporúča Národnej rade Slovenskej republiky

1. požiadať vládu Slovenskej republiky o stanovisko k predmetným pozmeňujúcim návrhom poslancov Viery Danielovej a Františka Javorského,

2. prerušiť prerokovávanie tohoto návrhu zákona do doručenia stanoviska vlády Slovenskej republiky podľa bodu B1 tohoto uznesenia."

Pretože ide de facto o určitú zmenu programu v rokovaní Národnej rady, prosím, aby sa o tejto zmene hlasovalo bez rozpravy, alebo o tomto uznesení sa hlasovalo bez rozpravy.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Ak dovolíte, pán predseda, navrhujem, aby sme hlasovali o týchto vašich dvoch návrhoch naraz, aby sme nemuseli prijímať dve rozhodnutia.

Poslanec M. Sečánsky:

Je to možné.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Budeme hlasovať o uznesení, že rokovanie o materiáli - tlač 196 sa prerušuje až do doby, kedy nám vláda dá k tomu príslušný podkladový materiál s tým, že keď bude k dispozícii, zaradíme ho na ďalšiu schôdzu.

Prosím, prezentujme sa.

Prezentovalo sa 96 poslancov.

Kto je za?

Za návrh hlasovalo 94 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasoval 1 poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržal 1 poslanec.

Konštatujem, že sme prijali návrh ústavnoprávneho výboru s tým, že materiál pod číslom tlače 196 budeme prerokovávať až potom, keď nám vláda dodá k tomu patričný písomný materiál.

S e d e m n á s t y m bodom programu sú

Písomné odpovede členov vlády Slovenskej republiky na interpelácie, otázky a podnety poslancov Národnej rady Slovenskej republiky zo 16. schôdže Národnej rady Slovenskej republiky.

Písomné odpovede ste dostali ako tlač číslo 206.

Pýtam sa, pani poslankyne a páni poslanci, či súhlasíte s odpoveďami členov vlády Slovenskej republiky na vaše interpelácie.

Pán poslanec Krivčík.

Poslanec J. Krivčík:

Vážený pán predseda,
vážená Národná rada,

dovoľte, aby som sa vyjadril k odpovedi pána predsedu vlády na moju interpeláciu, ktorú som predniesol na 16. schôdzi. Vecnou podstatou mojej interpelácie na pána predsedu vlády Slovenskej republiky bolo poukázanie na nesplnenie dohodnutého termínu predloženia vzájomne odsúhlaseného návrhu projektu Európskemu spoločenstvu do Bruselu, ktorý bol spracovaný na podporu podnikateľských aktivít v regióne horného Považia cez program PHARE. Nesplnenie dohodnutých ter-

mínov bolo evidentné zo strany vládnej inštitúcie. Tento postoj slovenskej strany veľmi negatívne ovplyvnil jednak postup prác na tomto konkrétnom projekte, ale i ďalšiu spoluprácu s misiou Európskeho spoločenstva.

V odpovedi na moju interpeláciu som sa nedozvedel o príčinách a pohnútkach spomenutého postupu, ktorý sa zo strany členov misie Európskeho spoločenstva hodnotí veľmi negatívne. V konečnom dôsledku tento negatívny dopad znáša práve uvádzaný región horného Považia.

Vyslovujem preto nesúhlas s takýmto nezodpovedným oddaľovaním sprístupnenia finančných zdrojov, ktoré sa nám núkali cez program PHARE do tohto regiónu. Vyslovujem nesúhlas s navrhovaným termínom konštituovania Investičného fondu k 30. 9. 1993. O mojom návrhu žiadam hlasovať.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi. Ak dovolíte, mohli by sme to urobiť tak, že keď bude vyslovený nesúhlas s niektorou odpoveďou, môžeme hlasovať hneď. Ušetríme si tým zbytočné vracanie sa k tomu, keď budeme mať záverečné hlasovanie.

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 77 poslancov.

Pán poslanec, mohli by ste ešte presne zopakovať svoj návrh?

Poslanec J. Krivčík:

Nesúhlasím s odpoveďou pána premiéra v tej časti, v ktorej konštatuje, že konštituovanie Investičného fondu sa navrhuje k 30. 9. tohto roku. Pôvodný návrh bol 28. 2. 1993. Je to umelé oddaľovanie. Tieto prostriedky sú vyčlene-

né pre tento región, je potrebné po nich siahnuť a urobiť všetko pre to, aby sa do regiónu dostali a používali sa.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Pán poslanec, ale o tom, čo ste povedali, nemôžeme hlasovať. Môžeme hlasovať o tom, či súhlasíme alebo nesúhlasíme.

Poslanec J. Krivčík:

Jasne som sa vyslovil, že nesúhlasím s odpoveďou.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Prosím, budeme hlasovať o tom, či Národná rada prijíma odpoveď premiéra s tým, že pán poslanec vyslovil svoj nesúhlas.

Kto je za to, aby sme prijali odpoveď pána premiéra?

Za návrh hlasovalo 36 poslancov.

Kto je proti?

Proti hlasovalo 19 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 22 poslancov.

Konštatujem, že sme vyhovelí názoru pána poslanca a Národná rada odpoveď neprijala.

Mám tu písomnú prihlášku pána poslanca Frenu, pána poslanca Kvasničku, pána poslanca Lauku.

Poslanec J. Frena:

Vážený pán predsedajúci,
vážená Národná rada,
vážená vláda,

na 16. schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky som interpeloval vládu Slovenskej republiky k problému stredných odborných učilišť a situácii v učňovskom školstve. Zvlášť som upozornil, že riešenie tohto problému presahuje rámec Ministerstva školstva Slovenskej republiky. O opodstatnenosti môjho vystúpenia a vážnosti situácie svedčí aj bezprostredná reakcia ministra školstva Slovenskej republiky pána Kučeru, ktorý reagoval nasledovne - citujem: "Som nesmierne rád, že pri tej premiére kritiky, ktorá odznela z tohoto miesta dnes na adresu školstva, niekto pozdvihol aj veľmi vážny hlas. Je to skutočne vážny hlas a interpelácia minulej vlády, ako ste ju tu počuli, ktorá tento horúci zemiac tu nechala, je nesmierne vážny, pretože 52 % našej mládeže ide cez učňovské školstvo." Koniec citátu.

Pán minister školstva v ďalšej časti upozorňoval, že je to nesmierne vážny sociálny problém, a na to, čo môže so sebou už v najbližšom období priniesť. Aby som zdôraznil zložitost situácie, pomôžem si prvou vetou z odpovede ministra hospodárstva Slovenskej republiky pána Kubečku, ktorá znie - citujem: "Plne sa stotožňujem s vaším názorom, že situácia v učňovskom školstve je kritická." Koniec citátu. Veľmi zlú situáciu potvrdili i ostatní oslovení ministri vlády Slovenskej republiky. O to viac som sklamaný z prístupu konkrétnych ministrov, ktorých som oslovil vo svojich interpeláciách.

Pre oživenie pamäti nielen vám, poslancom, ale najmä vláde, zopakujem 3 položené otázky.

Po prvé - čo urobí vláda na prekonanie súčasnej situácie spojenej s insolventnosťou učilíšť a pre dokončenie školského roka?

Druhá otázka - ako zabezpečuje vláda Slovenskej republiky prípravu nového školského roka 1993/1994?

Tretia otázka - ako chce vláda komplexne riešiť problematiku učňovského školstva?

Keďže som neinterpeloval vládu Slovenskej republiky kvôli tomu, aby mi niekto urobil čiarku mojej aktivite, chcem veriť, že ani ministri nemajú takúto motiváciu. Odpovede na tieto otázky čakajú nielen učitelia a majstri odborného výcviku, ale predovšetkým rodičia tých 52 % chlapcov a dievčat, ktorí navštevujú stredné odborné učilištia, alebo sa pripravujú na dokončenie minimálne desaťročnej školskej dochádzky. Keďže nechcem veriť, že ministrom vlády by mohlo ísť o čiarky pri odpovediach na interpelácie poslancov, musím sa domnievať, že došlo k hlbokému nedorozumeniu. Totiž na položené otázky mi nikto neodpovedal. V odpovediach, ak odhliadnem od konštatovania existujúceho stavu, sa ani len náznakom neobjavila snaha zainteresovaných hľadať spoločné východisko, čo môžem dokumentovať i výberom citácií z odpovedí jednotlivých ministrov.

Ministerka práce, sociálnych vecí a rodiny pani Keltošová v odpovedi konštatuje, že komplexné riešenie problematiky systému učňovského školstva je v kompetencii Ministerstva školstva a vedy Slovenskej republiky.

Minister školstva v reakcii po mojej interpelácii hovoril - citujem: "90 % tohoto učňovského školstva sa už podniky zbavili a hodili na krk ministerstvu školstva. To sú štátne deti, ktoré buď prikryjeme, vzdeláme a dáme im do ruky nejaký výučný list, alebo tu bude polovica populácie len

k lopate. Navyše je tu nesmierne vážny sociálny problém. Ak sa ním nebudeme zaoberať všetci - rezorty, ostatní, je to zároveň problém mravný - fetovanie, kriminalita atď." V závere listu minister píše: "V prechodnom období transformácie ekonomiky by v rámci oddlžovania niektorých organizácií bolo potrebné zo strany štátu prispieť aj na riešenie insolventnosti stredných odborných učilišť."

Minister hospodárstva Slovenskej republiky pán Kubečka okrem iného píše: "Pohľadávky stredných odborných učilišť na úhradu nákladov za žiakov voči organizáciám predstavujú za roky 1991 až 1992 takmer 500 miliónov korún. Stredné odborné učilištia zmluvne dohodnuté úhrady vymáhajú od podnikov súdnou cestou. Požadovaný súdny poplatok však nemajú z čoho zaplatiť, resp. mohli by uhradiť, ale len zo štátneho príspevku, ktorý dostávajú na krytie nákladov súvisiacich s prípravou žiakov. Ministerstvo hospodárstva preto požiadalo ministerstvo financií, aby stredným odborným učilištiam, ktoré uplatnili svoje požiadavky prostredníctvom súdu, boli zmiernené resp. odpustené súdne poplatky." Koniec citátu.

A nakoniec minister financií pán Tóth píše: "Ministerstvo financií nie je kompetentné riešiť otázku splatnosti dlhov podnikov na výuku žiakov v stredných odborných učilištiach, následkom ktorých vzniká v stredných odborných učilištiach druhotná platobná neschopnosť." Ďalej minister financií píše o krokoch, ktoré ministerstvo urobilo, a v závere konštatuje, že "zo strany ministerstva financií, ako to vyplýva z predchádzajúceho textu, boli vykonané dostatočné opatrenia pre finančné zabezpečenie stredných odborných učilišť a stredísk praktického vyučovania v roku 1993. Rozpočet výdavkov stredných odborných učilišť a stredísk praktického vyučovania môže byť však v priebehu roka znova prehodnotený a posúdený." V poslednej vete uvádza - citujem: "Pokiaľ ide o otázku splatnosti dlhov podnikov, táto musí byť riešená a posudzovaná v širšom kontexte všetkých zainteresovaných

rezortov, ktoré sú zriaďovateľmi stredných odborných učilíšť." Koniec citátu. A práve s tou poslednou vetou obzvlášť súhlasím. To som od svojej interpelácie očakával. Som presvedčený, že keby takýto prístup bol zvolený už skôr, dnes už mohlo byť jasnejšie, čo s našim učňovským školstvom, a to nielen v tomto školskom roku, ale i v novom, a snáď i do budúcnosti.

Vzhľadom na to, že ministri neodpovedali na položené otázky, nemôžem považovať interpeláciu za vybavenú. Preto sa obraciam na predsedu vlády Slovenskej republiky pána Vladimíra Mečiara s požiadavkou, aby urobil primerané opatrenia a zabezpečil, aby som nielen ja, ale predovšetkým tí, ktorí odpovede netrpezlivo čakajú, ich dostali čo najskôr.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi.

Najprv budem hlasovať o výhradách resp. o tom, či Národná rada prijíma odpoveď ako dostatočnú. Pán poslanec vzniesol dosť vážne výhrady.

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 81 poslancov.

Kto je za to, aby sme prijali odpoveď členov vlády?

Za návrh hlasovalo 30 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 36 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 15 poslancov.

Konštatujem, že Národná rada neprijala túto odpoveď členov vlády.

Hlásí sa pán poslanec Kvasnička. Potom je prihlásený pán podpredseda Weiss, pán poslanec Lauko, pani poslankyňa Kaliská a pán poslanec Ftáčnik.

Poslanec L. Kvasnička:

Vážený pán predsedajúci,
vážení členovia vlády,
vážená Národná rada Slovenskej republiky,

podal som interpeláciu vo veci politických čistiek, ktorá bola adresovaná na pána premiéra a na ministra školstva pána Kučeru. Od pána ministra školstva som dostal odpoveď, ktorá mi bola doručená bez toho, že by odpoveď niesla moje meno. Bola to odpoveď, ktorá bola rozmnožená, a táto odpoveď bola poskytnutá viacerým poslancom, asi piatim alebo šiestim, ktorí interpelovali v určitých špecifických veciach, teda odpoveď mala len všeobecný charakter. S takouto odpoveďou rozhodne nemôžem súhlasiť, pretože vôbec neodpovedala na moje otázky.

Pokiaľ ide o odpoveď pána premiéra, s tou nemôžem byť spokojný z jednoduchého dôvodu, že som žiadnu nedostal.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi. Bola opäť vznesená výhrada, aj keď som v rozpakoch, v prípade, kedy nebola odpoveď vôbec. Žiadam, aby to bolo uvedené v stenografickej správe, ale aby sme to prijali aj v uznesení - pán poslanec, strážte si to - ako opätovnú ineterpeláciu s dôrazom, že nebola daná odpoveď.

Najprv budeme hlasovať o druhej časti, s ktorou vyjadril nesúhlas pán poslanec Kvasnička.

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 89 poslancov.

Kto je za to, aby Národná rada prijala odpoveď, proti ktorej vzniesol výhrady pán poslanec Kvasnička?

Za návrh hlasovalo 31 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 33 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 25 poslancov.

Pán podpredseda Weiss, potom pán poslanec Lauko, pani poslankyňa Kaliská, pán poslanec Ftáčnik, pani poslankyňa Bauerová a pán poslanec Pittner.

Prvý podpredseda NR SR P. Weiss:

Vážená pani ministerka Keltošová, obdržal som odpoveď na moju interpeláciu, s ktorou som sa aj na vás obrátil na zasadnutí Národnej rady Slovenskej republiky. Uznávam mnohé závažné ekonomické bariéry pre rozvinutie sociálneho programu, ku ktorým sa vláda prihlásila vo svojom programovom vyhlásení, a ktoré, ako potvrdil vo svojom úvodnom vystúpení k aktualizovanému programovému vyhláseniu aj pán premiér, bolo vypracované viac na optimistických predstavách, ako na reálnych možnostiach našej spoločnosti.

Pokiaľ som sa obrátil na vás s otázkou, ako sa vláda hodlá vysporiadať so zákonom garantovanou valorizáciou niektorých dávok sociálneho zabezpečenia, vaša odpoveď ma celkom nemohla uspokojiť, pretože je skôr technickým popisom realizovaného postupu, bez hlbšej analýzy a postihnúť súvislostí predmetných problémov a načrtnutia perspektív a ďalších krokov. Ale vzhľadom na to, že Národná rada Slo-

venskej republiky k valorizácii prijala uznesenie, s ktorým ste aj sama súhlasili, myslím, že nemá význam, aby sme túto vec ďalej rozoberali.

Čo sa týka informácie, ktorú ste mi poskytli o Národnej poisťovni, sú potvrdením nedostatkov, ktoré som spomínal. Mohli by sme diskutovať k ďalším častiam vášho stanoviska, ale keďže aj tento problém Národnej poisťovne sa na základe uznesenia Národnej rady k aktualizovanému programovému vyhláseniu vlády bude riešiť, nechcem svojich kolegov zdržiavať.

Na záver by som chcel povedať, že problémy s ktorými zápasí váš rezort, sú iste nemalé, lebo ich riešenie je v prevažnej väčšine priamo závislé na finančných prostriedkoch štátneho rozpočtu, ktoré sú skutočne obmedzené. Napriek tomu sa nazdávam, že bude treba využiť uznesenie Národnej rady k aktualizovanému programovému vyhláseniu, kde sa hovorí o tom, že vláda má predložiť koncepciu vybudovania sociálneho systému a očakávam, že potom môžeme o týchto veciach diskutovať.

Čo sa týka odpovede na moju interpeláciu so strany ministra hospodárstva pána Černáka, na moju kritiku absencie náležitej koncepcie hospodárskej politiky vlády zareagoval tým, že pokiaľ ide o jeho rezort, ministerstvo hospodárstva, vraj som šliapol vedľa, a dokoca až trikrát. Onedlho potom však aj vlastnú nespokojnosť s vládnu hospodárskou politikou doložil rezignáciou na funkciu ministra hospodárstva. Nazdávam sa, že nešliapol vedľa, a ďakujem mu, že takto potvrdil oprávnenosť mojej interpelácie. Rigorózne odmietnutie konštatovania, že sa tu prejavuje tendencia k ťažkopriemyselnému lobbyzmu, sa dá chápať, ale nedá sa ním prikryť fakt, ale aj konkrétni adresáti intervencií a dotácií, napríklad do elektrickej energie, pre jej najväčších priemyslových spotrebiteľov, ku ktorým patrí aj Hlinikáreň v Žiari nad Hronom. Nedajú sa prikryť záruky na úvery, použitie

skromných prostriedkov Slovenskej republiky aj v roku 1993 na niektoré podniky, nedá sa zastrieť, aké priority sú vytipované v návrhu priemyselnej politiky spracovanej ministerstvom. Toto všetko, i rad ďalších skutočností potvrdzujú oprávnenosť aj tejto časti mojej interpelácie. Avšak vzhľadom na skutočnosť, že boli prijaté uznesenia k aktualizácii programového vyhlásenia, netrvám na tom, aby sa k mojej interpelácii vyjadrovali páni ministri ešte raz.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem. Môžeme to chápať tak, že keď pán prvý podpredseda nevyžaduje novú odpoveď, nemusíme hlasovať o prijatí či neprijatí tejto odpovede.

Pán poslanec Lauko.

Poslanec P. Lauko:

Vážený pán predsedajúci,
vážená Národná rada Slovenskej republiky,

dovoľte mi vysloviť nesúhlas s odpoveďou ministra zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorá mi bola doručená 16. marca 1993. Poviem tie veci, s ktorými v tejto odpovedi nesúhlasím, aby som to vysvetlil, a potom poviem, na ktoré otázky mi nebolo v odpovedi vôbec odpovedané.

Znie kuriózne, keď 16. 3. som dostal odpoveď, že vo vypracovaných zásadách konkurzného konania je zakotvená aj spolupráca s okresnými lekármi, a to v oblasti návrhov na vyhlásenie konkurzného konania, keď 4. marca 1993 pán minister na miesto riaditeľa Nemocnice s poliklinikou v Poprade vyhlásil konkurz bez účasti okresného lekára. V ďalšej časti

sa pán minister zaoberá situáciou v Nemocnici s poliklinikou v Kežmarku, kde sa vyjadruje o problémoch rekonštrukcie a modernizácie slovami, že boli z prevádzkových prostriedkov, t.j. najmä z prostriedkov určených na zabezpečenie liekov. Je to vážne obvinenie riaditeľa nemocnice s poliklinikou a bolo by ho treba doložiť. Tu sa píše, že o obdobnú záležitosť išlo i v prípade Nemocnice s poliklinikou v Poprade. Vo svojej interpelácii som hovoril, že v Nemocnici s poliklinikou v Poprade išlo o rekonštrukciu starej budovy za účasti zahraničného sponzora.

Myslím si, že na pôde parlamentu som hovoril o nesúlade zákona o štátnom rozpočte a o Národnej poisťovni. Bolo tu Národnou radou prijaté uznesenie, aby sa tieto dve veci, tieto dva zákony dali do súladu. Napriek tomu som v odpovedi dostal správu, že Národná poisťovňa, Správa Fondu zdravotného poistenia je v intenciách zákona Národnej rady Slovenskej republiky číslo 14/1993 financovaná so štátneho rozpočtu prostredníctvom kapitoly ministerstva zdravotníctva. Dalo by sa ešte povedať aj viac dôvodov, ale len niekoľko, na ktoré mi nebolo odpovedané.

Vo svojej interpelácii som sa zoširoka venoval problematike štátnej správy a okresných lekárov. Na túto problematiku mi nebolo odpovedané. Tvrdil som, že nedostávame skoro žiadne informácie z ministerstva zdravotníctva, napríklad riaditelia zdravotníckych zariadení dostávajú na pripomienkovanie zásady zdravotnej politiky, okresní lekári ich nedostávajú, bolo zasadanie v Hágoch, okresní lekári neboli pozvaní. Tvrdil som, že nie je pripravená zásadná a podrobná koncepcia privatizácie zdravotníctva. Napriek tomu som dostal odpoveď, že privatizácia je pripravená. Žiadal som, aby bolo posúdené, že štátny okresný lekár a štátny obvodný lekár sa budú vyjadrovať k jednotlivým privatizačným projektom. V odpovedi som dostal, že sa vyjadrujú k hygienickým podmienkam takýchto neštátnych zariadení. Upozornil som na

nedostatočné zásobovanie liekmi. Čiastočne sa to napravilo, ale samozrejme, že ťažkosti ešte pretrvávajú. Vyjadril som takisto zásadu, že nie je dodržiavaná dohoda medzi Českou republikou o bezplatnej starostlivosti a čo sa týka dohôd v tejto oblasti. Na túto otázku som nedostal takisto odpoveď. Dnes už tu bolo hovorené o Zbore zástupcov. Žiadal som k tomu tiež vyjadrenie, nedostal som odpoveď. Preto nesúhlasím s odpoveďou pána ministra zdravotníctva.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi Laukovi.

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 76 poslancov.

Kto je za to, aby Národná rada vyslovila súhlas s odpoveďou pána ministra?

Za návrh hlasovalo 35 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 28 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 13 poslancov.

Konštatujem, že Národná rada neprijala odpoveď pána ministra zdravotníctva poslancovi pánovi Laukovi.

Pani poslankyňa Kaliská. Pripraví sa pán poslanec Ftáčnik.

Poslankyňa G. Kaliská:

Vážení prítomní,

dostala som odpoveď od pána ministra Bacu a od podpredsedu vlády pána Kováča. Nechcem vás zdržovať, na ich odpovede som znovu odpovedala, ale k odpovedi pána ministra Bacu

vlastne formálne nemám námietky, lebo mi odpovedal na každú otázku, ale vecne nesúhlasím, aby sa brali kompetencie v ochrane vôd ministerstvu životného prostredia. Takže, aby ste chápali, aj keď budete hlasovať, že súhlasíte s touto odpoveďou, tak len formálne, vecne. Dúfam, že tento kompetenčný spor vyhrá ministerstvo životného prostredia.

S odpoveďou pána podpredsedu by som poprosila o nesúhlas, ale len podmienený. Interpelovala som vo veci štátnej správy životného prostredia. Myslím si, že je to veľmi zložitá vec a nemá zmysel si stále vypisovať hore-dolu. Týmto by som prosila pána podpredsedu, aby konečne prišiel do výboru pre životné prostredie, kde sme prijali aj uznesenie, a tieto vecné problémy si tam vydiskutujeme. Potom by sme zhodnotili, či s odpoveďou pána podpredsedu budem súhlasiť alebo nie. Nemá zmysel vám tu čítať šesť klepaných strán.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Pani poslankyňa, ale teraz mi nie je celkom jasné, o čom mám dať hlasovať.

Poslankyňa G. Kaliská:

V prvom hlasovaní o tom, že súhlasíme s odpoveďou pána ministra Bacu, ale len formálne, aby plénum vedelo, o čo ide. A v druhom ide o nesúhlas, ale aby si uvedomili, že je to podmienený nesúhlas, že ešte raz sa k tomu pokúsime vrátiť najmä vo výbore pre životné prostredie. Musíme si uvedomiť, že rokovací poriadok vlastne takéto veci neupravuje, nemá na to veľké manévrovacie pole.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem. Nie je to také jednoduché urobiť, pretože keď nesúhlasíte, môžete žiadať novú odpoveď, ale myslím si, že plénu je jasné o čo ide.

Prosím, pán podpredseda vlády.

Podpredseda vlády SR R. Kováč:

Vážený pán predsedajúci,
vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

pokúsím sa trochu pomôcť pani poslankyni Kaliskej, ako z tejto situácie vybrádnúť, pretože Národná rada doobeda schválila odporúčanie, kde je jasne napísané, že máme konkretizovať vecné, personálne a finančné dôvody pre zlúčenie špecializovaných orgánov štátnej správy. Toto osobitne platí pre uvažované zlúčenie úradov životného prostredia do jednotnej sústavy. Myslím si, že v rámci tohto bodu, ktorý prijala Národná rada, vlastne splním požiadavku pani poslankyne, a tým by to bolo asi vyriešené.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Súhlasí pani poslankyňa?

Poslankyňa G. Kaliská:

Súhlasím.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

V takom prípade potom nie je potrebné hlasovať. Ďakujem. Formálne sťahuje svoj protest s tým, že očakáva, že sa

to bude riešiť takýmto spôsobom. Pani poslankyňa, ja vás podporím.

Pán poslanec Ftáčnik. Pripraví sa pani poslankyňa Bauerová.

Poslanec M. Ftáčnik:

Vážené kolegyne a kolegovia,

bude to vyzerat', že nemám rád pána ministra školstva, ale nie je to pravda. /Smiech v sále./ Dovolím si nesúhlasiť s jeho odpoveďou na moju interpeláciu, ktorá sa týkala dôvodov, teda nie právnej stránky, ako mi odpovedal pán minister, okolo tu už toľkokrát diskutovaného problému menovania riaditeľov školských správ. Spýtal som sa ho na dva konkrétne prípady a pýtal som sa, prečo postupoval tak, ako postupoval. A potom som mu položil tretiu otázku, teda prečo postupoval aj v tých ostatných prípadoch, kde nerešpektoval návrh územnej školskej rady, takým spôsobom, že sa rozhodol menovať iného kandidáta. Nezaujímala ma teda právna stránka, ktorá je podstatou jeho odpovede, a preto nemôžem súhlasiť s tými dôvodmi. Chcem osloviť pána ministra, hoci tu nie je.

Vážení pán minister, ak ste chlap a ak ste riadiaci pracovník na svojom mieste, mali by ste byť schopný verejne vysvetliť dôvody vášho postupu aj v personálnych otázkach, tak citlivých, ktoré sa tu premietli do toľkých otázok a interpelácií. Prosím vás teda, aby ste mi odpoveď napísali osobne, pretože takúto odpoveď som dostal z ministerstva a mám pocit, že to môžete vysvetliť len vy sám, pretože vy ste sa tak rozhodli, ako ste sa rozhodli. Prosím Národnú radu, aby pomohla zverejniť dôvody, ktoré by snáď mohli vysvetliť situáciu, prečo sa v týchto sporných prípadoch postupovalo tak, ako sa postupovalo. Zrejme na to boli vecné dôvody, hospodárske. Pán minister o nich vo všeobecnosti

viackrát hovoril, ale mal by konkrétne povedať ako v tých jednotlivých prípadoch postupoval a prečo. Takže, nie som spokojný s odpoveďou a prosím, aby ma Národná rada v tomto podporila.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi Ftáčnikovi.

Prosím, predstavíme sa.

Prezentovalo sa 76 poslancov.

Kto je za to, aby sme prijali odpoveď pána ministra pánu poslancovi Ftáčnikovi, ktorý vyslovil nesúhlas?

Za návrh hlasovalo 32 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 35 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 9 poslancov.

Konštatujem, že sme vyhovelí pánu poslancovi Ftáčnikovi a Národná rada neprijala odpoveď pána ministra školstva.

Pani poslankyňa Bauerová. Pripraví sa pán poslanec Pittner a hlási sa pán poslanec Fóthy.

Poslankyňa E. Bauerová:

Vážená Národná rada,
vážení členovia vlády,

na 16. schôdzi Národnej rady som interpelovala v dvoch otázkach, dostala som štyri odpovede, za ktoré ďakujem.

Prvý problém bol pomalý postup pri odškodňovaní násilne odvedených do pracovných táborov v Sovietskom zväze a neodôvodnené odmietnutie žiadostí. Odpoveď pani ministerky

Tóthovej potvrdzuje správnosť mojich informácií o neprimerane pomalom vybavovaní žiadostí.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Pani poslankyňa, prosím vás, hovorte hlasnejšie. Mikrofón to neberie.

Poslankyňa E. Bauerová:

Z podaných vyše 8 000 žiadostí bolo vybavených okolo tisíc žiadostí. Nedostala som však odpoveď na otázku, koľko ľudí bolo skutočne odškodnených. O probléme, ktorý som naznačila, svedčí príklad, ktorý, žiaľ, nie je jediný. Z ešalónu, ktorý sa vrátil 1. decembra 1953 a s ktorým sa vrátil aj pán minister Slobodník, boli odškodnení doteraz traja. S týmto ešalónom sa vrátilo spolu 145 ľudí. Z nich by som chcela uviesť iba pre ilustráciu prípad Norberta Mišuru, ktorý podal žiadosť 4. 5. 1992, zatiaľ jeho prípad nebol vybavený. Úrad dôchodkového zabezpečenia mu vrátil žiadosť 24. 6. 1992 s odôvodnením, že od 1. 9. 1944 do 31. 12. 1953 bol príslušníkom maďarskej armády. Pravda je však taká, že menovaný bol odvedený 26. 1. 1945, vrátil sa 1. 12. 1953, pričom archív vojenskej evidencie osôb potvrdil, že dňa 21. 12. 1944 z maďarskej armády ušiel, teda bol odvedený ako civilný občan.

Pani ministerka Keltošová ma ubezpečila, že nezistila, že by niektoré regionálne národné poisťovne odmietli zaviesť dôchodkové konanie, a to bez ohľadu na to, či žiadosť je alebo nie je oprávnená, ale na to som sa nepýtala. Interpeľovala som v tej záležitosti, že mám poznatky, že úrady dôchodkového zabezpečenia vrátili aj oprávnené žiadosti.

Druhá záležitosť, ktorá bola predmetom interpelácie, bola čerstvá informácia o tom, že existuje materiál uverej-

nený vo Viedni, ktorý vypracovalo ministerstvo, resp. minister životného prostredia ho predkladal vláde. V tejto záležitosti pán minister Hofbauer podal obširnu informáciu o doprave osôb z tzv. "Malého Žitného ostrova". Za tieto informácie ďakujem. Sú naozaj také, aká je skutočnosť, lenže chýbajú z nich niektoré veľmi podstatné informácie. Obyvatelia dotknutého regiónu napriek týmto obširným informáciám nie sú so súčasným riešením spokojní. Kompa nepremáva totiž dvakrát do týždňa, pretože má iba jedného kapitána. Nepremáva v prípade, že je hmla, ani vtedy, keď sila vetra presahuje 12 metrov za sekundu, čo v tomto priestore nie je žiadna zriedkavosť. Čakáreň, ktorá je postavená pri kompe, zatiaľ slúži iba čiernym šerifom a ich psom, nebola sprístupnená cestujúcej verejnosti ani v prípade zlého počasia.

Pán minister tiež potvrdzuje, že zatiaľ nie je riešená doprava pre núdzové prípady, ako sú havárie, úrazy, akútna potreba zdravotnej pomoci, a odkazuje na tretí štvrtrok. Obyvatelia tohto regiónu žiadajú, aby z vybudovaných piatich tunelov pod priemyselným kanálom boli sprístupnené dva pre dopravu osôb.

Celkom špecifická je odpoveď pána ministra Zlochu, ktorý vo svojej odpovedi pripúšťa zhoršenie kvality podzemných vôd, avšak na meritórne otázky, ktoré boli obsiahnuté v mojej interpelácii, odpovedá takto: "Skutočnosťí uvádzané v informácii sa naďalej priebežne vyhodnocujú, čím dochádza k zmenám v jej obsahu." V súčasnosti Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky pripravuje komplexný materiál o všetkých aspektoch výstavby, materiál sa má podľa uznesenia vlády pripraviť a predložiť na rokovanie vlády Slovenskej republiky. Neobsahuje však odpoveď na moje meritórne otázky, preto jeho odpoveď je pre mňa neprijateľná.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pani poslankyni. Hlásí sa pani ministerka Keltošová.

Ministerka práce, sociálnych vecí
a rodiny SR O. Keltošová:

Vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

chcela by som doplniť moju odpoveď pani poslankyni Bauerovej, kde som naozaj napísala, že som nezistila, že by niektorá regionálna národná poisťovňa odmietla zaviesť dôchodkové konanie. V závere píšem: "Ak by ste mali, pani poslankyňa, takýto konkrétny prípad, prosím, aby ste mi ho zaslali na posúdenie a zabezpečenie potrebných opatrení." To som zatiaľ nedostala. Ak takýto prípad dostanem, tak ako som vám to napísala, zariadim to.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Pani poslankyňa, môžeme to brať tak, že po tomto vysvetlení súhlasíte s tou časťou, ktorá sa týka odpovede pani ministerky Keltošovej?

Poslankyňa E. Bauerová:

Áno.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Dobre. Pani ministerka Tóthová.

Ministerka spravodlivosti SR K. Tóthová:

Vážený pán predsedajúci,
vážené pani poslankyne,
vážení páni poslanci,

vzhľadom na zlú reprodukciu sa chcem spýtať pani poslankyne, či vyjadrila súhlas s mojou odpoveďou alebo nesúhlas, pretože skutočne nebolo tomu rozumieť.

Poslankyňa E. Bauerová:

Vážená pani ministerka, vaša odpoveď je neúplná. Pýtala som sa na niektoré iné záležitosti a vy ste mi odpovedali na niektoré iné otázky, na ktoré som sa nepýtala.

V súvislosti s predchádzajúcou otázkou pani ministerky Keltošovej veľmi pekne ďakujem za vašu ponuku, ale uznajte, že nie je možné, aby som ja prenášala, odporúčala a zasielala každý nevybavený prípad. Chcela som vás, obidve pani ministerky, upozorniť na systémové záležitosti v riešení týchto vecí.

Ministerka spravodlivosti SR K. Tóthová:

Čiže, ak to dobre chápem, okrem toho, čo som napísala už nemusím vysvetľovať, a mám sa spojiť s pani ministerkou Keltošovou pri spoločnom postupe. Ak to takto možno chápať, beriem to, ďakujem vám, ale skutočne tie fakty, ktoré som uviedla, že neexistujú archívy, nemáme dostatočný prístup do federálnych archívov a že nám žiadatelia nepredkladajú dostatočný počet dokladov, a že skutočnosť je taká, že ministerstvo napriek tomu, že dôkazné bremeno je na žiadateľovi, iniciatívne chodí po archívoch, uvádzam aj ktorých, a robíme

aj výpisy. Skutočne viac je ťažko urobiť. Musíme stále hľadať nové informácie a potom sa vraciame aj k starým veciam.

Ďakujem vám za pochopenie.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Pani ministerka Keltošová.

Ministerka práce, sociálnych vecí
a rodiny SR O. Keltošová:

Vážený pán predsedajúci,
vážení poslanci,

chcela by som uviesť aj pre ostatných, lebo viem, že sa tu už viackrát hovorilo o odškodnení násilne odvlečených do bývalého ZSSR v rokoch 1945 a 1953. Práve preto, čo povedala teraz pani ministerka spravodlivosti, že archívy nie sú úplné, upustili sme na ministerstve práce a sociálnych vecí od ďalšej následnej kontroly týchto žiadostí s tým, že ministerstvo práce muselo vždy dať k žiadosti svoje vyjadrenie. Dnes už bez toho, aby sme skúmali na okresných správach sociálneho zabezpečenia, resp. teraz už na regionálnych poisťovniach, sa prijímajú žiadosti od všetkých násilne odvlečených. Preto som vám napísala, pani poslankyňa, že títo ľudia nemusia čakať na stanovisko ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, môžu si podať žiadosť a táto bude posúdená. Znovu opakujem - ak sa stalo, že tento človek dostal zamietavú odpoveď niektorej regionálnej poisťovne, napriek tomu, že boli usmernení našimi listami, prosím vás o konkrétne meno.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem. Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 76 poslancov.

Kto je za to, aby Národná rada prijala odpoveď členov vlády pani poslankyni Bauerovej?

Za návrh hlasovalo 39 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 23 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 14 poslancov.

Konštatujem, že Národná rada prijala odpoveď členov vlády pani poslankyni Bauerovej.

Nasleduje pán poslanec Pittner. Pripraví sa pán poslanec Fóthy.

Poslanec L. Pittner:

Vážený pán predsedajúci,
vážená Národná rada,
vážení predstavitelia vlády,

nesúhlasím s odpoveďou na moju interpeláciu, ktorú som dostal od generálneho prokurátora pána Bacha vo veci vyšetrovania inštalácie odpočúvacích zariadení na Generálnom konzuláte USA. Hovoril som s ním o tom a prisľúbil mi inú odpoveď.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem. Trváte na tom, aby sme hlasovali?

Poslanec L. Pittner:

Trvám na tom, aby Národná rada o tejto záležitosti vedela.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 78 poslancov.

Kto je za to, aby Národná rada prijala odpoveď pána generálneho prokurátora poslancovi pánu Pittnerovi?

Za návrh hlasovalo 21 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 32 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 25 poslancov.

Konštatujem, že Národná rada neprijala odpoveď pána generálneho prokurátora poslancovi pánu Pittnerovi.

Prihlásil sa pán poslanec Fóthy. Pripraví sa pán poslanec Brňák a po ňom pán poslanec Bogdan.

Poslanec J. Fóthy:

Vážený pán predsedajúci,

vážená Národná rada Slovenskej republiky,

interpeloval som ministra školstva pána Kučeru na tému alternatívnych škôl. Vyslovujem nesúhlas a nie som spokojný s odpoveďou pána ministra, lebo vôbec neodpovedá na druhú časť mojej interpelácie. Citujem: "Na ministerstve školstva kto riadi národnostné školstvo, aké má úlohy, ako ich rieši a v čom korení jeho vzťah k špecifikám národnostných škôl? Po metodickej a obsahovej stránke existuje vôbec štátna starostlivosť o maďarské a iné národnostné školy za podmienok,

keď nefunguje ani oddelenie v ústrednom metodickom centre pre tieto školy? A konečne, ktorá inštitúcia má na starosti napríklad ďalšie vzdelávanie učiteľov národnostných škôl?" Nakoľko na tieto otázky som odpoveď vôbec nedostal, nemôžem považovať moju interpeláciu za vybavenú.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi.

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 83 poslancov.

Kto je za to, aby Národná rada prijala odpoveď pána ministra Kučeru poslancovi pánu Fóthymu?

Za návrh hlasovalo 52 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 22 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 9 poslancov.

Konštatujem, že Národná rada prijala odpoveď pána ministra Kučeru pánu poslancovi Fóthymu.

Prosím, pán poslanec Brňák. Pripraví sa pán poslanec Bogdan.

Poslanec P. Brňák:

Vážený pán predsedajúci, na 16. schôdzi som sa obrátil s písomnou interpeláciou na predsedu vlády Slovenskej republiky s tým, aby zaujal stanovisko k výzve k občanom Slovenskej republiky, ktorá bola vypracovaná Združením podnikateľov. Pán predseda vlády mi na túto interpeláciu, ktorú som odôvodnil snahou pomôcť stavu malých a stredných podnikateľov.

lov, odpovedal listom z 19. 2. 1993 v tomto znení: "Oboznámil som sa s vašou písomnou interpeláciou zo 16. schôdze Národnej rady Slovenskej republiky vo veci výhrad formulovaných vo výzve k občanom Slovenska. Dovoľte však, aby som vám oznámil, že vláda Slovenskej republiky sa zaoberá len serióznymi výzvami. S pozdravom Mečiar."

Aj keď za istých okolností je možné považovať túto odpoveď za dostatočnú, pretože každá odpoveď je odpoveďou, neviem ako si mám vysvetliť fakt, že napríklad pani ministerka Keltošová na túto interpeláciu reagovala, a tiež je členkou vlády. V takom prípade by koniec tejto odpovede mal znieť minimálne v tom smere, že - dovoľte však, aby som vám oznámil, že vláda Slovenskej republiky sa zaoberá len serióznymi výzvami, s výnimkou pani ministerky Keltošovej.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi Brňákovi. Ak som to správne pochopil, pán poslanec má výhradu k odpovedi pána premiéra a nemá výhradu k odpovedi pani ministerky Keltošovej. Pani ministerka chce reagovať?

Ministerka práce, sociálnych vecí
a rodiny SR O. Keltošová:

Nie.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem.

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 78 poslancov.

Kto je za to, aby Národná rada prijala odpoveď pána premiéra pánu poslancovi Brňákovi?

Za návrh hlasovalo 32 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 34 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 12 poslancov.

Konštatujem, že Národná rada neprijala odpoveď pána premiéra pánu poslancovi Brňákovi.

Prosím, pán poslanec Bogdan.

Poslanec P. Bogdan:

Vážená Národná rada Slovenskej republiky,
vážení členovia vlády,

na 16. schôdzi Národnej rady som interpeloval ministra kultúry Slovenskej republiky a premiéra vlády ohľadom riešenia problémov, ktoré sa dotýkajú života rusínsko-ukrajinskej národnostnej menšiny. Žiadal som vysvetlenie, prečo má byť premenované Múzeum ukrajinskej kultúry vo Svidníku a po druhé to, aby v tejto súvislosti vláda komplexne posúdila stav rusínsko-ukrajinskej národnostnej menšiny a prínos štátnych orgánov k riešeniu problémov, ktoré som uviedol v interpelácii. Chcem poďakovať ministrovi kultúry pánu Slobodníkovi za konštruktívny prístup k riešeniu mojej prvej pripomienky. Zároveň chcem veriť, že názov svidníckeho múzea bude taký, ako je uvedený v protokole z pracovnej porady na ministerstve kultúry z 29. 3. 1993, a že ten, ktorý je uvedený v odpovedi na interpeláciu, je len výsledkom chyby pri prepisovaní - teda Štátne múzeum rusínsko-ukrajinskej kultúry vo Svidníku a nie Štátne múzeum ukrajinskej a rusínskej kultúry.

Možno sa to mnohým z vás, vážené kolegyne a kolegovia, zdá nepodstatné, ale práve v tom spočíva podstata a zdroj mnohých problémov, na ktoré som poukazoval v interpelácii, že delenie tejto národnosti - nech by sme ju už akokoľvek nazvali - na dve samostatné národnostné skupiny je umelé a či sa to už robí úmyselne alebo z neznalosti vecí, či to chceme alebo nechceme, smeruje to k urýchleniu jej asimilácie, čo si určite neželá ani slovenský národ a čo by zaručene neprospelo ani dobrému menu Slovenska vo svete. Žiaľ, toto delenie dostalo na základe eminentného záujmu niekoho oficiálny punc v marci 1991, keď po prvýkrát v histórii sčítania ľudu ako štatistickej metódy na našom území neboli rôzne, ale synonymné názvy tejto národnosti zaradené do jednej rubriky, ale do dvoch samostatných. Tak sa vytvoril ak už nie právny, tak aspoň oficiálny dôvod nielen na delenie národností, ale aj kultúrnych inštitúcií slúžiacich ich potrebám.

Pritom každému súdnemu človeku musí byť jasné, že ak vyše 260 obcí rozmiestnených prevažne na kompaktnom území na severovýchode Slovenska dokázateľne obýva autochtónne obyvateľstvo, ktoré hovorí svojim originálnym nárečím a žije svojbytným kultúrnym, národnostným a náboženským životom, potom nemôže ísť o niekoľko národností, ale o jednu, aj keď jej jednotliví príslušníci z rozličných príčin, na analýzu ktorých tu niet času, si píšú rusínsku, ukrajinskú, ruskú či slovenskú národnosť. Teda slobodná sebaidentifikácia môže byť, a v tomto prípade aj je, v rozpore s vedeckými faktami. Aj to je jeden z dôvodov, pre ktorý štatistiku pre riešenie národnostných otázok môžeme považovať len za doplňujúci ukazovateľ. Veď ako povedal profesor Kočtúch z tohto miesta v piatok minulý týždeň, s číslami sa dajú robiť všelijaké kúzla.

A teraz dovoľte, aby som sa stručne vyjadril k ďalším častiam odpovedí na moju interpeláciu. Nemôžem súhlasiť s tým, aby premenovávanie niektorých národnostných inštitú-

cií bolo len vecou ich vedenia, prípadne nadriadených orgánov, tak ako sa to stalo v prípade Ukrajinského národného divadla, Poddukelského ukrajinského ľudového súboru, či Hlavnej redakcie rusínsko-ukrajinského vysielania Slovenského rozhlasu v Prešove. V prípade rozhlasu sa porušila aj rovnoprávnosť v organizačnom postavení národnostných redakcií, pretože ak Hlavná redakcia maďarského vysielania zostala zachovaná, potom Hlavná redakcia rusínsko-ukrajinského vysielania bola 1. 1. 1993 transformovaná do Hlavnej redakcie národnostno-etnického vysielania, kde zatiaľ nemá ani samostatnú čiastkovú redakciu.

Keď som už pri rozhlase, dovoľte aby som sa dotkol aj rozsahu národnostného vysielania. Toto síce nebolo predmetom mojej interpelácie, ale v odpovedi pána premiéra sa konštatuje, že - citujem: "Slovenský rozhlas vysiela pre národnostné menšiny a etnické skupiny spôsobom a objemom vysoko nad európsky štandard." A ďalej sa uvádza konkrétny rozsah vysielania pre jednotlivé národnosti. Podľa môjho názoru o európskych štandardoch môžeme hovoriť len v prípade ústavných práv a iných zákonných noriem zaručujúcich všeobecnú kvalitu národnostného života, ale nie v takýchto konkrétnych prípadoch, pretože tie sú okrem právnych noriem podmienené aj mnohými inými faktormi. Preto ak u nás sa vysiela pre národnosti vysoko nad európsky štandard, ako potom budeme hodnotiť národnostné vysielanie povedzme v srbskej Vojvodine, kde pre necelých 20 tisíc Rusínov sa týždenne vysiela takmer 21,5 hodiny, a u nás pre takmer 31 tisíc Rusínov-Ukrajincov necelých 13 hodín. Teda vidíme, znovu tá nešťastná štatistika. Pre maďarských spoluobčanov, ktorých je na Slovensku okolo 600 tisíc, sa vysiela 39 hodín týždenne a Rádio Novy Sad pre približne 386 tisíc tamojších Maďarov vysiela takmer 125 hodín týždenne. Ďalej pre 70 tisíc Slovákov vysiela tento rozhlas viac ako 28 hodín, pre 48 tisíc Rumunov 31 hodín.

Ešte väčší nepomer v náš neprospech prináša porovnanie televízneho vysielania pre národnosti. V iných krajinách je situácia tiež diametrálne odlišná - buď horšia alebo lepšia ako na Slovensku. Tieto čísla neuvádzam preto, aby som žiadal zväčšiť rozsah národnostného vysielania, ale aby som upozornil na nejasnosť pojmu európsky štandard v prípade národnostných menšín a etnických skupín a na prílišné sebauspokojovanie, ktoré je charakteristické pre súčasnú vládu nielen v tejto oblasti.

Môžem to dokumentovať ďalším tvrdením z odpovede na interpeláciu, podľa ktorého pri podpore tejto národnosti nejde o proces retardačný, ale skôr naopak, a že - citujem - "preferencia je mnohostranná a veľmi významná". Plne chápem súčasnú ekonomickú situáciu, a preto viem, že ani na túto oblasť nie je dostatok financií, ale ak na vydávanie ukrajinskej literatúry na Slovensku pridáme na tento rok 400 tisíc korún, potom nemôžeme tvrdiť, že - citujem - "za týmto účelom bola pridelená dotácia v dostatočnej výške", tak ako je to v odpovedi pána ministra kultúry. O celkovej výške dotácií na vydávanie periodickej tlače pre Rusínov-Ukrajincov nemienim polemizovať, ale chcem poukázať na skutočnosť, ktorá plne potvrdzuje to, čím som sa zaoberal na začiatku svojho vystúpenia, totiž na umelé delenie tejto národnosti, preferovanie jednej jej časti, a tým aj na zbytočné vyvolávanie nespokojnosti.

Kým na týždenník Národné novinky, ktorý vychádza v nárečí na štyroch stranách, bolo pridelených 1 300 000 korún, na týždenník Nové žitja vychádzajúci v spisovnom jazyku na ôsmich stranách je to 400 000 korún, čo znamená, že jeho vydávanie sa o nejaký ten týždeň skončí. Podobne je to s časopismi. Mesačník Družno vpered vydávaný spisovným jazykom na tridsiatich dvoch stranách dostal 900 000 korún, ale časopis Rusín písaný nárečím, ktorý má síce rovnaký rozsah, ale vychádza len raz za dva mesiace, dostal len o 150 000 korún

menej. Ospravedlňovanie podobných krokov tvrdením, ktoré zaviedol bývalý minister kultúry pán Snopko, a ktorým sa, žiaľ, doteraz riadia niektorí ministerskí úradníci, že totiž Ukrajinci boli v minulom režime preferovaní a Rusíni naopak, je v súvislostiach, ktoré som hovoril na začiatku, priam smiešne. Okrem toho, keď sa pozrieme na ľudí, ktorí personifikujú tieto noviny, zistíme, že asi boli preferovaní v minulosti i teraz, pretože všetci redaktori Národných noviniek bez výnimky, ktorí sú teraz preferovaní, pracovali donedávna v ukrajinských periodikách, ktoré boli vtedy preferované - vraj.

Ešte raz sa vrátim k premenovávaniu, ale tentokrát obcí, pretože v odpovedi pána premiéra sa o tom nehovorí ani slovo, hoci som upozornil na dva prípady, keď z názvov obcí boli unáhlene odstránené prívlastky ruský. V tejto súvislosti som vrelo uvítal slová pána ministra Kučeru v piatkovvej rozprave k programovému vyhláseniu vlády a jeho aktualizácii, keď sa hovorilo o národnostných problémoch. Pán minister hovoril o potrebe zachovania historických názvov na území Slovenska. Bolo by dobré, keby sa týmto princípom riadila aj názvoslovná komisia, ministerstvo vnútra i vláda. V takomto prípade by sa možno nezrodilo uznesenie vlády číslo 934 zmeniť názvy obcí Ruský Kručov a Ruský Kazimír na Kručov a Vyšný Kazimír - dokonca vraj z dôvodov historických. Prítom obidve obce adjektívum ruský mali vo svojich názvoch už od svojho vzniku v 14. storočí.

V interpelácii som upozornil aj na to, že na východnom Slovensku sa najmä v gréckokatolíckych kostoloch odstraňuje z bohoslužieb pôvodný cirkevno-slovanský jazyk, ktorý k nám priniesli svätí Cyril a Metod, a nahrádza sa slovenským jazykom. Odpoveď pána premiéra sa odvoláva na zákon číslo 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností. Ale tu ide o veľké kultúrne bohatstvo a dedičstvo, o cyrilo-metodské duchovné tradície, na

ktoré sa odvoláva vo svojej preambule aj najvyšší zákon tejto republiky - ústava. Nečinné prizieranie sa na ničenie tohto bohatstva je hriechom páchaným nielen na rusínsko-ukrajinskej národnostnej menšine, ale i na slovenskom národe, pretože medzi veriacimi spomínanej cirkvi sú aj príslušníci tohto národa.

Napokon otázka školstva pre rusínsko-ukrajinskú národnostnú menšinu. Je to kardinálny problém, od vyriešenia ktorého závisí celá budúcnosť tejto národnosti. Je to problém zložitý, ktorého riešenie si vyžiada čas, ale treba prijať aj operatívne riešenia. Medzi nich patrí vymenovanie inšpektora pre tieto školy na ministerstve školstva a vedy, čo sa už aj stalo, a podľa môjho názoru takýchto inšpektorov, hoci aj externých, treba vymenovať aj v príslušných okresoch, tak ako to bolo ešte prednedávnom.

Teda, ako vidno, problémov v živote rusínsko-ukrajinskej národnostnej menšiny na Slovensku je neúrekom. Súhlasím s návrhom vysloveným v závere odpovede, že treba vypracovať analýzu daného stavu a som ochotný sa na nej podieľať. Celkovo však s odpoveďou na druhú časť mojej interpelácie nemôžem vysloviť spokojnosť, pretože odpoveď zväčša iba konštatovala niektoré fakty, ktoré som v interpelácii uvádzal aj ja.

Prepáčte, prosím, trochu dlhšie vystúpenie, ale keďže som svoju interpeláciu na 16. schôdzi celú nepredniesol, iba som povedal tému v dobrej viere, že ma budete nasledovať, vážení kolegovia, ale nikto ma nenasledoval, tak som si teraz dovoľil prečítať celú odpoveď.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi. Pán poslanec, ak som správne rozumel, váš návrh je neprijatá odpoveď pána ministra kultúry na vašu interpeláciu.

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 77 poslancov.

Kto je za to, aby Národná rada prijala odpoveď ministra kultúry pánu poslancovi Bogdanovi?

Za návrh hlasovalo 42 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 24 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 11 poslancov.

Konštatujem, že Národná rada prijala odpoveď pána ministra kultúry, ktorá bola daná pánu poslancovi Bogdanovi.

Hlásia sa niekto ďalší k odpovediam na interpelácie?
Faktická poznámka - pán poslanec Bogdan.

Poslanec P. Bogdan:

Pán predsedajúci, moja interpelácia sa skladala z dvoch častí. S prvou som vyslovil spokojnosť, teda s tou odpoveďou, ktorú mi poslal pán minister kultúry. S druhou, ktorú mi poslal pán premiér, som vyslovil nespokojnosť. Dali ste hlasovať len o odpovedi pána ministra kultúry.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Prosím, budeme hlasovať o odpovedi pána premiéra pánu poslancovi Bogdanovi.

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 80 poslancov.

Kto je za to, aby Národná rada prijala odpoveď pána premiéra pánu poslancovi Bogdanovi?

Za návrh hlasovalo 39 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 26 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 15 poslancov.

Konštatujem, že Národná rada neprijala odpoveď pána premiéra pánu poslancovi Bogdanovi.

Pán poslanec Homola.

Poslanec P. Homola:

Vážený pán predseda,
vážený pán predsedajúci,
vážená vláda,
vážené kolegyne, kolegovia,

na 16. schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky som interpeloval pána ministra školstva a pani ministerku práce a sociálnych vecí, ako aj podpredsedu vlády pána Romana Kováča vo veci prenajímania budov, či už školstvu alebo sociálnym pracoviskám organizáciou Zväzu odborových organizácií Slovenskej republiky. Od pána ministra školstva, ako aj od pani ministerky práce a sociálnych vecí som dostal odpoveď, síce len ako konštatovanie tohto dosť smutného stavu s tým, že táto vec sa bude riešiť. Od podpredsedu vlády pána Romana Kováča, od ktorého som najviac očakával, že vláda bude rokovať s odborármi na základe dlhodobých skúseností, som žiadnu odpoveď nedostal, takže neviem, či vláda v tejto otázke s odborármi rokovala alebo nie. Pri katastrofálnej finančnej situácii v školstve, myslím si, že vláda by mala vo vlastnom záujme v tejto veci rokovať s odborármi a tak aspoň čiastočne vylepšiť zložitú finančnú situáciu v škol-

stve. Dúfam, že pán podpredseda vlády mi čo najskôr dá odpoveď na moju interpeláciu.

Ďakujem.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Ďakujem pánu poslancovi Homolovi. Prepáčte, pán poslanec, nie celkom som zachytil, či s ostatnými odpoveďami ste súhlasili.

Poslanec P. Homola:

Áno, ako s konštatovaním.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Takže nemusím dať hlasovať o celom bloku. Ďakujem.

Hlási sa ešte niekto ďalší?

/Nikto./

Ak nie, budeme teraz hlasovať o všetkých odpovediach, ktoré neboli dotknuté, alebo ktoré tak, ako pán poslanec Homola, pán poslanec Weiss a pani poslankyňa Kaliská nežiadali vyčleniť na samostatné hlasovanie.

Prosím, aby sme sa prezentovali.

Prezentovalo sa 79 poslancov.

Kto je za to, aby sme prijali všetky odpovede, o ktorých sa tu separátne nehlasovalo?

Za návrh hlasovalo 68 poslancov.

Kto je proti?

Proti nehlasoval žiaden poslanec.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 11 poslancov.

Konštatujem, že Národná rada Slovenskej republiky súhlasí s odpoveďami členov vlády Slovenskej republiky na interpelácie poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, ktoré neboli v tejto rozprave dotknuté, alebo o ktorých sa nehlasovalo separátne, s tým, že v uznesení budú uvedé všetky odpovede, s ktorými bol vyjadrený súhlas a takisto tie, s ktorými bol vyjadrený nesúhlas.

Vážené poslankyne, vážení poslanci, podľa výsledkov hlasovania bude vypracované uznesenie. Odpovede na interpelácie, s ktorými sme hlasovaním vyjadrili súhlas, budú zaradené pod bod súhlasí, odpovede, s ktorými Národná rada Slovenskej republiky vyjadrila hlasovaním nesúhlas, budú zaradené pod bod nesúhlasí.

Vážené poslankyne, vážení poslanci, osemnástym bodom programu sú interpelácie a otázky poslancov. Pán predseda má v tejto súvislosti návrh.

Predseda NR SR I. Gašparovič:

Vzhľadom na to, že už je po siedmej preč a že týchto interpelácií je veľmi veľa - podľa toho by sme rokovali zajtra aj pozajtra - chcem navrhnúť, či by sme nemohli bod interpelácie presunúť z tejto na ďalšiu schôdzu, to znamená na májovú ako druhý bod, pretože prvý bod bude dôležitý.

Podpredseda NR SR J. Prokeš:

Je to svojim spôsobom procedurálny návrh, čiže sa o tom hlasuje bez rozpravy.

Prosím, aby sme sa predstavili.

Prezentovalo sa 92 poslancov.

Kto je za to, aby sa bod interpelácie a otázky poslancov, ktorý mal byť na tejto schôdzi, presunul ako bod 2 na najbližšiu schôdzu Národnej rady?

Za návrh hlasovalo 60 poslancov.

Kto je proti?

Proti návrhu hlasovalo 25 poslancov.

Kto sa zdržal hlasovania?

Hlasovania sa zdržalo 7 poslancov.

Konštatujem, že Národná rada Slovenskej republiky hlasovaním rozhodla o presunutí osemnásteho bodu programu Interpelácie a otázky poslancov na budúcu schôdzu s tým, že to bude druhý bod tejto schôdze.

Poslanci, ktorí majú interpelácie a otázky písomne pripravené, môžu ich teraz odovzdať, a budú postúpené príslušným ministrom ako písomné interpelácie z tejto schôdze.

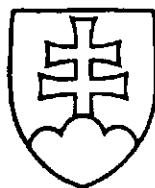
Vyhlasujem 18. schôdzu Národnej rady Slovenskej republiky za skončenú. Ďakujem vám za účasť.

Rokovanie schôdze sa skončilo o 18.40 hodine.

U z n e s e n i a
prijaté na 18. schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky
21., 23. a 26. apríla 1993

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 988/1993

187

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 21. apríla 1993

o vzdaní sa funkcie poslanca Národnej rady Slovenskej republiky

Národná rada Slovenskej republiky

b i e r e na vedomie , že

podľa čl. 81 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky Ján
F i n d r a sa vzdal funkcie poslanca Národnej rady Slovenskej
republiky. Jeho mandát zaniká 21. aprílom 1993.

v.z. Peter W e i s s v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

Overovatelia:

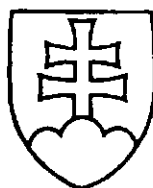
Peter T o m e č e k v.r.

Miroslav P o l l á k v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 793/1993

188

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 21. apríla 1993

k voľbe poslanca do výboru Národnej rady Slovenskej republiky

Národná rada Slovenskej republiky

podľa § 4 písm. l/ zákona SNR č. 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov

z v o l i l a

poslankyňu Annu N o v o t n ú za členku Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo a sociálne vecí.

v.z. Peter W e i s s v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

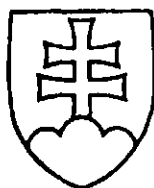
Overovatelia:

Peter T o m e č e k v.r.

Miroslav P o l l á k v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 706/1993

189

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 21. apríla 1993

k návrhu na zmenu zaradenia Milana Kňažka do Zahraničného výboru
Národnej rady Slovenskej republiky

Národná rada Slovenskej republiky

podľa § 4 písm. 1/ zákona SNR č. 44/1989 Zb. o
rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady v znení
neskorších predpisov

A. o d v o l á v a

Milana Kňažka

z Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre
vzdelanie, vedu a kultúru;

B. v o l í

Milana Kňažka

za člena Zahraničného výboru Národnej rady
Slovenskej republiky.

v.z. Peter Weiss v.r.

predseda

Národnej rady Slovenskej republiky

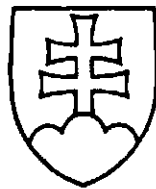
Overovatelia:

Peter Tomeček v.r.

Miroslav Pollák v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 528/1993

190

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 21. apríla 1993

k návrhu na vyslovenie súhlasu so Stredoeurópskou dohodou o voľnom obchode medzi Českou republikou, Maďarskou republikou, Poľskou republikou a Slovenskou republikou

Národná rada Slovenskej republiky

podľa čl. 86 písm. e/ Ústavy Slovenskej republiky

v y s l o v u j e s ú h l a s

so Stredoeurópskou dohodou o voľnom obchode medzi Českou republikou, Maďarskou republikou, Poľskou republikou a Slovenskou republikou.

v.z. Peter W e i s s v.r.
predseda

Národnej rady Slovenskej republiky

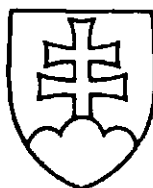
Overovatelia:

Peter T o m e č e k v.r.

Miroslav P o l l á k v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 833/1993

191

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 21. apríla 1993

k prerokovávaniu vládneho návrhu, ktorým sa predkladá na prerokovanie v Národnej rade Slovenskej republiky Osobitná dohoda o predložení sporu medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o projekte Gabčíkovo-Nagymaros Medzinárodnému súdnemu dvoru (tlač NR SR 203)

Národná rada Slovenskej republiky

A. p r e r u š u j e

prerokovanie vládneho návrhu, ktorým sa predkladá na prerokovanie v Národnej rade Slovenskej republiky Osobitná dohoda o predložení sporu medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o projekte Gabčíkovo-Nagymaros Medzinárodnému súdnemu dvoru;

NARODNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

B. prideluje

podľa § 22 ods. 2 zákona SNR č. 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov vládný návrh uvedený v časti A.

Ústavnoprávnemu výboru Národnej rady Slovenskej republiky

na prerokovanie do 23. apríla 1993

s tým, že sa zaraďuje na rokovanie 18. schôdze Národnej rady Slovenskej republiky ako posledný bod programu.

v.z. Peter Weiss v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

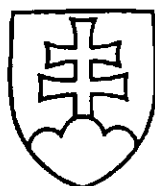
Overovatelia:

Peter Tomeček v.r.

Miroslav Pollák v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 726/1993

192

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 21. apríla 1993

k prerokovávaniu vládneho návrhu zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení zákona č. 264/1992 Zb. a zákona číslo 267/1992 Zb. a zákon Slovenskej národnej rady č. 319/1991 Zb. o zmiernení niektorých majetkových a iných krívd a o pôsobnosti orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti mimosúdnych rehabilitácií v znení zákona Slovenskej národnej rady číslo 312/1992 Zb. a zákona Slovenskej národnej rady č. 492/1992 Zb. (tlač NR SR 196)

Národná rada Slovenskej republiky

A. p r e r u š u j e

prerokovanie vládneho návrhu zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení zákona č. 264/1992 Zb. a zákona číslo 267/1992 Zb. a zákon Slovenskej národnej rady č. 319/1991 Zb. o zmiernení niektorých majetkových a iných krívd a o pôsobnosti orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti mimosúdnych rehabilitácií v znení zákona Slovenskej národnej rady číslo 312/1992 Zb. a zákona Slovenskej národnej rady č. 492/1992 Zb.;

NARODNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

B. p r i d e ľ u j e

podľa § 22 ods. 2 zákona SNR č. 44/1989 Zb. o rokovanom poriadku Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov na prerokovanie vládny návrh zákona uvedený v časti A.

všetkým výborom Národnej rady Slovenskej republiky
(okrem Mandátového a imunitného výboru Národnej rady Slovenskej republiky)

(Poznámka: Podľa rozhodnutia predsedu Národnej rady Slovenskej republiky z 5. apríla 1993 č. 256 vydaného k prideleniu uvedeného zákona na prerokovanie výborom, zostáva ako príslušný Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre petície, právnu ochranu a bezpečnosť.)

v.z. Peter W e i s s v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

Overovatelia:

Peter T o m e č e k v.r.
Miroslav P o l l á k v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 1958/1992

193

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 21. apríla 1993

k návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky o navrátení majetku Matici slovenskej (tlač NR SR 22)

Národná rada Slovenskej republiky s c h v a ľ u j e

návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky o navrátení majetku Matici slovenskej podľa výsledkov hlasovania k spoločnej správe výborov Národnej rady Slovenskej republiky (tlač NR SR 22a) a k pozmeňujúcim návrhom poslancov z rozpravy.

v.z. Peter W e i s s v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

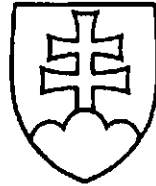
Overovatelia:

Peter T o m e č e k v.r.
Miroslav P o l l á k v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 640/1993

194

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 21. apríla 1993

k návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení zákon Slovenskej národnej rady č. 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov (tlač NR SR 195)

Národná rada Slovenskej republiky s c h v a ľ u j e

návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení zákon Slovenskej národnej rady č. 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov podľa výsledkov hlasovania k spoločnej správe výborov Národnej rady Slovenskej republiky (tlač NR SR 195a) a k pozmeňujúcim návrhom poslancov z rozpravy.

v.z. Peter W e i s s v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

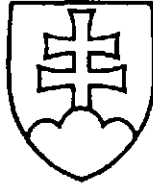
Overovatelia:

Peter T o m e č e k v.r.

Miroslav P o l l á k v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 503/1993

195

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 21. apríla 1993

k návrhu Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre petície, právnu ochranu a bezpečnosť na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich /zákon o štátnej správe súdov/ v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 12/1993 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon číslo 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich /zákon o štátnej správe súdov/ - (tlač NR SR 171)

Národná rada Slovenskej republiky s c h v a ľ u j e

návrh Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre petície, právnu ochranu a bezpečnosť na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich /zákon o štátnej správe súdov/ v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 12/1993 Z. z.,

NARODNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ktorým sa mení a dopĺňa zákon číslo 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich /zákon o štátnej správe súdov/ podľa výsledkov hlasovania k spoločnej správe výborov Národnej rady Slovenskej republiky (tlač NR SR 171a) a k pozmeňujúcim návrhom poslancov z rozpravy.

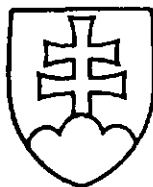
v.z. Peter W e i s s v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

Overovatelia:

Peter T o m e č e k v.r.
Miroslav P o l l á k v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 420/1993

196

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 21. apríla 1993

k návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 126/1992 Zb. o ochrane znaku a názvu Červeného križa a o Česko-slovenskom Červenom križi (tlač NR SR 177)

Národná rada Slovenskej republiky s c h v a ľ u j e

návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 126/1992 Zb. o ochrane znaku a názvu Červeného križa a o Česko-slovenskom Červenom križi podľa výsledkov hlasovania k spoločnej správe výborov Národnej rady Slovenskej republiky (tlač NR SR 177a) a k pozmeňujúcim návrhom poslancov z rozpravy.

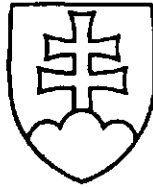
v.z. Peter Weiss v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

Overovatelia:

Peter Tomeček v.r.
Miroslav Pollák v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 986/1993

197

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 21. apríla 1993

k zákonu Národnej rady Slovenskej republiky z 25. marca 1993 o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky, vrátenému prezidentom Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie v Národnej rade Slovenskej republiky (tlač NR SR 200)

Národná rada Slovenskej republiky

podľa čl. 87 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky

s c h v a ľ u j e

1. pripomienku prezidenta Slovenskej republiky k zákonu, ktorá znie:

"V § 31 slová "1. aprílom 1993" nahradiť slovami "dňom vyhlásenia".";

NARODNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

2. vrátený zákon Národnej rady Slovenskej republiky z 25. marca 1993 o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení pripomienky uvedenej v bode 1. tohto uznesenia.

v.z. Peter W e i s s v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

Overovatelia:

Peter T o m e č e k v.r.

Miroslav P o l l á k v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 986/1993

198

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 21. apríla 1993

k návrhu na podanie informácie o platových pomeroch vedúcich pracovníkov niektorých ústredných orgánov a úradov

Národná rada Slovenskej republiky

A. ž i a d a

vládu Slovenskej republiky,

aby do 10. mája 1993 oznámila Národnej rade Slovenskej republiky platové pomery (plat, funkčný príplatok, paušálnu náhradu) vedúcich pracovníkov Úradu vlády Slovenskej republiky, Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky, ako aj štátnych tajomníkov ministerstiev;

NARODNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

B. u k l a d á

predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky,

aby na budúcej schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky oznámil platové pomery vedúcich pracovníkov Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky.

v.z. Peter W e i s s v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

Overovatelia:

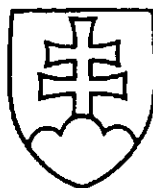
Peter T o m e č e k v.r.

Miroslav P o l l á k v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 986/1993

199

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 21. apríla 1993

k návrhu na predloženie prehľadu o členstve ministrov a vedúcich pracovníkov štátnej správy v dozorných radách a o príjmoch z toho plynúcich

Národná rada Slovenskej republiky

ž i a d a

predsedu vlády Slovenskej republiky,

aby predložil Národnej rade Slovenskej republiky prehľad o členstve ministrov a vedúcich pracovníkov štátnej správy v dozorných radách a o príjmoch z toho plynúcich.

v.z. Peter W e i s s v.r.

predseda

Národnej rady Slovenskej republiky

Overovatelia:

Peter T o m e č e k v.r.

Miroslav P o l l á k v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 772/1993

200

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 23. apríla 1993

k Plneniu Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky
z júla 1992 - nové znenie (tlač NR SR 189a)

Národná rada Slovenskej republiky
berie so s ú h l a s o m na vedomie

Plnenie Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky z
júla 1992.

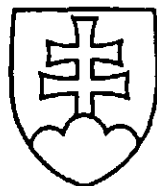
Ivan G a š p a r o v i č v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

Overovatelia:

Peter T o m e č e k v.r.
Miroslav P o l l á k v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 833/1993

201

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 23. apríla 1993

k vládnemu návrhu, ktorým sa predkladá na prerokovanie v Národnej rade Slovenskej republiky Osobitná dohoda o predložení sporu medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o projekte Gabčíkovo - Nagymaros Medzinárodnému súdnemu dvoru

Národná rada Slovenskej republiky

A. vyslovuje súhlas

s podpisom Osobitnej dohody o predložení sporu medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o projekte Gabčíkovo - Nagymaros Medzinárodnému súdnemu dvoru;

NARODNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

B. ž i a d a

vládu Slovenskej republiky,

aby cestou Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky pravidelne, každé dva mesiace upozorňovala o priebehu a vývoji sporu Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky.

Ivan G a š p a r o v i č v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

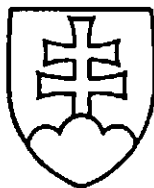
Overovatelia:

Peter T o m e č e k v.r.

Miroslav P o l l á k v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 774/1993

202

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 26. apríla 1993

k Aktualizácii úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky (tlač NR SR 198)

Národná rada Slovenskej republiky

A. k o n š t a t u j e ,

že napriek relatívne krátkemu obdobiu činnosti vlády Slovenskej republiky došlo k realizácii významných prelomových krokov, zásadne meniacich medzinárodné i vnútorné postavenie Slovenskej republiky. Získanie samostatnosti a medzinárodno - právnej subjektivity historicky vytvorilo kvalitatívne novú situáciu a vyžiadalo si nevyhnutne aktualizovať Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky z júla 1992.

Inovovali a aktualizovali sa všetky oblasti činnosti vlády Slovenskej republiky, medzi nimi najmä oblasť hospodárskej a finančnej politiky, sociálnych vzťahov, vytvárania právneho štátu, zabezpečenia vnútornej činnosti a aj tie oblasti, ktoré donedávna celkom alebo z väčšej časti boli vo federálnej pôsobnosti - mena, medzinárodné vzťahy, obrana, doprava. Podstatne sa upravuje aj oblasť životného prostredia;

NARODNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

B. ž i a d a

vládu Slovenskej republiky

1. každoročne predkladať Národnej rade Slovenskej republiky uzavretú ročnú (t. j. k 31. 12.) bilanciu priebežného plnenia Aktualizácie úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky,

Termín: 30. apríl 1994, 1995, 1996

2. vypracovať analýzu finančných a personálnych nárokov na novú organizáciu verejnej správy a územno-správneho členenia a ich dopad na štátny rozpočet na rok 1994 v porovnaní s predpokladaným čerpaním finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu na štátnu správu v roku 1993,

Termín: 31. august 1993

3. spracovať a predložiť Národnej rade Slovenskej republiky analýzu rozdelenia a čerpania finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu pre zabezpečovanie potrieb národnostných menšín a etnických skupín,

Termín: 20. máj 1993

4. urýchlene naplniť ustanovenia zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 10/1993 Z. z. o Fonde zamestnanosti a predložiť Národnej rade Slovenskej republiky o tom správu,

Termín: 25. jún 1993

5. uzatvoriť problematiku privatizačných projektov prvej vlny privatizácie určených na predaj a nespochybňovať už schválený zoznam podnikov rezortami,

Termín: 31. máj 1993

6. zabezpečiť predkladanie kvalitných základných privatizačných projektov druhej vlny privatizácie zakladateľmi,

7. v súvislosti s realizáciou nového systému sociálneho zabezpečenia predložiť,

a) informáciu o stave prác na príprave veľkej novely zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 7/1993 Z. z. o zriadení Národnej poisťovne a o financovaní zdravotného poistenia, nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia,

NARODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

b) spôsob, akým sa štátny rozpočet Slovenskej republiky vyrovná s Fondom dôchodkového poistenia, s Fondom nemocenského poistenia a s Fondom zdravotného poistenia, aby od 1. júla 1993 mohli so svojimi prostriedkami samostatne hospodáriť v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 7/1993 Z. z. o zriadení Národnej poisťovne a o financovaní zdravotného poistenia, nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia,

c) zásady zákona o štátnej sociálnej podpore vrátane organizačného zabezpečenia vyplácania týchto dávok,

d) rámcový návrh presunu kompetencií v oblasti súčasnej sociálnej starostlivosti (a budúcej sociálnej pomoci) na samosprávne orgány miest a obcí a spôsob financovania týchto činností,

Termín: 15. jún 1993

8. zabezpečiť dôsledný výkon zmocnenca pre Národnú poisťovňu podľa § 46 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č.7/1993 Z. z. o zriadení Národnej poisťovne a o financovaní zdravotného poistenia, nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia,

9. vypracovať koncepciu sociálneho systému, osobitne

a) doriešiť problém mechanizmu fungovania Národnej poisťovne,

b) valorizovať dávky sociálneho zabezpečenia, najmä dôchodky,

Termín: 30. september 1993

10. podať správu Národnej rade Slovenskej republiky o vyriešení otázky organizačnej štruktúry zahraničného obchodu medzi Ministerstvom zahraničných vecí Slovenskej republiky a Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky,

11. podať správu Zahraničnému výboru Národnej rady Slovenskej republiky o koordinácii a spôsobe informovanosti Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky o zahraničných cestách členov vlády a zlepšení prípravy a koordinácie týchto ciest,

12. podľa doteraz platného uznesenia obnoviť a realizovať podávanie správ zo zahraničných služobných ciest členov vlády Slovenskej republiky Zahraničnému výboru Národnej rady Slovenskej republiky,

13. pokračovať v predstavaní vedúcich zastupiteľských úradov Slovenskej republiky na schôdzach Zahraničného výboru Národnej rady Slovenskej republiky pred ich nástupom do funkcie,

NARODNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

14. konkretizovať Aktualizáciu úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky z hľadiska krátkodobého, strednodobého a dlhodobého s určením kontrolovateľných etáp jeho plnenia,

Termín: 20. máj 1993

15. predložiť Národnej rade Slovenskej republiky plán legislatívnych prác zabezpečujúcich splnenie úloh obsiahnutých v Aktualizácii úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky s osobitným dôrazom na II. polrok 1993,

Termín: 31. august 1993

16. podľa § 7 zákona č. 463/1991 Zb. o životnom minime upraviť nariadením vlády § 3 ods. 2 a 3 uvedeného zákona v súlade s rastom indexu životných nákladov,

17. spracovať aktualizáciu národnostnej politiky vlády Slovenskej republiky,

18. vypracovať a predložiť Národnej rade Slovenskej republiky na schválenie v súlade so závermi prejavu predsedu vlády Slovenskej republiky (z 22. 4.1993) a pripomienkami - doplnkami poslancov k Aktualizácii úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky (z 22. a 23. 4. 1993) harmonogram plnenia úloh vyplývajúcich z Aktualizácie úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky v podmienkach samostatnej Slovenskej republiky s vyjadrením vecnosti a zodpovednosti za jednotlivé rezorty,

Termín: 30. jún 1993

19. v rámci Aktualizácie úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky dopracovať predstavu o dlhodobom finančnom zabezpečení rezortu školstva vrátane konkretizácie finančných limitov;

C. o d p o r ú ě a

vláde Slovenskej republiky

1. nediskriminovať domácich investorov pri uplatňovaní štandardných metód privatizácie,

2. rozvojové potreby kryť predovšetkým z mimorozpočtových zdrojov,

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

3. predložiť zásady ekologickej politiky Národnej rade Slovenskej republiky,

Termin: 30. jún 1993

4. vypracovať metodiku oceňovania prírodných zdrojov,

5. predložiť Národnej rade Slovenskej republiky zásady zákona o Otočnom fonde životného prostredia,

Termin: 30. september 1993

6. v rámci prepracúvania štatistickej evidencie na systém národných účtov zabudovať koeficient environmentálnych vplyvov (vplyvov na životné prostredie),

7. doplniť ekologické parametre do daňovej sústavy,

8. pre riešenie environmentálnych problémov regionálneho charakteru a v podnikovej sfére vytvoriť zákonný rámec pre tvorbu rezervných fondov životného prostredia v podnikoch aj v hospodárení obcí, najmä vo vzťahu k ochrane ovzdušia, vody i pri znižovaní a likvidácii odpadu,

9. zákonnými úpravami doriešiť definovanie ekologického záväzku a v tomto zmysle doplniť do zákona o konkurze a vyrovnaní i riešenie ekologických záväzkov,

10. doriešiť financovanie úloh sekcie geológie pri programoch útlmu baníctva Slovenskej republiky z kapitoly Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky,

11. predložiť Národnej rade Slovenskej republiky návrh finančného krytia ekologických záväzkov podnikov v útlme, resp. v likvidácii,

12. konkretizovať predstavy o pokračovaní prvej a druhej vlny procesu privatizácie tak, aby sa určil predpokladaný podiel súkromného sektoru na tvorbe hrubého domáceho produktu ku koncu roka 1993 a ku koncu roka 1994 sa určili hospodárske odvetvia, príp. podniky, ktoré sa vylúčia z procesu privatizácie,

13. uviesť konkrétne predstavy o zabezpečení vnútornej konvertibility Slovenskej koruny v roku 1993 a určiť ekonomickú a časovú perspektívu dosiahnutia jej plnej konvertibility,

14. predložiť Národnej rade Slovenskej republiky konkrétne predstavy o dodržaní schváleného štátneho rozpočtu na rok 1993,

NÁRODNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

15. konkretizovať vecné, personálne a finančné dôvody pre zlúčenie špecializovaných orgánov štátnej správy. Toto osobitne platí pre uvažované zlúčenie úradov životného prostredia do jednotnej sústavy,

16. konkretizovať mechanizmus kategorizácie podnikov na perspektívne a neperspektívne,

17. v materiáli "Tézy hospodárskej politiky Slovenskej republiky na rok 1993" v časti III. bod 5 zväžiť opodstatnenosť tézy uvedenej pod prvou zarážkou,

18. odstrániť z materiálu Aktualizácia Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky rozpor v texte medzi stranou 6, tretí odsek začínajúci slovami "Kapitálová účasť ..." a stranou 11, štvrtý odsek začínajúci slovami "Vláda považuje ...",

19. rozlíšiť v Aktualizácii Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky krátkodobé úlohy na rok 1993 od strednodobých úloh na roky 1993 - 1996 a od úloh do roku 2000. Takto upravené úlohy predložiť Národnej rade Slovenskej republiky na májovú schôdzu,

20. konkretizovať všeobecné formulácie uvedené v predmetnej Aktualizácii úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky a zrealizovanie navrhovaných krokov, najmä v legislatívnej oblasti,

21. predložiť upresnenie úloh pre najbližšie obdobie jedného až šiestich mesiacov, a to v oblasti:

a) zamestnanosti, nadväzne na zákon o bankrote,
b) doriešenia funkčnosti Národnej poisťovne, jej činnosti v súlade s platným zákonom,

c) koncepcie riešenia bytovej politiky,

d) bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vrátane štátneho odborného dozoru a technického dozoru,

22. predložiť Národnej rade Slovenskej republiky návrhy zákonov, ktoré budú riešiť hmotnoprávne nároky v oblasti nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia a návrhov zákonov o štátnej sociálnej podpore, sociálnej pomoci a minimálnej mzde,

23. venovať zvýšenú pozornosť komplexnému spracovaniu programov regionálneho rozvoja po metodologickej aj obsahovej stránke ako základného dokumentu pre koncipovanie ekonomickej a sociálnej politiky regiónov,

NARODNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

24. upraviť výšku sociálnych dávok zdravotne a ťažko zdravotne postihnutých občanov vo vyhláske Ministerstva práce a sociálnych vecí Slovenskej republiky č. 105/1992 Zb. o sociálnej odkázanosti v súlade s rastom indexu životných nákladov;

D. b e r i e   n a   v e d o m i e

Aktualizáciu úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky;

E. u k l a d á

1. výborom Národnej rady Slovenskej republiky

priebežne hodnotiť a kontrolovať Aktualizáciu Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky podľa koncepčného a operatívneho zamerania ich činnosti,

2. Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo a sociálne veci

prehodnotiť činnosť Zboru zástupcov Národnej poisťovne z dôvodov neplnenia povinnosti uloženej § 9 ods. 1 písmeno a) až f) a § 46 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky číslo 7/1993 Z. z. o zriadení Národnej poisťovne a o financovaní zdravotného poistenia a dôchodkového poistenia

Termín: 15. máj 1993.

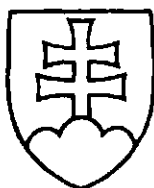
Ivan G a š p a r o v i č   v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

Overovatelia:

Peter T o m e č e k   v.r.
Miroslav P o l l á k   v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 857/1993

203

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 26. apríla 1993

k vládne mu návrhu zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa devízový zákon č. 528/1990 Zb., v znení zákona číslo 228/1992 Zb., v znení zákona číslo 26/1993 Z. z. (tlač NR SR 207)

Národná rada Slovenskej republiky
s c h v a ľ u j e

vládny návrh zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa devízový zákon č. 528/1990 Zb., v znení zákona číslo 228/1992 Zb., v znení zákona číslo 26/1993 Z. z. podľa výsledkov hlasovania k spoločnej správe výborov Národnej rady Slovenskej republiky (tlač NR SR 207a) a k pozmeňujúcim návrhom poslancov z rozpravy.

Ivan Gašparovič v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

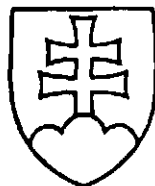
Overovatelia:

Peter Tomeček v.r.

Miroslav Poliak v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 706/1993

204

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 26. apríla 1993

k návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vyslovenie nedôvery Matúšovi Kučerovi, členovi vlády Slovenskej republiky, poverenému riadením Ministerstva školstva a vedy Slovenskej republiky.

Národná rada Slovenskej republiky n e v y s l o v u j e

nedôveru Matúšovi Kučerovi, členovi vlády Slovenskej republiky, poverenému riadením Ministerstva školstva a vedy Slovenskej republiky.

Ivan G a š p a r o v i č v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

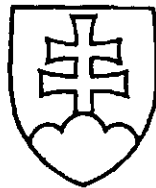
Overovatelia:

Peter T o m e č e k v.r.

Miroslav P o l l á k v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 706/1993

205

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 26. apríla 1993

k návrhu vlády Slovenskej republiky na voľbu viceprezidenta a ďalších členov prezídia Fondu národného majetku Slovenskej republiky

Národná rada Slovenskej republiky

podľa § 14 ods. 2 zákona SNR č. 253/1991 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky vo veciach prevodu majetku štátu na iné osoby a o Fonde národného majetku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov

z v o l i l a

za viceprezidenta prezídia Fondu národného majetku Slovenskej republiky

Ladislava M E L Č I C K É H O

NARODNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

a ďalších členov prezídia Fondu národného majetku Slovenskej republiky

1. Miroslava KNITLA
2. Jána MIKUŠA
3. Petra MAGVAŠIHO
4. Milana CAGALU

Ivan Gašparovič v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

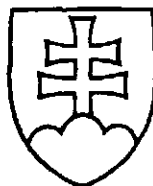
Overovatelia:

Peter Tomeček v.r.

Miroslav Polllák v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 706/1993

206

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
z 26. apríla 1993

k návrhu vlády Slovenskej republiky na členov dozornej rady Fondu
národného majetku Slovenskej republiky

Národná rada Slovenskej republiky

podľa § 20 ods. 1 zákona SNR č. 253/1991 Zb. o pôsobnosti
orgánov Slovenskej republiky vo veciach prevodov majetku štátu na
iné osoby a o Fonde národného majetku Slovenskej republiky
v znení neskorších predpisov

z v o l i l a

za členov dozornej rady Fondu národného majetku Slovenskej
republiky

1. *Jána PETKU*
2. *Štefana THOLTA*
3. *Jána BÍLEKA*
4. *Jána LUKÁČIKA*

Ivan Gašparovič v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

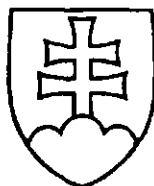
Overovatelia:

Peter Tomeček v.r.
Miroslav Pollák v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 726/1993

207

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 26. apríla 1993

k stanovisku Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky k vládnomu návrhu zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení zákona č. 264/1992 Zb. a zákona číslo 267/1992 Zb. a zákon Slovenskej národnej rady č. 319/1991 Zb. o zmiernení niektorých majetkových a iných krívd a o pôsobnosti orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti mimosúdnych rehabilitácií v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 312/1992 Zb. a zákona Slovenskej národnej rady č. 492/1992 Zb. (tlač NR SR 196) podanému na 18. schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky

Národná rada Slovenskej republiky

v nadväznosti na uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky č. 192 z 21. apríla 1993 a na základe odporúčania Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky

A. ž i a d a

vládu Slovenskej republiky

o stanovisko k pozmeňujúcim návrhom Viery Danielovej a Františka Javorského, podaným pri prerokovaní uvedeného vládneho návrhu zákona na 18. schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky, ako sú uvedené v prílohe tohto uznesenia;

NARODNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

B. prerušuje

prerokovanie vládneho návrhu zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení zákona č. 264/1992 Zb. a zákona číslo 267/1992 Zb. a zákon Slovenskej národnej rady č. 319/1991 Zb. o zmiernení niektorých majetkových a iných krívd a o pôsobnosti orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti mimosúdnych rehabilitácií v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 312/1992 Zb. a zákona Slovenskej národnej rady č. 492/1992 Zb. do doručenia stanoviska vlády Slovenskej republiky a opätovného prerokovania vládneho návrhu zákona vo všetkých výboroch Národnej rady Slovenskej republiky (okrem Mandátového a imunitného výboru Národnej rady Slovenskej republiky), ako to vyplýva z uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky č. 192 z 21. apríla 1993.

Ivan Gašparovič v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

Overovatelia:

Peter Tomeček v.r.
Miroslav Pollák v.r.

NARODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Príloha k uzneseniu NR SR
č. 207 z 26. apríla 1993

P O Z M E Ň U J Ú C E   N Á V R H Y

k vládnemu návrhu zákona Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení zákona č. 264/1992 Zb. a zákona číslo 267/1992 Zb. a zákon Slovenskej národnej rady č. 319/1991 Zb. o zmiernení niektorých majetkových a iných krívd a o pôsobnosti orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti mimosúdnych rehabilitácií v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 312/1992 Zb. a zákona Slovenskej národnej rady č. 492/1992 Zb. podané v rozprave na 18. schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky 21. apríla 1993

A. Pozmeňujúci návrh poslankyne V. Danielovej

V čl. II sa vkladá nový bod 1, ktorý znie:

"1. V § 2 sa za odsek 5 vkladá nový odsek 6, ktorý znie:

"/6/ Oprávneným osobám, rehabilitovaným podľa § 2 ods. 2 tohto zákona za násilné odvedenie do ZSSR v rokoch 1944-1946 a rehabilitovaným podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení zákona č. 267/1992 Zb., ktoré boli zaradené do vojenských táborov nútených prác alebo internované v centralizovaných kláštoroch v dĺžke aspoň 3 mesiacov, patrí s výnimkou nárokov v dôchodkovom zabezpečení rovnaký rozsah výhod ako účastníkom odboja."."

B. Pozmeňujúci návrh poslanca F. Javorského

V čl. I sa vkladá za bod 3 nový bod 4, ktorý znie:

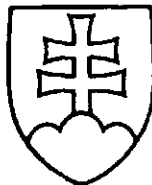
"4. § 14 sa dopĺňa novým odsekom 3, ktorý znie:

"/3/ Právo žiadať odškodnenie prechádza na dedičov oprávnenej osoby, pokiaľ sú nimi deti, manžel a rodičia."."

Doterajší bod 4 sa označuje ako bod 5.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 706/1993

208

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 26. apríla 1993

k písomným odpovediam členov vlády Slovenskej republiky na interpelácie poslancov zo 16. schôdze Národnej rady Slovenskej republiky (tlač 206)

Národná rada Slovenskej republiky

A. s ú h l a s í

I. s odpoveďami členov vlády Slovenskej republiky na interpelácie zo 16. schôdze Národnej rady Slovenskej republiky, s ktorými bola poslancami Národnej rady Slovenskej republiky vyjadrená spokojnosť

1. s odpoveďou predsedu vlády SR V. Mečiara, ministerky práce a sociálnych vecí SR O. Keltošovej, ministra hospodárstva SR na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky P. Weissa vo veci plnenia Programového vyhlásenia vlády SR z júla 1992 a jeho predloženia na rokovanie Národnej rade Slovenskej republiky

2. s odpoveďou ministra zdravotníctva SR V. Soboňu na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky B. Chmelíka vo veci súčasného stavu slovenského zdravotníctva a jeho riadenia

3. s odpoveďou ministra dopravy, spojov a verejných prác SR R. Hofbauera na interpeláciu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky E. Bauerovej vo veci zlepšenia dopravy obyvateľov z okolia vodného diela Gabčíkovo

NARODNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

4. s odpoveďou ministra vnútra SR J. Tuchyňu na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky L. Kvasničku vo veci výberu odborníkov do orgánov štátnej správy,

5. s odpoveďou ministra vnútra SR J. Tuchyňu na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky I. Luptáka vo veci personálneho obsadenia okresných a obvodných úradov

6. s odpoveďou na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky J. Jakubíka

- ministra financií SR J. Tótha vo veci regulácie cien nájomného za nebytové priestory a v otázke výšky odvodov poistného príspevku rozpočtových a príspevkových organizácií Národnej poisťovni,

- ministra zdravotníctva SR V. Soboňu vo veci odvodu poistného rozpočtovými a príspevkovými organizáciami

7. s odpoveďou ministra životného prostredia SR J. Zlochu na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky P. Lauku vo veci riešenia životných podmienok občanov obce Hyľov

8. s odpoveďou podpredsedu vlády SR R. Kováča na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky P. Csákyho vo veci návrhu nového územného členenia Slovenskej republiky

9. s odpoveďou na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky L. Klimana

- ministra hospodárstva SR J. Kubečku vo veci návrhov na použitie kapacitných možností stavebníctva Slovenskej republiky,

- ministra životného prostredia SR J. Zlochu vo veci využitia kapacitných možností stavebníctva Slovenskej republiky,

- ministra vnútra SR J. Tuchyňu vo veci krádeže motorových vozidiel

10. s odpoveďou na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky L. Kötelesu

- ministra pôdohospodárstva SR P. Bacu vo veci zásobovania obcí v regióne Východoslovenskej nížiny pitnou vodou,

- ministra životného prostredia SR J. Zlochu v zásobovaní pitnou vodou v obvodoch Veľké Kapušany a Kráľovský Chlmec

11. s odpoveďou na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky F. Miklošku

- predsedu vlády SR V. Mečiara vo veci ideologizovania národnej otázky Slovenska,

NÁRODNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

- ministra školstva a vedy SR M. Kučeru v otázke zverejnených vyhlásení v Národnej obrode,
  - ministra kultúry SR D. Slobodníka vo veci rozdelenia finančných prostriedkov medzi Spolok slovenských spisovateľov a Asociáciu spisovateľov Slovenska, ako aj finančnej dotácie pre literárne časopisy
12. s odpoveďou na interpeláciu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky G. Kaliskej
- ministra pôdohospodárstva SR P. Bacu vo veci kompetencii Ministerstva životného prostredia SR na úseku vodného hospodárstva,
  - podpredsedu vlády SR R. Kováča vo veci integrácie orgánov všeobecnej a špecializovanej miestnej štátnej správy
13. s odpoveďou predsedu vlády SR V. Mečiara na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky L. Pittnera vo veci vyšetrovania odpočúvania na Generálnom konzuláte USA v Bratislave
14. s odpoveďou ministra školstva a vedy SR M. Kučeru na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky J. Polačka vo veci prístupu k športovej reprezentácii Slovenska
15. s odpoveďou na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky J. Varjú
- predsedu vlády SR V. Mečiara vo veci dvojjazyčného označenia názvov obcí a riešenia výroby v zbankrotovaných poľnohospodárskych podnikoch,
  - ministra dopravy, spojov a verejných prác SR R. Hofbauera v otázke dvojjazyčného označenia názvov obcí
16. s odpoveďou ministra školstva a vedy SR M. Kučeru a ministerky práce, sociálnych vecí a rodiny SR O. Keltošovej na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky P. Homolu vo veci výšky nájomného za prenajaté budovy pre potreby školstva a zdravotníctva zo strany jednotného majetkového fondu Zväzu odborových organizácií v Slovenskej republike
17. s odpoveďou ministra vnútra SR J. Tuchyňu na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky V. Bugára vo veci prehodnotenia registrácie spoločnosti dr. Jozefa Tisu
18. s odpoveďou na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky L. Dobosa
- predsedu vlády SR V. Mečiara, ministra pôdohospodárstva SR P. Bacu, ministerky práce, sociálnych vecí a rodiny O. Keltošovej, ministra životného prostredia SR J. Zlochu vo veci zastúpenia predstaviteľov národnostných menšín v jednotlivých rezortoch vlády SR

NARODNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

19. s odpoveďou ministra pre správu a privatizáciu národného majetku SR Ľ. Dolgoša na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky V. Miškovského vo veci postupu schvaľovania privatizačného projektu podniku Oceľové konštrukcie š.p. Žilina, závod Krásno nad Kysucou

20. s odpoveďou na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky F. Gauliedera

- ministra pôdohospodárstva SR P. Bacu vo veci súčasnej ekonomickej situácie poľnohospodárskych podnikov v okrese Galanta,
- ministerky práce, sociálnych vecí a rodiny SR O. Keltošovej v otázke zníženia poistného pre poľnohospodárske podniky

21. s odpoveďou ministerky práce, sociálnych vecí a rodiny SR O. Keltošovej na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky P. Brňáka v otázke pomoci malým a stredným podnikateľom

22. s odpoveďou ministra školstva a vedy SR M. Kučeru na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky I. Hudeca vo veci plnenia Opatrení na zlepšenie jazykovej pripravenosti žiakov národnostne zmiešaného územia

23. s odpoveďou ministra životného prostredia SR J. Zlochu na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky J. Čarnogurského vo veci riešenia Krajinnno-ekologického centra v Banskej Štiavnici

24. s odpoveďou na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky J. Figela

- ministra školstva a vedy SR M. Kučeru vo veci personálnych zmien vo funkciách riaditeľov školských správ Slovenskej republiky,
- ministra pre správu a privatizáciu národného majetku SR Ľ. Dolgoša vo veci vymenovania predsedu komisie pre privatizáciu pre okresy Nitra, Nové Zámky a Levice so sídlom v Nitre

25. s odpoveďou ministra zahraničných vecí SR na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky S. Kobelu v otázke využívania skúšobnej strelnice "Strelna" Zbrojovkou Vsetín

26. s odpoveďou ministra zdravotníctva SR V. Soboňu na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky T. Böhma vo veci strážnej služby v Nemocnici s poliklinikou Ružinov Bratislava;

NARODNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

II. s odpoveďami členov vlády Slovenskej republiky na interpelácie zo 16. schôdze Národnej rady Slovenskej republiky, s ktorými interpelujúci poslanci Národnej rady Slovenskej republiky vyslovili nespokojnosť:

1. s odpoveďou ministra kultúry SR D. Slobodníka na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky P. Bogdana v otázke premenovania Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku

2. s odpoveďou na interpeláciu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky E. Bauerovej

- ministerky spravodlivosti SR K. Tóthovej a ministerky práce, sociálnych vecí a rodiny SR O. Keltošovej vo veci odškodnenia občanov SR násilne odvedených jednotkami NKVD do bývalého ZSSR,

3. s odpoveďou ministra školstva a vedy SR M. Kučeru na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky J. Fóthyho vo veci alternatívneho školstva na Slovensku;

B. nesúhlasí

s odpoveďami členov vlády Slovenskej republiky na interpelácie zo 16. schôdze Národnej rady Slovenskej republiky, s ktorými bola poslancami Národnej rady Slovenskej republiky vyjadrená nespokojnosť

1. s odpoveďou predsedu vlády SR V. Mečiara na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky P. Bogdana vo veci komplexného posúdenia stavu rusinsko-ukrajinskej národnostnej menšiny,

2. s odpoveďou ministra školstva a vedy SR M. Kučeru na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky L. Kvasničku vo veci personálnych zmien vo funkciách riaditeľov školských správ v Slovenskej republike

3. s odpoveďou ministra školstva a vedy SR M. Kučeru na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky M. Ftáčnika vo veci postupu ministerstva školstva pri menovaní riaditeľov okresných školských správ

4. s odpoveďou ministra zdravotníctva SR V. Soboňu na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky P. Lauku v otázke kvality práce Ministerstva zdravotníctva SR,

NÁRODNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

5. s odpoveďou predsedu vlády SR V. Mečiara na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky J. Krivčíka vo veci regionálneho programu rozvoja Horného Považia

6. s odpoveďou ministra školstva a vedy SR M. Kučeru, ministra hospodárstva SR J. Kubečku, ministerky práce, sociálnych vecí a rodiny SR O. Keltošovej, ministra financií SR J. Tótha na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky J. Frenu vo veci ohrozenia prevádzky stredných odborných učilišť na Slovensku

7. s odpoveďou na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky P. Brňáka predsedu vlády SR V. Mečiara vo veci výhrad formulovaných vo výzve k občanom Slovenska.

Ivan Gašparovič v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

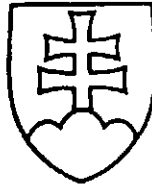
Overovatelia:

Peter Tomeček v.r.

Miroslav Polllák v.r.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: 706/1993

209

UZNESENIE

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 26. apríla 1993

k Interpeláciám a otázkam poslancov

Národná rada Slovenskej republiky o d k l a d á

prerokovanie 17. bodu programu 18. schôdze Národnej rady Slovenskej republiky "Interpelácie a otázky poslancov" na najbližšiu riadnu schôdzu Národnej rady Slovenskej republiky v máji 1993 ako bod č. 2.

Ivan G a š p a r o v i č v.r.
predseda
Národnej rady Slovenskej republiky

Overovatelia:

Peter T o m e č e k v.r.
Míroslav P o l l á k v.r.

O B S A H

21. apríla 1993

	str.
Otvorenie a procedurálne otázky	1
Návrh programu schôdze	1
Poslanec J. Č a r n o g u r s k ý	2
Poslanec M. A n d e l	3
Poslanec P. L a u k o	3
Poslanec I. G a z d í k	4
Poslankyňa V. D a n i e l o v á	8
Poslanec J. T a r č á k	8
Poslanec F. M i k l o š k o	9
Poslanec T. C i n g e l	9
Poslanec P. H o m o l a	10
Poslanec M. P o l l á k	11
Hlasovanie o návrhoch na zmenu a doplnenie programu	11
Hlasovanie o návrhu programu	14
<u>1. Sľub poslanca Národnej rady Slovenskej republiky</u>	14
Poslanec Ľ. F o g a š	15
Poslanec M. S e č á n s k y	18
Poslankyňa A. N o v o t n á	18
<u>2. Voľba poslanca do výboru Národnej rady Slovenskej republiky</u>	19
<u>3. Návrh na zaradenie Milana Kňazku do Zahraničného výboru NR SR</u>	20
<u>4. Návrh vlády SR na vyslovenie súhlasu so Stredo- európskou dohodou o voľnom obchode medzi Českou republikou, Maďarskou republikou, Poľskou republikou a Slovenskou republikou</u>	21

Minister hospodárstva SR J. K u b e ě k a	22
Spoločný spravodajca výborov NR SR	
poslanec J. H a n k e r	26
Podpredseda NR SR J. P r o k e š	27
Minister hospodárstva SR J. K u b e ě k a	28
Hlasovanie o návrhu uznesenia	29
<u>5. Vládny návrh, ktorým sa predkladá na prerokovanie v NR SR Osobitná dohoda o predložení sporu medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o projekte Gabčíkovo-Nagymaros Medzinárodnému súdnemu dvoru</u>	30
Minister životného prostredia SR J. Z l o c h a	30
Spoločný spravodajca výborov NR SR	
poslanec T. C i n g e l	32
R o z p r a v a	
Podpredseda NR SR J. P r o k e š	34
Poslanec I. H u d e c	35
Minister životného prostredia SR J. Z l o c h a	36
Poslanec Ľ. F o g a š	42
Poslanec P. S o k o l	42
Minister životného prostredia SR J. Z l o c h a	43
Poslanec V. M i š k o v s k ý	45
Minister životného prostredia SR J. Z l o c h a	46
Hlasovanie o návrhu uznesenia	50
<u>6. Vládny návrh zákona NR SR, ktorým sa mení a dopĺňa zákon číslo 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení zákona číslo 264/1992 Zb. a zákona číslo 267/1992 Zb. a zákon SNR číslo 319/1991 Zb.</u>	

o zmiernení niektorých majetkových a iných krívd
a o pôsobnosti orgánov štátnej správy SR v oblasti
mimosúdnych rehabilitácií v znení zákona SNR číslo
312/1992 Zb. a zákona SNR číslo 492/1992 Zb. 51

Minister vnútra SR J. T u c h y ň a 51

Spoločný spravodajca výborov NR SR

poslanec E. B á r á n y 53

R o z p r a v a

Poslankyňa V. D a n i e l o v á 55

Poslanec F. J a v o r s k ý 59

Poslanec E. B á r á n y 61

Ministerka spravodlivosti SR K. T ó t h o v á 63

Poslankyňa V. D a n i e l o v á 63

Poslanec F. J a v o r s k ý 64

Poslanec Ľ. F o g a š 64

Poslanec I. G a z d í k 65

Poslanec M. T a h y 66

Poslanec E. B á r á n y 66

Hlasovanie o odročení prerokovania vládneho návrhu
zákona 67

7. Návrh skupiny poslancov NR SR na vydanie zákona
NR SR o navrátení majetku Maticí slovenskej 67

Poslanec I. H u d e c 68

Spoločný spravodajca výborov NR SR

poslanec M. A n d e l 69

R o z p r a v a

Poslanec M. A n d e l 70

Poslankyňa V. D a n i e l o v á 71

Poslankyňa M. A i b e k o v á	73
Poslanec Ľ. F o g a š	74
Poslanec P. B r ň á k	77
Ministerka práce, sociálnych vecí a rodiny SR	
O. K e l t o š o v á	79
Poslanec P. B r ň á k	80
Poslankyňa M. A i b e k o v á	81
Poslanec Ľ. F o g a š	81
Poslankyňa A. K o r d u l i a k o v á	82
Poslankyňa E. B a u e r o v á	83
Poslanec J. P i v o l u s k a	84
Poslanec P. K a n i s	84
Poslanec P. B r ň á k	85
Poslanec I. H u d e c	86
Hlasovanie o pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhoch k návrhu zákona	87
Hlasovanie o návrhu zákona	93
Hlasovanie o návrhu uznesenia	94
8. <u>Návrh skupiny poslancov NR SR na vydanie zákona NR SR, ktorým sa mení zákon SNR číslo 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov</u>	95
Poslanec J. M i c h e l k o	96
Spoločný spravodajca výborov NR SR	
poslanec R. G o č	98
Hlasovanie o pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhoch k návrhu zákona	99
Hlasovanie o návrhu zákona	101
9. <u>Návrh Výboru NR SR pre petície, právnu ochranu a bezpečnosť na vydanie zákona NR SR, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR číslo 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov SR, štátnej správe súdov, vybavovaní</u>	

<u>štázností a o voľbách prisediacich /zákon o štátnej správe súdov/ v znení zákona NR SR číslo 12/1993 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon číslo 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR číslo 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov SR, štátnej správe súdov, vybavovaní štázností a o voľbách prisediacich /zákon o štátnej správe súdov/</u>	102
Poslanec E. B á r á n y	102
Spoločný spravodajca výborov NR SR	
poslanec Š. D a ň o	104
 R o z p r a v a	
Poslanec L. P i t t n e r	109
Poslanec R. Ž i n g o r	110
Ministerka spravodlivosti SR K. T ó t h o v á	111
Poslanec E. B á r á n y	113
Hlasovanie o pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhoch k návrhu zákona	114
Hlasovanie o návrhu zákona	115
 10. <u>Návrh skupiny poslancov NR SR na vydanie zákona NR SR, ktorým sa mení a dopĺňa zákon číslo 126/1992 Zb. o ochrane znaku a názvu Červeného križa a o Česko-slovenskom Červenom križi</u>	 116
Poslankyňa M. O n d r e j o v i č o v á	117
Spoločná spravodajkyňa výborov NR SR	
poslankyňa G. Ť a v o d o v á	119

R o z p r a v a

Poslanec P. L a u k o	121
Poslanec R. G o ě	123

Hlasovanie o pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhoch k návrhu zákona	124
Hlasovanie o návrhu zákona	131

11. <u>Zákon NR SR z 25. marca 1993 o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov SR, vrátany prezidenta SR na opätovné prerokovanie v NR SR</u>	133
--	-----

Riaditeľ legislatívneho odboru Kancelárie prezidenta SR I. T r i m a j	134
Spoločný spravodajca výborov NR SR poslanec V. S o j k a	139

R o z p r a v a

Poslanec I. H u d e c	146
Poslankyňa G. R o t h m a y e r o v á	150
Poslanec J. Ć a r n o g u r s k ý	152
Poslankyňa E. B a u e r o v á	154
Poslankyňa A. D r a x l e r o v á	155

Hlasovanie o pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhoch k zákonu	157
Hlasovanie o návrhu zákona	182
Hlasovanie o návrhu uznesení	183

22. apríla 1993

12. <u>Plnenie Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky z júla 1992 - nové znenie</u>	
13. <u>Aktualizácia úloh Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky</u>	185
Predseda vlády SR V. Mečiar	187
 R o z p r a v a	
Poslanec H. Kočtúch - správa o prerokovaní oboch materiálov vo výboroch NR SR	251
Poslanec E. Rózsa	259
Minister životného prostredia SR J. Zloch	266
Poslankyňa M. Gbúrová	267
Ministerka spravodlivosti SR K. Tóthová	268
Poslanec T. Kuzbert	268
Poslanec E. Rózsa	269
Poslanec F. Gaulieder	270
Poslanec J. Polačko	271
Poslanec J. Fekete	272
Minister dopravy, spojov a verejných prác SR	
R. Hofbauer	272
Poslanec I. Chamula	273
Minister poľnohospodárstva a výživy SR	
P. Baco	274
Poslanec Á. Duka - Zólyomi	275
Poslanec P. Jakubík	276
Poslanec P. Csáky	282
Poslanec M. Vanko	286
Poslanec I. Móri	286
Poslanec P. Brňák	287
Poslanec L. Kvasnička	287

Poslanec	J. M i c h e l k o	287
Poslanec	H. K o č t ú c h	288
Poslanec	Š. T a r a j	288
Poslanec	H. K o č t ú c h	292
Poslanec	A. B e r n a ť á k	293
Poslanec	P. F a r k a s	293
Poslanec	M. M i č e k	296
Poslanec	J. B r o c k a	303
Poslanec	B. C h m e l í k	308
Poslanec	V. M i š k o v s k ý	310
Poslanec	T. K u z b e r t	314
Poslanec	H. K o č t ú c h	315
Poslanec	M. T a h y	316
Poslankyňa	E. B a u e r o v á	316
Poslanec	J. F i g e Ľ	319
Minister dopravy, spojov a verejných prác SR		
	R. H o f b a u e r	322
Poslankyňa	M. A i b e k o v á	323
Poslanec	J. B r o c k a	324
Poslanec	J. F i l a k o v s k ý	325
Poslanec	Š. H a r n a	327
Poslanec	J. K o š n á r	331
Poslanec	J. V a r j ú	338
Poslanec	V. B u g á r	343
Poslankyňa	G. K a l i s k á	345
Poslanec	P. L a u k o	349
Poslanec	A. Z o r i č á k	356
Poslanec	P. C s á k y	356
Predseda vlády SR	V. M e č i a r	358
Poslanec	Š. H a r n a	361
Poslanec	I. L a l u h a	362
Minister dopravy, spojov a verejných prác SR		
	R. H o f b a u e r	363
Predseda vlády SR	V. M e č i a r	364
Poslanec	J. F e k e t e	365
Poslanec	L. D o b o s	365

Poslanec	I. L a l u h a	366
Poslanec	L. D o b o s	366
Poslanec	P. L a u k o	366
Poslanec	I. C h a m u l a	367
Poslanec	E. B á r á n y	367
Poslankyňa	E. B a u e r o v á	367
Predseda vlády SR	V. M e č i a r	368
Poslanec	Š. H a r n a	369
Poslanec	I. L a l u h a	369

23. apríla 1993

Minister vnútra SR	J. T u c h y ň a	373
Poslanec	J. B r o c k a	374
Poslanec	L. D o b o s	375
Poslanec	M. H u d i n a	378
Poslanec	A. B e r n a t á k	379
Poslanec	Á. D u k a - Z ó l y o m i	380
Poslanec	J. M i c h e l k o	380
Poslanec	J. Š u t o v s k ý	381
Poslanec	V. B u g á r	383
Poslanec	L. P i t t n e r	384
Minister vnútra SR	J. T u c h y ň a	385
Prvý podpredseda NR SR	P. W e i s s	387
Poslanec	P. K a n i s	388
Poslanec	I. H u d e c	396
Poslanec	M. D z u r i n d a	396
Podpredseda NR SR	A. M. H ú s k a	405
Poslanec	H. K o č t ú c h	406
Poslanec	J. H a n k e r	408
Poslanec	M. D z u r i n d a	408
Poslanec	F. M i k l o š k o	410
Poslanec	H. K o č t ú c h	410
Poslanec	V. B a j a n	410
Poslanec	Š. H a r n a	411

Poslanec H. Kočtůch	411
Poslanec M. Dzurinda	413
Poslanec L. Klíman	414
Poslanec M. Andel	417
Poslankyně M. Gbúrová	422
Poslanec J. Zselenák	423
Poslanec J. Masarik	426
Poslanec J. Hanker	428
Poslankyně G. Ťavodová	431
Poslanec J. Masarik	432
Poslanec J. Polačko	433
Minister dopravy, spojov a verejných prác SR	
R. Hofbauer	437
Poslanec J. Varjú	439
Poslanec J. Čarnogurský	439
Poslanec I. Chamula	440
Minister vnútra SR J. Tuchyňa	441
Minister školstva a vedy SR M. Kučera	441
Poslanec L. Köteles	443
Minister školstva a vedy SR M. Kučera	443
Poslanec L. Pittner	444
Poslanec F. Javorský	445
Poslanec M. Kelemen	445
Poslankyně E. Bartošová	448
Poslanec J. Rea	451
Poslanec J. Polačko	457
Prvý podpredseda NR SR P. Weiss	458
Poslanec H. Kočtůch	469
Prvý podpredseda NR SR P. Weiss	470
Poslanec A. Zoričák	471
Poslanec V. Baján	472
Poslanec H. Kočtůch	477
Ministerka práce, sociálnych vecí a rodiny SR	
O. Keltošová	482
Poslanec J. Brocka	491

Ministerka práce, sociálnych vecí a rodiny SR	
O. K e l t o š o v á	492
Minister zdravotníctva SR V. S o b o ň a	493
Poslanec P. J a k u b í k	501
Poslanec M. K e l e m e n	502
Poslanec P. L a u k o	502
Minister zdravotníctva SR V. S o b o ň a	503
Poslanec M. K e l e m e n	503
Minister životného prostredia SR J. Z l o c h a	504
Podpredseda vlády SR R. K o v á č	505

Hlasovanie o návrhu na uznesenie k Programovému vyhláseniu vlády SR	508
---	-----

Poslankyňa E. B a r t o š o v á	509
Poslanec H. K o č t ú c h	510
Poslanec T. C i n g e l	513
Poslanec F. M i k l o š k o	513
Prvý podpredseda NR SR P. W e i s s	514
Poslanec H. K o č t ú c h	514
Poslanec V. B a j a n	515
Poslanec M. F t á č n í k	515
Poslanec J. Ď u r a n a	516

Hlasovanie o preložení hlasovania o uznesení k Aktualizácii Programového vyhlásenia vlády SR	517
--	-----

Poslanec T. K u z b e r t	518
Poslanec M. F t á č n í k	518

Pokračovanie v rokovaní o vládnom návrhu, ktorým sa predkladá na prerokovanie v NR SR Osobitná dohoda o predložení sporu medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o projekte Gabčíkovo-Nagymaros Medzinárodnému súdnemu dvoru	519
---	-----

Poslanec M. Sečánsky	519
Poslanec J. Hraško	520
Poslanec M. Andel	521
Hlasovanie o vládnom návrhu	522

26. apríla 1993

Hlasovanie o doplňujúcich návrhoch k uzneseniu k Aktualizácii Programového vyhlásenia vlády SR	524
Hlasovanie o uznesení	569

14. <u>Vládny návrh zákona NR SR, ktorým sa mení a dopĺňa devízový zákon číslo 528/1990 Zb. v znení zákona číslo 228/1992 Zb. a v znení zákona číslo 26/1993 Z. z.</u>	570
--	-----

Minister pre správu a privatizáciu národného majetku SR Ľ. Dolgoš	571
Spoločný spravodajca výborov NR SR poslanec V. Baján	573

R o z p r a v a

Podpredseda NR SR J. Prokeš	574
Poslanec L. Klíman	575
Poslanec V. Baján	575
Minister pre správu a privatizáciu národného majetku SR Ľ. Dolgoš	577
Poslanec M. Sečánsky	578

Hlasovanie o pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhoch k vládnomu návrhu zákona	579
Hlasovanie o vládnom návrhu zákona	580

15. <u>Návrh skupiny poslancov NR SR na vyslovenie ne- dôvery Matúšovi Kučerovi, členovi vlády SR po- verenému riadením ministerstva školstva a vedy</u>	582
Poslanec M. Andel	582
Poslankyňa M. Gbúrová	584
Poslanec J. Fekete	587
Poslanec J. Tarčák	589
Poslanec M. Andel	591
Poslanec P. Sokol	592
Poslanec J. Brocka	592
Poslanec I. Gazdík	593
Poslanec V. Baján	595
Poslanec I. Gazdík	595
Poslankyňa M. Aibeková	596
Poslanec J. Tarčák	596
Poslanec T. Kuzbert	597
Poslanec F. Mikloško	597
Poslanec M. Ftáčnik	598
Poslanec A. Matejka	602
Minister školstva a vedy SR M. Kučera	607
Poslanec F. Mikloško	617
Minister školstva a vedy SR M. Kučera	618
Poslanec A. Zoričák	619
Poslanec M. Andel	620
Poslanec M. Ftáčnik	620
Poslanec I. Chamula	621
Poslanec H. Kočtúch	622
Poslanec J. Ďurana	624
Poslanec J. Jakuš	625
Poslanec P. Homola	625
Poslanec E. Bárány	626
Poslankyňa G. Kaliská	627
Poslanec A. Bernáták	628

Minister školstva a vedy SR	M. Kučera	628	
Poslanec	L. Klíman	629	
Hlasovanie o vyslovení nedôvery		630	
16. <u>Návrh kandidátov na členov Prezídia a Dozornej rady Fondu národného majetku SR</u>			
Minister pre správu a privatizáciu národného majetku SR		Ľ. Dolgoš	631
Poslanec	V. Baján	632	
Poslanec	M. Dzurinda	633	
Poslanec	Ľ. Černák	634	
Poslanec	P. Tomeček	635	
Poslanec	Á. Duka - Zólyomi	636	
Tajné hlasovanie		641	
Výsledky tajného hlasovania - poslanec			
M.	Pollák	642	
Poslanec M. Sečánsky - prečítanie uznesenia Ústavnoprávneho výboru NR SR k novele zákona o mimosúdnych rehabilitáciách		647	
Hlasovanie o návrhu uznesenia		648	
17. <u>Písomné odpovede členov vlády SR na interpelácie, otázky a podnety poslancov NR SR zo 16. schôdze NR SR</u>			
Poslanec	J. Krivčík	649	
Poslanec	J. Frena	652	
Poslanec	L. Kvasnička	656	
Prvý podpredseda NR SR	P. Weiss	657	
Poslanec	P. Lauko	659	
Poslankyňa	G. Kaliská	661	
Podpredseda vlády SR	R. Kováč	663	

Poslanec M. Ftáčnik	664
Poslankyňa E. Bauerová	665
Ministerka práce, sociálnych vecí a rodiny SR	
O. Keltošová	668
Ministerka spravodlivosti SR K. Tóthová	669
Ministerka práce, sociálnych vecí a rodiny SR	
O. Keltošová	670
Poslanec L. Pittner	671
Poslanec J. Fóthy	672
Poslanec P. Brňák	673
Poslanec P. Bogdan	675
Poslanec P. Homola	682
Predseda NR SR I. Gašparovič	684
Skončenie rokovania 18. schôdze NR SR	685
Uznesenia prijaté na 18. schôdzi NR SR	